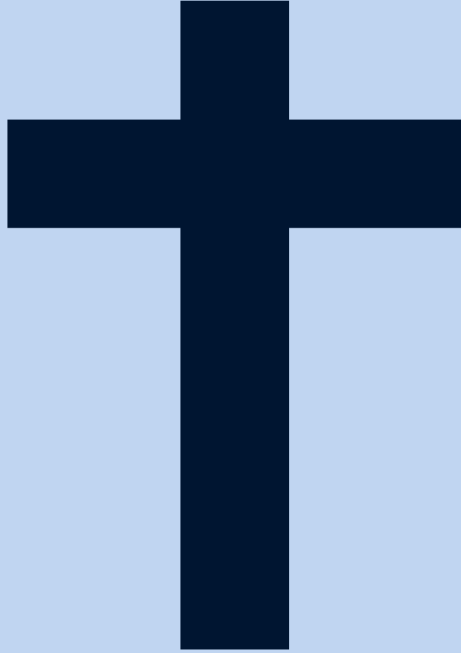

Ra 'da'yonhogui
nangue ma Hmuhæ ra
Jesucristo

New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi,
Eastern Highland)

Ra 'da'yonhogui nangué ma Hmuhꞌ ra Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi, Eastern Highland)

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	48
SAN LUCAS	76
SAN JUAN	122
HECHOS	156
ROMANOS	199
1 CORINTIOS	218
2 CORINTIOS	237
GÁLATAS	249
EFESIOS	256
FILIPENSES	263
COLOSENSES	268
1 TESALONICENSES	273
2 TESALONICENSES	277
1 TIMOTEO	279
2 TIMOTEO	284
TITO	288
FILEMÓN	290
HEBREOS	291
SANTIAGO	305
1 PEDRO	310
2 PEDRO	315
1 JUAN	318
2 JUAN	323
3 JUAN	324
JUDAS	325
APOCALIPSIS	327

MATEO

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Mateo

Yám bombøta ra Jesucristo

¹ Guehna n'da ra søcuá i ja ua im ma to'o yá ngurpa bøta ra Jesucristo. Nu'a n'da ra Abraham ne man'da ra David ne xæn ngu mi'da gátho yá ngurpa bombøta u.

² Nu ra Abraham bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Isaac. Nu ra Isaac xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. Ne nu ra Jacob xø bim 'buh yá ts'unt'u. Nu'a n'da ra Judá a ne'u yán 'yohu. Ne gue'u bi xændgahe u dyu ja'i israelgähe, dyu judíohe. ³ Ne nu ra Judá bim 'bui i yoho yá ts'unt'u. N'dam'bui thoho yoho. Nu'a n'da ra Fares. Nu'a man'da ra Zara. Ne nu'a rá mbe u rá thuhu ra Tamar a. Ne nu ra Fares bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Esrom. Ne nu ra Esrom, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aram a. ⁴ Ne nu ra Aram bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Aminadab. Ne nu ra Aminadab, xø bim 'bui a n'da rá ts'unt'u, ra Naason a. Ne nu ra Naason, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salmón a. ⁵ Nu ra Salmón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Booz a. Ne nu ra Booz, rá mbe a ra Rahab. Ne nu ra Booz xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Obed a. Ne nu rá mbe ra Obed, ra Rut a. Ne nu ra Obed xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Isai a. ⁶ Ne nu ra Isai xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra David a. Ne nu ra David gue'a bin ts'ut'abi a. Ne nu ra David xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salomón a. Ne nu rá mbe ra Salomón, gue'a xí du rá ndø rá thuhu Uriás.

⁷ Ne nu ra Salomón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Roboam a. Ne nu ra Roboam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Abías a. Ne nu ra Abías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Asa a. ⁸ Ne nu ra Asa xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josafat a. Ne nu ra Josafat xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Joram a. Ne nu ra Joram xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Uzías a. ⁹ Ne nu ra Uzías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jotam a. Ne nu ra Jotam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Acaz a. Ne nu ra Acaz, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Ezequías a. ¹⁰ Ne nu ra Ezequías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Manasés a. Ne nu ra Manasés, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Amón a. Ne nu ra Amón, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josías a. ¹¹ Ne nu

ra Josías, xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Jeconías a, ne'u yán 'yohu. Ne gue'u yu pa bi ts'ix u ma mi israelhe dyu judíohe bu ja ra häi Babilonia. Bi zix yán suihu.

¹² Ne nubaya nu ra Jeconías bin xænd bu ra häi Babilonia a, ne'a rá ts'unt'u ngue ra Salatiel. Nu ra Salatiel xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Zorobabel a. ¹³ Ne nu ra Zorobabel xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Abiud a. Ne nu ra Abiud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliaquim a. Ne nu ra Eliaquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Azor a. ¹⁴ Ne nu ra Azor xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Sadoc a. Ne nu ra Sadoc xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aquim a. Ne nu ra Aquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliud a. ¹⁵ Ne nu ra Eliud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eleazar a. Ne nu ra Eleazar xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Matán a. Ne nu ra Matán xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. ¹⁶ Ne nu ra Jacob xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra José a. Gue'a rá ndø ra María a. Ne gue'a rá mbe ra Jesús a, ngue ra Cristo a baya, rá thahni Oja.

¹⁷ Ne gue'u gátho yám bombøta ra Jesucristo u. Mbudi tho ra Abraham, ná 'de'magoho a ra David. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho yám bombøta ne gue'u yu pa bi ts'ix pu Babilonia. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho, ná 'de'magoho a ra Cristo baya.

Nu'a bin ja 'bui mim 'buh ra Jesucristo

¹⁸ Ne nu'bui mim 'buh ra Jesucristo, nu'a rá mbe ngue ra María bi 'yän'na ra José, ne ya in nde din that'ui, pe nu'bui hin ním 'buhmi, ya bi hnu ngue in hat'uhni ra María, pegue bi nequi zehé rá t'uhni nangue rá Hogandahi Oja. ¹⁹ Ne nu ra José baya bi bēni hanja bin hat'uhni a ra María. Pegue ra hocja'i a ra José ne him mi nde di yap'a ra María bu 'buh ra ze'mi pegue bi bēni da hyetho. ²⁰ Ne nu ra José, nu'bui ngubu mim bēni, bi 'u'i n'da ra t'i 'bui min apu rán ngunse, bi nu rām 'behni Oja bi 'yēmbi:

—Nu'i, hague José, rām bom'beto i ra David, xæn ho 'bui gam 'buhmi a ra xisu, nguetho nu ra 'uere dim 'bui, dim 'bui nangue rá Hogandahi Oja a. ²¹ Ne dim 'bui a n'da rá ts'unt'u ra María, gui xip rá thuhu ra Jesús. Nu'a ra Jesús nam bōni ngue da yāni gátho yá mijudíohe, yu israel, nangue

yá ts'oqui ɥ, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Ojã a ra José 'bɥ min ɔha.

²² Nguetho maya'bɥ tho ho bi zãn Ojã a ra María 'bɥ mi man'a ra pɔngahyã ngue bi 'yɛna:

²³ N'da ra hmute ngue hin jam'bɥ n'dandj bi zo a n'da ran 'yohɥ, nɛ din hãt'ɥhni.

Nɛ nu'a rá t'ɥhni dim 'bɥi da t'ɛmbi ra Emanuel, bi 'yɛn'a ra pɔngahyã maya'bɥ.

Nɛ nu'a ra Emanuel in nde da ma: “Dí 'bɥhmbɥ Ojã.”

²⁴ Janangue'a nu'bɥ mi hyax bɥya a ra José, bi 'yɔt'e 'bɛ'a bi xi a rá m 'bɛhni Ojã, nɛ 'bɛx bi zin'a ra María. ²⁵ Pɛ him 'bɛxque njuãntho bim 'bɥhmi, ja gue'bɥ bim 'bɥh rá ts'unt'ɥ ra María. Nɛ nu ra José bɥya bi xih rá thuhu ra Jesús a ra t'ɥhni bim 'bɥi.

2

Nu'ɥ 'da yɥn 'yohɥ bi dãnde ra Jesús 'bɥ min 'uere

¹ Nɛ nu ra Jesús bãm 'bɥpɥ ra hnini Belén guepɥ ra häi Judea. Nɛ min ts'ut'abi bɥ ja a ra xɛqui a ra Herodes, nɛ mí zãm bɥ ra dãhnini Jerusalén. Nɛ bi zɔm bɥ Jerusalén 'da yɥn 'yohɥ ngue yá 'bɛfi mí hand yɥ sɔ. Nɛ nu'ɥ bí nɛxpɥ mbɛ ní bɔx ra hyadi ɥ. ² Nɛ nu'bɥ mi zɔm bɥ Jerusalén bi 'yãn'dɥ 'bɥpɥ:

—Hapɥ i 'bɥcua a rá hmuts'ut'abi yɥ judío ja bim 'bɥi, bi 'yɛn'ɥ. Nguetho dán nuhe n'da ra sɔ njãm'bɥ dá nuhe n'dandj. Nɛ gue'a ra hmɛpya bi 'yurcahe ngue ya bim 'bɥi, nɛ bá ɛhmbe ya ga thãndehe a, bi 'yɛn'ɥ bi nu ra sɔ.

³ Nɛ nu ra ts'ut'abi Herodes, nu'bɥ mi sifi 'bɛ'a bi man'ɥ yɥn 'yohɥ bi zɔm bɥ, bi hyonya tho ho nangué a ram hma ngue bim 'bɥh man'da ra ts'ut'abi. Nɛ gãtho 'bɥpɥ Jerusalén bin su nguetho im bɛni: “Masque i ja 'bɛ'a din ja ya,” ɛn ɥ. ⁴ Nɛ nu'a ra ts'ut'abi Herodes bɥya bi zon'dɥ yɥ hmumbãjã nɛ'ɥ yɥ xãnbate nijã, bi 'yãnni hapɥ im man yá sɔcuã yɥ pɔngahyã dim 'bɥ a rá hmuts'ut'abi yɥ judío, ngue ra Cristo. ⁵ Nɛ nu'ɥ bi 'yɛmbi:

—Guepɥ Belén ra häi Judea dim 'bɥi, nguetho gue'a bi man ra pɔngahyã 'bɥ maya'bɥ 'bɥ mi hma ngue,

⁶ Nu ra hnini Belén bɥ ra häi Judea,

ra t'ɥhnini a, pɛgue din ja tengu n'da ra dãhnini

nguetho guepɥ dim 'bɥpɥ ra Hmu di jamansu ma t'ɥhni yɥ jã'i israel, i ɛn Ojã, bi 'yɛn'a ra pɔngahyã maya'bɥ, bi 'yɛn ɥ yɥ mbãjã.

⁷ Nu'bɥ mi mbenc'ɥ yɥ mbãjã nɛ yɥ xãnbate nijã, nu ra Herodes bi zon'dɥ bi nu ra sɔ, pɛ njon mi ndepe da nu 'bɥ mam bá ts'i. Nɛ nu'bɥ mam bá ts'i bɥ 'bɥh ra Herodes, bi 'yãnni:

—Ma njãm'bɥ bi nɛqui a ra sɔ, bi t'ɛmp'ɥ.

⁸ Nɛ nu'bɥ mi xifi, nu ra Herodes bɥya bi 'yɛmp'ɥ bi nu ra sɔ:

—Ní mbãhä bɥ Belén, gui hyomhbɥ hapɥ bim 'bɥ a ra 'uere, nɛ nu'bɥ gá tĩmhɥ hapɥ i 'bɥi, gua ɛhmbe gui xijɥ, nɛcã ga mba ga thãnde a, bi t'ɛmp'ɥ bi nu ra sɔ. Pɛ hinga gue'a mim bɛn a.

⁹ Nɛ nu'ɥ yɥn 'yohɥ bɥya bi mba da hyoni hapɥ bim 'bɥ a ra 'uere, nɛ xɔ bi nɛqui mahɔn'a a ra sɔ xpí nu bɥ yá häi. Nɛ i 'bɛt'o a. Nɛ nu'bɥ mi zɔm bɥ Belén, bin säya a ra sɔ bɥ din 'yɛt'ui a ra ngu nubɥ mí 'bɥ a ra 'uere. ¹⁰ Nɛ nu'ɥ yɥn 'yohɥ 'bɥ mí nu bin säya a ra sɔ, bin johya yá mbɥi bɥya. ¹¹ Nɛ bi yãt'ambo, bi nu a ra 'uere nɛ ra María rá mbe. Nɛ bin danyahmu, bi dãnde a ra 'uere. Nɛ 'bɛxque bi xo't' yá 'bɛni bá tu, nɛ bi un yɥn t'unni a ra 'uere ngue ɛmmɛ xãn ngu di muui. Bi unna n'da ra oro, nɛ rá ndega ra za bi unni, nɛ n'da ra 'yɛthi yɥman'u.

¹² Nɛ nu'bɥ min ɔ ɥ yɥn 'yohɥ ngue bi nu ra sɔ, Ojã bi 'yut'a n'da ra t'j ngue nu'bɥ bi mbengui hin dí mba bɥ bí 'bɥh ra Herodes. Janangue'a n'danni n'da ra 'yu bi hyãx 'bɥ mi mbeng bɥ yá häi bɥya.

Ra Jesús bi ts'ix bɥ Egipto

¹³ Nɛ nu'bɥ mí mba ɥ yɥn 'yohɥ bɥya, n'da rá m 'bɛhni Ojã bi xi a ra José 'bɥ min ɔha:

—Dami ndants'i. Dami six'a ra 'uere nɛ a rá mbe. Gui' dahmbɥ, ni mbãhä bɥ ra häi Egipto nɛ gam 'bɥhmbɥ bɥ 'da yɥ pa. Nɛ him 'bɛx gua pengüi, jague'bɥ dá xi'aui gua pengüi. Nguetho nu ra Herodes da hyon'a ra 'uere, nɛ nu'bɥ da dñi da hyo, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Ojã a ra José.

¹⁴ Nɛ 'bɛx bi ndanc'a ra José a ra xui a. Bi zix a ra María nɛ rá t'ɥhni, nɛ bi mba bɥ ra häi Egipto. Him bi dɔ'mi 'bɛ da

hyats'i. ¹⁵ Nε bām 'bupɛ Egipto jague'bɛ mi du ra Herodes, ja bá penc'ɛ bɛya. Nε bin ja 'be'a bi man Ojɔ maya'bɛ, bi 'yɛna: “Gan zohn'na ma t'ɛhni bɛ Egipto,” i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a rá pɔngahyɔ.

Ra ts'ut'abi Herodes bi manda dí ho yɛ t'ɛhni

¹⁶ Nε nu ra Herodes ɛmmɛ bin cuɛ ngue ya bi thät'i, nguetho nu'ɛ yɛn 'yohɛ bi nu ra sɔ hin í mbeng bɛ 'bɛ mi dɛn'a ra t'ɛhni. Janangue'a bi mbɛn'ndɛ yá dofɛi ngue da hyo yɛ 'uere bɛ Belén nɛ yɛ hnini i hãnbɛ. Nε gátho ɛ yɛ t'ɛhni hinga na pɛ'ts'a nyojɛya gátho bi hyo. Nguetho bi man ɛ yɛn 'yohɛ, ya mbɛ má nyojɛya ya bi nɛqui a ra sɔ.

¹⁷ Nε nu'a bin ja, maya'bɛ thofo bi man a ra pɔngahyɔ ra Jeremías ngue ngubɛ din ja 'bɛ mi 'yɛna:

¹⁸ Bin ja n'da ran ts'oni bɛ ra hnini Ramá, nts'edi bi mbah yá xisu yɛ judío, bin zoni nɛ him bi 'yɔ a bi xi ɛ bi hyurpa yá mbɛi,

nguetho ɛmmɛ im bɛn'ɛ yá t'ɛhni bi thopi, bi 'yɛn'a ra Jeremías 'bɛ maya'bɛ.

¹⁹ Nε nu'bɛ mi du ra Herodes bɛya bi 'uɛ man'da rá m 'bɛhni Ojɔ a ra José 'bɛ min xui, bɛ ra hãi Egipto.

²⁰ —Dami ndants'i. Dami six a ra t'ɛhni nɛ a rá mbe. Dami penjɛ bɛ ra hãi Israel, nguetho ya bi du ɛ mí nde xtá hyo a ra t'ɛhni, bi t'ɛmp'a ra José.

²¹ Nε nu ra José bɛya bi hyax ra 'yu ní mba bɛ ra hãi Israel 'bɛ mi hyats'i, nɛ bi zix a ra t'ɛhni nɛ'a rá mbe ra t'ɛhni bi zits'i, ɛna xtán zɔm bɛ ra xɛqui Judea. ²² Pɛ nu'bɛ mí 'yɔ a ra José ngue in ts'ut'abi bɛ ra Arquelao, bi zu da zɔm bɛ mahɔn'a, nguetho nu ra Arquelao rá ts'unt'ɛ ra Herodes a. Nɛ'a xí 'uɛ xɔ bi bɛm bɛya, ngue'a hin da mba bɛ Judea. Janangue'a í mba bɛ ra xɛqui Galilea bɛya. ²³ Nε bi mba dim 'bupɛ ra hnini Nazaret. Janangue'a bin ja 'be'a xmán t'o't'i bɛ ja yá sɔcuɔ yá pɔngahyɔ Ojɔ, gue nu ra Jesús da t'ɛmbi ra mɛngu Nazaret.

3

Bi man rá m hma Ojɔ bɛ ja ra dɔpo ra Xuua Nxixyɔ

¹⁻² Nε nubɛya nu ra Xuua Nxixyɔ bi dɛ'mi bi xih yɛ jɔ'i nɛ bi 'yɛna:

—Dami päh nin 'yomfɛnihɛ nguetho ya mi ts'utho di manda ua rá ts'edi Ojɔ, bi t'ɛmb yɛ jɔ'i.

Nε mí 'bupɛ ja ra dɔpo bɛ ra xɛqui Judea 'bɛ min yɔhɛ yɛ jɔ'i a ra Xuua.

³ Nε nu a ra Xuua gue'a bi man ra pɔngahyɔ Isaías maya'bɛ ngue bi ma ba ɛhɛ, 'bɛ mi 'yɛna:

N'da ra jɔ'i din yɔ bɛ ja ra dɔpo nɛ da 'yɛna: “Damin sãhɛ ga simhbɛ ra Hmu mi ts'utho da zɔcuɔ,

dami hoc ni mbɛihɛ ga tɔmhɛ xɛn ho,” da 'yɛna, bi 'yɛn a ra Isaías maya'bɛ.

⁴ Nu yá he ra Xuua ám 'be yá xingu yɛ camello, nɛ midín gat'ɛ yɛ xifani, nɛ mi sa yɛ t'axi nɛ mi si yɛ t'afi t'asa dɔpo. ⁵ Nε nu'bɛ mi dɛ'mi bi man rá m hman a ra Xuua, bi mba ɛ yɛ mɛngu bɛ Jerusalén, bi zɔm bɛ 'bɛh ra Xuua, nɛ yɛ mɛngu bɛ ra xɛqui Judea, nɛ'ɛ mi 'bupɛ hãnbɛ ra dɔthe Jordán, ngue nde da 'yɔde 'be'a da man'a ra Xuua.

⁶ Nε nu ra Xuua bi xixyɔba ɛ to'o bi 'yɔmanho 'be'a bi ma, nɛ bin juanni nangue yá ts'oqui. Nε xɛn ngu bi xixyɔba bɛ ja ra dɔthe Jordán.

⁷ Nε xɛn ngu ma ngurpihe dyɛ israelhe, dyɛ judíohe, bi zɔm bɛ mí 'bãh ra Xuua ɛna din xixyɔ ɛ. Nu'ɛ 'da yɛ fariseo ɛ, nɛ ɛ 'da yɛ saduceo ɛ. Nε nu ra Xuua bɛya bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'ahɛ tengu'bɛ ni mɛnihɛ yɛ pozɛ nguetho gyɛ tontohɛ. To'o bi xi ahɛ gua ɛhmbɛ ua ngue gua 'dahmbɛ bɛ ja ran ɛnbi xɛn ɛ tho, bi 'yɛna. ⁸ Ha guím bɛmhɛ da zã gan yɔmhɛ 'bɛ hin gui 'yɔthɛ a rán sãui ɛ to'o bi päh yá mbɛi, bi t'ɛmp'ɛ ma ngurpihe.

⁹ Pɛ hin din ja ran 'yɛts'i ni mbɛihɛ ngue gui 'yɛmhɛ: “Nugãhe yá t'ɛhnigãhe ra Abraham, ya hin gan nuhe ran ɛnbi,” hingui sã gui 'yɛmhɛ, nguetho nɛhya yɛ do i 'bongua da zã din jɔ'i ngue da 'yɛmbi yá t'ɛhni ra Abraham 'bɛ gue'a da nde Ojɔ da 'yɔt'e, bi 'yɛn'a ra Xuua. ¹⁰ Nε nu'a ra aza ya mahoqui xɛn ho ngue da 'yɛx ɛ yɛ za hingui ho yán dät'ä, nɛ da thɔspɛ ja ra sibi din zɔ. Nε nu'ahɛ tengu'bɛ gyɛ zahɛ ngue hingui ho yán dät'ä, bi t'ɛmp'ɛ yɛ fariseo nɛ yɛ saduceo.

¹¹ Nε xɔ bi xi ɛ mi'da:

—Nugã dí xixyɔ ahɛ nangue ra dehe 'bɛ ya gá päh ni mbɛihɛ, pɛ nu'a man'da ba ɛhɛ, di hoc'ahɛ nangue rá Hogandãhi Ojɔ tengu'bɛ n'da ra sibi. Nε nu'a, man'da i ja

rá ts'edi xinda guecä. Hin dí səcä tengu a, i ɛn a ra Xuua. ¹² Ne da 'yøt' ran juəmbi, tengutho 'bɥ i pa ma hoqui yɥ jɥ, ngue n'danni i pa m'be'ts'i ɥ yɥ jɥ ne n'danni da t'ɛn ɥ yú häi. Ne nu ɥ yú häi da t'upɥ ja ra sibi njəm'bɥ i huɛt'i, bi 'yɛmb yɥ jə'i a ra Xuua.

Bin xixyɔ ra Jesús

¹³ Ne nubɥya bi nɛxpɥ ra häi Galilea ra Jesús, bi zøm bɥ ja ra dəthe Jordán guepɥ ja ra dəpo bí 'bɥh ra Xuua. Bi zøm bɥ ngue bi nde din xixyɔ a ra Jesús. ¹⁴ Pɛ nu ra Xuua him mi ndehma di xixyɔbi ra Jesús, ne bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'i guí ɛna ga xixyɔ i, pɛ go man sä'be go gui xixyɔgui, bi 'yɛn'a ra Xuua.

¹⁵ —Pɛ nuya xɥn ho 'bɥ gui xixyɔgui, nguetho i jatho ga øthɥ 'be'a bi man Ojə, bi 'yɛn'a ra Jesús.

—Da nde 'bɥ, bi 'yɛn'a ra Xuua bɥya.

¹⁶ Ne nu'bɥ mi gua a bin xixyɔ ra Jesús ne bi bøx bɥ ja ra dehe, 'bex bi nu ngue bi xoh mahɛts'i, ne bi nu bá cəh rá Hogandəhi Ojə tengu n'da ra t'azɥ, bi zøpɥ mí 'bä a ra Jesús. ¹⁷ Ne 'bex bi t'ø a n'da ra nde bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛna:

—Nuna guehna ma Ts'ənt'ugä na, ngue ɛmmɛ dídi huɛcä ne dí numanho, bi 'yɛn Ojə.

4

Bi mba nts'ä a ra Jesús nanguɛ ra zɪthu

¹ Ne nu rá Hogandəhi Ojə bɥya 'bex bi zixpɥ ja ra dəpo, in ndepe da mba nts'ä a ra Jesús nanguɛ ra zɪthu.

² Ne nyote pa ne nyote nxui bim 'bɥpɥ ja ra dəpo, ne him bin sihmɛ, ne ɛmmɛ bin tumanthuhu maha. ³ Ne nubɥya, bi zøm bɥ a ra zɪthu ngue da zəp rá mbɥi ra Jesús. Ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bɥ majuəni rá Ts'ənt'ɥ i Ojə, dami japi dim hmɛ yɥ do i 'bongua ne gui si, bi 'yɛn'a ra zɪthu.

⁴ Nu ra Jesús bi dəti:

—Hin ga øt'ä a, bi 'yɛna. Nguetho mán t'øt'i bɥ ja rá m hman Ojə, hinga hønt'a ra hmɛ dám 'bɥh yɥ jə'i pɛ ne a gätho i ma Ojə, bi t'ɛmp'a ra zɪthu.

⁵ Nu ra zɪthu xø bi zixpɥ Jerusalén a ra Jesús, ne bi 'yɛxpɥ magəts'i rá 'bet'e ra dənija. ⁶ Ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bɥ majuəni gue'e rá Ts'ənt'ɥ i Ojə, damin säqui ne gui so nɥ häi, Ne Ojə ba pɛhn yám 'behni mahɛts'i ngue da mbäx'i'i ne da bɛnt'i i, ne hin hapɥ gui 'uaqui nanguɛ yɥ do, tengutho im mam bɥ ja rá m hman Ojə, bi 'yɛn'a ra zɪthu, bi t'ɛmp'a ra Jesús bɥya.

⁷ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Həha, gue'a i hmam bɥ, pɛ ne a i hmam bɥ, ngue “Nu Ojə ma Hmuhɥ njongui sä da zä a ngue da bə 'bɥ majuəni da 'yøt'a im man'a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁸ Ne xø man'dandɪ bɥya, bi zix mahø'n'a ra zɪthu a ra Jesús bɥ rá nya n'da ra t'øhø xɥn hɛts'i, ne bi 'yuti gätho na ndoho ra ximhäi ne gätho 'be'a xɥn ho i ja bɥ ja yɥ hnini. ⁹ Ne bi 'yɛmbi:

—Gätho ga 'da a ya 'be'a dá ut'i i 'bɥ gan dənyahmu gui thəndegui, bi t'ɛmp'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra zɪthu.

¹⁰ Ne bi dəh mahø'n'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá zɪthu, dami 'dagui nanguɛcä, nguetho nu rá m hman Ojə i ɛna: “Hønt'a Ojə ra Hmu ga thəndehɥ ne ga ørpahɥ rá 'be'fi a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹¹ Ne nubɥya bi 'da'a ra zɪthu bɥ 'bɥh ra Jesús, ne bá ɛh yám 'behni Ojə bi zøpɥ mí 'bɥ a ra Jesús bɥ dəpo ne bi 'uɪn a.

Ra Jesús bi dəmp rá 'be'fi bɥ ra xɛqui Galilea

¹² Ne bi bøm bɥ ja ra dəpo a ra Jesús bɥya. Ne nu'bɥ mí bøm bɥ, bi 'yøde ngue bi jot'a fädi ra Xuua nxixyɔ. Jananguɛ'a bi mbengda bɥ ra häi Galilea. Guepɥ ra hnini Nazaret bim 'bɥpɥ mahø'n'a. ¹³ Pɛ hinga nya'a bim 'bɥpɥ ne bi mba bɥ ra hnini Capernaum, nubɥ ra ndendədehe guepɥ ra xɛqui yú häi mam bombøtahe ra Zabulón ne mam bombøtahe ra Neftalí. ¹⁴⁻¹⁵ Nu'bɥ mi zøm bɥ a ra Jesús bin ja 'be'a bi 'yøt'a ra pøngahyɔ Isaiás maya'bɥ ngue din ja bɥ ra häi Zabulón ne ra häi Neftalí, i hənɥ ra dədehe, 'danguadi ra dəthe Jordán, ngue ne a i t'ɛmbi Galilea, guepɥ 'bɥ ɥ i thənde yú ojažɛhɛ. Ne bi 'yɛn'a ra pøngahyɔ ngue:

¹⁶ Nu yɥ jə'i mi 'bɥpɥ tengu'bɥ i bɥpɥ ja ra 'bɛxui, ne i ja bɥ ran dəte,

pe nuya bi nequi n'da ran nequi ngue di
yot'i,

bi 'yɛn'a ra Isaías 'bɛ maya'bɛ. Ne gue'a bin
ja 'bɛ mi zɔm bɛ ra Jesús.

¹⁷ Ne nu ra Jesús bi dɛ'mi bi mam bɛ rám
hma ne bi 'yɛna:

—Dami päh nin 'yomfɛnihɛ nanguɛ yɛ
ts'oqui, ngue da zä di manda ua rá ts'edi Ojɔ
bi zɔcua guí 'bɛhmbɛ, bi 'yɛmb yɛ jɔ'i a ra
Jesús 'bɛ mim 'bɛpɛ.

Goho yɛ mbahuɔ bi dɛn'na ra Jesús

¹⁸ Ne n'da ra pa mí 'yo bɛ ja ra
ndendädehe a ra Jesús nubɛ ra häi Galilea,
ne bi nu yoho yɛn 'yohɛ din 'yohɛ zɛhɛ ɛ.
Nu'a n'da ra Simón, gue'a ra Pedro a. Ne nu
man'da ra Andrés. Ne nu'ɛ yɛ mbahuɔ ɛ, ne
mi ɛnxit'ɔ bɛ ja ra dɔdehe. ¹⁹ Ne nu ra Jesús
bi 'yɛmp'ɛ:

—Ba tengauí, guí xihmbɛ yɛ jɔ'i da
'yɛc'yɛigui, tengu thoho bɛ gní theui yɛ huɔ
guí ɔt'ui, bi 'yɛmp'ɛ.

²⁰ Ne 'bɛx bi hyɛpɛ yú xit'ɔ ne bi dɛn'na ra
Jesús.

²¹ Ne bi thopɛya bin 'yo mi ts'ɛ a ra Jesús,
ne bi nu mi yoho yɛn 'yohɛ din 'yohɛ zɛhɛ ɛ,
ne nu n'da ra Jacobo, ne nu man'da ra Xuua,
gätho yoho yú ts'unt'ɛ ra Zebedeo ɛ. Ne mín
'yohɛ a rá ta mi hu bɛ 'bɛn yú mbosa, mí
'uet yú xit'ɔ. Ne xɔ bi xi ɛ da dɛnni mahɔn'a.
²² Ne 'bɛx bi zopɛ rá ta ne'ɛ yú mbosa, 'bɛx
bi dɛn'na ra Jesús bɛya.

Ra Jesús bi xänbi xɛn ngu yɛ jɔ'i

²³ Ne nu ra Jesús mí 'yo gätho ra häi
Galilea ne mí xänba ɛ yɛ jɔ'i bɛ ja yɛ nijɔ ne
bi ma 'bɛpɛ dí manda ua rá ts'edi Ojɔ. Ne
midí hoc yɛ hyɛnni ngue 'bɛ'a gä ní gɛhɛ mí
hɛmp'a n'da ngu n'da. ²⁴ Ne gätho yɛ jɔ'i bɛ
ra xɛqui Siria bi 'yɔde 'bɛ'a ɔt ra Jesús, ne
bá thunba ɛ yɛ hyɛnni ngue 'dahma 'dan'yo
yɛn ɛ mí hɛmbi ne'ɛ mín 'yohɛ yɛ zɪthu, ne'ɛ
zɔnt'a mi sändɔte 'da yɛ ora, ne'ɛ xí ts'a rá
jɔ'i, ne gätho bi hoc'a ra Jesús. ²⁵ Ne xɛn
ngu yɛ jɔ'i bi dɛn'na ra Jesús. Mín numanho
da dɛnthoho yɛ jɔ'i nanguɛ 'bɛ'a bi 'yɔt'e.
Nu'ɛ 'da yɛ mɛngu bɛ ra xɛqui Galilea, ne ɛ
'da yɛ mɛngu bɛ ra xɛqui Decápolis, ne'ɛ 'da
mí 'bɛpɛ Judea, ne'ɛ 'da mí 'bɛpɛ 'danguadi
ra dɔthe Jordán, ne'ɛ 'da mí 'bɛpɛ ra hnini
Jerusalén. Gätho bi zɔm bɛ mi 'bɛ a ra Jesús.

5

Ra Jesús bi mba bɛ ja ra nyuni

¹ Ne nu ra Jesús 'bɛ mi nu yɛ jɔ'i ɛmmɛ xɛn
ngu bi zɔpɛ, ne bi ndɛx bɛ ja ra nyuni ne mí
hupɛ. Ne'ɛ yú xädi bɛya bi zɔm bɛ mí hudi,
'darpɛ mi huhmbɛ. ² Ne bi xänba ɛ.

Nu'ɛ i hɔn rán japi Ojɔ

³ Ne bi 'yɛmp'ɛ yú xädi ra Jesús:

—Nu'ɛ to'o pɔsɛ hingui ho yú mbɛi bɛ na
nu Ojɔ ne da hyon Ojɔ di zɛdi, nu Ojɔ da
zimanho bɛ di manda rá ts'edi, jananguɛ'a
majɔpi ɛ bɛya.

⁴ Ne nu'ɛ tu yú mbɛi, Ojɔ da hyurpa yú
mbɛi, jananguɛ'a majɔpi ɛ.

⁵ Ne nu'ɛ im bɛni i cose häi, da hyɔn a
ra hogahäi bi man Ojɔ di unni, jananguɛ'a
majɔpi ɛ.

⁶ Ne nu'ɛ i humbi da 'yɔt' ran ho, Ojɔ di
japi da 'yɔt'e xɛn ho, jananguɛ'a majɔpi ɛ.

⁷ Ne nu'ɛ di huɛc yú mijɔ'ihɛ, xin di huɛc
Ojɔ ɛ, jananguɛ'a majɔpi ɛ.

⁸ Ne nu'ɛ n'dat'a im bɛni, dim 'bɛhmbɛ
Ojɔ ɛ, jananguɛ'a majɔpi ɛ.

⁹ Ne nu'ɛ ɔt' ran hocpate, nu Ojɔ da
'yɛmbi yú t'ahni ɛ, jananguɛ'a majɔpi ɛ.

¹⁰ Ne nu'ɛ i nu ran ɛnbi nanguɛ ran ho
i ɔt'e, da yɛrpɛ di manda rá ts'edi Ojɔ ɛ,
jananguɛ'a majɔpi ɛ, i ɛn'a ra Jesús.

¹¹ Ne gan johyahɛ 'bɛ i ɛ'ts'ahɛ yɛ jɔ'i
ne i then'nahɛ ne i xi ahɛ yɛ fɛhni 'bɛ guí
tengahɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ¹² Ne da hyu ni
mbɛihɛ, gan johyahɛ, guim bɛmhɛ ngue
'dat'a ran ɛnbi guín nuhɛ ɛ yɛ pɔngahyɔ
mam 'bɛt'o, ne i ja 'bɛ'a din 'da ahɛ ngue am
'bɛ'ts'i mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra ɔ ua ja ra ximhäi

¹³ —Nu'ahɛ gyɛ ɔhɛ hapɛ 'bɛh yɛ jɔ'i,
nguetho nu'a ra ɔ di hoqui 'bɛ'a i pa njapi,
ne nguetho ahɛ guídí hojɛ yɛ jɔ'i, i ɛn a ra
Jesús. Pe nu'bɛ bi 'bɛh rá ts'edi ra ɔ, ya
hin'yɛ 'bɛ'a sä dí hoqui, jananguɛ da mba
ma bɛnt'i thoho bɛ häi. Dami jamansuhɛ
hin din ja bɛ guí 'yɔthɛ tengu a, bi 'yɛmp'ɛ
yú xädi ra Jesús.

Ran nequi ua ja ra ximhäi

¹⁴ Ne bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu ahɛ gyɛn nequihɛ bɛ 'bɛh yɛ jɔ'i, bi
'yɛmp'ɛ yú xädi. Dami jafɛ da hnu a ran

nequi. Tengu n'da ra hnini i ja b_u ja rá nya ra t'øhø, am 'batho x_un ho ngue hin'y_u 'b_e'a i juti. ¹⁵ Ngutho n'da ra sibi, hingui sä da mba ma cu't'i b_u ja ra huada 'b_u da mba ma søque, i jatho da t'exp_u m'batho, janangue'a di yot'i gätho 'b_up_u. ¹⁶ Ne ngutho gui 'yøth_u ngue tengu'b_u gy_u sibi_u x_umm_e di hyärp_u i 'b_uh y_u ja'i. Janangue'a da hnut'ah_u x_un ho nin t'øt'eh_u, ne u da 'y_es_pa Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah_ets'i u b_uya, bi 'y_emp' u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yurcah_u 'b_e'a nam bøn_u yän t'edi ra Moisés

¹⁷ Ne xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—O guím b_emhb_u ngue ga 'becä y_un t'edi bi man ra Moisés ne 'b_e'a bin xänbate u y_u pøngahy_a, p_e bá x_ecä ngue ga ut'ah_u 'b_e'a maju_ani nam bøn u. ¹⁸ Maju_ani dí xi ah_u, gätho 'b_e'a nt'o't'i b_u, ne xinga n'da u ngue hin din ja, 'b_u guexta'a i jatho ra ximhäi ne mah_ets'i. ¹⁹ Janangue'a madí ts'atho maha a ram hma ngue hingui nde da 'y_urpa ra güenda n'da, ne i xi u mi'da ngue din jab_u da 'yøt'e, p_e zi ts'atho rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oj_a b_u mah_ets'i 'b_u. P_e nu'u di ja'ts'i gätho u mam b_u ja räm hma Oj_a, ne i xi u mi'da ngue din ja b_u da 'yøt'e, ne man'da x_un ngu rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oj_a, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁰ Ne gue'a dí xi ah_u a, nde'b_u man'da x_un ho gui 'yøth_u xinda gue ma ng_urpih_u y_u fariseo ne y_u xänbate nij_a. Nguetho nu'b_u hin gui 'yøth_u x_un ho, nj_am'b_u da zä gui c_uth_u hap_u di manda rá ts'edi Oj_a, bi 'y_emp' u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ra cue

²¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Gue'b_u go maya'b_u bi sih mam bombøtah_u ran t'edi ngue im ma: “O gui h_acpah_u rá te ni mij_a'ih_u, ne nu to'o da hy_acpa rá te rá mij_a'iui, i jatho da ts'anba rá muui a bi 'yøt'e,” bi t'emp' u. ²² P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u 'bo'o di cu_ep rá mij_a'iui nangue'a bi 'yørpe, ngue im b_eni di co'ts'i, guehma da nu ran ts'embi. Ne nu'a to'o da xih ra ts'ore b_u ja rá hmi rá mij_a'iui, da ts'ixp_u 'b_uh y_u ng_urpi da ts'embi. Ne nu to'o x_umm_e then rá mij_a'iui dí mba b_u ja ran ts'embi ngue ra sibi nj_am'b_u i hu_et'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

²³ Janangue'a nu'b_u guí pähä b_u ja ra nij_a ngue guí x_una gui th_andeh_u Oj_a, p_e nu'b_u gä sømhb_u b_u ne 'b_ex gä b_emhb_u 'b_e'a xquín xihmi ni mij_a'ih_u, ²⁴ gua peng thoh_u ne 'b_e gui mba b_u i 'b_u a ni mij_a'iui gam punbau, ja da zä gui th_andeh_u Oj_a b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁵ Ne nu'b_u guí p_ahmb_u ja 'b_e'a guidín xihmb_u n'da ni mij_a'ih_u, p_e gan hocpa zeh_eh_u, ne hin gui tømhb_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi. Nguetho nu'b_u gui sømhb_u b_u, ²⁶ guehma da jo ah_u ne hin da h_yec'a thohoh_u ra z_e'mi jague'b_u gui unhd_u ra mbeti hangu da 'y_a ah_u, ne xinga n'da centavo da nde gui 'y_es_pah_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'y_ena hingui ho ran 'yomt'eni

²⁷ Ne man'da bi xih y_u xädi ra Jesús:

—Nu man'da ran t'edi maya'b_u i x_una: “O gui øth_u ran 'yomt'eni.” ²⁸ P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u n'da ran 'yoh_u da hyant'a n'da ra xisu, ne im b_en'a n'da ran 'yomf_eni x_un ts'o nangue a, madague'b_u bi b_entho, tengu'b_u ya bi 'yøt' ran 'yomt'eni b_u rá mb_ui a b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁹⁻³⁰ Janangue nu'b_u i ja a i ut'ah_u ra ts'oqui, p_e gui s_amz_eh_e ni mb_uih_u madague'b_u guím b_emhb_u x_umm_e x_un u 'b_u gui 'y_esh_u. Tengu'b_u xquí hy_a'a n'da ni d_ah_u ne xquí 'y_emhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'dadä thohoh_u, uague tengu'b_u xquí h_yec'a nin 'y_eih_u ne xquí 'y_emhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'da'y_e thohoh_u. P_e man'da x_un ho guin nuh_u nangue gä 'b_ehmb_u y_u ts'oqui, xinda gue'b_u xquí 'yøth_u y_u ts'oqui ne xquí 'b_ehmb_u ran ho maz_ai b_u ja ra sibi.

Ra Jesús bi 'y_ena hin da h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u

³¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Ne a bi mam 'b_u maya'b_u gue: “Nu'b_u n'da ran 'yoh_u in nde da h_yeh rá xisu, i jatho da 'yøt'a n'da ra s_øcu_a din xummi.” ³² P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue hingui sä da h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u gue'b_u hingui øt' ran 'yomt'eni a ra xisu. Nguetho nu'b_u bi h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u, di japi da 'yøt' ran 'yomt'eni a ra xisu 'b_u bi h_yegui ne dim 'b_uhmi man'da ran 'yoh_u. Ne 'b_u n'da ran 'yoh_u dim 'b_uhmi n'da ra xisu bi th_egui, ra 'yomt'eni a, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nte ga ndønbahꝰ rá thuhu, bi 'yɛn'a ra Jesús

³³ —Nɛ guí pꝰhmbꝰ ran t'ɛdi mí hmam 'bꝰ maya'bꝰ ngue i ɛna: “Pɛ nu'bꝰ gá ndønbahꝰ rá thuhu Ojꝰ, guehma gui jꝰ'ts'a gá mamhbꝰ.” ³⁴ Pɛ nuya i jagä man'da ga xi ahꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Hin'yꝰ 'bɛ'a i sä gui ndønbahꝰ rá thuhu 'bꝰ ja a guí xihmbꝰ ni mijꝰ'ihꝰ ngue guín ndefꝰ da 'yɛc'yɛi a guí xihmbꝰ. Hingui sä gui ndømhbꝰ Ojꝰ, pɛ ngutho hingui sä gui ndømhbꝰ mahɛts'i, nguetho nu bꝰ mahɛts'i bí ja bꝰ rá ts'edi Ojꝰ. ³⁵ Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ra ximhäi, nguetho nɛcua i ja ua rá ts'edi Ojꝰ. Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ra hnini Jerusalén, nguetho rá hnini rá Thahni Ojꝰ a. ³⁶ Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ni yꝰhꝰ, nguetho 'dat'a Ojꝰ bi zän'na, nɛ xínga n'da ni xtꝰhꝰ sä gui sänzehɛhꝰ gue'bꝰ xꝰn t'axi o gue xꝰm pothi da gohi. ³⁷ Pɛ nu'bꝰ ja a guí xihmbꝰ ni mijꝰ'ihꝰ, “da zä,” ga ɛmhꝰ 'bꝰ da zä, “hin da zä,” ga ɛnthohꝰ 'bꝰ hin da zä. Pɛ gátho mi'da yꝰm hma bí nɛxpꝰ ja rán 'yomfɛni ra zĩthꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi 'yɛn'a ra Jesús hin ga cos'hꝰ 'bꝰ ja a da t'ørcahꝰ

³⁸ Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:
—Nu'ahꝰ gá 'yøhmbꝰ 'bɛ'a bi sih mam bombøtahꝰ ngue: “Nu'bꝰ n'da ra jꝰ'i di ts'onba rá dä rá mijꝰ'iui, pɛ nɛ a da mba ma ts'onbi rá dä. Nɛ nu'bꝰ rá ts'i da 'yøcpe, ngutho nɛ'a xin da t'øcpa rá ts'i.” ³⁹ Pɛ nuya i jagä man'da ga xi ahꝰ ya, ngue nu'bꝰ 'bꝰ a n'da in nde di ɛn'nahꝰ, pɛ o guí sꝰhmbꝰ a. Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da mbɛp'ahꝰ 'danguadi ni hmihꝰ, gui unhdꝰ man'da nguadi da mbɛp'ahꝰ. ⁴⁰ Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da zix ahꝰ bꝰ 'bꝰh ra zɛ'mi ngue da gꝰn'na ni pahnihꝰ, pɛ nɛ a ni cotohꝰ gui unhdꝰ. ⁴¹ Nɛ nu'bꝰ i si ahꝰ gui tuspahꝰ rá 'bɛni n'da ra jꝰ'i n'da ora, xꝰn ho 'bꝰ nyo ora gui tuxhꝰ a rá 'bɛni. ⁴² Nɛ hønt'a go to'o da 'yä ahꝰ 'bɛ'a i honi, dami unhdꝰ. Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da mip'ahꝰ 'bꝰ ja a guí pɛs'hꝰ, pɛ xꝰn ho 'bꝰ gui unhdꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ga huɛc man sꝰihꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús

⁴³ —Nɛ a n'da ram hma maya'bꝰ i ɛna: “Dami huɛc ni amigohꝰ nɛ gui ɛcpa nin sꝰihꝰ,” mí t'ɛn'ahꝰ. ⁴⁴ Pɛ i ja man'da

ga xi ahꝰ, ngue gui huɛc nin sꝰihꝰ, gan yꝰmanhohꝰ ɛ man yꝰ ts'ore nangue ahꝰ, nɛ gui 'yørpahꝰ ran ho to'o di ɛc'ahꝰ. Nɛ dami 'yäfꝰ rá mate Ojꝰ ɛ to'o i numan'ɛ ahꝰ nɛ ɛ di ɛn'nahꝰ, bi 'yɛn a ra Jesús. ⁴⁵ Nɛ nu'bꝰ ngubꝰ gui 'yøthꝰ, 'da'angu gá 'yøthꝰ a ma Tahꝰ 'bꝰpꝰ mahɛts'i ngue bá penh ra 'ye nɛ ra hyadi. Pɛ hinga hønbꝰ 'bꝰ ɛ yꝰ hocjꝰ'i gue i so ra 'ye nɛ ra hyadi, pɛ nɛpꝰ i 'bꝰh yꝰ ts'om'bäi, bi 'yɛna. ⁴⁶ Pɛ nu'bꝰ hønt'ɛ to'o di huɛc'ahꝰ guidí huɛjꝰ, 'bɛ'a gue gá tꝰhmbꝰ 'bꝰ ngubꝰ gá 'yøthꝰ. Pɛ nɛ n'dat'a gá 'yøthꝰ ɛ yꝰ ziyate hyacahäi. ⁴⁷ Pɛ ha guí ɛmhꝰ xꝰn ho guí øthꝰ 'bꝰ hønt'ɛ ni cuhꝰ guidí zɛnguahꝰ. Nu'bꝰ guin jahꝰ bꝰ, 'da'angu guí øthꝰ ɛ i thꝰnde yä ojꝰ zɛhɛ. ⁴⁸ Pɛ nde'bꝰ xꝰn hotho gui 'yøthꝰ, nguetho xꝰn hotho Ojꝰ ma Tahꝰ bí 'bꝰpꝰ mahɛts'i, bi 'yɛmp'ɛ yä xädi ra Jesús.

6

Hin ga øthꝰ ran 'yɛts'i 'bꝰ dí øthꝰ yꝰn t'øt'e xꝰn ho

¹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛmp'ɛ mi 'bꝰpꝰ:

—Pɛ nu'bꝰ guí øthꝰ rá 'bɛfi Ojꝰ, hin gui 'yøthꝰ da 'yɛs'a ni mijꝰ'ihꝰ, nguetho hin te di 'da ahꝰ ma Tahꝰ 'bꝰpꝰ mahɛts'i 'bꝰ din jabꝰ gui 'yøthꝰ, bi 'yɛn'a. ² Nɛ nu'bꝰ guín nde gui fäxhꝰ n'da ra hyoya, hin gui 'yøthꝰ ngue da nu ahꝰ yꝰ jꝰ'i, tengu øt'ɛ di yorpa a im bɛni 'bꝰ di un'na n'da ran t'unni yꝰ hyoya, ngue di um bꝰ ja yꝰ nijꝰ o guerpꝰ ja yꝰ 'yu ngue in nde da 'yɛspa yꝰ jꝰ'i 'bɛ'a i øt'e. Majuꝰni dí xi ahꝰ, ya hønt'a ran 'yɛts'i bi dꝰha 'bꝰ ngubꝰ i øt'e, bi 'yɛna. ³ Pɛ nu'bꝰ i ja a guí nde gui unhdꝰ n'da zi hyoya, nde'bꝰ hin gui xihmbꝰ ɛ mi'da 'bɛ'a gá 'yøthꝰ. ⁴ Nɛ man'da xꝰn ho 'bꝰ hin njon da nu 'bɛ'a guidí unhdꝰ, pɛ go da nu Ojꝰ ma Tahꝰ, nɛ i ja 'bɛ'a din 'da ahꝰ bꝰya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hingui yoho guim bɛmhꝰ 'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ

⁵ Nɛ man'da dí xi ahꝰ:

—Nu'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ, o guí øthꝰ tengu i øt'ɛ di yorpa a im bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nu'ɛ, i 'bꝰpꝰ ja yꝰ nijꝰ nɛpꝰ ja yꝰ xo'yu, ɛna i yꝰhꝰ Ojꝰ pɛ hønt'a ran 'yɛts'i im bɛni. Majuꝰni dí xi ahꝰ, hønt'a ran 'yɛts'i bi dꝰha nangue 'bɛ'a i øt'e. ⁶ Nɛ nu'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ

gui mbähä b_u njon da nu ah_u, p_e Oj_a ma Tah_u go i nu ah_u n_e di 'da ah_u 'b_e'a gui äf_u a, i ξ na.

⁷ P_e hinga guexta'a ram hma gui mamhb_u ngue nte ní mba tho 'b_u gui y_ah_u Oj_a, tengu i σ t'_u t ϵ n y_u oja zeh_e. N_e sä im b ϵ ni i σ 'a Oj_a 'b_e'a im ma 'b_u x_un ngu i xifi. ⁸ N_e o gui σ th_u tengu i σ t'_u, nguetho nu Oj_a ma Tah_u ya i p α di 'b_e'a gätho gui homhb_u gue'b_u hinga ná äf_u, i ξ na. ⁹ P_e guim b ϵ mhb_u 'b_u gui y_ah_u Oj_a 'da y_um hma tengu dí xi ah_u ngue:

Nuya ma Ta ahe gui 'b_up_u mah ϵ ts'i.

Da hnumansu ni thuhu.

¹⁰ N_e dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

N_e da t' σ t' ua ni pähä ua ja ra häi tengu tho i t' σ r_up_u mah ϵ ts'i.

¹¹ N_e dami 'daje ran ts'ihm ϵ dí homhb_e ra pa i jab_u ya.

¹² Dami punga ma ts'oquihe, tengu thoho b_u na punbahe ϵ i σ rcahe ran ts'o.

¹³ N_e o gui hegahe da daje ran ts'o, p_e dami y α nje nangu_e ran ts'o.

Nguetho nu'i gra hmuts'ut'abi, gä di manda ua ja ra häi ni ts'edi, n_e i ja ni ts'edi mixte nj α m'b_u da guadi gätho y_u pa maz α i.

N_e h σ nt'a dí xi'ahe ya.

¹⁴ Nguetho nu'b_u gadí punbah_u y_u ts'oqui ni mij α 'ih_u, ngutho da 'y σ t'ah_u Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah ϵ ts'i, di pun'na ni ts'oquih_u. ¹⁵ P_e nu'b_u hin gadí punbah_u ni mij α 'ih_u, n_e ah_u hin di pun'nah_u Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah ϵ ts'i 'b_u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Hin gui 'yuhmb_u 'b_u gui ϵ t' y_un ts'ihm ϵ 'b_u guín y α h_u Oj_a

¹⁶ —N_e nu'ah_u, nu'b_u gui nde gui 'y ϵ t' nin sihm ϵ h_u n'da ora ngue guim b ϵ mhb_u Oj_a, o gui σ th_u tengu σ t'_u di yorpa a im b ϵ ni. Nu'_u i ut y_u j α 'i 'b_e'a σ t'_e, nde'a dí hnumanho, p_e h σ nt'a ran 'y ϵ ts'i bi d α ha nangu_e 'b_e'a bi 'y σ zeh_e, bi 'y ϵ n'a ra Jesús. ¹⁷ P_e nu ah_u, 'b_u gui ϵ t' nin sihm ϵ h_u ngue guím b ϵ mhb_u Oj_a, p_e gan 'yomanhoh_u tengu'b_u ya gán sihm ϵ h_u. ¹⁸ N'dahma njon da b α di 'b_e'a gá 'y σ th_u gue gá 'y ϵ t' nin sihm ϵ h_u, n_e h σ nt'a Oj_a ma Tah_u i nu ah_u 'b_e'a gá 'y σ th_u, n_e i ja 'b_e'a di 'da ah_u b α ya, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Gui hyomhb_u 'b_e'a dí n ϵ cmanho b_u mah ϵ ts'i

¹⁹ N_e man'da bi man ra Jesús, bi 'y ϵ na:

—Hin gui muns'h_u 'b_e'a gdám m ϵ mb ϵ tih_u ua ja ra ximhäi, nguetho nuua i 'b_uh y_u zu'u ϵ ngue di ts'oni 'b_e'a gätho gui p ϵ s'h_u, n_e ja'b_u da boxjua, n_e ja'b_u da b ϵ ah_u y_u b ϵ . ²⁰ P ϵ gue gui hyoni gui x α nth_u 'b_e'a dí hnumanho ah_u b_u mah ϵ ts'i. Nguetho hin te dim 'b ϵ p_u, hin da y α r_up_u y_u b ϵ ngue da b ϵ ah_u 'b_e'a gui p ϵ s'h_u b_u, n_e hin da boxjua, n_e njo'o b_u y_u zu'u ϵ ngue di ts'oni. ²¹ Nguetho h σ nb_u i ja ním p ϵ 'ts'i n'da im b ϵ n rá mb α i n'da. Nu'b_u guecua ja ra ximhäi i ja 'b_e'a i p ϵ 'ts'a n'da, h σ nt'ua im b ϵ n a n'da, n_e nu'b_u guep_u mah ϵ ts'i, guep_u im b ϵ n a n'da 'b_u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Ran n ϵ qui ní mb α i n'da

²² N_e x σ bi 'y ϵ na:

—N_e nu'b_u h σ nt'a x_un ho guím b ϵ mhb_u n_e gui σ th_u, din ja ah_u tengutho 'b_u n'da ra j α 'i x_un ho rá dä, i handi x_un ho ran n ϵ qui, din jab_u ni mb α ih_u. ²³ P_e nu'b_u hinga gue'a guím b ϵ mhb_u, sä gui ϵ mhb_u i ja ah_u ran n ϵ qui, p ϵ gue x α m 'b ϵ xui thoho ni mb α ih_u, tengutho 'b_u n'da ra j α 'i ngue hingui ho rá dä, n_e x α m 'b ϵ xui thoho b_u i handi, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Hin di yoho y_u hmu n'da

²⁴ N_e x σ bi 'y ϵ na:

—N_e hingui sä dim 'b_u i yoho y_u hmu n'da ra 'y ϵ h_e. Nguetho nu'b_u yoho y_u hmu i 'b_u a n'da, nu'a n'da da numanho, n_e nu'a man'da hin da numanho. Uague nu'a n'da da hyumbi dim p ϵ hmi a, p_e nu'a man'da da zocpa thoho rá 'b ϵ fi a. Janangu_e'a hingui sä yoho y_u hmu da d ϵ n'na n'da. Hingui sä da 'y ϵ mp Oj_a rá Hmu 'b_u i numanho ϵ y_u mb ϵ ti, nguetho tengu'b_u rá hmu a ra mb ϵ ti, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Oj_a di jamansu y_u 'y ϵ c'y ϵ i

²⁵ —Janangu_e'a dí xi ah_u, hin go guim b ϵ nseh_u 'b_e'a gui sih_u ngue gdám 'b α hmb_u, n_e xín guim b ϵ mhb_u 'b_e'a gui hyeh_u. P_e guim b ϵ mhb_u ngue man'da di muui ni teh_u xinda gue ϵ nin ts'ihm ϵ h_u, n_e man'da di muui ni j α 'ih_u xinda gue ϵ ni heh_u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús. ²⁶ Dami nuh_u y_u doja i 'yo h σ nb_u go hap_u, n_e hin'y_u y_u hu α hi, n_e xín te i p ϵ 'ts'i, p_e

dí xi ah_u, nu Oj_a ma Tah_u bí 'b_up_u mah_ets'i gátho i 'u_in_u. Ne nu ah_u, man'da di mu ah_u xinda gue _u y_u doja, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁷ Ne ha guím b_emhb_u man'da nya'a gam 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi 'b_u _emm_e guím b_endumb_uih_u 'b_e'a gátho guidí 'b_ehmb_u.

²⁸ Ne hanja _emm_e go guím b_enseh_u nangue ni heh_u. X_ogue ts'utho guí _ec'y_eih_u, bi 'y_en'a ra Jesús. Pe dami nuh_u y_u d_oni i ja b_u d_apo, ne nu' _u hingui dim p_efi ne xingui di hoc y_u he. ²⁹ Pe dí xi ah_u, man'da mahotho y_u d_oni xinda gue a rá he ra ts'ut'abi Salomón ngue mí he 'b_u mi ja rá ts'edi, bi 'y_en'a ra Jesús. ³⁰ Ne ngub_u bi 'y_ot'a Oj_a nangue y_u d_oni, mahotho nám pa ya, ne nixudi da mba nts'equi ne da t'udi. Janangue'a guim b_emhb_u, man'da x_un ho da 'y_ot'ah_u Oj_a xinda gue _u y_u d_oni, bi 'y_en'a. ³¹ Janangue o guí _emhb_u: “B_e'a hmaha ga sih_u.” Uague: “B_e'a hmaha ga heh_u.” ³² Nguetho nu' _u i th_ande y_u o_ja zeh_e, gue'a z_ai i hon' _u, p_e nu'ah_u i 'b_up_u ni Tah_u b_u mah_ets'i, ne i p_adi 'b_e'a gá guidí 'b_ehmb_u, bi 'y_en'a ra Jesús. ³³ Janague'a nu ah_u, m'bet'o thoho gan umhb_u di manda ah_u rá ts'edi Oj_a, ne gui hyomhb_u n'da ra hogamb_ui nangue rá p_ahä Oj_a, ne nub_uya di 'da ah_u 'b_e'a gátho gui hyomhb_u. ³⁴ O guím b_endumb_uih_u, o guí _emhb_u: “B_e'a da zä ga _oth_u 'b_u nixudi.” P_egue gui t_omhb_u, 'b_e nixudi ja gui p_ahmb_u b_uya 'b_e'a da zä gui 'y_oth_u. N'da pa ngu n'da pa i ja 'b_e'a din ja, bi 'y_en'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi ma hingui ho ran y_api

¹ —“Nuna bi 'y_ot' y_u ts'oqui,” hin gui 'y_emhb_u, n'dahma hinga gue'a dí ts'ep'ah_u a, bi 'y_engähe ra Jesús. ² Pe nu' b_u guidí y_af_u _u mi'da ngue guím b_emhb_u h_onse ah_u x_un ho ah_u, p_e Oj_a hin da numanho ah_u 'b_u. Ne 'da'ingu da 'y_ot'ah_u Oj_a tengu gá 'y_orpa_u _u gá y_af_u, bi 'y_ena. ³ Hanja bi zä gá nurpa_u ra zi häi i o rá dä ni mij_a'ih_u, ne hin go guí p_ahmb_u i o ra x_ecza ni d_ah_u. In jab_u ní nequi ni ts'oquih_u. ⁴ Ne ha da zä gui xihmb_u ni mij_a'ih_u: “Mba ga hap'a ra häi o ni dä,” sä gui 'y_em_u, ne go man'da x_un ndoho ra x_ecza i o ni d_ah_u. ⁵ _emm_e guidí y_orpa_u a gui _oth_u. Pe nde' b_u m'bet'o gan hoj_u nangue

y_u ts'oqui guidí hoseh_u, janangue'a da zä gui hy_amp'ah_u ra häi o rá dä ni mij_a'ih_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁶ O guidí unhd_u a x_un ho _u y_u fo'yo, ndetho da za ah_u. O gue' b_u guidí unhd_u a di muui _u y_u ts'udi, ndetho da n_em b_u häi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nu' b_u ja da t'äp'a Oj_a di uni

⁷ Ne x_o bi 'y_emp' _u:

—Dami 'y_af_u Oj_a 'b_e'a guí homhb_u, ne nu'a di 'da ah_u. ⁸ Nguetho nu'a to'o da 'y_adi, Oj_a di un'na bi 'y_api. Ne nu'a to'o ja a i honi, di und Oj_a a i honi. Ne nu'a to'o da hyoni da socpa n'da ra goxthi njut'i thoho, Oj_a da xocpa a, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁹⁻¹¹ Pe nu'ah_u madague' b_u gy_u ts'om'b_aih_u, xinga n'da ah_u guidí unhd_u ra do ni t'uhnih_u 'b_u i ä'ah_u ra hm_e, ne xing ra c'ey_a guidí unhd_u 'b_u i ä'ah_u ra hu_a, p_e h_ont'a x_un ho guidí unhd_u ni t'uhnih_u. Ha maguet'a Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah_ets'i ngue hin di 'da ah_u x_un ho 'b_u ja a guí äf_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹² Ne nu' b_u guí nde da 'y_ot'ah_u ran ho ni mij_a'ih_u, nde' b_u gui 'y_orpa_u ran ho. Gue'a nam b_on'a rán t'edi ra Moisés ne rám hma y_u p_ongahy_a maya'b_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

N'da ran t'uti nangue ra goxthi ne y_u 'yu

¹³⁻¹⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Nu'a ní y_at'a n'da b_u ja ra te maz_ai, tengu' b_u n'da ra goxthi x_un ts'it'i, uague n'da ra t' _u'yu, ne hingui ngu y_u j_a'i i numanho da thop_u. Pe dami hyomhb_u gui c_uth_u b_u. Nguetho nu'a ra goxthi x_un ndoho ne ra d_a'yu ní zix a n'da b_u ja ran _unbi maz_ai, ne x_un ngu _u y_u j_a'i i numanho da thop_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nda'a _u y_u hyäte p_ongahy_a

¹⁵ —Pe gam f_ahmb_u nangue y_u hyäte p_ongahy_a. Nu' b_u i s_om b_u guí 'b_uhmb_u, sä _ot'e tengu' b_u y_u d_e'yo ngue x_un ho, p_e nu y_u mb_ui tengu' b_u n'da ra zate. ¹⁶ Ne da zä gui p_ahmb_u y_u hyäte p_ongahy_a nangue y_un t' _ot'e i _ot'e, tengu thoho y_u za da b_a a n'da nangue y_un dät'ä i z_up_u. Nguetho hin din z_up_u ja n'da ra za n'da ran dät'ä 'b_u hinga gue'a rá za a. ¹⁷ Pe nu ra za x_un ho i z_uh y_un dät'ä x_un ho, ne ngutho ra za hingui ho i z_uh y_un dät'ä hingui ho. ¹⁸ Nguetho nu'a ra za x_un ho hin da zä din z_up_u y_un dät'ä

ngue hingui ho, ne ngutho a ra za hingui ho hin njam'bu da zä din zäpü yän dät'ä xän ho. ¹⁹ Ne nu yu za hingui ho yän dät'ä, da mba nt'ets'i ne da t'udi. ²⁰ Janangue'a da zä gui pähmbu yu hyäte pöngahya nangue 'be'a da 'yöt'e, bi 'yän'a ra Jesús.

Nda'a u di manda rá ts'edi Ojq

²¹ Ne xø bi 'yän'a ra Jesús:

—Ne sä xna yu hmuju u 'da, pe hin da yäpü di manda rá ts'edi Ojq u. Pe hont'u majuani i øt' rá pähä ma Ta mahets'i da yäpü u. ²² Ne nu'bu bi zøn ra pa ran juanbi 'bu rán zegui, xän ngu da mbarqui da 'yängui: “Ma Hmu, nugähe dá mamhbe a nim hma, ne nangue ni thuhu dá hømhbhe thi yu zithu, ne nangue ni thuhu xän ngu yan t'øt'e mixte dá øthe,” da 'yängui. ²³ Pe nugä ga xmp'u: “Njam'bu dá pä ahü. Dami 'uehmbu ua ja ma hmigä, gyu ts'om'bäihü,” ga xmbi, bi 'yän'a ra Jesús.

Hont'a go to'o in nde da 'yø a díma, bi 'yän'a ra Jesús

²⁴ —Pe nu'a to'o i øh ma nde ne i øt'a ma pähägä, i øt'e tengu bi 'yöt'a n'da ran 'yohu ngue mí ja rán 'yomfëni ne bi hyø a n'da rá ngu bu ja n'da ra dongu xän juani. ²⁵ Ne bin ja n'da ra dajye, ne xmmë xän ngu yu dehe bi 'yugui, ne bá xh ran dahi xän ndoho mí nde xtí yöt'a ra ngu. Pe him bi yöt'a, nguetho nu'a ra ngu mí høpü ja ra dongu xän ho. ²⁶ Pe nu'a to'o i ø'a dí ma ne hingui üpa ra güenda a, i øt'e tengu bi 'yöt'a n'da ran 'yohu ngue ra 'yambü, ne bi hyøh rá ngu bu mi ja n'da ra 'bomu. ²⁷ Ne bin ja n'da ra dajye ngue bi 'yuh yu dehe, ne ran dahi xän ndoho, ne bi yöt'a rá ngu. Ne xmmë nts'utho bin ja büya, bi 'yän'a ra Jesús.

Nu yu jã'i bi numanho rán xädi ra Jesús

²⁸⁻²⁹ Ne nu'bu mi gua a bi ma ra Jesús 'bu mí hyupü ja ra nyuni, nu yu jã'i mi huhmbu bu bi hyonya u.

—Haguen ja i xänbi xän ho, ne hinga ngubu i xängahü ma xänbathü bu ja ra nija, bi 'yän'u yu jã'i.

Nguetho nu'bu mi xänba ra Jesús, bi 'yuti ngue mi ja rá ts'edi xän ho a.

8

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi hëmb ra t'axca'ya

¹ Ne nu'bu mi gua a bi man ra Jesús, ne bi gapü ja ra nyuni büya, ne xmmë xän ngu yu jã'i mí numanho da denthoho mahøn'a. ² Ne bá x'a n'da ran 'yohu ngue mi hëmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu bu mí 'bäh ra Jesús, ne bi 'yëmbi:

—Gra Hmu, nu'bu ni pähä, da zä gui 'uec'i ts'u ran u dí hëmbi.

³ Ne nu ra Jesús büya bi uat rá 'ye bi dädi ne bi 'yëmbi:

—I jagä ra pähä ngue 'bex da zä i. Dami yäni.

Ne nu'bu mí 'yëmbi, 'bexgue bi yan'a ran 'yohu. ⁴ Ne nu ra Jesús büya bi hëcpa a ran 'yohu njon da xifi to'o a bi japi bi yäni, ne bi 'yëmbi:

—Ní mba bu 'büh yu mbäjä da nu i ngue ya bi yan i, ne gui un'na n'da ra 'bøts'e tengu i man yän t'ëdi ra Moisés, bi 'yän'a ra Jesús.

Ne ja bi thopü ra hnini Capernaum büya.

Ra Jesús bi hocpa rá 'yëhe n'da ra hmudofü

⁵ Ne nu'bu mí zøm bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, 'bex bá x'a n'da ra hmudofü ra mengu bu Roma, ne bin c'at'ui ne bi 'yäp ra mate, ⁶ bi 'yëmbi:

—Nu'i grä Hmu, nu n'da ma 'yëhe i 'bem bu ja ma ngu, i ts'a rá jã'i, hingui sä di 'yäni, xmmë xän 'doni, bi 'yëmbi.

⁷ Ne nu ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Ga mba bu ga hoqui.

⁸⁻⁹ Pe nu ra hmudofü büya bi 'yëmbi:

—Hingui jatho gui mba bu ja ma ngu, grä Hmu, nugä hin dí säcä tengu e ne hin drä judiogä. Pe dí pädi ngue i ja ni ts'edi zehë, ngue nu'bu guim ma da yäni, ne 'bexgue da yäni, bi 'yëna. Tengu thohogä bin 'dac'i ts'u man t'ëdi, ne nu'bu i ja 'be'a dí xi u ma dofü ne'u ma 'yëhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, da zä guim mantho ua ne 'bexgue da yam büya, bi 'yän'a ra hmudofü.

¹⁰ Nu'bu mí 'yøh ra Jesús 'be'a bi man a ra hmudofü, bi hyonya thoho ne bi xi u min 'yohu:

—Majuani dí xi ahü, njam'bu xtá tängä n'da ma menguhü yu jã'i israel dyu judiohü

ngue xtám badi i ja ma ts'edi xun ho tengu na ran 'yohu, bi 'yɛn'a ra Jesús. ¹¹ Guim bɛmhbu a dí xi ahɛ, xun ngu yu ja'i ngue gátho na ndoho ra ximhäi, ngue him ma mijudíohu, da 'yɛc'yɛigui ne da yurpu di manda rá ts'edi Oja, 'darbu dim 'buhmbu ma ngurpa bombotahu ra Abraham, ne ra Isaac ne ra Jacob. ¹² Pe xun ngu ma mijudíohu ngue yún sähxú xtán yurpu, pe man'da go da t'entru ja ra 'bexui u, ne din zom bu ne din guxpu yú ts'i, bi t'ɛmp'u yu ja'i 'bu mi 'yɛn'a ra Jesús.

¹³ Ne nubuya bi t'ɛmp'a ra hmudofui:

—Ní mba ni ngu, ya bin ja a gám ma nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne 'bexgue bi yan a rá 'yɛhe buya.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Pedro

¹⁴ Ne nu'bu mí mbenc'a ra hmudofui buya, xø bi tho a ra Jesús, bi zøm bu rá ngu ra Pedro. Ne bi nu 'bɛm bu rá oi a rá suto ra Pedro, mi hɛmb ra pa. ¹⁵ Ne nu ra Jesús buya bi bɛndba rá 'yɛ, ne 'bex bi bøn a ra pa mi hɛmbi. Ne bi ndanc'a ra xisu buya, bi hyonba ra hme a ra Jesús ne u mín 'yohu, nguetho ya bi yan'a ra xisu buya.

Xun ngu yu hyɛnni bi hoc'a ra Jesús

¹⁶ Ne nu'bu mín xui buya xun ngu yu ja'i bá ts'i bu mi 'buh ra Jesús ngue min 'yohu yu zithu. Ne hont'a n'dare bi man ra Jesús, 'bexgue gátho bi hyøn a thi u yu zithu, ne bi hoc'u yu hyɛnni. ¹⁷ Gátho bin ja 'bɛ'a bi man a ra pøngahya Isaías maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yɛna: “Da du zɛhe 'bɛ'a gátho xun hɛi dín nuhu, ne da nuse 'bɛ'a gá man u dí hɛmfu,” bi 'yɛn'a ra Isaías 'bu maya'bu.

Yoho yun 'yohu ɛna da den'na ra Jesús

¹⁸ Ne nu'bu mín nu ra Jesús ngue ɛmme xun ngu yu ja'i mi 'bäpu, bi 'yɛmp'u yú xädi:

—Masque xun ho 'bu ga thohmbu 'danguadi ra dadehe, bi 'yɛna.

¹⁹ Ne nu n'da ra xänbate nijä bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dín nde ga ten'ni i hønba go haru gui mba, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

²⁰ Ne bi dā a ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—Pe nu yu haho i ja yú ngu ne yu doja i ja haru da 'yoi. Pe nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, hin'yu ma ngungä ua, bi 'yɛmthoho ra Jesús.

²¹ Ne xø bi 'yɛn'a man'da ra jä'i min 'yohu buya:

—Ma Hmu, dami tɔcpi ts'u, 'bɛ ga äcä ts'u ma ta ne ga ten'na buya, bi 'yɛmbi.

²² Bi dā'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Tɛnga maha, nu'u xun du da 'yä u 'buru, tengu'bu ne u xun du u, bi 'yɛna.

Ra Jesús bi säyaba ran dāhi ne ra t'øthe

²³ Ne nu'bu mí gua'a man ra Jesús buya, 'bex bi hyu bu ja ra mbosa ne bi mbähä yú xädi, dí mba bu 'danguadi ra dadehe. ²⁴ Ne bi mbu'a n'da ran dāhi ts'edi bi 'yɛn ra dehe, ne ɛmme di thoni yu t'øthe, bi dons i ts'u ra dehe a ra mbosa. Pe nu ra Jesús mí aha, him bi 'yurpa ra güenda 'bɛ'a midí ja ra dehe.

²⁵ Ne bi 'yä u yú xädi ne bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, dami nuhu, guin yanje, nguetho ya in nde ga tonthu mbo ra dehe, bi 'yɛmbi.

²⁶ Ne nu ra Jesús bi dādi:

—Hanja, ha ɛmme zi ts'utho guí ɛc'yɛigahu ngue i ja ma ts'edi, ne guín suhu.

Ne nubuya bi ndanc'a ra Jesús ne bi xi a ran dāhi ngue dín hɛ ne ra dehe, ne 'bexgue bin hɛ buya. ²⁷ Ne nu'u yun 'yohu buya bi hyonya thoho 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Jesús.

—'Bɛ'a di 'yɛt'ui na ran 'yohu, nguetho ne ran dāhi i ø'a i xifi, ne ra dehe i ø'a i xifi, bin 'yɛmzɛhe u.

Ra Jesús bi hoc'i yoho yun 'yohu min 'yohu yu zithu

²⁸ Ne nubuya bi zøm bu 'danguadi ra dadehe buya, ngueru ra xɛqui Gadara. Ne 'bex bá ɛpu yoho yun 'yohu ngue min 'yohu yu zithu, ne mán ts'utho u, tengutho u yu zate. Mí 'buru ja yun 'yägui u, janangue'a nu yu ja'i i su da thopu hänbu ja ran 'yägui. Ne 'bex bá ɛ'u yun 'yohu bin c'athu a ra Jesús, ne bi mbafi:

²⁹ —'Bɛ'a gní 'yɛcua gra Jesús, rá Ts'unt'u i Oja. Ha cpi 'yɛhe gui ungahe, ne hinga na søn ra pa gui ungahe, bi 'yɛn yu zithu min 'yohu u yun 'yohu.

³⁰ Ne hinga yatho bu mi 'bu i 'da yu ts'udi.

³¹ Ne nu'u yu zithu buya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nu'bu guín nde gui hyønje thi, dami 'daje ran t'ɛdi ga cæthe nu 'yo yu ts'udi, bi 'yɛn'u:

32 —Ni mbähä, dami cuthu nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu yu zithu buya bi bõm bu ja rá mbui u yun 'yohu, nɛ 'bexgue bi yurpu 'buh yu ts'udi. Nɛ nu yu ts'udi buya bin tihi nɛ bi gapu ja ra nguani, him bi zä bin säya, nin uɛm bu ja ra dehe, bim 'beru. 33 Nɛ nu'u mi fá u yu ts'udi buya, 'bexgue bi mba n'dihi bu ja ra hnini, nɛ nu'bu mi zõm bu, bi mam buya ngue 'be'a bin ja nangue u yun 'yohu min 'yohu yu zithu, nɛ nangue u yu ts'udi. 34 Nɛ bá ɛh yu mɛngu bu ra hnini buya, bi zõpu 'bäh ra Jesús, nɛ nts'edi bi 'yap ra mate ngue da mbengui, nguetho him bi numanho 'be'a bi 'yõt'a.

9

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu xí ts'a rá ja'i

1 Nɛ nu ra Jesús buya, xõ bá hu mahõn'a ra mbosa, bá peng bu 'danguadi ra dadehe. Bi zõm bu ra hnini mi 'bui. 2 Nɛ bá thunba bu man'da ra hyenni mahõn'a, ngue n'da ran 'yohu bá 'yox ra 'beza nguetho midí ts'a rá ja'i. Nɛ 'bexgue mí pa a ra Jesús mí ɛc'yɛi u ngue i jase rá ts'edi, janangue'a bi 'yɛmp'a ra hyenni:

—O te guím bɛni n'yõ, nguetho ya dá pun'na ni ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

3 Nɛ nu'u 'da yu xänbate nija buya, nu'bu mi 'yõde 'be'a bi man ra Jesús, 'bex bi bɛn u:

—Nuna ran 'yohu hingui ho i øt' na, ha hinga hõnt'a Oja sä di punba n'da, mi ɛnse u.

4 Pɛ nu ra Jesús 'bex bi badi 'be'a mim bɛn'u yu xänbate nija, nɛ bi 'yɛmp'u:

—Hingui ho guím bɛmhbu mbo ni mbuihu, ngue guí ɛmhbu hingui ho 'be'a dá øt'ä, bi 'yɛna. 5-6 Ha guím bɛmhbu nte ní mbatho dá xicä ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya dá punbi. Ha guím bɛmhbu man'da xquí pahmbu i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo. Pɛ nuya ga ut'ahu ngue i ja man t'ɛdigä ua ja ra häi ga punba yá ts'oqui yu ja'i, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛmp'u.

Nɛ xõ bi 'yɛmp'a ran 'yohu i ts'a rá ja'i buya:

—Dami ndants'i, çax ni fiði, ní mba ni ngu, bi 'yɛmbi.

7 'Bex bi ndanc'a ran 'yohu mi ts'a rá ja'i, bi mba rá ngu. 8 Nɛ nu'bu mín nu yu ja'i 'be'a bi 'yõt'a ra Jesús, bin su nɛ bi 'yɛspa Oja nangue a n'da ra ja'i bin t'un'na ran t'ɛdi ngue di punba yá ts'oqui yu ja'i.

Ra Mateo bi ðen'na ra Jesús

9 Nɛ nu'bu mi bõm bu ra Jesús, bi thopu mi hucä bu dí hacä ra renta, drá hyaçahäigä ngue drá Mateo, nɛ bi 'yɛngui:

—Dami tɛngui.

Nɛ nubuya dá ndangui nɛ dá tenni.

10 Nɛ nubuya 'darbu dán sihmegähe ra Jesús yá xädigähe a ya. Nɛ bi zõm bu xun ngu yu ziyate hyaçahäi nɛ yu ts'om'bäi, 'darbu dá huhmbe bu dán sihmehe. 11 Nɛ nu yu fariseo buya, ngue im bɛni hõnse xun ho, 'bu mi nu 'be'a bi 'yõt'a ra Jesús, bi 'yängähe ngue yá xädigähe buya:

—Hanja in jabu ni xänbatehu 'darbu i sihmehu yu ziyate hyaçahäi nɛ yu ts'om'bäi, bi 'yɛn'u.

12 Nu'bu mí 'yõt'a ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yɛmp'u:

—Hingui honi to'o da mbäx u im bɛnse xun zaqui tengu ahä, pɛ hõnt'u i paɛe xum bõca i honi to'o da mbäx u tengu ya i nde da ðengui, bi 'yɛmp'u. 13 Ní mbähä bán xähmbu bu ja ni søcuahä 'be'a nam bõn'a rá m hma Oja ngue i ɛna: “Pɛ nugä man'da dí numanho 'bu gui 'yõthu ran huɛcate xinda gue u yu 'bõts'e guidí 'dajhu,” i ɛn Oja, i ɛm bu ja yá søcuä Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ nugä him bá ɛcä gan zon'du im bɛnse xun ho, pɛ bá ɛcä gan zon'du i paði hingui ho, janangue da zä di päh yün 'yomfɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'u yu fariseo.

Ra Jesús bi ma nda'a ní pa da 'yɛt' yün sihme yá xädi

14 Nɛ n'da ra pa buya bi zõm bu 'buh ra Jesús yá xädi ra Xuua Nxixya, nɛ bi 'yänni:

—Hanja dí ɛt'ähe man ts'ihme, nɛ yu fariseo, pɛ nu ni xädi hingui ɛt' yün ts'ihme u, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

15 Ra Jesús bi man'a n'da ran t'uti 'bu mi dadi, bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'u i 'burpu ja ran thäti hin da du yá mbui, nguetho 'burpu a ran 'yohu din thäti. Pɛ da zõn ra ora da ts'ispa a ran 'yohu, nɛ ja da 'yɛt' yün ts'ihme buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16 Pɛ nu'a din xä ɯ ma xädigä hin da bõmanho 'bɯ nɛ'a ram hma maya'bɯ da dɛn ya, bi 'yɛna. Tengutho'bɯ n'da ra 'ya'bø't'e 'bɯ dí 'bø't'a ra 'bø't'e ma'da'yo, hin da bõmanho, nɛ nu'a ra 'bø't'e ma'da'yo di ts'on a ra 'ya'bø't'e. 17 Nɛ tengutho i øt' yɯ ja'i 'bɯ da xit' ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra 'yambot'asɛi, da fø'a nɛ dim fäni. Janangue i xit'a ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra mbot'asɛi ma'da'yo, nɛ hin da føgue nɛ hin dim fäni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ yá xädi ra Xuua.

Ra Jesús bi xoxa n'da ra hmute xí du, nɛ bi hoc'a n'da ra xisu mi hɛmb ra mbäji

18 Nɛ nu'bɯ mí yəhɯ ɯ, 'bɛxgue bi zøm bɯ n'da ra ngərpi bɯ ja ra nija, nɛ bin danyahmu bɯ mí 'bäh ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Bi du n'da ma t'ixu, 'yørqui ts'ɯ ra mate ga mbɛ gui cäx ni 'yɛ, nɛ da dambɛni.

19 'Bɛx bi mba a ra Jesús, bi dɛn'na bi du rá t'uhni. Nɛ gätho dá mbäcähe dyɯ xädigähe.

20 Nɛ nu'bɯ má mbähmbe bɯ 'yu, hin da ná sømhbɛ bɯ ja rá ngu a ra ngərpi, bi zəje n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'mayo njɛya min 'youi ra mbäji. Bi hyän bɯ rá xətha ra Jesús nɛ bi dərpa rá nyəni rá pahni. 21 Nguetho mí ɛnse ra xisu: “Go høntho ga thərpa rá pahni, ya da yəngui.” 22 Nɛ nu'bɯ mi dərpa rá pahni ra Jesús a ra xisu, 'bɛx bi nyɛ a ra Jesús, bi nu a ra xisu nɛ bi 'yɛmbi:

—Damin johya gra xisu, ya bi yən i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmbi. 'Bɛxgue gue'a ra ora bi yən'a ra xisu bəya.

23 Nɛ bi tho a ra Jesús bəya, dá sɔngähe bɯ rá ngun'a ra ngərpi, nɛ mí 'bɯpɯ yɯ mbɛ'bida nɛ xən ngu yɯ ja'i mi 'bɯpɯ ngue mí ɛna xtá 'yäh ra hmute xí du. 24 Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami pømhbɯ thi, nguetho nuna ra hmute him bi du, nɛ i ətho, bi 'yɛmbi.

Pɛ bin thetho ɯ yɯ ja'i 'bɯ mi 'yø a bi xifi, nguetho mi pə ɯ ya xí du ra hmute. 25 Nɛ nu'bɯ mi bøn'ɯ yɯ ja'i bəya, bi thopɯ mbo mi 'bɛn a ra hmute ra Jesús, nɛ bi bɛndba rá 'yɛ 'bɛx bi ndanc'a n'dihi ra hmute. 26 Nɛ gätho na ndoho ra xɛqui bɯ bi 'yø ɯ yɯ ja'i 'bɛ'a bin ja.

Yoho yɯ xädä bi hoc'a ra Jesús

27 Nɛ bi bøm bɯ rá ngu a ra ngərpi a ra Jesús. Nɛ bi dɛnni yoho yɯ xädä, nɛ i mba't' bɯ ni mba:

—Dami huɛgä'be, gram bom'bɛto i ra David, bi 'yɛmbi.

28 Nɛ bi zøm bɯ ja ra ngu a ra Jesús, bi dɛn'ndɯ yɯ xädä. Nu ra Jesús bi 'yänni:

—Ha gui ɛc'yɛiui i ja ma ts'ɛdigä ngue ga xoc'a ni däui, bi 'yɛn a ra Jesús.

—Dí ɛc'yɛi'be ngue i ja ni ts'ɛdi, gra Hmu, bi 'yɛn ɯ yɯ xädä.

29 Nu ra Jesús bəya bi dərpa yá dá nɛ bi 'yɛmbi:

—Din ja tengu a gá 'yɛc'yɛiui, bi 'yɛmbi.

30 Nɛ 'bɛx bi xo ɯ yá dá. Nɛ nu ra Jesús bəya bi hɛcpa ɯ yən 'yohɯ, bi 'yɛmbi:

—Njon gui xihmi 'bɛ'a dá øt'aui.

31 Pɛ høntho bi bøm bɯ yɯ xädä, 'bɛx bi xih yɯ ja'i 'bɛ'a bi 'yørpa ra Jesús.

Ra Jesús bi xocpa rá nde n'da ra gore

32 Nu'bɯ mi bøn ɯ yɯ xädä, xø bá ts'inba man'da ran 'yohɯ a ra Jesús. Midí goreba n'da ra zithu min 'youi. 33 Nu ra Jesús bəya bi hyønba thi ra zithu min 'youi a ra gore, 'bɛx bi nyə a bəya. Nu yɯ ja'i bəya bi hyonya thofo 'bɯ mi nu a bin ja, nɛ bi 'yɛna:

—Hinjəm'bɯ xtá nuhɯ ua ja ma häihɯ ra Israel tengu dí nuhɯ ya, bi 'yɛn ɯ.

34 Pɛ nu ɯ yɯ fariseo sä i ɛna:

—Nuna ran 'yohɯ i høn a thi yɯ zithu nangue rán t'ɛdi bi un'na rá hmu yɯ zithu, sä i ɛn ɯ.

Bi huɛc yɯ ja'i ra Jesús

35 Nɛ nu ra Jesús nzai mi pa bɯ ja yɯ hnini nɛ min xänbate bɯ ja yɯ nija, nɛ mim mam bɯ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛpɯ ní manda rá ts'ɛdi Oja. Nɛ midí hoqui høn't'a go man ɯ mi hɛmb yɯ ja'i. 36 Nɛ bi huɛc'ɯ yɯ ja'i a ra Jesús nguetho mi 'bɯi tengu'bɯ yɯ dɛ'yo 'bɯ njon midí jamansu, i 'yodumbɯi thofo. 37-38 Nɛ bi 'yɛngähe ngue yá xädigähe:

—Majuəni dí xi ahɯ, xən ngu yɯ ja'i i 'bɯi ngue di döp rá mbɯi Oja 'bɯ 'bo'o da xifi nangue'a, pɛ hingui ngu i 'bɯi ngue da xifi. Nde'bɯ gui 'yäfɯ Oja di un ra 'bɛfi mi'da da mbäx'a rá 'bɛfi. Tengubɯ i ja n'da ra huəhi xɯ 'yot'i, nɛ hingui ngu yɯ mbɛfi, nɛ da 'yöp'a ra mehuəhi mi'da yɯ mbɛfi 'dahma da xoc'a n'dihi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10

Nu ra Jesús bi zänni 'de'mayoho yá xädi

¹ Ne nu ra Jesús baya bi zängahe dí 'de'mayoho gähe yá xädigähe, ne bi 'daje rán t'ëdi ga hómhbé thi yá zïthu ne ga hoje 'be'a gä nin u i hëmb yá ja'i.

² Ne nugähe 'de'mayoho bi zängahe, m'bet'o ra Simón, gue'a ra Pedro, ne'a ra Andrés rán 'yohu a ra Pedro. Ne ra Jacobo ne a ra Xuua rán 'yohu a ra Jacobo, ngue gätho yoho yá ts'unt'u ra Zebedeo u. ³ Ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Tomás, necä dra Mateogä ngue min haçahäigä, ne ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, ne ra Lebeo ngue gue'a rá thuhu ra Tadeo; ⁴ ne ra Simón t'ëmbi ra cananista; ne ra Judas Iscariote, gue'a xí dä a ra Jesús. Ne guecähe 'de'mayoho bi huangähe ra Jesús.

Bi mbën'du yá xädi da mamp'a rá m hma

⁵ Ne nu'bu mí zängahe dí 'de'ma yohogähe bi 'yënje:

—Nuya hin gui mbähä bu i 'bu u him ma mijudíohu, dyu israelhu. Xinga gueru ra xequi Samaria gui mbähä. ⁶ Pe nuya gui mbähä bu 'bu u ma menguhu yu israel. Nu'u i 'bui tengu yu de'yo bi 'beh ra 'yu in nde xtán donspu ja ran däte. ⁷ Ne nubu hapu gui mbähä gui 'yëmfu: “Damin umhbu ya ngue di manda ahü rá ts'edi Oja,” bi 'yëngähe ra Jesús. ⁸ Gui hoju u i hëmp'a ra t'axca'ya, ne hont'a go man u i hëmb yá ja'i, ne gui xoxhu u xon du, ne gui hyómhbü thi yá zïthu in 'yohu 'da yá ja'i. Ne nu'bu gui 'yöthu u, hin gui 'yäh nin zäbihu, nguetho hin dá pä ahü a ma ts'edigä, bi 'yëngähe ra Jesús.

⁹ Ne hin te ma mbeti gui hyaxhu 'bu gä mbähä, bi 'yëngähe. ¹⁰ Ne xín ni tu'døzä gui tuxhu, ne hont'a ni he gui hehu ne hont'a ni thïxfani gui 'yüthu, ne hin'yü 'be'a gui hyaxhu, nguetho nubü gui sömhbu i ja nin t'ëdi ngue da zimanho ahü u.

¹¹ Ne nu'bu gä sömhbu bu ja yá hnini ma mi israelhu gui 'yänhdü hapu 'bu a n'da ran 'yohu ngue ra hocjä'i ne nu'a gätho yá ja'i i numansu a. Ne gueru gam 'buhmbü bu, jague'bu gui thohmbü bu man'da ra hnini mahøn'a, bi 'yëngähe ra Jesús. ¹² Nu'bu gä sömhbu bu ja rá ngu, gui zënguahü, gui 'yäfu rán japi Oja nangue'a. ¹³ Ne nu'bu rán

säui a da 'yöt'ahü u yu mengu bu hapu gui sömhbu, Oja di un rán japi gä 'yäfu büya. Pe nu'bu hin'na, tengutho 'bu nte gamí 'yäfu.

¹⁴ Ne nubü hapu gui sömhbu, nu'bu hin da zimanho ahü ne hingui nde da 'yömanho a gui xihmbü, dami pómhbü bu ne gui huaju yu böhäi ni guahu. Nu'a nam bö'n'a gui sohmbü bu u. ¹⁵ Ne majuani dí xi ahü, nu yu mengu bu i ja n'da ra hnini hin da zimanho ahü, pe nu'bu bin ja ra pa ran juänbi, man'da ëmmë xun u tho da nu, xinda gue'u mí 'bupu maya'bu bu ja ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'yënje a ra Jesús.

Yun unbi da nu yá xädi ra Jesús

¹⁶ Ne xø bi 'yëna:

—Nuya hönbu go hapu ga pen'nahü, ëmmë di un'nahü u 'bupu, tengutho yu zate di unba yu de'yo. Damim fähmbü tengu yu c'ëya ne gui 'yöthu tengu øt' yu t'azu, hont'a ran ho gui 'yöthu. ¹⁷ Ne gam fähmbü, nguetho nu yá ja'i di dá ahü bu 'buh yu ngarpi bu ja yu nija, ne da mbep'ahü. ¹⁸ Ne da zix'ahü bu 'buh yu ze'mi ne yu ts'ut'abi, nguetho gui ëc'yëigahü, pe hinga ndetho da zix ahü bu. Nguetho nu'bu da zix ahü bu, da zä gui xihmbü yu ze'mi ne yu ts'ut'abi nangue ma thuhugä, n'dahma ne u yu judío ne u i thände yá oja zehë da 'yøde nanguécä. ¹⁹ Ne nu'bu da ts'ix ahü bu 'buh yu ts'ut'abi, o gui hädumbühü 'be'a guim mamhbü o gue'bu da zä gan yähu uague hin'na, nguetho Oja di 'da ahü ran 'yomfëni 'be'a gui mamhbü 'bu bi mba ma juän'ni ahü. ²⁰ Nguetho hinga guesë ahü gan yähu 'bu bi mba ma juän'ni ahü, pe gue'a rá Hogandähi Oja ma Tahü din ya, bi 'yëngähe ra Jesús.

²¹ Ne dim 'bu i 'da di däsë yän 'yohu da mba ntho. Ne nu'u 'da di däsë yá ts'unt'u bu 'buh ra ze'mi da tho. Ne dim 'bu i 'da yu ts'unt'u di yäp zehë yá ta ngue da tho. Ne din jabu da t'örpa u i ëc'yëigui, bi 'yë'n'a ra Jesús. ²² Ne gätho na ndoho ra ximhäi da ts'an ahü nangue gui tenguahü, pe nu'bu gui hyäthu gue'bu go ran zëgui, gui täha gan yämhbü büya, bi 'yë'n'a ra Jesús. ²³ Ne nu'bu n'da ra hnini di uc'ahü, dami 'dahmbü bu, ne gui mbähä bu man'da ra hnini büya. Ne majuani dí xi ahü, hin gní täthu gätho yu

hnini Israel gui xihmbu rá m hma Oja ne gui 'dahmbu, 'bu bá pengä.

24-25 Ne tengu thoho n'da ra xädi hin da t'ëmbi xun ho 'bu him bi t'ëmbi xun ho rá xänbate; ne hin da hnumanho n'da ra 'yëhe 'bu him bi hnumanho rá hmu. Ne din jabu da 'yöt'ahu, hin da numanho ahü yu ja'i, tengu thohogui him bi hnumanhogui, ne i t'ëngui drá zithu, bi 'yën'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hönt'a Oja da ts'u

26 —Janangue'a hin gui suhu 'be'a da 'yöt'ahu yu ja'i, guehma gui mamhu a dí xi ahü. Hin gui cömhbu a. 27 Nu'a dí xi ahü ua njonguin nu, dami mamhu bu 'buh yu ja'i, ne nu'a dí xi ahü njongui øde, dami mbahmbu bu ja yu hnini, da t'øpu 'be'a gätho dá xi ahü ya, bi 'yëngähe ra Jesús. 28 Ne o gui suhu u in nde da hyo ahü, hin'yü yú ts'edi ne'a ni mbühü di juat'ahu. Man'da xun ho 'bu gui suhu a Oja, ne hönt'a i sä di un'na ni ja'ihü ne ni mbühü bu ja ran unbi mazai, bi 'yëngähe ra Jesús.

29-31 Janangue 'yo gui hädumbühü, guim bëmhu yu doja i 'bä bu ja yu täi, hingui ngu di muui, pe nu'u xinga n'da da du 'bu hin rá pähä Oja da du. Janangue'a guim bëmhu, hin'yü 'be'a din ja ahü 'bu hin rá pähä Oja din ja. Nguetho man'da di mu ahü bu na nu Oja xinda gue u yu doja, ne i pa'di gätho nangue ahü. Janangue'a hin gan suhu, bi 'yëngähe ra Jesús.

Da ma to'o ten ra Jesús

32 —Ne gätho to'o da mam bu 'buh yu ja'i ngue i tängä, necä gam ma bu 'buh ma Ta nubü mahëts'i nangue u. 33 Pe nu'a to'o din cöm bu i 'buh yu ja'i nanguecä, necä xin ga cöm bu bí 'buh ma Ta bu mahëts'i, bi 'yëngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da ts'u u to'o da denni

34 —Ne hin guim bëmhu ngue bá ëcä da zeh yu sui, pe man'da din ja yu sui nanguecä. 35-36 Nu yu 'yëc'yëi da ts'upu ja rá nguse, nu'bu hing yu 'yëc'yëi 'bupu. Nu yun 'yohü din sahmbu yú ta, ne nu yu xisu büya din sahmbu yú mbe ne u yú cä, nangue u hingui ëc'yëigui, bi 'yëna.

37 Pe nu'bu n'da ra ja'i man'da im bën'a rá ta ne rá mbe xinda guecä, hin ga ëmbi ngue rá hmugui. Ne nu'bu n'da ra ja'i man'da

im bën'a rá ts'unt'u ne rá t'ixu xinda guecä, ngutho u hin da zä ga ëmbi ngue rá hmugui, bi 'yën'a ra Jesús. 38 Pe nu'bu 'bo'o ëna i tengui ne hingui hä't' yun unbi da t'ørpe, necä xin ga ëmbi rá hmugui. 39 Ne nu'a to'o da zu da thäcpa rá te nanguecä, da mba ma unbi bu ja ran däte rá te a, pe nu to'o hin da zu da thäcpa rá te nanguecä, hin da mba ma unbi bu ja ran däte a, bi 'yëngähe ra Jesús.

Ra Jesús i man yun t'unni

40 Ne xø bi 'yën'a ra Jesús:

—Nu'a to'o da zimanho ahü, necä xin bi zimanhogui, ne'a bá pengä xim bi zimanho a. 41 Ne nu'a to'o da zimanho n'da rá pöngahya Oja nangue a ra 'befi i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a ra pöngahya. Ne nu'bu 'bo'o da zimanho n'da ra hocja'i nangue a ran hocja'i i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a. 42 Ne nu'bu n'da ra ja'i i ja 'be'a di un'na n'da ma xädigä ngue'a i tengui, madague'bu hönt'i ts'u ra dehe di unni, pe ne a i ja 'be'a din t'unni ngue man'da xun ho, bi 'yën'a ra Jesús.

11

Ra Xuua Nxixya bi manda dí änni to'o a ra Jesús

1 Nu'bu mi gua a man ra Jesús büya, bi mbëngähe dí 'de'mayohogähe. Ne n'danni bi mbase ra Jesús büya. Bi mba bin xänbate bu mi'da yu hnini bu ra häi Galilea.

2 Ne mi ofädi ra Xuua Nxixya, ne bi sifi 'be'a gätho bi 'yöt'a ra Cristo, janangue'a bi mbën'ndu yoho yú xädi a ra Xuua. Ne nu'bu mi zöm bu 'buh ra Jesús, 3 bi 'yänni:

—Ha gue'e gra Cristo, gra Thahni i Oja, ngue mi hma ba ëhe, uague ga thoqui ga tømhu, bi 'yën'u yú xädi ra Xuua.

4-5 Nu ra Jesús büya bi 'yëmp'u yú xädi ra Xuua:

—Ni mbe bu, gui xihmi a ra Xuua 'be'a gätho gui øhmi, bi 'yëmbi. Dami xihmi 'be'a guín nuui, ngue nu yu xädä bin zø yú dä ya, ne'u yu dogua i 'yo, ne'u mi hëmb ra t'axca'ya ya bi yan u, ne'u yu gogu ya i øhnahya ya, ne'u 'da xøn du i pa nsots'i, ne yu hyoya i si a ram hma ngue 'beru dím pø u.

6 Majari u to'o hin di u't' yú mbüi nanguecä, bi 'yën'a ra Jesús 'bu mi 'yëmp'u yú xädi ra Xuua.

⁷ Nε nu 'b_u mi mbenc' u yá xádi ra Xuua, nu ra Jesús bi xih y_u ja' i 'be' a øt' ra Xuua, nε bi 'yεmbi:

—'Be' a guí mbähä guin nuh_u b_u ja ra dapo 'b_u mi 'b_ura ra Xuua. Ha gá mbähä gbá nuh_u n' da tengu ra xithi i εn ran dahi.

⁸ Uague gá mbähä gbá nuh_u n' da ran 'yoh_u mahotho rá he mí he. Pε guí p_uhmb_u to' o mahotho yá he i 'b_ura ja y_u ngunts' ut' abi u.

⁹ Uague gá mbähä gbá nuh_u n' da rá pøngahya Oja. Majuani ngue gán nuh_u n' da rá pøngahya Oja, nε nu' a, man' da x_un hεts' i rá ts' edi a xinda gue' u gá mi' da y_u pøngahya.

¹⁰ Nguetho gue' a ra Xuua a mí hmam b_u ja rá m hman Oja maya' b_u 'b_u mí 'yεna:

M'bet' o ga pεhna n' da ran 'yoh_u ngue mam 'behni

da xih y_u ja' i ngue da døp' e' e x_un ho, bi 'yεn Oja, bi 'yεn' a ra Jesús.

¹¹ Majuani dí xi ah_u, njon mí 'b_uh man' da ran 'yoh_u man' da x_un hεts' i nangue a rá 'befi bin t' unni xinda gue a ra Xuua. Pε hønt' a go to' o din uni ngue di manda rá ts' edi Oja, madague' a hingui hεts' i rá 'befi din t' unni, pε man' da xtán hεts' i b_u dí nequi, xinda guerp_u ni nequi a ra Xuua ya, bi 'yεna.

¹² Asta gue' b_u mi d_ump' rá 'befi ra Xuua nε guehya, i honi da y_urp_u di manda rá ts' edi Oja y_u ja' i. Nε nu' u i h_umbi i honi, da d_uha da y_urp_u, bi 'yεn' a ra Jesús.

¹³ Nε gue' a bi man u y_u pøngahya maya' b_u u bin ja, nε mí εm b_u ja yán t' εdi Oja, nε gue' u mí man u 'b_u hín nim 'b_uh ra Xuua.

¹⁴ Nε nu' b_u guí εc' yei a dí xi ah_u, guí p_uhmb_u ngue tengu' b_u da gue a ra Elías a ra Xuua, ngue gue' a ra Elías guí tømhb_u ngue mí 'b_uh maya' b_u.

¹⁵ Nε nu' b_u 'bo' o i ja rá zagu di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yεn' a ra Jesús.

¹⁶ Ga xi ah_u 'be' a guí øth_u ya, ngue nte guí arpah_u ra güenda. Guí øth_u tengu i øt' y_u t' u_uhni 'b_u in εni. Din s_use u, nε i xih yá mit' u_uhni_u: ¹⁷ “Dá pixt' mam 'bixt' i pε hin gá 'y_urpah_u ra güenda, nε hin gán nεhmb_u,” i εn' u 'da. “Pε nugähe dá pε' be n' da ra 'bei ngue tengu' b_u xøn du n' da, pε nte gá bεmh_u nε hin gán zomhb_u,” i εn' u mi' da y_u t' u_uhni. ¹⁸ Nε ngutho guí øth_u, hin gá 'y_urpah_u ra güenda a ra Xuua, ngue him mi ho yán sihmε nε him bi zi ra vino, pε gá 'yεmdah_u in 'youi ra zjthu. ¹⁹ Pε nugä, dán

ja' igä ua ja ra ximhäi, x_un ho man ts' ihmε 'b_u n' dandj nε ma ts' ithegä, pε xinga guecä guí arcah_u ra güenda. Pε guí xij_u y_u fehni, guí εnj_u: “Nuna ran 'yoh_u ran zäthu nε ra mihni na, nε yá amigo y_u ts' om' b_ui nε y_u ziyate hyaçahäi,” guí εnj_u. Pε Oja i pa_udi 'be' a x_un ho da 'yøt' e ngue bi zänga' be, bi 'yεn a ra Jesús.

N' da ram hma nangue ran unbi da nu y_u ja' i him bi päh yá mb_ui

²⁰ Nε man' da ram hma bi man ra Jesús nangue y_u hnini b_u bi 'yøt' e x_un ngu yán t' øt' e mixte. Nguetho nu y_u ja' i b_u, njam' b_u bi nde bi päh yá mb_ui, madague' a bi nu yán t' øt' e mixte. Nε bi 'yεn' a ra Jesús:

²¹ —Huεhi maha ah_u gy_u mεnguh_u b_u ra hnini Corazín nε ra hnini Betsaida, nguetho nu' b_u xcá øt' ä y_un t' øt' e xcá ut' ah_u b_u ja ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón, xtán du yá mb_ui nangue ran ts' o mí øt' u nε xtí päh yá mb_ui u. ²² Janangue' a nu' b_u bi zøn ra pa din ja ran juanbi, man' da x_un u tho ran unbi guí nuh_u xinda gue u 'b_ura Tiro nεp_u Sidón, bi 'yεmbi. ²³ Ngutho ah_u gy_u mεnguh_u ra hnini Capernaum. Masque guí εmh_u man' da x_un hεts' i rá ts' edi ni hninih_u xinda gue u mi' da. Pεgue hin' na, guehma da mba ma juadi ah_u. Nguetho nu' b_u xcá øt' ä y_un t' øt' e mixte b_u ra hnini Sodoma tengu dá ørp_u ja ni hninih_u, hin xtán guadi nangue ra sibi, nguetho xtím päh yán 'yomfεni y_u mεngu b_u, nε guexta' a di jat' a ra hnini ya. ²⁴ Pε guehma majuani dí xi ah_u, 'b_u bin ja ran juanbi, man' da x_un u tho ran unbi guí nuh_u, xinda gue a da nu y_u mεngu b_u ra hnini Sodoma, bi 'yεn' a ra Jesús.

Ra Jesús i hurpa rá mb_ui n' da

²⁵ Nε nub_uya nu ra Jesús bin ya_ui Oja nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, gra Hmu mahεts' i, nε gra Hmu ua ja ra häi, jamadi ya ngue gá japi him bi b_uq' a ram hma nangue ni ts' edi u im bεnsε ja yán 'yomfεnise, pε gá japi bi b_uq' i nangue' e u i hon' a' i, tengu y_u t' u_uhni ngue hin te i pa_udi. ²⁶ Nε gue' a gá 'yøt' e ma Ta i, ngue gue' a gá numanhose guí øt' e, bi 'yεn' a ra Jesús 'b_u min ya_ui Oja rá Ta.

²⁷ Nε xø bi 'yεmp' u y_u ja' i b_uya:

—Gätho 'be'a i ja, bi 'dacä ma Ta. Ne njon da baqui xän ho, hinda hont'a ma Ta i paqui. Ne njon da baqi xän ho ma Ta, hinda hōngdä ngue rá Ts'unt'ugui dí paçä a, ne u ngue ma pähä ga japi da baqi, bi 'yēn'a ra Jesús. ²⁸⁻³⁰ Ne nu'bu gá yähmbu ne gán xōmbuihu nangue 'be'a gätho guí øthu, ba øhmbu gui tengahu, ne nugä ga hut'a ni mbuihu. Ne nu'a ra 'befi dí da ahü hingui hēi a, tengu'bu dí huthu ran thuyä dín hyanbahü ya. Ne nugä dí set ma mbui ne hin'yü ran 'yēts'i ma mbui, ne ga xän'nahü ngue njabu gui 'yøthu, ne ga hut'a ni mbuihu, bi 'yēn'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi 'yuti nda'a man'da xän ho xtá 'yøt'ü yu fariseo

¹ Ne nu'a n'da ra pa mi 'yo a ra Jesús bu ja yu huähi. Necähe dá mbähmbe yú xädigähe a, 'bu ra pa ran ts'äya. Dá ndehmehē ne dá taje 'da yu trigo. Dá tēnt' ma 'yehē u yu trigo ne dá sahe. ² Nu yu fariseo bi nu 'be'a dá øthe ne bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Nu ni xädi bi 'yøt'a hin xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yøt'a n'da ra 'befi ra pa ran ts'äya, 'bu mi duc yu trigo.

³ Ne bi dā'a ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ha hin gán nuhu bu ja ni søcuähu, ngue ne a ra David bi mbesta a rán t'ēdi Ojä 'bu mi mbähä u 'da, ne bin tumanthuhu, má hin'yü 'be'a da zi u. ⁴ Janangue'a bi yarpü ja rá ngu Ojä, bi zi u yu 'bøxthuhme him mi sä da zi u, pē hont'ü yu mbäjä mi si u. Pē hin guí ømhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ra David, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁵ Uague hin guím bēmhbü 'be'a mam bu ja rán t'ēdi ra Moisés nangue yu mbäjä 'bapü ja ra nija, ngue ne'bu ra pa ran ts'äya i øt' yú 'befi. Pē hing ra ts'oqui a i øt'e, nguetho guerpü ja ra nija dim pēfi. ⁶ Ne nugä dí xi ahü, man'da xän hēts'i ma ts'edigä xinda gue ra nija, hanja guí ømhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ma xädigä, bi 'yēmbi. ⁷ Pē nu ahü hin guí pähmbü 'be'a nam bøn'a im ma bu ja rá m hman Ojä ngue i ñna: “Nugä man'da dí nde din ja nin huēcatehu, xinda gue gui hyohü yu zu'uē ngue gui pøscahu,” i ñn Ojä, bi 'yēn'a ra Jesús. Nu'bu xqui pähmbü 'be'a nam bøn'a, hin xcamí yäfü u hin'yü yú ts'oqui, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁸ Ne nugä guecä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, drá hmu, ne i ja

man t'ēdi ga mangä 'be'a da 'yøt' yu jä'i ra pa ran ts'äya, bi 'yēmbi.

N'da ran'yohü ra mbēdi rá 'yē bi hoc'a ra Jesús

⁹ Ne bi thoh päya ne bi yarpü ja ra nija. ¹⁰ Ne nu yän süihu a ra Jesús mi nde xtán dīnba n'da ra ts'oqui ngue mi sä xtí yäpi, ne bi t'ēmp'a ra Jesús:

—Ha da zä da mba ma hoqui a ra pa ran ts'äya n'da ra hyēnni, uague hin'na, bi 'yēn'ü. Nguetho mi 'bapü n'da ran 'yohü ngue ra mbēdi rá 'yē.

¹¹ Ne bi dā'a ra Jesús:

—Ha i 'bü a n'da ahü ngue nu'bu ni dē'yohü da dāpü ja ra hyähäi gue'bu ra pa ran ts'äya, ha hin gui juxhu. ¹² Ha má guet'a n'da ra jä'i ngue hin da zä da t'ørpa ran ho 'bü ra pa ran ts'äya. Ne nu'a, man'da di muui xinda gue yu dē'yo, bi 'yēn'a ra Jesús.

¹³ Ne nubüya, bi 'yēn'a ra Jesús:

—Dami juän ni 'yē, bi t'ēmp'a ran 'yohü.

Ne bi juän büya. Ne 'bex bi gohi xän ho tengu man'da rá 'yē xän ho. ¹⁴ Ne nu yu fariseo ømmē bin cuē büya. Bi bøm bu ja ra nija, bi nyäse u 'be'a dí zä da hyo ra Jesús.

Maya'bu bi hma 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús

¹⁵ Ne nu'bu mi bēn'a ra Jesús 'be'a mi nde xtá 'yørpa u yu fariseo, bi bøm bu büya, bi mba n'danni, ne ømmē xän ngu yu jä'i bi numanho da dēnthoho. Ne gätho midín hyēnni bi hoc'a ra Jesús. ¹⁶ Ne bi xi u njon da xifi to'o a bi hoqui. ¹⁷ Ne nu'a bi 'yøt'a ra Jesús ngue njon bi ndepe da xifi, bin thēui a mi hma maya'bu 'bü mi 'yēn'a ra pøngahyä Isaías:

¹⁸ Nuna guehna ma 'yēhēgä dá huahni ngue ømmē didí huēcä ne i hurca ma mbui, ga un ma Hogandähi ngue da xi u i thānde yú ojä zehē, nangue ran juänbi ga øt'ä 'bü ran zegui ra pa.

¹⁹ Ne hin din sate a ne xín dim mbatho, ne hingan ts'edi din yä hapü din 'yo.

²⁰ Ne nu'ü in ja tengu'bu ra xithi bi domp' ran dähi, da xots'i mahøn'a.

Ngutho u in ja tengu n'da ra sibi mi ts'atho da huēzehē, di japi ngue da dē xän ho mahøn'a, asta gue'bu bi zøni dim hmu xän ho ua ja ra ximhäi, ne din jabü da 'yøt'e.

21 Nε gätho yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da dömp' ran ho da 'yörpa u, i εn Oja, bi 'yεn'a ra Isaías maya'bu. Gue'a bi ma nanguε ra Cristo rá Thahni Oja.

Bi t'εmbi n'youi rá ts'edi ra zithu a ra Jesús

22 Nε n'da ran 'yohu min 'youi ra zithu ne mi xädä ne mi gore, bi ts'ixpu 'bu a ra Jesús, ngue di hoqui. Nε 'bexgue bin zø yá dä, ne bi nyä buya. 23 Nu'u gätho bi nu 'be'a bi 'yöt'e bi hyonya thoho u, ne bi 'yεna:

—Masque guehna mi man u yu pøngahya, ngue rá m bom'βeto ra David, ngue rá Thahni Oja, bi 'yεn'u yu ja'i.

24 Nε nu yu fariseo 'bu mi 'yøde 'be'a i man yu ja'i, bin cue u, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohu na i høn a thi yu zithu nguetho in 'youi rá ts'edi a yá hmu, sä εn'u.

25-26 Nε 'bex bi ba'a ra Jesús 'be'a mim bεn'u yu fariseo ne bi 'yεmp'u:

—Pε him majuani guí mamhbu, nguetho nu ra zithu hin da zä din susehu yám fäts'ihu. Nu'bu din suse din juase yá ts'edi u 'bu, tenguthoho 'bu n'da ra ts'ut'abi din heque ne din tunhd u yám fäts'ihu, di 'beεε yá ts'edi 'bu. Nε ngutho n'da ra hnini o gue n'da ra ngu 'bu din heque, pε gä dim 'be u.

27 Nu'ahu guí εmhbu dín 'yo'be rá ts'edi ra zithu, jananguε'a i sä dí høn a thi yu zithu, sä guí εmhbu. Pε xi'bu da gue'a dí øt'ä, ha in jabu u guí xänbahu 'bu i høn a thi yu zithu u. Nε guesε u i ut'ahu ngue him majuani a guí mamhbu, bi 'yεn'a ra Jesús. 28 Pεgue rá Hogandahi Oja dá høn a thi yu zithu ne dá ut'ahu ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'bahmbu, bi 'yεmp'u.

29 Nε tenguthoho n'da ran 'yohu 'bu i 'bupu ja rá ngu, hin njongui sä da yurpu 'bu hinga m'βet'o da mba nthurpi yá 'yε, ne nuya sä da yurpu ne da hyaspi 'be'a gätho i ja bu. Dín jagä bu, him mí sä xcá mispa yu zithu 'bu hin xcá tapä u yá hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

30 Nε nu'a to'o hingui numansugui, man sai'be a. Nε nu'a to'o hingui øt' ma 'befi i di japi dim 'be u mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

31 Jananguε'a dí xi ah u, hønt'a go má ts'oqui ne hønt'a go má ts'ore da man a n'da, i sä da mba ma punbi, pε nu'bu i man ra ts'ore nanguε rá Hogandahi Oja n'da,

ya hin da zä da mba ma punbi n'da 'bu. 32 Pε dí xi ah u, nu'bu 'bo'o da man ra ts'ore nanguεcä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, pε i sä da mba ma punbi a. Pε nu'a da man ra ts'ore nanguε rá Hogandahi Oja, pε hin jam'bu da mba ma punbi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'da'anguui a rá mbui n'da a rán t'øt'e n'da

33—Pε nu'bu xun ho ran t'øt'e ngue dá høn a thi u yu zithu, nde'bu guí numanhoju 'bu, nguetho guí 'yεmfu xun ho ra za gue'bu xun ho rán dät'ä. Pε nu'bu hingui ho yán dät'ä guí 'yεmfu hingui ho ra za 'bu. Nguetho nu yán dät'ä i zupu da ba a n'da nda'a ní za a, bi 'yεn'a ra Jesús. 34 Nu ah u, tengu'bu yá meni ah u yu poz u. Hague dán zä guí mamhbu n'da ra nde xun ho 'bu xun ts'otho ah u. Nguetho nu'a i yupu rá mbui n'da, gue'a i pøn rá nde n'da, bi t'εmp'u yu fariseo.

35 Nu'a ran 'yohu i yuh ran ho rá mbui, hønt'a xun ho im ma, pε nu'a ran 'yohu xun ts'o, hønt'a im ma, nguetho xun yuh ran ts'o rá mbui. 36 Nε dí xi ah u ngue nu'a ra pa din ja ran juanbi, gätho yu ja'i da mba ma juanbi nanguε a him bin 'yomfēni 'be'a í mba a bi man u. 37 Nε nanguε yam hma gá mamhbu dí ts'an'nahu ran unbi 'da ah u ne dí mba ma thøgue 'da ah u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús nte ma hmεpya bi 'yu 'bu mi t'äp yu hmεpya

38 Nε nubuya, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'yεmp'u 'da ma ngarpihe yu fariseo ne yu xänbate nija:

—Gra xänbate, dami 'yurcahe n'da ra hmεpya ngue'bu majuani Oja bi 'da'a ni ts'edi.

39 Bi da'a ra Jesús:

—Nu'u xø 'uegue nanguε Oja ne xun ts'o yá mbui, gue'u i äh yu hmεpya u. Pε hin da t'ut yu hmεpya u, pε hønt'a n'da ra hmεpya da t'uti, tengu bi 'yøt'a ra Jonás. 40 Ngue tengu thoho ra Jonás, hyu pa ne hyu xui bi 'yo bu mbo rá foho n'da ra dahuu, ne ngutho din jacä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hyupa ne hyu xui ga o bu 'bu u xun du, bi 'yεn'a ra Jesús 'bu mi 'yεmp'u. 41 Nε dí xi ah u, nu'u mí 'bupu ra dahnini Nínive 'darbu gam 'bahmbu u 'bu bin ja ran juanbi 'bu ran zegui, ne da 'yut'ahu i ja ni ts'oquihu. Nguetho

nu'x 'bex bi päh yá mbui 'bú mí 'yø a bi man a ra Jonás, pε nu ahx xø hin guín nde gui päh ní mbuihx nangue'a dí mangä. Ne nugä, man'da xøn hεts'i ma ts'edi xinda gue ra Jonás, bi 'yεn'a ra Jesús. ⁴² Ne'a ra xisu min ts'ut'abi bú Sur, 'darbú gam 'bähmbú a 'bú bin ja ran juanbi 'bú ran zegui. Ne da 'yut'ahx ngue i ja ni ts'oquihx. Nguetho nu'a yatho bá εhe ngue mi nde da 'yø a 'be'a bi man a ra ts'ut'abi Salomón nangue ran 'yomfεni bi un Oja, pε nu'ahx hin guí nde gui 'yøhmbú a dí mangä. Pε nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yεmp'x yá fariseo a ra Jesús.

Nu rá mbui n'da da yut' ra zithu mahøn'a b'x hin da bεn Oja

⁴³ —Pε nu'a ran ts'o guidí hohx, din ja ahx tengu bi 'yøt'a n'da ra ja'i min 'youi n'da ra zithu. Ne bi bøn a ra zithu, bin 'yo bú ja ra 'yönhäi, mí honi hapx din säya pε him bi dīni hapx din säya. Ne bi mbeng bú ja rá mbui ra ja'i bú bá nets'i. ⁴⁴ “Man'da xøn ho 'bú ga peng bú bá nets'i,” bi 'yεnse a ra zithu. Ne nu'bú mi mbeng búya, bi zøm bú ja rá mbui a ra ja'i mahøn'a, ne bi nu tengu'bú n'da ra ngu ngue mán joqui bú rá mbui, ne njom mí 'bapx nguetho him bin zam bú rám hman Oja. ⁴⁵ Ne xø bi mba búya bá si mí yoto yá minzithuhx ngue man'da εmme xøn ts'o i øt'e, ne bi yarpx, bin säya bú rá mbui a ra ja'i. Ne man'da εmme xøn ts'o bi 'yøt'a ra ja'i búya. Ne gan jahx bú, bi 'yεmp'x yá ja'i a ra Jesús.

Nda'a x i din cuhx ra Jesús

⁴⁶ Ne nu ra Jesús mi yáhx yá ja'i 'bú mi zøm bú a rá mbe ne yán 'yohx. Bi zøm bú ja ra ngu mí 'bui. Pε him bi yarpx, bim 'bátho bú thi, mi nde xtín yáui a rá ts'unt'x. ⁴⁷ Ne nu'x 'da búya bi xi a ra Jesús:

—I 'bäcua thi ni mbe ne nin 'yohx, ne in nde gan yáhx 'na, bi t'εmp'a ra Jesús.

⁴⁸ Ne bi dā a ra Jesús:

—Ga xi ahx to'o a ma mbe ne to'o x man 'yohx.

⁴⁹ Ne bi 'yut'x yá xädi búya:

—I 'bäcua ya ma mbe ne ma cu, bi 'yεna.

⁵⁰ Nguetho høn't'a go to'o i øt' rá pähä ma Ta bí 'bapx mahεts'i, gue x man 'yohx x, ne

gue'x man ju x, ne gue'x ma mbe x, bi 'yεn'a ra Jesús.

13

Rán t'uti ra mbomhmudä

¹ Ne nubúya bi bøn'a ra Jesús bú ja ra ngu mí 'bui, ne bi mba nín hupx ja ra ndendeja. ² Ne εmme bim peti bú yá ja'i, janangue'a nu ra Jesús bi ndexpx ja n'da ra mbosa ne bi hyu bú. Pε hingui 'yo a ra mbosa, bá copx ndenthe. ³ Ne bi xänba x yá ja'i, bi xi i 'da yøn t'uti. Ne nu'a n'da ran t'uti bi mam bú, bi 'yεna:

—N'da ra mbomhmudä bi mba bú huähi.

⁴ Ne nu'bú mi mbon yá hmudä, nu'x 'da bi zo bú ja ra 'yu, ne bá εh yá doja bi za x. ⁵ Ne nu mí'da yá hmudä bi zo bú ja yá 'bodo, 'bexgue bi bøts'e nguetho hingui pidi ra häi. ⁶ Pε nu'bú mambá pøx ra hyadi 'bexgue bi 'yot'x nguetho him mi ja yá 'yá xøn ho. ⁷ Ne nu mí'da yá hmudä búya bi zo bú ja yá 'bo'uīni, ne bi bøx'x yá hmudä. Pε nu'bú min te yá 'uīni búya bi go'mi, ne bim 'bedi. ⁸ Pε nu'x 'da bi zo bú ja ra hogahäi, ne bin ja xøn ho x. Nu 'da bi ndø'a n'da ciento, ne nu'x 'da bi ndø'i hyate, ne 'däte ma 'det'a bi ndø x 'da. ⁹ Pε nu'bú i ja ni zaguhx, dami jamansu 'be'a dí xi ahx, bi 'yεmp'x yá ja'i a ra Jesús.

I än'du yá xädi ra Jesús hanja i xih yøn t'uti yá ja'i

¹⁰ Ne dá xihmbe ra Jesús búya, dá εmfe:

—Hanja gní xänba yøn t'uti yá ja'i, ne hingui pā x 'be'a nam bøn x, dá εmfe.

¹¹ Ne nu ra Jesús bi dācahe búya, ne bi 'yεnje:

—Nu ahx bin ja ahx gá pāhmbú a njom mí pāh mam'bet'o 'bepx ní manda rá ts'edi Oja, pε nu'x mí'da, him bin japi da bādi, bi 'yεngähe ra Jesús. ¹² Ne tengu thoho a ram hma i εna: “Nu'a i ja, man'da xøn ngu din t'unni, ne nu'a zi ts'utho i ja, ne'a i ja da thänba a,” gan jahx bú. Nu'x i honi da bādi, man'da xøn ngu da bādi. Pε nangue x hingui honi da bādi, ne a zi ts'x mi pādi da thänba x. ¹³ Janangue'a yøn t'uti thoho dí xi x, nguetho i øde pε εna gue'bú him bi 'yøde, ne i nu pε tengutho 'bú hin te xtá nu; him bi yut' yá mbui a dá xifi, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁴ Ne majuāni i man'a ra pøngahyā Isaiás nangue x 'bú mi 'yεn'a:

Gui 'yøhmbu pe hin gui pəhmbu 'be'a gá 'yøhmbu.

Nε gui nuhu pe hin gui pəhmbu 'be'a nám bøn'a guin nuhu.

15 Nguetho nu ni mbuihu εmme xum mεtho, nε njam'bu gui 'yøhmbu, tengu'bu njot'i ni guhu,

nε njam'bu gui nuhu, tengu'bu guidí ts'ant' ni dāhu,

nε hin jam'bu i sä da bεn ni mbuihu ngue dim pädi nanguε ran ts'o, ngue ga nyan ahu,

i εn Oja, bi 'yεn'a ra pøngahya Isaiás 'bu maya'bu, bi 'yεn a ra Jesús.

16 Pe nu'ahu majapi ahu nguetho i nu ni dāhu nε i øh ni guhu, bi 'yεngähe ra Jesús. 17 Majuani dí xi ahu εmme xun ngu yá pøngahya Oja nε xun ngu yu ja'i ngue 'dat' Oja mim bεni, mí nde xtá nuna gätho gui nuhu ya, pe him bi zä bi nu; nε εmme mí nde xtá 'yøhna gui øhmbu ya, pe him bi zä bi 'yøde, nguetho him mí zøn ra ora xtám badi, bi 'yεngähe dyu xädigähe ra Jesús.

Be'a rán theui a ran t'uti ra mbomhmudä

18 —Nε nuya ga xi ahu 'be'a nam bøn'a rán t'uti a ra mbomhmudä, bi 'yεngähe ra Jesús. 19 Nε nu'a to'o bi sih ram hma ngue di manda ua rá ts'edi Oja, nε him bi badi 'be'a nam bøn'a, in ja tengu u yu hmudä bi zo bu ja ra 'yu, nε 'bex bá ε'a ra zıthu bi hyax a ra hmudä bi thupu ja yá mbui u. 20 Nε nu'u yu hmudä bi zo bu ja yu do, tengu'bu n'da ra ja'i εmme di johya 'bu ja bi 'yø a ram hma, pe maxøts'e thoho. 21 Nε hinga gätho mbo yá mbui, nguetho hin'yu yá 'yu xun ho, nε go zi ts'u din unbi nanguε a ram hma, 'bexgue da 'uegue. 22 Nε nu'a ra hmudä dá xi ahu bi zo bu ja yu 'uini, nam bøni tengu n'da ra ja'i bi 'yø a ram hma, pe hønt'a εmme im bεn ra ximhäi nε ra mbeti ngue i hät'i, jananguε'a bi japi bim 'be a nε hin te bin ja rá 'bεfi Oja nanguε'a ra ja'i tengu a. 23 Pe nu'a ra hmudä dá ma ngue bi zo bu ja ra hogahäi, nam bøni tengu u i ømanho a ram hma nε i pädi 'be'a yán thehu a, nε din te xun ho u nε da ndøgue tengutho yu hmudä, ngue nu'u 'da bi ndø'a n'da ciento, nε'u 'da bi ndø a hyate, nε u 'da bi ndø a 'däte ma 'det'a.

Rán t'uti ra hmudä xun ho nε a hingui ho

24 Nε nu ra Jesús buya bi xih mi'da yun t'uti u yu ja'i, nε bi 'yεmbi:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'at'abi Oja, in ja tengutho 'bu n'da ra ja'i bi du a n'da yu hmudä xun ho bu ja rá huahi. 25 Pe nu'bu mín xui nε gätho bin aha, bi mba a rán suiui nε 'darbu bi duhmi a n'da yu hmudä hingui ho bu ja rá huahi, nε bi mba buya. 26 Nε nu'bu mí bøx buya, bi bøx'u xun ho nε u hingui ho, 'darbu bi bøts'e. 27 Nε nu'u yá 'yεhe buya bi mba bi xi u yá hmu: “Nu yu hmudä gá tupu ja ra huahi, xun ho 'bu gmi tuhu, hapu bi nequi u yu hmudä hingui ho,” bi 'yεmbi. 28 Nε nu u yá hmu buya bi 'yεmbi: “Nε masque n'da man sui'be bá εhe bi ts'onga ma huahi,” bi 'yεna. “Ha ga xathu u yu paxi hingui ho,” bi 'yεn'u yá 'yεhe buya. 29 Nε nu yá hmu bi 'yεmbi: “Hin'na, hin da zä gui mbähä gui xathu u yu paxi hingui ho, nguetho xøhma ts'arpu thoho nε u xun ho gui xathu. 30 Man'da xun ho gui hyethohu 'darpu din te, ja gue'bu bin ja ran sofo. Nε nubuya ga xi u yu mbεfi ngue nu'u hingui ho di peti nε da 'yudi, nε nu u xun ho buya da mbe'ts' bu ja ma ngu,” bi 'yεn u yá hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε guehna man'da ran t'uti bi mam 'bu mi xi u yu ja'i.

Rán t'uti rá hmudä ra mostaza

31 Nε man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu n'da rá hmudä ra mostaza bi dupu ja rá huahi n'da ra ja'i. Nε zi ts'utho a, εmme man'da zi ts'u xında gue u mi'da yu hmudä. 32 Pe nu'bu bin te nε man'da xun ndoho bu ni nequi, madague'bu ra c'ani thoho, pe i te tengu'bu n'da ra za guepu da zä da 'yøt' yá 'bafi yu doja bu ja yá 'yε. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti rá íxi ra hocjuni

33 Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu ra íxi 'bu din jap'a ra hocjuni, nε gätho bi nden a ra juni buya. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yεna.

Maya'bu bi ts'änni da man yun t'uti a ra Jesús

³⁴ Ne ngub_u bi 'yøt'a ra Jesús, hønt'u y_un t'uti bi 'yut'u y_u ja'i 'b_u mi xänbi. ³⁵ Ne gue'a bi man'a ra pøngahya maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'y_una:

Ga utä y_u ja'i y_un t'uti,
Ga xänba a njon mi paði asta gue'b_u go mi mb_uh ra ximhäi,
i _uen Oja, bi 'y_uen'a ra Isaías 'b_u mim pøngahya.

'Be'a rán theui a rán t'uti ra hmudä x_un ho ne'a hingui ho

³⁶ Ne nub_uya bi xi _u y_u ja'i a ra Jesús ngue da mbengui. Ne nu'b_u gätho mí mba _u, bi mba ra Jesús b_u ja ra ngu. Ne dá t_uendähe b_uya. Ne nu'b_u mí hyup_u ja a ra ngu, dá änhde:

—Dami xije ts'u 'be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma nangue ra hmudä hingui ho bi dup_u rá hu_uhi a ran 'yoh_u, dá _umfe.

³⁷ Ne bi 'y_ungähe ra Jesús b_uya:

—Nu'a nam bøni ngue y_u hmudä x_un ho _u dí tucä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

³⁸ Ne nu a ra hu_uhi nam bøni gue'a ra ximhäi. Ne nu'a ra hogahmudä nam bøni gue'u di manda rá ts'edi Oja _u. Ne nu'a ra hmudä hingui ho nam bøni y_u ja'i ngue rá mbeti ra z_uthu. ³⁹ Ne nu a rán s_uiui a rá mbeti ra hu_uhi ngue bi dup_u y_u hmudä hingui ho, gue'a ra z_uthu a. Ne nu'a ran sofo nam bøni rán z_ugui ra pa. Ne nu'u y_u mb_uefi da xoqui nam bøni ngue yám 'behni Oja mah_uts'i. ⁴⁰ Ne tengu thoho _u y_u hmudä bi bøts'e ngue hingui ho ne bi mba ma munts'i ne bi mba nt'udi, din ja b_u 'b_u ran z_ugui ra pa. ⁴¹ Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, 'b_u rán z_ugui ra pa ga p_uen'd_u mam 'behni di peti gätho nangu y_u ja'i ra ximhäi. Ne gätho _u bi 'yøt' ran ts'o da thøn a thi, ne _u gätho midí parpa yá mijä'ih_u da 'yøt' y_u ts'oqui.

⁴² Ne da thøsp_u ja ra sibi njäm'b_u i hu_ut'i, guerp_u din zoni ne din guxt' yá ts'i b_u. ⁴³ Ne nub_uya, nu'u to'o i øt' rá pähä Oja, di nec thoho tengu ra hyadi b_u di manda rá ts'edi ma Tah_u mah_uts'i. To'o gätho ja yá zagu, di jamansu a dí m mangä ya, bi 'y_ungähe ra Jesús.

Rán t'uti a ra mbeti man t'agui

⁴⁴ Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús, bi 'y_una:

—Nu n'da ran 'yoh_u bi d_un'a n'da ra mbeti b_u mbo ra häi ngue _umme di muui a. Ne bi

gärp_u mahøn'a. Ne midí johya, ne bi mba b_uya da mbä 'be'a gätho mi p_ue'ts'i guerp_u bi zä bi dän'a ra x_uqui a guerp_u bi d_un'a di muui, ngue mi paði man'da da daði b_u. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue _umme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'y_uen'a ra Jesús.

Rán t'uti a ra do _umme di muui x_um hmadi

⁴⁵ Ne xø bi 'y_una:

—Nu n'da ra pøhø ngue mi honi da dän y_u do i th_um b_u mbo ra dehe x_um hmadi di muui. ⁴⁶ Ne nu'b_u mí d_un a n'da man'da mahotho xinda gue'u gä min nu mam'bet'o, bi mbä 'be'a gätho mí p_ue'ts'i ne bi dän'a _umme mahotho b_uya. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue _umme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'y_uen'a ra Jesús.

Rán t'uti n'da ra xit'q án t'ei b_u ja ra daðadehe

⁴⁷ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'y_una:

—Nu'a ní 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengu n'da ra xit'q ngue i pa nt'ei b_u ja ra daðadehe, ne i the hønt'a go ní hu_u i 'b_up_u mbo ra dehe. ⁴⁸ Ne nu'b_u ya bi yu'a yá xit'q y_u mbahu_u, da g_ux b_uya, da mba nín hup_u ja ra ndenthe ne da huan'd_u y_u hu_u xän ho da 'y_urp_u ja yá 'bøts'e ne nu'u hingui ho b_uya di b_unt'i. ⁴⁹⁻⁵⁰ Ne din jab_u 'b_u rán z_ugui ra pa, 'darb_u dim 'bähmb_u _u y_u ts'om'bäi _u xän ho bi 'yøt'e. Ne nu yám 'behni Oja mah_uts'i da huan'd_u y_u ts'om'bäi ne da 'y_uentp_u ja ra sibi njäm'b_u i hu_ut'i, guerp_u din zom b_u _u ne din guxt p_u yá ts'i, bi 'y_ungähe ra Jesús.

Mahyoni a mi pezehe ne'a xø bi d_um ma'da'yo

⁵¹ Ne nu'a ra Jesús b_uya bi 'y_ungähe yá xädigähe:

—Ha gui pähmb_u a dí xi ah_u ya.

—Ha_uha, ma Hmu, ya dí pähmbe a guím ma, dá _umbähe a.

⁵² Ne xø bi 'y_ungähe b_uya:

—Nu'u midín xäh ram hma maya'b_u, ne a ram hma ma'da'yo da hyumbi din xädi, ngue 'bep_u ní manda rá ts'edi Oja, hin te di 'beh rán xädi _u b_uya, ne da zä da xänba _u mi'da. Din ja tengu'b_u n'da ra ja'i i ja 'be'a i p_ue'ts'i ngue gä mahyoni. Ne'a bi zocpa yám

bombøta ne'a bi d̄inse. Janangue'a hin te di 'be u 'bup̄a ja rá ngu, bi 'yengähe ra Jesús.

Yu m̄engu bu rá hnini zeh̄e him bi 'yεc'yei rá ts'edi ra Jesús

⁵³ Ne nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús buya bi bøm bu. ⁵⁴ Ne bi mba bu rá hnini zeh̄e ngue Nazaret. Ne bin xäp̄a ja ra nijä, ne nu yu jä'i buya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yøt'a, ne bi 'yεna:

—Hap̄a bí hyä rán 'yomf̄eni na, ngue da zä da 'yøt'a i øt'e. ⁵⁵ Ha hinga guehna rá ts'unt'u ra yaxi na, ngue i 'bucua rá mbe í María. Ne nu yün 'yohu ra Jacobo ne ra José ne ra Simón ne ra Judas. ⁵⁶ Ne u yün ju dí 'buhmbu ua. Pe hap̄a bí hyä a ran 'yomf̄eni na, bi 'yεn u yä m̄enguhu. ⁵⁷ Ne him bi numanho a ra Jesús. Pe nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Gätho yu jä'i in jabu. Nubu ja yä hnini zeh̄e hin da hnumanho n'da rá pøngahyä Ojä, xínga gue'u i 'bup̄a rá ngu da numanho, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵⁸ Janangue'a hingui ngu yun t'øt'e mixte bi 'yørp̄a, ngue him bi 'yεc'yei u 'bup̄a.

14

Ra Xuua Nxixyā bi thecpa rá 'yuga

¹ Ne min ts'ut'abi bu ra xεqui Galilea a ra Herodes. Ne nu'bu mi sifi 'be'a gä bi 'yøt'a ra Jesús 'bu min 'yo bu, bi 'yεn'a:

² —Masque ra Xuua Nxixyā a, bi damb̄eni bu 'bu u xun du, janangue'a i ja rá ts'edi xun ho i øt' yun t'øt'e mixte, bi 'yεm buya.

³⁻⁵ Nguetho gues̄e a ra Herodes bi hyo a ra Xuua Nxixyā. Bin cue a ra Herodes 'bu mi sifi ngue hingui ho a bi 'yøt'e ngue bi zinse a rá 'bepo, nu'a ra xisu mi 'buhmi a ra Felipe 'bu mi sin'a ra Herodes. Ne nu'a ra xisu, ra Herodías a. Ne bi 'yεn'a ra Xuua: “Hingui ho gá 'yøt'e ngue gá sinba rá xisu a nin 'yohu,” bi t'εmp'a ra Herodes. Bin cuetho ra Herodes buya bi got'a fädi a ra Xuua ne bi manda dí tu't'i con yu cadena. Ne mim b̄eni xta hyo a ra Xuua, pe him bi hyo nguetho mi su din cue yu jä'i, ngue nu yu jä'i mi p̄adi rá pøngahyä Ojä a ra Xuua.

⁶ Pe nu'bu mi zøn ra pa bin ja rá ngopa a ra Herodes 'bu mi dät ra jeya mahøn'a, bi 'yøt'a n'da ran ts'ihme ne bin ne a rá t'ixu a ra Herodías. Ne bi numanho a ra Herodes

a ran hn̄ei bi 'yøt' buya. ⁷ Ne bi 'yεmp'a ra hmute: “Dami 'yädi 'be'a gätho gui nde gui 'yäqui. Majuani dí xi i, ga 'da i 'be'a gätho gui 'yäqui,” bi 'yεn'a ra Herodes. ⁸ Ne nu'a ra hmute buya bi 'yä a rá yā ra Xuua Nxixyā ngue di o ra mbohi, nguetho gue'a xí xi a rá mbe a da 'yäp'a.

⁹ Ne bi du rá mb̄ai a ra Herodes buya, him mi ndehma da hyo a ra Xuua, pe hin'yu 'be'a sä da 'yøt'e nguetho ya xí xifi di unni 'be'a gä da 'yäpi, ne ya xí 'yøh yu jä'i di unni 'be'a gätho da 'yäpi. ¹⁰ Ne bi manda buya ngue da mba ba thecpa rá yā ra Xuua Nxixyā bu ja ra fädi, ne ba jät'a n'da ra mbohi din t'un'na ra hmute. ¹¹ Ne nu'bu min t'unni bi den a ra mbohi bi un'na rá mbe buya.

¹² Ne nu yä xädi ra Xuua buya, bá tunba a rá ngøc'yei bu ja ra fädi, bi 'yägui. Ne bi mba buya bá xi a ra Jesús ngue ya bi du ra Xuua.

Bi 'uñ'i cät'a mahuq̄i yun 'yohu ra Jesús

¹³ Ne nu ra Jesús 'bu mí 'yøde bi du ra Xuua, 'bex dá mbähmbe dá huhe bu ja ra mbosa mí nde xcá sømhbe bu 'danguadi, mi εna xcám 'busehe n'da zi ora. Pe nu'bu mi p̄a u yu jä'i ngue dá mbähmbe bu a ra Jesús, ne u bá nεxp̄a ja yä hnini bi dεngähe, bin 'yogua thoho gätho bu ja rá nyani a ra dādehe. ¹⁴ Ne nu'bu má çahmbe bu ja ra mbosa a ra Jesús, xun ngu u yu jä'i xí zøm bu. Ne εmme bi huεc'u buya ne bi hoqui hønt'a go to'o mí u. ¹⁵ Ne nu'bu min de buya dá εmbähe a ra Hmu:

—Ya bin de ya, ne njongui 'bucua ja ra xεqui ua, dami xih yu jä'i da mba bu ja yu hnini ne da däm bu 'be'a da zi, dá εmbähe a.

¹⁶ Ne bi 'yεn'a ra Jesús:

—Pe hingui jatho da mba, pe gues̄e ah̄u dami 'uñmh̄u, bi 'yεngähe.

¹⁷ Ne dá thāhmbe buya:

—Pe hin'yu 'be'a da zi, ne hønt'i cät'a yu hme i ja ua ne yoho yu huā, dá εmf̄e buya.

¹⁸ —Bá cūhu ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁹ Ne bi xih yu jä'i ngue din säya bu ja yu t'ei, ne bi hyan u cät'a yu hme ne yoho yu huā. Bi ndøs' mahεts'i ne bi 'yäp̄a rán japi Ojä, ne bi xem buya ne bi 'dacähe dá darpähe yu jä'i. ²⁰ Gätho bin sihme u yu jä'i ne bin niyā ne bi bong mi'da yu xεqui bi yu'i 'de'ma yoho yu 'bøts'e. ²¹ Ne nu'bu gätho bin sihme í

jua'i cut'a mahuahi u yun 'yohu, ne hin njon bi mbeh yu xisu xinga gue yu t'uhni.

Bin 'yo maxots'e ra dadehe a ra Jesús

²² Ne nubaya, bi xije ga mbahmbe ngue ga 'daxhe ra dadehe mahon'a. Da huhe a ra mbosa da mbahmbe baya. Go bi gose bu a ra Jesús, bin 'yehmbu yu ja'i. ²³ Ne nu'bu mi mba u yu ja'i bi ndezehe bu ja ra nyuni ne bi nyau bu Oja. Ba hazeh bu a. ²⁴ Ne nu'bu ma mbahmbe ngue da huhe ra mbosa, 'bu mi zom made ra dehe, bi zeh ran dahi ne emme bin ja yu t'øthe, ne ts'edi midí cos'a ra mbosa. ²⁵ Ne nu'bu ya mbe mí ts'utho da hyats'i, ne 'yo a ra Jesús bu maxots'e ra dehe ngue da zu'a ra mbosa. ²⁶ Ne nu'bu mambá epu ra Jesús, ne i 'yo bu maxots'e ra dehe dá handähe baya, ba epu ne hin dí pahmbe ngue gue'a. Emme dán suhe ne dá mbahmbe:

—Ba ehnu n'da ra ánima, dá emhbe.

²⁷ Ne bi darcähe a ra Jesús:

—Dami hyuthu nzambu, o guín suhu, guecä, bi 'yengähe.

²⁸ Ne bi dat'a ra Pedro baya:

—Nu'bu gue'e ma Hmu i, dami jaqui necä dan 'yo maxots'e ra dehe ne ga som bu guí 'bäi, bi 'yén'a.

²⁹ —Ba eua, bi 'yén'a ra Jesús, bi t'emp'a ra Pedro baya.

Ne nu'a ra Pedro baya bi gapu ja ra mbosa ne bi du'mi bin 'yo maxots'e ra dehe ngue in nde da zom bu bí 'bä a ra Jesús. ³⁰ Pe bi nu ngue emme nts'edi ran dahi ne 'bex bin su baya, ne bi du'mi bi dont'a mbonthe. Ne nts'edi bi mbah puja:

—Ma Hmu, dami yangui, bi 'yena.

³¹ Ne 'bex bi bendba rá 'ye a ra Jesús baya.

—Hanja ts'utho guí ec'yei ngue i ja ma ts'edi ne 'bexgue gá su 'be'a gán nu, bi 'yemp'a rá hmu.

³² Ne nu'bu mi hyu ra mbosa a ra Pedro ne ra Jesús baya, 'bex bin he a ran dahi. ³³ Ne nugähe mí huhmbe bu mbo ra mbosa dán danyahmuhe bu mí 'bä a ra Jesús ne dá emfe:

—Majuani maha, gue'e rá Ts'unt'u i Oja, dá emfe.

Bi hoc'u yu hyenni bu ra hnini Genesaret a ra Jesús

³⁴ Ne dá thohmbe baya dá somhbe bu 'danguadi ra dehe bu mi ja ra xequi Genesaret. ³⁵ Ne nu'u yu ja'i mi 'buru, 'bu mi nu bi zom bu ra Jesús, 'bexgue bi mbenh ra nde honbu go hapu ja yu hnini ngue ya mí 'buru ra Jesús. Ne bá ts'inbi gätho yu hyenni bu mi 'bucähe a ra Jesús. ³⁶ Ne bi 'yäh ra mate u ngue bi därpa rá nyani rá pahni ra Jesús, ne 'bex bi yan u baya.

15

Ra Jesús bi ma 'be'a di ts'onba rá mbui n'da

¹ Ne nubaya bá e i 'da ma ngurpihe ngue yu fariseo ne yu xänbate nijä. Bá ne xpu Jerusalén u, ne bi 'yän'na ra Jesús:

² —Hanja u ni xädi hingui ten yan t'øt'e mam bombotahu ne him 'be i xat'ye 'bu i sihme, bi 'yén'u.

³ Bi da a ra Jesús ne bi 'yembi:

—Pe ne ahü guí festhohohu rán t'edi Oja 'bu guí homhbu guí 'yøt' nin t'øt'e zehehu, bi t'emp'u yu fariseo. ⁴ Nguetho i mam bu ja ram hman Oja: “Gui numansu ni ta ne ni mbe.” Ne a i mam bu ngue: “Nu'a to'o san rá ta ne rá mbe i jatho da tho,” bi 'yén'a ra Jesús. ⁵ Pe nu ahü, 'dan'yo thoho guí mamhbu, ngue guí emhbu xun ho 'bu di yarpa Oja a mi ja ngue xtá mbäx'a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohu. Ne hin gá xihmbu ngue him bi numansu rá ta 'bu ngubu bi 'yøt'e. ⁶ Gá 'yemhbu nte ní mba tho yan t'edi Oja 'bu guím bense nin t'edihü, bi 'yén'a ra Jesús, bi t'emp'u yu fariseo. ⁷ Pe emme guidí yorpahu a guím bemhbu, bi 'yemp'a ra Jesús. Majuani bi man Oja bu ja rá søcuä ra Isaías 'be'a guí øthu ngue bi 'yena:

⁸ Nuya yu ja'i ya i esqui nanguue yá nde, pe maxots'e thoho ne hinga gätho yá mbui.

⁹ Ne säti thoho 'bu i thandegui, nguetho hont'u yan t'edi zehu i xänba u mi'da,

i en Oja, bi 'yén'a ra Isaías 'bu maya'bu, bi 'yén'a ra Jesús.

¹⁰ Ne nubaya, nu ra Jesús bi zon'du yu ja'i: —Dami 'yøhmbu 'be'a dí xi ahü janangu'e a guí pahmbu 'be'a nam bøn'a.

¹¹ Hinga gue'a i ts'i di ts'onba rá mbui n'da, pe gue'a ní bom bu rá nde n'da, bi 'yén'a ra Jesús.

12 Nε dá mbähmbe b_u mi 'bäh ra Jesús.

—Nu' u y_u fariseo bi b_eman' u a gám ma, dá εmfε.

13 Nε bi dāh ra Jesús, bi 'yεna:

—Hønt'a go 'bε'a ma paxi him bi 'yεzεhe ma Ta, i jatho da mba nsat'i. 14 Nte guim bεmh_u nangue u nguetho tengu' b_u i xädä u, nε εna da 'yut' ra 'yu y_u mixädäh_u. Nε nu' b_u n'da ra xädä i six'a rá mixädäui, thamb_eni tho gätho yoho da zo b_u ja n'da ra hyähäi, bi 'yεngähe ra Jesús 'b_u má εmfε.

15 Nu ra Pedro b_uya bi xi a ra Jesús:

—Dami xije nangue a ran t'uti gá ma mahε' b_u, 'bε'a nam bøn'a, bi 'yεmbi.

16 Nε bi dā'a ra Jesús:

—Ha nε ah_u xingui ts' u guí pāhmb_u 'bε'a nam bøn'a dí xi ah_u, bi 'yεna. 17 Ha hin guí pāhmb_u nu 'bε'a da zi n'da, da yarp_u ja rá nde nε da mba b_u ja rá foho, nε hingui zām b_u, bi 'yεngähe. 18 Pε nu 'bε'a gätho da bøn b_u ja rá nde n'da í nεxp_u rá mbai nε gue'a di ts'on'a n'da. 19 Nguetho guerp_u mbo rá mbai n'da ni nεx' u y_u ts'on'yomfēni, ran thodu, ran 'yomt'ēni madague' b_u bin thät'a n'da o hin gana din thāti, nε yam fε, nε y_u fēhni, nε yun ts'ante, nε gue' u gätho ní nεxp_u rá mbai n'da u. 20 Nε gätho u gue' u ní ts'om'bäi n'da ra jā'i u. Pε nu' b_u bin sihmε nε him bi 'yøt'a ran t'øt'e ngue din xat'yε, hinga gue'a dán ts'on'a, bi 'yεngähe ra Jesús.

N'da ra xisu hin rá mεnguh_u a ra Jesús bi 'yεc'yεi a rá ts'edi nε bi yān'a rá t'ixu

21 Nε nub_uya dá pømhbe b_u a ra Jesús dá mbähmbe b_u ja rá xεqui ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón. 22 Nε dán c'athe n'da ra xisu ra mεngu Canaan, hing ra israel a. Nε ts'edi bi mbafi, bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, rám bom' beto i ra David, din ja nin huεcate nangue ma t'ixu in 'youi n'da ra zīthu ngue εmme di unbi.

23 Nu ra Jesús bi thotho, tengu' b_u him bi 'yø a bi xifi. Nugähe b_uya dá xihmbe ra Jesús:

—Dami 'yørpa ra mate a ra xisu, janangue'a da mbengui, nε i mbafi i tengah_u.

24 Nu ra Jesús b_uya bi 'yεna:

—Nu Ojā bá pεngui ga ørpa rá 'bεfi ngue hønt' u ma mεnguh_u y_u israel ga jamansu,

nguetho i 'b_ui tengu y_u dε'yo bi 'bεh ra 'yu, bi 'yεna.

25 Pε nu ra xisu bi zøm b_u 'bäh ra Jesús bin dānyahmu nε bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, dami zεqui.

26 Pε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Hingui ho 'b_u n'da ran 'yoh_u da hyānba rá hmε y_u t'uhni, go di un'd_u y_u t' u'yo, bi 'yεmbi.

Ngub_u bi xifi nguetho hing ra israel a ra xisu. 27 Bi 'yεn'a ra xisu b_uya:

—Majuāni guím ma gra Hmu, pε nε' u y_u t' u'yo i si y_u xεca hmε 'bom b_u ja ra 'bimεxa ngue i hε u y_u hmu.

28 Ra Jesús b_uya bi 'yεmp'a ra xisu:

—Gra xisu, εmme guí εc'yεi xun ho a ma mate. Janangue'a din ja a gá 'yädi, bi 'yεmbi.

Nε 'bεxgue gue'a ra ora bi yān'a rá t'ixu.

Bi hoc mi'da y_u hyēnni a ra Jesús

29 Nε nub_uya nu ra Jesús bi bøm b_u. Dá mbähmbe b_u ja ra ndendädehe b_u Galilea nε dá texhe b_u ja ra nyuni, nε bi hyup_u a ra Jesús. 30 Nε xun ngu y_u jā'i bi zøm b_u mi hudi, nε bá ts'inba y_u dogua, nε y_u xädä, nε y_u gore, nε y_u do'yε, nε xun ngu mi'da y_u mbedi nε y_u hyēnni bá ts'inba b_u mi hu'a ra Jesús. Nε nu ra Jesús b_uya gätho bi hoc' u.

31 Nε nu y_u jā'i bi hyonya thoho 'b_u mi nu bin yā y_u gore nε bin 'yo u mí dogua nε bi yān' u mi do'yε, nε bin zø y_u dá u mi xädä. Nε nu' b_u mi nu 'bε'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yεspa Ojā, ngue ma Ojāhe dy_u israelhe. Nε hyu pa dán degähe b_u y_u jā'i.

Bi 'ujn'i goho mahuqhi y_un 'yoh_u ra Jesús

32 Nε nu ra Jesús bi zongahe bi 'yεngähe:

—εmme dí m bεngä y_u jā'i i 'b_ucua nguetho ya ná hyupa i 'b_ucua nε hin' y_u 'bε'a da zi y_u. Nε nu' b_u ga xifi da mba b_u y_u ngu, masque hin da hyät'i da zøm b_u ja y_u ngu, bi 'yεn'a ra Jesús.

33 Nε dá εmhbe b_uya:

—Pε hin hap_u ga tīmhb_u ra hmε ga unhnd_u y_u jā'i, nguetho εmme xun ngu i 'b_ucua, nε njongui 'b_ucua ngue ga tämf_u ra hmε, dá εmfε.

34 —Hangu guí hāh_u ra hmε thā, bi 'yεn'a ra Jesús.

—Yoto thoho y_u hmε ne zi yoho y_u t'uhua, dá εmfe.

³⁵ Ne nu ra Jesús bi xih y_u ja'i din säya b_u häi. ³⁶ Ne bi hyan'x_u y_u hmε a ra Jesús ne y_u hua, ne bi 'yär rán ja'pi Oja nanguε x_u bi hyani. Nubaya, nu ra Jesús bi xen y_u hmε ne y_u hua ne bi dargähe ngue ga unhde y_u ja'i b_u mí hudi. ³⁷ Ne gätho x_u mí 'bap_u bin sihme x_u ne bin niya, ne bi bongui yoto y_u 'bøts'e 'b_u mi niya. ³⁸ Ne goho mahuahi x_u yan 'yoh_u bin sihme, ne njom bi mbeh y_u xisu ne y_u t'ahni. ³⁹ Ne nu ra Jesús baya bi xih y_u ja'i da mbeng yá ngu. Ne nu'b_u mi mbeng y_u ja'i baya dá mbähmbe mahøn'a a ra Jesús, dá huhe ra mbosa mahøn'a ngue ga sømhbe b_u ra xequi Magdala.

16

Yá ngurpi y_u judío bi 'yäh mi'da y_u hmεpya

¹ Ne nu'b_u ma sømhbe b_u, bi zøm b_u 'da ma ngurpihe ngue y_u fariseo ne y_u saduceo, in nde da zär rá mbai a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Yurcahe n'da ra hmεpya ngue ga pähmbe majua'ni Oja bá pæn'ni i, bi 'yεn'x_u.

² —Pε nu'eh_u, bi 'yεn'a ra Jesús, guí nuh_u xæn theni y_u güi 'b_u xøn de ne guí εmhbx_u baya ngue din hyadi 'b_u bi hyats'i. ³ Ne nu'b_u guí nuh_u ts'utho xæn theni y_u güi 'b_u xudi, guí εmhbx_u din da'ye baya. εmme guidí yorpah_u a guím bεmhbx_u. Hanja ngue guí pähmb_u 'be'a nam bøn'x_u y_u güi guí nuh_u ne hin go guí pähmb_u 'be'a nam bøn y_u hmεpya guí nuh_u ya, bi 'yεn'a ra Jesús. ⁴ Nu ah_u guí 'bähmb_u ya, gue ah_u gy_u ts'om'bäih_u, xcá 'uehmb_u b_u rá 'yu Oja, ne sä guí ähmb_u ra hmεpya ya pε hin da t'ut'ah_u ra hmεpya. Pε hønt'a ra hmεpya da t'ut'ah_u tengu bi 'yøt'a ra Jonás maya'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús bi 'yεmp'x_u y_u fariseo. Ne xø dá mbäcähe a ra Jesús baya.

Ra Jesús bi xih y_u xädi di jamansu nanguε rá íxi y_u fariseo

⁵ Ne nubaya dá penje mahøn'a 'danguadi ra dædehe a ra Jesús. Ne dá pumbënihe a ra hmε nzai mí sihe ngue min 'youi ra íxi. ⁶ Nu ra Jesús baya bi 'yεngähe:

—Damim fähmb_u nanguε yá íxi y_u fariseo ne y_u saduceo, bi 'yεna.

⁷ Ne dá εnshe:

—I man na ya ngue him bá häh_u ra hmε.

⁸ Ne nu ra Jesús bi ba'di 'be'a dá bεmhbe ne bi 'yεnje:

—Hanja guí εmhbx_u: “Hin'y_u ra hmε ga sih_u.” Pε ts'utho guí εc'yεih_u. ⁹ Ha gá pumbënih_u 'b_u má 'uüngä goho mahuahi yan 'yoh_u ngue hønt'i yoto y_u hmε ne yoho y_u t'uhua, ne bi bong thoho yoto y_u 'bøts'e y_u hmε. ¹⁰ Ne'b_u má 'uü'n'i cät'a mahuahi yan 'yoh_u ngue hønt'i cät'a y_u hmε mi ja, ne xæn ngu y_u 'bøts'e bi yu 'b_u mi bongui. ¹¹ Hanja hin gá pähmb_u 'b_u má xi ah_u nanguε yá íxi y_u fariseo ne y_u saduceo, pε hin nanguε y_u hmε dá xi ah_u, bi 'yεngähe.

¹² Ja dá pähmbe baya 'be'a nam bøn'a bi xije ra Jesús. Dá pähmbe ngue gue'a yán xädi y_u fariseo ne y_u saduceo, ne hinga gue'a njuantho ra íxi bi ma.

Ra Pedro bi ma to'o a ra Jesús

¹³ Ne nubaya dá mbähmbe ra Jesús b_u ra xequi Cesarea, guep_u min ts'ut'abi ra Felipe. Ne bi 'yängähe dy_u xädigähe ra Jesús:

—'Be'a im bæn'x_u y_u ja'i ngue to'ogä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

¹⁴ Dá thätthe baya:

—Nu'x_u 'da y_u ja'i im bëni gue'e gra Xuua Nxixya, ne nu'x_u 'da im bëni ngue gue'e gra Elías mi 'bäh maya'b_u. Ne nu'x_u 'da im bëni gue'e grá Jeremías ngue maya'b_u xøn du, uague man'da rá pøngahya Oja, i εn'x_u, dá εmfe baya.

¹⁵ Nu ra Jesús baya bi 'yängähe:

—Xi'ah_u, 'be'a guím bεmhbx_u ngue to'ogä.

¹⁶ Ra Simón Pedro baya bi da'ti:

—Gue'e rá thahni i Oja ngue ra Cristo, rá Ts'ant'x_u i Oja i 'b_u.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Majapi i gra Simón, rá ts'ant'x_u i ra Jonás, nguetho nu'a gá ma hinga n'da ra ja'i bi bæn'ni i, pegue Oja ma Ta bí 'bäh mahëts'i bi bæn'ni i. ¹⁸ Pε ne'a dí xi i, nu'i gra Pedro, nu'a ni thuhu nam bøni gue ra do. Nguetho tengu 'b_u da gue'e gra dongu guep_u dí mbäh rán ngu Oja, nanguε'e ga da'mä ga pët'x_u da 'yεc'yεigui. Ne hin'y_u 'be'a da zä di jua x_u, xing ran da'te, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁹ Ne ga 'da a n'da nin t'ëdi ngue gui xih y_u ja'i 'bep_u dí yät'a n'da b_u di manda Oja. Tengu'b_u ga 'da a n'da ran sogui ngue gui

xocp_u di manda rá ts'edi Oja. Ne nu'a gui 'y_embi hingui ho ua ja ra ximhäi, nep_u mah_ets'i da t'_embi hingui ho a. Ne ngutho a gui 'y_embi x_un ho, nep_u mah_ets'i da t'_embi x_un ho a, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁰ Pe nub_uya, nu ra Jesús bi hegähe hin ga mamhbe b_u 'b_uh y_u ja'i ngue gues_e a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo.

Ra Jesús bi ma da tho ne da d_umb_eni

²¹ Ne nu'a ra pa a, bi d_u'mi bi xije jatho da mba b_u Jerusalén di _unba b_u ma ngurpihe, ngue y_u d_uc'y_ei ne y_u mbäjä ne y_u xänbate nijä. Ne bi xije da tho ne da d_umb_eni 'b_u ná hyupa. ²² Ne nub_uya bi zixp_u ma'ueni a ra Pedro ne bi z_ui, bi 'y_embi:

—O guidí japi da bent'i i, damin ya_ui, bi t'_emp'a ra Jesús, bi 'y_en'a ra Pedro.

²³ Ne bi d_u'a ra Jesús:

—Dami p_oni gra z_ithu. Ní mba, nguetho guí _engui hin ga _ot'ä a bi zän Oja. Hin'y_u nin 'yomf_eni tengu im b_en Oja, pe h_ont'a im b_en y_u ja'i guím b_eni, bi 'y_en'a ra Jesús, bi t'_emp'a ra Pedro.

²⁴ Ne nub_uya, bi 'y_engähe:

—Pe to'o gätho in nde da d_engui i jatho hin da b_en'a rá pähä zeh_e ne da hyät y_un _unbi madague'b_u da tho. ²⁵ Nguetho nu'a to'o di hu_eczehe rá te, da mba ma _unbi rá te b_u ja ran d_ute, pe nu'a to'o hingui su da th_ucpa rá te nanguecä, da d_in'a ra te maz_i a. ²⁶ Pe nu'b_u n'da ra ja'i, madague da 'y_ot'e rá mbeti 'be'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, pe nte ní mbatho 'b_u him bi p_oh rá te. Nguetho njo'o n'da ra ja'i da zä da guzehe rá te, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁷ Nguetho nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne din jagä rá ts'edi ma Ta b_u mah_ets'i 'b_u bá pengä mah_on'a, ne gätho y_um 'behni ban 'yohe 'b_u bá _ecä. Ne i ja 'be'a ga undä nangue 'be'a bi 'y_ot'a n'da ngu n'da y_u ja'i. ²⁸ Maju_uni dí xi ah_u, hinga gä gní tuh_u 'b_u bi d_u'mi di manda ma ts'edi ua, gu_ecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_engähe ra Jesús.

17

N'da ran t'uti bi 'y_ot' ra Jesús

¹ Ne nu'b_u mi tho i 'dato pa nu ra Jesús bi zix ra Pedro ne ra Jacobo ne ra Xuua, rán 'yoh_u ra Jacobo, ne bi mbähä b_u ja ra t'_oh_o.

² Ne nu'b_u mí z_om b_u, bim pä'a ra Jesús. Nu rá hmi bi hyät'i tengu'b_u ra hyadi, ne nu rá he bi t'axqui tengu'b_u ran nequi. ³ Ne nu'_u ma mixädihe min 'yoh_u, bi nu bi z_om b_u ra Elías ne ra Moisés, bin y_uh_u ra Jesús.

⁴ Ne nu ra Pedro b_uya bi 'y_emp'a ra Jesús: —Gra Hmu, x_un ho ngue dí 'b_uhmbe ua, ne ga h_ocähe hyu y_u t'_ungu. Nu n'da gam 'b_use, nu n'da dim 'b_uh ra Moisés, ne nu'a man'da dim 'b_uh ra Elías, bi 'y_en'a ra Pedro.

⁵ Pe nu'b_u mí y_u ra Pedro, bi nequi n'da ra güi di f_exni, ngue bi go'b_u, ne bi 'y_o'a n'da ra nde bin y_u b_u ja ra güi: “Guehna ma Ts'ant'ugä na, _emm_e dídi hu_ecä na ne dí numanho. Dami 'y_ohmb_u 'be'a i xi ah_u.” Gue'a bi man'a ra nde bi 'y_op_u.

⁶ Ne nu'b_u mí 'y_o a ra nde _u ma mixädihe 'bex bin d_unyahmu b_u häi ne bi nyetho nguetho bin su _u. ⁷ Ne nu ra Jesús b_uya bi mba b_u mín d_unyahmu _u ne bi 'y_embi:

—Dami ndanj_u, o guín suh_u.

⁸ Ne nu'b_u mi nd_ox'_u b_uya njom bi nu, pe h_ont'a ra Jesús mí 'bäp_u.

⁹ Ne nu'b_u mam bá _ep_u 'yu b_u ja ra t'_oh_o b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Nuya njon gui xihmb_u 'be'a gá nuh_u b_u, jague'b_u dá th_umb_eni_gä b_u 'b_u _u x_on du, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi t'_emp'_u.

¹⁰ Ne nu ma mixädihe b_uya bi 'yänni:

—Hanja i _en'_u y_u xänbate nijä ngue m'bet'o thoho ba penc'a ra Elías, ne ja ba _e'a rá Thahni Oja ngue ra Cristo b_uya, bi 'y_en'_u.

¹¹ —Maju_uni im ma ngue m'bet'o ba _eh ra Elías di hoqui gätho. ¹² Pe dí xi ah_u, ya bi z_oh ra Elías ne njon bi b_udi ngue gue'a. Pegue bi mba ma _unbi ne bi mba ma _ucpi, ne ngutho da t'_orcä ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ Ja bi b_u _u ma mixädihe b_uya gue tengu'b_u ra Elías a ra Xuua Nxixy_u.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra sänd_uqte

¹⁴ Ne nu'b_u mi z_om b_u 'b_uh y_u ja'i, bi z_om b_u n'da ran 'yoh_u b_u mí 'bäh ra Jesús, ne bi 'y_embi:

¹⁵ —Gra Hmu, dami 'y_orqui ts'_u ran hu_ecate a ma ts'ant'_u, jant'a thoho i sänd_uqte ne h_onb_u go i so 'b_u x_o 'yagui. Ja'b_u i so b_u ja ra sibi, ne ja'b_u i so b_u ja ra dehe, h_onb_u

go hapu 'yo 'bu xon zändate. ¹⁶ Ne bá sigä bu mi 'bu ni xädi, pe him bi zä bi hyäcpa a ran u in 'youi, bi 'yēn'a ran 'yohu.

¹⁷ Ne bi 'yēn'a ra Jesús:

—Gyu ts'om'bäihü, hin guí εc'yēihü Oja xun ho. Hangu yu pa ga tōp'a thoho ahü ngue gui 'yēc'yēigahü, bi 'yēn'a ra Jesús. Bá si ni ts'ant'ü guim ma, bi t'ēmp'a ran 'yohu.

¹⁸ Nu'bu mi zōpü büya, nu'a ra Jesús bi zu a ra zīthu min 'youi, ne bi xifi da bōni. 'Bex bi yān'a ra ts'ant'ü büya.

¹⁹ M'bejua büya bin yāhü ma mixädihe a ra Jesús nubü dām 'busche.

—Hanja him bi zä dá hōngähe thi a ra zīthu min 'youi a ra ts'ant'ü, bi 'yēn'ü.

²⁰ Bi dā a ra Jesús ne bi 'yēna:

—Him bi zä gá hyōmhü thi ra zīthu, nguetho ts'atho guí εc'yēihü. Man'da zi ts'atho ni t'εc'yēihü xinda gue n'da rá hmudä ra c'u ngue εmme zicue. Ne nu'bu da zōni gui 'yēc'yēihü tengü n'da rá hmudä ra c'u, da zä gui xihmbü n'da ra t'ōhō: “Dami 'uegue gui thān nū n'danni,” gui 'yēmfü, ne da 'uegue. Hin te gui hyēmfü 'bu majuāni gui 'yēc'yēihü. Gätho xun hēi i sä gui 'yōthü, bi 'yēnje. ²¹ Pe nu'ü 'da'ü yu zīthu tengü min 'youi a ra ts'ant'ü, xun hēi da hyōn a thi ü, pe hōnt'bu εmme hāh rá mbai dīn yāui Oja ne da 'yē't' ran ts'ihmē n'da, da zä da hyōn a thi ü, bi 'yēngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahōn'a da tho ne da dāmbēni

²²⁻²³ Ne nu'bu mán 'yohe bu ra häi Galilea, bi 'yēnje mahōn'a a ra Jesús:

—Nugä ngue dán jā'igä ua ja ra ximhäi, dan dāgä bu 'buh yu jā'i ngue da thogä. Pe ga thāmbēni 'bu ná hyu pa, bi 'yēn'a ra Jesús. Ne εmme bi du ma mbai gähe büya.

N'da ran t'änni to'o i jut ra mbeti nangue ra nijā

²⁴ Ne nu'bu má sōmhbe bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, bi t'ēmp'a ra Pedro:

—Xi ni xānbatehü, ha hingui jut'a ra mbeti dí hāxähe nangue ra nijā, bi t'ēmbi.

²⁵ Bi dā a ra Pedro büya:

—Hāhā i jut'i, bi 'yēmp'ü.

Ne nubüya nu'bu mi yārpü ja ra ngu xīn säya a ra Jesús, 'bex bi t'än'na ra Pedro:

—'Bē'a guim bēni gra Simón, ha ne'ü yá t'uhni yu ts'at'abi i jut'a ra mbeti ua ja ma häihü, uague hōnt'ü yu jā'i thoho, bi 'yēn'a ra Jesús.

²⁶ Bi dā a ra Pedro:

—Nu'ü yu jā'i thoho.

—Janangue'a hin mán zāhma'be ga jut'a 'bu hingui jut'ü yá t'uhni yu ts'at'abi, bi 'yēn'a ra Jesús.

²⁷ —Pe ni mba bu ja ra dādehe, gui hyü'ts'a n'da ra huā, ne gui xemba rá nde. Gui tīm bu n'da ra mbeti, ngue'a xōt'a ga jut'ui a ra cota a ra nijā, n'dahma hin da bēman'ü i hāx ra mbeti, bi 'yēn'a ra Jesús.

18

Ra Jesús bi ma to'o xtán hēts'i bu dán nu Oja

¹ Ne xō dá änhde a ra Jesús:

—Xiya, to'o man'da xun hēts'i rán t'ēdi bu na hnu bu di manda rá ts'ēdi Oja, dá εmfe.

² Nu ra Jesús büya bi zōhna n'da ra t'uhni ne bi gāts'i bi mbāmp'ü made, ³ ne bi 'yēnje:

—Majuāni dí xi ahü, nde'bu gui päh ni mbaihäi gui cohmbü tengü'bu gyü t'uhnihü, nu'bu hin'na hin gui sä gui cāthü bu di manda rá ts'ēdi Oja 'bu, bi 'yēnje. ⁴ Ne nu'a to'o da gohi tengü'bu ra t'uhni ne da 'yōt'e ngue hin'yü rá ts'ēdi, gue'a xtán hēts'i rán t'ēdi bu na hnu bu di manda rá ts'ēdi Oja. ⁵ Ne nu'a to'o da numanho n'da ra t'uhni nangue ma thuhugä, nam bōni bi zīngä büya, bi 'yēngähe ra Jesús.

Yun t'ü't'ate i ja ua

⁶ —Pe nu'bu 'bo'o di japi da 'ue a n'da ra t'uhni ngue i εc'yēigui, xun atho ran unbi da nu. Man'da xun ü xinda gue'bu da t'ēpa ra dojūni rá 'yuga ne da thōrpü ja ra dādehe, bi 'yēn'a ra Jesús.

⁷ —Nhuεcate ahü nangue yūm 'bēpate xun ngu da t'ōt'ahü. Guehma gui nuhü ü, pe i huēhi maha to'o di 'bēp'ahü, bi 'yēna.

⁸ Pe nu'bu guí εmhbü gue'a ni 'yēhü o gue ni guahü di 'bēp'ahü gui 'yōthü ra ts'oqui, pe xun ho 'bu gui hyēju gui 'yēmhbü bu yatho. Nguetho man'da xun ho 'bu dan 'datho ni guahü o gue dan 'datho ni 'yēhü 'bu gá mba bu ja ra te mazāi, xinda gue'bu di yoho ni 'yē o gue di yoho ni gua ne gui mba bu ja

ra sibi njam'bu da huɛt'i. ⁹ Ne ngutho 'bu guí ɛmhbu gue'a n'da ni dāhu di 'bep'ahui guí 'yothu ra ts'oqui, pɛ xun ho 'bu gui hyahmbu guí 'yɛmhbu bu yatho. Nguetho man'da xun ho 'bu dan 'datho ni dāhu 'bu gui cuthu bu ja ra te mazai xinda gue'bu di yoho ni dāhu ne gui mba bu ja ra sibi njam'bu da huɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti nangué ra de'yo bim 'bedi

¹⁰ —Dami jamansuhu a guí othu. Hin gui 'yothu tengu'bu nte di muui u zicue, nguetho dí xi ahui nu yám 'behni Oja di jamansu u, ne zai i 'buru ja rá hmi ma Ta bu mahetsi u yám 'behni. ¹¹ Nguetho nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bá ɛcä ngue ga nyamba yá te u xom 'bedi nangué yu ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹²⁻¹³ —'Be'a guím bɛmhbu bi 'yot'a n'da ran 'yohu ngue mí si n'da ciento yá de'yo. Ne bim 'be a n'da. Ha him bi hyon'a bim 'bedi. Pɛ bi zopu u goho 'däte ma 'de'ma guto bu mi sapaxi u, bi mba bi hyon'a bim 'bedi. Ne nu'bu mi dñi, man'da bin johya nangué'a, xinda gue'u mi'da ngue him bim 'bedi. ¹⁴ In jabu ma Tahu bí 'buru mahets'i, in ndepe xinga n'da dim 'bedi, madague'a hin te di muui bu na hnu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran hocpi nangué yu 'yɛc'yɛi

¹⁵ Ne man'da ram hma bi man ra Jesús, bi 'yɛngähe:

—Nu'bu n'da ni cuhu bu ja ram peti, 'bu hinga gue'a da 'yot'e e, gui xi 'bu gui 'buseui, janangué'a da baði hingui ho a bi 'yot'e e, bi 'yɛngähe ra Jesús. Ne nu'bu bi 'yomanho a guí xifi, ya gá taha gá hocpa rá mbai a ni cu. ¹⁶ Pɛ nu'bu hingui urpa ra güenda a gá xifi, gui six man'da o gue mí yoho yu cu din testigo nangué'a guí mammi. ¹⁷ Pɛ nu'bu guexta'a him bi 'yurpathoho ra güenda a guí mammi mahon'a, gui mam bu ja ram peti buya. Ne nu'bu him bi 'yurpa ra güenda a 'be'a gá xihmbu bu, pɛgue gui 'yothu tengu'bu hin ni cuhu a buya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

¹⁸ —Majuani dí xi ahui, nu 'be'a guí ɛmhbu hingui ho ua ja ra ximhäi, nepu mahets'i i t'ɛmbi hingui ho a. Ne ngutho a guí ɛmfu xun ho, nepu mahets'i i t'ɛmbi xun ho a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

¹⁹ —Ne nu'bu guí yohmi 'bu n'dat'a guím bɛmmi 'bu ja a guí ahui ma Tahu 'buru mahets'i, nu'a di 'da aui a gá 'yähui. ²⁰ Nguetho nu'bu dim peti nangué ma thuhugä 'da, madague'bu yoho o gue hyu, pɛgue dí 'bä i nde bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ne bi 'yän'na ra Pedro:

—Gra Hmu, xi'bu ja 'be'a da 'yorca n'da ra ja'i, hangu yu nidi ga punbi. Ha xot'a yoto nidi, bi 'yɛn'a ra Pedro.

²² Bi da a ra Jesús:

—Hinga hont'i yoto nidi, pɛ nde'bu thocpa tho gui punbahu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti a him bi punba rá mimbefiui

²³ —Janangué'a dí xi ahui, nu'a nán ts'ut'abi Oja, i ot'e tengu bi 'yot'a n'da ra ts'ut'abi 'bu mi 'yurpa ra güenda hangu in dupate yám fäts'ihu. ²⁴ Ne nu'bu mi nu rá sɔcuä, 'bexgue bi manda ba ts'i a n'da ngue min dupate yu millone thoho. ²⁵ Pɛ nu'a ra ja'i, hin'yu 'be'a mi ja ngue xtán zä xtán gut'a min dupate. Ne nu ra ts'ut'abi buya, mi nde xtá mbä a, ne yá t'uhni, ne rá xisu mí 'buru ja rá ngu, ne 'be'a gá mi pɛ'ts'i, ngue da gut'a ndupate. ²⁶ Ne nu'a ran 'yohu buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yap ra mate a rá hmu: “Gra hmu, tɔcpi ts'u, jante tho ga jut'i i.” ²⁷ Nu rá hmu buya bi huɛc'a, ne bi punba a rán dupate ne bi thøh puya. ²⁸ Pɛ nu'bu mi nɛxpɛ, bin c'at'ui n'da rá mimbefiui xí hmit'i ts'u ra mbeti. Nu'a xí mba ma thøgue buya, 'bexgue bim bent'ate, bi bendba rá 'yuga a bin c'at'ui, ne bi 'yɛmbi: “Curca a ma mbeti guí tuc ya,” bi 'yɛmbi. ²⁹ Ne nu'a rá mimbefiui buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yap rá mate, bi 'yɛmbi: “Tɔcpi ts'u, jante tho ga jut'i i,” bi 'yɛmbi. ³⁰ Pɛ nu'a xí mba ma punbi him bi dø'mi, bi got'a fädi, ɛmbi din ofädi jague'bu da gut'a in dupate. ³¹ Ne nu yá mimbefiui buya ɛmme bi bendumbui 'be'a bi 'yot'a xí mba ma punbi, ne bi mba bi xi a rá hmu 'be'a bi 'yot'a. ³² Nu yá hmu buya bi manda bá ts'i a ran 'yohu mahon'a ne bi 'yɛmbi: “Gra ts'om'bäi, nugä dá pun'ni i 'bu gmí 'yác ra mate, madague'a xun ngu guí tuqui. ³³ Nde'bu ne'e xqui huɛc'a ni mimbefiui,” bi 'yɛn'a rá hmu. ³⁴ ɛmme bin cue a rá hmu, bi manda da jot'i gue'bu go

bi gut'a gätho y_u millone min dupatese, bi 'yɛn'a ra Jesús, 'b_u mi man a ran t'uti.

³⁵ Din jab_u da 'yøt'ah_u ma Tah_u 'b_uɛɛ mahɛts'i 'b_u hin gui punbah_u ni mijä'ih_u ngue gätho ni mb_uih_u, bi 'yɛngähe ra Jesús.

19

Man'da ram hma nanguie ran hyɛgui

¹ Nɛ nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, bi bøm b_u Galilea, bi hyax ra 'yu ni mba b_u ra xɛqui Judea, 'danguadi ra dæthe Jordán. ² Nɛ xæn ngu y_u jä'i bi dɛnthoho nɛ bi hoqui xæn ngu y_u hyɛnni.

³ Nɛ nub_uya, bi zøm b_u'da ma ngærpihe ngue y_u fariseo, b_u mi 'bäh ra Jesús. Míhoni 'bɛ'a dí yäp, nɛ bi 'yɛmbi:

—Ha sä da hyɛh rá xisu n'da 'b_u madí ts'utho 'bɛ'a da 'yøt'e, bi 'yɛn'a.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Ha hin gá nuh_u b_u ja rá m hman Ojä, ngue'b_u rá mbædi thoho ra ximhäi bi zæn Ojä n'da ran 'yoh_u nɛ n'da rá xisu. ⁵ Nɛ i mam b_u: “Nu n'da ran 'yoh_u him man da dɛn'na rá ta o rá mbe 'b_u dim 'bähmi rá xisu, pɛ dim 'bähmi da gohi tengu'b_u n'dan jä'itho,” i ɛm b_u ja rá m hma Ojä. ⁶ Jananguie'a nu'b_u n'da ran 'yoh_u i 'bähmi rá xisu, pɛ hingui yonjä'i b_u na hnu, n'datho. Nɛ nu'a bi zæn Ojä, dim 'bäi tengu'b_u n'dan jä'itho, pɛ hin njon da bɛni din hyɛgui, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'ɛ y_u fariseo.

⁷ —Hanja gní 'yɛnje, nɛ nu ra Moisés bi ma da t'øt'a n'da rá søcuä ran xuni 'b_u da hyɛh rá xisu n'da ran 'yoh_u, bi 'yɛn'a y_u fariseo.

⁸ Xø bi 'yɛn'a ra Jesús b_uya:

—Gue'a bi 'yo't'a ra Moisés, nguetho ɛmmɛ xäm mɛ ni mb_uih_u. Pɛ nu'b_u rá mbædi ra ximhäi him mín jab_u. ⁹ Nɛ dí xi ah_u, nu'b_u n'da ran 'yoh_u bi hyɛh rá xisu nɛ him mi 'yomt'ɛni a rá xisu, pɛ nu'b_u bin thät'ui man'da ra xisu a ran 'yoh_u, ya i 'yomt'ɛni a b_uya. Nɛ ngutho 'b_u n'da ran 'yoh_u din thät'ui n'da ra xisu bi thɛgui, nɛ a ra 'yomt'ɛni a b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁰ Nɛ nub_uya, dá ɛmbähe ra Jesús:

—Nu'b_u hingui sä da hyɛh rá xisu n'da, man'da xæn ho 'b_u hin din thät'a n'da 'b_u.

¹¹ Ra Jesús bi 'yɛna:

—Pɛ hinga gätho da zä din jab_u, pɛ hønt'ɛ bi zæn Ojä din jab_u. ¹² Nguetho i 'b_u i 'da ngue him bim 'bäh rá xisu nguetho y_u mbædi gue'b_u go mim 'bäi. Nɛ nu'ɛ mi'da yæn 'yoh_u him bim 'bäh yá xisu nguetho bi mbocpa ɛ yá hmu. Nɛ nu'ɛ mi'da, yá pähä zɛhɛ him bim 'bäh rá xisu nguetho gue'a í ts'änni ngue hin dim 'bäh rá xisu, ngue nte di hɛni nanguie rá 'bɛfi Ojä mahɛts'i da 'yøt'e. Nu'a to'o da bɛn'na ram hma na, gue'a da b_u a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yäp rán jäpí Ojä nanguie'ɛ y_u t'ähni

¹³ Nɛ nub_uya bá ts'inba 'da y_u t'ähni b_u mi 'bäh ra Jesús, ngue'a mi hndepɛ da dospa yá yä y_u t'ähni, nɛ da 'yäp rán jäpí Ojä nanguie ɛ y_u t'ähni. Nugähe b_uya, dá hɛcpähe ɛ yá ta ɛ y_u t'ähni ngue hin da thop_u 'bä a ra Jesús.

¹⁴ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛnje:

—O guí hɛcpah_u y_u t'ähni ngue him ba thocua, pɛ dami jäf_u ba thocua, nguetho nu'ɛ to'o di manda rá ts'edi Ojä, tengu'b_u y_u t'ähni ɛ, bi 'yɛna.

¹⁵ Nɛ bi dospa yá yä y_u t'ähni b_uya nɛ bi 'yäp rá mfäts'i Ojä. Nɛ nu'b_u mi jua a bi 'yøt'a ra Jesús, dá pøngähe b_u b_uya.

N'da ra mɛmbɛti bi nyqui ra Jesús

¹⁶ Nɛ man'da ra ts'ant'ɛ bi mba b_u 'bä a ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Hoga xänbate i, 'bɛ'a nin ho da zä ga øt'ä ngue ga tɛngä ra te, bi 'yɛna.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ha guím bɛni 'bɛ'a guí ma ngue guí ɛngui xæn hogui, nguetho hønt'a xæn ho a Ojä. Pɛ nu'b_u guín nde gui tɛn ra te, dami jä'ts'ɛ yæn t'ɛdi.

¹⁸ —Nda'a nín t'ɛdi, bi 'yɛn'a ra ts'ant'ɛ.

¹⁹ Bi dæ'a ra Jesús:

—O guí haçpa rá te ni mijä'iuí, o guí 'yomt'ɛni, nɛ o guím pɛ, nɛ o guí man y_u fɛhni, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ gui huɛc ni mijä'iuí tengu'b_u da guesɛ i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁰ —Gätho ɛ xtá jä'ts'i gue'b_u go mán t'ähni, 'bɛ'a man'da di 'bædi ga øt'e, bi 'yɛn'a ra ts'ant'ɛ.

²¹ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'b_u guí nde gui tɛn ra te, ní mba bá pä 'bɛ'a gätho i ja i, nɛ gui darpa y_u hyoya a rá muui 'bɛ'a gätho gá pä, nɛ din ja'a man'da

di muui b_u mahęts'i b_uya, n_e nub_uya ba ęhe gui tęngui.

²² P_e nu ra ts'ant' b_u mí 'y_o a bi xifi, ęmme bi du rá mb_ui, nguetho ęmme x_un ngu 'b_e'a g_a mi ja, n_e bi mbeng thoho b_uya.

²³ N_e nu a ra Jesús b_uya:

—Majuani dí xi ah_u, bi 'y_ena, x_un ęi da y_urp_u di manda rá ts'edi Oj_a n'da ra m_embeti. ²⁴ Dami 'y_ohmb_u mah_on'a. Man'da hingui ęi da y_ut'a ra camello b_u ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'a n'da ra m_embeti da y_urp_u di manda rá ts'edi Oj_a, bi 'y_enje.

²⁵ N_e dá hyonya thohohe 'b_u má *o*hmbe bi ma ra Jesús. “To'o maha da z_a din y_ani,” dán 'y_em zehęhe b_uya.

²⁶ Bi hyerc_ahe ra Jesús n_e bi 'y_enje:

—Hin da z_a da 'y_oz_ehe y_u j_a'i, p_e nu'a Oj_a hingui ęemp'a da 'y_orpa _u y_u j_a'i.

²⁷ Nu ra Pedro b_uya bi 'y_emp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, nug_ahe dá soc_ahe g_atho 'b_e'a mí p_ets'ähe n_e dá t_en'nahe, 'b_e'a maha ga t_imhbe ya.

²⁸ Ra Jesús b_uya bi 'y_enje:

—Majuani dí xi ah_u, 'b_u bin ja ma'da'yo mahęts'i n_e ma'da'yo ra ximhäi, din ja ma ts'edi mixte, ga hup_u ja ma m_ex_a ga *o*t' ran ts'ut'abi, nug_a ngue dán j_a'ig_a ua ja ra ximhäi. N_e ah_u gui 'd_e'mayoho ah_u, 'darb_u ga huhmb_u, ga comhb_u ma ts'edig_a, n_e'ah_u ga ju_anba_u ma mi israelh_u dy_u judi_oh_u, bi 'y_eng_ahe ra Jesús.

²⁹ N_e man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Nu'a to'o bi zoh rá ngu, o gue rán 'yoh_u o gue rán ju, o gue rá ta o gue rá mbe, o gue rá xisu o gue y_a t'uhni bi zogui ngue bi d_engui, o gue rá hu_ahi, da d_aha man'da x_un ngu xinda guet'a n'da ciento nidi, n_e a ra te maza_i da hy_ani, bi 'y_eng_ahe ra Jesús.

³⁰ P_egue nu' b_u im b_eni i 'bet'o dim 'b_ejua _u. P_e nu' b_u t'ęmbi i 'b_ejua, dim 'bet'o _u, bi 'y_eng_ahe ra Jesús.

20

N'da ran t'uti bi 'y_ot'a n'da ra m_e'b_efi

¹ N_e man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Nu' b_u bi 'y_ot' ran ts'ut'abi Oj_a, din ja tengu bi 'y_ot'a n'da ran 'yoh_u mí ja ra d_ahu_ahi. Midi 'yonba y_u m_efi 'b_u xudi

thoho. ² N_e 'b_ex bi xifi hangu da gu't'i, n_e bi mba b_u ja rá hu_ahi _u b_uya. ³ Nu' b_u m_e g_uto xudi, x_o i 'yo b_u hnini a ra m_e'b_efi mah_on'a, n_e bi nu 'da y_un 'yoh_u mi 'yotho b_u n_e bi m_en b_u ja rá hu_ahi. ⁴ “Ní mb_ahä, gam p_ehmb_u, ga jut'ah_u hangu dí nde ah_u gui t_ahmb_u,” bi 'y_embi. N_e bi mba _u b_uya. ⁵ N_e nu' b_u mi hyuxyadi, x_o 'yo b_u ja ra hnini mah_on'a ra m_e'b_efi n_e bi m_en_h mi'da b_u rá hu_ahi. N_e' b_u mi z_on'a hyu nde, x_o bi m_en_h mi'da. ⁶ N_e' b_u mi z_on a c_ut'a nde, x_o 'yo b_u mah_on'a n_e bi nu b_u mi'da y_u j_a'i: “Hanja ngue xcán dethoh_u,” bi 'y_embi.

⁷ “Nguetho njon bi xije ra 'b_efi,” bi 'y_en' b_u. N_e bi 'y_emp' b_u: “Ní mb_ahä b_u ja ma 'b_efig_a gam p_ehmb_u b_u, ga jut'ah_u hangu dín ndeg_a ga jut'ah_u,” bi 'y_embi. ⁸ Nu' b_u min de b_uya nu ra m_e'b_efi bi xi a rá ng_urpa m_efi: “Dami z_on'd_u y_u m_efi, m'bet'o gui jut' b_u m'bejua bi z_oni,” bi 'y_emp'a. ⁹ N_e nu' b_u mi mba nju't'i _u xi z_om b_u ja ra hu_ahi 'b_u c_ut'a nde, bin ju't'i tengu' b_u g_a ra pa xtím p_efi. ¹⁰ N_e nu' b_u min ju't' b_u bi m_bmxudi ra 'b_efi, bi b_eni ngue man'da xtán d_aha x_un ho xinda gue' b_u n'da ora tho bim p_efi. P_egue 'da'angu bi d_aha. ¹¹ Janangue'a bin c_ue _u 'da ¹² n_e bi 'y_emp'a ra m_e'b_efi: “Hanja ngue 'da'angu g_a jurcahe _u m'bejua bi z_oh_o, n_e ts'utho bim p_e _u. P_e nug_ahe, g_atho ra pa d_am p_ehmbe, madague'a x_um pa ra hyadi,” bi 'y_embi.

¹³ P_e bi d_ati, bi 'y_emp'a n'da mí 'b_ar_u: “Xi'e n'y_o, nte man ts'o dá *o*t'e e. Ha hinga gue'a dá xi i dá jut'i i. ¹⁴ Dami hy_an'a nin z_abi, ní mba. Nug_a, i ja ma p_ahä 'da'angu ga jut'ah_u _u rán z_egui bi z_oh_o. ¹⁵ Ha hin'y_u man t'ędi ga *o*t'ä a dín nde ga *o*t'ä nangue ma m_eti, uague gui s_eya nguetho dá *o*rpa ran hocj_a'i n'da,” bi 'y_en'a ra m_e'b_efi b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mi man a ran t'uti. ¹⁶ N_e ngub_u din ja 'b_u bin ts'ut'abi Oj_a. Nu' b_u m'bejua dim 'bet'o _u, n_e nu' b_u 'bet'o dim 'bejua _u. X_un ngu bi z_onhd Oj_a, p_e hinga g_atho bi huahni, bi 'y_eng_ahe ra Jesús.

X_o bi ma mah_on'a ngue da du n_e da d_amb_eni ra Jesús

¹⁷ N_e nu' b_u mi ts'utho ga s_om_hbe b_u Jerusalén, dí 'yohe b_u ja ra nguani. N_e bi g_ug_ahe b_u ma'ueni ts' b_u a ra Jesús, dí 'd_e'mayohohe, n_e bi 'y_enje:

18 —Nuya ga mbähä b_u Jerusalén. Nu'b_u dá s_omhb_u b_u, da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u hmumbäjä n_e y_u xänbate nija, ngue da hyogä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.
19 N_e di dägä b_u 'b_u u him ma mijudíoh_u, n_e din thengui n_e da thexcä n_e di cuarcä b_u ja ra za, ga tu b_u, n_e da t'ägui. P_e nu'b_u ná hyupa ga thämb_enigä, bi 'y_engähe ra Jesús.

Rá mbe ra Jacobo n_e ra Xuua bi 'yäp rá mate ra Jesús nangue yá ts'unt'u

20 N_e nu'a rá mbe ra Jacobo n_e ra Xuua, ngue yá ts'unt'u ra Zebedeo u, bin danyahmu b_u ja a rá gua ra Jesús, in nde 'b_e'a da 'yäpi.

21 N_e nu ra Jesús bi 'y_embi:

—'B_e'a guí nde ga øt'e e, bi 'y_embi.

—Dami 'y_orca ra mate ngue nu'b_u gui 'y_ot' ran ts'ut'abi, 'da xtí hyut'u ma t'uhni, bi 'y_en'a ra xisu.

22 Bi d_a a ra Jesús:

—P_e hin guí p_adi 'b_e'a nam b_on'a gá 'yäqui.

N_e bi 'yän'na ra Jacobo n_e ra Xuua:

—Ha guí ξ na n_e'aui gui hyät'ui gui nuui ran unbi tengu gan nugä, bi 'y_en'a ra Jesús.

N_e bi d_a u b_uya:

—Häha, ga hät'be.

23 —Majuani maha, n_e'aui gui nuui ran unbi tengu gan nugä, p_e hingui sä ga 'da'a ran t'edi guí ähmi. P_e gue'a ma Ta di un rán t'edi to'o in ndepe 'da xtí hyutho 'b_u dán ts'ut'abigä, bi 'y_en'a ra Jesús.

24 N_e nugähe dí 'd_et'agähe b_uya dán cue 'b_u má øhmbe a 'b_e'a bi man u yoho. 25 N_e gä bi zongahe ra Jesús dí 'd_e'mayohohe, n_e bi 'y_enje:

—Nu'u y_u ts'ut'abi ua ja ra ximhäi i øt' yá 'y_ehe to'o gätho di manda, n_e tengu'b_u magues_e yá ts'edi u. 26 P_e nu'ah_u hinga gue'a gui 'y_oth_u a. P_egue gan 'y_ehe thohoh_u nangue u mi'da 'b_u guí nde din ja ni ts'edih_u. 27-28 N_e nu'ah_u 'b_u guín nde gam 'bet'oh_u, gui 'y_oth_u ngue hin'y_u ni ts'edih_u n_e gan 'y_ehe thohoh_u, tengu thohogä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ξ cä dam hmugä, p_e bá ξ cä dan 'y_eh_egä n_e ga dä ma te gan yänba yá te y_u ja'i, bi 'y_enje ra Jesús.

Yoho y_u xädä bi hoc'a ra Jesús

29 N_e nu'b_u x_o má n_exhe b_u ra hnini Jericó, x_un ngu y_u ja'i bi d_entho na ra Jesús. 30 N_e mí hup_u yoho y_u xädä b_u ja ra

nden'y_u. Nu'b_u mí 'y_ode mba b_u ra Jesús, bi mbafi:

—Grá Hmu, rá m bom'beto i ra David, dami hu ξ gä'be, bi 'y_en'u y_u xädä.

31 N_e nu y_u ja'i min 'yoh_u ra Jesús bi h_ecpa u y_u xädä. P_e man'da bi mba u, bi 'y_em mahøn'a:

—Grá Hmu, rá m bom'beto i ra David, dami hu ξ gä'be, bi 'y_en'u.

32 Nu ra Jesús b_uya 'b_u mí 'y_o a man u y_u xädä, bi 'yänni:

—'B_e'a guín nde ga øt'aui, bi 'y_emp'u.

33 Nu'u bi d_ati:

—Grá Hmu, xoga ma dä'be, bi 'y_en'u.

34 ξ mme bi hu ξ 'a ra Jesús u, bi d_arpa thoho yá dä, 'bex bi xoh yá dä n_e bi d_en'na ra Jesús b_uya.

21

Y_u ja'i bi 'y_espa a ra Jesús 'b_u mí y_urpu Jerusalén

1 N_e bi z_om b_u ja ra ndehnini Betfagé, nub_u ja ra nyuni Olivos, n_e him ma yab_u ra hnini Jerusalén. Nu ra Jesús b_uya bi mb_en'nd_u yoho ma mixädihe,² n_e bi 'y_embi:

—Ní mbe n_u ja ra t'uhnini, guehn_u gua t_immi n'da ra buru in 'youi rá b_asi. Bá xocui, n_e bá siui ua u. 3 Nu'b_u da t'æn'aui 'b_e'a gui jahui, “Nu'a ra hmu da hyon'i ts'u n_e 'bexgue ba sin'a thoho'be,” gui 'y_em thohoi, bi 'y_en'a ra Jesús.

4 N_e guehna bi man ra p_ongahy_a maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'y_ena:

5 Gui 'y_emf_u y_u m_engu b_u Jerusalén:

“Dami nuh_u ya ba ξ cua ni hmuts'ut'abih_u, n_e hin din 'y_ets'i, ba hyux'a n'da zi buru thoho

bán 'youi rá b_asi,” gui 'y_emf_u, bi 'y_en'a ra p_ongahy_a maya'b_u.

6 Nu ma mixädihe b_uya bi mba n_e bi 'y_ot'a bi xih ra Jesús. 7 N_e bá si ra buru n_e'a rá b_asi, n_e bi g_aspa yá coto n_e bi hyux'a ra Jesús b_uya. 8 N_e nu y_u ja'i ξ mme x_un ngu u bi d_en_i n_e bi mb_oh yá coto b_u ja ra 'y_u n_e yá pahni, n_e yá paxi y_u za bi mb_ocpa b_u ngue da thop_u ra Jesús. N_e bi 'y_et'inde ra Jesús.

9 N_e nu'u i 'bet'o n_e'u bim 'bejua bi mb_uh na thuhu b_uya, bi 'y_ena:

—Mixte thoho rá ts'edi rá m bom'beto ra David. N_e x_un ngu rán ja'pi in 'youi, nguetho

bá ɛhe nangué rá thuhu Oja, ra Hmu. Mixte thoho Oja mahɛts'i, bi 'yɛn'u yu ja'i bu ní mba.

¹⁰ Ne nu'bu bi yurpu Jerusalén ra Jesús, gátho mi 'burpu ja ra hnini bi hyonya thoho, ne bi 'yän'ndu mín 'yohu ra Jesús:

—To'o nín 'yohu na, bi 'yɛn'u.

¹¹ —Guehna ra pøngahya, ra Jesús, ra mengu Nazaret bu ra häi Galilea, bi 'yɛn'u bi t'änni.

Bi hyøna thi u mim pä bu jara nijä ra Jesús

¹² Ne nu'bu mi zøm bu Jerusalén a ra Jesús bi yurpu ja rá danija Oja, bi hyøna thi gátho u mím pä bu ne'u mín täi bu. Ne bi ndønpa yú mexa u midí päh yu mbeti, ne bi buntra yún thuts'i u mi pä yu ts'aha, ne bi 'yemp'u:

¹³ “I thø a ma ngu ngue da mba nthandegä bu,” i ɛn Oja, i ɛm bu ja rá m hma. Pe nu'ahu gá 'yørpadahu tengu'bu ra hyädo guerpä nín 'yän'u yu be, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁴ Ne nu'bu mí 'burpu ja ra danija, xø bi zøm bu mi'da yu xädä, ne'u mi dogua. Nu ra Jesús bi hoc'u buya. ¹⁵ Pe nu yu hmumbäjä ne yu xänbate nijä him bi numanho yún t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús bu. Ne bin cue 'bu mí 'yø a bi man'u yu t'uhni 'bu mí 'yɛna: “Majäpi rá m bom'betto ra David,” bi t'emp'a ra Jesús:

¹⁶ —Ha hin guí ø'a 'be'a man yu t'uhni ngue i ɛ'ts'i i, bi t'emp'a ra Jesús.

—Dí øcä a i man'u, bi 'yɛn'a. Pe xi ahü ha hin guím bømhbü a i mam bu ja rá m hma Oja ngue i ɛna:

Gá japi bi bømmanho a i man

u yu t'uhni 'bu i ɛ'ts'i i,

bi t'emp'a Oja 'bu mi t'ɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁷ Ne bi zøtpu u yu hmumbäjä ne yu xänbate, dá mbäcähe a ra Jesús, bán oxähe bu ja ra hnini Betania.

Ra Jesús bi japi da 'yot'a n'da ra za

¹⁸ Ne nu'bu mí hyax buya, xø dá pengähe a ra Jesús bu Jerusalén. Ne bin tumanthuhu bu 'yu. ¹⁹ Ne bi nu n'da ra za bu ja ra nden'yu, bi mba ɛna da ducpa n'da rán dät'ä. Pe hønt'u yú paxi mi ja. Ne bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nuya, njäm'bu din züh nin dät'ä ya.

Ne 'bexgue bi 'yot'a ra za buya.

²⁰ Nu'bu mán nuhe bi 'yot'a ra za, dá hyonya thohohe ne dá änhde ra Jesús:

—Hanja í 'yot'a n'dihi ra za, dá ɛmfē.

²¹ Bi dā'a ra Jesús:

—Majuqni dí xi ahü, nu'bu gui 'yɛc'yɛigahü xøn ho, ne n'dat'a guím bømhbü a rá ts'edi Oja, hinga hønt'a dá øt'ä sä gui 'yøthu, pe sä gui 'yøthu man'da xøn heí. Sä gui xihmbü nu ra t'øhø: “Dami 'uegue guin hyøzehē bu ja ra dejä,” gui 'yɛmfü, ne da 'ueh püya. ²² Ne nu Oja di 'da ahü 'be'a gä guí äfü 'bu n'dat'a guím bømhbü a rá ts'edi Oja, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús to'o bi un rán t'ɛdi

²³ Ne nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, xø bin xänbate bu ja ra danija a ra Jesús. Ne xø bi mba bu yu hmumbäjä ne mi'da ma ngarpihe, ne bi 'yän mahøn'a:

—Hanja gní 'yøt'a njabu. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yɛn'u.

²⁴⁻²⁵ Bi 'yɛn'a ra Jesús buya:

—Necä ga än'nahü to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya. Hague Oja uague yu ja'i. Nu'bu gui xijü, necä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ɛdi buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne bin 'yɛmzehē u yu hmumbäjä ne yu xänbate nijä:

—“Be'a gue ga xihmbü, nguetho nu'bu ga ɛmfü, “Oja bi un rán t'ɛdi a ra Xuua,” ne da 'yɛna: “Hanja hin gá 'yɛc'yɛihü thä.” ²⁶ Ne nu'bu ga ɛmfü, “yu ja'i thoho bi un rán t'ɛdi ra Xuua,” pe da züh yu ja'i 'bu, nguetho im bøn u ngue rá pøngahya Oja a ra Xuua, bin 'yɛmzehē u.

²⁷ Janangu'e a bi 'yemp'a ra Jesús:

—Hin dí pähmbe, bi 'yɛntho u.

Nu ra Jesús buya bi 'yɛna:

—Xinga guecä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ɛdi ga øt'ä a dí øt'ä, bi t'emp'u.

Ran t'uti a yoho yu ts'unt'u bi sih ra 'befi

²⁸ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu n'da ran 'yohu mí 'bu i yoho yú ts'unt'u. Ne bi 'yemp'a n'da rá ts'unt'u: “Ní mba bu huähi, bäm pefi,” bi 'yɛmbi. ²⁹ Ne bi dā'a rá ts'unt'u: “Hin'na, hin ga mba,” bi 'yɛntho. Pe m'bejua bin 'yomfɛni ts'u ne bi mba bim pefi. ³⁰ Ne'a man'da rá ts'unt'u bi xifi da mba mahøn'a. “Häha, ga mba,” bi

'yɛna. Pɛ him bi mba, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³¹ Nɛ xø bi 'yän'ndu yu xänbate nija:

—Nuya, dami xiqui nangué ran t'uti dá xi ahɛ, nda'a ní ts'unt'u ngue njuantho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'u bi dátì:

—Masque nu'a ra ts'unt'u him mi nde da mba 'bɛ ra mbɛdi, gue'a njuantho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yɛn'u.

Nɛ nubɛya bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Guehma majuañi dí xi ahɛ, nu yu ziyate hyaçahäi nɛ yu xisu 'yomt'ɛni, man'da da yurpɛ di manda rá ts'edi Oja, pɛ nu ahɛ hin gui cuthɛ bɛ. ³² Nguetho nu'bɛ mi xi'ahɛ a ra Xuua Nxixya, bi xän'nahɛ a ra 'yu xɛn ho, nɛ nu ahɛ hin gá 'yɛc'yɛihɛ. Pɛ nu yu hyaçahäi nɛ yu xisu i 'yomt'ɛni, man'da go bi 'yɛc'yɛi u nɛ bi päh yá mbɛi. Nɛ nu'bɛ gmí nuhɛ u, nɛ guexta'a hin gá nde gá päh ni mbɛihɛ, bi t'ɛmp'u yu hmumbäjä nɛ yu xänbate nija.

Rán t'uti yu ts'om'bäi mbɛfi

³³ Nɛ bi 'yɛm mahøn'a ra Jesús:

—'Yøhmbɛ ts'u man'da ran t'uti ga xi ahɛ. Mí 'bɛ a n'da ran 'yohɛ mi ja rán uandät'ä, nɛ bi føt'e, nɛ bi hyø a n'da ra ngu guerpɛ da thɛmp' yu guindät'ä. Nɛ bi mbä'ma n'da ra jado xɛn hɛts'i, da ndex'u da nu rá häi.

Nɛ nubɛya bi hmit yú häi u 'da yu mbɛfi, nɛ bi nde bi mba n'danni a ran 'yohɛ bɛya. ³⁴ Nɛ nu'bɛ mi ts'utho din ja yuñ dät'ä, bá pɛhn'i 'da yú 'yɛhɛ da duspa u yün dät'ä, nguetho gue'a án yáhu a, ngue di un'ni ts'u 'bɛ'a da bøm bɛ. ³⁵ Pɛ nu'u yu mbɛfi bi bent'u yám 'bɛhni a ra hmu. Nu'a n'da bi mbɛmthoho. Nu'a man'da bi hyotho. Nɛ nu'a man'da, bi hyøta dotho a. ³⁶ Nɛ xø mahøn'a, bá pɛhn mi'da xɛn ngu yú 'yɛhɛ ngue xtan duspa yün dät'ä a rá mbɛti ran uandät'ä. Pɛ nu'u yu mbɛfi xø bi bent mahøn'a 'bɛ mi zøpɛ u, nɛ 'da'angu bi t'ørpe tengu bi t'ørpa u mbɛdi bi zøpɛ.

³⁷ Nɛ nubɛya bá pɛn'na rá ts'unt'u zɛhɛ a rá mbɛti ra huáhi. Bi bɛni: “Masque da numansu na ma ts'unt'u.” ³⁸ Pɛ nu'bɛ mí nu ba ɛpɛ rá ts'unt'u, nu yu mbɛfi xø bi bɛn'u: “Nuna, rá ts'unt'u zɛhɛ, da gohmi ra häi na 'bɛ bi du rá ta. Pɛ mbähä ga hohɛ, janangué ga cosehɛ ra häi bɛya.” ³⁹ Nɛ bi bent bɛya, bi zixpɛ ma'ueni nɛ bi hyo, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yän'ndu mí 'bäpɛ:

—Xi'bɛ da mbasɛ na ra hmu, 'bɛ'a da jap'u yá mbɛfi 'bɛ, bi 'yɛmp'u.

⁴¹ Bi dá u bɛya:

—Masque da hyo u yá mbɛfi, nguetho ɛmmɛ yu ts'om'bäi u, nɛ nu rá häi bɛya di hmit'u i paði da gu't'a ra renta 'bɛ bi zøn ra pa da gu't'i, bi 'yɛn'u.

⁴² Nɛ xø bi 'yɛm bɛya:

—Ha njam'bɛ gá nuhɛ bɛ ja rám hma Oja a ram hma i ɛna:

Nu'a ra do bi bent'u yu gado 'bɛ mi hyøh ra ngu,

gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho yu guangu.

Gue'a bi zän Oja a,

nɛ gui hyonya thohohɛ,

i ɛm bɛ rám hma Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ gue'a i mam bɛ nangué a rá Thahni Oja ngue ra Cristo. ⁴³ Janangué'a dí xi ahɛ, Oja him bi numanho a gá 'yøthɛ nɛ da thän'nahɛ a ra 'bɛfi bɛ di manda rá ts'edi Oja, din t'un'du mi'da ngue da 'yøt'manho a ra 'bɛfi gmí øthɛ. ⁴⁴ Nɛ nu'a ra do bi mba ma bent'i, tengu'bɛ n'da ra xindo i ti bɛ ja ra 'yu. Nɛ hønt'a go to'o da dang bɛ ja ra do, din tɛni, nɛ hønt'a go to'o da zɛ'ma ra do, 'bɛxgue da 'yɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu'bɛ mi 'yø'a bi man a ra Jesús, bi bɛ u yu fariseo nɛ yu hmumbäjä, gue guesɛ u bi 'yøt'u bi sifi. ⁴⁶ Nɛ mí nde 'bɛxgue xtám bent'a ra Jesús, pɛ him bi bent'i, nguetho mi su u yu jä'i, ngue mi ɛn'u, rá pøngahya Oja a ra Jesús.

22

N'da ran t'uti ngue ran thqi

¹ Nɛ xø bi thoqui bi xänba yu jä'i nangué yuñ t'uti thoho bi man a ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'u:

² —Nu'a ní manda rá ts'edi Oja, i t'øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi. Nu'a ra ts'ut'abi bi zän'na n'da ra ngo 'bɛ min thqta n'da rá ts'unt'u. ³ Nɛ bi mbɛn'du yám 'bɛhni ngue ba sinba yú amigo, pɛ him bi nde bá ɛhɛ. ⁴ Nɛ xø bi mbɛhn mi'da, bi 'yɛmbi: “Dami xihmbɛ ma amigo ba ɛhɛ, nguetho ya dá hoc ran ts'ihmɛ. Dá manda bi tho 'da man dani xɛn zaqui nɛ ya gátho mahoqui, i ɛn'a ra hmu, gui 'yɛmfɛ.” Nɛ gue'a bi man u

yám 'behni. ⁵ Pɛ him bi 'yarpátho ra güenda ɛ yá amigo, nɛ bi mba da huɔhi a n'da, nu man'da bi mba bám pátho, ⁶ nɛ nu'ɛ mi'da bi bent thoho yám 'behni nɛ i thenthoho nɛ bi hyo ɛ. ⁷ Nu'bɛ mí 'yø a bin ja, ɛmmɛ bin cue ra ts'ut'abi bɛya, bi mbɛnh yá dofai bá ho ɛ yɛ hyote nɛ bi 'yump'a yá hnini. ⁸ Nɛ bi xih mahøn'a ɛ yám 'behni: “Nuya him bá ɛ'ɛ ma amigo nguetho hing yán sáhu ba ɛhɛ. ⁹ Ní mbähä bɛ ja yɛ 'yu nɛ gbá sihu ua høn't'a go má ja'i gba tĩmhɛ bɛ, nguetho ya ma hoqui 'bɛ'a da zi ua ja ran thãti.” ¹⁰ Nu yám 'behni bɛya bi mba bɛ ja yɛ 'yu nɛ bá pɛn bɛ ja ran thãti to'o gátho bin c'athɛ bɛ, pɛ hinga mfãdi 'bɛ yɛ ts'om'bãi o gue yɛ hocja'i 'da. Nɛ bi yurɛ ja rá ngu ra ts'ut'abi yɛ ja'i.

¹¹ Nɛ nu ra ts'ut'abi bɛya bi yarpɛ mbo da nu ɛ yɛ ja'i bi zøm bɛ. Nɛ bi nu n'da ran 'yohɛ ngue him mi he ɛ yá he i the 'bɛ in ja n'da ran thãti. ¹² Nɛ bi 'yɛn'a ra ts'ut'abi bɛya: “Xi'i grán 'yohɛ, hanja gá cut'ua nɛ hin guí he yán sãui da the ua ja ran thãti,” bi 'yɛmbi. Pɛ nu ran 'yohɛ him bi zã bi dãti. ¹³ Nɛ bi 'yɛmp'ɛ yá 'yɛhɛ ra ts'ut'abi: “Dami turpahɛ yá gua na ran 'yohɛ nɛ yá 'yɛ, nɛ gui 'yɛnthɛ bɛ ja ra 'bɛxui. Din zom bɛ nɛ din guxpɛ yá ts'i ɛ,” bi 'yɛn'a ra ts'ut'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús. ¹⁴ Nguetho xɛn ngu i ts'ohni pɛ hinga gã yán sãhu ngue da yarpɛ, bi 'yɛna.

N'da ran t'änni nanguie ra renta bi t'än'na ra Jesús

¹⁵ Nɛ nubɛya bi mba ɛ yɛ fariseo. N'danni bá nyãɛ ɛ, bi hyoni 'bɛ'a dí ɛcpa ra Jesús ngue di yãpi. ¹⁶ Janangue bi 'bɛhn pɛ 'bɛh ra Jesús ɛ mi'da yá mifariseohɛ, nɛ mi'da ma ngarpɛhe mi tɛn'na ra ts'ut'abi Herodes. Nu'bɛ mi zøm bɛ, bi 'yɛn'ɛ:

—Grá xãnbate, dí pãhmbe gátho majuãni guím ma, bi 'yɛmp'a ra Jesús ɛ. Nɛ guí u a majuãni rá 'yu Oja, nɛ hin guí su 'bɛ da hnumanho i ogue hin'na, bi 'yɛn'ɛ. ¹⁷ Pɛ dín ndehe gui xije ts'ɛ 'bɛ'a guím bɛni. Ha din theui yán t'ɛdi Oja ngue dí juthe ra renta a ra ts'ut'abi Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na.

¹⁸ Pɛ nu ra Jesús bi bãdi 'bɛ'a mim bɛn'ɛ ngue in nde da dñi 'bɛ'a dí yãpi. Janangue'a bi 'yɛmbi:

—ɛmmɛ guidí yorpahɛ a guím bɛmhɛ. Høntho guí nde gui sägdahɛ. ¹⁹ Xi ni mbeti

gní jut ni rentahɛ, ga nugã, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi un'na ra mbɛti bɛya. ²⁰ Nɛ nu'bɛ mi nu a ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—To'o rá hmi na i cuat na ra mbɛti, nɛ to'o rá thuhu mán t'o't'i ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ —Rá hmi ra ts'ut'abi Roma nɛ rá thuhu a, bi 'yɛn'ɛ.

Nu ra Jesús bɛya bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'a rá mbɛti ra ts'ut'abi gui unhdɛ a. Nu'a xin rá mbɛti Oja, gui unhdɛ Oja a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²² Nɛ nu'bɛ mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho ɛ ngue mi nde xtí yãpi. Nɛ xø bi mbatho ɛ.

N'da ran t'änni gue'bɛ bi dãmbɛni ɛ xøn du

²³ Nɛ m'bɛjua bɛya xø bi zøm bɛ 'da ma ngarpɛhe ngue yɛ saduceo. Nu'ɛ him mi ɛc'yɛi ngue da dãmbɛni ɛ xøn du, nguetho mi ɛn'ɛ, nu rá mbɛi n'da, ma zã dim 'bɛ 'bɛ bi du. Nɛ nu'ɛ bi 'yãn'na ra Jesús, bi 'yɛmbi:

²⁴ —Xãnbate i, dí m bɛnthohe ran t'ɛdi bi man ra Moisés, ngue nu'bɛ da du n'da ran 'yohɛ, 'bɛ 'bɛh rá xisu, nɛ hin ním 'bɛ a n'da rá t'ɛhni 'bɛ mi du, nu'a rán 'yohɛ dín thãtui a rá xisu a ra du, nɛ nu'bɛ dim 'bɛh rá mbɛdi t'ɛhni, da t'ɛmbi rá t'ɛhni a xí du. ²⁵ Pɛ mí 'bɛcua yoto yãn 'yohɛ midín 'yohɛzɛhɛ ɛ. Nu'a ra mbɛdi n'yohɛ bin thãtui n'da ra xisu, pɛgue bi du n'dihi a ran 'yohɛ. Nɛ hin ním 'bɛh yá t'ɛhni 'bɛ mi du, janangue'a bi zinba rá xisu a rán 'yohɛzɛhɛ. ²⁶ Pɛ nɛ'a guexta'a bi du n'dihi, nɛ hin ní dñtho rá t'ɛhni a ra xisu 'bɛ mi du. Janangue'a xø bim 'bɛhmi a man'da rá mbegue. Nɛ bin ja gue'bɛ go mi dät'i bim 'bɛhmi gátho ɛ yá mbegue a ra xisu. ²⁷ M'bɛjua bɛya nɛɛ ra xisu bi du, bi 'yɛn'ɛ.

²⁸ Nuya, dami xije 'bɛ'a dín ja 'bɛ majuãni da dãmbɛni ɛ xøn du, ngue guí mamhɛ. Nda'a nín 'yohɛ da 'yɛmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'bɛhmi, bi 'yɛmp'a ra Jesús 'bɛ mi denthoho ɛ.

²⁹ Bi dät'a ra Jesús:

—Nu ahɛ guidí 'bɛthohɛ, nguetho hin guím bɛmhɛ 'bɛ'a mam bɛ ja rá t'ohni Oja, nɛ xín guí pãhmɛ rá ts'ɛdi Oja. ³⁰ Nu'bɛ bi dãmbɛni ɛ xøn du, ya him man ja ran thãti, pɛgue dim 'bɛtho tengu yám 'behni Oja mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

31-32 Nε nangue'a ram hma ngue da dambɛni ɯ xɔn du. Ha hin gá nuhɯ bɯ ja rá t'ohni Ojã 'bɛ'a bi ma nangue ɯ ma ndu mbombɔtahɯ 'bɯ mi 'yɛna: “Nugã drá Ojãgã, nu ra Abraham nε ra Isaac nε ra Jacob, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Ojã. Ngubɯ im ma nguetho guexta'a i 'bɯh yá mbɯi ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

33 Nε nu'ɯ yɯ jã'i 'bɯ mí 'yɔ a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho a bi xifi 'bɯ mi xãmbi.

Ra Jesús bi ma nda'a nín t'ɛdi man'da mahyoni

34 Nε nu mi'da ma ngɯrpihe ngue yɯ fariseo, 'bɯ mi nu hin'yɯ man'da sã da man'ɯ yɯ saduceo, bin 'yãnzɛhɛ 'bɛ'a mí sã ngue dí yãp'a ra Jesús. 35 Nu'a n'da ra xãnbate nangue ɯ yɯ fariseo bɯya, bi 'yãn'na ra Jesús:

36 —Xãnbate i, bi 'yɛna, nda'a rán t'ɛdi Ojã hnɛhi thoho ga ɔt'ãhe.

37 Bi dã a ra Jesús bɯya:

—Nu'a ran t'ɛdi i ɛna: “Gam bɛmhɯ Ojã ngue gãtho ma mbɯihɯ, nε gãtho ma jã'ihɯ, nε gãtho man 'yomfɛnihɯ.” 38 Guehna ran t'ɛdi i 'bɛt'o na, nangue ɯ gã mi'da yɯn t'ɛdi. 39 Nε'a ɛna: “Dami huɛc ni mijã'ihɯ tengu bɯ gní huɛczɛhe ni jã'ihɯ.” Guehna ná yoho ran t'ɛdi guexta'a mahyoni na. 40 Nε nu'bɯ gá 'yɔthɯ ya yoho yɯn t'ɛdi, tengu'bɯ gá jãshɯ gãtho yán t'ɛdi ra Moisés nε yám hman yá pɔngahyã Ojã, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o rá 'yɯ a ra Cristo

41 Nε guexta'a mi 'bãpɯ yɯ fariseo, 42 nε bi t'ɛmp'ɯ bɯya:

—'Bɛ'a guím bɛmhɯ, to'o rá 'yɯ a ra Cristo, rá Thahni Ojã, bi 'yɛmp'ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi dã ɯ yɯ fariseo bɯya:

—Nu rá Thahni Ojã, rá m bom'beto ra David a, bi 'yɛn'ɯ.

43 Nε xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Pɛ nε guesɛ ra David bi 'yɛmbi rá hmu a ra Cristo 'bɯ hin ním 'bɯi, nguetho bi 'yɛna:

44 Nu Ojã bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ja man 'yɛi ga conhui ma ts'ɛdi gue'bɯ go dá tapã gãtho ɯ man sãihɯ ngue gui manda ɯ bɯya,” bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn'a ra David, 'bɯ mi bɛnba rá Hogandãhi Ojã 'bɛ'a bi ma.

45 Hanja i ɛmbi rá hmu nε xin rá m bom'beto a rá Thahni Ojã, ngue ra Cristo, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ.

46 Nε hin'yɯ 'bɛ'a bi zã dí dãti, janangue'a him man'dandj bi zã da 'yãn'ndɯ yɯ fariseo bɯya.

23

Bi man ra Jesús 'bɛ'a nam bɔn'a ɔt'ɯ yɯ fariseo nε yɯ xãnbate nijã

1 Nε nu ra Jesús bi xi ɯ yɯ jã'i, nɛcãhe bɯya:

2 —I ja yán t'ɛdi da xãn'nahɯ ɯ yán t'ɛdi ra Moisés ɯ yɯ xãnbate nijã nε yɯ fariseo.

3 Dami 'yɔhmbɯ 'bɯ i xãn'nahɯ ɯ, pɛ hin gui 'yɔthɯ tengu yán t'ɔt'e i sãnzɛhɛ, nguetho 'dan'yo thoho gã mi'da i ɔt'e. 4 Nε xɯn hɛi i xi ahɯ gui 'yɔthɯ, tengu'bɯ n'da ra 'bɛni xɯn hyɯ i xi ahɯ gui tuxhɯ, pɛ nuse'ɯ xíngui ts'ɯ in nde da 'yɔt'a i sãnzɛhɛ. 5 Nε hɔnt'a i honi da hnumanho yán t'ɔt'e i ɔrpɯ 'bɯh yɯ jã'i. Janangue'a di cuat yá dɛ yán t'ɛdi Ojã ngue xɯn ndoho nε i pãt' yá 'yɛ, nε ɛmmɛ di ho di hoc yán zãdi yá nyãmpahni. 6 Nε ɛmmɛ di ho rá mbɯdi din sihmɛ bɯ i t'ɔt' yɯn ts'ihmɛ; nε di ho da mipɯ ja ran thuts'i mahoqui bɯ ja ra nijã. 7 Nε ɛmmɛ di ho da t'ɛspa 'bɯ din zɛnguate. Nε i honi da t'ɛmbi yá xãnbate ɯ. Hɔntho in nde da hnumansu.

8 Pɛ nu ahɯ o guí ndehɯ da t'ɛn ahɯ gyɯ xãnbatehɯ, nguetho hɔngdã ni Xãnbatejɯ ngue drá Thahnigã, nε nu'ahɯ guidín cuhɯ, bi 'yɛngãhe ra Jesús. 9 Nε hin gui 'yɛmfɯ ni tahɯ 'da ɯ i 'bɯcua ja ra häi, nguetho nu'a ni Tahɯ bí 'bɯpɯ mahɛts'i a. 10 Nε xín gui ndehɯ ngue da t'ɛn ahɯ gyɯ hmuhɯ, nguetho guecã drá Thahni Ojã ngue ra Cristo, ni Hmujɯ. 11 Nu'a to'o din 'yɛhɛ thoho nangue yá mijã'ihɯ, pɛ gue'a man'da xtán hɛts'i bɯ dá nu Ojã a. 12 Nguetho nu'a i ɔt'e ngue xɯn hɛts'i, man'da zi cue bɯ dá nu Ojã a, pɛ nu'a i ɔt'e ngue hingui hɛts'i, pɛ man'da xtán hɛts'i bɯ dá nu Ojã a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13 Nε nubɯya bi 'yɛmp'ɯ yɯ xãnbate nijã nε yɯ fariseo:

—Huɛhi maha ahɯ, gyɯ xãnbatehɯ bɯ ja ra nijã, nε gyɯ fariseohɯ, ɛmmɛ guidí yorpahɯ a guím bɛmhɯ, nguetho gá xihmbɯ ɯ mín nde xtán yãrpɯ di manda rá ts'ɛdi Ojã, ngue xquí 'yuthɯ ra 'yu, pɛ nε tengu'bɯ gá corpa

zεhεhε ra goxthi, nguetho 'dan'yo thoho gá xänbahε. Nεεε ahε hin da zä gui cεthε bε, bi 'yεn'a ra Jesús.

14 Huεhi maha ahε, gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Sä nya'a guí yähε Ojä bε ja yú ngun yε xisu xøn du yú ndø, ngue guí εmhεbε guí äfε räm fäts'i Ojä ε, pε ne guí hεspahε 'bε'a bi zopa yú ndø. Janangue'a man'da xεn εtho ran εnbi gui nuhε.

15 Huεhi maha ahε, gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Säti thoho gán 'yohε hønεbε go hapε ne yatho gá mbähä, ngue gá sømhεbε bε 'bε ε i thande yú ojä zεhε, ngue gá xihmbε da dεn'na nin xädihε. Pε nu'a to'o bi dεn'nahε man'da gá jafε bim 'bεdi, ne 'da gdí mbähä bε ja ran εnbi mazäi, bi 'yεmp'ε.

16 Huεhi maha ahε, gyε ngurpihε, pεgue tengu'bε gyε xädähε ne guí xihmbε ε guí xänbahε: “Nu'bε ja 'bε'a bi ma n'da ra jä'i, ne bi ndønba rá thuhu ra nijä, hingui jatho di jä'ts'a,” guí εmfε. “Pε nu'bε bi ndønba a rá oro i ja bε ja ra nijä, i jatho di jä'ts'a bi ma,” guí εmhεbε. 17 Gyε 'yambεihε ne gyε xädähε. Guí εmhεbε man'da di muui ra oro xinda gue ra nijä, pεgue hin'na maha nguetho gue'a ra nijä ní t'εmbi xεn ho a ra oro i ja bε, bi 'yεn'a ra Jesús. 18 Nε guí εmhεbε: “Nu'bε ja 'bε'a bi man a n'da ra jä'i, ne bi ndønba rá thuhu ran ts'äya bε ja ra nijä, guí εmhεbε hingui jatho di jä'ts'i. Pε nu'bε bi ndønba rá thuhu ran t'unni i høxprε ja ran ts'äya, ya ra ts'oqui a bεya 'bε him bi jä'ts'i,” guí εmhεbε. 19 Gyε 'yambεihε, tengu'bε gyε xädähε. Guí εmhεbε man'da di muui ε yε 'bøts'e i ja bε xinda gue ran ts'äya. Pεgue hin'na maha, gue'a ran ts'äya ní t'εmbi xεn ho ε yε 'bøts'e bí ja bε. 20 Nguetho nu'a bi ndønba rá thuhu ran ts'äya bε ja ra nijä, hinga hønt'a ran ts'äya, pε gätho í ndønba rá thuhu 'bε'a gätho høxprε. 21 Nε nu'a to'o bi ndønba rá thuhu ra nijä, hinga hønt'a ra nijä bi ndønba rá thuhu, pε ne a rá thuhu Ojä bi ndønbi, nguetho rá ngu Ojä a ra nijä. 22 Nε'bε n'da bi ndønba rá thuhu mahεts'i, pε hinga høn bε mahεts'i bi ndøni, pε ne a rá thuhu Ojä bi ndønbi, nguetho bí 'bεpε Ojä bε mahεts'i.

23 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Hin njäm'bε gá pumbεnihε gá hyäxhε bε ja ra nijä a ná 'dεt'a yú 'yεthi yε tühε bi bøxprε ja ni huähihε, tengu bi man ra Moisés, pε gá pumbεnihε ε yεn t'εdi man'da mahyoni, ngue i εna: “Da gdí numanhohε ni mijä'ihε, ne din ja nin huεcatehε, ne guí 'yεc'yεihε Ojä.” Guehya nde'bε man'da gan εhya guí 'yøthε, madague'bε guí thoqui guí 'yøthε ε mi'da. 24 Pε gá 'yøthε tengu'bε gäm fähmbε ngue xínga n'da ra 'uε i sä di uäshε 'bε ja a guí sihε, pε nu'a go ra fani ne man'da go hin gá nuhε 'bε gmí tuthε a, nguetho hin guí pähmbε nda'a nín t'εdi man'da xεn ndoho.

25 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε. Gá 'yεmhεbε xεn hotho ahε, pε gá 'yøthε tengu'bε n'da ra baso bi mba m'berpe bε maxøts'e, pε hinga nεpε mbo. Nε tengu'bε n'da ra mbohi høn bε ní ndi a häi bi 'berpe, ne guín jahε bε nguetho εmμε i yuh ni mbεihε nangue ram fε ne ran ts'iyate. 26 Gyε xädähε, nde'bε guí 'yøthε tengu'bε nεpε mbo bin sät'i n'da ra mbohi, ne majuäni xtán ho ahε bεya, bi 'yεn'a ra Jesús.

27 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε. Nε guín jahε tengu'bε ra jädo bε ja ran 'yägüi ngue xεn t'axi maxøts'e, ne mahotho, pε nubε mbo, yupε yε do'yodu ne gá mi'da xεn xätho. 28 Guín jahε bε. Nubε na nu ahε yε jä'i, εna xεn ho ahε. εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε ne εmμε yuh ran ts'o ni mbεihε, bi 'yεn'a ra Jesús.

29 Pε í huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε. Guidí yorpahε a guí øthε. Gá hocpahε yú jädon'yägüi ε yú pøngahyä Ojä maya'bε bi hyo nim bombøtahε, ne'ε yú jädon'yägüi ε guí εmfε yε hocjä'i gá hocpahε. 30 Nε sä guí εmhεbε: “Nu'bε di 'bεhmbε ε 'bε mi hyo yú pøngahyä Ojä ε mam bombøtahε, ne xcá uthε ngue hingui ho a bi 'yøt'e, ne xcá 'uethohε,” guidín 'yεmfε. 31 Janangue'a gadín juänzεhεhε ya ngue yú 'yε ahε yε hyote. 32 Dami juahmbε a ra 'bεfi bi 'yut'ahε nim bombøtahε, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Tengu'bu gyu pozuhu. Hin da zä gui 'dahmbu bu ja ra sibi njam'bu i huët'i. ³⁴ Nguetho, nu'bu ba pen'nahu ma pøngahya ne ma xänbate, hin gui simanhohu u, gui hyohu u 'da, ne gui cuathu bu ja ra za u 'da, ne gui fehmbu u 'da bu ja ni nijahu. Ne emme gui upadah u 'da 'bu i 'yo bu ja ni hninihu. ³⁵ Ne nangu a gui 'yøthu, tengu'bu gá hyosehu u gá yan hocja'i bi tho gue'bu go rá mbudi ra ximhäi, 'bu mí tho ra Abel ngue man ra hocja'i ne asta gue'bu mi tho a ra Zacarías, rá ts'ant'u ra Berequías, gá hyohu bu ja rá goxthi ra nijä. ³⁶ Majuani dí xi ahü, tengu'bu ni ts'oqui zehehu u gá yan thote i jatho ya, ne da ts'an'nahu ran unbi nangu u, bi 'yæn'a ra Jesús, bi t'emp'u yu xänbate nijä ne yu fariseo.

Bi huëc'u yu mengu Jerusalén ra Jesús

³⁷ Ne nubaya bi xi a n'da ram hma u yu mengu bu Jerusalén, bi 'yëmbi:

—Emme dí m bën ahü gyu menguhü Jerusalén. Nzai gui hohu yu pøngahya, ne guidí bat'adohu u mi'da ba pen'nahü Ojä. Ne xun ngu yu nidi dí m bëngä xcá pet'ahü xcá jamansu ahü, tengu'bu n'da ra sumfø di pet yú t'ahni ne i comp' rá hua, pe nu'ahü, hin gá ndehu xcá ja ahü bu, bi 'yæn'a ra Jesús. ³⁸ Dami nuhu ya, nu ni hninihu tengu'bu ya njongui 'buru ya, ³⁹ nguetho hin gui nuju mahøn'a jaque'bu bi zøn ra ora ba pengä ua ne gui 'yëscahu. “Majapi a ba xhe nangu rá thuhu ma Hmuhu Ojä,” gui 'yënjü, bi 'yæn'a ra Jesús.

24

Bi ma ra Jesús da guah ra danija

¹ Ne nubaya, nu ra Jesús 'bu mi bøm bu ja ra danija, dá utähe 'be'a gá mí ja bu ja ra ngu.

—Mahotho ua, dá emfe.

² Pe nu ra Jesús bi 'yënje:

—Gui nuhu ngue mahotho i ja ua, pe gätho da mba nso't'i, ne xinga n'da ra do din tøcua ngue hin da mba ma juadi, bi 'yæn'a ra Jesús.

M'bet'o din ja yu hmëpya 'bu ran zegui

³ Ne dá nexähe dá mbähmbe bu ja ra nyuni Olivos. Ne ní mipu ra Jesús dá ändähe 'bu njom mí øde, yú xädigähe:

—Dín ndehe gui xije nda'a ní pa din ja a gám mam bu ja ra nijä. 'Be'a ní hmëpya din ja 'bu guá pengui mahøn'a ne'bu ran zegui ra pa, dá emfe buya.

⁴ Ne bi 'yëngähe ra Jesús:

—Damim fähmbu 'dahma njon da hyä ahü. ⁵ Nguetho xun ngu yu hyäte ba xhe da 'yëna: “Nugä, guécä, rá thahnigä Ojä, drá Cristogä,” da 'yën ahü. Ne xun ngu da hyät'u nangu ra fehni da man u. ⁶ Ne nu'bu gui 'yøhmbu ngue din ja yu sui, o gue'bu gui 'yøhmbu i ja bu ja 'da yu hnini ya, pe o guín suhu, nguetho jatho din ja u. Ne nu'bu bin ja u, xinga gue'bu rán zegui'bu. ⁷ Nguetho da ndants'u 'da yu ts'ut'abi din sühmbu u yú mi ts'ut'abihu, ne da ndanc'u 'da yu hnini din sühmbu mi'da yu hnini. Ne xun ngu yu nidí din ja ra thuhu, ne ra dägexë, ne din ja yu 'yämhäi bu ja yu xequi ua ja ra ximhäi. ⁸ Pe nu'u, yú mbudi thoho yun unbi din ja u.

⁹ Ne da mba ma dä ahü ne da ts'ix ahü ngue din un'nahü, ne da tho ahü 'da ahü. Ne gätho yu jä'i da zan ahü nguetho guí tengahu. ¹⁰ Ne nu'u 'da mí x'yeigui, m'bejua da 'uesë. Ne guesë u di dä u ma 'yëc'yëi da mba ma unbi. ¹¹ Ne dim 'bai xun ngu yu hyäte pøngahya ne xun ngu yu jä'i da hyät'u. ¹² Ne nangu a ran ts'o xtá ngu, him ma din ja yün huëcate u 'da. ¹³ Pe nu'a da hyät'i gue'bu go ran zegui, da dähä dim pø a. ¹⁴ Ne gätho na ndoho ra ximhäi da hma 'be'a da zä dí yarpü di manda rá ts'edi Ojä n'da. Ne gätho yu jä'i 'dahma 'dan'yo bu na yä da sifi, ne nubaya, gue'a ra pa ran zegui a buya, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹⁵⁻¹⁶ Nu ra pøngahya Daniel maya'bu bi ma ngue din ja n'da ran ts'o di ts'oni gätho. Janangu'e'a nu'bu gá nuhu da mbudi din ja bu ja ra danija a, dami 'dahmbu bu ra xequi Judea, ní mbähä bu ja yu dapo. Nguetho nts'utho ran unbi din jabu. ¹⁷ 'Bex gui mbähä. Nu'bu gdi tøhmbu bu maxøts'e ra tøcangu, hin gui cuthu mbo ra ngu ngue gui hyaxhu 'be'a di ja bu. Dami 'dathohu. ¹⁸ Ne nu'bu gdi 'bähmbu bu ja ni huahihu, hin 'be gui mbähä bu ni ngumhbu ngue gba cä ni xi'yohu. Dami 'dathohu. ¹⁹ Huëcate u yu xisu in hat'ahni u yu pa u, ne'u i 'buh yú 'uere, nguetho xun hëi thoho da 'da u. ²⁰ 'Yäfu rá mate Ojä hinga gue'u yu pa xtan se din

ja ah_u ran 'dagui, ne xínga gue'b_u ra pa ran ts'äya, nguetho i man _u yan t'edi hinga yatho gan 'yoh_u a ra pa ran ts'äya. ²¹ Dami 'yäf_u rá mate Oj_a, nguetho nu'a ran unbi din ja, hin jam'b_u n'dand_i xon ja gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi. Ne nu'b_u ya bin ja, hin man'dand_i din ja a ran unbi tengu a. ²² Ne nu Oj_a da zänba thoho _u yan unbi din ja nangua a di hu_εc' _u xí huahni. Nu'b_u hin'na, njon da bongui.

²³ Nu' _u ya pa _u, “Dami nuh_u ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'y_εn ah_u. Ne nu' _u mi'da da 'y_εn ah_u: “Dami nuh_u i 'bäh_u ra Cristo.” Pe o guí _εc'y_εih_u _u. ²⁴ Nguetho x_un ngu y_u hyäte dim 'b_ui, sä da 'y_εn' _u: “Guecä, rá thahni Oj_a, drá Cristogä,” sä da 'y_εn' _u. Ne x_un ngu da 'y_εna ngue dim p_ongahya nangua Oj_a, ne da 'y_ot' y_u hyonya nt'ot'e ne y_u hm_εpya ngue da nde da hyät y_u ja'i. Ne da hyoni 'be'a da zä dí hyät' _u xí huahn Oj_a. ²⁵ Nuya gätho dá xi ah_u guep_u da zä guí p_ahmb_u 'be'a din ja. ²⁶ Janangua nu'b_u da 'y_εn ah_u: “Ní mbähä, bí 'bäp_u ma'ueni a ra Cristo,” da 'y_εn'ah_u, pe o guí pähä. O gue da 'y_εn'ah_u: “Bá c_uth_u ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'y_εn'ah_u, pe o guí c_uth_u b_u. ²⁷ Nguetho nu'b_u bá pengä ua mah_on'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan jagä tengu rán nequi ra huei ngue dam 'bathogä gätho ra ximhäi. ²⁸ Ne tengu i ot' y_u pada, _εmm_ε di peti b_u 'ben _u x_un du, din jab_u a ran ts'embi din ja b_u 'b_u _u y_u ts'om'bäi.

'B_u bá peng ra Jesús

²⁹ Ne x_o bi thoqui bi man ra Jesús ne bi 'y_εna:

—Nu'b_u bin ja a ran unbi b_uya, him man di nec ra hyadi ne ra z_ana, nu' _u y_u s_o 'b_up_u mah_εts'i da d_agui. Gätho bí ja b_u mah_εts'i gä di 'beh y_u ts'edi _u. ³⁰ Ne nub_uya di nequi b_u mah_εts'i ra hm_εpya nanguecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne gätho y_u hnini ua ja ra ximhäi din su. Ne da nugui ba _εcä b_u ja y_u güi, dan 'yo'be ma ts'edi tate thoho, mixte thoho, bi 'y_εn'a ra Jesús. ³¹ Ne nts'edi din ya ra thaxi. Ne ba penhdä yám 'behni Oj_a di peti gätho _u bi huahn Oj_a, gä na ndoho ra ximhäi.

³² Guim b_εmhb_u 'be'a dí oth_u ua ma häih_u dy_u israelh_u, ngue nu'b_u dí nuh_u bi mb_udi dim p_uh y_u mb_ui 'da y_u za, ya dí p_ahmb_u mi

ts'utho ba _εp_u y_u pa ra pa'ye. ³³ Ne ngutho 'b_u guín nuh_u bin ja gätho ya yan unbi dí xi ah_u, guí p_ahmb_u b_uya ngue mb_ε rán ze_εgui. ³⁴ Ne maju_uni dí xi ah_u, di 'b_utho ua 'da ah_u 'b_u bi mb_udi din ja. ³⁵ Nu ra ximhäi ne mah_εts'i da z_oni da gua _u, pe nu'a mam hmangä njam'b_u da gua a.

³⁶ Pe njongui p_adi nda'a ní pa din ja a dí m mangä ya, xínga gue' _u yám 'behni Oj_a mah_εts'i ne xínga guengä rá Ts'unt'ugä Oj_a dí p_adi, pe h_ont'a Oj_a ma Ta i p_a a ra ora din ja.

³⁷ Ne tengu thoho bin ja 'b_u mí 'b_uh ra Noé, ngutho din ja 'b_u bá pengä mah_on'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

³⁸ Nu y_u pa _u ngue'b_u mi ts'utho din ja ra dambant'i, nu y_u ja'i mi 'b_uhmb_u ra Noé h_ont'a ran ts'ihme mim b_εni ne h_ont'a ran th_ati mí honi, gue'b_u go mí y_urpa ja ra mbosa ra Noé. ³⁹ Ne him bi 'y_urpa ra güenda a bi sifi ngue din ja ra 'ye, jague'b_u mi mb_uh ra 'ye, ne bi yuh ra dehe ua ja ra häi ne gätho bi gua _u. Ne din jab_u 'b_u bá pengä mah_on'a, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ⁴⁰ Ne dim 'b_u i yoho yan 'yoh_u b_u ja a ra hu_ahi, nu'a n'da da mba nts'its'i ne man'da da ts'op_u. ⁴¹ Ne'b_u di c_um b_u ja n'da ra ngu yoho y_u xisu, nu'a n'da da mba nts'its'i ne nu man'da da ts'op_u.

⁴² Janangua'a dí xi ah_u, o guí tonspah_u ra t'aha, nguetho hin guí p_ahmb_u 'be'a ní ora ba _ε a ni hmuh_u. ⁴³ Nu'b_u n'da ran 'yoh_u xtám b_adi nda'a ní xui xtán y_urpa y_u b_ε b_u ja rá ngu, xtán äth_a, xtán d_o'mi, ne hin xtá japi xtá ny_urpa ja rá ngu ngue da b_εpi 'be'a i ja b_u. Pe hingui p_adi 'be'a ní pa, janangua'a i t_o'mi gätho y_u pa. ⁴⁴ Janangua'a dí xi ah_u, damin säh_u nguetho ts'urpa thoho ga s_ocä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ngue ra ora njongui t_ocpä ga s_ocä, bi 'y_εn'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hogambefi ne ra ts'om'bäi mbefi

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne x_o bi 'y_εna:

—Dami 'y_oth_u tengu'b_u gy_u hogambefih_u. Nu'a ra ngarpambefi 'b_u x_un ho i ot'e, ne nu'b_u da mba n'danni rá hmu da zop_u ja rá ngu, da 'y_ot'e tengu'b_u i 'b_use b_u rá hmu. Ne nu'b_u bá penc'a rá hmu, bi nu bi jamansu rá 'befi, ne x_un ngu ran japi da

nu a baya. ⁴⁷ Majuani dí xi aha, nu'a ra ngarpambefi, man'da din t'un ra ts'edi, ne 'be'a gátho i pe'ts'a rá hmu di jamansu a. ⁴⁸ Pe nu'bu ra ts'om'bäi a ra ngarpambefi, ne im beni ngue him 'be ba penc'a rá hmu, ⁴⁹ ne di unba yá 'yêhe ne i tenthoho ya mihni, ⁵⁰ ts'arpu tho ho ba penc'a rá hmu n'da ra pa ngue hingui pa a ra ngarpambefi. ⁵¹ Ne nubaya din t'un'na n'da ran unbi xun uho, ne n'dat'a ran unbi da nuhu u di yorpa a im beni. Ne din zom baya ne din guxtpu yá ts'i bu ja ran unbi mazai, bi 'yên'a ra Jesús.

25

N'da ran t'uti nangue ya hmute xti hyun yan thati

¹ Ne xø bi 'yêna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bin ja 'bu min ja n'da ran thati. Nu'a to'o gá bin sä, bi thopu mbo, pe nu'u him bin sä, bi gopu thi u. Nu'bu min ja ran thati, 'det'a ya hmute bi mba, xna xtín hyamhbu u din thati. Ne bá the yá bombilla mi tøm'ma ran 'yohu din thati. ² Pe nu'u cut'a ya hmute ya 'yambai u, ne nu'u mi cut'a bin 'yomfêni u. ³ Ne nu'u ya 'yambai him bi dux man'da ra sibi ngue xta xirpa yá bombilla 'bu bin the a po bu. ⁴ Pe nu'u bin 'yomfêni, bi dux yá sibi ngue da xirba rá bombilla 'bu bin the a po bu. ⁵ Ne nu'a ran 'yohu him 'be bi zøm bu. Ne nu ya døm'mate bi zuh ra t'aha u. ⁶ Nu'bu made ra xui bi 'yø a n'da ra nde bi 'yêna: “Ya ba xcu a ran 'yohu, ndanshu, ba thahmbu,” bi 'yêna. ⁷ Gátho bi ndang baya ne bi hoc yá sibi u. ⁸ Pe nu'u ya 'yambai, bi 'yemp'u bin 'yomfêni: “Daje ts'u ni sibihu nguetho i nde da huët ma bombillahe,” bi 'yên'u. ⁹ Pe bi da u bi dux yá sibi: “Hin da zä, nguetho nu'bu ga 'da ahe go da huët' ma sibihu 'bu. Pe xun ho 'bu gui mbähä gba tämhbu.” ¹⁰ Pe nu'bu mi mba ba tän ra sibi, 'bexgue bi zøm bu a ran 'yohu din thati. Ne nu'u ya hmute bi dux yá sibi bi yarpu mbo ngue da nu ra ngo ran thati, ne 'bex bi mba njut'i ra goxthi baya. ¹¹ Ne nu'bu mi zøm bu u xí mba bá tän ra sibi, bi nu ngue njut'i tho ra goxthi, ne bi mba u, bi 'yên'u: “Gra hmu, grá hmu, dami xoqui,” bi 'yên'u. ¹² Pe nu'a ra hmu bi dat'u: “Hin dí padi to'o aha,” bi 'yêmbi, ne him bi xocpi, bi 'yên'a ra Jesús.

¹³ Ne bi 'yênje ra Jesús baya:

—Gue'a dí xi aha, nde'bu gan äthahu nguetho hin gui pahmbu a ra pa ba pengä ua, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yên'a ra Jesús 'bu mí 'yêngähe.

N'da rán t'uti ya 'yêhe bi ts'ocpa ra mbeti

¹⁴ Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, ne bi 'yêna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, da 'yøt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu 'bu mi zon'ndu yá 'yêhe, bi 'yän'na rá mbeti xí zocpi. Nguetho nu'bu mí mba n'danni n'da ra häi, bi zon'ndu yá 'yêhe da zocpa rá mbeti.

¹⁵ Nu n'da rá 'yêhe bi zocpa cut'a mahuahi ngue di pepi; ne nu man'da, yo mahuahi bi zocpa a; ne nu man'da bi zocpa n'da mahuahi. Bi unni hangu xøt'a di pepi n'da ngu n'da. Ne bi mba baya. ¹⁶ Ne nu'a bi unni cut'a mahuahi, bi pepi ne bi dah mí cut'a mahuahi. ¹⁷ Ne'a bi unni yomahuahi, yomahuahi xø bi dapi. ¹⁸ Pe nu'a bi un'na n'da mahuahi, bi mba bá cät'a häi a rá mbeti xi un'na rá hmu.

¹⁹ Ne him 'be bá penc rá hmu. Pe nu'bu mi zøhø bi zon'ndu yá 'yêhe mahøn'a ngue da nu 'be'a xí 'yøt'u. ²⁰ M'bet'o bi zøn'a xín t'unni cut'a mahuahi, ne bi dáp'a rá hmu cut'a mahuahi ngue rá mbeti zêhe rá hmu. Ne xø bi un'na xí dāha ngue mi cut'a mahuahi, ne bi 'yêmbi: “Grá hmu, i ja ua ni mbeti, nehna cut'a mahuahi dá taha,” bi 'yêmbi. ²¹ “Xun ho,” bi 'yên'a rá hmu. “Nu'i grá hogambefi,” bi t'ê m baya. “Xun ho gá 'yøt'a a ts'utho dá 'da i, janangue'a ga 'da i man'da xun ngu ya. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yên'a rá hmu. ²² Ne xø bi zøm bu man'da xí unni yo mahuahi, ne bi 'yêna: “Grá hmu, i ja ua ra mbeti gá 'daqui, nehna mi yomahuahi dá taha i ja ua,” bi 'yêmp'a rá hmu. ²³ Ne nu'a rá hmu baya bi 'yêmbi: “Xun ho, grá hogambefi, xun ho gá 'yøt'e, madague'bu hingui ngu dá 'da i, nuya man'da xun ngu ga 'da i. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yêmbi. ²⁴ Pe nu'bu mí zøm bu a xi hyän'a n'da mahuahi, bi 'yêmp'a rá hmu: “Grá hmu, mí pacä ngue hin'yu nin huécate ne nzai gui honi 'berpu gdí hyänba rá mbeti ya ja'i ne gui hyänba yá huahi u 'da. ²⁵ Janangue'a dá pes' tho ho

a gá 'daqui, dí su gui sꝥqui 'bꝥ xꝥá 'bꝥtho, nꝥ i ja ua ni mbꝥti gá 'dac ya," bi 'yꝥna. ²⁶ Nꝥ nu'a rá hmu bꝥya bi 'yꝥmbi: "Gra ndøðanhꝥi, hingui ho gá 'yøt'e ngue hin gá pꝥp'a ra mbꝥti. ²⁷ Nu'bꝥ guí pꝥdi ngue dí numanhogä ga tꝥcä, sä xꝥuí hmi a ra mbꝥti nꝥ xtán dah rán zäbi, nꝥ hin xtím 'bꝥh pꝥya," bi 'yꝥn'a rá hmu. ²⁸ Nꝥ bi 'yꝥmp'ꝥ mi'da yá 'yꝥhꝥ mí 'bäpꝥ: "Hyꝥnba na ra mbꝥti, dami un'na bin t'unni 'det'a mahuaꝥhi. ²⁹ Nguetho nu'a bim pꝥfi xꝥn ho, man'da xꝥn ngu din t'unni. Pꝥ nu'a him bim pꝥfi, pꝥ da thꝥnba a zi ts'ꝥ mí pꝥ'ts'i. ³⁰ Nꝥ nuna ra ts'om'bäi mbꝥfi na, bá høthꝥ bꝥ ja ra 'bꝥxui guepꝥ din zom bꝥ nꝥ din guxtpꝥ yá ts'i," bi 'yꝥn'a ra hmu bꝥya, bi 'yꝥn'a ra Jesús 'bꝥ mi man na ran t'uti. Nꝥ njabꝥ din ja 'bꝥ bi 'yøt'a ran ts'ꝥt'abi Ojꝥ.

Ran t'uti nangue ran ts'ꝥmbi da t'ørpa yꝥ jꝥ'i

³¹ Nꝥ bi 'yꝥm mahøn'a ra Jesús:

—Nu'bꝥ bá pengä, nugä ngue dán jꝥ'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä, dan ts'ꝥt'abigä; dan 'yohe yám 'bꝥhni Ojꝥ nꝥ ga hupꝥ ja ma mꝥxa ngue din ja ma ts'ꝥdi xꝥn ho. ³² Nꝥ dim peti gätho yꝥ jꝥ'i gä na ndoho ra ximhäi bꝥ ga hucä. Nꝥ gätho ga huan'dꝥ tengu øt'a n'da ra mbändꝥ'yo, ngue n'danni ga fä'bꝥ yꝥ dꝥ'yo nꝥ n'danni ga fä'bꝥ yꝥ dꝥnzu. ³³ Nꝥ nu yꝥ dꝥ'yo ga fämp'ꝥ ja man 'yꝥi nꝥ nu yꝥ dꝥnzu ga fämp'ꝥ ja ma gꝥha. ³⁴ Nꝥ ga ꝥmp'ꝥ dim 'bäpꝥ man 'yꝥi: "Ba ꝥhmbꝥ ua, bi jꝥp'ahꝥ Ojꝥ. Ga 'da ahꝥ ra ts'ꝥdi án ts'änni ngue gui hyꝥmhꝥ gue'bꝥ go rá mbꝥdi ra ximhäi," ga ꝥmp'ꝥ. ³⁵ "Nguetho gá 'dajꝥ ra hmꝥ 'bꝥ mán tumanthuhu; nꝥ gá 'dajꝥ ra dehe 'bꝥ mán tuthe; nꝥ gá säyagahꝥ 'da ahꝥ 'bꝥ mán 'yo bꝥ n'danni ni hninihꝥ. ³⁶ Nꝥ gá 'dajꝥ ma he 'bꝥ gmí nuhꝥ hin'yꝥ ma hegä; nꝥ gá nuc 'bꝥ mán hyꝥnni, nꝥ gá zꝥnguagahꝥ 'bꝥ mán ofädi," ga ꝥmp'ꝥ, bi 'yꝥn'a ra Jesús. ³⁷ Nꝥ da 'yꝥnc'ꝥ: "Grá Hmu, 'bꝥ'a ní pa dá øt'ahe a guím ma. Hin dím bꝥmhꝥ ngue gán tumanthuhu n'dandꝥ nꝥ gamá 'uꝥn ahe. Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ ngue gán tuthe nꝥ xꝥá 'da ahe ra dehe. ³⁸ Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ 'bꝥ xꝥamá säya ahe, nꝥ xꝥá 'da ahe ni he. ³⁹ Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ 'bꝥ gamán hyꝥnni o gue gamán ofädi ngue

xꝥá nu ahe," da 'yꝥngui. ⁴⁰ Nꝥ nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmbä ꝥ bꝥya: "Majuꝥni dí xi ahꝥ, nu'a ran ho gá 'yørpahꝥ n'da ma cuhꝥ, madague'a nte di muui bꝥ na hnu, pꝥ guecä gá 'yørcä a," ga ꝥmp'ꝥ bꝥya, bi 'yꝥn'a ra Jesús.

⁴¹ —Nꝥ nubꝥya, nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmp'ꝥ 'bäpꝥ ja ma gꝥha: "Dami 'uehmbꝥ ua ja ma hmi, ní mbähä bꝥ ja ra sibi njꝥm'bꝥ da huꝥt'i, nguepꝥ dá sänni din zø a ra zꝥtho nꝥ ꝥ yá mizꝥthuhꝥ. ⁴² Nguetho dán tumanthuhu nꝥ hin gá 'uꝥnjꝥ, nꝥ dán tuthe, nꝥ hin gá sithegahꝥ, ⁴³ nꝥ hin gá säyagahꝥ 'bꝥ mán 'yo bꝥ n'danni, nꝥ hin te má he gá 'dajꝥ 'bꝥ gmín nuhꝥ hin'yꝥ ma hegä; nꝥ hin gá nugui 'bꝥ mán hyꝥnni, nꝥ hin gbán nujꝥ 'bꝥ mán ofädi," ga ꝥmp'ꝥ. ⁴⁴ Nꝥ nu'ꝥ da 'yꝥngui: "Grá hmu, 'bꝥ'a ní pa dá nu ahe ngue gán tumanthuhu o gue gán tuthe o gue gán 'yo bꝥ n'danni ra hnini. Nꝥ 'bꝥ'a ní pa dá nuhe hin mí he ni he; o gue xꝥuín hyꝥnni o gue xꝥamín ofädi," da 'yꝥn'ꝥ. ⁴⁵ Pꝥ nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmp'ꝥ bꝥya: "Majuꝥni dí xi ahꝥ, n'da ma cu madague'a nte di muui bꝥ na hnu, 'bꝥ hin gá 'yørpahꝥ ran ho, nꝥcä hin gá 'yørcahꝥ ran ho," ga ꝥmp'ꝥ. ⁴⁶ Nꝥ nu ꝥ bꝥya da nu ran unbi mazꝥi. Pꝥ nu'ꝥ bi 'yøt' ran ho din ja ra te mazꝥi ꝥ, bi 'yꝥn'a ra Jesús.

26

Nu yꝥ ngꝥrpi bi ma da bꝥnt' ra Jesús

¹ Nꝥ nu'bꝥ mi gua a bi man ra Jesús, bi 'yꝥngähe:

² —Nuya man yopa thoho di 'bꝥdi ngue din ja ra dꝥmpeti a ran dꝥbaxjua, nꝥ nubꝥya da mba ma dägä ngue da mba ma cuatigä bꝥ ja ra za, guecä dán jꝥ'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yꝥngähe ra Jesús.

³ Pꝥ nu'ꝥ ma ngꝥrpihe ngue yꝥ hmumbäjä, nꝥ yꝥ xänbate nijä, nꝥ yꝥ dꝥc'yꝥi, bim peti bꝥ mbo rá mbä't'i rá ngu ra Caifás, nu'a mi hmumbäjä a ra jꝥya a. ⁴ Nꝥ bi nyꝥꝥ ꝥ, bi ma nda'a ní fꝥhni da xi a ra Jesús ngue da bꝥnt'i da hyo. ⁵ Nꝥ bi ma, 'bꝥ da gua a ra dꝥmpeti, ja da tho a. Nguetho bi zu din junthꝥ yꝥ jꝥ'i mi 'yo bꝥ ja ram peti.

N'da ra xisu bi hocpa rá ngøc'yꝥi ra Jesús

⁶ Nꝥ nu'bꝥ mi mbꝥng bꝥ ra hnini Betania a ra Jesús, bi zøm bꝥ ja rá ngu a ra Simón

mí hɛmb ra t'axca'ya mam'bet'o. ⁷ Nɛ bi hyupɛ mi ja a rá mɛxa a, ɛna din sihmɛ. Bi zòm bɛ n'da ra xisu mí tu n'da ra xaro xam hmadi, án t'òt'e ra do ra alabastro. Nɛ mi po bɛ ra 'yɛthi yɛman'u, nɛ'a ɛmmɛ di muui a. Nɛ nu'bɛ mi zòm bɛ a ra xisu bɛ i hudi, bi xo'ts'a rá 'yɛthi bi xispa rá ya ra Jesús. ⁸ Nɛ dán cuɛhe 'bɛ mán nuhe 'bɛ'a bi t'ørpa ra Jesús, nɛ dá ɛmhbe:

—Ndetho bi xispa ra 'yɛthi, ⁹ xɛn ho 'bɛ xta 'bä, xtá mba ma darpi yɛ hyoya a ra mbɛti, dá ɛmhbe bɛya.

¹⁰ Nɛ bi bə'a ra Jesús 'bɛ'a dá bɛmhbe, nɛ bi 'yɛnje:

—Hanja gní ɛnbahɛ rá mbɛi na ra xisu, nɛ xɛn ho 'bɛ'a bi 'yørque. ¹¹ Nu yɛ hyoya nzai gam'bɛhmbɛ ua ɛ, nɛ hɔnt'a go má pa da zä gui fäxhɛ ɛ. Pɛ nugä hin dan zangä ua, bi 'yɛngähe ra Jesús. ¹² Nuna ra xisu bi hoga ma ngɔc'yei 'bɛ mi xiscä ra 'yɛthi, ngue da mba nt'äguigä bɛ ja ran 'yägüi. ¹³ Nɛ majuani dí xi ahɛ, hɔnbɛ go hapɛ da hman a rán ho ma'da'yo Ojä, nɛhna da hman na bi 'yørçä na ra xisu, n'dahma hɔnbɛ go hapɛ da fɛn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Judas bi ma di dä ra Jesús

¹⁴ Nɛ nubɛya, nu'a ma mixädihe ra Judas Iscariote, bi mba bi nyahɛ yɛ hmumbäjä ¹⁵ nɛ bi 'yɛmbi:

—Hangu gui 'dajɛ ngue ga dä ahɛ ra Jesús, bi 'yɛmp'a.

Nɛ 'bɛxgue bi unni 'däte ma 'dɛt'a yɛ mbɛti ngue ra t'axi bɛya. Nɛ xø bi mbeng bɛ 'bɛ a ra Jesús bɛya. ¹⁶ Pɛ ɛmmɛ mí honi 'bɛ'a ní ora da zä dí dä a ra Jesús.

Rán ts'ihmɛ ra Hmu

¹⁷ Nɛ nu'a rá mbɛdi pa ra dɛmpɛti nanguɛ ran dɛbaxjua 'bɛ zai dí sihe a ra hɛmɛ hinguin 'youi ra íxi, ngue dyɛ judíohe, dyɛ israelhe, dá änhde ra Jesús yú xädigähe:

—Hapɛ guín nde ga hoje a rán ts'ihmɛ ram baxjua ga sihmɛ ya, dá ɛmfɛ.

¹⁸ Nɛ bi xi ɛ yoho ma mixädihe a ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'a:

—Ní mbɛ bɛ ja ra hnini Jerusalén nɛ gui xihmi a ran 'yohɛ, gui 'yɛnui: “Nugä, ya mi ts'ɛtho da zøn ma ora, nɛ dí nde ga si rán sihmɛ ram baxjua bɛ ja ni ngu, nɛ ɛ ma xädigä, i ɛn'a bá pɛngähe,” gui 'yɛnui.

¹⁹ Nɛ bi 'yøt'a bi xi ɛ bɛya, nɛ bi hoc'a rán zibde a ram baxjua ɛ bɛya. ²⁰⁻²¹ Nu'bɛ mín de bɛya, dá sɔmhbe bɛ Jerusalén, 'darpɛ dán sihmɛhe bɛ ja ra mɛxa ra Jesús, nɛ bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɛ, i 'bɛ a n'da ahɛ ngue gui däjɛ, bi 'yɛnje.

²² Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɛihe, nɛ n'da ngu n'dagähe dá ɛmfɛ:

—Grá hmu, ha guengä ga dä i, dá ɛmfɛ n'da ngu n'daje.

²³ Nɛ bi dɛ a ra Jesús:

—Gue'a dí com'be ma mbohi ua dí sihmɛhɛ, gue'a di dägä a, bi 'yɛm bɛya.

²⁴ Guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da t'ørçä 'bɛ'a gätho i mam bɛ ja rá m hma Ojä ya, pɛ í huɛhi maha a ran 'yohɛ ngue nu'a di dägä. Man'da xɛn ho 'bɛ hin xtím 'bɛ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁵ Nɛ bi dɛ'a ra Judas bɛya:

—Xänbate i, ha guecä.

—Haha, gue'e, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

²⁶ Nɛ nubɛya bi hyaç'a ra hɛmɛ ra Jesús nɛ bi 'yäp rán japi Ojä, bi xɛm bɛya, bi darcähe a.

—Dami sihmɛ na, guehna nim bɔni ma ngɔc'yei na, bi 'yɛnje.

²⁷ Nɛ bi dɛc'a ra vaso mi po rán gui ra uva bɛya, bi un ra jamadi Ojä mahɔn'a, nɛ bi 'daje a ra vaso, bi 'yɛnje:

—Gätho dami sihmɛ, ²⁸ guehna nam bɔni, ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo 'yu bi 'yøt'ahɛ Ojä na. Nɛ dim fäni dí punba yú ts'oqui yɛ ja'i. ²⁹ Nɛ dí xi ahɛ, him man'dandj ga sigä ra guindät'ä jague'bɛ bi zøn ra pa ga sihmɛ ma'da'yo bɛ di manda rá ts'edi ma Ta, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi bədi din cøn'a ra Pedro

³⁰ Nɛ dán tuhmbe a ra thuhu nɛ dá mbähmbe bɛ ja ra nyuni Olivos bɛya. ³¹ Nɛ bi 'yɛngähe ra Jesús mahɔn'a:

—Dí pađi, nu'bɛ ni xui, gätho gui soga thohohɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús. Nɛ gue'a nt'o't'i bɛ ja rá m hman Ojä, i ɛna: “Ga ho ra mbändɛ'yo nɛ din 'uɛxt'ɛ yú dɛ'yo bɛya,” i ɛn Ojä, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³² Pɛ nu'bɛ dá thambɛnigä, ga mbagä bɛ Galilea ní tɛn ahɛ bɛ, bi 'yɛngähe ngue yú xädigähe.

³³ Nɛ bi 'yɛn'a ra Pedro:

—Madague'bɛ gätho da 'uegue pɛ nugä, hin'nagä, bi 'yɛn'a.

³⁴ Bi dā a ra Jesús:

—Majuani dí xi i, guet'a ra xui i jabaya ná hyundi xquí cōnc 'bū bi mbah ra ōni.

³⁵ Nu ra Pedro bi dāti mahōn'a:

—Madague'bū 'darpū ga tuui, pε njām'bū ga cōn'i, bi 'yεna.

Nε n'dat'a gātho dá mamhbe ngue hin ga 'uehmbe ũ ma mixādihe.

Ra Jesús bi du rá mbūi bū ja ra nuqndāt'ā Getsemaní

³⁶ Nε nu'bū má sōmhbe bū ra nyuni Olivos, dá cūthe a ra Jesús bū ja ra nuqndāt'ā mí ěmbi Getsemaní.

—Dami huhmbū ua ya, ga mbagā ua njongua ts'ū, da nyā'be Ojā ma Ta, bi 'yεnje.

³⁷ Nε hyu ũ ma mixādihe bi zits'i, bi zix'a ra Pedro nε'ū yoho yá ts'unt'ū ra Zebedeo. Nε ěmme man'da bi du rá mbūi a ra Jesús.

³⁸ Nε bi 'yεmp'ū ma mixādihe min 'yohū:

—Ěna da fōh ma mbūi a ra dumbūi, ěna ga tugā. Dami tōcpahū, 'dat'a dan āthāhū, bi 'yεmp'ū.

³⁹ Nε xō bi dām mi ts'ū ra Jesús bū mi huhmbū ũ, nε bīn dānyahmu bū, bi nye'ma hāi, bi nyāui Ojā, bi 'yεmbi:

—Ma Ta i, nu'bū da zā, dami japi hin gan nugā a ra mbohi xcá sānni; pε hin dīn nde ma pāhā zεhe pε hōnt'a go nī pāhā zεhe gui 'yōt'e, bi 'yεmp'a Ojā.

⁴⁰ Nε bá peng bū mí hu ũ xí zopū būya, nε mí ā ũ. Nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Ha xīnga n'da zi ora xquí sethū a ra t'āha, ngue 'be xcán hyūmhū ts'ū. ⁴¹ Damin āthāhū nε gui nyāhū Ojā, guerpū da zā hin harū gui tājū 'bū bi ts'ā ahū ya, nguetho nu ní mbūi n'da i ja ra pāhā nangue Ojā, pε nu ní ngōc'yēi n'da xūn güent'i thoho.

⁴² Nε ná yondi būya bi mba bi nyāui Ojā mahōn'a:

—Ma Ta i, nu'bū ya hin da zā ga socā a xcá sānni, pε hōnt'a nī pāhā zεhe gui 'yōt'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴³ Nε xō bi mbeng bū mi 'bū ũ ma mixādihe. Xō mí ātho 'bū xō mi zōm bū mahōn'a, nguetho ěmme mí nde t'āha ũ.

⁴⁴ Nε xō bi zopū ũ mahōn'a, ya ná hyundi būya bi mbengui di nyāui Ojā, nε guexta'a bi ma. ⁴⁵ Nε xō bi mbeng bū mí 'būh ma mixādihe mahōn'a, nε bi 'yεmbi:

—Nuya, 'da'angutho 'bū gán āhmbū ya o hin'na, nguetho ya bi zōn ra ora da mba ma dāgā bū 'būh yū ts'om'bāi, guecā dán jā'igā ua ja ra ximhāi. ⁴⁶ Dami ndanshū, ga mbāhā ba nuhū ya ba ěcua ngue di dāgā, bi 'yεmp'ū.

Bi fent'a ra Jesús

⁴⁷ Nε guexta'a mí yāhū ũ ma mixādihe 'bū mi zōm bū a ra Judas, n'da ma mixādihe dí 'dε'mayoho gāhe. Nε bán 'yohū xūn ngu yū jā'i ba hyā yá juai nε yū ts'āza. Nε gue'ū yām 'behni yū hmumbājā nε yū dāc'yēi, ma ngarpa judíohe. ⁴⁸ Nε nu'a di dā ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti da 'yōt' 'bū bi zōm bū: “Nu'a ga sūs 'bū dán zengua'be, gue'a guim benthū a,” bi 'yεn'a ra Judas. ⁴⁹ Janangue'a nu'bū mí zōm bū 'bā a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xūde ya 'bū, grā xānbate, bi 'yεmbi.

Nε bi zūspa rá 'yogu būya. ⁵⁰ Nε bi dā'a ra Jesús būya:

—Xi'e n'yō, ha gue'a gní 'yε a.

Nε nu'ū mí'da būya bi hyām bū 'bā a ra Jesús nε bi bent'i.

⁵¹ Nε nu'a n'da ma mixādihe min 'yohū ra Jesús, bi c'os' rá juai nε bi zεcpa rá gu a rá 'yεhe ra hmumbājā. ⁵² Nε bi 'yεn'a ra Jesús būya:

—Dami pε'ts'a nī juai bū ja rán t'o. Nu'ū din tuhni nangue ra juai, nε'ū dí du ra juai ũ, bi 'yεmp'a. ⁵³ Ha guí ěna hin xtan zā ga āp'a rām fāts'i Ojā ma Ta nε ba penhua 'dε'mayo munts'i yām 'behni da yāngui, bi 'yεmp'a n'da ma mixādihe. ⁵⁴ Pε nu'bū da gue'a xcá mangā a, hague dán zā ga jā'ts'ā a bi man rá t'ohni Ojā, ngue 'be'a i jatho din ja, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵⁵ Nε bi 'yεmp'ū yū jā'i būya:

—'Be'a guí homhbū ua ngue guí hā nī juaihū nε nī zahū. Ha guí ěmhū drā bεgā, nε nya'a thoho dá xān'nahū bū ja ra dānijā nε njām'bū gā bendgahū bū, bi 'yεmp'ū. ⁵⁶ Pε gue'a din ja a tengū bi man'ū yá pōngahyā Ojā 'bū maya'bū, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nugāhe būya dyū xādigāhe, 'bεxgue dá 'dahmbe, dá sohmbe bū ra Hmu.

Bi juqnbā a ra Jesús ũ yá ngurpi yū judío

⁵⁷ Nε bi bent'a ra Jesús, bá si bū 'būh ra Caifás, ngue ra ngarpa mbājā. Nε ya xīm peti gātho ma xānbate nijāhe nε yū dāc'yēi,

ma ngurpihe dyu judíohe. ⁵⁸ Ne bi den'na ra Pedro buya pegue a ná 'bejua thoho, bi zom bu ja rá ngun'yu a ra hmumbäjä bu hapu xí zon'a ra Jesús. Ne 'darbu bi hyuhmbu u yu asmayo, ngue in nde da nu a da t'ørpa a ra Jesús.

⁵⁹ Ne nu'u yu hmumbäjä ne yu dác'yei ne gä mi'da ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, mi hon'a n'da ra fehni ngue da zä dí yap'a ne da hyo. ⁶⁰ Pe guehma nte bi dñbi, madague'bu xun ngu u bin juanni, bi 'yembi majuani u yá fehni. Ne m'bejua buya, bi zom bu yoho yan 'yohu din testigo, ⁶¹ ne bi 'yén'a: —Nuna ran 'yohu na bi 'yena: “Nugä da zä ga xo't'ra danija ne man hyupa thoho da zä ga hœ mahøn'a,” bi 'yena, bi 'yén'a bin juan bu.

⁶² Ne bi ndanc'a ra hmumbäjä buya bim 'bäi, bi t'emp'a ra Jesús:

—Hanja hin guí thati 'be'a i man ya yan 'yohu.

⁶³ Pe nu ra Jesús bin hętho. Ne bi 'yén'a ra hmumbäjä buya:

—Nangue rá thuhu Ojä mahęts'i, dami xije 'bu majuani gue'e grá Thahni, grá Cristo, rá Ts'unt'u i Ojä, bi t'emp'a ra Jesús.

⁶⁴ Bi dā a ra Jesús buya:

—Gue'a gám ma. Ne dí xi ahū, guin nuju, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä ga com'be rá ts'edi Ojä tate thoho rá ts'edi. Ne guin nuju 'bu bá cęcä mahęts'i mahøn'a, ba ęcä bu ja yu güi, bi t'emp'a ra hmumbäjä.

⁶⁵ Ne nu ra hmumbäjä buya, bi danse rá pahni. Nam bœni embi hingui ęspa Ojä ra Jesús nangue'a bi ma. Ne bi 'yena:

—Nuna ran 'yohu na, bi man ra ts'ore nangue Ojä. Him man ga homhbū yu testigo. Ne gätho gahū dá øhmbū a bi ma. ⁶⁶ 'Be'a guí ndehū ga øthū ya, bi t'emp'a u mingurpihū.

Bi dā u:

—Nuna i ja rá ts'oqui, i jatho da du, bi 'yén'u.

⁶⁷ Ne nubūya, 'dahma 'dan'yo bi t'ørpa ra Jesús. Bi zox u 'da, bi mbē'mi u mi'da, bi mbenpa rá hmi u mi'da, ⁶⁸ bi 'yembi:

—Nu'bu majuani grá Thahni i Ojä, ngue ra Cristo, dami xije to'o bi mbep'i i.

Ne ęmme bi dentho.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

⁶⁹ Ne nu ra Pedro mi hupu thi bu ja ra ngun'yu, ne nu n'da ra xisu rá 'yęhe ra hmumbäjä, bi mba bu hu a ra Pedro, bi 'yembi:

—Ęna ne'e gmín 'yohu na ra Jesús ra męngu Galilea, bi 'yemp'a ra Pedro.

⁷⁰ Ne bi dā'a ra Pedro, bin cœni:

—Hin dí pađi, bi 'yén'a.

Ne gätho u mi 'bupu bi 'yø a bi man ra Pedro.

⁷¹ Ne nu'bu mi nde da bœn'a ra Pedro, bi nu man'da ra xisu buya ne bi 'yemp'u mí 'bupu:

—Nuna ran 'yohu na min 'youi ra Jesús, ra męngu bu Nazaret, bi 'yén'a ra xisu.

⁷² Ne xø bin cœn'a ra Pedro:

—Majuani dím mangä ngue hin dí pačä a ran 'yohu guím ma, bi 'yemp'a ra xisu.

⁷³ M'bejua buya nu u 'da mi 'yo bu, bi mba bu 'bäh ra Pedro, ne bi 'yembi:

—Majuani maha, ne'e gmín 'yohu a, mfađi thoho ni ndehū ne 'da'angu bu gna yahu a, bi 'yemp'a.

⁷⁴ Ne nts'edi bi mam buya ne bin juanni, bi 'yena:

—Ojä i pađi majuani hin dí pačä a ran 'yohu guí mamhbū, bi 'yén'a ra Pedro.

Ne 'bexgue bi mbah ra tamfø buya. ⁷⁵ Ne nu ra Pedro buya, ja bi bęn'a xí man a ra Jesús 'bu mi 'yembi: “Dí pađi hin ní mbah ra tamfø 'bu ná hyundi xquí cœngui.” Ne bi nexpū buya ne ęmme bin zoni, xun u bi bęni nangue a bi 'yøt'e.

27

Ra Jesús bi mba ma dā bu 'buh ra ts'ut'abi Pilato

¹ Ne nu'bu mi hyax buya, gätho yu hmumbäjä ne yu dác'yei, ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, 'da'angu bi bęni ngue di dā ra Jesús bu 'bu a ra ts'ut'abi, ngue da hyo. ² Ne án thu't'i 'bu mi mba ma dā bu 'bu a ra Poncio Pilato, ra ts'ut'abi bu a.

Bi zut rá 'yuga ra Judas

³ Ne nu'a ra Judas xí dā a ra Jesús, 'bu mi 'yøde 'be'a bi man u ma ngurpihe ngue da hyo a ra Jesús, bi mba buya bi cospa a 'däte ma 'det'a yu mbeti ngue ra t'axi xí un'ndū

y_u hmumbäjä, bi b_ɛni 'b_ɛ'a bi 'y_øt'e. ⁴ N_ɛ bi 'y_ɛn'a ra Judas:

—Hingui ho hma a dá øt'e. Dá fänba rá ji n'da ran 'yoh_u hin'y_u rá ts'oqui, bi 'y_ɛmp'u y_u hmumbäjä.

P_ɛ nu'u bi d_ɛti:

—Him ma güendagähe 'b_ɛ'a gá 'y_øt'e. Ya guí p_ɛ'a guím b_ɛnse b_u, bi 'y_ɛn'u y_u hmumbäjä.

⁵ Bá ϵ n b_u ra mbeti b_u ja ra nijä a ra Judas b_uya, n_ɛ bi mba bá s_ut rá 'y_uga b_u ja ra ndehnini.

⁶ N_ɛ nu'u y_u hmumbäjä bi hy_ɛx'a ra mbeti n_ɛ bi 'y_ɛna:

—Hingui sä ga p_ɛs'h_u ua na ra mbeti ngue dim p_ɛcua mah_øn'a, nguetho rán jut'iuí ra ji na, bi 'y_ɛn'u, n_ɛ gue'a i mam b_u ja man t'ɛdih_u.

⁷ N_ɛ bin 'yänni 'b_ɛ'a di jap'a ra mbeti. N_ɛ bi b_ɛni da däm_uba n'da x_ɛqui rá häi a ra 'y_øt'ats'øe, guerp_u da t'äh y_u 'damhnini 'b_u da du b_u. ⁸ N_ɛ asta guetya ní huti “rá häi ra ji” a ra x_ɛqui b_u. ⁹ N_ɛ nu'a bin ja, maya'b_u bi man'a ra p_øngahy_ɛ Jeremías ngue din ja 'b_u mí 'y_ɛna ngue: “Da th_ɛx i 'däte ma 'd_ɛt'a y_u mbeti ngue ra t'axi, rá muui a ra jä'i. Gue'a bi man u y_u m_ɛngu israel ngue di muui.

¹⁰ N_ɛ bi dänba rá häi a ra 'y_øt'ats'øe, ngub_u bi xicä ra Hmu,” bi 'y_ɛn'a ra Jeremías 'b_u maya'b_u 'b_u mí ma.

Ra Pilato bi juq_uba a ra Jesús

¹¹ Nu'b_u mim 'bäp_u ja rá hmi ra ts'ut'abi Pilato, bi 'y_ɛmp'a ra Jesús:

—Ha gue'e grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi t'ɛmbi.

Bi d_ɛ a ra Jesús:

—Gue'a guím ma.

¹² N_ɛ nu'b_u mi y_ɛp'u y_u hmumbäjä n_ɛ mi'da ma ngurpihe a ra Jesús, p_ɛ hin te i t_ɛtho a ra Jesús. ¹³ Nu ra Pilato bi 'y_ɛmp'a ra Jesús:

—Ha hin guí ø'a i man'u di y_ɛp'i i, n_ɛ hin guí th_ɛti.

¹⁴ P_ɛ nu ra Jesús guexta'a hin te bi ma. N_ɛ ϵ mm_ɛ bi hyonya thoho ra ts'ut'abi, him mi p_ɛdi 'b_ɛ'a sä da b_ɛni.

Bi hma da mba ma cuati b_u ja ra pont'i ra Jesús

¹⁵ N_ɛ nu ra ts'ut'abi nzäi midi thø a n'da ra ofädi 'b_u ra pa ra d_ɛmp_ɛti ran d_ɛbaxjua. Midi thø'a to'o bi huan'nd_u y_u jä'i. ¹⁶ N_ɛ mi o b_u n'da ran 'yoh_u í Barrabás, gätho mi f_ɛp_u 'b_ɛ'a mí øt'a. ¹⁷ Nu ra Pilato b_uya bi 'yän'nd_u bim p_ɛti b_u:

—To'o guí ndeh_u ga xocpah_u ya. Ha gue ra Barrabás uague ra Jesús ngue nu'a ϵ mbi ra Cristo, bi 'y_ɛmp'u.

¹⁸ Ngub_u bi ma nguetho mi p_ɛdi y_u z_ɛya u y_u y_ɛpate.

¹⁹ N_ɛ nu'b_u mi hup_u ja ran ts'embate ra Pilato, bi mb_ɛn_upa ra nde a rá xisu bi 'y_ɛmbi: “Hin te gui 'yørpa a ra hogan'yoh_u, nguetho má xui dá 'u_ɛ n'da ra t'i nts'utho nangue a,” bi 'y_ɛmp'a ra nde bi mb_ɛnbi.

²⁰ P_ɛ nu y_u hmumbäjä n_ɛ u y_u d_ɛc'y_ɛi, bi 'b_ɛp'u y_u jä'i da 'yäpi go da mba ma thøgue a ra Barrabás, n_ɛ go da mba ntho a ra Jesús.

²¹ N_ɛ bi 'yän mah_øn'a a ra ts'ut'abi:

—Nda'a guín ndeh_u ga thøcä, bi 'y_ɛmp'u y_u jä'i.

N_ɛ bi d_ɛ u b_uya:

—Gue'a ra Barrabás gui thøgue, bi 'y_ɛn'u.

²² N_ɛ bi d_ɛ a ra Pilato b_uya:

—Xi'a ra Jesús ϵ mbi ra Cristo, 'b_ɛ'a ga ørpä a th_ɛ.

Gätho bi 'y_ɛn'u 'b_up_u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i a.

²³ —P_ɛ hin te mán ts'o dá t_ɛnba na, bi 'y_ɛn'a ra Pilato.

P_ɛ nts'edi bi d_ɛ u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i.

²⁴ Min nu ra Pilato b_uya ngue hingui sä dim päh y_u mb_ui y_u jä'i, p_ɛ man'da bin junth_u u. Janangue'a bi manda bá thunba ra dehe b_uya, bin x_ut'y_ɛ b_u y_u hmi y_u jä'i, n_ɛ bi 'y_ɛm b_uya:

—N_ɛ nugä hin ma ts'oquigä rán d_ɛte da nu na ran 'yoh_u hin te in dupate, p_ɛ go ni ts'oqui zeh_ɛh_u, bi t'ɛmp'u y_u jä'i.

²⁵ N_ɛ bi d_ɛ u y_u jä'i b_uya:

—Häha, madague'a i 'yose ma güendahe a rán d_ɛte na ran 'yoh_u, n_ɛcähe n_ɛ mam bom'betohe dim 'b_u 'b_u niya'b_u, bi 'y_ɛn'u.

²⁶ Nu ra Pilato b_uya bi xocpa a ra Barrabás, n_ɛ bi manda dí f_ɛi a ra Jesús b_uya. N_ɛ bi manda da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

27 Nε nu yu dofai buya bi zix'a ra Jesús bu mí ja yú ngun'u yu dofai bu ja ra ngunts'ut'abi. Ne gátho yu dofai mí 'bupu bim peti, midi fäts'a ra Jesús. 28 Ne bi mbøcpa rá he buya ne bi het'a n'da ra he xun jupoi tengu mi he yu ts'ut'abi. 29 Ne nts'edi bi huspa n'da ra corona tengu mí hu'ts' yu ts'ut'abi, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe, janangue'a ám 'be ra 'yu'uini a ra corona. Ne bi un'na n'da ra tøhø rán 'yei tengu mí hq yu ts'ut'abi. Ne bin danyahmu bu ja rá hmi ne bi 'yεmbi: “Grá hmuts'ut'abi yu judío.” Ne bi 'yens' yu biba, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe.

30 Ne bi ts'ots'i, ne bi hyanba a rá tøhø ne bi mbärpa rá ya. 31 Ne nu'bu mi gua'a bi 'yuspi bi mbøcpa a ra he xí het puya, bi het'u yú hesε mahøn'a. Ne bi zix buya ngue di cuatpu ja ra pont'i bu ndehnini.

Bi cuatpu ja ra pont'i ra Jesús

32 Ne nu'bu mi ts'utho da bøm bu ja ra hnini, bin c'athu bu n'da ran 'yohu ra mengu bu Cirene, í Simón a. Ne bi t'ørpa ra ts'edi da duspa rá pont'i ra Jesús.

33 Ne bi zøm bu ja ra nyuni εmbi Gólgota buya. Nu'a ra Gólgota in nde da ma “ra t'øhø nyaxmu” a. 34 Ne nubuya bi un'na n'da ra vino mauaspi ra 'yεthi xun ju. Nu'bu ya mí zä a ra Jesús, him bi nde bi zi.

35 Ne nu'bu mi jua a bi cuatpu ja ra pont'i buya, nu'u yu dofai bi 'yøt'a n'da ran taha nangue rá he ra Jesús. Gue'a bi man'a ra pøngahya maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yεna: “Da mba ma dat'i a ma he nangue n'da ran taha da 'yøt'e.”

36 Ne mi hupu yu dofai mi fädi. 37 Ne nubu rá ya a ra pont'i bi mba nt'o't'i bu ram hma bi ma 'be'a í ts'emba a ra Jesús, bi 'yεn'a ra t'ohni: “Nuna ra Jesús na, rá hmuts'ut'abi yu judío na.”

38 Ne bi mba ma cuatihu ra Jesús yoho yu bε, 'da a n'da yú pont'i. Ne bi 'bämp'u ja rán 'yei a n'da ne bi 'bämp'u ja rá gaha a man'da.

39 Ne nu yu ja'i mi thopu, bi zani, 40 ne bi 'yεmbi:

—Nu'i guí εna gui xo't' ra danija ne xø man hyupa thoho gui hyøh mahøn'a, 'be'a guí øt' ya thq. Nu'bu majuani gue'e rá Ts'unt'u i Oja, dami capu ja ra pont'i, gan yanse, bi 'yεn'u.

41 Ne'u yu hmumbäja bi 'yuspi ne yu xänbate nija, ne yu fariseo, ne yu dæc'yei, gátho ma ngarpihe, din 'yεmp'u:

42 —Bi yanba yú te u 'da, pε hingui sä din yanse ya. Pε nu'bu majuani da guehna ma hmuts'ut'abihu, dyu israelhu, sä xtán gase bu ja ra pont'i ne xcá εc'yεihu buya. 43 Bi ma, i εna i tøp'ma rá m fäts'i Oja, da zä da yan a Oja ya 'bu, nguetho ya bi ma, guesε rá ts'unt'u Oja na, bi 'yεn'u 'bu mi 'yuspi.

44 Ne'u yu bε 'darbu bi guat'u bi zan a ra Jesús.

Bi du ra Jesús

45 Ne nu'bu mi hyuxadi buya bim 'bexui ra häi, ne jague'bu hyunde bi nequi mahøn'a. 46 Nu'bu mi ts'utho da zøn a hyunde, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yεna:

—Elí, Elí, lama sabactani, bi 'yεna ngue ra nde ra arameo.

Nu'a nam bøni: “Ma Oja i, ma Oja i, hanja gá hyεga thoho,” bi 'yεna.

47 Nu'bu mi 'yø'a bi man ra Jesús 'da yu ja'i mi 'bäpu, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohu na, i mba't'a ra pøngahya Elías, mí 'bu 'bu maya'bu.

48 Ne nu'a n'da mí 'bäpu 'bex bi mba bá hq n'da εna ra fanjo, bi dæpu ja ra vino ne bi ndøcta n'da ra xithi, ne bi 'uasp a ra Jesús, εmbi da zi. 49 Ne bi 'yεn'u mi'da mí 'bäpu:

—Dami hyεhmbu. O te guidí unhdu. 'Bε gan nuhu 'bu ba εh ra Elías da yäni, bi 'yεn'u.

50 Ne xø bi mbafi nts'edi mahøn'a ra Jesús, ne 'bex bi du buya. 51 Ne nu'a ra ora a buya, nu'a ra 'bøt'e mi ndam bu man'da mbo ra danija bá fupu magats'i bi xet'i ne 'bexgue bi zøt'a häi. Ne bi 'yan ra häi buya, ne bi fø'i 'da yu do hønpu go hapu. 52 Ne pu ja yan 'yägui bi føh yu jado. Ne nu'bu mi dambεni ra Jesús, bi bøx u 'da yu 'yεc'yei xi du, bi dambεni bu ja yän 'yägui u, 53 bi mba bu ra hnini Jerusalén u ne bi nu u 'da yu ja'i u xi du. Pε hinga gátho yu pa.

54 Ne nu'bu mi du ra Jesús, ne nu'a ra hmudofai mí fä a ra Jesús, ne'u mi'da min 'yohu, 'bu mi nu di 'yan ra häi, ne'u gä mi'da bin ja, εmme bin su u, ne bi 'yεn'u:

—Majuani maha, rá Ts'unt'u Oja na ran 'yohu.

55 Ne mí 'bäpu njombu ts'u 'da yu xisu ngue man yäm fäts'ihu a ra Jesús 'bu män

'yohe bu ja ra 'yu, 'bu mambá nexhe bu Galilea. Mi 'bäru u, nguetho mi nde da nu 'be'a da t'örpa ra Jesús. Ne nu'u bi nu 'be'a gä bin ja. ⁵⁶ Ne nu'a n'da mi 'bäru, ra María Magdalena a; ne'a man'da ra María mi 'bäru, ngue rá mbe ra Jacobo ne ra José; ne nu man'da ra xisu mi 'bäru, gue'a rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'u ra Zebedeo u; ne'u mi'da yu xisu mi 'bäru.

Bi mba nt'ägui a ra Jesús

⁵⁷⁻⁵⁸ Ne nu'a ra José, n'da ra mēmbeti bu ra hnini Arimatea, bi mba bu 'buh ra Pilato 'bu mi ts'utho da yuh ra hyadi. Bi 'yādi da 'yācpa rá ngoc'yēi ra Jesús, nguetho mi εc'yēi a. Ne bi manda ra Pilato buya din t'unni. ⁵⁹ Nu ra José buya bi duspa rá ngoc'yēi a ra Jesús ne bi mbärpa n'da ra 'bø't'e xun ho. ⁶⁰ Ne bi gärpu ja rán 'yāgui zehē a ra José. N'da ra hyādo xí manda xí mba nthēqui. Nu'bu mi gua'a bi gärpu, bi juaspu n'da ra xīndo xun hu bu ja rá goxthi ra hyādo, ne bi mba buya. ⁶¹ Ne mi hupu ra María Magdalena, ne man'da ra María mi hupu ja rá goxthi ra hyādo.

Yu dofui bi mbäh ran 'yāgui

⁶² Ne nu'bu mi hyax a ra pa ran ts'äya buya, xudi thoho bi mba u yu hmumbäjä ne yu fariseo, bá nu ra Pilato, ⁶³ ne sä bi 'yēmbi: —Ma ts'ut'abi ahe, dá bēmhbe man'da bi man'a ra hyāte 'bu him maní du, bi 'yēna: “Nu'bu ná hyupa ga thāmbēni bu 'bu u xōn du,” bi 'yēna. ⁶⁴ Janangue'a xun ho 'bu gui pēhni to'o da mbäh ran 'yāgui an hyupa, xōhma ba ε u yú xādi 'bu bin xui da gūcpa a rá ngoc'yēi, ne da 'yēna bi dāmbēni buya. Man'da xun ts'o ra fēhni tengu a, xinda gue a bi manse 'bu mi 'bui, sä bi 'yēn'u yu hmumbäjä ne yu fariseo.

⁶⁵ Bi dā a ra Pilato buya, bi 'yēmbi:

—Sixhu u n'dan ne'ts'i ni dofui dá 'da'ahu. Dami cothu xun ho bu ja rá goxthi a ra hyādo, ne njon da zā da xo't'i.

⁶⁶ Ne bi mbähä u yu mbäjä ne yu fariseo, bi got'i xun ho a ra hyādo ne bi mēpya, ne bá peng buya, bá copu yu dofui ngue da mbädi.

28

Bi dāmbēni ra Jesús

¹ Ne nu'bu ya mi thoh ra pa ran ts'äya, xø rá mbädi ra semana, bi mba mxudi thoho u yoho yu xisu. Nu'a n'da ra María Magdalena ne'a man'da ra María. Nu'bu mí nets'i ní mba bu bí ja a ra hyādo. ² Ne nu'bu mí mba u, 'bexgue nts'ēdi bi 'yān ra häi mahōn'a. Nguetho bi 'yøt'a rá m 'bēhni Ojä xí zøpu 'bu mí 'uec'a ra do mi juaxpu ja rá goxthi ra hyādo. ³⁻⁵ Ne nu'a rá m 'bēhni Ojä di fēxni tengu n'da ra huēi. Ne nu rá he buya, xun t'axi tengu n'da ran nequi. Ne nu'u yu dofui 'bu mín nu a rá m 'bēhni Ojä εmmε bin su, bi fet'i, ne nte sä da 'yøt'e, tengu'bu xi du. Nu'a rá m 'bēhni Ojä, mi hupu ja a ra do xí 'ueque, ne bi 'yēmp'u yu xisu 'bu mi zøm bu:

—O guín suui. Dí pādi ngue guí hommi a ra Jesús xí cuatpu ja ra pont'i u. ⁶ Pe njo'o ua, bi mba nsots'i tengu mi ma. Ba thohmi gui nuui ua mí 'bēni, bi 'yēn'a rá m 'bēhni Ojä 'bu mi 'yēmp'u yu xisu. ⁷ Nuya, ní mbe 'dahmantho, gui xihmi yú xādi: “Bi dāmbēni bu 'bu u xōn du ya,” gui 'yēnui. Ne nde'bu gātho ahū gui mbähä bu Galilea ne guēpu guin c'athu bu. Ne gue'a bá εcā ua ngue ga xi aui, bi 'yēmp'a rá m 'bēhni Ojä mahēts'i.

⁸ Ne bi bøm bu ja ra hyādo u yu xisu, bin su ne xim midi johya. Bin tihi, bi mba bá xi u yú xādi ra Jesús 'be'a bi sifi. ⁹ Ne bi zøpu 'yu a ra Jesús u yu xisu.

—Xihats'i, bi 'yēmp'u.

Nu yu xisu buya bin dānyahmu ne bi hup'u yú gua, bi dānde buya. ¹⁰ Ne bi 'yēn'a ra Jesús:

—O guín suui, ni mbe ba xihmi u ma cuhu, ní mbähä bu Galilea, ja nín tīmhu bu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ra fēhni bi man yu dofui

¹¹ Ne nu'bu mí mbenc'u yu xisu, ne'u yu dofui mí fāh ran 'yāgui bi mba bá xi u yu hmumbäjä 'be'a gātho bin ja. ¹² Bim peti yu hmumbäjä buya, ne yu dāc'yēi. Bi ma 'be'a da zā da 'yøt'e. Ne nubuya xun ngu ra mbeti bi un'ndu yu dofui ¹³ ne bi 'yēmp'u:

—Gui 'yēmhbu: “Bá ε u yú xādi 'bu min xui 'bu mán āhmbe, bi bēp'a rá ngoc'yēi,” gui 'yēmhbu, bi 'yēmp'u. ¹⁴ Ne nu'bu da 'yø'a ra ts'ut'abi ngue gān āhmbe, ne da 'yēna da zū ahū, nugāhe dan yāhe ga fāx ahe, bi 'yēn yu hmumbäjä 'bu mi 'yēmp'u yu dofui.

¹⁵ Nε bi hyaη a ra mbeti η yη dofai buya. Bi mba da 'yøt'a bi sifi. Nε nu'a ra fehni bi man η, xηη ngu bi 'yεc'yεi η ma mijudíohe dyη israelhe. Nε guexta'a ra fehni i man η.

Yú xädi ra Jesús bi un yún t'ędi da mamp'a rá m hma

¹⁶ Nε dá mbähmbe bη ra häi Galilea buya, dí 'dε'ma'da gähe, yú xädigähe ra Jesús. Nε dá sømhbe bη ja ra nyuni xí xije ra Jesús dan c'athe bη. ¹⁷ Nε nu'bη má nuhe, dá εspahe a, pε nu'η 'da him mi εc'yεi gue gue'a. ¹⁸ Nε bi hyäm bη dí 'bähmbe a ra Jesús nε bi 'yεnje:

—Gätho ra ts'edi bin 'dacä ga manda gätho ra ximhäi nε mahęts'i, bi 'yεnje.

¹⁹ Janangue'a ní mbähä ya hønbbη go hapη 'bäh yη ja'i gä na ndoho ra ximhäi, gui xihmbη da 'yεc'yεigui. Nε nu'η to'o di dácä yú mbui, gui xixyabηη nangue rá thuhu ma Ta, nε nangue rá thuhu rá Ts'ant'η, nε rá thuhu rá Hogandähi Oja. ²⁰ Nε gui xänbηη da 'yøt'e 'bε'a gätho dá xi ahη. Nε guim bεmhbbη dín 'yohη gätho yη pa asta gue'bη da guah ra ximhäi, bi 'yεngähe ra Jesús buya.

MARCOS Ran ho ma'da'yo bi 'yo't' ra Marcos

Nu ra Xuua Nxixya bi ma mi ts'utho da zoh ra Hmu

¹ Ja ua rá mbudi ran ho ma'da'yo nangue'a ra Jesucristo, rá Ts'unt'u Oja. ² Bin ja a mán t'o't'i 'b_u maya'b_u b_u ja rá sɔcuə Oja 'b_u mí 'yɛna:

Nugä ga pɛhn'na n'da mam 'bɛhni dim 'bet'o b_u gni mba.

Nu'a da xih y_u ja'i da dɔp'e'e, bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'u.

³ Nɛ'a ra pɔngahya Isaiás bi ma nguehna rá m 'bɛhni 'b_u mi 'yɛna ngue:

N'da ra ja'i dín ya nts'edi b_u ja ra dapo ngue da 'yɛna:

“Damin säh_u ga simhb_u ra hmu mi ts'utho da zɔcuə,

Dami hoc ni mbu_{ih} ga tɔmh_u xɛn ho,” da 'yɛn a mam 'bɛhni, i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Isaiás.

⁴ Nɛ gue'a ra Xuua bi 'yot' ran xixya b_u ja ra dapo bi man Oja maya'b_u. Nu ra Xuua bi xih y_u ja'i dín xixya to'o di päh yán 'yomfɛni nɛ da mba ma punbi yá ts'oqui b_uya. ⁵ Gätho y_u ja'i mi 'b_ura xɛqui Judea, nɛp_u ra dahnihni Jerusalén, bi zɔm b_u i ot' ran xixya ra Xuua. Nɛ nu'u 'da bi päh yán 'yomfɛni nɛ bi mam b_uya ngue hingui ho 'bɛ'a xí 'yot'e. Nɛ bi mba ma xixyaba b_u ja ra dathɛ Jordán u b_uya.

⁶ Nu ra Xuua mí he n'da ra mbapahni án t'ot'e ngue yá xingu y_u camello nɛ mi ja rán güt'i ra xifani. Nɛ hɔnt'u y_u t'axi nán sihme nɛ ra t'afi t'asa dapo. ⁷ Nɛ bi 'yɛna:

—Ba ɛp_u n'da man'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sɛcä tengu a. ⁸ Nugä xtá xixya ah_u nangue ra dehe thoho, pɛ nu'a di 'da'ah_u rá Hogandähi Oja, bi 'yɛmb y_u ja'i a ra Xuua.

Bi mba ma xixyabi ra Jesús

⁹ Nɛ nu y_u pa bi 'yot' ran xixya ra Xuua, bi nɛxp_u ra hnini Nazaret ra Jesús, ngue ra xɛqui Galilea. Nɛ bi zɔm b_u ra Jesús bin xixya'a b_uya b_u ja ra dathɛ Jordán. Gue'a ra Xuua bi 'yot' ran xixya. ¹⁰ Nɛ nu'b_u mí

bɔxp_u ja ra dehe b_uya 'bɛx bi nu bi xoh mahɛts'i nɛ bá çah rá Hogandähi Oja, tengu n'da ra t'az_u, bi zɔp_u 'bäh ra Jesús. ¹¹ Nɛ bi t'ø a n'da ra nde mahɛts'i bi 'yɛna:

—Ma Ts'unt'u i, dadí huɛc'i i nɛ dín nu-manho i, bi 'yɛn a ra nde.

Nu ra Jesús bi ts'äp rá mbu_u b_u ma'ueni

¹² Nɛ nub_uya nu rá Hogandähi Oja 'bɛx bi bɛnbi da mba b_u ma'ueni a ra Jesús. ¹³ Nɛ nyote pa bim 'b_up_u nɛ nyote xui. Nɛ nu ra zithu ra Satanás bi zäp rá mbu_u a ra Jesús gätho y_u pa bim 'b_up_u, nɛ mí 'b_uhmb_u b_u y_u zate. Pɛ bi mbäx'u yám 'bɛhni Oja mahɛts'i a ra Jesús 'bɛ'a gä bi nu b_u.

Nu ra Jesús bi d_u'mi bi man a rá m hma b_u ja y_u hnini

¹⁴ Ya xí jot'a fädi ra Xuua Nxixya 'b_u mi bɔm b_u ra Jesús b_u ra xɛqui Judea, bi mba b_u Galilea. Nɛ bi mam b_u ran ho ma'da'yo ngue 'bɛp_u dí manda rá ts'edi Oja n'da. ¹⁵ Nɛ bi 'yɛmb y_u ja'i:

—Mi ts'utho da zɔn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja, dami päh nin 'yomfɛnih_u, damin unseh_u di manda ah_u Oja 'dahma dín ja ah_u ra te ma'da'yo. Gue'a bi man a ra Jesús 'b_u mí 'yɛmp'u y_u ja'i.

Ra Jesús bi zohni goho y_u mbahuə

¹⁶ N'da ra pa mi 'yo b_u a ra Jesús b_u ndendädehe t'ɛmbi Galilea. Nɛ nub_uya bi nu a ra Simón n'youi rán 'yoh_u i Andrés a, mi ɛnxit'ä b_u ja ra dädəhe u, ngue yá 'bɛfi y_u mbahuə u. ¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ba tɛngau_u ga ja aui gui xihmi y_u ja'i da 'yɛc'yɛigui tengu thoho b_u gní theui y_u huə ngub_u guí ot'ui, bi 'yɛmp'u.

¹⁸ 'Bɛx bi hyɛp_u yá xit'ä b_uya nɛ bi dɛnni.

¹⁹ Nɛ xø bi thogui bin 'yo mi ts'u nɛ bi nu a ra Jacobo n'youi rán 'yoh_u i Xuua a, gätho u yoho yá ts'ant'u ra Zebedeo u. Mi hub_u ja yá mbosa u, midi hoc yá xit'ä. ²⁰ Nɛ xø bi xifi da dɛn'du. 'Bɛx bi dɛn'du b_uya bi zop_u rá ta b_u ja ra mbosa u b_uya nɛ yá mbɛfi.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zithu

²¹ Nɛ nub_uya nu ra Jesús bi yath_u b_u ja ra hnini Capernaum u xí tɛnni. Nu ra pa ran säya mí cɛrp_u ja ra nijä nɛ mi xänba b_u y_u ja'i. ²² Nɛ nu'u b_uya, ɛmmɛ bi hyonya thoho

'bɛ mí 'yø a bi man ra Jesús, nguetho bi xänbi xən ho ne hinga ngubɛ mí man ɛ ma xänbate sehe ngue dyɛ israelhe, dyújudíohe. 'Bex gue bi bədi ja rán t'ɛdi ra Jesús. ²³ Ne mi 'bɛpɛ n'da ran 'yohɛ n'youi ra zɪthu ne nts'edi bi mbah pɛya, bi 'yɛna:

²⁴ —'Bɛ'a guí nde gui 'yørcəhe grá Jesús, grá mɛngu Nazaret. Ha gui juaje ya. Dí pədi gue'e rá Thahni i Oja gue xən hotho, bi 'yɛna.

²⁵ Pɛ nu ra Jesús bi dəmhyə ra zɪthu, bi 'yɛmbi:

—Daman hɛ, dami pøm bɛ ja rá mbɛi na ran 'yohɛ, bi 'yɛmbi.

²⁶ Nu ra zɪthu bɛya nts'edi bi huə'ts'a ran 'yohɛ, nts'edi bi mbafi, ne bi bøm bɛya.

²⁷ Gätho bi hyonya thoho ɛ 'bɛpɛ ne bin 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—'Bɛ'a nam bøn'a dí nuhɛ ya. 'Bɛ'a ni 'da'yonxädi na, nguetho i ja rán t'ɛdi na i sah yə zɪthu ne i su ɛ, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

²⁸ Ne 'bexque 'dahmantho bi hmam bɛ gätho ra häi Galilea 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Bi hoc'a rá suto ra Simón a ra Jesús

²⁹ Nu'bɛ mi bøm bɛ ja ra nijə a ra Jesús bi mbähä ra Simón, ne ra Andrés, ne ra Jacobo, ne ra Xuua. Bi zømhbɛ bɛ rá ngu ra Simón.

³⁰ Ne nu'a rá suto ra Simón 'bɛm bɛ rá oi, i hɛmb ra pa. Ne bi si a ra Jesús. ³¹ Ne bi nu bɛ i 'ben'a ra xisu bɛya, bi benba rá 'yɛ ne bi xots'i. 'Bex bi bøn a ra pa, hin hapɛ xən'ɛ, ne 'bex bi zä bi hoc yän sihmɛ bɛya.

Ra Jesús bi hoqui xən ngu yə hyɛnni

³² Ne nu'bɛ mí yəh ra hyadi gätho ɛ mi ɛ bá ts'inba a ra Jesús bɛ mi 'bɛi, ne ɛ min 'yohɛ ra zɪthu bá ts'inbi. ³³ Bim peti bɛ ja ra goxthi gätho yə jə'i 'bɛpɛ ja ra hnini.

³⁴ Gätho na ngu yə hyɛnni bi hoqui, ne bi hyønbə thi yə zɪthu min 'yohɛ ɛ 'da. Ne nu yə zɪthu, ɛmmɛ mi ndehma da ma to'o a ra Jesús, pɛ nu ra Jesús him bi japi din yə ɛ.

Nu ra Jesús bi xänba yə jə'i bɛ ra xɛqui Galilea

³⁵ Ne nu'bɛ mí ts'ɛtho da hyax bɛya, bi ndants'a ra Jesús bi bøm bɛ ja ra hnini, bi mba bɛ ma'ueni bin yəui Oja. ³⁶ Ne nu'bɛ mí hyats'i xən ho bɛya, bi mba ra Simón da hyoni, ne'ɛ mí'da mí 'bɛhmbɛ bi mbähä da

hyomhbɛ ra Jesús. ³⁷ Pɛ nu'bɛ mí dɪm bɛya, bi 'yɛmbi:

—Mbähä bɛ ja ra ngu nguetho gätho yə jə'i hon'a bɛ mahøn'a, bi 'yɛmbi.

³⁸ —Hin'na, pɛ man'da xən ho 'bɛ ga mbähä bɛ ja mí'da yə hnini, ne pɛ ga mangä bɛ mam hmam bɛ, nguetho gue'a bá ɛcä ua a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁹ 'Bex bi mbähä bɛya, bin 'yo gätho ra häi Galilea, bi man rá m hman Oja bɛ ja yə nijə ne bi hyøn'a thi yə zɪthu mín 'yohɛ 'da yə jə'i bɛ bi thogui.

Bi hoc'a n'da ran 'yohɛ mi hɛmb ra t'axca'ya

⁴⁰ Ne bi zøm bɛ n'da ran 'yohɛ bɛ 'bäh ra Jesús, i hɛmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu, bi 'yəp ra mate, bi 'yɛna:

—Nu'bɛ ni pähä da zä gui hogui ts'ɛ, bi 'yɛmbi.

⁴¹ Bin yeh rá mbɛi ra Jesús, bi dä'a ra hyɛnni, ne bi 'yɛmb bɛya:

—I jagä ra pähä da yän'a ya, bi 'yɛmbi.

⁴² 'Bex bim 'bɛ'ɛ yə 'ya mi hɛmbi. ⁴³⁻⁴⁴ Nu ra Jesús bɛya, nts'edi bi hɛcpi ne bi 'yɛmbi:

—Nuya, njon gui xifi 'bɛ'a dá øt'e'e. Ni mba, bán 'yupɛ 'bɛh ra mbäjä, gui un bɛ n'da ra 'bøts'e i man rán t'ɛdi ra Moisés da hyəxpɛ n'da 'bɛ ya bi yän ra t'axca'ya, ne da fəh bɛya ngue bi zä i, bi 'yɛmbi.

Ne bi xifi da mba bɛya. ⁴⁵ Pɛ nu ran 'yohɛ 'bɛ mi bøm bɛ bi mbədi ɛmmɛ mma. Ne bi xih yə jə'i 'bɛ'a xí t'ørpe. Jannangue'a nu ra Jesús ya him bi zä da yərpɛ ja yə hnini ne 'yotho bɛ ma'ueni nguetho ɛmmɛ bi muns yə jə'i 'bɛ i cərpɛ ja ra hnini. Pɛ guehma xən ngu yə jə'i mí zøm bɛ hapɛ mí 'yo ngue høn bɛ go hapɛ ní nɛts'i.

2

Bi hoc'a n'da ra jə'i mí ts'a rá jə'i

¹ Nu'bɛ mí tho i ts'ɛ 'da yə pa bi yə mahøn'a bɛ Capernaum ra Jesús. Nu'bɛ mí 'yøh yə jə'i ngue 'bɛpɛ ja ra ngu, ² 'bexque xən ngu bi zøm bɛ yə jə'i gue'bɛ go mí yupɛ mbo ra ngu ne pɛ thi. Nu ra Jesús bɛya, bi xih rá m hman Oja ɛ yə jə'i. ³ Ne nubɛya, bi zøm bɛ 'da yə 'yohɛ i tu n'da ra hyɛnni ngue mí ts'a rá jə'i. Goho ma 'yohɛ ɛ yän dute. ⁴ Ne hingui sä da thopɛ 'bɛh ra Jesús

nguetho mi d_u b_u y_u ja'i. Janangue'a bi xø'ts'a n'da xequi ra 'bet'e, bi çamp'u a ra hyenni con rá 'beza. ⁵ 'Bex bi bəh ra Jesús ngue mi pə u ngue i jase rá ts'edi, ne bi 'yemp'a ra hyenni bəya:

—Nu'i, n'yø, ni ts'oqui ya xəm pun'ni i, bi 'yembi.

⁶ Ne nu'u 'da y_u xānbate nija, mi hup_u. Ne nu'b_u mí 'yø'a 'be'a i man ra Jesús, ⁷ bi 'yense mbo yú mbui n'da ngu n'da: “Xina, hanja ni man na tengu na. Pε hingui numansu Oja na, njo'o n'da ra ja'i da zā di punba yú ts'oqui n'da, hinda hont'a Oja,” bi 'yense yú mbui u. ⁸ Pε nu ra Jesús 'bexque bi bətho 'be'a mbən u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja ngub_u guím bəmhb_u mbo ni mbuih_u. ⁹ Ha guím bəmhb_u ngue nte ni mba tho a dá xicā na ran 'yoh_u ngue rá ts'oqui ya xəm punbi. Ha guím bəmhb_u man'da xquí pəhmb_u ngue i ja ma ts'edi 'b_u ga xifi da ndants'i, da gəx rá fidi din 'yo. ¹⁰ Pε nugā ngue dán ja'igā ua ja ra ximhäi, ga ut'ah_u ya i ja man t'edi ua ja ra häi ngue ga punba yú ts'oqui n'da ra ja'i, jannangue'a ga japi din 'yo na ran 'yoh_u ya, bi 'yən a ra Jesús.

Ne nubəya, bi 'yemp'a mí ts'a rá ja'i:

¹¹ —Nu'i, dí xi i, ndants'i, çəx ni fidi, ni mba ni ngu, bi 'yembi.

¹² Nubəya, 'bex bi ndants'i, bi gəx rá fidi, bi bəm b_u i ja ra ngu. Ne bi nu u gətho mi 'bup_u. Ne bi hyonya thoho u. Jannangue a bi 'yəspa Oja u bəya ne bi 'yən u:

—Njam'b_u xtá nuh_u tengu a bin ja ya, bi 'yən u.

Nu ra Leví 'bex bi den'na ra Jesús

¹³ M'bejua bəya xø bi mba mahøn'a b_u ja ra ndendədehe a ra Jesús. Ne mi səm b_u y_u ja'i ne mi xānba b_u u. ¹⁴ Nu'b_u mi thop_u 'b_u a ra Leví, i hup_u ja rá mɛxa gue'a ra hyəcahäi a. Nu'a ra Leví rá ts'unt'u ra Alfeo a. Nu ra Jesús bəya bi 'yembi:

—Ba tengui.

'Bex bi ndants'a ra Leví bəya, bi denni.

Jesús bin sihmeh_u y_u ts'om'bäi

¹⁵ Ne bin sihmeh_u ra Jesús ne yú xädi b_u ja rá ngu a ra Leví. 'Darp_u bin sihmeh_u 'da y_u ziyate hyəcahäi ne mi'da y_u ts'om'bäi. Xən ngu mi 'bup_u nguetho xən ngu u ya xí

'yəc'yəi a. ¹⁶ Ne nu'u 'da ma xānbatehe b_u nija, y_u fariseo u, ne nu'b_u mi nu ra Jesús ne yú xädi sihmeh_u u y_u ziyate hyəcahäi ne y_u ts'om'bäi ne bi 'yemp'u yú xädi ra Jesús:

—Hanja ngub_u øt' ni Hmuh_u. Hingui ho øt'a ngue i sihmeh_u y_u ziyate hyəcahäi ne y_u ts'om'bäi, bi 'yən u.

¹⁷ Nu'b_u mí 'yøh ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yemp'u:

—Nu'u im bense xən zaqui hingui honi to'o da mbäts'i, hinda hont'u i pəse in zāman'u i honi to'o da mbäx u. Ne nugā bá ɛcä ga fəx u i pədi ja yú ts'oqui, him bá ɛcä ga fəx u im bense y_u hocja'i, bi 'yən a ra Jesús.

Ran t'änni nangue u ɛ't' yün sihme

¹⁸ Nu'u yú xädi ra Xuua Nxixyə ne yú xädi y_u fariseo mí ɛ't' yün sihme u. Ne bi zəm b_u u 'da b_u mí 'buh ra Jesús ngue bi 'yänni ne bi 'yembi:

—Hanja hingui ɛ't' yün sihme u ni xädi ne i ɛ't' yün sihme u yú xädi ra Xuua ne yú xädi y_u fariseo, bi 'yən u.

¹⁹ Ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ngue ran thəti 'b_u mi dət'u, bi 'yembi:

—Pε nu'u i 'bup_u ja ran thəti hin da du yú mbui nguetho 'bup_u a ran 'yoh_u din thəti. Hin da 'yən a ngue hin din sihme u. ²⁰ Pε da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u ne ja da 'yɛ't' yün sihme bəya, bi 'yən a ra Jesús. ²¹ Ne nu'a din xā u ma xädigā hin da bəmanho 'b_u ne'a ra nyomhma da den ya, tengu thoho ra naxca 'bø't'e hin da zā di 'bø't'a ra 'ya'bø't'e nguetho da xε thoho mahøn'a. ²² Ne ngutho a ra vino ma'da'yo hin da zā da sirp_u ja ra 'yambot'asɛi nguetho nu'a ra vino ma'da'yo da dən 'b_u da sirp_u ne dim fän a ra vino bəya, gətho 'da dín ts'ontho bəya. Nu'a ra vino ma'da'yo i pa nsi't'i b_u ja y_u mbot'asɛi ma'da'yo, pi 'yən'a ra Jesús 'b_u mí dadi.

Bi t'embi i øt' ra 'bɛfi u yú xädi ra Jesús a ra pa ran ts'äya

²³ Ne nu'a ra pa ran ts'äya bi mbähä yú xädi ra Jesús, bi thop_u ja n'da rá huəhi y_u trigo. Nu yú xädi bəya i toc y_u trigo b_u bi thogui. ²⁴ Nu y_u fariseo bi nu 'be'a bi 'yøt'u yú xädi ra Jesús ne bi t'emp'a ra Jesús bəya:

—Hanja ngub_u i øt'_u ni xädi_u ya ne i ma man t'ëdi_u hin dam pëhmb_u a ra pa ran ts'äya, bi 'yëñ'_u y_u fariseo.

²⁵ Pë nu'a ra Jesús bi 'yëmp'_u:

—Ha hin guí nu b_u ni sòcuah_u ngue ne ra David bi mbesta rán t'ëdi Oja 'b_u n'dandj 'b_u min tumanthuhu b_u bin 'yo ne _u min 'yoh_u.
²⁶ Janangue'a bi yärp_u ja rá ngu Oja ne bi zih_u b_u y_u 'bòxthuhmë. Pë him mi sä xtán zi _u ne hont'_u y_u mbäjä i sä da zi _u. Ne nu ra Abiatar, ra hmumbäjä b_u a, bi 'yëmp'_u.

²⁷ Ne xø bi 'yëña:

—Í ts'än'na ra pa ran ts'äya nguetho bi ndep y_u ja'i hin ε din _u nbi, hin í ts'änni ngue da mba nts'upi. ²⁸ Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, drá hmugä ne i ja man t'ëdi gam mangä 'be'a da 'yøt' y_u ja'i ra pa ran ts'äya, bi 'yëñ' a ra Jesús.

3

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u him mi sä di juan rá 'yë

¹ Ne nu ra Jesús b_uya bi yärp_u ja ra nijä mahøn'a. Ne mí 'b_u n'da ran 'yoh_u him mi sä di juan rá 'yë. ² Ne mí 'b_u 'da di äxtho ra Jesús 'b_u di hocpa rá 'yë ran 'yoh_u. Ne nu'b_u da nu di hocpi di yäp p_uya nguetho ra pa ran ts'äya a. ³ Pë nu ra Jesús bi 'yëmp'a ran 'yoh_u:

—Ndants'i, gam 'bäh_u made i 'b_uh y_u ja'i, bi 'yëmbi.

⁴ Ne nub_uya, bi 'yän'd_u 'b_u n_u ne bi 'yëmp'_u:

—Dami xij_u ya 'be'a x_un ho da t'øt' 'b_u ra pa ran ts'äya. Ha da t'øt'a n'da ran ho uague da t'øt'a n'da ran ts'o. Ha x_un ho 'b_u da yänba rá te rá mijä'iui n'da, uague x_un ho 'b_u da hyäcpa rá te rá mijä'iui n'da.

Pë nu'_u hin'y_u 'be'a sä dí d_uti. ⁵ Nu ra Jesús bi hyanman'_u y_u ja'i b_uya ne bi zøt rá mb_ui nguetho hin'y_u ran hocjä'i _u. Nub_uya bi 'yëmp'a mi _u rá 'yë:

—Dami juan ni 'yë.

Ne 'bex bi juan rá 'yë b_uya, bi gomanho. ⁶ Bi bøn y_u fariseo b_uya ne in cue. Bin yäh_u mahøn'a _u yän säh_u ngue mi ten ra Herodes, ne mí hon _u 'b_uep_u dí hyo a ra Jesús.

X_un ngu y_u ja'i bim peti b_u ja ra d_udehe mahøn'a

⁷ Nu ra Jesús bi 'uegue bi mbähä y_u xädi b_u ja ra d_udehe ne x_un ngu y_u ja'i mi 'b_uep_u ra häi Galilea bi denthoho. ⁸ Ne _u y_u m_ungu b_u ja ra häi Judea, n_uep_u ra hnini Jerusalén, n_uep_u ra häi Idumea, n_uep_u 'danguadi ra Jordán, n_uep_u ra x_uequi Tiro ne Sidón, bi 'yø _u 'be'a gätho bi 'yøt'a ra Jesús. Janangue a gätho bi zøm b_u mi 'b_u a. ⁹ Ne nu ra Jesús bi 'yëmp'_u y_u xädi:

—Damin säh_u, gui jomhb_u n'da ra t'ambosa n_u ja ra dehe, bi 'yëmp'_u.

Ngub_u bi xifi nguetho i nu man'da man'da ní zøntho y_u ja'i ne nu'b_u bin d_u b_u y_u ja'i da hyuxp_u ja ra mbosa ra Jesús b_uya. ¹⁰ Nguetho ya xí hoqui x_un ngu y_u hyënni, janangue a din tønthoho _u y_un zäman'_u in nde da benba rá pahni ra Jesús ngue mi p_u _u, høntho ga thärpa thoho rá pahni 'bex gue da yängui, mi ëñ'_u. ¹¹ Ne nu'_u min 'yoh_u ra zïthu bin danyahmu b_u 'b_uh ra Jesús ne mbafi, ëñ' _u:

—Nu'i gue'e rá Ts'ant'_u i Oja, bi 'yëñ' _u.

¹² Pë nu ra Jesús nts'ëdi bi hecpa _u nguetho hingui ndepe gue'_u y_u zïthu dí b_u _u y_u ja'i gue gue'a rá Ts'ant'_u Oja a.

Ra Jesús bi huahni 'de'mayoho y_u xädi

¹³ M'bejua b_uya bi guam b_u ja ra nyuni a ra Jesús. Nub_uya bi zohn'd_u 'da y_u xädi ne nu'_u bi mba b_u 'b_uh ra Jesús _u b_uya. ¹⁴ Ne nub_uya bi huahn'd_u 'de'mayoho, bi zänni din 'yoh_u ngue da zä da mbehni da xih y_u ja'i rá m hman Oja. ¹⁵ Ne bi un y_u ts'ëdi di hoc y_u hyënni ne da hyøn a thi y_u zïthu n'yoh_u 'da y_u ja'i. ¹⁶ Bi zänna ra Simón, ne bi zänbi dí huti ra Pedro a. ¹⁷ Ne ra Jacobo ne'a ra Xuua rán 'yoh_u na ra Jacobo. Gätho yoho y_u ts'ant'_u ra Zebedeo ya. Ne bi zänba yän sopathuhu Boanerges, i nde da ma tengu n'da ra ngäni. ¹⁸ Ne'a ra Andrés bi zänni, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo ngue rá ts'ant'_u ra Alfeo, ne ra Tadeo, ne man'da ra Simón, t'ëmbi ra cananista. ¹⁹ Ne ra Judas Iscariote gue'a di d_u a ra Jesús. Ne nu'b_u mí gua'a bi un y_u ts'ëdi _u, bá ëñ' y_u ngu.

Bi t'ëmbi in 'youi rá ts'ëdi ra zïthu a ra Jesús

²⁰ Ne xø bi zøm b_u x_un ngu y_u ja'i mahøn'a xø him mi pongui din sihmë ts'_u a ra Jesús ne

yá xádi. ²¹ Nu'bu mí 'yø u yá meni ra Jesús 'be'a gátho i øt'a, embi in gát'i, ne bá ε u bi zøm bu 'bah ra Jesús i nde da zits'i.

²² Ne nu yu xänbate nijä xpí 'yε a Jerusalén, sä εn u n'youi ra zithu ra Jesús, ne εn u nangue rá ts'edi yá hmu ra zithu gue'a ní zä i høn a thi yu zithu ra Jesús, sä bi 'yεn u yu xänbate nijä.

²³ Nu'bu mí bah ra Jesús 'be'a bi man u, bi zon'du büya ne bi xih yun t'uti da badi hinga gue'a man u. Bi 'yεmp'u:

—Hin da zä a ra zithu din susehu yá minzithuhu, ne xti 'betho rá ts'edi. ²⁴ Tengu n'da ra ts'ut'abi bu ja ra hnini hingui sä da hyä rá ts'edi 'bu din susehu u yá jä'i. ²⁵ Ne ngutho n'da ra ngu 'darpu 'buhmbu yá ts'unt'u n'da ran 'yohu da guase u 'bu hinga 'dat'a im bēni. ²⁶ Ngutho u yu zithu 'bu xtín susehu yá hmu, xtan guase u 'bu hinga 'dat'a im bēn'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Ne xø bi xih man'da ran t'uti nangue 'be'a bi 'yørpa ra zithu, bi 'yεmbi:

—Njon da zä da yørpu ja rá ngu n'da ran 'yohu i ja rá ts'edi gue'bu hinga m'bet'o da thu't'i. Pe nu'bu ya bi thu't'i, hingui hēi da thaspi 'be'a gátho i pes' pāya, bi 'yεn a ra Jesús.

²⁸ Pe majuani dí xi ahu hønt'a go ma ts'oqui bi 'yøt' yu jä'i da mba ma punbi 'bu da hyon ra punbi, ne hønt'a go ma ts'ore bi ma. ²⁹ Pe nu'u to'o im man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Ojä njam'bu da zä da mba ma punbi u, da nu ran unbi gátho yu pa mazai, bi 'yεn a ra Jesús.

³⁰ Ngubu bi xih yu xänbate nijä ra Jesús nguetho bi 'yεn'u hinga gue'a rá ts'edi rá Hogandahi Ojä in 'youi ra Jesús, ngue mi høn a thi yu zithu.

Ra Jesús i embi rá mbe ne yün 'yohu u i øt' rá pähä Ojä

³¹ Ne nubüya bá εse rá mbe ra Jesús ne yün 'yohu. Pe mí 'bátho bu thi nguetho him bi zä bi yut'a mbo. Ne bi xi u 'bäpu mbo:

—Xihmi ts'u ra Jesús ngue dín zohndähe ua thi, bi 'yεmp'u.

³² Ne nu'u 'darpu mí huhmbu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—Bäpu thi ni mbe ne nin 'yohu, i hon a i 'na.

³³ Nu ra Jesús büya bi dät'u:

—Ga xi ahu te'o a ma mbe ne man 'yohu.

³⁴⁻³⁵ Ne bi hyant'u 'darpu huhmbu büya, ne bi 'yεna:

—'Bucua ya ma mbe, ne man 'yohu, nguetho hønt'a go te'o da 'yørpa rá pähä Ojä, gue'a man 'yohu a, ne gue'a man ju a, ne gue a ma mbe a, bi 'yεmp'bu mi dadi.

4

Ran t'uti ra mbomhmudä

¹ Ne xø bi xänba yu jä'i mahøn'a bu ja ra ndendädehe a ra Jesús. Ne εmme xun ngu yu jä'i bim petihu bu. Janangue'a bi yørpu ja ra t'ambosa bi dan i ts'u bu ja ra ndenthe. Nu yu jä'i bi gopu ndenthe büya. ² Nu ra Jesús büya xun ngu yun t'uti bi xih yu jä'i 'bu mí xänbi, ne bi 'yεna:

³ —'Yøhmbu ts'u ran t'uti ga xi ahu ya. Nu'a n'da ra uähi bi mba bá pon yu hmudä. ⁴ Ne bi zo 'da bu 'yu. Nubüya bá εh yu doja bi jua'a nts'a yu hmudä xí zo bu. ⁵ Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado ne ts'utho ra häi bu. Janangue'a 'bex bi bøxa n'dihi. ⁶ Pe nu'bu mam bá pøx ra hyadi 'bex bi 'yot'u nguetho hin hapu sä da mba yá 'yu. ⁷ Nu'u mi'da bi zo bu ja yu dapo, bi bøts'e pegue bi gom' yu dapo, ne nte bi ndø'u. ⁸ Pe nu'u mi'da büya bi zo bu ja ra häi xun ho. Bi bøts'e ne bin te, ne bi ndøgue. Nu'u 'da 'däte ma'det'a bi ndøgue, nu'u 'da hyäte, nu'u 'da n'da ciento bi ndøgue ngue n'da 'bäi, bi 'yεn a ra Jesús.

⁹ Ne xø bi 'yεmp'u yu jä'i:

—Hønt'a go to'o ja yá zagu bi 'yø a dá ma, bi 'yεmbi.

Hanja i xih yun t'uti yu jä'i a ra Jesús

¹⁰ Nu'bu mi 'busehu 'de'ma yoho yá xádi ra Jesús ne'u mi'da yá 'yεc'yēi, bi xifi da xi u 'be'a na mbøn a ran t'uti bi ma. ¹¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—Gue'ahu bi ja ahu gui pähmbu a him mam fadi mam 'bet'o ngue 'bepu ní manda rá ts'edi Ojä. Pe nu'u yu jä'i thohe gue'u da sänba yun t'uti, ¹² madague da nu pe hin da 'yørpa masu 'be'a da nu, ne madague da 'yøde pe hin da badi 'be'a ní mba a, ne hin da bēni di päh yá mbai ngue da hyon ra punbi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rän theui a ran t'uti a ra mbomhmudä

13 Nε xø bi 'yεmp'ε mahø'n'a:

—Nu'bε hin guí p̄hmbε 'be'a na mbø'n'a ran t'uti dá mangä, ha da zä gui p̄hmbε gätho mi'da ga xi ahε 'bε. 14 Nu'a na mbø'n'a dá mangä, nu'a ra uähi que'a bá man rám hman Ojä hønbe go hapε. 15 Guehya bi zo bε ja ra 'yu na mbøni bi 'yømanho rám hman Ojä ya. Pε nu ra z̄ıthu 'bex bi japi bi pumbεni a ram hma bi sifi. 16 Ximangutya bi zo bε ja yε ndaxnado na mbøni bi 'yøh ram hma nε bin johya. 17 Pεgue hinga gätho rá mbai bi bēni. Janangue'a nu'bε bi nu yεn εcpi nε yεn εnbi nangue rám hman Ojä him bi hyät'i, 'bex gue bi zu nε bi 'uegue. 18 Nε nuya bi zo bε ja ra d̄apo na mbøni bi 'yømanho ram hma 19 pε εmme di ho ra ximhäi nε ra mbeti i hä't'i, nε di ho da 'yøt' yú pähä zεhε. Tengu'bε bi gomba ram hma, nε hin di japi din te yú mbai. 20 Pε nuya bi zo bε ja ra häi xεn ho, na mbøni bi 'yømanho rám hman Ojä, bi hyāni, nε bin te yú mbai xεn ho, nε bi xant'a ram hma xεn ho, tengutho yε hmudä, gue bi ndø'a 'däte ma'det'a ε 'da, nε hyāte ε 'da, nε n'da ciento ε 'da, bi 'yεmp'ε yú xädi 'bε mi xifi 'be'a na mbø'n'a ran t'uti bi ma.

Gätho him mam f̄adi da zøni da f̄adi

21 Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'a mam hmangä nts'änni gätho yε j̄a'i da 'yøde, tengu n'da ra nyot'i nts'änni di yot'i gätho bε mbo ra ngu, hingan ts'änni da mba ma cū't'i bε ja ra 'bihuanza o ra 'bit'ots'i. 22 Nguetho gätho 'be'a him mam f̄adi da zøni da f̄adi, nε gätho 'be'a him midí nεqui da zøni da hnu. 23 Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma. 24 Nε nu'a di jamansu a i øde da b̄adi xεn ho nε Ojä di japi man'da xεn ngu da zøni da b̄adi. Pε nu'a hin ε di jamansu a i øde, pε nε'a zi ts'ε mi p̄adi dim 'bedi, nε tengu ni t'eni gnán εmhbe gue'a dí t'en'nahε, nε man'da mbongui thoho din 'da ahε. 25 Din ja ahε tengu ram hma i εna: “Nu'a xεn ngu i ja man'da xεn ngu din t'unni pε nu'a ts'εtho i ja man'da da thānba a.”

Rán t'uti ra hmudä i te

26-27 Nu ra Jesús bi 'yεmp'ε mahø'n'a:

—Nuya di manda ua rá ts'edi Ojä madague'bε hin di nεqui, tengu thoho n'da ra hmudä 'bε bi du a n'da ran 'yohε,

madague'bε hingui nu hague ám bøts'e pεgue i p̄adi da bøts'e, nte im bεntho. 28 Nguetho nu'a ra häi dí tēse yε thuhu a. Nu'bε bi mbadi bi bøts'e, yε paxi thoho, m'bejua bεya da ndøh yú d̄axi, nε nubεya din thā ε. 29 Nε nu ran 'yohε bεya da xoqui nguetho bi zø'n ra ora da 'be'ts'i, bi 'yεn a ra Jesús. In jabε rá ts'edi Ojä ngue di manda ua nε njongui nu hague na te.

Ran t'uti rá hmudä ra mostaza

30 Nε man'da ran t'uti bi xih yú xädi ra Jesús mahø'n'a, nε bi 'yεmp'ε:

—'Bεpε dá bεmhbe hague di manda ua rá ts'edi Ojä. Ga xi ahε n'da ran t'uti nangue'a. 31-32 In ja tengu n'da rá hmudä ra mostaza i pa m'boni, nε εmme zicue tho, εmme man'da zicue xinda gue mi'da yε hmudä, pε man'da i te xεn ngu yú 'yε, xinda gue gä mi'da yε paxi nε xøgue sä da 'yøt' yú 'bafi yε doja bε ja yú xaha. Njabε rá ts'edi Ojä bε ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hanja bi xih yεn t'uti ε yε j̄a'i

33 Nε xεn ngu mi'da yεn t'uti bi xänba yε j̄a'i a ra Jesús 'bε mi xänbi tengu ya i hmangua, pε hønt'ε hingui hēi bε dá f̄adi bi xifi. 34 Nε nte bi xih mi'da yεm hma, hønt'ε yεn t'uti bi xifi. Pε nu'bε mi 'bεsehε yú xädi bi xih p̄aya 'be'a na mbø'n'ε yεn t'uti bi mam bε 'buh yε j̄a'i.

Bi xifi din hε ran d̄ahi ra Jesús

35 Nu'bε mín de bεya nu ra Jesús bi 'yεmp'ε yú xädi:

—Nuya ga thohmbε nε 'danguadi ra d̄adehe, bi 'yεmp'ε.

36 Nε nubεya bi xih yε j̄a'i da mbeng bε yú ngu. Nu yú xädi bεya bi 'yon a ra mbosa mi huhε ra Jesús, bi mbähä bεya. Nε xεn ngu mi'da yε j̄a'i bi denni ngue bi hyuse yú mbosa ε. 37 Nε nu'bε ya i 'yo bε ja ra dehe nε nts'edi ran d̄ahi bin ja, nε bi donts' ra dehe ra mbosa nε mi ts'εtho xtán yudi. 38 Pε nu ra Jesús mi hunh ra huhni, nε mi ap̄ε ja ra mbosa. Nu yú xädi bi 'yä ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Xänbate i, ha nte guím bēni nε nde ga tuhε, bi 'yεmp'ε.

39 Bi ndants'a ra Jesús bεya nε bi 'yεmp'a ran d̄ahi nε a ra dehe:

—Daman hε, bi 'yεmbi.

'Bex gue bin hε ran dahi ne ra dehe baya him mam bi 'yāni. ⁴⁰ Nubaya, bi 'yemp'u yá xādi:

—Guín suh nguetho ts'utho guí εc'yεigah.

⁴¹ Nu yá xādi baya bi zu a ra hmu, ne bi hyonya thoho a bin ja. Bin 'yεmzehe n'da ngu n'da u:

—'Be'a di 'yεt'ui na ran 'yohu, ne ya 'bex gue in hε a ran dahi ne ra dehe di hεcpi.

5

Ra Jesús bi hyonba thi yu zithu a ra mengu bu Gadara

¹ Nubaya nu ra Jesús ne yá xādi bi zom bu 'danguadi ra dadehe nub ja ra häi Gadara. ²⁻⁶ Ne mi 'buru n'da ran 'yohu min 'youi yu zithu. Nu'a mi zam bu ja ran 'yāgui, ne njo'o to'o mi sä da zammi nguetho gā i xεcthoho yu cadena mi pa nthat'i. Xun ngu yu nidi bi thurpa yá 'ye ne yá gua nangue yu cadena, pe gātho i xεcthoho. Njon mi sä di hεcpi. Gātho ra pa ne ra xui mi mbaru ja ra dapo o gueru ja ran 'yāgui, ne midi unba zεhe nguetho mi hεzehe rá ja'i nangue yu do. Nu'bu mí bōm bu ja ra mbosa a ra Jesús ne yá xādi, 'bex bá ε a ran 'yohu bin c'athu, bí 'yεru ja ran 'yāgui, bin danyahmu bu 'bāh ra Jesús, bi dānde, ⁷ ne nts'edi mbafi, bi 'yεna:

—'Be'a guí nde gui 'yorcahe grá Jesús, rá Ts'unt'u i Oja mahets'i. Nuya dí ä a ra mate hin gui angahe, ⁸ bi 'yεn'u yu zithu 'bu mi sifi da bōm bu rá mbai ran 'yohu. ⁹ Ne nubaya nu ra Jesús bi 'yān'nu yu zithu:

—'Be'a ní thuhu, bi 'yεmbi.

—Ma thuhu “N'dan nεts'igāhe” ne εmme xun ngu gāhe, bi 'yεna. ¹⁰⁻¹² Ne nts'edi dí ä a ra mate gue'bu ga pōmhbe hin gui pεngahe bu n'danni i ja yu häi, dami 'yorcahe ra mate gui pεngahe nu 'bāh yu ts'udi ga cūthe nu, bi 'yεn'u. Nguetho hinga yatho mí 'yo u yu ts'udi xun ngu, mi sapaxi bu.

¹³ Nu ra Jesús ya bi un ran t'edi da yaru 'bāh yu ts'udi. Nu'bu mí yaru ya 'bex bán tih yu ts'udi bá caru ja ra nguani u 'bex bi yaru ja ra dehe u, ne gā bi du bu baya. Mbe yo mahuhi i jua u.

¹⁴ Nu u yan 'yohu midi jamansu yu ts'udi, 'bex bi 'da 'bu min nu 'be'a bi 'yot'u yu ts'udi. Bi mba bá mam bu ja ra hnini neru huahi a

bin ja. 'Bex bi mba yu ja'i baya da nuse u 'be'a bi man u yá mbādi yu ts'udi. ¹⁵ Nu'bu mí zom bu, bi nu i hupu a ran 'yohu madí unba ra zithu, ya xí zā ne i he rá zi pahni. εmme bi mbidi yu ja'i baya. ¹⁶ Nu'bu xí nu yu ts'udi, xø bi xifi xun ho yu ja'i mahon'a 'be'a xín ja. ¹⁷ Ne nubaya, nu yu mengu bu εmme bi 'yāp ra mate ngue 'bex gue da bōn a ra Jesús bu ja yá häi u.

¹⁸ Bi mba da ndex ra mbosa a ra Jesús baya. Ne nu'a ran 'yohu xí unba ra zithu εmme i nde da den'na ra Jesús gue 'daru din 'yohu. ¹⁹ Pe nu ra Jesús him bi un ran t'edi ne bi hεcpi.

—Ni mba bu ni ngu, ne gui xi u nim 'buihu ran ho bi 'yot'a Oja ra Hmu ngue bi huε'a i, bi 'yemp'a ran 'yohu.

²⁰ Nu'a min 'youi ra zithu baya, bi mba rá ngu. Bi dāmi bi mam bu gātho ra xεqui Decāpolis 'be'a xí 'yōrpa ra Jesús. Ne gātho u bi xifi bi hyonya thoho u.

Ra Jesús bi 'yā'rá t'ixu ra Jairo ne bi hoc'a n'da ra xisu mi hεmb ra mbeji

²¹ Ne nu'bu ya mi zōn ra Jesús bu ná 'danguadi ra dadehe, εmme xun ngu yu ja'i bim peti bu ndenthe mahon'a gueru bin säya ra mbosa. ²² Bi zō'a n'da rá narbi ra nijā i Jairo a, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús.

²³ Ne εmme bi 'yāp ra mate, bi 'yεmbi:

—'Yorqui ts'u ra mate ga mbāhā ba cāx ni 'ye ma t'ixu nguetho εmmei, janangue'a da yāni ne hin da du, bi 'yεmbi.

²⁴ Nu ra Jesús bi mbe baya, ne xun ngu yu ja'i bi den'ndu, xøgue bin du bu ni mba u.

²⁵ Ne bi zaru 'yu n'da ra xisu ná 'de'mayon jeya mi hεmb ra mbeji. ²⁶ εmme xí nu ran unbi nangue xun ngu yu 'yothēbate xí 'yothē. Xi juadi gātho rá mbeti mi ja, ne xingui ts'u bi dits'i, xøgue man'da εmmei. ²⁷ Pe nuya i hon a ra Jesús nguetho xí 'yō'am man yu ja'i ngue di hoqui hōnt'a go 'be'a man u. Janangue nu'bu mi zādi 'bex bi yu't'i nde bu ní mba u, bi dārpā rá xūthapahni ra Jesús baya. ²⁸ Nguetho mí εnse ra xisu, “Hōntho ga thārpā rá pahni, ya da yāngui,” mi εna.

²⁹ Ne nu'bu mi dārpā rá pahni ra Jesús 'bex bin hε a rá mbeji mí hεmb baya. 'Bex bi bā a ra xisu ngue ya bi zā xun ho. ³⁰ 'Bex bi bāh ra Jesús ngue bi hoc'a n'da ra ja'i rá ts'edi

'bɛ mí dárpa rá pahni. Janangue bi nyɛ'a ra Jesús, bi hyɛt'ɛ yɛ ja'i min 'yohɛ nɛ bi 'yɛna:

—To'o bi dárca ma pahni, bi 'yɛna.

³¹ Nu yá xádi bɛya bi 'yɛmbi:

—Guín nuhma ɛmmɛ dɛ ua yɛ ja'i, “To'o bi dárca ma pahni,” nɛ guí ɛna.

³² Nu ra Jesús i tɔ'mi da manɛ to'o xí dárpa rá pahni. ³³ Nɛ nu ra xisu bɛya, bin su nɛ di fet'i nguetho pɔ a xí t'ɔrpe. Nɛ bi mba bɛ 'bäh ra Jesús bin danyahmu bɛ ja rá hmi nɛ bi xifi gátho 'bɛ'a xí 'yɔt'e. ³⁴ Nu ra Jesús bɛya bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá zi xisu, bi zä i nguetho gá 'yɛc'yɛigui. Ni mba da hyu ni mbai, him man di ɛn'a a gmi hɛmbi.

³⁵ Gätho na yaui a ra xisu 'bɛx bi zɔpɛ mi'da yɛ ja'i bí 'yɛpɛ ja rá ngu a ra Jairo, bi t'ɛmp'a ra Jairo:

—Nu'a ni t'ixu ya bi du. Säti thoho man'da gadi pah na ra xänbate.

³⁶ Pɛ nu ra Jesús 'bɛ mí 'yɔ a bi man'ɛ, bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O di tu ni mbai, hɔntho gui 'yɛc'yɛi ngue majuaɲi i ja ma ts'edi, bi 'yɛmp'a.

³⁷ Guehma bi thoh pɛya nɛ njom bi japi da dɛnni. Hɔnt'a ra Pedro, nɛ ra Jacobo nɛ ra Xuua rán 'yohɛ ra Jacobo, bi xifi da mbähä bɛ rá ngu ra Jairo. ³⁸ Nu'bɛ mi zɔm bɛ ja rá ngun a ra Jairo bɛya, bi nu ngue i zon'ɛ yɛ ja'i 'bɛpɛ, nɛ ɛmmɛ di mbahni na ts'oni. ³⁹ Bi yɛpɛ mbo ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'ɛ 'bɛpɛ:

—Hanja ɛmmɛ gadi hihɛ na ts'oni. Nuna ra hmute hingui tu pɛgue i äha.

⁴⁰ Nu'bɛ mi 'yɔh yɛ ja'i 'bɛ'a bi man a, bi den thoho bɛya. Nu ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'ɛ yɛ ja'i:

—Dami pɔmhɛ thi, bi 'yɛmbi.

Hɔnt'a rá ta nɛ'a rá mbe ra hmute xí du nɛ yá xádi, bi yɛthɛ ra Jesús bɛ 'bɛn a ra hmute.

⁴¹ Nu'a ra Jesús bɛya bi bɛnba rá 'yɛ a ra hmute nɛ bi 'yɛmbi:

—Talita cumi, bi 'yɛmbi. I nde da ma: “Nu'i grá hmute dí xi i, dami ndants'i.”

⁴² Nu'a ra hmute bɛya 'bɛx bi ndants'i nɛ bin 'yo. 'Dɛ'mayon jɛya mi pɛ'ts'a. Nu'ɛ bi yɛthɛ mbo bi hyonya thoho. ⁴³ Nu'a ra Jesús bɛya nts'edi bi 'yɛmp'ɛ:

—Njon gui xihmbɛ 'bɛ'a dá ɔt'ä, bi 'yɛmp'ɛ. Nɛ nubɛya bi 'yɛmp'a ra Jairo:

—Dami 'uɲn na ni t'ixu ya, bi 'yɛmbi.

6

Ra Jesús bi zɔm bɛ rá hninizɛhɛ

¹ Bi bɔm bɛ ra Jesús bɛya, bi mba bɛ ja rá hnini zɛhɛ Nazaret. Bi mbähä yá xádi. ² Nɛ nu'a ra pa ran ts'äya, bi mbähä yá xádi bɛ ja ra nijä. Nu ra Jesús bɛya bi xänba bɛ yɛ ja'i. Nu'bɛ mi 'yɔh yɛ ja'i a bi man'a ra Jesús, bi hyonya thoho nɛ dɪn 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—'Bɛ'a nin xádi im man na. 'Bɛ'a ni ts'edi i ja na, ngue i sä i ɔt' yɛn t'ɔt'e mixte na.

³ Ha hinga guehna ra yaxi na, rá ts'ɛnt'ɛ ra María. Nɛ yɛn 'yohɛ ra Jacobo, nɛ ra José, nɛ ra Judas, nɛ ra Simón, nɛ ɛ yɛn ju dí 'bɛhmbɛ ua, bi 'yɛn ɛ.

Nɛ bi ɛt' yá mbai zɛhɛ ɛ. ⁴ Janangue'a nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Gätho yá pɔngahyá Ojä i hnumansu, pɛ hɔnbɛ ja rá häizɛhɛ nɛpɛ 'bɛh yá mɛni, nɛpɛ ja rá nguse hingui hnumansu bɛ, bi 'yɛn'a.

⁵ Nɛ hingui ngu yɛn t'ɔt'e bi 'yɔpɛ ngue xtá 'yut rá ts'edi. Hɔnt'ɛ zi yoho yɛn zäman'ɛ bi gäx rá 'yɛ bi japi bi yɛn'ɛ. ⁶ Nɛ bi hyonya thoho a ra Jesús nguetho him bi 'yɛc'yɛi ɛ ngue i ja rá ts'edi ɛ yá mɛnguhɛ. Nɛ nubɛya bi mba bɛ ja yɛ t'ɛhnihi jombɛ Nazaret, nɛ bi xänba bɛ ɛ yɛ ja'i.

Bi mbɛhn'dɛ 'dɛ'mayoho da mamp'a rá mha

⁷ M'bɛjua bɛya bi xi ɛ 'dɛ'mayoho yá xádi ngue da mba bɛ ja yɛ hnini. Nɛ 'da i yoho bi zänni, nɛ bi un yá ts'edi da hyɔn'a thi yɛ zɪthu in 'yohɛ ɛ 'da yɛ ja'i. ⁸⁻⁹ Nɛ bi xi ɛ nte da hyax 'bɛ bi mba ɛ. Hɔnt'a n'da ra tɔhɔ da hyats'i n'da ngu n'da ɛ. Nɛ hɔnt'ɛ yɛ thɪxfani da 'yɛt'i. Xing yɛn ju'dɔzɔ, xing yɛn zɛdi da hyats'i, xing ra mbɛti, nɛ xín da gax ɛ yojo'ts'i yá pahni.

¹⁰ Nɛ man'da bi 'yɛmp'ɛ:

—Hɔnbɛ go hapɛ da mba ma säya ahɛ 'bɛ gá sɔmhɛ bɛ ja yɛ hnini, gam 'bɛhmbɛ bɛ gue'bɛ go gá nɛxhɛ bɛ. ¹¹ Nɛ nubɛ hapɛ gui sɔmhɛ ngue hin da zin ahɛ nɛ hin da 'yɔmanho a guí mamhɛ, dami pɔmhɛ bɛ, dami huajɛ ra häi ja ni xɪnguahɛ, ra hmɛpya ngue gui sohmbɛ bɛ ɛ. Nɛ majuaɲi dí xi ahɛ, nu'a ra hnini hin da zin ahɛ, man'da xɛn ngu ran ɛnbi da nu a 'bɛ bi zɔn ra pa ran

juañbi, xinda gue'a ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'yεmp'ε yá xädi.

¹² Ne bi bøm bu 'de'mayoho büya, bi mba. Hønbu go hapu bin 'yo bi xih yu ja'i di päh yün 'yomfεni nangue yu ts'oqui bi 'yøt'e.

¹³ Ne bi hyøn a thi xun ngu yu zïthu mín 'yohu 'da yu ja'i ne xun ngu yun zäman'ε bi gox ra aceite ne bi japi bi zä ε.

Rán dqte ra Xuua Nxixyá

¹⁴ Mí ø a ra ts'ut'abi Herodes ngue mí man yu ja'i 'be'a mí øt'a ra Jesús bu mí 'yo, ne bi 'yεmb büya:

—Masque gue'a ra Xuua Nxixyá a bi dambεni, janangue'a i øt yun t'øt'e ngue i uh rá ts'edi, bi 'yεna.

¹⁵ Pε nu'ε 'da yu ja'i, mi εna:

—Ra Elías a ra Jesús.

Ne nu'ε 'da i εna:

—Ra pøngahyá tengu mi 'buh maya'bu.

¹⁶ Pε nu ra Herodes 'dat'a im ma, bi 'yεna:

—Gue'a ra Xuua Nxixyá a ngue dá manda da ts'εcpa rá 'yuga, masque bi dambεni, bi 'yεn a ra Herodes.

¹⁷⁻¹⁸ Nguetho guesε ra Herodes bi mbεnh'du bá bent ra Xuua, bi du't'i ne bi got'a fädi. Nguetho in cuε ra Herodes 'bu mí t'εmbi hingui ho a bi 'yøt'e ngue xí zin a rá 'bεpo. Ne nu'bu mí zin'a ra xisu, mi 'buhmi a ra Felipe. Ne nu'a ra Felipe, rán 'yohu zεhe a ra Herodes. Ne nu ra xisu i Herodías a. Ne gue'a ra Xuua Nxixyá bin yaui ra Herodes, bi xifi hingui ho a bi 'yøt'e. Him bi 'yømanho ra Herodes büya, janangue bi manda dí cot'a fädi ra Xuua Nxixyá.

¹⁹ Ne a ra Herodías bin cuε ne εmme honi 'bεpu dí hyo a ra Xuua. Pε him 'bex bi zä bi hyo. ²⁰ Nguetho nu ra Herodes mi paði ra hocja'i a ra Xuua, ne bi xi ε yu mbängoxthi njon da japi da yurpu ngue di unba ra Xuua. Ne nu ra Herodes, ja'bu di manda bá ts'inba ra Xuua ngue i nde da 'yø i ts'ε rá hman ra Xuua. Ne bi 'yømanho tho madague'bu hinga gätho i paði 'be'a nam bøn'a i man ra Xuua.

²¹ Nu'bu mi zøn ra pa rá ngopa ra Herodes, nu ra Herodías büya bi dïni 'bεpu dí hyo ra Xuua büya. Bi 'yøt'a n'da ra dānsihme ra Herodes bá si yüm fäts'ihε, ne yú hmudofai ne'ε yu ngurpi bu ja ra häi Galilea. ²² Nu'bu min sihme ε bi yurpu rá

t'ixu ra Herodías, bin nesε a ra hmute. Nu ra Herodes ne ε gä mi huhmbu bu εmme bi numanhop rán hnei ra hmute.

—Nuya gui 'yäqui 'be'a gui nde gui 'yäqui, nugä ga 'da i, bi 'yεmbi.

²³ Ne xø bi 'yεmbi:

—'Yεc'yεi Oja majuani ga 'da i 'be'a gui 'yäqui madague a gui 'yác made gätho 'be'a dí pε'ts'ä, bi 'yεmbi.

²⁴ Nu'a ra hmute büya bi bøni ne bi 'yän'na rá mbe ngue ra Herodías, bi 'yεmbi:

—'Be'a sä ga äpi, mbe.

Nu'a rá mbe büya bi 'yεmbi:

—'Yäp'a rá ya ra Xuua Nxixyá.

²⁵ Bi mbenga n'dihi ra hmute büya bi 'yεmp'a ra Herodes:

—Dí nde 'bexque guehya gui 'dac'a rá ya ra Xuua Nxixyá, gui cärcä ra mbohi, bi 'yεmbi.

²⁶ Nu ra Herodes büya bi du rá mbui 'bu mi 'yø a bi man a ra hmute, pε hingui sä 'be'a da mam büya nguetho hupu ja ran sihme ε xí 'yøde 'be'a bim ma ngue ya xi ma majuani di unni 'be'a da t'äpi. ²⁷ Janangue a guehma bi mbεnhna n'da ra dofai bá hanba rá ya ra Xuua. ²⁸ Nu'a ra dofai büya bi mba bá sεcpa rá ya ra Xuua nubu ja ra fädi ne bá cät'a n'da ra mbohi, bi unna ra hmute büya. Nu ra hmute büya, bi unna rá mbe a rá ya ra Xuua. Ne gue'a bin ja 'bu mi du ra Xuua Nxixyá.

²⁹ Nu'bu mí 'yøh yú xädi ra Xuua ngue bi ts'εcpa rá ya, bá ε ε, bi duspa rá ngøc'yεi ne bi mba bi 'yäpu ja ran 'yägui büya.

Bi un ran ts'ihme cät'a mahuqi a ra Jesús

³⁰ Nu'bu jam bá penc ε yú xädi a ra Jesús, bi xifi 'be'a gätho xí 'yørupu bin 'yo, ne bi ma 'be'a gätho bi mam bu 'buh yu ja'i 'bu mi xih rá hman Oja ε. ³¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'ε:

—Ga mbähä ts'ε nε n'danni ngue dan säyahε ts'ε nε, xøhma gui yähmbu, bi 'yεmp'ε.

Nguetho xun ngu yu ja'i i søm bu, ní mba ne ní 'yεhe, ne xingui ts'ε im bongui din sihme ε. ³² Janangue a bi hyu ra mbosa ε im bεni da zøm bu ma'ueni ε guεpu da zä dim 'buse ε. ³³ Pε xun ngu mí'da yu ja'i bi hyant'a ra mbosa bu ni mba ne bi paði i hu bu ra Jesús. Ne bá nεxpu ja yú hnini ε, ne εmme bin ti ε ne 'yogua thohe ne m'bet'o bi

zòm b̄a da zòn'a ra mbosa. ³⁴ Nu'b̄a mi ḡah ra mbosa ra Jesús ne yá xädi, bi nu x̄n ngu ȳa j̄a'i ya xí zòm b̄a, ne bi huɛc'̄a ngue in ja tengu ȳa de'yo njo'o di jamansu. Ne 'bex bi d̄a'mi bi xih ȳa j̄a'i rá̄m hman ra Jesús mahøn'a asta gue'b̄a go mín de. ³⁵⁻³⁶ Nu'b̄a mín de b̄aya bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—ɛmm̄e bin de ya, ne hinga nan sihm̄e ȳa j̄a'i, dami p̄enp̄a ja ȳa t'uhnini ya da d̄än ȳa hm̄e b̄a nguetho ma'ueni ua ne hin'ȳa 'be'a da zi, bi 'ȳɛn'̄a yá xädi.

³⁷ P̄e nu'a ra Jesús bi 'ȳɛna:

—Gue'ah̄a gui 'uĩmh̄b̄a ȳa j̄a'i, bi 'ȳɛmbi.

Ne bi 'ȳɛn'̄a yá xädi:

—P̄e ha gui ɛnje gua tämhbe yociento ra hm̄e ngue ga unhde ȳa j̄a'i da zi, bi 'ȳɛn'̄a.

³⁸ Nu ra Jesús b̄aya bi 'ȳɛmp'̄a:

—Bá nuh̄a b̄a hangu ȳa hm̄e ja b̄a.

Nu'b̄a mí b̄adi, bi 'ȳɛmbi:

—C̄at'a mh̄m̄e ne yoho ȳa hūa ja ua, bi 'ȳɛn'̄a.

³⁹ Ne bi xih p̄aya:

—Dami xihmb̄a ȳa j̄a'i d̄in säya n̄a i ja ȳa 'bot'ei.

⁴⁰ Ne 'darp̄a bi hyu ̄a n'da ciento, ne 'darp̄a bi hyu ̄a mi yote ma 'det'a, ne njab̄a bi 'ȳot'e ḡätho ̄a mi'da. ⁴¹ Nu'b̄a mi ḡan'̄a c̄at'a ȳa hm̄e ne ̄a yoho ȳa hūa ra Jesús, bi nd̄os mahɛts'i, bi 'ȳäp r̄án j̄api Oj̄a ne bi x̄en'̄a ȳa hm̄e. Ne ̄a ȳa hūa b̄aya. Nub̄aya bi un'd̄a yá xädi di darpa ȳa j̄a'i. ⁴² Ḡätho bin sihm̄e ̄a 'b̄ap̄a ne bin niȳa x̄n ho ̄a. ⁴³ Ne nu'b̄a mi jua'a bi p̄et'̄a bi bongui, 'de'mayo 'b̄ots'e bi yudi. ⁴⁴ Ne nu'̄a bin sihm̄e c̄at'a mahūahi ma 'yoh̄a ̄a.

Ra Jesús bin 'yo max̄ots'e b̄a ja ra d̄q̄dehe

⁴⁵⁻⁴⁶ Nu ra Jesús b̄aya bi xih yá xädi m'bet'o da mba ̄a da zòm b̄a ra hnini Bet-saida, ne bi yut'a n'dihi b̄a ja ra mbosa ̄a b̄aya. Nu ra Jesús him 'bex gue bi mba ne nu'b̄a mín 'ȳɛhmb̄a ḡätho ȳa j̄a'i, bi ndexp̄a ja ra nyuni bin ȳaui Oj̄a b̄a. ⁴⁷ Nu'b̄a mín xui, ya i 'yo b̄a ra mbosa b̄a made ra dehe. Nu ra Jesús mi 'b̄atho b̄a bán ts'ogui. ⁴⁸ Ne nu'b̄a mí hyant'̄a 'be'a ̄ot'̄a yá xädi, bi nu ngue x̄n h̄ei b̄a ni 'yon yá mbosa nguetho di costa'a ran d̄ahi a ra mbosa. Ne nu'b̄a maguemb̄a da hyax p̄aya bá ɛh ra Jesús b̄a ní mba yá xädi, ba 'yo max̄ots'e ra dehe. Ne nu'b̄a mi z̄adi ɛna da mi'ts'a ra mbosa.

⁴⁹⁻⁵⁰ Nu'̄a yá xädi 'b̄a mi nu bi b̄ɛn ̄a: “N'da ra du i mba b̄a,” ɛn'̄a. Ne ɛmm̄e bi mba ̄a nguetho bin su. Nu'a ra Jesús bi 'ȳɛmp'̄a:

—Guecä o te guím b̄emhb̄a. Damin johyah̄a, bi 'ȳɛmp'̄a.

⁵¹ Ne bi ndexp̄a ja ra mbosa b̄aya. 'Bex bin h̄ɛ ran d̄ahi, ne ɛmm̄e bi hyonya thoho yá xädi 'b̄a mi nu 'yo max̄ots'e ra dehe ra Jesús, ne bin h̄ɛ n'dihi ran d̄ahi. ⁵² Bi hyonya thoho nguetho him bi b̄ɛni 'be'a bi nu 'b̄a mi 'uĩn'i c̄at'a mahūahi ȳan 'yoh̄a b̄a ndenthe, nguetho hingana p̄adi x̄n ho ̄a.

Ra Jesús bi hoc'̄a ȳan z̄aman'̄a b̄a ja ra x̄ɛqui Genesaret

⁵³ Ne bi zòm b̄a 'danguadi ra d̄adehe b̄aya, nub̄a ra häi Genesaret, bi zop̄a yá mbosa.

⁵⁴ Nu'b̄a mi ḡap̄a ja ra mbosa, ḡätho ȳa j̄a'i bi b̄adi gue gue'a ra Jesús. ⁵⁵ Ne nu ȳa j̄a'i b̄aya 'bex bi mba bá si ȳa hyɛnni, bi zixp̄a da thoh ra Jesús. Mi oxp̄a ja yá 'beza 'da, h̄onb̄a go hap̄a ní nets'i. Ne nu'b̄a mi thop̄a ra Jesús b̄a ja yá häi ̄a, ⁵⁶ h̄onb̄a go hap̄a bi thogui, o gue ȳa t'uhnini o gue ȳa d̄ahnini, o guerp̄a ma'ueni ȳa hnini, ya xí 'bom b̄a ȳan z̄aman'̄a. Ne ḡätho b̄a bi thogui bi si a ra Jesús: “Mada h̄ont'a ni pahni ga thät'i i,” bi t'ɛmbi. Ne h̄ont'a go to'o bi d̄ärpa rá nȳampahni 'bex bi z̄a b̄aya.

7

Ra Jesús bi ma nda'a dí ts'onba rá mb̄wi n'da ra j̄a'i

¹ Ne bi n̄exp̄a Jerusalén 'da ȳa fariseo ne ȳa x̄änbate niñ̄a, bi zòm b̄a mi 'b̄ah ra Jesús. ² Ne bi nu ̄a 'da yá xädi ra Jesús i sihm̄e ne hin nin x̄a'ȳe tengu r̄án s̄a'ȳe bi z̄änzehe ȳán t'ɛtizēhe ̄a. Ne bi 'ȳɛmbi ̄ot ra ts'oqui ̄a. ³ Nguetho nu'̄a ȳa fariseo ne ḡätho mi'da ma mijudíohe ɛmm̄e i tenda'̄a ȳán t'ɛdi ȳa d̄ac'ȳei. Ne nu'b̄a hin nin x̄a'ȳe tengu man ȳán t'ɛdi, ya hin d̄in sihm̄e 'b̄a. ⁴ Ne ngutho 'b̄a xp̄á mbenga täi, him 'bex gue i sihm̄e, 'be d̄in x̄a'ȳe x̄n ho tengu ȳán t'ɛdizēhe i ten'd̄a. Ne man'da x̄n ngu ȳan s̄at'i i ten'd̄a, tengu ȳán t'ɛdi ȳa d̄ac'ȳei. Ȳán s̄at'i ngue ȳa tasa, ne ȳa xaro, ne ȳa t'ɛgui, ne ȳám 'be't'e ȳa t'ots'i. ⁵ Janangue nu ȳa fariseo ne ȳa x̄änbate niñ̄a bi 'ȳänna ra Jesús:

—Hanja ɯ ni xädi hingui ten yün t'ɛdi yɯ dɔc'yɛi nɛ i sihmɛ nɛ hin nin xɯ'yɛ, bi 'yɛmp'ɯ.

⁶ Bi dɔh ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'ahɯ yoho nin 'yomfɛnihɯ, bi 'yɛmp'ɯ. Nɛ majuɔni bi man ra Isaías nangueehɯ 'bɯ mim pɔngahyɔ, bi 'yɛna: Nuya yɯ jɔ'i nangue yú nde i ɛscagui, pɛ maxɔts'e thoho, hinga gátho mbo yú mbɯi im bɛngui.

⁷ Sāti thoho i ɛscagui nguetho hɔnt'ɯ

yün t'ɛdi zɛhɛ i xänba ɯ mi'da, i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn a ra Isaías, bi 'yɛn a ra Jesús. ⁸ Gue'a gá 'yɔthɯ a nguetho gá hyɛhmbɯ yün t'ɛdi Ojɔ nɛ gá tenhdɯ yün nt'ɛdi zɛhɛ yɯ jɔ'i nangue yün sɯt'i yɯ xaro, nɛ yɯ tasa nɛ xɯn ngu mi'da guí ɔthɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

⁹ Nɛ man'da bi xi ɯ, bi 'yɛmp'ɯ:

—Nɛ hɔnt'a ram fɛ'ts'i guí ɔthɯ nangue yün t'ɛdi Ojɔ, tengu 'bɯ nte di muui, nguetho hɔnt'ɯ nin t'ɛdi zɛhɛhɯ guí nde gui tenhdɯ. ¹⁰ Gue'a gní festahɯ rán t'ɛdi Ojɔ bi xi a ra Moisés a guí ɔthɯ, nguetho nu a ra Moisés bi 'yɛna: “Guí numansu ni tahɯ nɛ ni mbehɯ” Nɛ man'da ram hma bi ma: “Nu'a to'o da zan rá ta o gue rá mbe, jatho da tho a.” ¹¹⁻¹² Pɛ nu'ahɯ 'dan'yo thoho guí mamhbɯ ngue guí ɛmhɯ hing ra ts'oqui 'bɯ bi yɔrba Ojɔ a mi ja ngue xtá mbäx a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohɯ. Nɛ hin gá xihmbɯ ngue him bi numansu yú ta 'bɯ ngubɯ bi 'yɔt'e. ¹³ Gue'a gní combahɯ rám hman Ojɔ a, nangue ni t'ɛc'yɛi zɛhɛhɯ guí xänbahɯ mi'da yɯ jɔ'i. Nɛ xɯn ngu mi'da guí ɔthɯ, bi 'yɛmp'ɯ yɯ fariseo a ra Jesús.

¹⁴ Nɛ nubɯya bi zohni gátho yɯ jɔ'i bi 'yɛmp'ɯ:

—Dami 'yɔhmbɯ, gátho ahɯ, nɛ dami pɔhmbɯ na ga xi ahɯ ya. ¹⁵ Hin'yɯ 'bɛ'a da yɔrɔ mbo rá mbɯi n'da, gue di ts'onba bɯ, pɛgue nu'a ní bɔm bɯ ja rá mbɯi n'da gue a dí ts'onba rá jɔ'i n'da a. ¹⁶ Hɔnt'a go to'o ja yú zagu bi 'yɔ a dí m mangä, bi 'yɛmp'ɯ yɯ jɔ'i a ra Jesús.

¹⁷ Nɛ bi 'uepɯ 'bɯh yɯ jɔ'i a ra Jesús, bi mbähä yú xädi bɯ ja ra ngu. Nɛ nubɯya bi 'yän'dɯ yú xädi:

—'Bɛ'a gue na mbɔn'a ran t'uti gá ma.

¹⁸ Nɛ bi 'yɛmp'ɯ yú xädi bɯya:

—Ha nɛ ahɯ hin guí pɔhmbɯ a dá mangä. Ha hin guí pɔhmbɯ hin'yɯ 'bɛ'a da yɔrɔ mbo rá mbɯi n'da, gue hinga gue'a dí ts'onba bɯ a. ¹⁹ Nguetho nu'a 'bɛ'a gátho i si n'da, hin din zɔm bɯ rá mbɯi n'da, pɛ da mba bɯ rá foho n'da nɛ da thotho a, bi 'yɛn a ra Jesús.

Ngubɯ bi man ra Jesús i ndepe da fɔdi ngue xɯn ho 'bɛ'a gátho i ja ua ngue da zi n'da. ²⁰ Nɛ mi ɛn'a ra Jesús:

—Nu'a ní bɔm bɯ rá mbɯi n'da ra jɔ'i, gue a dí ts'on'a n'da a. ²¹ Nguetho nubɯ ja yú mbɯi yɯ jɔ'i ní bɔm bɯ gátho yɯ ts'on'yomfɛni, nɛ 'bɯ i 'yomt'ɛni thoho n'da, nɛ 'bɯ di 'yomt'ɛniba n'da ra xisu nɛ i 'bɯh rá xisu, nɛ 'bɯ i hɔcpa rá te rá mija'iui. ²² Nɛ 'bɯ ɔt' ram fɛ, nɛ 'bɯ ɔt' ran ts'iyate, nɛ 'bɯ nzɔi ɔt ran ts'o, nɛ 'bɯ i häte, nɛ 'bɯ ra 'yɔsä o gue ran ts'ɛya, o gue yɯn c'ɔte, o gue yɯn 'yɛts'i, o gue 'bɯ i ɔt'e tengu 'bɯ hin'yɯ rán 'yomfɛni n'da. ²³ Gue'a gátho ní bɔm bɯ yú mbɯi yɯ jɔ'i nɛ gue 'ɯ ní ts'onba yú mbɯi yɯ jɔ'i ɯ, bi 'yɛmp'ɯ yú xädi ra Jesús.

N'da ra xisu ngue hing yɯ judío bi 'yɛc'yɛi ra Jesús

²⁴ Nu'bɯ mi jua a bin yɔhɯ yú xädi a ra Jesús, bi mbähä bɯ ra xɛqui yɯ hnini Tiro nɛ Sidón. Nɛ nu'bɯ mi dɔni hapɯ din säya bi nde ngue njon da bɔdi, pɛ njɔm'bɯ bi zä bin 'yɔgui. ²⁵⁻²⁶ Nguetho 'bɛx bi zɔm bɯ n'da ra xisu mi 'bɯ a n'da rá t'ixu min 'youi ra zɔthɯ. Bi zɔm bɯ ngue ya xí 'yɔde nangue rá ts'ɛdi ra Jesús. Nu ra xisu, hin ma mijudíohe a, ra mɛngu bɯ ra xɛqui Sirofencia. Bin dɔnyahmu bɯ ja rá gua ra Jesús nɛ nts'ɛdi bi 'yɔp ra mate ngue da hyɔnba thi a ra zɔthɯ in 'youi a rá t'ixu. ²⁷ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hin nin säui ga ɔt'a a guím ma nguetho him ma mɛnguhɯ. Tenguthoho bɯ ja n'da ra ngu hin rán sähɯ rá mbɔdi da t'ɔn ɯ yɯ t'ɯ'yo, yú mbɔdi ɯ go yɯ t'ɯhni, bi 'yɛmbi.

²⁸ Bi dɔ a ra xisu bɯya:

—Majuɔni guím ma, gra Hmu, pɛ nɛ 'ɯ yɯ t'ɯ'yo i sip yú xɛni yɯ ts'ɔnt'ɯ i hɛpɯ 'bimɛxa.

²⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Xɯn ho ngue ngubɯ gá bɛni, janangue nu ra zɔthɯ min 'youi ni t'ixu ya bi bɔni. Ni mba ya.

³⁰ Nu'bu mi zom bu rá ngu bi nu a rá t'ixu 'bem bu ja rá oi, ya xí 'ue a ra zithu buya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu i gogu ne i 'bare

³¹ Ne bi bom bu ra häi Tiro a ra Jesús bi thotho bu ra hnini Sidón, neyu ya hnini ra häi Decápolis, ne bi zom bu ja ra dadehe Galilea mahon'a. ³² Bá ts'inba n'da ra gogu ne i 'bare, bi t'ap ra mate ra Jesús da dospa rá ya a. ³³ Nu'a ra Jesús bi zixa ra gogu bu ma'ueni ts'u nguery njongui 'buh ya ja'i, ne bi dimba rá saha bu ja yá zagu, ne nu rá jini bi gospa rá jani. ³⁴ Ne nubuya, bi ndots' mahets'i a ra Jesús ne bin ga'ts'i ne bi 'yena: —Efata, bi 'yena a ra Jesús.

Nu'a i nde da ma: “Dami xoqui.”

³⁵ Ne 'bex bi xoh yá zagu, ne bi xoh rá nde ne bin ya xun ho buya. ³⁶ Nu ra Jesús buya nts'edi bi xifi njon da xifi 'be'a bi 'yörpe. Pe nu'bu mi sifi hin da ma pe man'da bi ma. ³⁷ Ne gätho u bi xifi emme bi hyonya thoho u, ne bi 'yena:

—Xogue xun ho tho gätho i ot'a ra Jesús. Di jap yu gogu da 'yohnahya ne di japi din ya yu gore, bi 'yena u.

8

Ra Jesús bi un ran ts'ihme u goho mahuhi

¹ Nu'u yu pa u, xun ngu yu ja'i bim peti mahon'a bu ma'ueni mi 'buh ra Jesús, ne nte mi ja bu 'be'a da zi, nguetho ma'ueni bu. Janangue a bi zohn'du yá xädi ra Jesús ne bi 'yemp'u:

² —Nhuocate tho yu ja'i nguetho ná hyupa dí 'buhmbu ua ya, ne hin'yu da zi.

³ Ne nu'bu ga peny yá ngu yu ja'i ngue ban sihme bu masque da güent ra thuhu bu 'yu nguetho nu'u 'da yabu bá nets'i, bi 'yena a ra Jesús.

⁴ Bi da u yá xädi buya:

—Ma'ueni ua, hapu da zä da thün a da zi ya 'bucua.

⁵ Nu ra Jesús bi 'yän'du:

—Hangu yu hme guí cuhu, bi 'yemp'u.

—Yotomhme, bi 'yena u.

⁶ Nu ra Jesús buya bi xifi da hyupu häi yu ja'i. Ne bi hyun u yotomhme bi 'yap ra jamadi Oja ne bi xem buya, bi un'du yá xädi di darpa u yu ja'i i hupu. ⁷ Ne yu t'uhua mi cu u, bi japi ne bi un'du yá xädi buya bi

darpa yu ja'i hupu. ⁸ Gätho bin sihme u ne bin niya xun ho. Ne nu'bu mi mba ma peti u bi bongui, bin ja yoto 'bøts'e. ⁹ Ne nu'u bin sihme mi jua'i goho mahuhi. Ne nubuya, bi xih yu ja'i da mba yá ngu. ¹⁰ Ne bi yarpu ja ra mbosa ra Jesús buya ne yá xädi, bi zom bu ra häi Dalmanuta.

Yu fariseo i ap ra hemya a ra Jesús

¹¹ 'Bex bi zom bu yu fariseo buya bi zä ra Jesús 'bu majuani Oja bi un rá ts'edi ne bi 'yap yu hemya mahets'i. ¹² Pe nu ra Jesús bin ga'ts'i, bi du rá mbai nguetho guexta'a hingui ec'yei gue ja rá ts'edi, ne bi 'yemp'u:

—Hanja ngue guexta'a guí äju yu hemya. Majuani dí xi ahü hin te ma hemya ga ut'ahu ya.

¹³ Ne bi zopu u buya, bi mba bi yarpu ja ra mbosa mahon'a u, bi mba bu 'danguadi.

Yu xädi ra Jesús bi xifi di jamansu nangue yan xädi yu fariseo

¹⁴ Pe nu yá xädi ra Jesús bi pumbeni him bi hyax ra hme. Ne hont'a zi n'dam hme mi o bu ja ra mbosa. ¹⁵ N'da ran t'uti bi xih yá xädi ra Jesús ne bi 'yembi:

—Dami jamansuhu nangue rá íxi yu fariseo ne rá íxi ra Herodes, bi 'yemp'u.

¹⁶ Pe yá xädi buya sä bin 'yemzehe n'da ngu n'da u:

—Masque i xiju nguetho him bá hahu ra hme.

¹⁷ Pe nu ra Jesús 'bex bi ba di ngue him mi pa u ngue gue'u yan t'ot'e yu fariseo ne'u mi ten ra Herodes bi xifi, ne bi 'yemp'u:

—Ha gue'a gnín 'yänhdü a, ngue nte bá hahu ra hme. Hin gadin 'yomfenihü, xum me tho ni mbaihu. ¹⁸ Ja ni dahu ne hin guím bembhu 'be'a gá nuhu, ja ni zaguhu ne hin guím bembhu a gá 'yohmbu. ¹⁹ Ne nu'bu má xengä cut'a yu hme dá japi bin xandi janague bin niya xun ho cut'a mahuhi dá 'uüngä, ha'mi 'bøts'e yu xequi gá pethu tha.

Ne bi 'yena u:

—'De'mayo 'bøts'e.

²⁰ Ne nu'bu má xengä yoto yu hme dá japi bin xandi janangue a bin niya xun ho goho mahuhi dá 'uüngä, ha'mi 'bøts'e gá pethu yu xequi tha.

Ne bi 'yena u:

—Yoto 'bøts'e.

21 —Ha guexta'a hin guí p̄ahmb̄a a dím mangä, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä b̄a ra hnini Betsaida

22 Nu'b̄a mi z̄om b̄a ra hnini Betsaida ra Jesús n̄e ȳá xädi, 'bex bá ts'inba n'da ra xädä, n̄e bi t'äp ra mate da dädi. 23 Nu ra Jesús b̄aya bi b̄enba rá 'ȳe ra xädä n̄e bi zix b̄a ma'ueni ts'̄a ra hnini. Bi zorpa ȳá dä n̄e bi dārpa ȳá xidä, n̄e nub̄aya bi 'ȳän 'b̄a in nu ts'̄a ran n̄equi. 24 N̄e nu'b̄a min hannu ra xädä bi 'ȳɛna:

—Dín nugä ȳa j̄a'i ya, ɛna ȳa za, p̄e i 'yo, bi 'ȳɛna.

25 N̄e bi dārpa ȳá dä mah̄on'a n̄e bi japi bi nu x̄un ho ran n̄equi b̄aya. 26 N̄e nu ra Jesús b̄aya bi mb̄enp̄a rá ngu bi 'ȳɛmbi:

—Hin gui mba b̄a hnini n̄e njo'o to gui xifi nangu a dá øt'e'e, bi 'ȳɛmp'a mí xädä.

Ra Pedro bi ma gue gue'a rá Thahni Oj̄a ra Jesús

27 N̄e nu'b̄a mi b̄om b̄a ra hnini Betsaida a ra Jesús n̄e ȳá xädi, bi mbähä b̄a ja ȳa hnini ra x̄equi Cesarea Filipino. Nu'b̄a mi mba b̄a 'yu bi 'ȳän'ndu ȳá xädi n̄e bi 'ȳɛmp'a:

—'Be'a i man ȳa j̄a'i nangucä, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

28 N̄e nu'̄a bi d̄ati:

—ɛn ̄a da ȳa j̄a'i gue'e grá Xuua Nxixya. N̄e nu'̄a mi'da i ɛn ̄a gue'e grá Elías. N̄e mi'da i ɛn ̄a, gue'e 'da ̄a ȳa p̄ongahya mi 'b̄uh maya'b̄a, bi 'ȳɛn ̄a ȳá xädi.

29 Nu ra Jesús bi 'ȳänz̄e ȳá xädi mah̄on'a:

—Xi ah̄a, 'be'a guí mamhb̄a nangucä.

'Bex bi d̄a a ra Pedro, bi 'ȳɛmbi:

—Nu'i gue'e grá Cristo, rá Thahni i Oj̄a, bi 'ȳɛn'a. 30 N̄e nu'a ra Jesús bi h̄ecua ȳá xädi ngue hin da ma to'o a.

Bi man ra Jesús nangue rán d̄q̄tez̄e

31 Nu ra Jesús bi d̄a'mi bi xi ̄a ȳá xädi 'be'a da t'ørpe ngue gue'a bin j̄a'i ua ja ra ximhäi a, n̄e bi xi'̄a ngue hin da numanho ma nḡarbihe ȳa d̄ac'ȳei, n̄e ȳa nḡarba mbäjä n̄e ȳa x̄änbate nijä, n̄e bi xi ̄a jatho da nu x̄un ngu ran ̄unbi n̄e da tho, n̄e da d̄amb̄eni 'b̄a ná hyupa. 32 N̄e bi xifi x̄un ho 'be'a da t'ørpe, hin'ȳa 'be'a bi ḡon'd̄a. P̄e nu ra Pedro bi zixmanh̄e n̄e bi h̄ecpi, bi 'ȳɛmbi:

—Njon gui japi da b̄ent'i i, damin yañi, bi 'ȳɛmbi. 33 Nu ra Jesús bi hyand b̄a mi 'bäh mi'da ȳá xädi 'b̄a mi 'ȳɛmp'a ra Pedro:

—Dami 'uegue nangu ma hmigä grá z̄ithu Satanás. Nu'i hingui sä guim b̄eni tengu im b̄en Oj̄a, h̄ont'a guím b̄en a guín nu ua ja ra ximhäi, bi 'ȳɛmbi.

34 Nu'a ra Jesús b̄aya bi zohn'd̄a ȳa j̄a'i n̄e ȳá xädi n̄e bi 'ȳɛmp'a:

H̄ont'a go to'o i nde da d̄engui, hin da z̄än z̄eɛ 'be'a da 'ȳøt'e n̄e da hyät ȳan ̄unbi madague da tho, n̄e da b̄eni tengu dím b̄engä. 35 Nguetho nu'̄a to'o i su da du nangucä, p̄e ḡätho ȳa pa da nu ran ̄unbi maz̄a ̄a, p̄e nu'̄a hingui su da du nangucä n̄e nangu mam hmangä, ḡätho ȳa pa maz̄a dim 'b̄a ̄a. 36 Hin'ȳa 'be'a x̄un ho da nu ̄a ȳa j̄a'i 'b̄a xtí peti ḡätho 'be'a i ja ua ja ra ximhäi, n̄e h̄ont'a ran ̄unbi maz̄a da nu ̄a. 37 Hin'ȳa 'be'a sä da 'ȳøt'a n'da rá j̄a'i ngue da 'ȳɛna di p̄øse rá te, bi 'ȳɛn a ra Jesús.

38 N̄e x̄ø bi 'ȳɛna:

—N̄e nu'a to'o i p̄e'ts' rá sä nangucä n̄e nangu mam hmangä b̄a 'b̄a ̄a hingui ɛc'ȳei Oj̄a, n̄ecä ngue dán j̄a'igä ua ja ra ximhäi, x̄in ga ɛmbi ma t'uhni 'b̄a rán z̄egui ra pa a, 'b̄a bá pengä mah̄on'a. N̄e din jagä rá ts'edi ma Ta b̄a mah̄ts'i n̄e ḡätho ȳám 'b̄ehni ban 'yohe 'b̄a bá ɛcä mah̄on'a, bi 'ȳɛn a ra Jesús.

9

Ra Jesús bim pä a n'da ora b̄a ja ra nyuni

1 N̄e man'da bi xi ̄a, bi 'ȳɛmbi:

—Majuñi dí xi ah̄a, 'b̄a i 'da ah̄a ngue hin gni tuh̄a 'b̄a bi d̄a'mi di manda ua rá ts'edi Oj̄a.

2 Nu'b̄a mi tho'a n'dato pa xím man ra Jesús na, bi zixa ra Pedro n̄e'a ra Jacobo n̄e ra Xuua b̄a ma'ueni b̄a bí ja n'da ra t'øh̄ø x̄un h̄ets'i. Nu'b̄a mí z̄om b̄a, bi nu ȳá xädi bim pä'a ra Jesús. 3 N̄e rá pahni bim pädi bi f̄exni, n̄e ɛmm̄e bi t'axqui xinda gue'̄a ḡätho mi'da t'ɛmbi x̄un t'axi. 4 N̄e bi n̄equi b̄a ra Elías n'youi ra Moisés, bin yañu ra Jesús, mi 'b̄uh maya'b̄a ̄a. 5 Nu ra Pedro b̄aya bi xih ra Jesús:

—Ma x̄änbate i, x̄un ho ngue ḡätho dí 'b̄uhmb̄a ua ya, bi 'ȳɛna. Ga h̄øhmbe hyu ȳa t'ungu. N'da'e n̄e n'da Moisés, n̄e n'da Elías, bi 'ȳɛna.

⁶ Ngub_u bi ma nguetho him mi pãdi 'be'a bi ma nguetho ξ mm ϵ bi mbidi. ⁷ Ne nub_uya, bá ξ h y_u güi bi gomp'_u mi 'bä ϵ ne bi 'yø a n'da ra nde ϵ ngue bin yã b_u ja y_u güi, bi 'y ξ na:

—Guehna ma Ts'unt'_u ξ mm ϵ dadí hu ξ qui, dami 'yømanhoh_u 'be'a da man na, bi 'y ξ n a ra nde bin yã.

⁸ Ne nu'b_u min hann_i ϵ yá xädi ra Jesús, njon mam bi nu, hønt'a ra Jesús bi nu i 'bãp_u.

⁹ Ne nu'b_u mi gãp_u ja ra t'øhø, bi 'y ξ mp'_u yá xädi ngue njo'o to da xifi 'be'a xi nu b_u, jague'b_u bi damb ξ nise a ra Jesús gue nu'a bin ja'i ua ja ra ximhäi a. ¹⁰ Janangue a bi b ξ ntho a ram hma bi sifi ne him bi ma. Ne bin 'yänzehe ne bin 'y ξ mp'_u:

—Be'a ní mba a ram hma bi ma ra Jesús ngue da damb ξ ni.

¹¹ Ne bi 'yän'na ra Jesús ϵ b_uya:

—'Be'a ní mba a i man y_u xänbate ni ξ jague jatho duam 'bet'o ra Elías ne m'bejua ra Cristo, bi 'y ξ m_i.

¹² Mi dã a ra Jesús, bi 'y ξ mp'_u:

—Majuãni im man ϵ , bam 'bet'o ra Elías di hoqui gãtho 'be'a ja ua. Ne ha guím b ξ mhb_u 'be'a man rá ξ hman Ojã ngue din ja b_uya, ngue da zøh man'da din ja'i ua ja ra ximhäi, da nu xän ngu ran anbi ne da t' ξ m_i nte di muui. ¹³ P ϵ dí xi ah_u ngue bi zøcua a gue bi thocpa rá 'befi ra Elías, ne bi 'yørpe gãtho mí ndese y_u ja'i da 'yørpe, tengu nt'o't'i nangue a, bi 'y ξ na.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zithu

¹⁴ Ne nu'b_u mi zøp_u 'b ξ h mi'da yá xädi bi nu n'da munts'i y_u ja'i ngue madi th ξ 'ts'_u. Ne nu' ϵ 'da y_u xänbate ni ξ jague madin junth_u yá xädizehe ra Jesús. ¹⁵ Gãtho y_u ja'i mi 'bãp_u bi hyonya thoho 'b_u min nu ba ξ p_u ra Jesús ne bin 'y ξ mp'_u: “Be'a din ja ya.” Ne 'bex bin tihi bi mba bí zengua. ¹⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yän'da ne bi 'y ξ mp'_u:

—'Be'a gue gnín junth_u, bi 'y ξ mp'_u.

¹⁷ 'Bex bi dã a n'da ran 'yoh_u mín 'yoh_u y_u ja'i:

—Xänbate i, nugä bá sigä ua n'da ma ts'unt'_u ngue in 'youi ra zithu di japi i gore.

¹⁸ Ne høn_u go hap_u i sits'i, ne i huã'ts'i, ne i

pøn y_u fãgui rá nde b_uya. Ne di cuxt' yá ts'i ne di bøcabi. Ne dá xi ϵ ni xädi b_uya gue da hyønba thi ra zithu p ϵ him bi zã, bi 'y ξ n'a.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'y ξ mp'a:

—Nu'eh_u guexta a hin guí ξ c'y ξ ih_u 'be'a dí xi ah_u. Ha'mi pa ngue ga tøp'a thoho ah_u ngue gui 'y ξ c'y ξ igah_u. Nu'a ni ts'unt'_u ba singa ya, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

²⁰ Bá ts'i b_uya. Nu'a ra zithu 'b_u mi nu ra Jesús 'bex bi dexa häi ra ts'unt'_u min 'youi. Ne nu'b_u mi zo b_u häi din dãn b_uya, ne i pøn y_u fãgui rá nde. ²¹ Nu ra Jesús bi 'yän'na rá ta ra ts'unt'_u:

—Man jã ξ m'b_u bi mbadi.

Bi dã a rá ta ra ts'unt'_u b_uya:

—Bi mb_u 'b_u min t'uhni. ²² Ne xän ngu y_u ni ξ di japi i ap_u ja ra sibi n ϵ p_u po ra dehe 'b_u i 'yo b_u, i nde dí du a. Nu'b_u da zã, dami z ϵ c'be gui hu ξ ga'be, bi 'y ξ m_i.

²³ Nu ra Jesús bi dãdi:

—Hãhã, nu'b_u guí ξ c'y ξ i gue i ja ma ts'edi. Gãtho din ja a da nde n'da ra ja'i 'b_u i ξ c'y ξ i i ja rá ts'edi Ojã, bi 'y ξ m_i.

²⁴ Nu'a rá ta ra t'uhni 'bex bi dãti nts'edi:

—Majuãni dí ξ c'y ξ i p ϵ dami jaqui man'da ga ξ c'y ξ i xän ho, bi 'y ξ na.

²⁵ Ne min nu ra Jesús, man'da ni zøtho y_u ja'i, janangue a 'bex bi hyøn a thi ra zithu min 'youi ra ts'unt'_u, bi 'y ξ m_i:

—Grá gore zithu ne grá gogu, dami pøm b_u ne him man gui cãp_u rá mb_ui na ra ts'unt'_u, bi 'y ξ m_i.

²⁶ Ne nu'a ra zithu bi mbafi ne nts'edi bi huãspa rá ja'i ra t'uhni, ne bi bøm b_uya. Nu'a ra t'uhni bi gohi tengu 'b_u xi du. Ne xän ngu ϵ ξ na: “Bi du.” ²⁷ P ϵ nu'a ra Jesús bi benba rá 'y ϵ , ne bi xots'i, ne bim 'bãh ra t'uhni b_uya.

²⁸ Ne bi mbähã yá xädi ra Jesús b_u ja ra ngu b_uya. Nu'b_u mi zøm b_u bi 'yän b_u ma'ueni ts'_u:

—Hanja him bi zã dá hømhb_e thi ra zithu min 'youi ra t'uhni, bi 'y ξ n' ϵ yá xädi.

²⁹ Ne nu ra Jesús bi 'y ξ mp'_u:

—Nuna ra zithu tengu na, hin da zã gui hyømhb_u thi 'b_u hinga m'bet'o gui 'y ϵ 't' nin sihm ϵ h_u ne ξ mm ϵ gan yãh_u Ojã, bi 'y ξ mp'_u yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús im ma mahøn'a rán dãte

³⁰ Nu'b_u mi bøm b_u ra Jesús ne yá xädi, bi mbähã b_u Galilea, ne nu ra Jesús njom bi

ndepe da b̄adi ngue i 'yo b̄u. ³¹ Nguetho mí x̄änba yá x̄ädi ne mí ɛmbi:

—Nugä nque dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä b̄u ja yá 'yε ȳän 'yoh̄u ne da thogä. Ne nu'b̄u dá tu, ga th̄amb̄ɛnigä 'b̄u na hyupa. ³² Pε nu yá x̄ädi him bi b̄adi 'bε'a nam b̄on'a bi ma ne mí su da 'yänni.

Nu'a i nde dim 'bet'o din 'yεhe thoho a

³³ Ne bi z̄om b̄u Capernaum b̄uya. Ne nu'b̄u mi z̄om b̄u ja yá ngu, nu ra Jesús bi 'yän 'd̄u yá x̄ädi:

—'Bε'a gnín junth̄u b̄u 'yu.

³⁴ Ne him bi d̄u ɛ nguetho xin junt p̄u 'yu, xin 'yänni nangue'a to'o dim 'bet'o. ³⁵ Nu'b̄u min säya ra Jesús,

—Bá th̄amb̄u ua, bi 'yεmp'ɛ 'dε'mayoho yá x̄ädi. Ne nub̄uya bi 'yεmp'ɛ:

—To'o nde di nḡurbi da 'ȳot'e ngue dim 'bejua thoho ne din 'yεhe nangue ḡätho ɛ mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁶ Ne nub̄uya bi japi dim 'bä inde n'da ra t'uhni, ne bi dospa rá x̄ixi ne bi 'yεmp'ɛ:

³⁷ —Nu'a te'o i simanho n'da ra t'uhni nangue ma thuhugä, necä i simanhogui. Ne nu'a to'o i simanhogui, hinga h̄ongdä i simanhogä a pε ne'a Ojā bá pengä ua i simanho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a i ten rá ts'edi ra Jesús rām fäts'iu i a

³⁸ Nu ra Xuua bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Xänbate i, xtán nuhe n'da ran 'yoh̄u i nd̄on'na ni thuhu 'b̄u i h̄on a thi ȳu z̄ithu in 'youi 'da ȳu ja'i, ne dá hεcpahe, nguetho hin dín 'yoh̄u.

³⁹ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'ɛ:

—Nde'b̄u hin x̄qui hεcpah̄u nguetho hin di c'aman'ugä to'o ɔt' ȳän t'ɔt'e mixte nangue ma ts'etigä. ⁴⁰ Ne nu'a to'o i 'b̄u ngue him man s̄uuh̄u, gue'ɛ mam fäts'ih̄u ɛ.

⁴¹ H̄ont'a go te'o di 'da ah̄u ts'ɛ ra dehe ngue i p̄adi guí tengah̄u, majuani dí xi ah̄u i ja 'bε'a di un Ojā a nangue ran ho bi 'ȳot'ah̄u, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a da 'ȳot' ran ts'o x̄än ngu ran ɛnbi da nu a

⁴² Ne x̄o bi 'yεn'a ra Jesús:

—H̄ont'a te'o di 'bεpi da 'ȳot' ran ts'o n'da ra t'uhni i ɛc'yεigui, x̄än ɛtho ran ts'ɛmbi da nu a. Man'da x̄än ɛ xinda gue'b̄u da thurpi rá 'yuga b̄u ja ra do ngue ra j̄ani x̄än hȳu, ne

da t'εn b̄u mbonthe ja ra dejä. ⁴³ Nu'b̄u ni 'yεh̄u di ja ah̄u gui 'ȳoth̄u ran ts'o, x̄än ho 'b̄u gui 'ȳoth̄u tengu 'b̄u gui hyεj̄u. Madague gan do'yεh̄u pεgue gui t̄imhb̄u ra te mazai, xinda gue'b̄u di ja yoho ni 'yεh̄u ne gui nuh̄u ran ɛnbi mazai guerp̄u ja ra sibi nj̄am'b̄u i huɛt'i. ⁴⁴ X̄än ɛtho guin nuh̄u b̄u 'b̄u, tengu tho 'b̄u i sa a ni nḡoh̄u ȳu zu'uε, ne nj̄am'b̄u din hε a dí zapi ḡätho ȳu pa, ne tengu 'b̄u n'da ra sibi nj̄am'b̄u da huɛt'i.

⁴⁵ O nu'b̄u ni guah̄u di ja ah̄u gui 'ȳoth̄u ran ts'o, x̄än ho 'b̄u gui 'ȳoth̄u tengu 'b̄u gui hyεj̄u. Madague gan doguah̄u pεgue gui t̄imhb̄u ra te mazai xinda gue'b̄u di ja yoho ni guah̄u ne gui nuh̄u ran ɛnbi mazai. ⁴⁶ X̄än ɛtho guin nuh̄u b̄u 'b̄u, tengu tho n'da ra du ngue 'b̄uh̄u yá zu'uε sap yá nḡo ne nj̄am'b̄u din hε a ni zapi ḡätho ȳu pa, ne tengu 'b̄u n'da ra sibi nj̄am'b̄u da huɛt'i.

⁴⁷ O nu'b̄u ni d̄ah̄u di ja ah̄u gui 'ȳoth̄u ran ts'o, x̄än ho 'b̄u gui 'ȳoth̄u tengu 'b̄u gui hȳah̄mb̄u. Madague gan 'dadä thohoh̄u, pεgue gui c̄ath̄u b̄u di manda rá ts'edi Ojā, xinda gue'b̄u di ja yoho ni d̄ah̄u ne gui nuh̄u ran ɛnbi mazai. ⁴⁸ X̄än ɛtho guin nuh̄u b̄u 'b̄u, tengu tho n'da ra du ngue 'b̄uh̄u yá zu'uε sap yá nḡo ne nj̄am'b̄u din hε a ni zapi ḡätho ȳu pa, ne tengu 'b̄u n'da ra sibi nj̄am'b̄u da huɛt'i.

⁴⁹ Ḡätho ah̄u din ja ah̄u ȳän ɛnbi 'dahma gui p̄omanhoh̄u, tengu tho ɛ ȳu 'b̄ots'e din t'un Ojā i pa ma japi ra ɔ ngue da b̄omanho. ⁵⁰ Nu ra ɔ x̄än ho. Pε nu'b̄u bi 'bεh rá ts'edi ya hin'ȳu 'bε'a sä dín hoqui. Ne ngutho ah̄u o guidi jaf̄u gui 'bεhmb̄u ran ho i ja ah̄u. Pε guim 'b̄umanhoh̄u ni mija'ih̄u.

10

Ra Jesús bi ma njon da hyeh rá xisu

¹ Nu'b̄u mam bá ɛp̄u Capernaum ra Jesús bi z̄om b̄u ra x̄equi Judea, ne bin 'yo b̄u rá nyani ra häi Judea nεp̄u 'danguadi ra d̄athe Jordán. Bi mb̄uh̄u ȳu ja'i bim peti mah̄on'a b̄u mi 'bäh ra Jesús, ne bi xänbi mah̄on'a tengu nzai mi ɔt'e. ² Ne nu'b̄u mi z̄om b̄u ȳu fariseo, bi 'yän 'b̄u da zä da hyeh rá xisu n'da ran'yoh̄u, nguetho i nde da d̄inbi 'bε'a dí yap'a ra Jesús. ³ Nu'b̄u mi d̄a a ra Jesús:

—'Bε'a mam b̄u ja rán t'ɛdi ra Moisés nangue ran hyεgui.

4 Bi da' u yu fariseo buya:

—Nu ra Moisés bi ma ngue nu'bu n'da ran 'yohu in nde da hyeh rá xisu, da t'ørpa ra sœcuq ngue ran xuni.

5 Nu'bu mi da a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nangue'a xum me ni mbuihu janangue a gue a ran t'edi bi man ra Moisés a. 6 Pe nu'bu rá mbadi ra ximhai, Oja bi zanna n'da ran 'yohu ne rá xisu. 7 Janangue a nu'bu n'da ran 'yohu da zin a n'da ra xisu him man i 'yo rá güenda rá ta o gue rá mbe, 8 pegue dim 'buhmi rá xisu ne din ja tengu 'bu n'dan ja'itho. Nu mam 'bet'o mí yonja'i, pe nu'bu bi zini din ja tengu 'bu n'dan ja'itho. 9 Ne nu'u di penba Oja u, njon da zä di xunba u, bi 'yena a ra Jesús.

10 M'bejua bi zom bu ja n'da ra ngu ne bi 'yan'du yá xädi:

—'Be'a nam bøn a gám ma, bi 'yena u.

11 Nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Gätho te'o da hyeh rá xisu ne da zim man'da, nu'a øt' ra 'yomt'eni a. 12 Ne ngutho n'da ra xisu 'bu da hyeh rá ndø ne da zim man'da ran 'yohu ne'a øt' ra 'yomt'eni a, bi 'yena a ra Jesús.

Nu ra Jesús i numanho yu t'uhni

13 Nu'u 'da yu ja'i bi zix yá t'uhni bu 'buh ra Jesús, i ndepe da dospa yá ya. Pe nu yá xädi bi hecpa u ngue hin da zix yu t'uhni bu 'buh ra Jesús. 14 Nu'bu mi nu ra Jesús 'be'a bi 'yøt' yá xädi bin cue buya, ne bi 'yena:

—Dami jafu yu t'uhni ba thocua, 'yo gui corpahu bu, nguetho hønt'u to'o da gohi tengu n'da ra t'uhni ngue din unse di manda rá ts'edi Oja, da yarpu di manda rá ts'edi Oja u. 15 Majuani dí xi ah, nu'bu hin gui cohmbu tengu n'da ra t'uhni hin da zä gui cuthu bu di manda rá ts'edi Oja 'bu, bi 'yena a ra Jesús.

16 Ne nubuya i thex'u yu t'uhni ne bi dospa yá ya ne bi 'yap rá m fäts'i Oja nangue u.

Ra membeti ts'unt'u bi si a ra te mazai

17 Nu'bu mi bøn'a ra Jesús bu mí 'bui, 'bex bá ε a n'dihi n'da ra ts'unt'u. Bi zupu 'yu, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús ne bi 'yembi:

—Hoga xänbate i, 'be'a ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai, bi 'yena a.

18 —Ha guím be'ni 'be'a guím ma ngue gui engui xun hogui. Nguetho hønt'a Oja xun

ho. 19 Ha guí pa u yán t'edi Oja ngue i ena: “O guí 'yomt'eni, o guí hecpa rá te ni mijá'iu, o guím pe, o guí man yu fehni, hin gan siyate, ne gui numansu ni ta ne ni mbe, ne gue'a man yun t'edi a,” bi 'yena a ra Jesús.

20 Ne bi da a ra ts'unt'u buya:

—Xänbate i, gätho yun t'edi dá øt'ä gue'bu go man t'uhnigä.

21 Nu ra Jesús emme bi huεc 'bu min hyetui ne bi 'yembi:

—I ja a man'da di 'bedi gui 'yøt'e. Ni mba, bá pä 'be'a gätho i ja i, ne gui darpa yu hyoya ni mbeti buya. Ne din ja a 'be'a m'be'ts'i bu mahets'i gue di muui. Ne nubuya ba εhe gui tengui, ne gui hyät' yun unbi madague gui tu, bi 'yembi.

22 Pe nu ra ts'unt'u bi du rá mbui 'bu mi 'yø a bi man a ra Jesús nguetho emme ra membeti a. Janangue a bi 'uetho.

23 Nu ra Jesús bi hyant'u gätho mi 'bäpu ne bi xih yá xädi buya:

—Emme xun he'i n'da ra membeti da yarpu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yena.

24 Ne nu yá xädi bi hyonya thoho a bi man ra Jesús. Pe nu ra Jesús xø bi 'yemp'u yá xädi mahøn'a:

—Ma zu t'uhni ah, xun he'i da yarpu di manda rá ts'edi Oja n'da 'bu i hu rá mbui nangue ra mbeti. 25 Man'da hingui he'i ra camello da yarpu ja rá zagu ra 'yofani, xinda gue n'da ra membeti da yarpu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yemp'u.

26 Ne xø man'da bi hyonya tho u yá xädi ne bin 'yemzehe u:

—To'o maha da zä da dñ a ra te mazai 'bu, bi 'yena u.

27 Nu ra Jesús bin hyethu yá xädi ne bi 'yemp'u:

—Hingui sä da dñse ra te mazai n'da ra ja'i pe nu Oja gätho da zä da 'yøt'e, bi 'yena a ra Jesús.

28 Nu ra Pedro buya bi 'yemp'a ra Jesús:

—Nugähe, gätho 'be'a mi jaje xtá sohmbe ne dá ten'nahe.

29-30 —Majuani, en a ra Jesús, ne dí xi ah ya, hønt'a go to'o bi zoh rá ngu, o gue yá cu, o gue rá ta, o gue rá mbe, o gue rá xisu, o gue yá t'uhni, o gue yá hai, ngue da dengui, pe emme man'da xun ngu din ja ngue yá ngu, o gue yán 'yohu, o gue yán ju, o gue yá

mbe, o gue yá t'ahni, o gue yá häi, xinda gue ɯ gätho mi ja mam 'bet'o, pe ne'ɯ yɯn ɯnbi da nu, ne da nu ran ho gätho yɯ pa mazai 'bɯ rán zegui ra pa. ³¹ Ne xɯn ngu ɯ mi 'bet'o dim 'bejua ne nu'ɯ mi 'bejua dim 'bet'o ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dɔte

³² Nu'bɯ mi mba bɯ 'yu Jerusalén ra Jesús, xɯn ngu yɯ ja'i bi dɛnni. Nu ra Jesús mi 'bet'o, min 'yohɯ yá xädi, ne mí 'bejua yɯ ja'i. Ne min su ɯ yá xädi, midi hyonya thoho ɯ ngue nde da mba bɯ Jerusalén ra Jesús. Ne nu ra Jesús bi zix bɯ ma'ueni ts'ɯ yá xädi nde da xifi 'be'a da t'ørpe. ³³ Ne bi 'yɛmp'ɯ:

—Nuya ná mbähä bɯ Jerusalén. Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ngurpa mbäjä ne'ɯ yɯ xänbate ni ja, ne da 'yørcä ran juɯnbi ɯ ngue ga tu, ne di dägä bɯ 'bɯ ɯ him ma mi-judíohɯ. ³⁴ Ne da mba nthengui ne da mba m'be'migui, ne da mba nts'ots'igä, ne da thogui. Pe nu'bɯ ná hyupa ga thambɛnigä, bi 'yɛmp'ɯ yá xädi.

Äh ra mate ra Jacobo ne ra Xuua

³⁵ Nu ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'ɯ ra Zebedeo, man'da bi hyäm bɯ mí 'bäh ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—N'da ra mate dí nde ga ä'a'be.

³⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—'Be'a guí nde ga øt'auí.

³⁷ Ne bi 'yɛmp'ɯ bɯya:

—Dí nde'be 'darpɯ ga huhmbɯ ngue 'da xtá hutho'be bɯ ja ni mɛxa 'bɯ gán ts'ut'abi, bi 'yɛmbi.

³⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'auí, hin guí paħmi 'be'a nam bøn'a guí ähmi. Ha da zä ne'auí guí säui ran ɯnbi ga sägä. Ha da zä ne auí guí hyät'ui ra dumbɯi ga hät'ä.

³⁹ —Da zä, bi 'yɛn ɯ.

Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Majuɯni, nu ran ɯnbi ga sägä guí säui a, ne nu a ra dumbɯi ga hät'ä ne auí guí hyät'ui a. ⁴⁰ Pe hinga gue'a man t'ɛdigä gam mangä to'o dan hyuhmbe bɯ ja ma mɛxa. Pegue gue'a Oja di un ran t'ɛdi to'o xan zänni, bi 'yɛn a ra Jesús.

⁴¹ Nu'bɯ mi 'yø ɯ yá mixädiɯ 'be'a bi man ra Jacobo ne ra Xuua, bi mbädi bin cuɛ ɯ.

⁴² Janangue'a nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ gätho 'de'mayoho yá xädi bɯya:

—Nu'ɯ i ja yá ts'ɛdi ua ja ra häi ɛmmɛ xɯn hɛi i ørpa ɯ to'o di manda ɯ, ne ɛmmɛ din 'yɛx'ɯ. ⁴³ Pe nu'ahɯ hinga ngubɯ gui 'yøthɯ. Pe hønt'a go to'o da nde din ja rán t'ɛdi xɯn ho, pegue jatho din 'yɛhɛ ngue gätho mi'da. ⁴⁴ Ne nu'bɯ 'bɯ a n'da ahɯ ngue i nde dim 'bet'o, pegue din 'yɛhɛ thoho ngue gätho mi'da. ⁴⁵ Tengu thohogä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ɛcä ngue dam hmugä, pe bá ɛcä ngue dan 'yɛhɛ thohogä, ne ga dä ma te gan yaɯba yá te yɯ ja'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a ra xädä i Bartimeo a

⁴⁶ Ne mi thopɯ ja ra hnini Jericó ra Jesús ne yá xädi, n'yohɯ xɯn ngu yɯ ja'i. Ne mi hupɯ nden'yu n'da ra xädä rá thuhu ra Bartimeo, rá ts'unt'ɯ ra Timeo. Mí äh ra mbeti a. ⁴⁷ Ne nu'bɯ mi 'yøde ngue gue'a ra Jesús ra mɛngu Nazaret ní mba bɯ, bi mba't'i, bi 'yɛmbi:

—Hague Jesús, rám bom'beto i ra David, dami huɛgui, bi 'yɛna.

⁴⁸ Pe nu yɯ ja'i bi hɛcpi, bi xifi din hɛ. Pe nu'a ra xädä man'da nts'ɛdi mbafi:

—Rám bom'beto i ra David, dín ja a nin huɛcate nanguécä, bi 'yɛna.

⁴⁹ Nu ra Jesús bim 'bäh pɯya, bi zonhna ra xädä. Nu yɯ ja'i mí 'bejua bi xi a ra xädä:

—Dami ndants'i, gan johya, nguetho in zon'na i ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ.

⁵⁰ Bi tonts'a rá coto ra xädä bɯya, bi ndants'i ne bi mba bɯ mi 'bäh ra Jesús.

⁵¹ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—'Be'a guí nde ga øt'a i.

Ne nu ra xädä bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dí nde guí xoga ma dä.

⁵² Ne nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Ni mba, bi zä i nguetho gá 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛna.

Ne 'bex bin zø yá dä ne 'bex bi dɛn bɯ ni mba ra Jesús.

11

Bi hyux ra buru a ra Jesús ne bi t'ɛspi

¹ Ne mi ts'utho da zøm bɯ Jerusalén ra Jesús ne ɯ mín 'yohɯ. Bin 'yo bɯ hämbɯ ra hnini Betfagé ne ra hnini Betania, hɛrpu ja

ra nyuni Olivos. Ne nubaya bi mbehn'da yoho yá xädi ra Jesús.

² —Ni mbe ne njon ne bí ja ra hnini ne nu'bu gá sòmmi, gui tìmmi bu n'da ra buru nthat'i ngue njo'o to xí hyux'a n'dandj, ne gua xoc puya ne gua siui ua. ³ Ne nu'bu da t'xen'au: “Hanja nguba guí øt'ui,” bu da t'xen'au, gui 'yenui: “Nu'a ra Hmu i honi ne xø ba si'be ua mahøn'a,” gui 'yenui, bi 'yæn'a ra Jesús.

⁴ Ne bi mba buya, ne bi dìm bu a ra buru, nthat'i bu ja ra goxthi nguep i thoh ra 'yu. Ne bi xoc buya.

⁵ Nu'u mi 'buru bi 'yæn'u:

—Be'a guí øt'ui bu, hanja guí xocui ra buru.

⁶ Nu'u yu xädi bi dat'u ne bi xifi tengu xi xih ra Jesús.

—Dami sixui 'bu, bi t'emp'u yu xädi buya.

⁷ Bá ts'inba a ra buru a ra Jesús buya ne bi mbøh yá coto u bá si ra buru, ngue bi gaxpi ne bi hyuxa ra Jesús buya. ⁸ Ne'u yu ja'i bi mbøh yám 'bexøts'e pahni bi ximba bu 'yu, ne nu'u mi'da yu ja'i bi xec yu paxi ne bi mbøcpa bu ja ra 'yu.

⁹ Nu'u mi 'bet'o bu ní mba a ra Jesús, ne u mi 'bejua, gätho í mba u bi 'yæn'u:

—Majapi a bá penhd Oja, bi 'yæn u. ¹⁰ Din ts'ut'abi a tengu tho ma mbombøtahe ra David. Mixte rá ts'edi Oja, bi 'yem bu ní mba u.

¹¹ Bi yuthu bu Jerusalén ra Jesús buya. Ne bi yurpu ja ra danija, ne bi nu 'be'a gätho i t'ørp ne bi bøm buya nguetho ya bin de. Bi mba bu ra hnini Betania ne u 'de'mayoho yá xädi bi mbähä.

Ra Jesús him bi numanho ra za him mi zuh yá ndät'ä

¹² Nu'bu mi hyax buya bi bøm bu Betania ra Jesús, bi mbeng bu Jerusalén. Ne bin tumanthuhu bu 'yu a. ¹³ Ne mi hant'a n'da ra za ja yá paxi, bi mba da nu 'bu i zupu yá ndät'o. Pe nu'bu mi zøm bu, nte bi dìm bu, hønt'u yá xi nguetho hinga gue'u yu pa i zuh yá ndät'o, ne säti tho ja yá xi. ¹⁴ Nu ra Jesús buya bi 'yemp'a ra za:

—Njam'bu to da zi mahøn'a u ni ndät'o, bi 'yembi.

Ne bi 'yøh yá xädi a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi hyøn a thi u yu mbä ne u yu däi bu ja ra danija

¹⁵ Ne bi thopu Jerusalén ra Jesús ne yá xädi. Ne bi yurpu ja ra danija mahøn'a. Ne bi hyøn a thi gätho yu mbä ne yu däi mi 'buru. Ne bi ndønba yá mexa yu pambeti ne yän thuts'i yu mbät'az. ¹⁶ Ne njon di japi da thopu nija 'bu i tu yá 'beni. ¹⁷ Ne bi 'yemp'u yu ja'i buya:

—Ha hinga nt'o't'i bu ja rá søcuä Oja ngue bi 'yæna: “I thø a ma ngu nguep da dandegui gätho yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi,” i xen Oja, bi 'yæn a ra Jesús. Pe nu'ahu, xcá 'yørpahu tengu 'bu rá hyädo nguep nin yan u yu be, bi 'yemp'u buya.

¹⁸ Bi 'yø u yu xänbate nija ne yu ngurpa mbäja 'be'a xí man'a ra Jesús, ne i honi Hague dán zä da hyo, nguetho bin su 'bu mi nu gätho yu ja'i madi hyonya thoho nangue a 'be'a bi xänba ra Jesús. ¹⁹ Nu'bu mín de bi bøm bu a ra Jesús bu ja ra dahnihni Jerusalén ne yá xädi. Bi mbähä bu ra hnini Betania mahøn'a.

Bi 'yot'a ra za

²⁰ Nu'bu mi hyax buya bi thoh mahøn'a bu 'bä a ra za ngue mi xna xtán zip yän dät'o ra Jesús. Nu'bu mi nu'u, ya xí 'yot'i gätho yá 'yu.

²¹ Nu ra Pedro buya bi bæn a xí man ra Jesús ne bi 'yembi:

—Xänbate i, ne nunu ra za gá 'yembi him man'dandj da ts'ip yän dät'o ne ya xø 'yot' ya, bi 'yæn a ra Pedro.

²² Ne nu'bu mi dah ra Jesús, bi 'yemp'u:

—Dami 'yæc'yehu ngue gätho da zä da 'yot' Oja a xän he. ²³ Janangue'a nu'bu ya gá xihmbu n'da ra t'øhø da 'uegue din hyøzehe bu ja ra deja, din ja a gá mamhu 'bu hingui yoho guim bømhu, ne guí pahmbu majuani gätho sä da 'yot' Oja a xän he. ²⁴ Janangue'a dí xi ahu ngue nu'bu ja a guí äfu Oja, dami 'yæc'yehu ngue di 'da ahu a guí äfu ne din ja a buya. ²⁵ Ne nu'bu guí yahu Oja him man guim bømhu a bi 'yot'ahu ni mijä'ihu, gam punbahu ne'a Oja di pun'nah buya. ²⁶ Nguetho nu'bu hin gadim punbahu ni mijä'ihu xinga gue'a ni Tahu bí 'buru mahøts'i di pun'nah, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Ran t'änni nangue rán t'edi ra Jesús

²⁷ Bi zøm bə Jerusalén ra Jesús ne yá xádi, ne xø bi zøm bə ja ra danija. Ne nu yə ngərpa mbäjä bi zøm bə mi 'bäh ra Jesús, n'yohə yə xänbate nija ne yə dəc'yei. ²⁸ Nu'ə bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi 'da a ran t'ɛdi gui 'yøt'a guí øt'e.

²⁹⁻³⁰ Ne nu ra Jesús 'bə mi dadi bi 'yɛna:

—Necä ga än'nahə to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua Nxixya, Hague Oja uague yə ja'ithoho. Ne nu 'bə gá xijə, necä ga xi ahə to'o bi 'dacä man t'ɛdi bəya. ³¹ Nu'ə bin 'yɛmzɛhɛ ɛ bəya:

—Xi'bə ga xihmbə ngue gue'a Oja bi un rán t'ɛdi, ne da 'yɛnjə: “Hanja hin gá 'yɛc'yɛihə thə,” da 'yɛnjə bəya. ³² Ne nu 'bə ga ɛmhbə yə ja'i thoho bi un ran t'ɛdi ra Xuua, pɛ hingui sä ga xihmbə tengu a, bi 'yɛn ɛ, nguetho gätho yə ja'i mi ɛspa ra Xuua ne bi 'yɛc'yɛi ngue rá pøngahya Oja a. ³³ Ne nu 'bə mi də ɛ yə xänbate nija ne ɛ gätho min 'yohə,

—Hin dí pəhmbe, bi 'yɛntho ɛ.

Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ə:

—Xinga guecä ga xi ahə to'o bi 'dacä man t'ɛdi, bi 'yɛn'a.

12

Rán t'uti yən ts'ombɛfi

¹ Nu ra Jesús 'bex bi də'mi bi xi a n'da ran t'uti ne bi 'yɛmp'ə:

—Nu n'da ran 'yohə bi 'yøt'a n'da ra nuəndät'o, ne bi føt'e ne bi 'ya'ma n'da ra hyəhäi guerpə da 'yøt'a n'da ran thə'ma guindät'o, ne bi hyø a n'da ra jado xən hɛts'i da ndex ɛ da nu rá häi.

Ne bi hmit'ə yə mbɛfi a rá häi ngue dim pɛpə, ne bi mba n'danni a ran 'yohə. ² Nu 'bə bi zø'n ra pa din ja ɛ yə'n dät'o, bá pɛhna n'da rá 'yɛhɛ ba tu a xí mamhbə di unni. ³ Pɛ nu'ə yə mbɛfi bi bɛnt'a ra 'yɛhɛ, ne bi mbɛ'mi ne bi mbɛnthoho bəya ne nte bi unni. ⁴ Nu rá mbɛti ra nuəndät'ä bá pɛhn man'da rá 'yɛhɛ bəya. Pɛ ne'a bi mba ma bat'a do a, ne bi mba ma ɛnba rá ya, ne bi zantho, ne xø bi mbɛnthoho bəya. ⁵ Ne bá pɛhn man'da, ne xø bá tho a. Ne xən ngu mi'da bí 'bɛhni. Nu'ə da bi ɛnba thoho ne nu mi'da bi hyo.

⁶ Mi 'bə a n'da rá ts'unt'ə a rá mbɛti ra nuəndät'o ne ɛmmɛ di huɛc'a. “Nu yə mbɛfi masque da numansu ma ts'unt'ə,” bi 'yɛnsɛ, ne bá pɛn'na bəya. ⁷ Pɛ nu ɛ yə mbɛfi 'bə mi

nurpa a rá ts'unt'ə, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ: “Nuna, guehna da gohmi ra häi 'bə bi du rá ta. Mbähä ga hohə ne nubəya ma mbɛti zɛhɛhə ra nuəndät'o,” bin 'yɛmzɛhɛ ɛ. ⁸ Ne bi bɛnt'i ne bi hyo ne bi 'yɛm bə ma'ueni bə ja ra nuəndät'o, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bə mi man a ran t'uti.

⁹ —Nuya guim bɛmhbə 'bɛ'a da 'yøt'a rá mbɛti ra nuəndät'o, bi 'yɛmp'ə. Guehma ba ɛsɛ ne da hyo ɛ xí hmit'a rá nuəndät'o ne di un ra nuəndät'o ɛ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

¹⁰ Ha hin gán xähmbə rá t'ohni Oja ngue i ɛna:

Nu'a ra do bi bənt'ə yə gado,

gue'a man'da mahyoni tengutho bə ná thon yə guangu.

¹¹ Gue'a bi zänd Oja,

hanja gní hyonya thohohə,

ɛm bə rá'm hman Oja, bi 'yɛn a ra Jesús.

¹² Nu yə ngərba mbäjä ne'ə min 'yohə, bi nde da bɛnt'a ra Jesús nguetho bi badi ngue go yän t'uti ɛ nangue a bi man ra Jesús, pɛgue bi zutho din cuɛ yə ja'i, janangue him bi bɛnt'i. Bi mbatho ɛ bəya.

Ran t'änni nangue ra renta im man ra ts'ut'abi Roma

¹³ Ne bi 'bɛnpə 'bäh ra Jesús ɛ mi'da yə fariseo ne ɛ 'da ma ngərpihe mi tɛn'na ra ts'ut'abi Herodes. Bi 'bɛhni ngue da 'yän'na n'da ran t'änni ne nu 'bə hinga gue a da ma, 'bex gue di yaɓi. ¹⁴ Nu 'bə mi zøm bə bi 'yɛn ɛ:

—Xänbate i, dí pəhmbe gätho majuəni guím ma ne njon guí su, nguetho hin guí ørpa masu a man yə ja'i ne guí xänba a majuəni rá'm hman Oja ɛ yə ja'i. Dín nde gui xije, ha din thɛui yän t'ɛdi Oja 'bə dí øthə ngue dí juthə ra renta im man ra ts'ut'abi bə Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na. Ha xən ho 'bə ga thoqui ga juthə uague hin'na, bi 'yɛn ɛ. ¹⁵ Pɛ nu'a ra Jesús mi paɓi høntho i nde da dɪnbi 'bɛ'a dí yaɓ'a, janangue a bi 'yɛmp'ə:

—Hanja gní 'yängahə, xi'a ni mbɛti gní juthə ra renta im man ra ts'ut'abi, gan nugä.

¹⁶ Ne bi un bəya.

—To'o rá pøte ne rá thuhu i cuat na ra mbɛti, bi 'yɛn a ra Jesús.

Ne nu'ə bi 'yɛn ɛ:

—Rá pøte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

¹⁷ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yemp'ɛ:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Ojā gui un'na Ojā a, bi 'yemp'ɛ.

Ne nu'ɛ bi hyonya thoho nanguie a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni nanguie ɛ da dāmbɛni

¹⁸ Ne bá ɛ ɛ 'da yɛ saduceo bɛya ngue mi ɛn ɛ njo'o to da dāmbɛni. Ne bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yɛmbi:

¹⁹ —Xänbate i, nu'a n'da ran t'ɛdi bi man'a ra Moisés i ɛna, ngue nu'bɛ da du n'da ran 'yohɛ ne njo'o rá t'ɛhni 'bɛ bi du, ne nu'a rán 'yohɛ zɛhɛ da zinba a rá xisu a rán 'yohɛ bi du. Ne nu'a rá t'ɛhni dim 'bɛi da t'ɛmbi rá t'ɛhni a xí du. ²⁰ Ne mi 'bɛ i yoto yɛn 'yohɛ i dín 'yohɛ zɛhɛ ɛ. Ne nu'a ra 'bet'o n'yohɛ bi zin'a n'da ra xisu, ne nu'bɛ mi du njo'o yú t'ɛhni. ²¹ Jananguie'a nu a rán 'yohɛ a bi du bi zin a ra xisu mahø'n'a. Ne'a bi du a, ne xinga gue a bim 'bɛh yú t'ɛhni a. Ne ná hyu ngutho. ²² Ne gátho ɛ yoto ma 'yohɛ ne 'dat'a ra xisu bi zini, ne xinga n'da mím 'bɛh yú t'ɛhni 'bɛ bi du ɛ. Ne nzeɣui neɛɛ ra xisu bi du. ²³ Nuya dami xije nu'bɛ majuaɣni da dāmbɛni yɛ jã'i, nda'a nin 'yohɛ dim 'bɛhmi ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'bɛhmi, bi 'yɛn ɛ yɛ saduceo. ²⁴ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yemp'ɛ:

—Nu'ahɛ 'dan'yo thoho guí mamhbɛ nguetho hin guím bɛmhɛ 'bɛ'a mam bɛ ja rá t'ohni Ojā xín rá ts'edi Ojā guí pãhmbɛ. ²⁵ Nu'bɛ bi dāmbɛni ɛ xɛn du him man ja ran sini bɛ pɛgue dim 'bɛtho yɛ jã'i tengu yám 'bɛhni Ojā 'bɛpɛ mahɛts'i. ²⁶ Ne nu'a ram hma ngue da dāmbɛni ɛ xɛn du, majuaɣni a ne guín nuhɛ bɛ ja rá m hman Ojā ngue nu'bɛ min yaui Ojā ra Moisés bɛ ja ra t'ɛza bi 'yɛmbi: “Nugä drá Ojägä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob ngue nim bombøtahɛ, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Ojā. ²⁷ Ngubɛ bi ma nguetho guexta'a i 'bɛh yú mbɛi ɛ. Pɛ hin guím bɛmhɛ, nguetho 'dan'yo thoho guí mamhbɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Rán t'ɛdi Ojā man'da ja ts'editho

²⁸ Nu'bɛ min yaɛ yɛ saduceo ra Jesús, mi 'bɛpɛ n'da ra xänbate nijã bi 'yøde 'bɛ'a bi man ra Jesús ne bi bãdi ngue xɛn ho a bi ma. Jananguie'a bi 'yänni:

—Nda'a rán t'ɛdi Ojā ngue man'da ja ts'editho ga øthɛ, bi 'yɛn'a.

²⁹⁻³⁰ Bi dā'a ra Jesús:

—Nu'a rán t'ɛdi Ojā man'da jats'editho ga øthɛ, gue'a ran t'ɛdi ngue i ɛna: “Dami 'yøhmbɛ gyá jã'i israelhɛ, nu'a Ojā ra Hmu, n'datho a. Ne guim bɛmhɛ a nanguie gátho ni mbɛihɛ, ne gátho ni tehɛ, ne gátho nin 'yomfɛnihɛ, ne gátho ni ts'edihɛ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Pɛ guehna ran t'ɛdi man'da ja ts'edi tho ga øthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³¹ Ne 'da'angutho ui ná yoho ran t'ɛdi ga øthɛ i ɛna: “Gui huɛc ni mijã'ihɛ tengu bɛ gnin huɛc zɛhɛhɛ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Guehya yɛn t'ɛdi man'da ja ts'editho ga øthɛ xinda gue ɛ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

³² Ne nu'a ra xänbate nijã, bi 'yɛm bɛya:

—Xänbate i, majuaɣni xɛn ho guím ma, ngue hønt'a n'da Ojā i 'bɛi ne njo'o man'da tengu a. Ne ja ts'edi tho da bɛn Ojā n'da ngue gátho rá mbɛi, ne gátho rá te, ne gátho rán 'yomfɛni, ne gátho rá ts'edi, ³³ ne di huɛc rá mijã'iuu tengu bɛ nin huɛczɛhɛ n'da. Man'da ja ts'editho da 'yøt'a n'da ɛ xinda gue ɛ gátho yɛ 'bøts'e ne yɛn t'unni dí mbøspa Ojā n'da, bi 'yɛn a ra xänbate nijã.

³⁴ Ne nu ra Jesús 'bɛ mí 'yø a bi man ra xänbate nijã bi bãdi ngue n'dat'a Ojā im bɛni jananguie a bi 'yɛmbi:

—Nu'i ts'ɛtho di 'bɛ i ngue da zã gui carpɛ di manda rá ts'edi Ojā, bi 'yemp'a.

Ne nubɛya njom man'da bi zãpi da 'yän mi'da yɛn t'änni.

To'o gue rá Ts'ant'ɛ a ra Cristo

³⁵⁻³⁶ Ne mí xänba yɛ jã'i a ra Jesús bɛ ja ra dānija, ne bi 'yemp'ɛ:

—Hanja ɛn ɛ yɛ xänbate nijã ngue nu ra Cristo rá m bom'betø ra David a, ne xim mi ɛmbi rá Hmu 'bɛ hin ním 'bɛi, nguetho mi ɛn'a ra David:

Nu'a Ojā bi 'yemp'a ma Hmu:

“Dat'ua ga huhmi ga conhui ma ts'edi gue'bɛ go dá tapã nin sɛihɛ ua ja ra ximhäi ne gui manda ɛ bɛya,” bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn a ra David 'bɛ mí bɛnba rá Hogandãhi Ojā nanguie 'bɛ'a da

'yøt' ra Cristo. ³⁷ Guesε ra David bi 'yεmbi rá Hmu a ra Cristo. Hague nja pε nε rām bom'βeto a, bi 'yεn a ra Jesús.

Pε nu yu ja'i, bi 'yømanho gätho a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a i øt'u yu xänbate nija

³⁸ Nε bi thoqui bi xänba yu ja'i a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Gam fähmbu nangue a i xi ahu yu xänbate nija, nguetho hønt'a ran 'yεts'i i øt'u nε di ho da hye yu pahni xu mba guepu i 'yo, nε di ho da mba ma zεngua bu ja yu tai, ³⁹ nε di ho da hyux bu ja yun thuts'i xun ho bu ja yu nija, nε di ho yu mbadi din sihme bu ja yun sihme u, ⁴⁰ nε i hāspi 'be'a gätho bi ts'ocpa u yu xisu xøn du yu ndø, nε sä nya'a thofo in yāhu Oja ngue i nde da t'εmbi xun ho tho yu mbai. Man'da xun ngu ran unbi da nu ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'unni man'da di muui bu na nu Oja

⁴¹ Nε mi hupu ra Jesús bu mí ja ra huada guepu i pa njät'i ra mbeti rán t'unni Oja. Nε in nu bu i cät' ra mbeti u yu ja'i bu ja ra huada. Nε bi nu xun ngu yu membeti bi thopu ngue xun ngu ra mbeti bi gärpū ja ra huada n'da ngu n'da u. ⁴² Nε bi zøm bu n'da ra hyoya xisu xi du rá ndø, nε bi gät'i yocentavo thofo. ⁴³ Nε nu'bu mi nu a bi 'yøt'a ra xisu buya nε bi 'yεmp'u:

—Majuani dí xi ahu nuna zu hyoya xisu man'da xun ngu di muui a bi gärpū ja ra huada xinda gue'u gätho mi'da. ⁴⁴ Nguetho gätho u mi'da bi gät'a i pongui, pε nuna ra xisu madague i hyoya na, pε bi gät'i gätho mi pε'ts'i, bi 'yεmp'u yu xädi a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi ma ngue da mba nso't'i ra danija

¹ Nu'bu mi bøm bu ja ra danija ra Jesús nε yu xädi, nu'a n'da bi 'yεn'a:

—Xänbate i, hyandi ts'u nu ra nija, εmme xu ndoho yu do n'yohu nε εmme mahotho.

² Mi dāh ra Jesús nε bi 'yεmp'u:

—Guin nuhu ngue mahotho nε εmme ndoho yu do, pεgue da zøn ra pa da so't'i, bi 'yεmp'u.

Yu hmεpya ngue rán zεgui

³ Nε nu'bu mi zøm bu ja ra nyuni Olivos, bi hyupu ra Jesús, hε't ra danija. Nε hønt'u yu xädi mi 'buhmbu bu. Nε nubuya ra Pedro nε ra Jacobo nε ra Xuua nε ra Andrés:

⁴ —Nda'a ní pa da mba nso't'i ra nija gá xije, bi 'yεn u. Nda'a ni hmεpya da hnu 'bu din ja a guím ma, t'εmp'a ra Jesús.

⁵ Mi dā a ra Jesús nε bi 'yεmp'u:

—Gam fähmbu njon da hyä ahu, ⁶ nguetho xun ngu ba εhe ngue sä da 'yεna: “Nugä, guecä drá Cristogä,” da 'yεn'u. Nε xun ngu u da hyät'i.

⁷ Nε nu'bu gui 'yøhmbu yu sai nε'bu da hma ngue din ja yu sai, o guin suhu nguetho jatho din ja u. Pε nu'bu din ja u xinga gue'bu ran zεgui 'bu. ⁸ Nguetho nu yu ja'i bu 'da yu häi din sahmi yu mijä'ihu. Nε nu 'da yu ts'ut'abi din sahmbu yu mits'ut'abihu, nε din ja yu 'yānhäi, nε xun ngu yu nidi din ja ra thuhu nε yun 'yo'ts'i. Nε guehya yu mbadi yun unbi ya, bi 'yεmp'u.

⁹ Nε xø bi 'yεn'a:

—Nε gam fähmbu njon di 'uec'ahu bu ja rá 'yu Oja, nguetho da mba ma dä ahu bu ja ran juānbate, nεpu ja yu nija ma mijudíohu da 'bep'ahu, nε nangue guí εc'yεigahu da ts'on'nahu bu 'buh yu ts'ut'abi, nεpu 'buh yu dāts'ut'abi ngue da ts'εp'ahu. Nε xun ho 'bu din jabu nε gue'a dí zä gui xihmbu mam hmangä u. ¹⁰ Pε m'bet'o thofo da mba nsifi gätho yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi ran ho ma'da'yo dí pø u. ¹¹ Nε nu'bu da zix ahu di dä ahu bu 'buh ra ts'ut'abi, pε him 'be gui hyonsehu 'be'a gui mamhu 'bu da mba ma juān'ni ahu, nguetho nu'bu bi zøn ra ora da t'än'nahu, hønt'a rá Hogandāhi Oja da zä di bεn'nahu 'be'a gui mamhu. ¹² Nε nu n'da ran 'yohu di manda da tho rán 'yohu, nε nu'a rá ta di manda da tho rá ts'unt'u. Nε da ndants'u yu ts'unt'u din tunhdu u yu ta nε yu mbe nε di manda da tho rá ta nε rá mbe 'da yu ts'unt'u. ¹³ Nε gätho yu ja'i da zan ahu nangue a guí εc'yεigahu. Nε nu'u to'o gätho da hyät yun unbi gue'bu go rán zεgui, gue u dim pø u, bi 'yεmp'u.

¹⁴ Nε bi thoqui bi xi u:

—Ba ε a n'da ra ts'edi xun ts'o ngue di ts'oni gätho. Ngubu bi man ra Daniel gue rá pøngahya Oja. Nε nu'bu gá nuhu dim 'bäpu guepu hin rán säui dim 'bäi, dami 'dahmbu

gyá manguh_u b_u Judea, gui mbähä b_u ja y_u t'øhø guin 'yámhb_u b_u. Nu a to'o da nu ra sòcuä i ja ua, da 'yε't'ambäi na. ¹⁵ Nε nu'b_u bin ja a, to'o i 'bäp_u goxthi hin da yäp_u mbo rá ngu, hin da bēni ja 'be'a 'be da hyäts'i, 'bex gue da 'dagui. ¹⁶ Nε nu'a to'o 'bäp_u ja yá huähi hin da mbeng b_u ja yá ngu ngue ba cä yá coto, 'bex gue da 'datho b_u. ¹⁷ Huεcate u y_u xisu in hat'uhni nε u 'b_uh yá 'uere y_u pa u. ¹⁸ 'Yäf_u rá mate Ojä ngue hin din ja ah_u ran 'dagui 'b_u y_u pa x_un sε xøhma hin da zä gui 'dahmb_u. ¹⁹ Nε nu'u y_u pa u, din ja x_un ngu y_un ünbi hin jam'b_u n'dandj xøn ja gue'b_u go rá mbädi ra ximhäi. Nε nu'b_u ya bin ja, him man'dandj din ja y_un ünbi tengu u. ²⁰ Pε nangue u yá 'yεc'yεi, Ojä di japi hingui ngu y_u pa din ja y_un ünbi, nu'b_u hin'na njon xtam bongui, bi 'yεn a ra Jesús.

²¹ Nε bi thoqui bi ma, bi 'yεna:

—Nε nu'b_u da si ah_u: “Dami hyanth_u, 'b_ucua ra Cristo ya, rá Thahni Ojä,” da t'εn ah_u. O gue da t'εn'ah_u: “Ba nuh_u 'b_up_u ra Cristo ya, rá Thahni Ojä,” da t'εn ah_u, pε o guí εc'yεih_u. ²² Nguetho x_un ngu dim 'b_u u y_u hyäte Cristo nε y_u hyäte pøngahy_u da 'yøt'y_u hyonya nt'øt'e nguetho i nde da hyät y_u 'yεc'yεi gue bi huanh Oja, 'b_u da zä da hyät'u. ²³ Pε nde'b_u gam fäseh_u nguetho ya dá xi ah_u 'be'a gätho din ja m'bejua, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a din ja 'b_u bi zøcua mahøn'a ra Jesús

²⁴ Nε xø bi 'yεmp'u yá xädi a ra Jesús:

—Nε nu'b_u ya bi guah y_un ünbi, nu a ra hyadi di 'beh rá ts'edi nε ra zäna him man ja rán nεqui. ²⁵ Nε nu y_u sø da dägui. Nε gätho mi'da di 'beh yá ts'edi u gä bí ja b_u mahęts'i, di 'yāni. ²⁶ Nε nub_uya da hnugui ba εcä ua ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba ogä b_u ja y_u güi, dan 'yo'be x_un ngu ma ts'edi nε dam mixte x_un ho. ²⁷ Ga pεn'd_u yám 'behni Ojä mahęts'i b_uya, di pεt'u gätho xtá huahni guecua gätho na ngūni ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nuya da zä gui pähmb_u 'be'a gue nin t'uti i ut'ah_u 'da y_u za. Nu'b_u bi bøx yá 'dogui u yá 'yε guí pähmb_u mi ts'atho din ja ra hyethe b_uya. ²⁹ Ngutho 'b_u ya bin ja gätho u dá xi ah_u, gui pähmb_u ngue mi ts'atho ba pengä ua mahøn'a b_uya, bi 'yεna.

³⁰ Majuāni dí xi ah_u di 'batho ua 'da ah_u 'b_u bi mbädi din ja a dí xi ah_u. ³¹ Mahęts'i da guadi, nεcua ja ra häi, pε nu'a mam hmangä hin jam'b_u da gua a.

³² Pε nu'a ra pa a, njongui pädi 'be'a ní ora din ja a dím mangä, xinga gue u yám 'behni Ojä 'b_up_u mahęts'i, xinga guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi dí pädi. Hønt'a Ojä ma Ta i pädi, bi 'yεn a ra Jesús.

³³ Nε xø bi 'yεna:

—Thocpa thoho gan nuhmb_u tengu'b_u hin gui tonspah_u ra t'āha. Nε xinga n'da zi ora gui pumbēnih_u Ojä nε thocpa thoho gan yāh_u a, nguetho hin guí pähmb_u nda'a ni pa ba pengä mahøn'a. ³⁴ Tengu n'da ran 'yoh_u bi mba yatho bi zoh rá ngu, bi un yán t'ēdi yá 'yεhε ngue di jamansu b_u, n'da ngu n'da bi xi a da 'yøt'e. Nε bi xi a ra mbängoxthi ngue hin di tonspa ra t'āha. ³⁵ Nε ngutho dí xi ah_u, dami tømhb_u tengu 'b_u gan äthāh_u nguetho hin guí pähmb_u 'be'a ní pa ba pengä ua, o gue'b_u bin de, o gue'b_u made ra xui, o gue'b_u bi mbah y_u øni, o gue'b_u bi hyats'i. ³⁶ Nguetho hin guí pähmb_u nda'a ni ora ba εcä, xi'b_u ba εcä nε ga tñ ah_u b_u gdi āhmb_u. ³⁷ Nε nu'a dí xi ah_u, ngutho dí xicä gätho mi'da: “Dami tømhb_u,” bi 'yεmp'u yá xädi a ra Jesús.

14

Yá ngurbi y_u judío i nde 'bex gue da bent'a ra Jesús

¹ Nε man yopa da dät ra pa 'b_u mi bēn a xí 'yøt' ma mbombøtahe b_u Egipto dy_u judíohe. Nu y_u ngurpa mbäjä b_uya nε y_u xänbate nijä bi bēni 'be'a ni fehni da xi a ra Jesús guerp_u da zä da bent'i ngue da hyo. ² Nε bin 'yεmzεhε u:

—Hinga gue a ra pa ra dāmpeti gam benth_u nε xøhma din cue y_u ja'i, bi 'yεn u.

N'da ra xisu bi naspa ra 'yεthi rá yq ra Jesús

³ Nε mi 'b_up_u ra Jesús b_u ja rá ngu ra Simón b_u ja ra hnini Betania. Gue'a ra Simón mi hēmb ra t'axca'ya 'b_u mam 'bet'o. Nε nu'b_u mi sihme b_u ra Jesús bi zøp_u n'da ra xisu i tu n'da ra xito nt'øt'e ngue ra do'yaxi, mi po ra 'yεthi εmmε y_uman'u a, nε x_un ngu di muui a. Bi xεcpa rá nde b_uya nε

bi naspa rá ya ra Jesús. ⁴ Nu'ua 'da mí 'bapua, bin cue u baya ne bi 'yɛn u:

—Hanja bim 'betho ra 'yɛthi ne xam hmadi di muui. ⁵ Mi sä xtá 'bã xtin t'un ya hyoya a hyu ciento rá muui a ra 'yɛthi, bi 'yɛn u.

Ne bi numan'ua ra xisu u. ⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—Hanja guín jah u bu, o guidi pahmbu ra xisu nguetho xun ho bi 'yørcä na. ⁷ Nu'ahu thocpa thoho gam 'buhmbu ya hyoya ne hont'a go ma pa da zä gui fäxhu u. Pe nugä hinga thocpa thoho dam 'buhmbu. ⁸ Bi 'yørcä ra xisu a mi sä da 'yøt'e, bi hoga ma ngøc'yɛi ngue da t'ägä bu ja ran 'yägüi. ⁹ Majuani dí xi ah u gue hønbu go hapu da hman ran ho ma'da'yo gätho na ndoho ra ximhäi, nehna bi 'yørcä ra xisu da hman na, 'dahma ne'a da fɛn a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Judas im ma di dä a ra Jesús

¹⁰ Nu'a ra Judas Iscariote baya, ngue'a n'da yá xädi ra Jesús, bi mba bu 'buh ya ngarpa mbäjä bi xifi di dáp'a ra Jesús. ¹¹ Ne bi hyu yá mbui u ya ngarpa mbäjä ne bi xifi di un ra mbeti. Ne bi mbenc'a ra Judas baya mi honi jam'bu di dä a ra Jesús.

Bin sihmeu ra Hmu u yá xädi

¹² Nu rá mbädi ra pa ra dämpeti ngue ran dábaxjua i ts'i ra thuhme hin'yu rá ixi, ne i ho ra t'ude'yo. Ne nu yá xädi ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hapu gui ndeje ga hoje ran ts'ihme ra mbaxjua ga sihu, bi 'yɛn u.

¹³ Ne nubaya bi xi u yoho yá xädi:

—Ni mbe bu ja ra dahnihni Jerusalén, ne nu'bu gá nuui bu n'da ran 'yohu i tu n'daxaro ra dehe gui tenui bu da zøni. ¹⁴ Ne nu'bu gá sømhbü gui 'yɛnui a ra mengu bu: “Nu'a ra Hmu bá pengähe ngue ga än'nahe hapu i ja a ra cuarto ngue ga sihe ran ts'ihme ra mbaxjua,” gui 'yɛnui. ¹⁵ Ne nu'a baya da 'yut'au i n'da ra cuarto i ja bu magats'i xun ndoho ne mahoqui. Guepu ja gui hocui bu a ran sihme ga sihu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁶ Bi mba yá xädi baya ne bi zøm bu ja ra dahnihni Jerusalén ne bi dím bu gätho 'be'a xi sifi. Gätho bi hocpu 'be'a da zi bu 'bu bin de, ne bi mbeng bu 'buh ra Jesús baya. ¹⁷ Nu'bu min de ts'ua, bi mbähä ra Jesús 'de'mayoho

yá xädi baya. ¹⁸ Gätho bin sihme u. Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—Majuani dí xi ah u, dí sihmeu u n'da gue di dägä, bi 'yɛmp'ua.

¹⁹ Nu yá xädi baya bi du yá mbui, n'da ngu n'da bi 'yänni:

—Ha guecä, bi 'yɛn'ua.

²⁰ Ne nu'a ra Jesús bi dät'ua:

—Go gue'a n'da gue gue'ahu gui 'de'mayoho ah u gue dí comh ma mbohi'be.

²¹ Majuani nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tugä tengu nt'o't'i nanguecä. Pe í huɛhi maha a ran 'yohu ngue di dägä. Man'da xun ho 'bu hin xtim 'bu a, bi 'yɛn a ra Jesús.

²² Gätho na sihme u bi hyac man'da ra hme ra Jesús, bi un ra jamadi Ojä, bi xeni ne bi darpa yá xädi baya.

—Dami sihu na. Guehna nam bøn'a ma ngøc'yɛigä na, bi 'yɛmp'ua.

²³ Ne bi dec'a ra vaso mi po a nzai mi si u. Bi un ra jamadi Ojä ne bi un'du baya, bi zi n'da ngu n'da u.

²⁴ —Guehna tengu 'bu ma jigä na, i øt' ra 'da'yo nhogui, dim fäni dí yanba yá te ya ja'i 'bucua ja ra ximhäi. ²⁵ Majuani dí xi ah u, hin ga si man'da ra gui uva ja gue'bu bi zøn ra pa ga si ma'da'yo bu di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yɛn a ra Jesús.

Jesús bi badi gue a ra Pedro da gøn'a

²⁶ Ne bin tu a n'da rá thuhu Ojä u baya. Bi bøm bu mi sihme u ne bi mba bu ja ra nyuni Olivos. ²⁷ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua yá xädi:

—Nu'ahu dí paçä ngue gui 'dahmbu, gui sogahu nán xui ya, tengu nt'o't'i bu ja rám hman Ojä i ɛna: “Ga ho ra mbände'yo ne din 'uɛxt'ua yá de'yo,” i ɛm bu ja rá t'ohni, bi 'yɛna. ²⁸ Pe nu'bu dá thambɛnigä dan tĩmhbu bu Galilea, bi 'yɛmp'ua yá xädi a ra Jesús.

²⁹ Nu'a ra Pedro bi 'yɛn'a:

—Madague a gätho da 'dah ya 'da, pe nugä hin ga soc'i'i.

³⁰ Nu ra Jesús bi dā'a baya:

—Haha, dí pacä 'be'a gui 'yøt'a ra xui jabaya, ná hyundj xqui cøngä 'bu bi mbah ná yondj ra øni, bi 'yɛn a.

³¹ Pe nu'a ra Pedro man'da nts'edi bi 'yɛn'a:

—Nugä hin ga cøn'a i madague'bu 'darpu ga tuui, bi 'yɛmbi.

Nε 'da'angu bi ma gätho ɯ mi'da yú xädi bɯya.

Ra Jesús i tu rá mbɯi nε gue'a ra ora da nu yɯn ɯnbi a

³² Nε bi yɯrɯ ja ra nuɔðoni Getsemaní guerɯ ja ra nyuni Olivos. Nu ra Jesús bɯya bi 'yεmp'ɯ yú xädi:

—Hyuhmbɯ ua gätho ahɯ, 'bε dán yägä'be Oja ua nan jongua ts'ɯ, bi 'yεn'a.

³³ Nε nubɯya bi zixa ra Pedro, nε ra Jacobo, nε ra Xuua. Nε nu ra Jesús εmme bi hyundumbɯi nε bin su. ³⁴ Nε bi 'yεmp'ɯ:

—εmme tu ma mbɯi, εna da hyog ra dumbɯi. Gui cohmbɯ ua nε gan äthɯɯ, bi 'yεmp'ɯ.

³⁵ Nε bi mba bɯ njom bɯ ts'ɯ. Bin danyahmu bɯ ja ra häi bin yaui Oja, gue'bɯ da zä hin da nu ran ɯnbi a da nu. ³⁶ Nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, hin te guí hεmbi, gätho da zä gui 'yøt'e. Dami 'uegä a ran ɯnbi. Pε hin dín nde gue gue'a ma pähä zεhe ga øt'ä pε gue'a go guí nde da t'øt'e, bi 'yεna.

³⁷ Nε bi mbeng bɯ xi go ɯ hyu nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Hague grá Simón, ha guí ɯha. Ha hingui sä xquin äthɯ n'da ora. ³⁸ Damin äthɯɯ nε gui 'yäfɯ Oja ngue gui serbahɯ 'bε'a di bεn'nahɯ ra zithu. Nu rá mbɯi n'da ja ra pähä nangue ran ho, pε nu rá ngøc'yεi n'da xɯn güent'i a, bi 'yεn a ra Jesús.

³⁹ Nε bi mbeng mahøn'a ra Jesús bin yaui Oja nε guexta'a bi xifi. ⁴⁰ Nε nubɯya bi mbeng bɯ bá co ɯ hyu nε bi dím bɯ i ɯha nguetho εmme mí ndet'ɯha ɯ. Janangue nu'bɯ mi zo ɯ hingui pɔdi 'bε'a dí dɔ ɯ. ⁴¹ Ná hyundí bán yaui Oja, 'bɯ mam bá pengbɯ bá co ɯ hyu, nε bi 'yεmp'ɯ:

—Aɯmahɯ ya, damin säyahɯ ya, bi 'yεn'a. Nuya bi zøn ra ora ngue da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ts'om'bäi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ⁴² Dami ndanshɯ, ga mbähä dan c'athɯ a di dägä, ya häntua, bi 'yεmp'ɯ yú xädi a ra Jesús.

Ra Jesús bi bent'ɯ yún sɯihɯ

⁴³ Gätho ná yɯhɯ yú xädi 'bex bi zøm bɯ ra Judas, gue'a n'da rá xädi. Nε xɯn ngu yɯ ja'i bi zix'a, mi hɯ yú juai nε yɯ ts'at'εgui. Nε gue'ɯ yúm 'bɯhni yɯ ngurpa mbäjä nε

yɯ xänbate nijɔ nε yɯ dɔc'yεi. ⁴⁴ Nε nu'a ra Judas ya xí xí ɯ: “Nu'a ga sɯspa rá 'yogu gue a ra Jesús a, 'bex guim benthɯ bɯya nε gui sixhɯ, nε hin gui thøhmbɯ,” xi 'yεmp'ɯ min 'yohɯ. ⁴⁵ Janangue a nu'bɯ mi zøpɯ mi 'bäh ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, bi 'yεmbi.

Nε bi zɯspa rá 'yogu. ⁴⁶ 'Bex bi bent pɯya. ⁴⁷ Nε 'bex bi c'o'ts' rá juai a n'da min 'yohɯ ra Jesús nε bi zεcpa rá zagu rá 'yεhe ra dɔmbäjä. ⁴⁸ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'ɯ bi bent'i:

—Ha guí εmhɯ drá bεgä ngue guá hɯhɯ ni juaihɯ nε ni zahɯ ngue gui bentcahɯ. ⁴⁹ Gätho yɯ pa däm 'bɯhmbɯ, dá xän'nahɯ bɯ ja ra dɔnija nε hin gá bentcahɯ bɯ. Pε ja xi jabɯ thoho, ngue dín ja a nt'o't'i bɯ ja rá m hman Oja ngue mi hma dín ja, bi t'εmp'ɯ yúm 'bɯhni yɯ mbäjä.

⁵⁰ Pε nu'ɯ yú xädi bɯya gätho bi 'dagui, bi zøpɯ a ra Jesús.

Ra ts'ɯnt'ɯ ngue bi 'dagui

⁵¹ Hønt'a n'da ra ts'ɯnt'ɯ bi dεn'na 'bɯ mi ts'ix a ra Jesús, dím pät'a ra the'bøt't'e, nε mí εn ɯ nε'a xtám bent'a. ⁵² Pε nu'a hønt'a ra the'bøt't'e bi bentpa a, nε bi 'dah pɯya nε bin 'yo mánxi bɯ ní mba.

Ra Jesús bi mba ma dä bɯ 'bɯh yɯ mbäjä

⁵³ Nu'bɯ mi mba ma dä bɯ 'bɯh ra dɔmbäjä, bim pεti ɯ ma ngurbihe ngue yɯ ngurpambäjä nε yɯ dɔc'yεi nε yɯ xänbate nijɔ. ⁵⁴ Nε nu ra Pedro bin tet'i, i 'bejua thoho bɯ ni mba, gue'bɯ go mi zøm bɯ mbo rá mbä't'i rá ngu ra dɔmbäjä, nε bi hyuhmbɯ bɯ ɯ yɯ asmayo nijɔ, bin tɔspihɯ ɯ. ⁵⁵ Nu yɯ ngurba mbäjä nε gätho ɯ mi'da i øt' ran juɔnbate, mi honi to'o da ma xɯn ho 'bεpɯ dí yɔp'a ra Jesús ngue da hyo, nε madague'a xɯn ngu ɯ bin yɔ pε xinga n'da ɯ bi ma njuɔntho. ⁵⁶ Xɯn ngu bi man yɯ fehni pε him bin tɔn yúm hma. ⁵⁷ Xø bi ndants'ɯ 'da mahøn'a bi zänba man'da ra fehni ɯ, nε bi 'yεn ɯ:

⁵⁸ —Nuna ran 'yohɯ bi ma nε bi 'yεna, “Nugä ga yøt't' ra nijɔ ua, nt'øt'e yú 'yε yɯ ja'i, nε nu'bɯ ná hyupa ga høcä n'da ngue hinga nt'øt'e yú 'yε yɯ ja'i,” bi 'yεnna ran 'yohɯ, nε nugähe dá øhmbe 'bɯ mí 'yεnna, bi 'yεm bɯya.

59 Pɛ xinga gue'ɯ bin tɪn ɯ yám hman ɯ.

60 Pɛ nu ra Jesús bin hɛtho. Njo'o to bi dɔti.

61 Nu'a ra ngarpa mbäjä bi 'yän mahøn'a:

—Ha gue'e grá Cristo. Ha gue'e rá Ts'unt'ɯ i Ojä nuixte rá ts'edi.

62 Nu ra Jesús bi dɔti:

—Guecä, nɛ guin nujɯ, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ga com'be rá ts'edi Ojä madä rá ts'edi. Nɛ guin nujɯ 'bɯ bá pengä, ba ɛcä bɯ ja yɯ güi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

63 Pɛ nu'a ra dambäjä bi dɛnɛ rá pahni, ɛmbi hingui ɛspa Ojä ra Jesús nangue a bi ma. Nɛ bi 'yɛm bɯya:

—Ya hin ga homhbɯ mi'da yɯ testigo,

64 nɛ dá øhmbɯ ya ngue hingui ɛspa Ojä na ran 'yohɯ. 'Bɛ'a guí mamhbɯ ga ørpahɯ ya, bi 'yɛn a ra dambäjä.

Nɛ gätho 'da'angu bi man ɯ ngue di un ran ts'ɛmbi ngue da hyo. 65 Nu'ɯ 'da bɯya bi zox'a ra Jesús, nɛ bi gorpa rá dä, nɛ bi mbɛ'mi nɛ bi 'yɛmbi, “Grá pøngahya, man ya, to'o bi mbɛp'a'i,” bi 'yɛn ɯ. Nɛ nu yɯ asmayo bɯ nijä ɛmmɛ bi mbɛmp'a rá hmi.

Ra Pedro bi gøn a ra Jesús

66 Nu'bɯ mim 'bäpɯ ra Pedro bɯ mbo ra mbä't'i, bi thopɯ n'da ra xisu ngue rá 'yɛhɛ ra dambäjä. 67 Nɛ bi nu'a ra Pedro din tɔspi, bi hyɛ't'i nɛ bi 'yɛmbi:

—ɛna nɛ'e gmín 'yohɯ ra Jesús ra mɛngu bɯ Nazaret, bi 'yɛmp'a ra Pedro.

68 Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni.

—Hin dí pađi 'bɛ'a nam bøn'a guím ma, bi 'yɛn a ra Pedro.

Nɛ bi 'uegue bi mba bɯ hänt ra goxthi. Nɛ bi mbah ra tamfø bɯya. 69 Ná ya'a ts'ɯ bɯya xø bi thopɯ ra 'yɛhɛxisu bɯ 'bäh ra Pedro, nɛ bi 'yɛmp'ɯ 'bɯpɯ:

—Nuna ran 'yohɯ, min 'yohɯ ɯ mi tɛn'na ra Jesús.

70 Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni mahøn'a. Ná ya'a ts'ɯ bɯya, guesɛ ɯ mí 'bɯpɯ mi 'bäh ra Pedro bi 'yɛn ɯ:

—Majuani guín 'yohɯ ɯ nguetho grá mɛngu Galilea nɛ 'da igu bɯ gná yəhɯ ɯ, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

71 Nu'a ra Pedro bɯya bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'bɯ him majuani dí xi ahɯ, Ojä da zegbä, janangue dí xi ahɯ, hin dí paçä a ran 'yohɯ guí mamhbɯ, bi 'yɛn a.

72 'Bex bi mbah ná yondï ra tamfø bɯya.

'Bex bi bɛn a ra Pedro 'bɛ'a xí xih ra Jesús ngue xí 'yɛmbi: “Dí paçä ngue ná hyundï xqui cøngä 'bɯ bi mbah ná yondï ra øni,” xí 'yɛmp'a ra Jesús. Nɛ nu'bɯ mi bɛn a xí 'yøt'e, bi du rá mbɯi ra Pedro nɛ 'bex bin zoni.

15

Ra Jesús bi mba ma dä bɯ bɯh ra ts'ut'abi ra Pilato

1 Nu'bɯ t'uxudi tho, nu yɯ ngarba mbäjä nɛ yɯ dɔc'yei nɛ yɯ xänbate nijä nɛ gätho ɯ mi'da ma ngarbihe dyú judíohe, bin yaɛɛ ɯ. Nɛ nubɯya bi zix a ra Jesús ngue di dáp'a ra Pilato. Bin thə't' 'bɯ mi zits'i. 2 Nɛ nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha gue e grá hmuts'ut'abi yɯ judío, bi 'yɛmp'a.

Bi dɔ a ra Jesús:

—Gue'a guím ma, bi 'yɛna.

3 Nɛ nu yɯ ngarpa mbäjä ɛmmɛ bi yaɛi.

4 Janangue a nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús mahøn'a, bi 'yɛmbi:

—Hanja hin ni thətya i di yaɛi'i. Nɛ xən ngu 'bɛ'a gätho i xi'i, bi 'yɛmbi.

5 Pɛ nu ra Jesús guexta'a him bi dɔt'a ra Pilato. Janangue'a nu ra Pilato bi hyonya tho.

Ra Jesús bin t'un ran ts'ɛmbi ngue da du

6 Nu'a ra pa ram peti ra mbaxjua, zai di thø a n'da ra ofädi ra Pilato hønt'a go nda'a da man yɯ jä'i. 7 Nɛ min ofädi n'da ran 'yohɯ i Barrabás, 'darpɯ mi ofädiɯ ɯ 'da'ingu bi 'yøthɯ ngue bin hote ɯ, bi dɛm'ma n'da ra sɯi. 8 Nu'bɯ mi zøh yɯ jä'i xən ngu bɯ mi 'bäh ra Pilato, nu'ɯ bi xih ra Pilato di thøcpa n'da ra ofädi tengu nzai bi 'yøt' 'bɯ ra pa ram peti.

9 Janangue a nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɯ:

—Ha gue'a ni hmuts'ut'abihɯ gyú israelhɯ, gyú judíohe, ga thøc'ahɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

10 Nguetho mi paɸ ra Pilato di sɛya thohoba ra Jesús yɯ ngarpa mbäjä 'bɯ mi dáp'a.

11 Pɛ nu yɯ ngarpa mbäjä bi parpa yɯ jä'i gue'a ra Barrabás da 'yäh yɯ jä'i. 12 Nu ra Pilato xø bi 'yɛmp'ɯ mahøn'a:

—Xina ni hmuts'ut'abihɯ, gyú israelhɯ, gyú judíohe, 'bɛ'a ga ørpä na bɯya, bi 'yɛn'a.

13 Nu yɯ jä'i bɯya nts'edi bi 'yɛn ɯ:

—Go gui cuarpɯ ja ra pont'i na ra Jesús.

14 Pɛ nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɯ:

—'Be'a gue man ts'o x̄u 'yøt'na, bi 'yɛmp'ɛ.
Nɛ nu'ɛ yu jã'i man'da nts'ɛdi bi 'yɛn ɛ:

—Go cuarpɛ ja ra pont'i na, bi 'yɛn ɛ.

15 Nu ra Pilato bi nde da 'yørpa rá pähä yu jã'i, janangue guehma go bi thøcpa a ra Barrabás. Nɛ bi manda da mba m'bei a ra Jesús nɛ da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

16 Nu yu dofai buya, bi zixa ra Jesús bu mbo guerpɛ ja yán säya yu dofai, nɛ bi zo ɛ gätho yú mindofaihu 'burɛ. 17 Nɛ bi mba ma hete n'da ra pahni x̄un jupoi a ra Jesús ngue tengu he yu ts'ut'abi, nɛ nts'ɛdi bi mba ma huspi n'da ra corona á m'be yu 'yu'uini nguetho bi den thoho. 18 Nɛ bi zengua ɛ nɛ bi 'yɛnsa yá biba ɛ: “Damim 'bamanho gra hmuts'ut'abi yu judío,” bi 'yɛmp'bu mi denthoho. 19 Nɛ bi despa rá ya yu za nɛ bi zots'i, nɛ bin danyahmu, ɛna i thãnde pegue bi denthoho. 20 Nu'bu mi jua'a bi denni bi tonsa a ra pahni x̄un jupoi nɛ bi het'a rá pahni zehɛ. Bi guc puya ngue bi zits'i da 'døm'pɛ ja ra pont'i.

Ra Jesús bi mba ma cuati bu ja ra pont'i ne bi du

21 Nɛ nu'bu mi mba bu 'yu, bin c'athu ra Simón, ra mɛngu bu Cirene, rá ta ra Alejandro nɛ ra Rufo, bí'yɛ a huahi a. Nɛ nu yu dofai buya bi 'yørpa ra ts'ɛdi a ra Simón da duspa rá pont'i a ra Jesús. 22 Nɛ guerpɛ ja ra nyuni Gólgota ní ts'ixa ra Jesús. Nu'a Gólgota in nde da ma “ra Nyuni Yãxmu.” 23 Nɛ nu'bu mi zøm bu, bin t'un ra vino ngue ma uants'i n'da ra 'yɛthi x̄un ju a ra Jesús. Pɛ nu'a him bi zi a. 24 Nɛ nu'bu mi 'døm'pɛ ja ra pont'i buya, nu yu dofai bi 'yøt'a n'da ran tãha ɛ nangue yá he ra Jesús ngue i nde da bãdi nda'a ní 'bø't'e da gaxa n'da ngu n'da. 25 Guto xudi 'bu mi mba n'dø'mi bu ja ra pont'i a ra Jesús. 26 Nɛ mán t'o't'i bu ja ra pont'i a í yãp'a bi 'yɛna, “Rá hmuts'ut'abi yu judío na,” ɛm bu.

27 Nɛ bi mba ma cuatihɛ ra Jesús yoho yu bɛ. 'Da a n'da yu pont'i. Nɛ bi 'bãm'pɛ ja rán 'yɛi a n'da nɛ bi 'bãm'pɛ ja rá gaha a man'da. 28 Nɛ nuna bin ja, mi mam bu ja rá t'ohni Ojã maya'bu, bi 'yɛna: “Da t'ɛmbi ngue 'da'anguui ɛ yu dãdits'oqui a.” 29 Nɛ nu yu jã'i bi thopɛ, bí ɛcpi nɛ bi denthoho, bi 'yɛmbi:

—Ha hinga gue e gá ma ngue gui xo't' ma nijãhu nɛ hyupa tho gui hyøh mahøn'a. 30 Sä gui çãpɛ ja ra pont'i ya 'bu, nɛ gan yãnsɛ, bi 'yɛmbi.

31 Nɛ ximangutho bi man ɛ yu ngarba mbãjã bin 'yɛmp'ɛ:

—Nuna, bi yãnba yá te ɛ 'da, pɛ hingui sä din yãnsɛ ya. 32 Gan nuhu ra Cristo, rá hmuts'ut'abi yu judío 'bu ba çãpɛ ja ra pont'i, gan nugãhu, nɛ ga ɛc'yɛihɛ buya, bi 'yɛm 'bu mi denthoho. Nɛ ɛ mi cuathɛ bu, bi ɛcpa ra Jesús.

Bi du ra Jesús

33 Nu'bu mi zøn a huxhyadi buya bim 'bexui gätho ra häi, ja gue'bu mi zøn a hyunde bin nɛqui mahøn'a. 34 Nɛ nu'a ra ora a ɛ xø i huxhyadi, nts'ɛdi bi mbah ra Jesús, bi 'yɛna:

—Eloi, Eloi, lama sabactani, bi 'yɛna. Nde da ma: “Ma Ojã i, ma Ojã i, hanja xcã hyɛga thoho.”

35 Nu'bu mi 'yø ɛ 'da 'burɛ, bin 'yɛmp'ɛ:

—Nuna, nzo a ra Elías, bin 'yɛmp'ɛ.

36 Nɛ bán ti a n'da mí hã n'da tengu ra fanjo xí 'yot'i, bi fospɛ ja ra vino x̄un ju, nɛ bi ndøct'a n'da ra xithi. Pi uãspa ra Jesús ɛmbi da zi, nɛ bi 'yɛmp'ɛ min 'yohɛ:

—Pɛ 'bɛ ga undã na, ga nuhu 'bu da zøh ra Elías di tongui, bi 'yɛmp'ɛ.

37 Pɛ nu'a ra Jesús nts'ɛdi bi mbafi nɛ 'bex bi du. 38 Nɛ nubɛ mbo ra dãnijã 'bex gue bin xɛngui nde ra 'bø't'e mi ndam bu. Bá fãh magãts'i nɛ bi zøtahãi a bin xɛni. 39 Nɛ nu'a rá hmu yu dofai, mi hɛt'a ra Jesús bi mba 'bu mi du, nɛ bi 'yɛna:

—Majuãni nuna ran 'yohɛ na, rá Ts'ant'ɛ Ojã na, bi 'yɛn a ra hmudofai.

40 Nɛ mi 'burɛ 'da yu xisu bu ma'ueni ts'ɛ, mi hant'a ra Jesús. Nu'a n'da ra Salomé a, nɛ nu'a man'da ra María, ra mɛngu Magdala, nɛ nu'a man'da ra María, rá mbe ra Jacobo nɛ ra José. 41 Guehya yu xisu mi tɛn ra Jesús 'bu mi 'burɛ Galilea nɛ mi fãts'i. Nɛ ɛ mi'da yu xisu bi den 'bu mi mba bu Jerusalén, mi 'bãpɛ.

Jesús bi mba nt'ãgui

42-43 Nɛ ya bin de, nɛ mim bɛni da 'yãcpa n'dihi rá ngøc'yɛi ra Jesús nguetho mi ts'atho da dũ'ma ra pa ran ts'ãya, nɛ

nu ra pa ran ts'äya njongui sä da t'ä a. Janangue a nu ra José ra mēngu Arimatea, bi hyut'anzambai bi mba bán yaui ra Pilato, bi 'yāp a rá ngøc'yēi ra Jesús. Nu ra José n'da rá ngərbi yu ja'i israel, pε gue'a n'da majuañi mi εc'yēi Oja ne mi tøm'ma ra pa di manda ua rá ts'edi Oja. ⁴⁴ Nu ra Pilato bi hyonya thoho 'bu mi sifi bi du ra Jesús. Ne nubaya bi mbēhna n'da ba si a rá hmu yu dofui ngue da 'yān 'bu majuañi ya bi du. ⁴⁵ Ne nu'bu mi man a rá hmu yu dofui gue bi du, nu ra Pilato bi 'yēmp'a ra José:

—Da zä gui tuxa rá ngøc'yēi ra Jesús 'bu.

⁴⁶ Nu a ra José buya, bi dän a n'da ra 'bø't'e ne bi mba bi tongba rá ngøc'yēi ra Jesús, ne bi mbant'a ra 'bø't'e xi dāi ne bi cū't' pε ja n'da ra hyādo gue ran 'yāgui xí mba nthēqui bu ja n'da ra t'amba'ye. Ne bi juaspa n'da ra xjindo xun ndoho bu ja rá goxthi ran 'yāgui. ⁴⁷ Ne nu'a ra María, ra mēngu bu Magdala, ne man'da ra María ngue rá mbe a man'da ra José, bi nu hapu bi jät'i.

16

Bi dambēni ra Jesús

¹ Nu'bu mi thoh ra pa ran ts'äya, nu'a ra María ra mēngu bu Magdala, ne ra María rá mbe a man'da ra José, ne man'da ra xisu ngue ra Salomé, bi dän yu 'yēthi ngue yuman'u ngue da mba bu ja ran 'yāgui da gōspa rá ngøc'yēi ra Jesús, tengu man t'øt'ehe dyú judíohe. ² Ne nt'uxudi dā ndomingo 'bu mi bōx ra hyadi bi mba bu ja ran 'yāgui u buya. ³ Ne bin 'yēmzεhe u:

—To'o da zä di 'uec'a ra do bí juaxpu ja ra hyādo, bi 'yēn u.

⁴ Ne nu'bu mi zøm bu bi nu buya, ya ma 'ueque a ra do, ngue xun ndoho. ⁵ Ne nu'bu mi yurpu ja ra hyādo buya, bi nu n'da ran 'yohu mi hupu rá hyo ngue rán 'yēi ra hyādo, mi he n'da ra pahni xun t'axi. Ne nu'u yu xisu bin su 'bu mi nu. ⁶ Pε nu'a, bi 'yēmp'u:

—O guín suhu. Dí paçá guí homhu ra Jesús ra mēngu Nazaret, ngue bi 'døm'pu ja ra pont'i, pε bi dambēni a, njo'o ua ya. Dami nuhu ua mí 'beni, bi t'ēmp'u yu xisu.

⁷ Ne xø bi 'yēna:

—Pε nuya ni mbähä gui xihmbu ra Pedro ne'u mi'da yú xädi ne gui 'yēmfu gui tĩmbu

bu Galilea a ra Jesús tengu tho bi xi ahu," bi t'ēmp'u yu xisu.

⁸ Ne nu'u yu xisu buya 'bex bi bøn'a n'dihi bu ja ran 'yāgui ne bá ε u, εmme di fet'u nguetho bin su, ne njo'o to min nde din yahu ngue bin su.

Ra Jesús bin tĩmmi ra María Magdalena

⁹ Nu'a ra Jesús bi dambēni 'bu xudi thoho ndomingo. M'bet'o thoho bin tĩmmi ra María ra mēngu bu Magdala, ngue gue'a xí hyønba thi yoto yu zĩthu. ¹⁰ Ne nubaya bi mba a ra María, bá xip'u yú xädi ngue bi dambēni a ra Jesús, ne mí zon'u ngue tu yú mbai, ngue bi du ra Jesús. ¹¹ Ne nu'bu mi 'yøde ngue bi dambēni ne bi man a ra María ngue bi nuse, pε him bi 'yēc'yēi u.

Ra Jesús bin tĩmbu yoho yú xädi

¹² Nubaya bin tĩmbu mi yoho yú xädi a ra Jesús bu 'yu, 'dan'yo ts'u bu án nu u. ¹³ Ne nu'u, bi mba u buya, bá xi u mi'da ngue xø bi nu mahøn'a, pε ngutho him bi 'yēc'yēi a bi man u.

Ra Jesús bi xi u yú xädi da mamp'a rá m hma 'bu mí ndex mahęts'i

¹⁴ Rán zεgui thoho bin tĩmbu gätho 'de'ma'da yú xädi ra Jesús. Mi hupu ja ra mεxa u. Ne bi zu u nguetho him bi 'yēc'yēi a xi sifi ngue bi dambēni a. ¹⁵ Ne nubaya bi 'yēmp'u:

—Ni mbähä gätho na nguñi ra ximhäi, gui mamhu ran ho ma'da'yo. Hønbu go hapu i 'buh yu ja'i gui xihmbu. ¹⁶ Nu'a to'o da 'yēc'yēi ne din xixya, gan yanba rá te a. Pε nu'a hin da 'yēc'yēi, da nu ran unbi gätho yu pa mazai a. ¹⁷ Ne nu'u to'o da 'yēc'yēigui xun ngu yu hmεpya ga japi da 'yøt'u. Nangue ma ts'edigä da hyøn a thi yu zĩthu in 'yohu 'da yu ja'i, ne din ya 'dahma 'dan'yo yu nde, ¹⁸ ne nu'bu da bent'u yu pozu nte da ja u, ngutho 'bu da zi ra 'yēthi ngue ran dāte, nte da ja u. Ne di japi da yan u yan zāman'u 'bu da gāspa yú 'yē, bi 'yēmp'u yú xädi a ra Jesús.

Bi ndex mahęts'i a ra Jesús

¹⁹ Ne nu'bu mi gua a bi xih yú xädi, bi ts'ix bu mahęts'i a ra Hmu, ne 'darpu ní conhui rá ts'edi Oja. ²⁰ Nu'u yú xädi bi mba buya bi man rá m hman Oja hønbu go hapu bi mba. Ne nu ra Hmu bi japi da zä da ma xun ho ne

bi japi da 'yøt' y_u hmεpya 'dahma da 'yεc'yεi
y_u ja'i y_um hman _u. Ne hønt'a dí xi ah_u ya.

LUCAS

Ran ho Ma'da'yo bi 'Yo't'a ra Lucas

'Be'a í 'yo't' rá sɔcuq ra Lucas

¹ Dí pɔcä xən ngu yu ja'i bi 'yo't' yu sɔcuq ngue i man'a bin ja 'bɛ mím 'bɛcua ja ra ximhäi ra Cristo. ² Nu'u bi 'yo't'u, tengu thoho bi xāngahɛ ɛ bi nuse 'bɛ mi 'yɔt' rá 'bɛfi ra Cristo, nɛ tengu thoho bi man'u hɔnbɛ go hapɛ. ³ Nɛcä dra Lucasgä dí o't'na ra sɔcuq ngue im man'a bin ja, nɛ dí pɛn'na i, hague Teófilo, ma amigo i xən ho. Nɛ dá änzehɛ yu ja'i to'o bi nu 'be'a gä bin ja. Nɛ ɛmmɛ dá hongä 'be'a nt'o't'i gä mi'da yu sɔcuq, janangue'a da bɔmanho 'bɛ'a dí o't'ä. ⁴ Nguetho dín nde gui pɔdi xən ho ngue majuañi a bi sän'na i.

Rám 'behni Ojɔ bi ma dim 'bɛh ra Xuua

⁵ Nu'u yu pa min ts'ut'abi ra Herodes bɛ ja ra xɛqui Judea, mi 'bɛpɛ n'da rá mbäjä yu judío, ra Zacarías a. Madim pɛhmbɛ n'dan nets'i yu mbäjä bi dɛm'ma ra mbäjä Abías. Nu'a ra Elisabet, rá xisu ra Zacarías, gue'a n'da rá m bom'bɛto ra Aarón a, ngue ra hmumbäjä maya'bɛ. ⁶ Nu'a ra Zacarías nɛ ra Elisabet, gätho yonja'i, Ojɔ bi numanho ɛ, nguetho xən ho yú mbɛi, nɛ mi ɔt'e gätho yún t'ɛdi Ojɔ. ⁷ Nu ra Elisabet nɛ ra Zacarías, xən dɔc'yɛi ɛ nɛ xínga n'dandj mi 'bɛh rá t'ɛhni a ra Elisabet.

⁸⁻⁹ Nɛ nu'bɛ xɔn zɔn ra pa dim pɛpɛ ja ra dɔnija ɛ n'dan nets'i yu mbäjä bi dɛ'ma ra Abías, janangue'a madim pɛpɛ ra Zacarías. Nɛ zai mi thahna n'da ra mbäjä, ngue da yɛrpɛ man'da mbo ra dɔnija da 'yuh yu xiza yumanho. Nɛ gue'a ra Zacarías bi mba nthahni ngue da yɛrpɛ mbo. ¹⁰ Nɛ xən ngu yu ja'i mi 'bäpɛ thi mi yəhɛ Ojɔ 'bɛ ra ora bi 'yuh ra xiza ra Zacarías. ¹¹ Nɛ 'bɛx bi zɔ a n'da rá m 'behni Ojɔ bɛ mi 'bäh ra Zacarías. Nɛ mi 'bäpɛ rá hyo rán 'yɛi ra mɛxa guɛpɛ mí uh yu xiza. ¹² Nu'bɛ mi nu a bɛya, ɛmmɛ bin su nɛ hingui pɔdi 'bɛ'a da bɛni. ¹³ Nɛ nu'a rá m 'behni Ojɔ bi 'yɛmbi:

—O guín su Zacarías, nguetho bi 'yɔ Ojɔ 'bɛ'a guí äpi, nangue ni xisu ra Elisabet dín hɔt'ɛhni nɛ dim 'bɛ a n'da rá ts'unt'u, nɛ gui

xip rá thuhu dí Xuua. ¹⁴ Nɛ gan johya nɛ ɛmmɛ da hyu ni mbɛi, nɛ xən ngu yu ja'i dín johya 'bɛ bim 'bɛi. ¹⁵ Nguetho Ojɔ di un ra 'bɛfi nuixte a. Nɛ nu'a, hin da zi ra vino xínga gue'a ra sɛi, nɛ dín 'youi rá Hogandəhi Ojɔ gue'bɛ go bim 'bɛi. ¹⁶ Nɛ nu'a rá 'bɛfi da 'yɔt'e, gue'a dí japi xən ngu yu ja'i israel di päh yán 'yomfɛni nɛ da 'yɛc'yɛi Ojɔ ra Hmu. ¹⁷ Nɛ nu'a ni t'ɛhni bam 'bet'o a 'bɛ bá ɛh ra Hmu mahɛts'i, nɛ dín ja rá ts'ɛdi tenguthoho ra pɔngahyɔ Elías, nɛ di japi dín hocpahɛ yú t'ɛhni ɛ yu ja'i. Nɛ nu'u nzai hingui ɔde 'bɛ'a pa nsifi, di japi da 'yɔde. Nɛ nangue rá m hman ra Xuua di päh yán 'yomfɛni yu ja'i n'dahma da zä da zimanho ra Hmu 'bɛ bá ɛhɛ, bi t'ɛmp'a ra Zacarías 'bɛ min yəui rá m 'behni Ojɔ.

¹⁸ Nu ra Zacarías bɛya:

—Hague dán zä ga pɔcä a guí xiqui nguetho xtán dɔc'yɛigä nɛ'a ma xisu, bi 'yɛna.

¹⁹ Nu rá m 'behni Ojɔ bi 'yɛmp'a bɛya:

—Nugä dí Gabriel nɛ dí 'bäcä bɛ ja rá hmi Ojɔ, nɛ Ojɔ bá pɛngä gue ga xi a ran ho dín ja ahɛ. ²⁰ Pɛ nuya, gan gore ya, nguetho hin guí ɛc'yɛi a dí xi i. Nuya hin da zä gan yə astague'bɛ go bin ja a dá xi a i, nguetho gätho dín ja a dá xi a i, bi 'yɛn'a rá m 'behni Ojɔ.

²¹ Nu yu ja'i mi 'bäpɛ thi, mi tɔ'ma ra Zacarías, nɛ him mi pɔ'u hanja him 'bɛxque pɔni. ²² Nɛ nu'bɛ mi bɔm bɛ ra Zacarías hingui sä dín yə, hɔnt'a bi uənda rá 'yɛ. Nu yu ja'i bi bəh pɛya ngue bi nu n'da ran t'uti bɛ mbo.

²³ Nɛ nu'bɛ mi guah yu pa dim pɛpɛ ra Zacarías bi mba rá ngu bɛya. ²⁴ Nɛ bin hɔt'ɛhni ra Elisabet, nɛ nubɛya hin hapɛ í mba an cɔt'a zəna, bim 'bɛtho bɛ rá ngu. Nɛ bi 'yɛna: ²⁵ “Xən ngu rá mate bi 'yɔrcä Ojɔ, nuya him man da zangä yu ja'i nguetho dim 'bɛ'a n'da ma t'ɛhni ya,” bi 'yɛnsɛ.

Rám 'behni Ojɔ mahɛts'i bi ma dim 'bɛh ra Jesús

²⁶ Nu'bɛ mi tho i cɔt'a zəna, nu'a Ojɔ bi mbɛhn mahɔn'a a rá m 'behni ngue í Gabriel. Bi mbɛhn pɛ ra hnini Nazaret bɛ ra xɛqui Galilea. ²⁷ Nu'a, bi zɔm bɛ mi 'bɛ a ra María. Nu ra María xínga n'dandj bin yəui n'da ran 'yohɛ, pɛ ya mi ä'n'na ra

José, n'da rá m bom 'beto ra ts'ut'abi David a. ²⁸ Nu rá m 'behni Ojã bi zengua, bi 'yẽmbi:

—Nu'i María ya bi 'yõt'a n'da rá mate Ojã ne guín 'youi a. Pẽ man'da bi jãp'a Ojã xinda gue'ũ gãtho mi'da yũ xisu, bi 'yẽmbi.

²⁹ Nu'a ra María 'bũ mi nu rá m 'behni Ojã, bin su ne bin 'yomfẽni 'bẽ'a ním bõn'a bi sifi.

³⁰ Nu rá m 'behni Ojã bi 'yẽmp'a bũya:

—O guín su María nguetho guín 'youi rá mate Ojã, ³¹ ne dim 'bũ'a n'da ni Ts'unt'ũ ne gui xip rá thuhu ra Jesús. ³² Ne nu'a, din ja rá ts'edi ne da fãdi ngue rá Ts'unt'ũ Ojã tãte thoho rá ts'edi. Ne nu'a Ojã di japi din ts'ut'abi tengu rá m bombõta ngue ra David.

³³ Ne di manda yũ jã'i israel gãtho yũ pa ne hin jãm'bũ da guah rá ts'edi a, bi 'yẽn'a rá m 'behni Ojã.

³⁴ Nu ra María bi 'yẽn'a:

—Hague dán zã din jabũ ne hin jãm'bũ dán yã'be n'da ran 'yohũ, bi 'yẽna.

³⁵ Pẽ nu rá m 'behni Ojã bi 'yẽmp'a:

—Nu rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã di ja i gui tĩn ni t'ũhni, ne nu'a dim 'bũi, rá Ts'unt'ũ Ojã a. ³⁶ Nẽ'a ni mĩni ra Elisabet xũn dãc'yẽi a, pẽ dim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ. N'dato zãna ya i hã'a rá t'ũhni ne mi ẽn yũ jã'i ngue hin jãm'bũ da dĩn rá t'ũhni. ³⁷ Nu Ojã gãtho sã da 'yõt'a, hin'yũ 'bẽ'a gue hingui sã da 'yõt'e, bi 'yẽn'a rá m 'behni Ojã.

³⁸ Nu'a ra María bi 'yẽn'a:

—Nugã rá 'yẽhẽgã Ojã, nu'bũ gue'a in nde Ojã, da 'yõrque gãtho guím ma, bi 'yẽna.

'Bex bi mbeng mahẽts'i rá m 'behni Ojã bũya.

Ra María bi mba bí zengua ra Elisabet

³⁹⁻⁴⁰ Nu'a ra María bũya, 'bex bi mba bí zengua yã mĩni mí 'bũpũ ja yũ nyuni bũ ra xẽqui Judea, gue'a ra Zacarías ne rá xisu ra Elisabet. ⁴¹ Ne nu'bũ mi mba ma zengua ra Elisabet, 'bexque bi 'yãn'a rá t'ũhni mí o rá mbũi. 'Bex bin 'youi rá Hogandãhi Ojã ra Elisabet bũya, ⁴² ne bi 'yẽna:

—Ojã man'da bi jãp'i i María, xinda gue'ũ mi'da yũ xisu. Ne nu'a ni ts'unt'ũ dim 'bũi, majãpi a. ⁴³ Pẽ xũn ngu ra mate gã 'yõrque ngue gã zẽnguagui, nguetho gue'e rá mbe a ma Hmu. ⁴⁴ Ne dí pãdi gue'e rá mbe a ma Hmu nguetho nu'bũ má õcã nin zengua, 'bex bin johya a ra t'ũhni o ma mbũi ne bi

'yãni. ⁴⁵ Bi jãp'a Ojã nguetho gã 'yẽc'yẽi a bi xi i, ne majũni da 'yõt' Ojã a bi xi i, bi 'yẽn'a ra Elisabet, bi 'yẽmp'a ra María.

⁴⁶ Nu ra María bũya bi 'yẽspa Ojã ne bi 'yẽna:

Èmmẽ dí ẽspa Ojã ma Hmu,

⁴⁷ ne din johya ma mbũi nangue Ojã mam põrpate.

⁴⁸ Nguetho Ojã bi bẽngã ngue dra hyoya 'yẽhẽgã, ne gãtho yũ jã'i da 'yẽngui dá tĩngã rá mate Ojã.

⁴⁹ Xũn ngu ran ho bi 'yõrca Ojã madã rá ts'edi, ne xũn hotho a. ⁵⁰ Ne da nu rá yembũ to'o gãtho da numansu a.

⁵¹ Nu Ojã nuĩxte tho yãn t'õt'e, bi 'berpa yã ts'edi ỹ din yẽzẽhe ngue im bẽni jase yã ts'edi.

⁵² Ne bi 'berba yã ts'edi yũ ts'ut'abi, ne go bi un yã ts'edi yũ jã'i thoho.

⁵³ Ne bi japi da bã ỹ to'o i honi da bãdi, pẽ nu'ũ to'o him bi hyoni da bãdi bi japi di 'bẽ'ũ.

⁵⁴ Ne nu Ojã bi mbãxcãhũ ya ngue dyũ jã'i israelgãhũ, ngue bi 'yẽnjũ yã t'ũhnigãhũ a, ne him bi pumbẽni a ran ho bi ma da 'yõrcãhũ.

⁵⁵ Pẽ bi 'yõt'e tenguthoho bi si a ra Abraham ta t'õrcãhũ, yãm bom'betojũ, gãtho yũ pa mazãi, bi 'yẽn'a ra María 'bũ mi 'yẽspa Ojã.

⁵⁶ Ne nu'a ra María hyuzna bi gopũ rá ngu ra Elisabet, m'bejua bi mbeng bũ rá nguse.

Bim 'bũh ra Xuua Nxixyq

⁵⁷ Ne bi zõn ra pa dim 'bũ a rá ts'unt'ũ ra Elisabet. ⁵⁸ Ne gãtho yã mĩni ne yã mẽnguhũ bin johya 'bẽ'a bi 'yõrpa Ojã a ra Elisabet, ne bi zõm bũ rá ngu bi zengua a. ⁵⁹ Nu'bũ mi gua'an hyãto pa xím 'bũ a ra t'ũhni, bi mba nts'its'i da thẽcua rá xifani. Ne gãtho ỹ mi 'bũpũ, bi ma da hyãnba rá thuhu rá ta ngue dí Zacarías. ⁶⁰ Pẽ nu rá mbe bi ma ngue hin da zã, pẽgue jatho da hyux rá thuhu ngue dí Xuua. ⁶¹ Ne gãtho mi 'bũpũ bi 'yẽna:

—Pẽ njo'o n'da ni mĩnihũ í Xuua, bi 'yẽmbi.

⁶² Ne nu'ũ, bi uãn yã 'yẽ, bi 'yãn'na rá ta: “Bẽ'a rá thuhu a ni t'ũhni,” bi 'yẽmbi. ⁶³ Nu rá ta bũya bi 'yãh ra sõcũã ne bi 'yo't'a n'da ram hma ngue bi 'yẽna: “Dí Xuua a ma

t'uhni." 64 'Bex bi zä bin ya mahøn'a ra Zacarías bəya, ne bi 'yɛspa Oja a. 65 Ne bi hyonya thoho gätho mi 'bərɸ. Ne gätho ya ja'i mi 'bərɸ ja ya nyuni a ra xɛqui Judea bi 'yø a bin ja. 66 Ne gätho bin 'yomfɛnise 'be'a da 'yøt'a ra t'uhni, nguetho Oja bi jaɸi.

Bi 'yɛspa Oja ra Zacarías 'bɸ mim 'bɸh rá t'uhni

67 Ne bin 'youi rá Hogandəhi Oja ra Zacarías, ne bim pøngahya a, bi 'yɛna:

68 ɛmmɛ dí ɛspa Oja ra Hmu nguetho bi bɛnjɸ
dyɸ ja'i israelgəhɸ, dyɸ judíoɦɸ, ngue da yaɸjɸ.

69 Ne nanguehna ma t'uhni bim 'bɸi, janangue'a dí paɸi him ma ya'a ba pɛnga mam pørpatehɸ i ja rá ts'edi, rá m bom'beto ra ts'ut'abi David a.

70 Gue'a bi bɛnba Oja ɸ yá pøngahya maya'bɸ thoho,

71 ngue bi ma da yaɸjɸ nangue man sɸihɸ, ne nangue gätho ɸ i numan'ɸjɸ.

72 Pɛ nu Oja bi huɛc'ɸ mam bombøtahɸ, ne him bi pumbɛni ran ho mi ɛna da 'yørcəhɸ.

73 Ne majuəni da 'yøt' Oja a bi xih mam bombøtahɸ ra Abraham,

74 ngue bi xifi da yaɸjɸ nangue ɸ man sɸihɸ, ne hin ga su ga thəndehɸ a Oja bəya.

75 Janangue da gohi xən ho ma mbəihɸ bɸ dá nu a Oja, ne ga øthɸ ra hogam'bɸi bɸ ja rá hmi.

76 Ne nuna ma t'uhni, da 'yɛmb ya ja'i rá pøngahya Oja mahɛts'i, ne da xih ya ja'i di pəh yən 'yomfɛni, da dø'ma ra Hmu.

77 Ne da xi ɸ da mba ma punbi yá ts'oqui, ne da mba nhyəni.

78 Gätho da 'yøt' Oja nguetho di huɛgəhɸ ne ba pɛngəhɸ ra Hmu ngue guesɛ rán nequi ma mbəihɸ.

79 Ne gue'a di yorpa yá mbəi ɸ i 'bərɸ ja ra 'bɛxui

ne i 'yo bɸ ja rá 'yu ran dəte, ne da zixpɸ ja ran nequi, bi 'yɛn'a ra Zacarías 'bɸ mim pøngahya.

80 Ne nu rá t'uhni, ngue ra Xuua, bin te mán zaqui ne bin te rá mbəi nangue Oja. Ne nu'bɸ min te, bim 'bərɸ ja ra dəpo asta

gue'bɸ go bi zøn ra pa bi dəmp' rá 'beɸi bi xi Oja, guepɸ 'bɸh yá mi'israelhɸ.

2

Bim 'bɸ'a ra Jesús

1 Nu'bɸ mí m 'bɸh ra Jesús, gue'ɸ ya pa bin ja ra dəpede bi 'yøt'a ra hmuts'ut'abi ngue ra Augusto César. 2 Ne gue'ɸ ya pa bin ts'ut'abi ra Cirenio bɸ ja ra xɛqui Siria, ne gue'ɸ ya pa ja bi də'mi bi 'yøt' ra pede ɸ. 3 Gätho ya ja'i bi mba bɸ ja rá hnini zɛhɛ yám bombøta ngue da thuspa bɸ yá thuhu. 4 Janangue nu ra José bi nɛxpɸ ja ra hnini Nazaret ngue ra xɛqui Galilea, ne bi mba bɸ ja ra hnini Belén ngue ra xɛqui Judea, nguetho guepɸ rá hnini a rá m bombøta a ra José, ngue ra David. 5 Ne bi mba da thuspa bɸ rá thuhu. Bi mɛ a ra María rá xisu. Pɛ nu'a ra María ya min haɸt'uhni a. 6 Ne nu'bɸ mi zøm bɸ ja ra hnini Belén, bi zøn ra pa dim 'bɸh rá t'uhni bəya. 7 Ne bim 'bɸ a rá mbədi ts'unt'ɸ a ra María ngue ra Jesús. Ne bi mbant ya bazu, ne bi cərpɸ ja rán ts'adethə ya fani bɸ ja ra ngumfani, nguetho hin'yɸ bɸ din säya bɸ ja n'da ra ngu.

Yám 'bɛhni Oja bi xih ya mbändɛ'yo ngue bim 'bɸh ra Jesús

8 Nu'a ra xui a bəya, mi 'bərɸ həntho ra hnini Belén 'da ya mbändɛ'yo, madí jamansu yá də'yo ɸ. 9 'Bex bi nu n'da rá m 'bɛhni Oja ɸ, ne bi yorpɸ rán nequi Oja bɸ 'bɸi, ne ɛmmɛ bin su'ɸ. 10 Pɛ nu'a rá m 'bɛhni Oja bi 'yɛmp'ɸ:

—O guín suhɸ, nguetho bá ɛcä ga xi əhɸ n'da ram hma gue di ja əhɸ gan johyahɸ gyá ja'ihɸ ua ja ra ximhäi. 11 Nu bɸ ra hnini Belén, ngue rá hnini ra David, ja bim 'bɸ'a nim pørpatehɸ, gue'a ra Cristo ra Hmu bi ma ba pɛn'nəhɸ Oja. 12 Ne nu'bɸ gá tımhbɸ n'da ra 'uere xí jərpɸ ja rá yänza ya fani m'bant'i yəm 'bahni, gue'a gdí paɦmbɸ a bəya, bi 'yɛn'a rá m 'bɛhni Oja 'bɸ mi 'yɛmp'ɸ ya mbändɛ'yo.

13 'Bex bi nequi n'dan nɛts'i yám 'bɛhni Oja, bi 'yɛspa Oja ngue bin tuhu, ne bi 'yɛn'ɸ:

14 Nuixte rá ts'edi Oja mahɛts'i.

Oja da hyurpa yá mbəi gätho ɸ i 'bɸcua ja ra häi, hønt'a go to'o da hyəp'a rá mate, bi 'yɛm 'bɸ min tuhu.

15 Ne bi mbeng mahets'i yám 'behni Oja baya. Ne nu'u yu mbände'yo bin 'yemp'u baya:

—Ga mbähä bu ja ra hnini Belén, ga nuh a bin ja ngue bi jajü ra Hmu ga pähmbü.

16 Bi mba n'dihi u baya, ne bi dím bu a ra María ne ra José ne ra 'uere. Ne nu'a ra uere mi o bu ja rá yänza ra fani. 17 Ne nu'bu mi nu'u yu mbände'yo baya, bi mam bu a xí xih rá m 'behni Oja nangue ra t'uhni bim 'bui. 18 Ne gätho u bi 'yø'a bi man'u yu mbände'yo, bi hyonya thohe u. 19 Pe nu'a ra María, bi bëm bu mbo rá mbui 'be'a gätho bin ja. 20 Ne nu yu mbände'yo bi mbeng baya, ne bi 'yës pa Oja, ngue gätho bin ja'u 'be'a gätho bi sifi, ne xí nu.

Bi mba ma däpi Oja a ra 'uere Jesús bu ja ra dänijä

21 Nu'bu mi gua'an hyäto pa xím 'bui, bi thecua rá xifani ra 'uere, ne bi thuspa rá thuhu dí Jesús, ne ngue'a xí xih rá m 'behni Oja a ra María 'bu hin ní hyä rá t'uhni.

22 Ne nu'bu mí gua'a ra pa nts'änni da dø'ma ra María, tengu bi man yün t'ëdi ra Moisés, ya i sä da mba bu ja ra dänijä bu Jerusalén. Ne bi zixa rá t'uhni u ngue di dáp Oja. 23 In ja bu bi 'yøt'e nguetho ne'a i mam bu ja rán t'ëdi ra Moisés, ngue: “Gätho yu mbudi ts'ant'u da mba ma däpi Oja,” i em bu ja yün t'ëdi. 24 Ne bi hyäxa n'da ra 'bøts'e bu ja ra dänijä tengu bi mam bu ja rán t'ëdi ra Moisés ngue i ena: “Yoho yu t'azü uague yoho yu ts'aha ngue da hyo bu ja nijä to'o im 'buh yá t'uhni.”

Nu ra Simeón i thex ra 'uere Jesús

25 Ne mi 'bupü Jerusalén n'da ran 'yohu i Simeón, ra hocjä'i a, mi numansu Oja ne mi tø'ma ra pa ngue da mba nhyani u yu jä'i israel, ne min 'youi rá Hogandähi Oja a. 26 Nu rá Hogandähi Oja bi bënba ra Simeón gue hin da du asta gue'bu go da nu'a rá Thahni Oja ba pehni ngue ra Cristo a. 27 Ne nu'a rá Hogandähi Oja bi bënbi da zøm bu a ra Simeón bu ja ra dänijä 'bu mi zøm bu rá ta ne rá mbe di dä'a ra Jesús. 28 Nu ra Simeón bi dexa ra 'uere ne bi 'yës pa Oja baya, bi 'yëna:

29 Ma Hmu i, pe hin te dím bëngä 'bu ga tugä ya,

nguetho dá nugä na gá xiqui ngue ga nugä, ni 'yëhëgä.

30 Nuya dá nusegä mam pørpatehe,

31 ngue gá sänni ngue da yänba yá te u to'o da bäh na.

32 Nuna di japi da nu ran nequi u hing yu judío,

ne gue'a dí t'ëscahe dyu jä'i israelgähe, dyu judíohe, bi 'yën'a ra Simeón 'bu mi dexa ra 'uere Jesús.

Bim pøngahyä ra Simeón 'bu mi nu ra Jesús

33 Nu ra José ne rá mbe ra Jesús bi hyonya thohe 'be'a bi man ra Simeón nangue'a ra 'uere. 34-35 Nu ra Simeón baya, bi 'yöp Oja da 'yenspa rán japi ra José ne ra María, ne bi 'yëna:

—Nuna ra t'uhni 'bu din dän'yohu nts'änni xün ngu u yá mi'israelhu dim 'bedi 'bu hin da numanho. Pe nu'u to'o da numanho da yän'a. Guehna dí fädi 'be'a im bëm bu mbo yá mbui n'da ngu n'da yu jä'i. Ne nu'i María, gui nu ra dumbui xün u tho ngue 'be'a da t'ørpa na ni ts'ant'u, bi 'yën'a ra Simeón.

Ne'a ra Ana bim pøngahyä 'bu mi nu ra Jesús

36 Ne'a n'da ra dác'yëi xisu ngue í Ana mi 'bupü ja ra dänijä, ne'a xin rá pøngahyä Oja a. Nu'a, rá t'ixu ra Fanuel a, rá m bom'бето ra Aser ngue n'da rá ts'ant'u ra Israel. Nu ra Ana, nu'a nyoto jëya bim 'bähmi rá ndø ne 'bex bi du. 37 Ne bim 'buse goho 'däte ma goho njëya, ya xün dác'yëi a. Ne nu ra Ana, mi zäm bu ja ra dänijä a. Min yäui Oja ra pa ne ra xui, ne ja yu pa him mi sihmë 'bu i thände Oja. 38 Nu'bu min yähü ra Simeón ra María ne ra José, bi zøm bu ra Ana, ne 'bex bi xi Oja jamadi 'bu mi nu'a ra 'uere, nguetho bi badi gue yá yänte u. Janangue'a bi 'yemp'u to'o mi tøm'p' yá yänte ngue ya bi zøh ya.

Bi mbenc'a ra José bu ra hnini Nazaret ne rá xisu

39 Nu'bu mi 'yøt'u gätho mi man rán t'ëdi Oja ngue da 'yøt'e, nu ra José ne ra María bi mbeng bu ja ra hnini Nazaret bu ja ra xequi Galilea. 40 Ne nu'a ra t'uhni bin te mán zaqui a, ne mi ja rán 'yomfëni xün ho. Ne emmë bi jap Oja a.

*De'mayon jeya pe'ts'a ra Jesús 'bɛ mi mba
bɛ ja ra dɔnija*

⁴¹ Nu ra José nɛ ra María zɔi n'dandɪ n'da jeya i pa bɛ ja ra hnini Jerusalén da nu ra dɔmpɛti ngue ran dɔbaxjua. ⁴² Nɛ nu'bɛ mi mbɛ'ts'a 'dɛ'mayon jeya ra Jesús, bi mbähä bɛ ja ra hnini Jerusalén ngue da nu ra dɔmpɛti bɛ. ⁴³ Nu'bɛ mi gua'a ram pɛti, bi mbeng bɛ yú ngu yɛ ja'i. Nɛ nu'bɛ mi mba bɛ 'yu ra José nɛ ra María, him mi pɔ'u ngue bá copɛ a ra Jesús. ⁴⁴ Pɛ mim bɛni min 'yohɛ yú amigo. Nɛ n'dapa bin 'yo bɛ ja ra 'yu. Nɛ nu'bɛ mín de bin säya bɛya, nɛ njo'o bɛ ra Jesús. Nɛ nu rá mbe nɛ rá ta bi 'yän'du yú amigo: “Ha gbán 'yohɛ a ra Jesús,” nɛ'u yú mɛni bi 'yänni. ⁴⁵ Pɛ him bi dɪni, janangue'a bi mbeng bɛ Jerusalén, bi hyom bɛ.

⁴⁶ Nɛ ná hyupa bɛya ja bi dɪm bɛ ja ra dɔnija. Mi 'bɛmbɛ bɛ yɛ xänbate nija. Nɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a mi man'ɛ nɛ bi 'yän yün t'änni 'bɛ'a bi 'yøde. ⁴⁷ Nu yɛ xänbate nija bɛya bi hyonya thoho nangue gätho 'bɛ'a mi pɔ'a ra Jesús. ⁴⁸ Nɛ nu'a rá mbe nɛ ra José, bi hyonya thoho 'bɛ mi nu i yɔhɛ yɛ xänbate. Nu'a rá mbe bi 'yɛmbi:

—Ts'unt 'ɛ, hanja in jabɛ gá 'yørca'be, nguetho nu'a ni ta nɛcä ɛmmɛ dá hon'a'be nɛ mi tu ma mbɛi'be.

⁴⁹ Nu ra Jesús bi dɔdi:

—Pɛ nde'bɛ hin xquí hyongüi, nguetho guí pɔhmi ngue jatho ga øt'ä rá 'bɛfi ma Ta.

⁵⁰ Pɛ nu'ɛ, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man'a.

⁵¹ Pɛ nu'a ra Jesús 'bɛx bi mbähä bɛ ja rá ngu bɛ ra hnini Nazaret, nɛ nzai mi øt'a i pa nsifi. Pɛ nu'a rá mbe mim bɛntho bɛ ja rá mbɛi 'bɛ'a gätho bin ja. ⁵² Nu ra Jesús, in te rá ja'i nɛ in te rán 'yomfɛni. Nɛ gätho yɛ ja'i mi numanho a nɛ'a Oja mi numanho a.

3

*Xuua Nxixya bi du'mi bi man rám hma
Oja bɛ ma'ueni*

¹⁻² Nu'bɛ ná 'dɛ'ma cɔt'a nɛjeya in ts'ut'abi ra hmuts'ut'abi Tiberio, nɛ bin yɔui Oja ra Xuua bɛ ja ra dɔpo mi 'bɛi, bi xifi di dɔmp'a rá 'bɛfi. Nɛ gue'a ra Xuua rá ts'unt'ɛ ra Zacarías a. Nɛ guet'a ra jeya bin ts'ut'abi ra Poncio Pilato bɛ ja ra xɛqui Galilea, nɛ n'dat'a ra jeya bin ts'ut'abi a ra Felipe bɛ ja

ra xɛqui Iturea nɛ ra xɛqui Traconite. Nu'a ra Felipe ngue rán 'yohɛ ra Poncio Pilato. Nɛ guet'a ra jeya a bin ts'ut'abi ra Lisaniás bɛ ja ra xɛqui Abilinia. Nɛ 'dat'a ra jeya mi ngurpa mbäja ra Anás nɛ ra Caifás bɛ Jerusalén. ³ Nɛ nubɛya, bi dɔmp' rá 'bɛfi ra Xuua Nxixya, bin 'yo bɛ n'danguadi ra dɔthe Jordán nɛ bi xih yɛ ja'i di päh yün 'yomfɛni nangue yú ts'oqui, n'dahma da mba ma punbi. Nɛ bi xifi din xixya bɛya. ⁴ Nɛ guehna ra Xuua bi man'a ra Isaías 'bɛ mi 'yɛna:

N'da ra ja'i din yɔ bɛ ja ra dɔpo nɛ da 'yɛna: “Dami päh nin 'yomfɛnihɛ, ga simhbɛ ra Hmu mi ts'ut'ho da zøcua.

Dami hoc ni mbɛihɛ, ga tømhbɛ xɛn ho.

⁵ Tengu yɛ mbothäi nɛ yɛ t'øhø din juani tengu n'da ra 'yu i pa ma hoqui, hingui ndaxni, i uɛntho, din ja bɛ ni mbɛihɛ.

⁶ Nɛ gätho yɛ ja'i da nu'a ram pørpate ba pɛnd Oja,” da 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Isaías.

⁷ Nɛ bi zøm bɛ yɛ ja'i bɛ 'bɛh ra Xuua ngue in nde din xixya ɛ. Nɛ nu ra Xuua bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'ahɛ tengu thoho 'bɛ gyá pozɛhɛ, nɛ guí ɛnsɛhɛ hin guin nuhɛ rá muui ni ts'oquihɛ 'bɛ gan xixyɔhɛ, nɛ hin guí hoc ni mbɛihɛ. ⁸ Pɛ nte di muui 'bɛ guí ɛmhɛ gán yɔmhɛ ngue ya nim bombøtahɛ ra Abraham. Pɛ nɛhya yɛ do i 'bongua mi sä xtá 'yɛna yú t'ɛhni ra Abraham gue'bɛ gue'a xtán nde Oja a. ⁹ Nɛ nu'a to'o gätho him bi päh yün 'yomfɛni nangue yú ts'oqui, tengu'bɛ yɛ za ngue hingui ho yün dät'o. Nɛ nu rán ts'onza Oja ya mahoqui xɛn ho ngue da 'yɛx'ɛ yɛ za hingui ho yün dät'o, nɛ da thøspɛ ja ra sibi din zø, bi 'yɛn a ra Xuua.

¹⁰ Nu yɛ ja'i bɛya, bi 'yɛn'ɛ:

—'Bɛ'a sä ga øt'ähe 'bɛ, bi 'yɛmp'a ra Xuua.

¹¹ Nu ra Xuua bi dɔti:

—Nu'a to'o i ja yoho yú pahni, di un'na n'da to'o hin'yɛ rá pahni. Nɛ nu'a to'o i ja 'bɛ'a da zi, di unni ts'ɛ a to'o hin'yɛ da zi, bi 'yɛna.

¹² Nɛ'u 'da yɛ hyaçahäi xí zøm bɛ ngue in nde da mba ma xixyɔbi, bi 'yän'du:

—Xänbate i, 'bɛ'a sä ga øt'ähe.

¹³ Nu ra Xuua bi dɔti:

—Yo guí huspah_u man'da ra renta, pe hont'a i man rán t'edi ra häi gui hyaj_u.

14 Ne'u da y_u dofui bi 'yänni:

—Necähe, 'be'a sä ga øt'ähe, bi 'yēn'u.

Nu ra Xuua bi dāti:

—O guí hācuah_u ra mbeti y_u jā'i nanguē ni ts'edizēhēh_u. Ne o gadí yaf_u n'da ra jā'i 'b_u guí pāhmb_u him majuāni a guí mamhb_u. Ne hin guim bēmhb_u ngue man'da ēmme x_un ngu gui tāhmb_u, pe hont'a nin zābi gui tāhmb_u, bi 'yēn'a ra Xuua.

15 Ne x_un ngu u ngue mi tō'ma ra Cristo mim bēnsē u ngue ēmbi ra Cristo a ra Xuua.

16 Pe nu'a ra Xuua bi 'yēmp'u:

—Nugā dí xixyā ah_u ngue ra dehe thoho, pe ba ē'a n'da ja rá ts'edi xinda guecā, hin dí sūcā tengu a. Nu'a di hoc'ah_u nanguē rá Hogandāhi Ojā tengu'b_u xtí hoc'ah_u ra sibi.

17 Ne da huahn'd_u y_u jā'i tengu 'b_u i pa nt'ei y_u trigo. Nu rá xi di 'uec ran dāhi, ne nu y_u trigo da mba m'be'ts'i, pe nu y_u xi da t'up_u ja ra sibi njām'b_u i huēt'i, in jab_u da 'yøt' 'b_u bi huahn y_u jā'i a ra Cristo, bi 'yēn a ra Xuua.

18 Ne x_un ngu mi'da y_um hma bi xi_u y_u jā'i nanguē ran ho ma'da'yo. 19 Pe nu ra Xuua bi dāmhyā ra ts'ut'abi Herodes nguetho nu ra Herodes bi zin'a rá 'bepozēhē, ngue rá xisu ra Felipe, í Herodías a ra xisu. Ne hinga hont'a pe x_un ngu mi'da y_un ts'o bi 'yøt'a, jananguē bi dāmhyā. 20 Pe nu ra Herodes man'da x_un ngu rá ts'oqui bi 'yøt'e nguetho bi got'a fādi a ra Xuua.

Ra Jesús bin xixyā

21 Nu'b_u mi xixyāba y_u jā'i a ra Xuua, ne'a ra Jesús bi mba b_u, bin xixyā. 22 Ne nu ra Jesús 'b_u mi yāui Ojā, 'bex bá xoh mahēts'i ne bá cā a rá Hogandāhi Ojā tengu n'da ra t'az_u, ne bi zoxp_u ja rá jā'i ra Jesús. Ne bi t'ø'a n'da ra nde mahēts'i bi 'yēna:

—Nu'i ma Ts'unt'u i, ēmme dadí huēc'i i, ne dí numanho i, bi 'yēn Ojā.

Nu'u yām bombōta ra Jesús

23 Nu ra Jesús mi pe'ts'a n'dāte ma'det'a njeyā 'b_u mi dūmp' rá 'bēfi ua ja ra häi. Nu y_u jā'i mim bēni rá ts'unt'u ra José a ra Jesús. Ne nu ra José rá ts'unt'u ra Elí a. 24 Nu ra Elí, nu'a rá ta, gue'a ra Matat a. Nu ra Matat, nu'a rá ta gue'a ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta gue'a ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a

rá ta gue'a ra Jana a. Nu ra Jana, nu'a rá ta gue'a ra José a. 25 Nu ra José, nu'a rá ta ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Amós a. Nu ra Amós, nu'a rá ta ra Nahum a. Nu ra Nahum, nu'a rá ta ra Esli a. Nu ra Esli, nu'a rá ta ra Nagai a. 26 Nu ra Nagai, nu'a rá ta ra Maat a. Nu ra Maat, nu'a rá ta, ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Semei a. Nu ra Semei, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Judá a. 27 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Joana a. Nu ra Joana, nu'a rá ta ra Resa a. Nu ra Resa, nu'a rá ta ra Zorobabel a. Nu ra Zorobabel, nu'a rá ta ra Salatiel a. Nu'a ra Salatiel, nu'a rá ta ra Neri a. 28 Nu ra Neri, nu'a rá ta ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta ra Adi a. Nu ra Adi, nu'a rá ta ra Cosam a. Nu ra Cosam, nu'a rá ta ra Elmodam a. Nu ra Elmodam, nu'a rá ta, ra Er a. 29 Nu ra Er nu'a rá ta ra Josué a. Nu ra Josué, nu'a rá ta ra Eliezer a. Nu ra Eliezer, nu'a rá ta ra Jorim a. Nu ra Jorim, nu'a rá ta ra Matat a. 30 Nu ra Matat, nu'a rá ta ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta ra Simeón a. Nu ra Simeón, nu'a rá ta ra Judá a. Nu ra Judá, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Jonán a. Nu ra Jonán, nu'a rá ta ra Eliaquim a. 31 Nu ra Eliaquim, nu'a rá ta, ra Melea a. Nu ra Melea, nu'a rá ta, ra Mainán a. Nu ra Mainán, nu'a rá ta ra Matata a. Nu ra Matata, nu'a rá ta, ra Natán a. 32 Nu ra Natán, nu'a rá ta, ra David a. Nu ra David, nu'a rá ta, ra Isaí a. Nu ra Isaí, nu'a rá ta, ra Obed a. Nu ra Obed, nu'a rá ta, ra Booz a. Nu ra Booz, nu'a rá ta ra Salmón a. Nu ra Salmón, nu'a rá ta, ra Naasón a. 33 Nu ra Naasón, nu'a rá ta ra Aminadab a. Nu ra Aminadab, nu'a rá ta ra Aram a. Nu ra Aram, nu'a rá ta ra Esrom a. Nu ra Esrom, nu'a rá ta ra Fares a. Nu ra Fares, nu'a rá ta ra Judá a. 34 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Jacob a. Nu ra Jacob, nu'a rá ta ra Isaac a. Nu ra Isaac, nu'a rá ta ra Abraham a. Nu ra Abraham, nu'a rá ta, ra Taré a. Nu ra Taré, nu'a rá ta ra Nacor a. 35 Nu ra Nacor, nu'a rá ta ra Serug a. Nu ra Serug, nu'a rá ta ra Ragau a. Nu ra Ragau, nu'a rá ta, ra Peleg a. Nu ra Peleg, nu'a rá ta, ra Heber a. Nu ra Heber, nu'a rá ta, ra Sala a. 36 Nu ra Sala, nu'a rá ta, ra Cainán a. Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Arfaxad a. Nu ra Arfaxad, nu'a rá ta, ra Sem a. Nu ra Sem, nu'a rá ta, ra Noé a. Nu ra Noé, nu'a rá ta, ra Lamec a. 37 Nu ra Lamec, nu'a rá ta, ra

Musalén a. Nu ra Musalén, nu'a rá ta, ra Enoc a. Nu ra Enoc, nu'a rá ta, ra Jared a. Nu ra Jared, nu'a rá ta, ra Mahalaleel a. Nu ra Mahalaleel, nu'a rá ta ra Cainán a. ³⁸ Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Enós a. Nu ra Enós, nu'a rá ta ra Set a. Nu ra Set, nu'a rá ta ra Adán a. Ne nu ra Adán, bi zänd Ojã a.

4

Ra Jesús bi nu rán ts'äte ra zĩthu

¹ Nu ra Jesús bi nexpu ja ra d̄athe Jordán ne min 'youi rá Hogand̄ahi Ojã. Ne nu'a rá Hogand̄ahi Ojã bi b̄enbi da mba bu ma'ueni bu ja ra d̄apo. ² Ne nyote pa ne nyote xui bim 'bupu ja ra d̄apo ra Jesús. Ne bi ts'äp rá mb̄ui, bi zã'a ra zĩthu. Ne xĩngui ts'u bin sihme gãtho yu pa bim 'bupu, ne bin tumanthuhu buya. ³ Ne bi 'ȳen'a ra zĩthu:

—Nu'bu majuañi gue'e rá ts'unt'u Ojã, dami japi dim hme ra do 'bengua, bi t'ẽmp'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Nt'o't'i bu ja rá m hman Ojã: “Hinga h̄ont'a ra hme dí m 'buh yu ja'i pe ne'a gãtho i man Ojã,” bi t'ẽmp'a ra zĩthu. Ne him bi 'ȳot'a bi sifi.

⁵ Pe nubuya, nu ra zĩthu bi zix a ra Jesús bu ja n'da ra t'oh̄o x̄an h̄ets'i, ne bi 'yuti hapu gãtho 'bu ja yú ts'edi yu ts'ut'abi ua ja ra häi, ⁶ ne bi 'ȳembi:

—Gãtho guí nu ya ga 'da'a'i, nguetho ma mbetigã. Ya bin'daqui ne sä ga unni to'o gãtho dí n de ga unni. ⁷ Ne nu'bu gan d̄anyahmu bu ja ma gua ne gui th̄andegui, ga 'da a i gãtho guín nu ya, i ẽn'a ra zĩthu.

⁸ Nu ra Jesús bi d̄ati:

—“H̄ont'a Ojã, ra Hmu, ga th̄andeh̄u ne ga ̄orpah̄u rá 'b̄efi a,” i ẽm bu ja rá m hman Ojã, bi 'ȳen'a ra Jesús.

⁹ Nubuya, nu ra zĩthu bi zix mah̄on'a a ra Jesús bu ra hnini Jerusalén, ne bin t̄opu magats'i thoho ra d̄anija. Ne bi 'ȳembi:

—Nu'bu majuañi gue'e rá ts'unt'u i Ojã, damin säqui, gui sonu häi, ne hin hapu gui 'uaqui, ¹⁰ nguetho nt'o't'i bu ja rá m hman Ojã:

Nu'a Ojã ba pen'du yám 'behni da mbäx'i i.

¹¹ Ne da bent'i i ne hin hapu gui 'uaqui, i ẽm bu ja rá t'ohni Ojã, bi 'ȳen'a ra zĩthu.

¹² Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Pe ne'a i mam bu ngue: “Nu Ojã ma Hmuh̄u njongui sä da zã'a ngue da b̄ã 'bu majuañi da 'ȳot'a im man'a,” i ẽm bu ja rá t'ohni Ojã, bi 'ȳen'a ra Jesús.

¹³ Nu'bu mi gua'a bi man yún ts'äte ra zĩthu, bi 'uepuya, bi zo'a ra Jesús 'da yu pa.

Ra Jesús bi d̄amp' rá 'b̄efi bu ja ra x̄equi Galilea

¹⁴ Nu ra Jesús bi mbeng bu ja ra häi Galilea, min 'youi rá Hogand̄ahi Ojã. Ne gãtho yu ja'i mi 'bupu bi 'ȳot'a i ̄ot' ra Jesús. ¹⁵ Ne bi x̄änba yu ja'i bu ja yu nija, ne gãtho bi numanho a.

Nu ra Jesús bi mba bu ja ra hnini Nazaret guepu bin te

¹⁶ Nu ra Jesús buya bi mba bu ja ra hnini Nazaret, guepu bin te. Nu ra pa ran säya bi mba bu ja ra nija tengu z̄ai mi ̄orp̄u hapu mí 'yo. Ne bim 'b̄ai ngue da neh rá m hman Ojã. ¹⁷ Ne bin t'un'na rá s̄ocuã bi 'yo't'a ra p̄ongahyã Isaías, ne bi tants'a ra s̄ocuã guepu i ẽna:

¹⁸ Nu'a Ojã bi 'ȳenscã rá Hogand̄ahi nguetho bi huangã ne bá pengã ga xih yu hyoya ran ho ma'da'yo.

Bá pengã ngue ga hurpa yú mb̄ui to'o i ja yu dumb̄ui.

Ne ga xocua u to'o xí bent'a ra zĩthu tengu'bu i ofãdi u.

Ga xocpa yún 'yomf̄eni yu ja'i ne da b̄ã'a majuañi rá 'yu Ojã u.

Ne ga japi him man zã ran u u di unba yú hmu.

¹⁹ Ne ga xih yu ja'i ngue bi z̄on ra ora da 'ȳorpa rá mate Ojã u, i ẽm bu ja rá s̄ocuã ra Isaías guepu bi neh ra Jesús.

²⁰ Nu ra Jesús 'bu mi gua'a bi neh ra s̄ocuã, bi mbants'i, bi uni da 'bes' mah̄on'a ra s̄ocuã. Ne bi hyuh p̄uya ngue da xi u 'be'a mí mam bu. Ne gãtho yu ja'i mi 'bupu ja ra nija bi hȳet'a ra Jesús. ²¹ Nu'a bi 'ȳena:

—Nu'a dá necã ya, mi mam bu ja rá s̄ocuã ra Isaías ngue mi ma dí n ja, ne bin ja a ya, nguetho dí 'b̄ecã ua, bi 'ȳena.

²² Ne gãtho yu ja'i bin yamanho nangue ra Jesús ne bi hyonya thoho nguetho mahotho a bi man ra Jesús bu ja ra nija. Ne ẽn'u:

—Hanja ngubu i ̄ot'e, ẽn'u nguetho im b̄eni gue ra Jesús rá ts'unt'u ra José.

²³ Nu ra Jesús buya bi 'ȳemp'u:

—Masque guí nde gui xij_u a ram hma i *ɛ*na: “Grá 'yøthebate, damin hoczɛhɛ,” masque guí nde gui xij_u a, nguetho guím bɛnsɛh_u, hin dí øt'ua ja ma hnini zɛhɛ *u* y_un t'øt'e nuixte tengu dá øt'ä b_u ja ra hnini Capernaum, bi 'yɛna. ²⁴ Maja_uni dí xi ah_u, n'da rá pøngahy_u Oja hingui hnumansu b_u ja rá häizehɛ. ²⁵ Njab_u bi 'yøt' ra pøngahy_u Elías 'b_u maya'b_u. X_un ngu y_u xisu xí du y_u ndø mi 'b_ui ngue y_u mijudíoh_u, gue'b_u him bin 'ye hyu jɛya made, nɛ bin ja ra thuhu b_u. ²⁶ Pɛ him bi mbäx'a n'da ra xisu xí du rá ndø b_u ja rá häizehɛ, pɛgue bi 'bɛn b_u ra hnini Sarepta guerp_u ra häi Sidón, da mbäx a n'da ra xisu mi 'b_uap_u, bi 'yɛna. ²⁷ Nɛ ngutho bi 'yøt' ra pøngahy_u Eliseo, guexta'a x_un ngu y_u mijudíoh_u mi hɛmb ra t'axca'ya, pɛ xínga n'da bi hoc'a ra pøngahy_u ngue y_u mɛnguzɛhɛh_u, hønt'a ra hmudof_ui Naamán, ra mɛngu b_u ra häi Siria, bi hoqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nɛ nu'b_u mi man'a ra Jesús a bi ma, nu y_u ja'i mi 'b_uap_u ja ra nij_u ɛmmɛ bin cue b_uya. ²⁹ Nɛ bi ndants'a bi bɛnt'a ra Jesús nɛ bi zixp_u may_u ra nyuni, im bɛni da hyøm b_u ja ra mba'ye. ³⁰ Pɛ nu'a ra Jesús bi tho in de b_u 'b_uh y_u ja'i, nɛ bi zop_u *u*, nɛ hin te bin jap'a.

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zĩthu a ra Jesús b_u ja ra nij_u

³¹ Nɛ nu'a ra Jesús bi mbeng b_u ja ra hnini Capernaum b_u ja ra häi Galilea, nɛ i xänba y_u ja'i 'b_u ra pa ran säya. ³² Nɛ gätho y_u ja'i bi hyonya thoho nangué rán xädi a, nguetho ra Jesús bi 'yuti x_un ho ngue mi ja rán t'ɛdi gue'b_u mi xänbi.

³³ Nu n'da ra pa mi 'b_uap_u ra Jesús b_u ja ra danij_u nɛ mi 'b_uap_u n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zĩthu, nɛ ɛmmɛ nts'ɛdi bi mbafi, nɛ bi 'yɛna:

³⁴ —Gra Jesús, ra mɛngu Nazaret, 'bɛ'a guí nde gui 'yørcähe, ha gui juaje ya. Nugä dí pãcä to'o i, rá Hogam 'bɛhni Oja i.

³⁵ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Damin hɛ nɛ gui pøm b_u ja rá mb_ui na ran 'yoh_u.

Nɛ nu'a ra zĩthu nts'ɛdi bi hyøm_u häi ran 'yoh_u b_u 'bäh y_u ja'i nɛ bi bøm b_u rá mb_ui ran 'yoh_u b_uya, pɛ hin hap_u bi ünba ran 'yoh_u. ³⁶ Nɛ bi hyonya thoho y_u ja'i 'bɛ'a bin

ja na ran 'yoh_u. Nɛ bin 'yɛmzɛhɛ n'da ngu n'da: “'Bɛ'a ní ts'ɛdi i ja na ran 'yoh_u nɛ i sä i høn'a thi y_u zĩthu,” bin 'yɛmzɛhɛ *u*.

³⁷ Nɛ bi t'øde gätho ra xɛqui b_u 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Simón Pedro

³⁸ Nu ra Jesús b_uya bi bøm b_u ja ra nij_u, bi mba b_u ja rá ngu ra Simón Pedro. Nɛ nu'a rá suto ra Simón Pedro, x_un *u*, nts'ɛdi ra pa mi ja. Nɛ bi si a ra Jesús ngue x_un *u* a ra xisu.

³⁹ Nu ra Jesús bim 'bäp_u mi 'bɛn'a ra hyɛnni, nɛ bi ma ngue da bøn'a ra pa. 'Bɛx bi bøn'a ra pa, hin hap_u x_un *u* b_uya. 'Bɛx bi ndants'a ra xisu nɛ bi hoc ran sihmɛ, bi 'uĩn'a.

Nu ra Jesús bi hoqui x_un ngu y_u ja'i

⁴⁰ Nɛ nu'b_u mí y_uh ra hyadi, gätho y_u hyɛnni bi ts'ixp_u 'b_uh ra Jesús. Nɛ 'bɛx bi yän'a y_u hyɛnni 'b_u mi mba nthädi n'da ngu n'da *u*, bi dä'a ra Jesús. ⁴¹ Nɛ y_u zĩthu min 'yoh_u 'da y_u ja'i bi japi da bøn'a. Nɛ nts'ɛdi i mba' *u*, i ɛn'a:

—Nu'i, rá Ts'unt'a i Oja, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

Pɛ nu ra Jesús him bi japi din y_u nguetho mi pã' *u* gue ra Cristo a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi man rá m hma b_u ra xɛqui Galilea

⁴² Nɛ nu'b_u mi hyax b_uya, t'uxuditho bi mbasɛ b_u ma'ueni ra Jesús. Nu y_u ja'i bi hyoni gue'b_u go mi dñi, nɛ him min nde'a da mba ra Jesús. ⁴³ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nugä jatho ga mbagä mi'da y_u hnini, ga mam b_u ran ho ma'da'yo, ga xih y_u ja'i 'bɛp_u ní manda rá ts'ɛdi Oja ua, jananjab_u bá pɛngä Oja, bi 'yɛna.

⁴⁴ Nɛ bi thop_u ja mi'da y_u hnini ja ra xɛqui Galilea b_uya, nɛ bi mam b_u rá m hma b_u ja y_u nij_u.

5

'Da y_u mbahuq bi jap'a ra Jesús x_un ngu bi dɛ y_u huq

¹ Nɛ man'da ra pa, ra Jesús mi 'bäp_u ja ndendädehe Genesaret. Nɛ ɛmmɛ mi d_u b_u y_u ja'i in nde da 'yøh rá m hman Oja, nɛ hingui sä b_u dim 'bä'a ra Jesús. ² Nɛ bi nu, i høp_u yoho y_u mbosa hin te i ja b_u mbo. Nɛ bi zo'a y_u mbeti b_u ndenthe gue'b_u mi

mben yá xit'a. ³ Nu'a n'da, rá mbeti ra Simón Pedro, ne bi hyu'a ra Jesús. Ne bi xi'a ra Simón da gon'i ts'u ra mbosa. Ne nu yu ja'i bim 'bäp'u ndenthe u. Nu ra Jesús bi xänba u yu ja'i büya. ⁴ Ne nu'b'u mi gua'a bi man ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—Dami thäm bu xun he ra dehe, ne gui 'yem bu ni xit'a. Gueru da zä gui the yu huä.

⁵ Pe bi 'yén'a ra Simón:

—Xänbate, gätho ra xui däm pehmbe ne hin te dá thehe yu huä, pe nu'b'u guím ma, ga emhbe mahøn'a, bi 'yena.

⁶ Ne bi 'yem büya, ne xun ngu bi de yu huä gue'bu go mi mbadi bin tun yá xit'a. ⁷ Ne bi xi'u yá mimbahuäha di ze'i ts'u. Ne bi yuts'i gätho yoho yá mbosa, ne in nde da dom bu mbo ra dehe yu mbosa nangue nän hyu yu huä. ⁸ Ne nu'b'u mi nu ra Simón Pedro 'be'a bi ja, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yembi:

—Dami 'ue'i ts'u nanguecä nguetho nugä drá dädits'oquigä, bi 'yén'a ra Pedro.

⁹ Ngubu bi ma nguetho bi hyonya thoho ngue xun ngu yu huä bi de. ¹⁰ Ne'a ra Jacobo ne ra Xuua ngue yá ts'ant'u ra Zebedeo, bi hyonya thoho u. Ne nu'u mi comhbu rá 'befi a ra Pedro. Pe nu ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—O guín su ne nuya gui dü'mi gui hyon yu ja'i to'o da 'yéc'yéigui, bi 'yembi.

¹¹ Ne nu'b'u mí zøm bu ndenthe u yá mbosa büya, bi den'na ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mí hemb ra t'axca'ya

¹² Nu n'da ra pa mi 'bup'u ja n'da ra hnini ra Jesús. Ne'a n'da ran 'yohu mi 'bup'u, mi hemb ra t'axca'ya gätho rá ja'i. Ne nu'a ran 'yohu 'bu mi nu a ra Jesús, 'bex bim 'bemfo bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yap ra mate ran 'yohu ngue in nde da yäni, bi 'yembi:

—Ma Hmu i nu'b'u guín nde, da zä gui jaqui da yängä.

¹³ Nu ra Jesús bi dät'i ne bi 'yembi:

—Nugä, dín nde ngue 'bex da zä i. Nuya bi yan'a ya, bi 'yembi.

'Bex bi zä'a ran 'yohu büya.

¹⁴ Ne nu ra Jesús bi hecua a ran 'yohu gue hin da mam bu 'bah yu ja'i, pe da mam bu 'bah yu mbäjä. Ne bi 'yembi:

—Ní mba bu 'bah yu mbäjä, gui 'yöt'a rán t'edi ra Moisés ngue da 'yöt'a n'da 'bu bi yan'a ra t'axca'ya, n'dahma da bah yu ja'i ngue majuañi bi yan'i, bi 'yén'a ra Jesús.

¹⁵ Pe nu'u yu ja'i guemhma mi ma hønbu go hapu ja yu hnini 'be'a gätho ot'a ra Jesús, ne man'da xun ngu bi mba bu mi 'bui ngue da 'yöse u 'be'a i man'a, ngue in nde din hocpa yün u i hēmp'i 'da'u. Ne xun ngu bi hoc'a ra Jesús, madague'a hōnt'a go mán u mi hēmp'u. ¹⁶ Nu'a ra Jesús büya mi pa bu ma'ueni gueru hingui 'bah yu ja'i, din yaui Ojä.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi ts'a rá ja'i

¹⁷ Nu n'da ra pa bi xänba yu ja'i ra Jesús. Ne mi 'bup'u da yu fariseo ne 'da yu xänbate nijä, xpí 'yē'u hōnbu go hapu i ja yu hnini bu ra xequi Galilea ne ra xequi Judea, neru ra dahnini Jerusalén. Ne nu'a ra Jesús bi 'yut'u ngue min 'youi xun ngu rá ts'edi Ojä 'bu mi hoc yun zäman'u. ¹⁸ Ne bi zøm bu 'da yun 'yohu, bá tu n'da ran 'yohu xun u, mi ts'a rá ja'i a, ox ra 'beza. Ne min nde xtán yaru mbo 'bah ra Jesús. ¹⁹ Pe emme dü yu ja'i bu ja ra goxthi, ne hin hapu sä dí yat'i. Janangue'a bi zix ra dārgēhe bu maxōts'e ra ngu, ne bi xospa rá 'bet'e ne bi çä'ma ran 'yohu bu made i 'bä'a ra Jesús. Ne ox ra 'beza 'bu mi çamp'u. ²⁰ Bi bah ra Jesús büya gue i ec'yéi xun ho u yun 'yohu gue i ja rá ts'edi a, 'bu mi nu'a bi 'yöt'u. Janangue'a bi 'yemp'a ra dārgēhe:

—Amigo, ya ma punbi ni ts'oqui, bi 'yembi.

²¹ Pe nu'u yu fariseo ne yu xänbate nijä bin 'yemzehe u: “Hanja na ran 'yohu ngue ena da 'yöt'a i ot' Ojä, ne ya ena sä di punba rá ts'oqui n'da ra ja'i. Hingui numansu Ojä na,” bi 'yemp'u yu xänbate ne yu fariseo.

²² Pe nu'a ra Jesús i paði 'be'a im bēn'u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja in jabu guím bēmhb'u. ²³ Ha guím bēmhb'u ngue nte ní mbatho dá xicä ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya xum punbi. Ha guím bēmhb'u man'da xquí pāhmb'u ngue i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo. ²⁴ Pe ga ut'ah'u ngue i ja man t'edi ua ja ra häi ga punba yá ts'oqui n'da ra ja'i, ngue ga japi

din 'yo na ran 'yoh_u, guecä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

N_e nub_uya bi 'y_{emp}'a mí ts'a rá ja'i:

—Dami ndants'i, gui cax ni fidi n_e gui mba ni ngu, bi t'_{em}bi.

²⁵ 'Bex bi ndants'a ran 'yoh_u bi gax rá fidi n_e bi mba rá ngu, n_e bi 'y_{espa} Oja b_u ní mba. N_e gätho y_u ja'i mi 'b_{ap} bi nu 'b_e'a bin ja.

²⁶ N_e gätho bi hyonya thoho _u, n_e bin su, bi 'y_{espa} Oja n_e bi 'y_{en}'a:

—N'da ran t'_{ot}'e nuixte dá nuh_u ra pa jab_u ya, bi 'y_{en}'a y_u ja'i.

Ra Jesús bi xih ra Leví da d_{enni}

²⁷ M'bejua b_uya, bi b_{om} b_u ja ra ngu ra Jesús, n_e bi thop_u mi hu'a ra Leví, guerp_u mí hac rán ju't'i ra häi, nguetho ra hyaçahäi a. N_e nu'a ra Jesús bi 'y_{ena}:

—Dami t_{engui}, bi t'_{emp}'a ra Leví.

²⁸ Nu ra Leví b_uya, 'bex bi ndants'a, bi zop_u gätho mi ja n_e bi d_{en}'na ra Jesús.

²⁹ N_e nu'a ra Leví b_uya, bi 'y_{ot}'a n'da ran sihme x_{un} ndoho b_u ja rá ngu, ngue bin sihme b_u ra Jesús. N_e bi z_{om} b_u ja ran sihme x_{un} ngu y_u hyaçahäi n_e x_{un} ngu mi'da y_u ja'i, 'darp_u bin sihmeh_u ra Jesús. ³⁰ P_e nu'x y_u fariseo n_e y_u xänbate nijä bi 'y_{ena}:

—Hanja gní sihmeh_u y_u d_{adits}'oqui n_e y_u ziyate hyaçahäi, bi t'_{emp}'a y_u xädi ra Jesús.

³¹ Nu ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti 'b_u mi d_{at}'a:

—To'o i 'b_{uh} mán zaqui hingui hon'a to'o da 'y_{othe}, p_e h_{ont}'a to'o x_{un} _u i hon'a da 'y_{othe}. ³² Nugä ma 'b_efigä ngue ga xih y_u d_{adits}'oqui di päh y_{un} 'yomf_{eni}. P_e nu'x to'o _{en}se mahoqui y_u mb_{ui}, n_e hingui sä ga z_e'_u, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

Bi t'_{än}'na ra Jesús hanja him bi 'y_e't' y_{un} sihme y_u xädi

³³ N_e bi t'_{emp}'a ra Jesús:

—Nu y_u xädi ra Xuua Nxixy_u nzäi _e't' y_{un} sihme 'b_u i yaui Oja, n_e'_u y_u xädi y_u fariseo, p_e nu ni xädi hin jam'b_u _e't' y_{un} sihme. Hanja ngue in jab_u, bi 'y_{em}bi.

³⁴ Nu ra Jesús bi d_{ati}:

—P_e nu'x i 'b_{ap} ja ran th_{ati}, hin da du y_u mb_{ui} nguetho 'b_{ap} a ran 'yoh_u din th_{ati}. Hin da 'y_{ena} ngue hin din sihme _u. ³⁵ P_e da z_{on} ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u, n_e ja da 'y_e't' y_{un} sihme b_uya, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

³⁶ N_e x_o bi xih man'da ran t'uti, ngue da 'yuti hingui sä y_u xädizehe ra Jesús da d_{en}'na ran yonxädi, n_e bi 'y_{emp}'a:

—Njo'o n'da ra ja'i da x_{en} ma'da'yo rá pahni ngue da mb_{or}ba rá 'yapahni, nguetho nu'b_u da mb_{or}ba a, hin da b_{omanho} n_e di ts'ontho a ma'da'yo. ³⁷ N_e njo'o to da xirp_u ra 'yaxfani mbot'as_{ei} ra vino ma'da'yo, nguetho nu'b_u bin hogui, da f_{oh} ra 'yaxfani b_uya. N_e dim f_{an} ra vino n_e di ts'on'a ra 'yaxfani, gätho dim 'b_{edi}.

³⁸ Nu'a ra vino ma'da'yo da sirp_u ma'da'yo ra xifani, ngue hin dim 'b_{eh} ra vino, n_e x_{in} din ts'on'a ra xifani.

³⁹ N_e to'o in z_{ai} i si ra nyomvino, p_e hingui nde a ra vino ma'da'yo, nguetho man'da x_u c_uhi ra nyomvino, _{en}'_u. Guín jah_u b_u ngue hin guí numanhoh_u man xädigä, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

6

Nu ra Jesús bi ma 'b_e'a da t'_{ot}' ra pa ran säya

¹ Nu n'da ra pa ran säya, nu ra Jesús n_e y_u xädi bi thop_u ja n'da ran u_{at}trigo. Nu _u y_u xädi bi d_{uc}'i 'da y_u trigo. Bi d_{ent} y_u 'y_e'_u y_u trigo, bi za b_uya. ² N_e nu'x 'da y_u fariseo bi 'y_{emp}'a:

—Hanja in jab_u guí _{oth}_u, nguetho i mam b_u ja man t'_{edih} hingui sä gui 'y_{oth} ra 'b_{efi} a ra pa ran säya, bi 'y_{en}'a.

³ Nu ra Jesús bi d_{ati}:

—Ha hin guí p_{ah}mb_u 'b_e'a mam b_u ja rá s_{ocua} Oja ngue n_e'a ra David bi mb_{esta} man'da rán t'_{edi} Oja, n_e'_u min 'yoh_u, nu'b_u mi tumanthuhu. ⁴ Nu'a ra David bi y_{arp} ja rá ngu Oja n_e bi zi y_u thuhme rán t'unni Oja oxp_u ja ra m_{exa}, n_e bi un'd_u min 'yoh_u. N_e h_{on}se y_u mbäjä i sä da zi _u. P_e hin guím b_{em}hb_u ra ts'oqui bi 'y_{ot}'a ra David n_e y_{un} 'yoh_u nguetho x_{un} ho bi 'y_{ot}'_u, bi 'y_{en}'a.

⁵ N_e man'da bi man'a ra Jesús, bi 'y_{ena}:

—N_e nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dra Hmugä, n_e ja man t'_{edi} ga mangä 'b_e'a da 'y_{ot}' y_u ja'i ra pa ran säya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u mi mb_{edi} rá 'y_e

⁶ N_e x_o man'da ra pa ran säya, nu ra Jesús bi xänba y_u ja'i b_u ja ra nijä. N_e mi 'b_{ap} n'da ran 'yoh_u ra mb_{edi} rán 'y_{ei}. ⁷ N_e'_u 'da

y_u xänbate nijä ne 'da y_u fariseo mi 'bap_u, mi tømthoho, in nde da nu 'be'a da 'yõt'a ra Jesús ra pa ran säya, nguetho in nde di yäp'a. ⁸ P_e nu ra Jesús i pädi 'be'a im bæn'u. N_e bi xi'a ran 'yoh_u mi ja rá mbédi'y_e:

—Ba εcua, damim 'bäcua da nu'a y_u jä'i, bi 'y_embi.

N_e 'bex bi mba b_u ran 'yoh_u. ⁹ Nu ra Jesús bi 'y_emp'u b_uya:

—'Be'a i mam b_u ja man t'édih_u, nda'a xän ho ga øth_u. Ha i mam b_u ga øth_u ran ho uague ran ts'o ga øth_u ra pa ran säya. Uague i man b_u gan yänbah_u rá te n'da uague i mam b_u ga jaf_u da du n'da a ra pa ran säya, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹⁰ Nub_uya, nu ra Jesús bi hyët'u y_u jä'i, n_e bi 'y_emp'a ran 'yoh_u:

—Dami juän ni 'y_e.

Nu'a ran 'yoh_u bi juän rá 'y_e, n_e bin hogui xän ho. ¹¹ P_e nu y_u fariseo n_e y_u xänbate nijä εmm_e bin cu_e'u n_e bi hyoni 'be'a sä da 'yörpa ra Jesús.

Ra Jesús bi huahn'd_u 'de'mayoho y_u xädi

¹² M'bejua b_uya bi mba b_u ja n'da ra nyuni ra Jesús, haxa in yäui Ojä. ¹³ Nu'b_u mi hyats'i bi zohn'd_u y_u xädi ngue i ja a da xifi mahøn'a. N_e bi huahni 'de'mayoho din 'yoh_u ngue y_u 'bäih_u. ¹⁴ N_e nu'u bi huahni, gue'a ra Simón t'εmbi ra Pedro, gue'a rá thuhu bi xih ra Jesús a. N_e'a ra Andrés, rán 'yoh_u a ra Simón, n_e ra Jacobo, n_e ra Xuua, n_e ra Felipe, n_e ra Bartolomé. ¹⁵ N_e ra Mateo, n_e ra Tomás, n_e man'da ra Jacobo rá ts'ant'u ra Alfeo, n_e ra Simón Zelotes, ¹⁶ n_e ra Judas rán 'yoh_u ra Jacobo, n_e ra Judas Iscariote, gue'a xí dä'a ra Jesús 'b_u m'bejua. N_e gue'u bi huan'na ra Jesús u ngue y_u 'bäih_u.

Xän ngu y_u jä'i bi xänba a ra Jesús

¹⁷ Nub_uya, nu ra Jesús n_e y_u xädi bi gap_u ja ra nyuni n_e bin the_u xän ngu y_u jä'i b_u xän juäni, bí n_exp_u y_u hnini ra xequi Judea, n_ep_u ra dahnini Jerusalén, n_ep_u ndendädehe, guerp_u i ja ra hnini Tiro n_e ra hnini Sidón. N_e nu'u, bi zøm b_u ngue in nde da 'yøde 'be'a man ra Jesús, n_e nu'u mi'da b_uya, in nde da mba ma hoqui u. N_e nu ra Jesús bi hoc'u. ¹⁸ N_e xän ngu u min 'yoh_u ra zÿthu bi zøm b_u, n_e nu'a ra Jesús bi

hyøn'a thi u. ¹⁹ N_e gätho u min nde da därpa rá jä'i ra Jesús, nguetho gätho y_u hy_enni bi hoc'a nangue rá ts'edi.

Ra Jesús bi ma to'o din johya n_e to'o da nu ra dumb_ui

²⁰ N_e nub_uya, nu ra Jesús bi hyët'u y_u xädi n_e bi 'y_emp'u:

—Gui hyoyah_u, p_e ya gá c_uth_u b_u di manda rá ts'edi Ojä janangue'a majäpi ah_u.

²¹ N_e gui tumanthuhuh_u, p_e Ojä di ja ah_u gui tÿmh_u a gui homh_u, janangue'a majäpi ah_u.

N_e gui säh_u ra dumb_ui ya, p_e Ojä da hyut'a ni mb_uih_u, janangue'a majäpi ah_u.

²² N_e ngutho 'b_u i san ah_u y_u jä'i, n_e'b_u i 'uegue nangue ah_u, n_e'b_u di c'aman'u ah_u, n_e'b_u da ndøm mants'o ni thuhuh_u ngue gui t_engah_u, guecä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, guemhma majäpi ah_u. ²³ Gan johyah_u, da hyu ni mb_uih_u 'b_u din jab_u da 'yõt'ah_u y_u jä'i, nguetho ngutho bi t'örpa u y_u pøngahy_u mam'bet'o, n_e i ja 'be'a din 'da ah_u ngue am 'be'ts'i mah_ets'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁴ N_e xø bi 'y_emp'u:

—P_e í hu_ehi maha ah_u gy_u m_embeti_u ngue hønt'a ni mb_eti guim b_emh_u, nguetho ya hin guin nuh_u man'da ran johya njäm'b_u da guadi.

²⁵ N_e í hu_ehi maha ah_u, ngue gui εmh_u hin te gadi 'b_ehmb_u, p_egue gan tumanthuhuh_u.

Í hu_ehi maha ah_u, ngue ja nin johya z_eh_eh_u, nguetho m'bejua da du ni mb_uih_u.

²⁶ Í hu_ehi maha ah_u ngue gätho i manho nangue ah_u y_u jä'i. Bin jab_u y_u hyäte pøngahy_u bi numanho gätho y_u jä'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

Dami hu_ec nin s_uih_u, bi 'y_en'a ra Jesús

²⁷ P_e dami 'yøhmb_u na ga xi ah_u ya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Gui hu_ec nin s_uih_u n_e gui 'yörpa ran ho u to'o i numan'u ah_u. ²⁸ N_e dami 'yäp Ojä da mbäx'u di c'aman'u ah_u, n_e gui 'yäp Ojä da 'y_enspa rán jäpi u di un'nah_u. ²⁹ N_e nu'b_u n'da da mbep'a ni 'yoguh_u, gui 'bät ni hmih_u da mbep'a man'da nguadi ni 'yoguh_u. N_e nu'b_u n'da da gän'na ni coth_u, n_e'a ni pahni gui unhd_u. ³⁰ Dami unhd_u 'be'a gätho da 'yä ah_u, n_e nu'a da

thañ'nah_u hingui 'yähmb_u. ³¹ Nu'b_u guí ndeh_u da 'yøt'ah_u ran ho ni mijä'ih_u nde'b_u guí 'yørpah_u ran ho.

³² Pε nu'b_u hønt'_u di huεc'ah_u guí huεj_u, hin te di muui a 'b_u, 'da'angu gá 'yøth_u u him mahoqui yá mb_ui. ³³ Nε nu'b_u hønt'_u bi 'yøt'ah_u ran ho guí ørpah_u ran ho, hin te di muui 'b_u, nguetho in jab_u øt'_u him mahoqui yá mb_ui. ³⁴ Nε nu'b_u hønt'_u guí pähmb_u i jut'i guí hmit ni mbεtih_u, hin te di muui 'b_u, nguetho gue'a i øt' y_u ts'om'bäi, di hmit yá mits'om'bäih_u ngue im bεni da mba ma cospi rá mbeti. ³⁵ Pε dí xi ah_u, dami huεc nin s_uih_u, nε guí 'yørpah_u ran ho u, nε guí hmith_u madague'a guí p_uadi hin di cos'ah_u. Nu'b_u ngub_u guí 'yøth_u, gue'a nám f_uadi gue yá t'uhni ah_u Oj_u. Nε i ja 'be'a di 'da ah_u Oj_u b_uya. Nguetho gue'a i øt' Oj_u, gätho i ørpa ran ho madague'a hin da 'yεn'_u: “Jamadi Oj_u.” Nε gätho i ørpa ran ho madague y_u ts'om'bäi u. ³⁶ Dami huεc ni mijä'ih_u tengutho b_u í huεc'ah_u Oj_u ma Tah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin guí 'yεmh_u bi 'yøt' y_u ts'oqui u mi'da y_u j_ui

³⁷ Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—“Nuna bi 'yøt' y_u ts'oqui,” hin guí 'yεmh_u, nε hin da t'εn'ah_u gá 'yøth_u y_u ts'oqui 'b_u. Nε 'yo gadí y_uf_u ni mijä'ih_u nε hin da zεp'ah_u Oj_u, pε gam punbah_u nε Oj_u di pun'nah_u b_uya. ³⁸ Dami un'd_u 'be'a i hon ni mijä'ih_u, nε Oj_u man'da x_un ngu di co'ts'ah_u nε dim fons thoho a di 'da ah_u xinda gue'a gadí un ni mijä'ih_u. Nguetho da 'yøt'ah_u Oj_u tengu guí ørpah_u ni mijä'ih_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁹ Nε xø bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yεna:

—Hingui sä n'da ra xädä da 'yut ra 'yu rá mixädäui, ts'urp_u thoho da d_up_u ja ra hyε u. Nε ngutho n'da ra j_ui hingui sä da 'yut ran ho rá mijä'iu_u 'b_u hingui p_uε ran ho. ⁴⁰ Nε ngutho n'da ra xädi, man'da hingui ngu p_uadi xinda gue'a rá xänbate, nε nu'b_u bi juah rán xädi, 'da'ingu i p_uhmi a. Nu'b_u ts'utho i p_ua ra xänbate nε ts'utho i p_ua rá xädi.

⁴¹ Nε hingui sä guí mamh_u nanguε to'o i ja z_u ts'_u ran ts'o 'b_u x_un ts'o ni mb_uih_u.

⁴² Hanja gní 'yεmh_u guí zεhmb_u u mi'da y_u j_ui di hoc yá mb_ui, nε εmmε go x_un ts'o

ni mb_uizεhεh_u. Jatho 'bε guí hoczεhε ni mb_uih_u, ja da zä guí zεhmb_u u mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nanguε rán dät'o dí fq'a ra za

⁴³ Nε man'da bi man'a ra Jesús ngue bi 'yεna:

—Nu n'da ra hogaza hingui sä din z_uh yán dät'o ngue hingui ho. Nε nguetho a n'da ra za hingui ho, hingui sä din z_uh yán dät'o x_un ho. ⁴⁴ Nu yán dät'o i z_up_u, gue'a ctí p_uhmb_u 'be'a ní za a ra za, nguetho hingui sä din z_uh yán dät'o ngue y_u higo b_u ja ra 'u_unza. Nε xín din z_uh y_un dät'o ngue y_u uva b_u ja y_u t'ax'u_uni. ⁴⁵ Ngutho n'da ra j_ui x_un ho rá mb_ui, i øt' ran ho tengu i ja b_u mbo rá mb_ui. Nε ngutho n'da ra ts'om'bäi i øt' ran ts'o tengu i ja b_u mbo rá mb_ui, nguetho gätho a i ja b_u mbo rá mb_ui n'da, gue'a ní bøn rá nde n'da a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti u i øt'a man ra Jesús nε' u hingui øt'e

⁴⁶ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Hanja gní 'yεnj_u ni hmuj_u nε hin guí øth_u 'be'a dí xi ah_u. ⁴⁷ Ga xi ah_u rán t'uti u i øt'a dí mangä. ⁴⁸ Nu' u, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u bi hyø'a n'da rá ngu, nε x_un hε bi 'yamp' ra häi ngue da mbämp' u y_u j_uado. Nε nu'b_u mam bá εh ra mboxthe, nte bi jap'a ra ngu, nguetho mbo bim foxa ra j_uado. ⁴⁹ Pε nu' u i øh ma nde nε hingui øt'a dí mangä, rán t'uti u tengu n'da ran 'yoh_u bi hyøh rá ngu nε bi 'yεx maxøts'e y_u j_uado, nε nu'b_u mambá ε'a n'da ra mboxthe, 'bex bi yøt rán ngu b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi hocpa rá 'yεhε n'da ra hmudof_ui

¹ Nε nu'b_u mi gua'a man'a ra Jesús, bi mba mahøn'a b_u ja ra hnini Capernaum.

² Nε mi 'b_up_u n'da ra hmudof_ui, ra mεngu b_u Roma a. Nε x_un' u n'da rá 'yεhε, nde da du. Nε nu'a ra hmudof_ui εmmε madi huεc'a rá 'yεhε. ³ Nε nu'b_u mi 'yøde 'b_up_u ra Jesús bá pεhni 'da y_u ngarbi b_u ja ra hnini ngue da zix'a ra Jesús di hocpa rá 'yεhε. ⁴ Nε nu'b_u mi zøm b_u 'b_uh ra Jesús, bi 'y_up ra mate da mba, nε bi 'yεmbi:

—Dín nde gui 'yørcahe ra mate gui mba, nguetho nu'a ra hmudofui ra hocja'i a, ⁵ ne emme di huεgahε ngue dyε judíoε. Ne nu'a bi guzehe a í thøh ma nijahε, madague hing ra judío a, bi 'yεmbi.

⁶ Nu ra Jesús bi mbähä, ne nu'bu mi ts'utho da zøm bu ja rá ngu a ra hmudofui, pe nu'a ra hmudofui bá pehni 'da yá amigo mahøn'a, din c'athε a ra Jesús, da 'yεmbi:

—Hingui jatho gui søm bu ja ma ngu, nguetho nugä hin dí sucä tengu i, ⁷ xíngui sä ga εna ga mba gan yaui, ne hin drá judiógä. Pe dí paði ngue i ja ni ts'edizεhe, ngue nu'bu guim ma da yaui, ne 'bex gue da yaui. ⁸ Tengu thohogä bin 'dac'i ts'ε man t'εdi, ne nu'bu i ja 'be'a dí xi ε ma dofui, ne'ε ma 'yεhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, sä guim mantho bu gui 'bäi ne 'bexgue da yan buya, bi 'yεn'a ra nde bá pehna ra hmudofui ngue bi man'ε yá amigo. ⁹ Nu ra Jesús bi hyonya thoho 'bu mi 'yø'a bi man'ε yæn 'yohε ngue bá pehna ra hmudofui, ne bin yεgui bi xi'ε mí tenni, ne bi 'yεna:

—Xínga n'da ma mijudíoε dá tǐngä ngue i εc'yεi i ja ma ts'edi tengu a ran 'yohε, bi 'yεn'a ra Jesús. Nuya bin ja a bi 'yäqui, bi 'yεna.

¹⁰ Ne bi mbeng bu ja ra ngu ε yá amigo a ra hmudofui buya, ne bi nu'a rá 'yεhe ra hmudofui ngue ya xí zä.

Nu ra Jesús bi xox rá ts'unt'ε n'da ra xisu xí du rá ndø

¹¹ Man'da ra pa buya, ra Jesús bi mbähä yá xädi bu ja ra hnini Naín. Ne xæn ngu yε ja'i mi tenni. ¹² Ne nu'bu mi zøm bu ndehnini, ba εpε yε 'yägüi, ba tu rá ts'unt'ε n'da ra xisu xí du rá ndø. Ne njo'o man'da rá ts'unt'ε. Ne xæn ngu yε ja'i min 'yohε yε 'yägüi. ¹³ Ne nu ra Jesús 'bu mi nu a ra xisu buya, bi huεc'a ne bi 'yεmbi:

—O guí zoni, εn'a.

¹⁴ Ne nubuya, bi dä'a ra huada mi o ra du a ra Jesús ne bim 'bä'ε yæn dute. Nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra du buya:

—Grá ts'unt'ε, dami ndants'i, bi 'yεmbi.

¹⁵ Ne nu'a xí du 'bex bi ndants pε ja rá huada ne bin ya. Nu ra Jesús buya, bi xi'a rá mbe da zits'i. ¹⁶ Ne gätho yε ja'i mi 'bäpε bin su, ne bi 'yεspa Oja ε.

—Nuya, n'da ra pøngahya nüxte dí 'bεhmbε ua, ne Oja da yanju ya, yá ja'igähε Oja ya, bi 'yεn'ε.

¹⁷ Ne gätho yε ja'i mi 'bεpε, ne pε ra xεqui Judea, bi ma 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Xuua Nxixya bi mbεhni 'da da 'yänni to'o a ra Cristo

¹⁸ Ne bi si'a ra Xuua Nxixya 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi man ε yá xädi. ¹⁹ Janangue'a nu ra Xuua bi zon'dε yoho yá xädi ngue da mben bu 'bεh ra Jesús ne da 'yänni: “Ha gue'e ra Cristo mi hma ba εhe, uague ga thoqui ga tømhbε,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Xuua. ²⁰ Ne nu'bu mi dǐn'a ra Jesús ε yám 'behni ra Xuua, bi 'yεmbi:

—Nu'a ra Xuua Nxixya bá pengä'be nguetho in nde da baði gue'bu gue'e ra Cristo i hma ba εhe, uague ga thoqui ga tømhbε, bi 'yεn'ε.

²¹ Ne 'bex bi hoc'ε 'da yε hyεnni a ra Jesús buya, ne bi hyøn'a thi yε zǐthu ngue mín 'yohε 'da yε ja'i, ne bi xocpa yá dä yε xädä.

²² Ne nubuya, bi 'yεmp'ε yá xädi ra Xuua:

—Ní mbe ya, gui xihmi ra Xuua 'be'a gá nuui ua, ne 'be'a gá 'yøhmi ya. Gui 'yεnui: “Nu yε xädä i nu ran nequi ya, ne yε dogua i sä i 'yo ya, ne nu'ε mi hεmb ra t'axca'ya bi yan'ε ya, ne yε gogu i øhnahya ya, ne'ε xí du bi ndants'i, ne yε hyoya i ø'a ran ho ma'da'yo ya. ²³ Din johya ε to'o i εc'yεi xæn ho, ne hin di εt' yá mbεi ε,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁴ Ne nu'bu mi mbenc'ε yám 'behni ra Xuua buya, nu ra Jesús bi ma 'be'a øt' ra Xuua, ne bi 'yεmp'ε yε ja'i:

—Nu'bu gá mbähä bu ma'ueni ngue gá nuhε ra Xuua, 'be'a gá bεmhε ngue gua nuhε bu. Ha guá nuhε n'da ran 'yohε xæn güent'i tengu n'da ra xithi i εn ran dahi.

²⁵ Uague gá nuhε n'da ran 'yohε mi he ra pahni xεm hmadi. Pe nu'ε, 'bεpε ja ra ngunts'εt'abi ε.

²⁶ Uague guá nuhε n'da rá pøngahya Oja. Majuani a gá nuhε, ne hinga hønt'a n'da rá pøngahya Oja, pe nu'a, xæn hεts'i rá ts'edi xinda gue'ε mi'da yε pøngahya.

²⁷ Gue'a ra Xuua i hmam bu ja rá søcuä Oja, gue i εna:

Nugä, ga pehn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o bu gní mba, da xih yε ja'i da

døp'e xən ho, i ɛm bə ja rām hman Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Xínga n'da ra ja'i mi 'bɛi ngue nuixte rá 'bɛfi tengu ra Xuua. Pɛ nu'a to'o dim 'bɛpɛ di manda rá ts'ɛdi Oja, nu rá 'bɛfi da 'yørpɛ madague'a ts'ɛtho, pɛ man'da nuixte a xinda gue'a ra 'bɛfi i øt' ra Xuua ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

29 Nɛ nu yɛ hyaçahäi nɛ mi'da yɛ ja'i xí xixyaba ra Xuua Nxixyá, 'bɛ mi 'yø a bi man ra Jesús, bi bə'ɛ xən ho i øt' Oja. 30 Pɛ nu yɛ fariseo nɛ yɛ xänbate nija, ngue him bi nde'a ran xixyá bi 'yøt' ra Xuua, him bi numanho'a bi nde Oja da 'yørpɛ'ɛ. 31 Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—'Bɛ'a nín t'uti ga xi ahɛ ngue gui pəhmbɛ 'bɛ'a guí øthɛ. 32 Guí øthɛ tengu øt' yɛ t'ɛhni 'bɛ in ɛni nɛ i ɛmp'ɛ yú mit'ɛhniɛ: “Nugähe, dá pɛhmbɛ ra 'bida pɛ nu'ahɛ hin gán nɛhmbɛ,” ɛn'ɛ 'da. Nɛ xø ɛn'ɛ mi'da bɛya: “Pɛ nugähe, dá pɛhmbɛ yɛ thuhu tengu'bɛ xən du n'da, nɛ nu ahɛ hin gán zomhbɛ,” ɛn'ɛ mi'da. 33 Nɛ ngutho guí øthɛ tengu øt' yɛ t'ɛhni, ngue nu ra Xuua Nxixyá bi zøcua, nɛ him bin sihmɛɛ yɛ ja'i nɛ xím bi zi ra vino. Pɛ nu ahɛ gá 'yɛmdahɛ in 'youi ra zìthu. 34 Pɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nɛ bá ɛcä nɛ dí sihmɛhe yɛ ja'i, nɛ nu ahɛ sä guí ɛnjɛ drá hyugugä nɛ drá mihnigä, nɛ guí ɛnjɛ dín amigogähe yɛ ziyate hyaçahäi nɛ yɛ ts'om'bäi. 35 Pɛ nu'bɛ majuɛni i ja rán 'yomfɛni n'da, da bədi to'o ɛ ngue majuɛni bi un rán 'yomfɛni Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bin sihmɛ bɛ ja rá ngu n'da ra fariseo í Simón

36 Nɛ n'da ran 'yohɛ mí tɛn rán xädi yɛ fariseo, bi xi'a ra Jesús dín sihmɛ bɛ ja rá ngu. Nɛ bi mbähä ra Jesús bɛya, dín sihmɛ bɛ. 37 Nɛ nu'a n'da ra xisu ra 'yomt'ɛni a, nɛ nu'bɛ mi 'yøde 'bɛpɛ ra Jesús, bi yərpɛ mi hu a ra Jesús, i tu n'da ra xito án t'øt'e ra do alabastro, mi po ra 'yɛthi yɛmanho, xəm hmadi di muui. 38 Nɛ nu'a ra xisu mi hupɛ ja rá gua ra Jesús, nɛ mi zoni. Janangue bi mboxpɛ ja rá gua ra Jesús a rá guidä, nɛ bi ducua rá gua yú xtá, nɛ ɛmmɛ zɛspa rá gua ra Jesús, nɛ bi xispa rá gua ra 'yɛthi yɛmanho. 39 Nɛ nu'a ra mɛngu bɛ, 'bɛ mi nu

'bɛ'a i øt'a ra xisu, bi bɛnsɛ: “Him majuɛni rá pøngahyá Oja a ra Jesús,” nguetho ɛmbi hingui pədi ra 'yomt'ɛni a ra xisu. 40 Nu ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Simón i ja'a ga xi'i.

Nu ra Simón bi 'yɛna:

—Gra xänbate, dami xic 'bɛ.

41 Nu ra Jesús bɛya, bi xih ra Simón n'da ran t'uti, nɛ bi 'yɛmbi:

—Mi 'bɛ a n'da ran 'yohɛ zäi di hmih ra mbɛti. Nɛ mi 'bɛ'a n'da ran 'yohɛ bi hmiti cət'a ciɛnto, nɛ man'da bɛya bi hmiti yote ma'dɛt'a thoho. 42 Nɛ nu'ɛ gätho yoho hin'yɛ 'bɛ'a dí co'ts'a ra mbɛti xí mba ma hmiti. Janangue nu'a xí hmih ra mbɛti bɛya, bi punba thoho ɛ. Dami xic ya, Simón, nda'a man'da da bɛn'a ra mate bi t'ørpɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

43 Nu ra Simón bi dəh pəya, nɛ bi 'yɛna:

—Masque gue'a ran 'yohɛ min dupate xən ngu, man'da da bɛn'a ra mate bi t'ørpɛ, bi 'yɛna.

—Majuɛni a guím bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús.

44 Nu ra Jesús bɛya, bi hyɛt'a ra xisu nɛ bi 'yɛmp'a ra Simón:

—Guí nu na ra xisu 'bɛcua, nu'bɛ má cət'ua ja ni ngu xíngui ts'ɛ gá 'dac ra dehe gue xcá pe't'ä ma gua, pɛ nu ra xisu i hucua, rá guidä í mbercä ma gua nɛ yú xtá í dugä ma gua. 45 Pɛ nu'i, hin gá sɛsca ma 'yogu ngue xquí zɛnguagui, pɛ nuna ra xisu him bin hɛ a ní zɛsca ma gua. 46 Nɛ nu'i, hin gá cosca ma yá ra aceite, pɛ nuna ra xisu i hucua, bi xisca ma gua rá 'yɛthi yɛman'u.

47 Guehna dí xi a i na, xən ngu rá ts'oqui na ra xisu nɛ xən ngu rá punbi ya, janangue ɛmmɛ im bɛngä na. Pɛ nu'ɛ im bɛnsɛ ts'ɛtho ra punbi i honi, man'da ts'ɛtho im bɛngä ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

48 Nɛ nubɛya, bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Ya ma punbi ni ts'oqui ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

49 Nɛ nu'ɛ i sihmɛ bɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—To'o nín 'yohɛ na, gue i ɛna sä di punba yú ts'oqui n'da, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

50 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Gá 'yɛc'yɛigui, janangue ya ma punbi ni ts'oqui ya. Ní mba ya nɛ gan johya, bi 'yɛmbi.

8

Y_u xisu bi mbäxa ra Jesús

¹ Nu'bu mi tho'i 'da y_u pa, nu ra Jesús bi mbähä 'de'mayoho yá xädi bu ja y_u hnini, ne bi mam bu 'beru ní manda rá ts'edi Oja. ² Ne bi mbähä a ra Jesús 'da y_u xisu xí hoc 'bu mí u, ne'u 'da xí hyønba thi y_u zithu min 'yohu, ne'a ra María ra mengu bu ra hnini Magdala, gue mín 'yohu yoto y_u zithu 'bu mi hoc'a ra Jesús. ³ Ne'a ra Juana, rá xisu ra Chuza, n'da ran 'yohu im hmu bu ja rá ngu ra ts'ut'abi Herodes. Ne'a ra Susana, ne xän ngu mi'da y_u xisu bi mbähä, mi fäx'a ra Jesús ne yá xädi nangu yá mbeti zehé.

Rán t'uti ra mbomhmudä

⁴ Ne xän ngu y_u ja'i bi nexp_u i ja mi'da y_u hnini, ne bim peti bu 'buh ra Jesús. Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yemp'u:

⁵ —Nu n'da ran 'yohu bi mba bu ja rá huähi bá pom bu y_u hmudä. Nu'u 'da y_u hmudä bi zo bu ja ra 'yu, ne nu y_u ja'i bi nem buya ne y_u doja bi za. ⁶ Ne 'da'u y_u hmudä bi zo bu ja y_u ndaxnado, ne nu'bu mi bøts'e 'bex bi hmanc'a n'dihi, nguetho hin'y_u ra dehe bu ja y_u do. ⁷ Nu'u mi'da y_u hmudä bi zo bu ja y_u 'uini, ne nu'bu mi bøts'e, bi gom' y_u 'uini u, ne him bin te. ⁸ Ne'u 'da y_u hmudä bi zo bu ja ra hogahäi ne bin te xän ho bu, ne bin xändi, xän ngu bin ja, bi 'yem 'bu mi man ran t'uti.

Nu'u i ja yá zagu, bi 'yø'a dá ma, bi 'yemp'u y_u ja'i ra Jesús.

Hanja bi xih yän t'uti y_u ja'i a ra Jesús

⁹ Nu'u yá xädi, bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma.

¹⁰ Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nu'ahu, Oja bi ja ah_u gui pähmbu 'beru ní manda rá ts'edi. Pe nu'u mi'da, dí xih yän t'uti u, nguetho in nu yá dá pe hingui pädi 'be'a in nu, ne i ja yá zagu, pe hingui pädi 'be'a i øde, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a nam bøn'a rán t'uti ra mbomhmudä

¹¹ —Nuya, ga xi ah_u 'be'a nim bøn'a ran t'uti dá mangä. Nu'u y_u hmudä, ra hmepya rá m hman Oja u. ¹² Nu'u bi zo bu ja ra 'yu, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe nu ra zithu bi japi 'bex bi pumbëni, ne him bi zä bi 'yæc'yæi ngue da mba nhyäni. ¹³ Ne

nu y_u hmudä bi zo bu ja y_u do, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja ne bin johya 'da y_u pa. Pe him bi gopu mbo yá mbai rá hman Oja ne nu'bu bi zä ra zithu u, 'bex bi 'ueh puya. ¹⁴ Ne nu'u y_u hmudä bi zo bu ja y_u 'uini, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe hønt'a bi bëni 'be'a dí hyuse yá mbai, ne 'be'a i ja ua, ne 'be'a bi numanhose, hinga xøt'a din te bu yoho y_u hmudä, ne nte bin ja a ra hoga hmudä. ¹⁵ Ne nu'u y_u hmudä bi zo bu ja ra hogahäi, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, ne bi mbes'pu mbo rá mbai, ne bi xi'u mi'da y_u ja'i, ne xän ngu mi'da bi 'yæc'yæi nangu'u, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ran nequi hinga nt'agui

¹⁶ Ne man'da ran t'uti bi ma ra Jesús, bi 'yæna:

—Xinga n'da ra ja'i di søc y_u bombilla ngue da go'mi, o gue da mbøxp_u 'bit'ots'i, pe da 'yæxp_u m'batho ngue di nec bu mbo ra ngu. ¹⁷ Ngutho mam hmangä. 'Be'a gätho dí xi a zehéu, pe jatho gui xihmbu mi'da y_u ja'i, janangu'e'a din ja ran nequi yá mbai.

¹⁸ Dami jamansuh_u xän ho 'bu guí øhmbu mam hmangä, nguetho nu'bu guí øhmbu xän ho, sä gui pähmbu xän ho a mam hmangä. Pe nu'u to'o hingui øde xän ho, di pumbëni a zu ts'u bi 'yøde, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o rá mbe ne yá cu

¹⁹ N'da ra pa bi mba bu rá mbe ne'u yá cu ngue da nu'a ra Jesús. Pe him bi zä da nu nguetho emme da y_u ja'i bu mi 'bui. ²⁰ Ne bi si'a ra Jesús i 'bäpu thi rá mbe ne yá cu, in nde da nu a. ²¹ Nu ra Jesús bi dät_i, bi 'yæna:

—Nu ma mbe ne ma cu, gue'u to'o i øh rá m hman Oja, ne øt'a i mam bu, bi 'yæn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús di japi din hë ran dahi ne ra dehe

²² Nu'a ra Jesús n'da ra pa bi hyu n'da ra mbosa, bi mbähä yá xädi, ne bi 'yemp'u:

—Ga mbähä bu 'danguadi ra dadehe, bi 'yæna. Ne 'bex bi mba buya.

²³ Pe nu'bu i 'yo'a ra mbosa bu ja ra dehe, bin ä'a ra Jesús. Ne emme nts'edi ran dahi bi 'yæn'a ra dehe, gue'bu go mi mbo ra dehe bu mbo ra mbosa, nts'utho a bin ja. ²⁴ Pe nu'u yá xädi, bi 'yents'a ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, nde da goguah_u ra dehe, bi 'yεmbi.

Bi ndants'a ra Jesús, bi hεcua ran dāhi ne ra dehe, bin hε'ua b_uya, ne x_un ho ra dehe b_uya. ²⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp'ua y_u xādi:

—Hanja, ha z_u ts'utho guí εc'yεigah_u.

Pe nu'ua y_u xādi bin su, ne bi hyonya thoho. Ne bin 'yεmzεhε u:

—'Be'a din 'yεt'ui na ran 'yoh_u, ne ya 'bexque in hε'a ran dāhi ne ra dehe di hεcpi, bi 'yεn'ua.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu

²⁶ Ne nu'b_u min hε ran dāhi, bi thop_uya, bi zōm b_u ja ra häi Gadara, din hyant'ui b_u 'danguadi ra häi Galilea. ²⁷ Ne nu'b_u mi gā'a ra Jesús b_u ja ra mbosa, bin c'at'ui n'da ran 'yoh_u ra mεngu b_u, min 'yoh_u y_u zīthu a. Ne nu'a ran 'yoh_u, him mí he rá he, ne him mi 'b_up_u ja rá ngu, pe mi 'b_up_u ja y_un 'yāgui. ²⁸ Ne nu'b_u mi nu'a ra Jesús b_uya, 'bex bin dānyahmu b_u ja rá gua ne nts'edi bi mba'a ra zīthu:

—Nu'i Jesús, rá ts'ant'ua i Ojā nuixte, 'be'a guí 'yōrcāhe ya. 'Yōrcāhe ts'ua ra mate, o gadí ungahe, ²⁹ bi 'yεn'a ra zīthu 'b_u mi xifi da bōm b_u rá mbai ran 'yoh_u.

Nguetho na ya'a thoho bi unba ran 'yoh_u ne i xεcta y_u cadena i pa thu't'i, nangue rá ts'edi ra zīthu, ne i sixp_u ma'ueni mahōn'a. ³⁰ Nu ra Jesús bi 'yānba rá thuhu a ran 'yoh_u.

—Dí n'dan nεts'igāhe, bi 'yεm 'b_u mi dādi.

Nguetho min 'yoh_u x_un ngu y_u zīthu. ³¹ Ne nu'ua y_u zīthu bi 'yāp ra mate ra Jesús hin da 'yεntr_u hap_u bí nεts'i, nguεp_u ja ra mba'ye x_un hεtho ne nts'utho. ³² Ne mi 'b_up_u x_un ngu y_u ts'adi mi sihme b_u. ³³ Ne nu y_u zīthu bi bōm b_u ja rá mbai ran 'yoh_u ne bi y_ur_up_u 'b_uh y_u ts'adi. Ne gātho y_u ts'adi 'bex bin tih_i, bin gōxp_u ja ra nguani, gātho bi zo b_u dehe, bim 'bεdi.

³⁴ Nu'ua y_un 'yoh_u mi fāh y_u ts'adi, 'bex bi 'dah p_uya 'b_u mi nu 'be'a bi 'yōt'ua y_u ts'adi. Bi mba b_u ja ra hnini nεp_u ja y_u huāhi, bi ma 'be'a bin ja. ³⁵ Ne x_un ngu bi mba b_u, ba nuse 'be'a bin ja. Ne bi nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u y_u zīthu, mi hup_u ja rá gua ra Jesús, mi he rá he. Ya xí yām b_uya. Ne gātho y_u jā'i bin su 'b_u mi nu 'be'a bi t'ōrpa ran 'yoh_u. ³⁶ Ne nu'ua y_u jā'i in 'yoh_u a ra Jesús, 'b_u mi hoc'a ran

'yoh_u, bi xi'ua m'bejua bi zōm b_u 'be'a gātho bi 'yōt'a ra Jesús. ³⁷ Ne gātho mi 'b_up_u ja ra häi Gadara bi 'yāp ra mate nguε hin din 'yo b_u ja ra xεqui a, nguetho εmme min su gātho u. Janangue'a nu ra Jesús, bi hyu ra mbosa mahōn'a ne bi mbähä y_u xādi b_uya. ³⁸ Nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u ra zīthu, εmme in ndehma da dεn'na ra Jesús. Pe nu'a ra Jesús him bi japi da mba. Pe bi 'yεmbi:

³⁹ —Ní mba ni ngu ne guí mam b_u 'be'a bi 'yōt'a'a Ojā.

Ne nu'a ran 'yoh_u bi mba rá ngu b_uya, ne bi mam b_u rá hnini a ran ho bi 'yōrpa ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xoxa rá t'ixu ra Jairo, ne bi hocp_u 'yu n'da ra xisu mi hεmb ra mbeji

⁴⁰ Nu'b_u mi mbeng b_u ra Jesús 'danguadi ra dādehe, εmme bin johya y_u jā'i nguetho x_un ngu mi tōmp'ua. ⁴¹ Ne 'bex bi zōm b_u 'b_uh ra Jesús a ra Jairo, n'da ra ngarp_u b_u ja ra nijā, ne bin dānyahmu b_u ja rá gua, ne bi 'yāp ra mate da mba ra Jesús b_u ja rá ngu. ⁴² Nguetho hōnt'a n'datho rá t'ixu mi 'bai, nguε 'dε'ma yonjeya mi pe'ts'i, ne in nde da du. Ne nu'b_u mi mbähä ra Jesús, εmme d_u b_u y_u jā'i b_u ní mba.

⁴³ Ne nu'b_u mi mba b_u 'yu, hin ní zōm b_u ja rá ngu ra Jairo, bi z_u'a n'da ra xisu mí hεmb ra mbāji, nguε 'dε'ma yonjeya mí hεmp'a ran u. ⁴⁴ Pe nu'a ra xisu b_uya bi dārpa rá nyāmpahni b_u ja rá xāthā ra Jesús, ne 'bex bin hε'a ran u mi hεmbi.

⁴⁵ 'Bex bi 'yān'na ra Jesús:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yεna.

Pe gātho u mi 'bāp_u bi 'yεmbi: “Njom bi dā'i.” Ne'a ra Pedro ne mi'da y_u xādi bi 'yεmp'a:

—Hanja gní 'yεna 'bo'o bi dā'a i, ne εmme i d_u y_u jā'i b_u gní mba, bi 'yεmbi.

⁴⁶ Pe nu ra Jesús bi 'yεmp'ua:

—Pe dí pādi nguε n'da ra jā'i bi dāqui nguetho ma ts'edigā ín ho'a, bi 'yεna.

⁴⁷ Ne nu'b_u mi bā'a ra xisu hingui sā din cōni, εmme bin su, ne di fet'i, ne bin dānyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, ne bi xifi 'be'a í dādi. Ne bi 'yεna nguε 'bex bi yām 'b_u mi dādi. ⁴⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmthoho:

—Grá xisu, bi zä bi yän'i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi. Ní mba ya ne da hyu ní mbəi, bi 'yɛmbi.

⁴⁹ Nε yaui ra xisu a ra Jesús 'bɛ mi zəm bɛ 'da yá 'yɛhɛ ra Jairo xí nɛxpɛ ja rá ngu, nε bi 'yɛmbi:

—Nu ni t'ixu ya bi du'a, säti thoho guí pah na ra Hmu, bi t'ɛmp'a ra Jairo.

⁵⁰ Pɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a bi man'a, nε bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O guín su, pɛ dami 'yɛc'yɛi nε din nu'a ni t'ixu, bi 'yɛmbi.

⁵¹ Nε nu'bɛ mi zəm bɛ ja rá ngu a ra Jairo bɛya, nu ra Jesús him bi japi da tho'a mbo yɛ ja'i bɛ 'bɛn'a ra hmute xí du. Hønt'a ra Pedro nε ra Jacobo nε ra Xuua, nε rá mbe nε rá ta ra hmute bi thopɛ. ⁵² Nε mi 'bɛpɛ xɛn ngu yɛ ja'i mi zoni ngue xí du'a ra hmute. Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—O guí zomhbɛ nguetho hingui tu na, i aθho na, bi 'yɛn'a.

⁵³ Pɛ nu yɛ ja'i bi den'na ra Jesús nguetho mi pɛdi ya xí du'a ra hmute. ⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi bɛntpa rá 'yɛ ra hmute nε bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá hmute, dami ndants'i.

⁵⁵ Nε 'bɛx bi ndants' pɛya, bin ja rá te, bim 'bɛi mahøn'a.

Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami 'uimmi na ni t'ixuui ya, bi t'ɛmp'a rá ta nε rá mbe.

⁵⁶ Nu rá ta nε rá mbe bi hyonya thoho ngue bi dambɛni rá t'ixu. Pɛ nu'a ra Jesús bi xifi njon da xifi 'bɛ'a bin ja.

9

Nu ra Jesús bi mbɛhni 'dɛ'mayoho yá xädi da mamp'a rá m hma

¹ Nu ra Jesús bi zohn'dɛ 'dɛ'mayoho yá xädi nε bi un yán t'ɛdi ngue da hyøn'a thi yɛ zithu in 'yohɛ 'da yɛ ja'i, nε di hocua yɛn ɛ i hɛmb yɛ ja'i. ² Nε bi mbɛhn'dɛ yá xädi din 'yo bɛ ja yɛ hnini bɛ, nε da mam bɛ 'bɛpɛ ní manda rá ts'edi Oja, nε di hoc yɛn zäman'a. ³ Nε bi xi'ɛ hin te da hyɛts'i, nε hin da hyɛx rá tøhø xíng ra mbɛti xínga gue mi'da yá pahni. Da mbatho. ⁴ Nε bi 'yɛmp'a:

—Hønt'a to'o rá ngu bɛ guí cɛthɛ, gam 'bɛhmbɛ bɛ gue'bɛ go gá thohmbɛ bɛ ja man'da ra hnini. ⁵ Nε nu'bɛ gá cɛthɛ bɛ ja 'da yɛ hnini nε hin da 'yømanho yɛ ja'i bɛ

'bɛ'a guí mamhbɛ bɛ, nε 'bɛx guí pømhɛ bɛ ja yɛ hnini nε guí huajɛ rá häi i pät ni mbonguahɛ, ra hmɛpya ngue guí zohmbɛ bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁶ Nu yɛ xädi bɛya bi mba hønɛ go hapɛ ja yɛ hnini nε bi mam bɛ ran ho ma'da'yo. Nε bi hoc yɛ hyɛnni.

Nu ra Herodes bi ma bi hyɛcpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyɛ

⁷ Nε mí ø'a ra ts'ɛt'abi Herodes 'bɛ'a gätho i øt'a ra Jesús, nε bi hyonya thoho. Nguetho nu'ɛ 'da yɛ ja'i bi bɛni gue'a ra Xuua Nxixyɛ a, gue bi ndants' mahøn'a. ⁸ Nu'ɛ mi'da bi bɛni gue gue'a ra Elías a ra Jesús, uague man'da rá pøngahyɛ Oja ngue bi dambɛni.

⁹ Pɛ nu'a ra Herodes bi 'yɛna:

—Nugä dá manda bi thɛcpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyɛ, janangue'a dí pɛdi hinga gue'a ra Xuua a guí mamhbɛ. Pɛ to'o maha a, bi 'yɛn'a ra Herodes.

Janangue ɛmmɛ min nde da nuse a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi 'uñ'ɛ cɛt'a mahuɛhi yɛ ja'i

¹⁰ Nu yá xädi bɛya bá peng bɛ xí 'bɛhni, nε bi xih ra Jesús 'bɛ'a bi 'yøpɛ bin 'yo. Nε nu'a ra Jesús bɛya bi mbäsehɛ yá xädi bɛ ja ra hnini Betsaida. ¹¹ Pɛ nu'bɛ mi bɛ'ɛ yɛ ja'i hapɛ ní mba a ra Jesús, bi dɛnni. Nε nu'a ra Jesús bi zomanho ɛ 'bɛ mi zädi, nε bi xi'ɛ bɛya 'bɛpɛ ní manda rá ts'edi Oja, nε bi hoc'ɛ gätho yɛn zäman'a.

¹² Pɛ nu'bɛ mi ts'ɛtho da yɛh ra hyadi, gätho ɛ 'dɛ'mayoho yá xädi ra Jesús bi xifi da 'yɛt' yɛ ja'i, da mba bɛ n'danni ja yɛ hnini, din sihmɛ bɛ nε bá opɛ 'bɛ bin xui. “Nguetho hin'yɛ 'bɛ'a da zi ua ma'ueni,” ɛn'ɛ.

¹³ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a yá xädi:

—Pɛ nu'a zɛhɛhɛ guí 'uimhbɛ.

Nu'ɛ yɛ xädi bɛya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Pɛ hønt'ɛ cɛt'a yɛ hmɛ nε yoho yɛ t'uhɛjɛ i ja ua. Pɛ hinda høn 'bɛ ga tämhbe mi'da yɛ hmɛ, sä ga 'uimhbɛ gätho yɛ ja'i i 'bɛcua bɛya.

¹⁴ Nguetho mbɛ cɛt'a mahuɛhi mi 'bɛpɛ yɛn 'yohɛ. Nu'a ra Jesús bɛya bi xi'ɛ yá xädi di japi 'da n'danni da hyu'i yote ma 'dɛt'a yɛ ja'i. ¹⁵ Nε bi hyu pɛ ya gätho tengu xi xifi.

¹⁶ Nε nu'a ra Jesús bi hyɛn'a ra hmɛ nε yɛ

hua, bi ndøs' mahęts'i, ne bi jap'ua. Ne bi xeni bi un yá xädi di darpa u yu ja'i. ¹⁷ Ne gätho na ngu yu ja'i bin niya ne bi bong thoho, 'de'mayo 'bøts'e bi mbes'ua yá xädi.

Nu ra Pedro bi ma gue'a ra Jesús ra Cristo

¹⁸ N'da ra pa bin yaseui Oja ra Jesús, min 'yohu u yá xädi. Nu'bu mi gua'a bin yaui Oja, bi 'yän'du yá xädi:

—'Be'a man yu ja'i nanguecä, 'be'a im bęn'ua to'ogä.

¹⁹ Nu yá xädi bi 'yęmp'a:

—Nu'ua 'da i ma gue'e grá Xuua Nxixya. Ne nu'ua mi'da i ma gue'e gra Elías, ne nu'ua mi'da i ma gue'e man'da ra pøngahya mi 'buh maya'bu ngue bi dambęni, bi 'yęn'ua.

²⁰ Ne nu'a ra Jesús bi 'yänzehe yá xädi:

—Pe xi ahua, 'be'a guim bęmhbu to'ogä.

Ne nu'a ra Pedro bi 'yęmbi:

—Nu'i gra Cristo rá Thahni i Oja, bi 'yęmbi.

²¹ Ne nu'a ra Jesús buya bi hecpa yá xädi njon da xifi to'o a.

Nu ra Jesús bi man rán dąte

²² Ne bi 'yęmp'ua:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, i jatho ga nu ran unbi xun ngu. Nu ma ngurpihu yu dac'yei ne yu ngurpa mbäjä ne yu xänbate nijä hin da 'yęc'yęigui. Ne nu'ua da hyogä u, pe ná hyu pa ga thambęnigä ne dam 'bui mahøn'a, bi 'yęn'a ra Jesús.

²³ Ne man'da bi xi'ua yá xadi, bi 'yęmp'ua:

—To'o gätho in nde da dengui da hyeh rán t'ędi zehę ne da hyät yan unbi n'da pa ngu n'da pa, madague da tho. Ne da bęni tengu dím bęngä. ²⁴ Pe nu'bu 'bu a n'da im bęn rá te, ne i su da nu yan unbi, pe da nu ran unbi mazai a. Pe nu'a hinguim bęn rá te madague da tho 'bu da dengä, di pøh rá te a. ²⁵ Hin te di muui n'da ran 'yohu 'bu da 'yøt'e rá mbeti 'be'a gä i ja ua ja ra ximhäi, 'bu hin da dın'a ra temazai.

²⁶ Ne nu'a gätho to'o i pes' rá sä nanguecä ne nanguę mam hmangä, necä hín ga ęmbi ma t'ahni u 'bu bá ęcä ua ne gan 'yohe yá hoga m'behni Oja mahęts'i, ne din jagä rá ts'ędi Oja ma Ta, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ²⁷ Pe majuani dí xi ahua, 'bucua 'da hin da nu ran dąte asta gue'bu go di du'mi di manda rá ts'ędi Oja ua ja ra ximhäi.

Ra Jesús 'dan'yo bu í nequi bu ja ra t'øhø

²⁸ Mbę ná hyäto pa buya, ra Jesús bi mbähä bu ja n'da ra nyuni ra Pedro, ra Jacobo ne ra Xuua, ngue din yaui Oja. ²⁹ Ne nu'bu min yaui Oja a ra Jesús, 'dan'yo bu í nequi a rá hmi ne nu rá pahni ęmme xun t'axi, di fexni a. ³⁰ Ne 'bex bi nequi bu ra Moisés ne ra Elías bin yahua ra Jesús, mi 'buh maya'bu u. ³¹ Ne bi hyärpu n'da ran nequi hapu mi 'bä u. Ne nu'ua bi mamhbu 'be'a da t'ørpa 'bu bi tho bu Jerusalén a ra Jesús. ³² Pe nu'a ra Pedro ne'ua min 'yohu bi zuh ra t'aha u, pe nu'bu min nuhu bi nu di hyärpu n'da ran nequi bu 'bäh ra Jesús ne ra Moisés ne ra Elías. ³³ Ne nu'bu ma gueru da mba ra Moisés ne ra Elías, nu ra Pedro bi 'yęna:

—Ma Hmu i, ęmme xun ho ngue dí 'buhmbu ua ya, ga hęcähe hyu yu t'ungu, 'da'a n'da ni mbetihua. Nu'i, ne ra Moisés ne ra Elías, bi 'yęna.

Pe him mim bęn'a mi man'a. ³⁴ Ne nu'bu mi 'yęn'a ra Pedro, 'bex bá cą n'da ra güi bi go'ma ra Moisés ne ra Elías, ne ęmme bin su'ua yá xadi ra Jesús. ³⁵ Ne bi t'ørpu n'da ra nde bu ja ra güi ngue bi 'yęna:

—Nuna ma ts'unt'ua dadí huęcä na, dami 'yøhmbu 'be'a i man na, bi 'yęn'a ra nde.

³⁶ Ne nu'bu mi gua'a bi man'a ra nde bu ja ra güi, nu yu xädi bi nu 'bäse bu ra Jesús. Ne nu'ua yu xädi, njom bi xi'ua 'be'a bi nu'ua.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zıthu

³⁷ Nu'bu mi hyax buya, bi gapu ja ra nyuni ra Jesús ne'ua hyu yá xädi min 'yohu. Ne xun ngu yu ja'i bin c'athu ra Jesús. ³⁸ Nu n'da ran 'yohu nts'ędi bi mbafi:

—Xänbate i, nurqui ts'ua ma ts'unt'ua nguetho hønna zu n'datho dí si. ³⁹ Ne ja'bu im bent ra zıthu ne ęmme di unba a, i texa hai, ne ęmme mbafi, ne di fet rá ja'i, ne i soh yu fęgui. Ne zai di ja bu ra zıthu. ⁴⁰ Ne dá xi'ua ni xädi di hoqui, pe nu'ua him bi zä bi hoqui, bi 'yęn'a ran 'yohu.

⁴¹ Nu ra Jesús bi 'yęmp'ua:

—Nu'ahu guexta'a hin guí ęc'yęihua 'be'a dí xi ahua. Ham'mi pa ngue ga tøp'a thohohu ngue gui 'yęc'yęigahua.

Ne xø bi 'yęmp'a ran 'yohu buya:

—Bá si ua ni ts'unt'ua.

⁴² Nε nu'bu bá si ra ts'unt'u, bi bent mahøn'a a ra zĩthu, bi dexa hãi nε nts'edi bi unbi. Pε nu'a ra Jesús bi xi'a ra zĩthu da bønı, nε bi hoc'a ra ts'unt'u buya. Bi xi'a rá ta da zix buya. ⁴³ Nε gãtho yu ja'i bi hyonya thoho a rá ts'edi Oja.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dqtε

Nε guexta'a i ya u yu ja'i nε i ma 'be'a gãtho i øt'a ra Jesús. Nu ra Jesús buya, bi 'yεmp'u yú xãdi:

⁴⁴ —Dami 'yøhmbu xun ho a dí xi ahya, nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhãi, da mba ma dãgã bu 'buh yu ts'om'bãi, bi 'yεmbi.

⁴⁵ Pε nu'u yú xãdi him mi pađi 'be'a nam bøn'a i man'a ra Jesús, nguetho Oja hin ní japi da ba'u, nε bi zu da 'yãn'na ra Jesús 'be'a nam bøn'a bi man'a.

Ra Jesús bi 'yut yú xãdi nda'a dim 'bet'o

⁴⁶ Nu'u yú xãdi bin junzεε u nanguε'a to'o dim 'bet'o. ⁴⁷ Nε nu'a ra Jesús mi pađi 'be'a mim bεn u, nε bá si n'da ra t'uhni bi mbãmp'u i 'bãi, ⁴⁸ bi 'yεmp'u yú xãdi:

—Hønt'a go to'o da zimanho n'da ra t'uhni tengu na ngue i εc'yεigui, necã bi zimanhog 'bu ya bi 'yøt'a. Nε to'o bi zimanhogã nam bønı bi zimanho ma Ta. Nε nu'a to'o i øt'e ngue nte di muui, gue'a dim 'bet'o a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'u hingui sũju, ma amigohu u, bi 'yεn'a ra Jesús

⁴⁹ Nu ra Xuua buya bi xi'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nugãhe dá nuhe n'da ran 'yohu bi ndøn'na ni thuhu 'bu mi hyøn'a thi yu zĩthu, nε dá hεcuahe nguetho him man 'yogãhe a ran 'yohu.

⁵⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'bu hin xquı hεcuahe, nguetho nu'u hingui sũju ma amigohu u, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dãmhyq ra Jacobo nε ra Xuua

⁵¹ Nε ya mi ts'utho da zøn ra pa da mba mahęts'i ra Jesús. Nε bi nde bi mba bu Jerusalén, madague i pađi da mba ma unbi bu. ⁵² Nu'bu mi mba bu 'yu, bi xifi da tho'u 'da yú xãdi, da hyonbi hapu din säya. Nε nu'u yú xãdi buya, bi yurpu ja n'da ra hnini bu ra xεqui Samaria. ⁵³ Pε nu yu ja'i

bu hinguin ndepe din säya bu'a ra Jesús, nguetho him bi numanho ngue ní mba ba nu ra dãmpeti bu Jerusalén. ⁵⁴ Nε nu ra Jacobo nε ra Xuua εmme bin cue 'be'a bi man yu ja'i bu buya. Nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ha guın nde ngue ga mandagã'be ra sibi ba çah mahęts'i, nε din zø'u gãtho 'buca, bi 'yεn'u.

⁵⁵ Pε nu ra Jesús bi dãmhyq u yú xãdi buya, gue hingui ho a im bεn'u. ⁵⁶ Nε bi thopu man'da ra hnini buya.

Hyu yun 'yohu εna da den'na ra Jesús

⁵⁷ Nε nu'bu mi 'yo bu 'yu ra Jesús bi 'yεn'a n'da ran 'yohu:

—Ma Hmu i, nugã ga tεn'ni i hønbu go hapu gui mba, bi 'yεmbi.

⁵⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu yu haho i ja yú oi bu ja yu hyãdo, nε yu doja i ja hapu din säya u, pε nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhãi, hin hapu i jase ma oigã ua, bi 'yεmbi.

⁵⁹ Nu ra Jesús buya, bi 'yεmp'a man'da ran 'yohu:

—Dami tengui, bi 'yεmbi.

Pε nu'a ran 'yohu bi 'yεm buya:

—Grã Hmu, 'be ga äcã ma ta 'bu bi du.

⁶⁰ Nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Pε gue'u hingui ja ra te ma'da'yo, da 'yã'u xøn du. Pε nu'i gui tengui, gui xih yu ja'i 'beru ní manda rá ts'edi Oja.

⁶¹ Xø man'da ran 'yohu bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, dın nde ga tεn'ni i, pε 'be ga mbagã bu ma ngu dan 'yε'be ma ta nε ma mbe.

⁶² Pε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gãtho to'o εna da dengui nε im bεn'a bi zogui, hing yún sähu bu di manda rá ts'edi Oja u. Nu'a i øt'u tengu øt'a n'da ran 'yohu 'bu i henhãi nε in yęh rá xũthã, hingui uętho yú the i hεqui.

10

Ra Jesús bi mben'du hyãte ma'det'a bu ja yu hnini

¹ Nubuya nu'a ra Jesús bi huan'du hyãte ma 'det'a yú xãdi nε bi mbehni 'da'i yoho bu ja yu hnini guepu da those ra Jesús. ² Nε bi 'yεmbi:

—Tenguthoho 'b_u ya xø 'yo't'a n'da ra huḡhi, pε z_u yonja'i tho _u y_u xofo, x_un ngu _u y_u ja'i da 'yεc'yεi, pε go z_u yoho thoho _u da xifi. Dami 'yāf_u Oja ra Hmu ba penh mi'da y_u mbefi da xih y_u ja'i da 'yεc'yεi.

³ Bex gui mbähä ya, nε nugä dí pen'nah_u tengu'_u y_u dε'yo 'b_u da mba b_u 'b_uh y_u zate. ⁴ Nε o gui hax ni mbetih_u, xín ni buxah_u, xín gui cuxh_u ná yopare ni thixfanih_u, gui mbäthoh_u nε hinga nya'a gui zenguah_u y_u ja'i b_u 'yu.

⁵ Nε nu'b_u gui cuth_u b_u ja n'da ra ngu ngue di säya ah_u a ra mεngu b_u, gui zenguah_u, nε gui 'yāf_u Oja da 'yεnsa rán japi a ra mεngu b_u. ⁶ Nε nu'b_u in nde rán japi Oja a ra mεngu b_u, da gohmi a rán japi Oja 'b_u, pε nu'b_u hinguin nde, nte da gohmi 'b_u. ⁷ Nε nu'b_u gá sōmh_u b_u ja n'da ra hnini, gam 'b_uhmb_u b_u hap_u rá mbudi da mba ma säya ah_u. Hin gui päp_u gam 'b_uhmb_u. Nε gui sih_u 'be'a gätho din 'da ah_u, nε hin gui pεs' ni sä gui sih_u nguetho gue'a gui tåhmb_u a ngue gui xihmb_u rám hman Oja _u. Nε njo'o n'da ra mbefi ngue hin da mba njut'i. ⁸ Nε hōnt'a go má hnini nguεp_u da ts'in ah_u, gui sih_u 'be'a gätho di 'da ah_u y_u ja'i.

⁹ Nε gui hoc_u y_un zāman'_u i 'b_up_u, nε gui xihmb_u y_u ja'i ngue mi ts'utho di manda rá ts'edi Oja ua. ¹⁰ Pε hōnt'a go nda'a má hnini gui cuth_u, nε nu'b_u hin da zin ah_u y_u ja'i b_u, gan 'yoh_u b_u ja ra hnini, nε gui 'yεmf_u y_u ja'i: ¹¹ “Nugähe dí huac ma guahe ra fonthäi ua ja ni hninih_u, ra hmεpya ngue ga sogathe ua. Pε gui pähmb_u εna xtí manda maha ua rá ts'edi Oja,” gui 'yεmf_u _u. ¹² Nε dí xi ah_u, nu'b_u bi zōn ra pa ran juanbi, man'da x_un _u tho ran _unbi da nu'_u, xinda gue'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Sodoma, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u y_u xädi.

Da ts'änba rá muui yá ts'oqui _u him bi 'yεc'yεi ra Jesús

¹³ Í huḡhi gätho ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Corazín, nε gätho ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Betsaida, nguetho ya gá nuh_u y_un t'öt'e nuixte dá öt'a nε hin gá päh nin 'yomfēnih_u. Nu y_u ja'i mi 'b_up_u ja ra hnini Sidón nε'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Tiro, nu'b_u xtá nu'_u y_un t'öt'e nuixte gá nuh_u ya, xtí päh y_un 'yomfēni _u, nε xtá hye y_u pahni

tengu y_u 'dōzā nε xtá 'y_ux y_u 'bospi y_u ja'i, ra hmεpya ngue εmme tu y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui _u. ¹⁴ Nε nu'a ra pa rán juanbi Oja, nu ah_u man'da da zän'nah_u ran _unbi xinda gue'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Tiro nεp_u ja ra hnini Sidón. ¹⁵ Nε ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Capernaum, gnín 'yεxh_u a ngue gui εmh_u b_u gui sōmh_u b_u mahεts'i, pε hin'na, pε guεp_u ja ran _unbi mazai gui mbähä, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁶ Nε bi 'yεmp'_u y_u xädi b_uya:

—Nu'_u i øh ni ndeh_u, tengu'b_u ma ndesεgä bi 'yø'_u. Nu'_u to'o hin da zin ah_u tengu tho'b_u him bi zingä'_u, nε nu'_u him bi zingä, xím bi zin'a ma Ta bá pεngä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bá penc'_u hyate ma 'det'a xí mben'na ra Jesús

¹⁷ Nu'b_u mambá penc'_u hyate ma'det'a y_u xädi a ra Jesús b_u bi mbehní, εmme bin johya _u. Nε bi 'yεmp'_u:

—Grá Hmu, hinga hōnt'_u y_un zāman'_u dá hoje pε nε'_u y_u zīthu dá hōmhbe thi 'b_u má ndōmhbe ni thuhu, bi 'yεmbi.

¹⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmp'_u b_uya:

—Dá nugä rá hmu y_u zīthu 'b_u gmí tåf_u, bi mba häi tengu ra huei 'b_u x_un gäi, bi 'yεna, nε ya dá 'da ah_u ra ts'edi gui tåf_u rá ts'edi man s_uih_u. ¹⁹ Pε madague gui nes'h_u y_u poz_u b_u gui thohmb_u, nε y_u mboz_u, pε nte da ja ah_u. ²⁰ Pε hin gan johyah_u ngue bi zä gui hōmh_u thi y_u zīthu, pε nu'a gdín johyah_u ngue bi zin ah_u Oja nε bi hyux ni thuhuh_u b_u mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u y_u xädi.

Bin johya ra Jesús

²¹ Nub_uya nu rá Hogandāhi Oja bi japi εmme di johya ra Jesús, nε bi 'yεna:

—Dí ε'ts'a i nguetho gá japi bi bā'a ni ts'edi _u i hon'i, tengu y_u t'ahni ngue hin te i pädi, nε hinga gue'_u im bεnsε ja y_un 'yomfēnisε gá japi bi bā'_u. Nε gue'a gá 'yøt'e ma Oja i, ngue gue'a gá numanhose gui øt'e, bi 'yεmp'a Oja.

²² Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Gätho i ja a ma Ta bi 'daqui. Nε hōnse ma Ta i pācā x_un ho ngue rá Ts'unt'ugä, nε hōnsegä rá Ts'unt'ugä dí pācā x_un ho a ma Ta, nε'_u to'o ga japi da bā'a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²³ Ne bi 'yεmp'u yá xädi:

—Gan johyahε ngue guín nuhε a dí øt'ä ya. ²⁴ Majuqani dí xi ahε, xεn ngu yá pøngahyá Oja ne xεn ngu yε ts'ut'abi mi 'bui, mi nde da nu'a guín nuhε ya, ne da 'yø'a guí øhmbε ya, pe him bi zä, bi 'yεmp'u yá xädi ra Jesús.

Rán t'uti a ran 'yohε bi huεc rá mijq'iu

²⁵ Ne bi zøm bε 'buh ra Jesús n'da ra xänbate nijä, im bεni da zä'a ra Jesús, ne bi 'yänni:

—Xänbate i, 'bε'a sä ga øt'ä n'dahma din jagä ra te mazäi, bi 'yεna.

²⁶ —Bε'a mam bε ja yún t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra xänbate nijä bi 'yεna:

—I mam bε: “Gam bεmhε Oja ra Hmu ngue gätho ma mbuihε ne gätho ma tehε, ne gätho ma ts'edihε, ne gätho man 'yomfεnihε, ne ga huεc ma mijä'ihε tengu bε nan huεc zεhεhε,” i εn rán t'εdi Oja, bi 'yεn'a ra xänbate nijä.

²⁸ Bi dät'a ra Jesús bεya:

—Majuqani guí ma. Nuya gui 'yøt'ε ne din ja'a ra te mazäi, bi 'yεmbi.

²⁹ Nu ra xänbate nijä mi papε mbo rá mbui ngue hinga gue'a mí øt'e, ne bi 'yεmthoho:

—Pe to'o ma mijä'i'be ga huεcä, bi 'yεn'a.

³⁰ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ne bi 'yεmbi:

—Nu n'da ran 'yohε mi 'yo bε ja ra 'yu, bí nexpε Njerusalén ní mba bε Jericó. Ne nu'ε 'da yε bε bi gorpa'yu ne bi εnba'a ran 'yohε, ne gätho ε yá pahni mi he bi gäspi ne'a rá mbeti. Ne bi zopε nden'yu a ran 'yohε bεya, εna da du. ³¹ Ne bi thopε n'da ra mbäjä, ne bi nu'a ran 'yohε 'bεm bε pe bi mbäcthoho. ³² Ne'a man'da ran 'yohε, ra mbεfi bε ra nijä a, bi thopε, bi nu'a ran 'yohε 'bεm bε, ne'a bi mbäcthoho tengu bi 'yøt' ra mbäjä. ³³ Pe nu'a n'da ran 'yohε, ra mεngu Samaria, 'bε mi thopε bεya, bi nu mi 'bεm bε a ran 'yohε, ne bi huεc'a. ³⁴ Ne bi xispa ra aceite ne ra vino bε xí ts'erbi, ne bi mbantpa ra 'bøt'e. Ne bi 'yεxa rá fani bεya, bi zixpε ja n'da ra ngun'oi ne bi jamansu'a. ³⁵ Ne nu'bε mi hyats'i, bi thopε ní mba, ne bi zocpi ts'ε ra mbeti a ra mεngu bε, ne bi xifi di jamansu'a

ran 'yohε, ne da gurpa rá gasto 'bε hin dí gua'a 'bε bá peng bε ní mba, bi 'yεn'a ra Jesús 'bε mi man ran t'uti.

³⁶ Nubεya bi 'yän'na ra xänbate nijä:

—Xiya, nda'a nín 'yohε bi 'yørpa ran huεcate rá mijä'iu.

Bi dät'a ra xänbate nijä:

³⁷ —Nu'a bi mbäts'i.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'a bεya:

—Ní mba din jabε gui 'yørpa ni mijä'ihε, bi 'yεmbi.

Ra Jesús bi mba bá nu'a ra Marta ne ra María

³⁸ Ra Jesús ne'ε yá xädi mi 'yo bε ja ra 'yu ní mba bε ja ra hnini Jerusalén, ne bi zøm bε ja n'da ra hnini guepε 'bε'a n'da ra xisu í Marta a. Ne nu'a ra Marta bi xi'ε din säya bε ja rá ngu. ³⁹ Ne mi 'bεpε n'da rá juhε í María. Nu'a mi hupε i yä ra Jesús, bi 'yø'a bi man'a. ⁴⁰ Pe nu'a ra Marta, xεn ngu ra 'bεfi i øt'e. Ne bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu'i, ha hin guí εrpa ra güenda 'bε'a øt' ma cu, nde'bε gui xifi di zεqui, bi 'yεmbi.

⁴¹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ma zε Marta, εmme guím bεn'a ni 'bεfi.

⁴² Pe n'datho a mahyoni xεn ho, ne gue'a bi huan'na ra María, ne njon di 'uecpa'a mam hmangä i øde, bi 'yεn'a ra Jesús.

11

Ra Jesús bi xänba yá xädi din yahε Oja

¹ N'da ra pa bi 'ue'a ra Jesús ne bin yaui Oja. Ne nu'bε mi gua'a bin yaui Oja, n'da rá xädi bi 'yεmbi:

—Ma Hmu'i, dami xängahe dan yähe Oja tengu thoho ra Xuua bi xänba yá xädi.

² Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Ngubε gui mamhbε 'bε gui yahε Oja:

Ma Ta ahe,

Da hnumansu ni thuhu

Ne dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

³ Ne dami 'daje ra hme dí homhbe ra pa i ja bε ya.

⁴ Dami punga ma ts'oquihe tengu thoho bε na punbahe ε i ørcahe ran ts'o.

O guí hεgähe da daje ran ts'o,

pe dami yañje nangue ran ts'o, gui 'yεmhε, bi 'yεn'a ra Jesús.

5 Nε xø bi xih man'da ran t'uti ɯ, bi 'yɛna:
 —Xi'bɯ n'da ran 'yohɯ xtí mba bɯ rá ngu
 n'da rá amigo, made ra xui, nε xtá 'yɛmbi:
 “Hmiqui ts'ɯ hyun thuhmε, 6 nguetho nu'a
 n'da ma amigo ja bi zøm bɯ ja ma ngu,
 nε hin'yɯ 'bɛ'a ga unni da zi,” xtá 'yɛmbi.
 7 Nε xi'bɯ xtá 'yɛmp thofo: “Yo gadí paqui,
 nguetho ya án thɯ't'i ma ngu nε ya dá
 ohmbe gátho ma t'ɯhni, nε hingui sä ga
 ndants'i ngue ga 'da'i,” xtá 'yɛntho. 8 'Bɛ'a
 hmaha xtá 'yøt'a ran 'yohɯ 'bɯ. Nu'bɯ hin-
 gui pɛs' rá sä di thoqui da 'yäpi, nε guehma
 da ndants'a rá amigo nε di un'na bi 'yädi,
 bi 'yɛn'a ra Jesús. 9 In ja bɯ 'bɯ guí yáɯɯ
 Ojå, gui thoqui gui 'yáfɯ nε sä thocua thofo
 gui hyámhbɯ. Thocua thofo gui hyomhbɯ
 nε thocua thofo da zä gui tɯmhɯ. Thocua
 thofo guin zohmbɯ nε Ojå da xoc'ahɯ.
 10 Nguetho gátho to'o da 'yädi da hyani, nε
 gátho to'o da hyoni, da dɯni, nε gátho to'o da
 zofa da xocpi, bi 'yɛna.

11-13 Nε nu ahɯ madague gyá ts'om'bäihɯ,
 xínga n'da ahɯ gadí unhdɯ ra pozɯ ni
 t'ɯhniɯ 'bɯ i ä ahɯ ra hua, nε xíng ra mbozɯ
 gadí unhdɯ 'bɯ i ä'ahɯ ra do'øni, pε hønt'a
 xɯn ho gadí un ni t'ɯhniɯ. Ha maguet'a
 Ojå ma Tahɯ 'bɯpɯ mahɛts'i ngue him ba
 pɛn'nahɯ rá Hogandåhi 'bɯ guí äfɯ a, bi
 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ɛmp'a ra Jesús in 'youi ra zɯthu

14 Nε mi 'bɯpɯ n'da ran 'yohɯ hingui sä
 din yå, nguetho madi goreba ra zɯthu. Nε
 nu ra Jesús bi hyøn'a thi ra zɯthu nε bin yå
 ran 'yohɯ bɯya. Nu yɯ jå'i ɛmmε bi hyonya
 thofo. 15 Pε nu'ɯ 'da bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɯ sä i høn'a thi yɯ zɯthu,
 nguetho gue'a rá hmu yɯ zɯthu bi un rán
 t'ɛdi na, sä ɛn'ɯ 'da.

16 Nε nu'ɯ mi'da bi zä ra Jesús 'bɯ ya
 majuani Ojå bi un rá ts'edi, nε bi 'yåp ra
 hmɛpya mahɛts'i. 17 Pε nu ra Jesús mi pãpã
 yún 'yomfɛni n'da ngu n'da'ɯ nε bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'bɯ din heczεhε yɯ jå'i 'bɯpɯ ja n'da
 ra hnini, nε ba ɛh yún sɯihɯ, hin da zä din
 tunhdɯ yún sɯihɯ 'bɯ. Da mba ma juadi ɯ.
 Nε ngutho ɯ 'bɯpɯ ja n'da ra ngu, 'bɯ din
 sɯsε ɯ dim 'bɛdi. 18 Nε ngutho rá ts'edi ra
 zɯthu, ha da zä din sɯsε ɯ ngue di 'bɛh yú
 ts'edi, nε sä guí ɛmhɯ, ngue'a rá ts'edi ra

zɯthu a ná høn'a thi yɯ zɯthu ɯ. 19 'Bɛ'a ni
 ts'edi guí ɛmhɯ i ja ni xädiɯ 'bɯ i høn'a thi
 yɯ zɯthu. Guesε'ɯ i ut ahɯ ngue him majuani
 guím mamhbɯ. 20 Nugä dí høn'a thi yɯ zɯthu
 nangue rá ts'edi Ojå, gue'a ctí pãhbɯ ngue
 ya di manda rá ts'edi Ojå ua guí 'bɯhbɯ, bi
 'yɛn'a ra Jesús.

21 Nε man'da ran t'uti bi ma, nε bi 'yɛna:

—Nu'bɯ 'bɯ'a n'da i ja rá ts'edi nε i ja 'bɛ'a
 dãm fädi xɯn ho bɯ ja rá ngu, hin te da ja.
 22 Pε nu'bɯ da zøm bɯ n'da ngue man'da i ja
 rá ts'edi nε da dãpi, da hyãba a nám fädi nε
 da duspi 'bɛ'a gátho i ja bɯ ja rá ngu bɯya.

23 Nu'a to'o hinga 'da'ingu dí mam'be,
 man sɯi'be a. Nε nu'a to'o hingui øt' ma
 'bɛfi, di japi dim 'bɛ'ɯ mi'da.

Rán t'uti ra zɯthu bá peng bɯ ja rá mbɯi n'da ra jå'i

24 Nε man'da ran t'uti bi ma, bi 'yɛna:

—Nu'bɯ bi bøm bɯ ja rá mbɯi n'da ra jå'i
 ra zɯthu, bin 'yo bɯ ja ra 'yonhäi, bi hyoni
 hapɯ sä dim 'bɯi, nε nu'bɯ him bi dɯni, bi
 bɛnsε ba peng mahøn'a hapɯ mi 'bɯi. 25 Nε
 nu'bɯ mi zøm bɯ, bi nu njongui 'bɯpɯ, nε
 ma hoqui xɯn ho. 26 Nε nubɯya, bi mba bá
 hom mi yoto yɯ zɯthu man'da xɯn ts'o xinda
 guesε'a bin honte, nε gátho bim 'bɯhbɯ
 bɯ. Nε nu'a ra jå'i bɯya, bi gohi man'da xɯn
 ts'o xinda gue'bɯ mi 'bɯpɯ n'datho ra zɯthu,
 bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɯ mi man ran t'uti. Din
 ja bɯ ɯ hinga gátho rá mbɯi i ɛc'yɛi.

Ran jåpi majuani

27 Gátho na yå ra Jesús nε bi då'a n'da ra
 xisu, bi 'yɛna:

—Majåpi'a ra xisu bi te'e, bi 'yɛmbi.

28 Pε nu ra Jesús bɯya bi 'yɛmp'a:

—Pε nε'ɯ man'da majåpi gátho to'o i øh
 ráam hman Ojå nε i øt'a gátho i mam bɯ, bi
 'yɛmbi.

Yɯ ts'om'bäi bi 'yäh yɯ hmɛpya mahɛts'i

29 Bi munts'ɯ yɯ jå'i bɯ 'bäh ra Jesús, nε
 nu ra Jesús bi xi'ɯ man'da ram hma, nε bi
 'yɛmp'ɯ:

—Nu'ahɯ guí 'bɯhbɯ yɯ pa ja bɯ ya, gyá
 ts'om'bäihɯ, guí äjɯ ra hmɛpya mahɛts'i, pε
 hin te ma hmɛpya da t'ut'ahɯ, pε hønt'a
 n'da ra hmɛpya da t'ut'ahɯ tengu bi 'yøt'a
 ra Jonás. 30 Nε gue'a ra hmɛpya bi 'yøt' ra
 Jonás, bi bäh yɯ jå'i bɯ ja ra hnini Nínive

majuani Oja bí mbehn'na. Ngutho ah_u, sä gui pãhmbu majuani bá pengä Oja 'bu gá nuh_u 'be'a din jacä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yena. ³¹ Ne dí xi ah_u, nu'a ra xisu min ts'ut'abi bu Sur, 'dat'a gui ndans'h_u a 'bu bin ja ran juanbi 'bu ran zegui. Ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá ðhe ngue mín nde da 'yø'a bi man'a ra ts'ut'abi Salomón nanguerán 'yomfëni bi und Oja, pe nu ah_u, hin guín nde gui 'yøhmbu a dí mangä ngue dí 'bãhmbu ua. Pe nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yën'a ra Jesús.

³² Ne xø bi 'yena:

—Ne'u mi 'bup_u ja ra hnini Nínive 'dat'a gui ndans'h_u u 'bu bin ja ran juanbi 'bu ran zegui, ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u, nguetho nu'u 'bex bi pãh yú mbui 'bu mí 'yø'a bi man'a ra Jonás, pe nu ah_u, xø hin guín nde gui pãh ni mbuih_u nanguerá ts'oquih_u. Ne nugä, man'da xan hëts'i mam hmangä xinda gue ra Jonás, bi 'yën'a ra Jesús.

Nu'a dá pãhmbu rán nequi Oja

³³ Ne xø bi 'yën'a ra Jesús:

—Pe njon di søc'a n'da ra sibi ngue da go'mi, uague di cãt' p_u ja ra huada. Pe i tixp_u ja ra mbøxasibi, ndepe di yot'i gãtho to'o ba ðhe. ³⁴ Gue'a ni dãh_u di ja ah_u gui hyanth_u ran nequi. Nu'bu xan ho ni dãh_u, guí hanth_u xan ho ran nequi, ne nu'bu hingui ho ni dãh_u, xam 'bexuitho bu guí hanth_u. ³⁵ Ne ngutho ni mbuih_u di ja ah_u gui pãhmbu rán nequi Oja. Nu'bu i hon ni mbuih_u rán ho Oja, i ja ah_u ran nequi 'bu, nu'bu hin'na, sä guí emhb_u i ja ah_u ran nequi, pe hont'a ra 'bexui i ja ah_u. ³⁶ Nguetho hont'bu guín ndeh_u bu ni mbuih_u, di 'uec'ah_u ra 'bexui a Oja ne di 'da ah_u rán nequi, ne nubaya gui 'yøth_u tengu'bu gyá sibih_u ne gui 'yuth_u mi'da rá 'yu Oja, tengu ra nyot'i di yorp_u ní mba n'da, bi 'yën'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xi'u yu fariseo ne yu xänbate nijã maxøts'e thoho i yã'u

³⁷ Ne nu'bu mi gua'a man ra Jesús, n'da ra fariseo bi xih ná ts'ihm_u a ra Jesús, ne bi mba bin sihm_u. ³⁸ Ne nu ra fariseo bi

nu him bin xü'y_e ra Jesús, tengu i man yán t'ëdizeh_e y_u fariseo, ne bi hyonya thoho. ³⁹ Pe nu'a ra Jesús bi 'yemp'a:

—Nu ah_u gyá fariseoh_u, guí peth_u xan ho ni ja'ih_u, pe guexta'a xan ts'o ni mbuih_u. Hont'a ran ts'iyate guím bëmhb_u, gyá ts'om'bäi thohoh_u. ⁴⁰ Xøgue, xam me tho ni mbuih_u. Nu Oja i pãdi 'be'a gadí jaf_u ni ja'ih_u, pe ne'a ni mbuih_u i pãdi 'be'a im bëni, nguetho Oja gãtho bi zän'd_u, bi 'yena. ⁴¹ Pe nu'bu gui huëc ni mijã'ih_u ne gui fãxh_u, da fãh puya mahoqui ni mbuih_u.

⁴² Í huëhi maha ah_u, gy_u fariseoh_u, nguetho guí hãxh_u bu ja ra nijã a ná 'det'a yú 'yëthi y_u tãh_u bi bøxp_u ja ni huãh_u, pe go hin gá 'yøth_u a man'da in nde Oja ngue 'da xquín numanhoh_u ni mijã'ih_u ne xquí huëj_u u. Guehya nde'bu man'da gui 'yøth_u, madague'bu gui thoqui gui 'yøth_u u mi'da.

⁴³ Huëhi maha ah_u, gyá fariseoh_u, emm_e guí homhb_u ngue da hnumansu ah_u bu ja ra nijã, ne gadí hoh_u yan zengua 'bu guí 'yoh_u bu ja ra täi. ⁴⁴ Í huëhi maha ah_u, nu'ah_u tenguthoho n'da ran 'yãgui hingam fãdi, ne nu'a da thop_u hin da bãdi o bu xü 'ya. Ngutho ah_u, im bën y_u ja'i ngue xan ho ah_u, pe him majuani.

⁴⁵ Ne mi 'bup_u n'da ra xänbate nijã, ne bi 'yena:

—Nu'i grã Jesús, gra xänbate i, emm_e gadí unga ma mbuihe a gá ma, bi 'yëmbi.

⁴⁶ Bi dät'a ra Jesús:

—Ne ah_u, gy_u xänbateh_u, í huëhi maha ah_u, nguetho emm_e xan hëi a gá hyuspah_u yán t'ëdi ra Moisés ngue guí xihmb_u y_u ja'i da 'yøt'e, pe nuse ah_u xingui ts'u guí øth_u a guí xihmb_u da 'yøt'u. ⁴⁷ Í huëhi maha ah_u, guí hocpah_u yú jãdon'yãgui u yú pøngahyã Oja bi hyo'u nim bombøtah_u, ngue guí nde da 'yën'ah_u y_u ja'i xan ho ah_u. ⁴⁸ Pe gue'a gní 'yuhmb_u ngue guín numanhoh_u yán t'øt'e u nim bombøtah_u, bi hyo'u yú pøngahyã Oja ne go gadí hocpah_u yú jãdon'yãgui bi 'yo u.

⁴⁹ Pe nu Oja i pãdi 'be'a gãtho din ja, janangu'e'a bi 'yena: “Ga pëhdä u ma pøngahyã, ne'u mi'da da mam mam hmangä. Nu'u 'da da tho, ne nu'u 'da da t'ethoho,” bi 'yën Oja. ⁵⁰ Janangu'e'a gue'a ctí nuh_u rán ts'ëmbi Oja nanguerá gãtho yú

pøngahya Oja ne yám 'behni bi mba ntho gue'bu go rá mbudi ra ximhäi. ⁵¹ Nu rá mbudi ra Abel bi tho asta gue'bu ne'a ra Zacarías bi tho bu mbo ra danija, tengu thoho 'bu ni ts'oquih a gätho í tho'u yá pøngahya Oja, ne gue'a dí un'nah a.

⁵² Í huçihi maha ah a gyá xänbatehu, gui pahmbu 'be'a nam bøn'a rá hman Oja pe hinga gue'a gui xänbahu ya ja'i. Him majuani gui ténhd a ne hín gadí jafu da den'du in nde da denni, bi 'yén'a ra Jesús. ⁵³⁻⁵⁴ Ne bi bøm bu ra Jesús buya. Pe nu ya xänbate nija ne ya fariseo emme bin cue, ne xø bi du'mi emme bi 'yän yun t'änni, ngue i honi 'beru dí yap'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja to'o i mam maxøts'e thoho

¹ Ne bim peti bu 'buh ra Jesús xun ngu ya ja'i, ne emme din tønthoho. Nu ra Jesús bi 'yemp'u yá xädi:

—Gam fähmbu nangue yá ixi ya fariseo ngue hin gui ténbahu yún t'øt'e, ena xun ho bu na hnu a pe n'dan'yo thoho im bæn yá mbai. ² Hin gui 'yøthu tengu'u nguetho gätho 'be'a im bëm bu mbo rá mbai n'da, da fädi. Madague'bu en'u njon da badi, pe guehma din c'a yá ts'oqui. ³ Ne gätho a i man'a n'da bu njongui øde, da hmam bu 'buh ya ja'i. Ne gätho i mam mant'agui n'da bu ja rá ngu, da fap'u 'buh ya ja'i, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Gui suhu Oja, bi 'yén'a ra Jesús

⁴ Ne xø bi 'yena:

—Nu'ahu, ma amigo ah, o gui suhu a in nde da hyo ah. Nu'u, sä da hyo'a ni ja'ih a pe hin'yu 'be'a man'da i sä da 'yøt'e. ⁵ Ga xi ah to'o a gui suhu. Dami suhu Oja nguetho nu'a, i sä da hyo ah ne i ja rá ts'edi da 'yent'ahu bu ja ran unbi mazai. Majuani dí xi ah, jatho gui suhu Oja.

⁶ Ne njom man'da gui suhu. Guim bëmhbuh ya doja, ts'utho di muui, hønt'a zu yocentavo di muui a cut'a ndoja, pe guexta'a i pa mfeni a, Oja im bæn'u. ⁷ Ne nu ah man'da di mu ah xinda gue ya doja bu ní bæn Oja, ne asta i paði hangu na ngu i ja ni xtäh. Janangue'a o guin suhu.

To'o hingui su da ma nangue ra Jesús

⁸ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yena:

—Majuani dí xi ah, gätho to'o hingui su da mangua ja ra häi gue i paqui, nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga mam bu ja yá hmi yám 'behni Oja, gue dí paçä a. ⁹ Pe nu'a to'o da gøngä ua ja ra häi, necä ga cøngä bu mahøts'i a.

¹⁰ Nu'a to'o di c'aman'ugä nguecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, sä da mba ma punbi 'bu da bæn'a bi ma. Pe nu'u to'o di c'aman'u rá Hogandahi Oja, hin'yu rá punbi a.

¹¹ Nu'bu pa ma yap'ahu ne da ts'ix ah bu 'buh ya ngurpi ja ra nija o gueru 'buh ya ze'mi ne ya ts'ut'abi, pe o emme guim bëmhbuh 'be'a sä gui mamhbuh 'bu da mba ma juani ah, ¹² nguetho nu'bu gám 'bähmbu bu ja rá hmi a, nu'a rá Hogandahi Oja 'bex di bæn'nah gui mamhbuh, bi 'yén'a ra Jesús.

Rán t'uti ra membeti bi bænse 'be'a da hyoni

¹³ Ne nu'bu min ya'a ra Jesús, mi 'bä inde bu 'buh ya ja'i n'da ran 'yohu, ne bi 'yembi:

—Xänbate i, dami xih man 'yohu da xegäts'u ra häi bi zoh ma ta'be.

¹⁴ Nu ra Jesús bi 'yena:

—Nu'i, grán 'yohu, hin dra ze'migä ngue ga øt'ä a gui ma, bi 'yembi.

¹⁵ Ne xø bi 'yemp'u 'buru:

—Dami jamansu ni mbaih hin din ja ah ran 'yuya. Nguetho hinga gue'a i ja n'da dám 'bu'a n'da, madague'a xun ngu i ja.

¹⁶ Ne nubaya, bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'yemp'u:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohu ra membeti. Ne nu'a rá häi emme xun ho, ne xun ngu 'be'a gätho bin ja bu. ¹⁷ Ne nu'u yá ngump'e'ts'i, emme bi yudi ne bi bongthoho 'be'a mi ja bu ja rá huahi. Ne nu'a ran 'yohu buya, bi bæn 'be'a sä da 'yøt'e. ¹⁸ Ne bi bænse: “Nuya, ga xo't' ma ngump'e'ts'i ne ga høh mi'da xun ndoho, n'dahma din ja hapu ga pe'ts'ä 'be'a gätho i jagä. ¹⁹ Ne nubaya, dam 'butho, hønt'a dí hyu ma mbai ga øt'ä,” bi 'yense ran 'yohu. ²⁰ Pe nu'a Oja bi 'yemp'a: “Nu'i, hin gui paði 'be'a guim ma, nguetho nán xui ya gui tu. Ne to'o hmaha da gohmi 'be'a gätho

guím bɛni gui hyonse,” bi 'yɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ngubɛ din ja gátho yɛ 'yɛya, ngue'a hɔnt'a i ja ua ja ra ximhái im bɛni, pɛ hinga gue'a rá mbɛti dí yɛnba yá te ɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu Ojɔ di jamansu yá t'ɔhni

²² Nɛ nubɛya, bi 'yɛmp'ɛ yá xádi:

—Yo ɛmmɛ gui hyɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ nɛ 'bɛ'a gui hyehɛ. ²³ Nɛ man'da xɛn ho guim bɛmhɛ ni tehɛ xinda gue nin sihmehɛ, nguetho man'da di muui ni tehɛ, nɛ'a ni ja'ihɛ man'da di muui xinda gue ni hehɛ. ²⁴ Damin 'yomfɛnihɛ ts'ɛ 'bɛ'a i ɔt' yɛ ca. Nu'ɛ, hingui ɔt' yá huɔhi nɛ hin te i pɛ'ts'i 'bɛ'a i honi, pɛ nu Ojɔ di jamansu'ɛ. Pɛ man'da di jamansu ahɛ Ojɔ xinda gue yɛ doja, nguetho man'da di mu ahɛ. ²⁵ Nte sá gui tɛnsehɛ, xinga gue nin sihmehɛ, xinga gue ni hehɛ, xinga gue ni tehɛ, gue gam 'bɛhmbɛ ua nya'a thoho. ²⁶ Janangue'a hin gui hyɔdumbɛihɛ ɛ nte di muui.

²⁷ Dami nuhɛ yɛ dɔni. Hin te má 'bɛfi i ɔt'e, pɛ guehma i te. Nɛ nu'a ra ts'ɛt'abi Salomón mi he rá pahni mahotho nɛ xɛm hmadi. Pɛ nu yɛ dɔni man'da mahotho xinda gue rá pahni mi he ra Salomón. ²⁸ Nu'a Ojɔ di jamansu yɛ dɔni nɛ di japi din te, madague n'da pa thoho i dɔni. Xi ahɛ, ha hin guím bɛmhɛ ngue man'da xɛn ho di 'da ahɛ Ojɔ. Xɔgue ts'ɛtho guí ɛc'yɛihɛ. ²⁹ Janangue o guí hɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ n'da pa ngu n'da pa, ³⁰ nguetho nu'ɛ hingui ɛc'yɛi Ojɔ, gue'a i ɔt'ɛ. Pɛ nu'ahɛ ni Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i i pɔdi 'bɛ'a gátho guí homhbɛ. ³¹ M'bet'o thoho guin unsehɛ di manda ahɛ rá ts'ɛdi Ojɔ, nɛ nubɛya di 'da ahɛ Ojɔ 'bɛ'a gátho guí homhbɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o di mɛmbɛti bɛ mahɛts'i

³² Xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guín suhɛ, madague'a hingui ngu ahɛ, nguetho i hu rá mbɛi Ojɔ ngue ya guí 'bɛhmbɛ bɛ di manda rá ts'ɛdi. ³³ Dami páhɛ 'bɛ'a i ja ahɛ, gui unhdɛ yɛ hyoya, nɛ din ja ahɛ xɛn ngu bɛ mahɛts'i. Nubɛ, nte dim 'bɛpɛ nɛ njɛm'ɛ din thegue, hingui sá n'da ra bɛ da yɛpɛ, xinga gue'ɛ yɛ zu'uɛ. ³⁴ Nu'ɛ guecua ja ra ximhái i ja 'bɛ'a pɛ'ts'a

n'da, hɔnt'ua im bɛn'a n'da, nɛ nu'ɛ guepɛ mahɛts'i, guepɛ im bɛn'a n'da bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da thɔ'mi xɛn ho

³⁵ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami tɔgbahɛ nɛ gan sáhɛ tengu'ɛ i sɔ ni sibihɛ. ³⁶ Tengu i ɔt' yɛ 'yɛhɛ 'bɛ i tɔm'ɛ yá hmu da mbeng bɛ xín sihmɛ bɛ ja ran thɔti, n'dahma 'bɛx da xocpa n'dihi 'bɛ bi zofo. ³⁷ ɛmmɛ din johya ɛ bi dɔ'mi, nguetho da xi'ɛ da hyupɛ ja rá mɛxa, go guesɛ'a ra hmu din 'yɛhɛ bɛya, ngue da 'uɛn'ɛ yá 'yɛhɛ. ³⁸ Din johya ɛ bi dɔ'mi madague'a made nxui uague t'ɛxuditho 'bɛ bi zɔh ra hmu. ³⁹ Nu n'da ran 'yohɛ 'bɛ xtám bɔdi 'bɛ'a ní pa da yɛpɛ ra bɛ bɛ ja rá ngu, xtám dɔ'mi, hin di japi da fɛpi 'bɛ'a pɛ'ts'i. Pɛ hingui pɔdi 'bɛ'a ní pa da yɛpɛ ra bɛ, janangue i tɔ'mi gátho yɛ pa. ⁴⁰ Ngutho ahɛ gui tɔgbahɛ nguetho hin guí pɔhmbɛ 'bɛ'a ní ora ba pengá, nugá ngue dán ja'igá ua ja ra ximhái, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti yɛ 'yɛhɛ xɛn ho nɛ'a hingui ho

⁴¹ Nu'a ra Pedro bɛya, bi 'yánni 'bɛ'a bi man ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu i, ha hɔngdáhe guí xije ran t'uti, uague gátho ɛ mi'da guí xifi.

⁴² Nu ra Jesús bi dɔti:

—Nu'a ra 'yɛhɛ xɛn ho, nzɔi i ɔt' rá 'bɛfi xɛn ho, nɛ di manda bɛ ja rá ngu rá hmu, nɛ di darpa yá mi'yɛhɛhɛ. Nɛ nu'ɛ bi zɔn ra ora din sihmɛ ts'ɛ yá mi'yɛhɛhɛ, i 'uɛni xɛn ho. ⁴³ Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ, da dɛn'a rá hmu bɛ dim pɛh 'bɛ bi zɔhɔ, da nu ran johya a bɛya. ⁴⁴ Nguetho majuɔni dí xi ahɛ, nu rá hmu di un man'da ra 'bɛfi ngue di manda bɛya 'bɛ'a gátho i pɛ'ts'i. ⁴⁵ Pɛ nu'ɛ n'da ra 'yɛhɛ im bɛnɛ him ba ɛ'a n'dihi rá hmu, nɛ di dɛ'mi dí ɛnba yá mí'yɛhɛhɛ, madague yɛ xisu o gue yɛn 'yohɛ, nɛ i sihmɛzɛhɛ nɛ i mihni, ⁴⁶ ts'ɛpɛ thoho ba ɛh rá hmu nɛ bi dɛn'a rá 'yɛhɛ bɛ hin di jamansu rá 'bɛfi, nɛ da zɛ'a rá 'yɛhɛ bɛya. Nɛ da hyɔn'a thi, nɛ da 'yɛmbi nte rán jai a. Nɛ da mbɛpɛ ba nu ran ɛnbi bɛ 'bɛh mi'da guexta'a him bi 'yɔt'a xí sifi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁷ Nɛ man'da ran t'uti bi xi'ɛ, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu n'da ra 'yɛhɛ 'bɛ mi bɔdi 'bɛ'a in nde rá hmu, nɛ him bi 'yɔt'e, pɛ xɛn ɛ tho ram fɛi din jap'a. ⁴⁸ Pɛ nu'a n'da ra 'yɛhɛ 'bɛ hingui pɔdi 'bɛ'a in nde rá hmu, nɛ him bi 'yɔt'a i numanho rá hmu, pɛ ts'utho ram fɛi din jap'a. Nu'a to'o bin japi da bɔdi xɛn ngu, jatho da 'yɔt'e xɛn ngu. I jatho da 'yɔt'e n'da ngu n'da hangu na ngu bin japi da bɔdi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Din ja yɛn heque

⁴⁹ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nugä bá ɛcä, pɛ hinga gätho yɛ ja'i da numanhogui, janangue din sɛ'u 'da. Pɛ guexta'a hinga nan ja xɛn ho. ⁵⁰ M'bet'o ga nu xɛn ngu yɛn ɛnbi, nɛ nu'bɛ bi zɔn ra pa din ja'a dí m ma, n'da ran ɛnbi xɛn utho ga nugä bɛya. Nɛ xɛn ho 'bɛ ga nu n'dihi. ⁵¹ Pɛ o guí ɛmhɛ din hɛ yɛ sɛi ngue bá ɛcä ua, pɛ man'da din ja yɛ sɛi. ⁵² Nuya din hec yán 'yomfɛni ɛ 'bɛpɛ ja n'da ra ngu. Tengu'bɛ hyu'u 'bɛpɛ da dengui, yoho ɛ hin da dengui. ⁵³ Nɛ din hec yán 'yomfɛni yɛn 'yohɛ nɛ din sɛhmbɛ yá ts'ant'ɛ nanguécä. Nɛ yɛ xisu din sɛhmbɛ yá t'ixu nɛ din sɛhmbɛ yá ts'ihue, hinga 'da'angu da bɛmhɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu yɛ ja'i him bi bɔ'a rá hmɛpya ra Jesús

⁵⁴ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'bɛ guí nuhɛ n'da ra güi ní bɔxpɛ ní yɛh ra hyadi, guí ɛmhɛ din 'ye, nɛ din 'ye bɛya. ⁵⁵ Nɛ nu'bɛ guí nuhɛ ba ɛh ran dɔhi bɛ sur, guí ɛmhɛ xtám pa ra pa bɛya, nɛ xtám pa bɛya. ⁵⁶ Maxɔts'e tho guím mamhɛ, guí pɔhmbɛ 'bɛ'a din ja ra pa, pɛ nɛ hin guí pɔhmbɛ 'bɛ'a ní hmɛpya guí nuhɛ ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Damin hocpazɛhɛ nin sɛihɛ

⁵⁷ —Hanja ngue hingui sä gan 'yomfɛni 'bɛ'a xɛn ho guí 'yɔthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁵⁸ Nu'bɛ 'bɛ'a n'da da zix ahɛ bɛ 'bɛh ra zɛ'mi in nde di yɔp'ahɛ, nu'bɛ gá mbɛ bɛ 'yu, gan hocuazɛhɛhɛ bɛ 'yu. Nu'bɛ hin'na, guehma guí sɔmmi bɛ 'bɛh ra zɛ'mi, nɛ di manda da jo ahɛ. ⁵⁹ Nɛ hin da zä guí pɔmhɛ bɛ asta gue'bɛ go gá juthɛ gätho bi zänni guí juthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Hnɛhi thoho di päh rán 'yomfɛni n'da

¹ Nɛ bi si'a ra Jesús 'bɛ'a xí t'ørpa 'da yɛ mɛngu bɛ Galilea nɛ bi t'ɛmbi:

—Nu'a ra Pilato bi manda dí ho'u 'da nu'bɛ mim bɔx yá 'bɔts'e bɛ ja ra dɔnija Njerusalén, bi 'yɛmbi.

² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ha guím bɛmhɛ man'da i ja yá ts'oqui ɛ to'o bi mba ntho xinda gue'u mi'da yá mɛnguhɛ. ³ Pɛ hin'na maha. Pɛ dí xi ahɛ, ngubɛ dín ɛn'nahɛ. Gui nuhɛ ran ts'ɛmbi mazai 'bɛ hin gui päh nin 'yomfɛnihɛ. ⁴ Nɛ'u 'dɛ'ma hyɔto bi du bɛ Siloé 'bɛ mi yɔt' ra jɔdo, ha guí ɛmhɛ man'da mi ja yá ts'oqui ɛ xinda gue'u mi'da 'bɛpɛ Jerusalén. ⁵ Hin'na maha, nɛ ngutho ahɛ guin nuhɛ ran ɛnbi 'bɛ hin gui päh nin 'yomfɛnihɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra hmɛpya ra za him bin zɛh yán dät'o

⁶ Nɛ nubɛya, bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Mi 'bɛ'a n'da ran 'yohɛ mi ja n'da rá huɔhi. Nɛ bi 'yɛt'a n'danza ra higo. Nɛ mi pa ran 'yohɛ da nu 'bɛ di zɛpɛ yán dät'o, pɛ xinga n'dandj bin zɛh yán dät'o ra higo. ⁷ Janangue bi zon'na rá mbɛfi bɛ ja rá huɔhi nɛ bi xifi da 'yɛxa ra za: “Nuya, ná hyu jɛya ya ngue dí tɔ'mi din ja yán dät'o na ra za, pɛ hin te i zɛdi. Dami 'yɛx ya, ndetho í sɛnba yá dehe ra häi a ra za,” bi 'yɛmbi. ⁸ Pɛ nu'a rá mbɛfi bi 'yɛna: “Dím 'bɔpɛ man'da jɛya, ga zɛnsɛpa ra häi bɛ rán dɛi, nɛ ga ponbä xɛn ho yɛ häi. ⁹ Xɔhma din zɛh yán dät'o bɛya. Pɛ nu'bɛ hin din zɛdi, ga ɛxä 'bɛ,” bi 'yɛn'a ra mbɛfi bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi man'a ran t'uti.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra mbɛdi xisu

¹⁰ N'da ra pa ran säya bɛya, min xänbate bɛ ja ra nija ra Jesús. ¹¹ Nɛ mi 'bɔpɛ n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'ma hyɔto jɛya madí ɛnba ra zithu, him madi japi di juɔn rá ja'i. ¹² Nɛ nu'bɛ mi nu'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Grá xisu, ya bi zä ni ja'i ya, bi 'yɛmbi.

¹³ Nɛ bi mba nthädi ra xisu bɛya, bi dä'a ra Jesús, 'bɛx bi juɔn rá ja'i a bɛya. Nɛ nu'a ra xisu bi 'yɛspa Oja. ¹⁴ Pɛ nu'a ra ngɛrpi bɛ ja ra nija ɛmmɛ bin cue nguetho bi nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra ja'i ra pa ran säya. Nɛ bi 'yɛmp'u mi 'bɛpɛ:

—Nts'änni 'dato pa gam pɛhmbɛ n'da semana, nɛ gue'u yɛ pa gua ɛhmbɛ ngue din

hoc'ah_u ua, pε hinga gue ra pa ran säya gua
εhmb_u da mba ma hoc'ih_u ua, bi 'yεn'a ra
ngurpi b_u ja ra nijä.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Xi ah_u, ha hin guí xoj_u nin dānih_u nε guí
sixh_u b_u ja ra dehe madague ra pa ran säya.

¹⁶ Nε mi 'bäcua n'da ra xisu rām bom'beto ra
Abraham, ná 'dε'mahyāto njeya madi unba
ra zīthu tengu'b_u án thu't'i, nε guí εmh_u
hingui ho ngue dá xocpā a nangue rá ts'edi
ra zīthu, nguetho ra pa ran säya ya, bi 'yεn'a
ra Jesús.

¹⁷ Bin hεtho _u yán sūih_u ra Jesús b_uya, nε
bi mbes' yá sä. Pε nu' _u y_u jā'i bin johya 'b_u
mi nu y_un t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hmudä ra mostaza

¹⁸ Nε xø bi 'yεn'a:

—'Be'a ní hmεpya sä ga xi ah_u ngue ga
ut'ah_u 'bεp_u ní manda rá ts'edi Ojä ua.

¹⁹ Nu'a, tengu rá hmudä ra mostaza. Z_u ts'_u
'b_u x_u 'boni, pε nu'b_u x_um bøts'e, i te tengu
n'da ra za, nε y_u doja i øt' yá 'bafi b_u ja yá
'yε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti rá íxi ra thuhmε

²⁰ Nε xø bi 'yεna:

—'Be'a man'da ra hmεpya sä ga xi ah_u
ngue ga ut'ah_u 'bεp_u ní manda rá ts'edi Ojä
ua. ²¹ Nu'a, tengu ra íxi 'b_u din jap'a ra j_uni,
nε gātho bi nden'a ra j_uni b_uya, bi 'yεn'a ra
Jesús.

Ran t'uti ra goxthi x_un ts'it'i

²² Nu ra Jesús i 'yo ra 'yu ní mba b_u
Jerusalén, nε bi xānba y_u jā'i b_u ja y_u hnini
bi thogui. ²³ Nε nu' _u 'da y_u jā'i bi 'yānni:

—Ha hin ε ngu' _u y_u jā'i dim pøhø, gue da
mba nhyāni, εn' _u.

²⁴ Nu'a ra Jesús bi dāti:

—Nu'a ní yut'a n'da b_u mahεts'i, tengu
n'da ra goxthi x_un ts'it'i. Dami hyomhb_u
gui cāth_u b_u, nguetho dí xi ah_u, da zø'n ra
ora x_un ngu da nde da y_urp_u, pε ya him
man zä. ²⁵ Nguetho da zø'n ra ora da gut
ra goxthi ra Hmu, nε dim 'bäp_u thi _u 'da da
zo'a, da 'yεmbi: “Ma Hmu i, dami xogahe.”
Pε nu'a ra Hmu da 'yεmda' _u: “Hin dí pā
ah_u,” da 'yεmbi. ²⁶ Nε nu' _u da 'yεn' _u: “Pε dán
sihme_u, nε gá xāngahe b_u ja ma hninihe,”
da 'yεmbi. ²⁷ Pε nu' _u da 'yεna:
“Pε dí xi ah_u, hin dí pā ah_u, ní mbähä b_u,

hin da zä gui cāth_u ua, gyá ts'om'bāih_u,” da
'yεmthoho _u.

²⁸ Nε εmmε da bεndumb_u _u 'b_u dim 'bäp_u
thi b_u di manda rá ts'edi Ojä. Nε din zom b_u
di cuxt' p_u yá ts'i _u nangue ran unbi da nu
b_u. Nε da hyant'a ra Abraham 'b_up_u mbo,
nε ra Isaac, nε ra Jacob, nε gātho mi'da yá
pøngahyā Ojä, ²⁹ nε da hnu _u x_un ngu mi'da
y_u jā'i ngue bi nεxp_u gā na ng_uni ra ximhäi i
hup_u di manda rá ts'edi Ojä. ³⁰ Nε dí xi ah_u,
to'o εna i 'bet'o ua, dim 'bejua b_u _u, nε nu' _u
t'εmbi i 'bejua ua, dim 'bet'o b_u _u, bi 'yεn'a ra
Jesús.

Ra Jesús min nde xtí huεc' _u 'b_up_u Jerusalén

³¹ Nu'b_u mi man'a ra Jesús, bi zø'i 'da y_u
fariseo nε bi 'yεn' _u:

—Nde'b_u gui pøn'a n'dihi ua di manda rá
ts'edi ra Herodes, nε in nde da hyo'a i.

³² Bi dā'a ra Jesús:

—Nu ra Herodes ra hyāte a. Ní mbähä
gui xihmb_u ngue nuya nε nixudi ga thoqui
ga øt' ma 'bεfi, ga høn'a thi y_u zīthu, nε ga
hoc y_u hyεnni b_u ga thogui. Nimani b_uya
ga juacä ma 'bεfi, gui 'yεmf_u, bi 'yεmbi.
³³ Nuya, nε nixudi, nε nimani dan 'yogä, i
jatho ga søm b_u Jerusalén, nguetho guerp_u i
tho b_u yá pøngahyā Ojä, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁴ Nε εmmε bi du rá mb_ui ra Jesús
nangue' _u i 'b_up_u Jerusalén, nε bi 'yεna:

—Nu ah_u gy_u mεnguh_u Jerusalén, guí
hoh_u yá pøngahyā Ojä, nε gadí bat'adoh_u
_u bí pεn'nah_u Ojä. Hangu y_u pa dá nde
ga jamansu ah_u tengutho n'da ra c' _uøni i
comp' yá bāsi 'b_u x_un de, pε nu ah_u hin gá
ndeh_u. ³⁵ Nuya njon da mbäh ni hninih_u nε
hin din ja ah_u rán jāpi Ojä. Nε dí xi ah_u, hin
gui nuj_u mahøn'a jague'b_u bá εcä mahøn'a.
Nε nu'b_u gá nuj_u, gui 'yεnj_u: “Majāpi a bá
εhe nangue rá thuhu ra Hmu,” gui 'yεnj_u, bi
'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp' _u y_u mεngu b_u
Jerusalén.

14

Nu'ara Jesús bi hoc'a n'da x_un nden rájq'i

¹ Nu n'da ra pa ran säya, bi mba bán
sihme b_u rá ngu n'da ra ngurpa fariseo a
ra Jesús. Nε gātho i 'b_up_u ja ran sihme
εmmε bi dø'mi da nu 'be'a da 'yøt'a ra Jesús.

² Nguetho mi 'bɔpɔ n'da ran 'yohɔ xɔ nden rá ja'i. ³ Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yán'dɔ yɔ fariseo nɛ yɔ xánbate nijá bɔya:

—Ha din theui yɔn t'ɛdi 'bɔ di hoc'a n'da ra hyɛnni 'bɔ ra pa ran säya, ɛn'a.

⁴ Pɛ xínga n'da'ɔ bi dɔt'a. Nu ra Jesús bɔya, bi hoc'a ran 'yohɔ nɛ bin 'yɛhmi. ⁵ Nɛ nubɔya, bi 'yɛmp'ɔ yɔ fariseo nɛ yɔ xánbate nijá:

—Xi'bɔ n'da ahɔ, 'bɔ xtan däh nin dɔnihɔ ogue ni buruhɔ bɔ ja ra hyähäi a ra pa ran säya, ha hin guí juxhɔ madague ra pa ran säya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁶ Pɛ xínga n'da bi zä bi dɔdi.

Ra Jesús bi ma hin da hyoni din nuixte zɛhe n'da

⁷ Nu ra Jesús bɔya, bi nu'ɔ 'da i hon yán thuts'i, in nde 'darpɔ da hyuhmbɔ ɔ i pa nt'ɛspi bɔ ja ran sihme, nɛ bi 'yɛna:

⁸⁻⁹ —O guí homhbɔ ngue 'darpɔ gui hyuhmbɔ ɔ ja yá ts'edi, nguetho nu'bɔ 'darpɔ guí huhmbɔ ɔ, xi'bɔ da zɔm bɔ n'da ngue man'da da t'ɛspi, nɛ da xi ahɔ ra mɛngu bɔ, “Gui ndanjɔ nguetho rán säui da hyupɔ na,” da 'yɛn'ahɔ. “Bá huhnɔ,” da 'yɛn'ahɔ, nɛ ɛmmɛ gui pɛs' ni sähɔ bɔya.

¹⁰ Man'da xɔn ho gui hyuxhɔ bɔ ma'ueni ts'ɔ 'bɔ gá cɔthɔ bɔ ja ran sihme, nɛ nu'bɔ bi nu ahɔ ra mɛngu bɔ, da xi ahɔ: “Amigo ahɔ, ba ɛhmbɔ ua, gui hyuxhɔ ua man'da xɔn ho,” da 'yɛn'ahɔ. Nɛ gätho'ɔ 'bɔpɔ da numanho ahɔ bɔya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹¹ Nguetho gätho'ɔ din 'yɛzɛhɛ, da zɔn ra pa da go'ahäi. Pɛ gätho to'o hin din 'yɛzɛhɛ, da zɔn ra pa da t'ɛspi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹² Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra mɛngu bɔ:

—Nu'bɔ gui 'yɔt'a n'da ran sihme, o guí zon'dɔ ni amigo, xínga gue'ɔ ni cu, xínga gue'ɔ ni mɛni, xínga gue'ɔ yɔ mɛmbeti guin tɔt'am'bɔihɔ, nu'ɔ, m'bejua da zix'i i gan sihme, tengu gá 'yɔrpe. ¹³ Pɛ nu'bɔ gui 'yɔt'a n'da ran sihme, dami zon'dɔ yɔ hyoya, nɛ yɔ mbɛdi, nɛ yɔ dogua, nɛ yɔ xädä, ¹⁴ nɛ di jap'ahɔ Oja bɔya. Nguetho nu'ɔ, hin da zä di co'ts'a'i 'bɛ'a gá 'yɔrpa ɔ. Pɛ Oja di co'ts'a 'bɔ bi zɔn ra pa da xox'ɔ yá 'yɛc'yɛi xɔn du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra dɔnsihme

¹⁵ N'da ran 'yohɔ mi sihmeɔ bɔ, 'bɔ mi 'yɔ'a bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Majapi gätho to'o din sihme bɔ di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ran 'yohɔ.

¹⁶ Nɛ nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nangue'ɔ to'o njuantho din sihme bɔ di manda rá ts'edi Oja, nɛ bi 'yɛmp'ɔ:

—Mi 'bɔ'a n'da ran 'yohɔ bi 'yɔt'a n'da ra dɔnsihme, nɛ ɛmmɛ xɔn ngu ɔ bi xifi din sihme bɔ. ¹⁷ Nɛ nu'bɔ mi gua'a bi hoc ran sihme, bi mbɛn'na rá 'yɛhɛ da xi'ɔ 'bɛx ba ɛhɛ. ¹⁸ Pɛ gätho ɔ bi ma hingui sä da mba. Nu n'da ran 'yohɔ bi 'yɛna: “Nugä ja dá tängä n'da ma huähi, jatho ga mba ba nugä. Dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yɛn'a n'da. ¹⁹ Nɛ nu'a man'da ran 'yohɔ xɔ bi 'yɛna: “Nugä ja dá tängä cɔt'a pare yɔ mbɛndani, jatho ga säpi ga pɛpi, dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yɛn'a man'da. ²⁰ Nɛ xɔ man'da bɔya bi 'yɛna: “Ja dá singä n'da ma xisu nɛ hingui sä ga mba bɔ,” bi 'yɛn'a.

²¹ Nu'a ra 'yɛhɛ bɔya, bi mbɛngbɔ ja rá ngu'a rá hmu, nɛ bi xifi 'bɛ'a gätho bi man'ɔ yɔn 'yohɔ. 'Bɛx bin cuɛ'a rá hmu bɔya, nɛ xɔ bi mbɛnh mahɔn'a ngue da mba n'dihi bɔ ja yá 'yu ra hnini, nɛ ba si'ɔ yɔ hyoya, yɔ mbɛdi, nɛ yɔ xädä, nɛ yɔ dogua da dɔm bɔ, ba ɛhɛ din sihme. ²² Nubɔya, nu ra 'yɛhɛ bi 'yɛmp'a rá hmu: “Bɛcua ya bá sigä ya, pɛ him bi yuh ni ngu.” ²³ Nu rá hmu bɔya, bi 'yɛmbi: “Ní mba bɔ ma'ueni ts'ɔ ra hnini, nɛ dami 'yɔrpa ts'edi ba ɛ'ɔ hɔnt'a go to'o gui tɔm bɔ 'yu, da yuh ma ngu. ²⁴ Pɛ xínga n'da ran 'yohɔ rá mbɛdi dá zohndä da zi na man sihmegä,” bi 'yɛn'a rá hmu, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɔ mi man na ran t'uti. Bi ma nangue'ɔ t'ɛmbi hin yán sähɔ, pɛ man'da go da yɔrpe di manda rá ts'edi Oja ɔ.

Da nu yɔn ɔnbi to'o da dɛn'na ra Cristo

²⁵ Nɛ xɔn ngu yɔ ja'i mi tɛn bɔ 'yu ra Jesús. Nu ra Jesús bɔya, bi nyɛgui nɛ bi 'yɛmp'ɔ:

²⁶ —To'o gätho in nde da dɛngui, jatho man'da xɔn ngu da bɛngä xinda guepɔ nam bɛn'a rá ta o gue rá mbe, ogue rá xisu, ogue yá t'uhni, o gue yá cu. Jatho man'da da bɛngä xinda guepɔ nín huɛczɛhɛ. Nu'bɔ hin'na, hin da zä da dɛngui. ²⁷ Nɛ to'o gätho

hin da hyät yän unbi, ngue i su da tho 'bua da dengui, hin da zä da dengä u.

²⁸ Ne 'be gan 'yomfënihu ts'u 'bu gui hyäthui gui tengahu, tenguthoho n'da ran 'yohu 'bu da 'yëna da hyøh rá ngu. ²⁹ M'bet'o din 'yomfëni 'be'a da 'yøt'e, nu'bu hin'na, ts'urpu thocho hinga xøt'a dí jua'a rá ngu. Nu yu jã'i buya da denthocho, ³⁰ ne da 'yëni'u: "Nuna ran 'yohu bi dë'ma rá ngu, pe hinga xøt'a bi juadi," da 'yëni'u, bi 'yëni'a ra Jesús. ³¹ Ne ngutho n'da ra ts'ut'abi 'bu i 'bu'i 'det'a mahuahi yú dofai, pe m'bet'o din 'yomfëni 'bu da zä din tunhui a man'da ra ts'ut'abi 'bu'i 'däte mahuahi yú dofai. ³² Ne nu'bu im bëni hingui sä da dapi, pe da mbëhna n'da ráam 'bëhni da 'yän 'bu da zä din hocpadahu.

³³ Ne ngutho ahui, pe jatho 'be gan 'yomfënihu 'bu da zä gui 'ye'ts' ni pähä zehëhu, ne him man guim bëmhbu 'be'a i ja ahui, janangue da zä gui tengahu buya, bi 'yëni'a ra Jesús.

Hingui ho ra u 'bu di 'bëh rán ho

³⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yëni'a:

—Nu ra u mahyoni a, pe nu'bu di 'bëh rán ho, hin'yü 'be'a din hogui. ³⁵ Ne nte da mbëfi, xinga gue ra häi sä di hoqui, ne da mba ma bünt'i thocho. Guín jahui bu 'bu hin'yü nin hohui, bi 'yëni'a ra Jesús.

15

Ran t'uti ra de'yo bim 'bedi

¹ N'da ra pa, xän ngu yu hyäcahäi ne mi'da yu ts'om'bäi bim peti bu, da 'yøde 'be'a i man'a ra Jesús. ² Janangue'a nu'yu fariseo ne yu xänbate nijã bi c'qaman'u ra Jesús, ne bi 'yëni'u:

—Hingui ho øt'na ran 'yohu, nguetho i yahui ne i sihmëhu yu ts'om'bäi, sä bi 'yëni'u.

³ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'yëmp'u:

⁴ —Xi'bu n'da ran 'yohu i 'bu'a n'da ciento yú de'yo, ne xtim 'be'a n'da, ne hønt'u goho 'däte ma'de'ma guto di 'bupui, 'be'a da 'yøt'a. Ha hin da zopu goho 'däte ma'de'ma guto, ngue da mba ba hon'a bim 'bedi gue'bu go bi dïni. ⁵ Ne nu'bu bi dïni, da gax rá xixi, din johya buya. ⁶ Da duxpu ja rá ngu, da zon'du yú amigo, ne'u din tøt'am'buihu, ne da 'yëmp'u: "Dan johyahui ya, nguetho dá

tïngä na ma de'yo bim 'bedi," da 'yëmp'u. ⁷ Ngutho bu mahëts'i, ëmme di johya u bí 'bupui 'bu bi päh rán 'yomfëni n'da ra dädits'oqui ua ja ra ximhäi. Man'da di johya nangue'a, xinda gue'u mbëni hingui dim 'bedi, ngue ëna hin'yü yú ts'oqui, bi 'yëni'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra xisu bi 'bëh rá mbëti

⁸ Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yëni'a:

—Ne ximangutho n'da ra xisu mi ja 'det'a yú mbëti ne bi 'be a n'da, pe 'be'a hmaha da 'yøt' ra xisu buya. Ha hin di søc rá sibi ne da goc rá ngu, da hyoni gue'bu go bi dïni. ⁹ Ne nu'bu bi dïm buya, da zon'du yú amigo ne'u din tøt'am'buihu, ne da 'yëmbi: "Dan johyahui nguetho dá tïngä ma mbëti dá 'becä," da 'yëmbi. ¹⁰ Ngutho u yám 'bëhni Ojã bí 'bupui mahëts'i, ëmme di johya 'bu bi päh rá mbui n'da ra jã'i ua, bi 'yëni'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ran 'yohu bi huëc rá ts'ünt'u

¹¹ Ra Jesús bi ma man'da ran t'uti 'bëpu ní huëgahu Ojã ne bi 'yëni'a:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohu yoho yú ts'ünt'u mi 'bui. ¹² Nu'a ná yoho rá ts'ünt'u bi 'yëmp'a rá ta: "Dami 'dac ya 'be'a guím bëni gui soga 'bu gá tu," bi 'yëmbi. Janangue nu'a ran 'yohu buya, bi unni 'be'a gätho in ndepe da gohmi'u yú ts'ünt'u. ¹³ Mi tho'i ts'u yu pa buya, bi hyäxa bin t'un'na to'o xí 'yäh ra erencia, ne bi mba. Bi mba n'danni ra häi, yatho, ne 'bexque 'dahmantho bi jua'a bi hyäts'i, nguetho bi 'yøt'e 'be'a bi numanhose. ¹⁴ Gätho bi juadi, xingui ts'u nte bi 'yëgui. Ne guepu ra häi xí zøni bin ja n'da ra dätu, ne xingui ts'u 'be'a da zi.

¹⁵ Pe nubuya bi hyon ra 'bëfi ra ts'ünt'u. Ne nu n'da ran 'yohu, ra mangu bu, bi xifi di jamansup yú ts'üdi. ¹⁶ Pe njon bi 'uün'a ra ts'ünt'u ne in nde da zi'a mi si yu ts'üdi, nguetho ëmme tumanthuhu. ¹⁷ Ne nu'bu mi thoh yu pa, bin 'yomfëni buya, bi bëni: "Nubu ja rá ngu ma ta, mbongui thocho 'be'a da zi yú 'yëhe, ne nugä dí sägä ran unbi ngue hin'yü ga sigä ua. ¹⁸ Pe man'da xän ho 'bu ga pengä ne ga xi'a ma ta: "Nu'i ma ta'i, nugä dá øt'ä ram fë'ts'i nangue'e ne nangue Ojã, ¹⁹ ne him man sä'be gui 'yëngui ni

ts'unt'ugä ya. Gui 'yengui ni 'yêhethohogä ya, ga êmbi,” bi 'yênse a ra ts'unt'.

20 'Bex bi mba baya bi hyax ra 'yu í mba bu 'buh rá ta. Pe nu'bu mi ts'utho da zôn rá ngu, 'bex bi hyant'a rá ta ngue ba epu, ne emme bin johya, bi huçc'a rá ts'unt'. Bin ti'a rá ta, bin c'at'ui bu 'yu, bi hyafi ne bi zûspa rá 'yogu. 21 Pe nu'a ra ts'unt' bi xi'a rá ta: “Nugä, dá øt'ä ram fets'i nangue'e ne nangue Oja. Ne him man sä'be gui 'yengui ni ts'unt'ugä ya,” bi 'yêmbi.

22 Pe nu'a rá ta, bi xih yá 'yêhe: “Dami hethu ra pahni man'da xun ho, ne dami cãrpahu n'da ram fo'ye rá xä, ne gui 'yãrpahu yá zapato. 23 Ne ba sihu ra t'undani xun zaqui ne gui hyohu, gui hoju ran sihme ne dan johyah. 24 Nguetho nuna ma ts'unt' tengu'bu bi du, pe nuya, tengu'bu bim 'bui mahøn'a. Bim 'bedi pe nuya dá tijn ya,” bi 'yên'a rá ta.

Ne 'bex bin ja ran sihme.

25 Pe nu'a ra 'bet'o ts'unt' mi 'yo bu huahi, ne nu'bu mi mba bu ja rá ngu, i øh ra 'bida ne ran johya mi ja bu ja rá ngu rá ta. 26 Ne nu'a, bi zohn'na n'da rá 'yêhe bi 'yãnni: “'Be'a i ja bu ja rá ngu ma ta,” bi 'yêmbi.

27 Ne nu ra 'yêhe bi 'yêmbi: “Nu'a nin 'yohu bi zøhø, ne ni ta bi hyo ran dani xun zaqui, bi 'yøt'a n'da ran sihme xun ndoho. Nguetho bin johya ngue ya bá penc'a nin 'yohu,” bi 'yêmbi.

28 Pe nu'a rá mbudi ts'unt' bin cu ne him bi nde bi yãrp mbo ra ngu. Ne nu'a rá ta bi bøni, bi 'yørpa ts'edi da yãrp mbo. 29 Pe nu rá ts'unt' bi 'yêmp'a: “Emme xun ngu yu jeya dá øt'ä ni 'befi ne xinga n'dandj dá festhoho a gá xiqui. Ne hin jam'bu xcá 'dac'a n'da ra t'uchibo ngue dan sihme ma amigo. 30 Pe nu'bu go mi zø'a ni ts'unt' bi juat'a ni mbeti ne xun ts'o bi 'yøt'e, 'bex gá hyo ra t'undani xun zaqui,” bi 'yêmbi.

31 Pe nu'a rá ta bi 'yêmbi: “Pe ma zu ts'unt' i, thocua thoho dí 'buhmi ua, ne gätho 'be'a i jagä, gätho ni mbeti. 32 Pe xun ho 'be'a dá øt'ä nguetho nu nin 'yohu tengu'bu ya xí du ne i 'bui mahøn'a, nu'a bim 'bedi pe ya dá tijnhu,” bi 'yên'a rá ta, bi 'yên'a rá Jesús 'bu mi man ran t'uti.

16

Ra nt'uti ra ngurpa 'yêhe hinga gue'a bi 'yøt'e

1 Ne xø bi ma man'da ran t'uti a ra Jesús, ne bi 'yêna:

—Mi 'bu'a n'da ra membeti, ne mi si n'da rá ngurpa 'yêhe bi xifi di manda 'be'a gätho i pe'ts'i. Pe bi si'a ra membeti hingui ho øt' rá ngurpa 'yêhe nguetho i haçzehe 'be'a indese.

2 Janangue'a bi zon'na rá 'yêhe ne bi 'yêmbi: “Dá øcä hingui ho'a guí øt'e. Nuya, dami däqui hangu din theui ma 'befi nguetho ya him man gam pecua,” bi 'yêmbi.

3 Nu'a ra 'yêhe bi bêm baya 'be'a da 'yøt'e. Bi 'yênse: “Nuya him man zä dam pecua ya, ne hingui sä dam peh na huahi, ne dí pe'ts' ma sä ga ätho ra mbeti, 'be'a hmaha ga øt'ya,” bi 'yênse. 4 Bi bêm baya 'be'a da 'yøt'e n'dahma dim 'buh yá amigo di ze 'bu hin'yu rá 'befi.

5 Ne nu ra ngurpa 'yêhe bi zon'da to'o i tup'a rá hmu. Ne bi 'yän'na n'da hangu in dupate. 6 Ne bi dätì, bi 'yêna: “N'da ciento dambot'egui ra aceite dí tupi.” Ne nu'a ra 'yêhe bi 'yêmbi: “Dami ts'on ni søcuq ne gui 'yøt' ma'da'yo gui hyuxpu ngue hønt'a yote ma'det'a yu dambot'egui guí tupa ma hmu,” bi 'yêmbi. 7 Ne xø bi 'yän'na man'da ran 'yohu hangu xø in dupate a. Nu'a bi dätì: “N'da ciento t'eni ra trigo dí tupi.” Ne nu'a ra 'yêhe bi 'yêmbi: “Dami päh ni søcuq, ne dami hyuxpu goho 'däte t'eni thoho guí tupi.”

8 Ne nu'bu mi pa'a rá hmu 'be'a bi 'yøt' rá 'yêhe, bi 'yêmbi: “Emme guí paði 'be'a sä guí 'yøt'e ngue din jase 'be'a gätho gui hyoni,” bi 'yên'a rá hmu. Nu yu ja'i 'buh ya, emme i paði da hyät' yá mijä'ihu n'dahma da dase. Pe nu'bu i 'yo bu ja ran nequi, hingui paði da 'yøt'e tengu na, bi 'yên'a ra Jesús.

9 Ne dí xi ahu ngue nu ra mbeti di ts'onba rán 'yomfëni u 'da, pe da zøn ra pa ngue hin te di muui a, pe nu ni mbetihu xun ho 'bu gui fãxhu yu ja'i, ne dim 'buh ni amigohu ngue 'darpu gním 'buhmbu bu mahëts'i.

10 'Bu'i 'da zu ts'utho i ja da 'yøt'e, pe i paði di jamansu a, janangue'a mfaði da baði di jamansu 'bu di ja xun ngu 'be'a da 'yøt'e. Pe 'bui 'da zu ts'utho i ja da 'yøt'e, ne hingui paði di jamansu a, janangue mfaði ngue hin

da b̄adi di jamansu 'b̄u di ja x̄an ngu 'be'a da 'ȳot'e. ¹¹ Nu'b̄u hingui p̄adi di jamansu 'be'a i ja ua ja ra ximh̄ai, ne x̄in da b̄adi di jamansu rá 'befi Oj̄a. ¹² Ne nu'b̄u hingui p̄adi di jamansu a hin rá mb̄eti zeh̄e, njon da z̄a di un'na njūantho rá mb̄eti 'b̄u.

¹³ Njo'o n'da ra j̄a'i s̄a dim 'b̄u'i yoho ȳu hmu, nguetho nu'a n'da ra hmu hin da numanho a, ne nu man'da di hūe'c'a. Uague da 'ȳorpa rá 'befi a n'da ne da zocpada b̄u rá 'befi a man'da rá hmu. Ngutho n'da ra j̄a'i hingui s̄a da 'ȳembi rá hmu a Oj̄a 'b̄u em̄me di ho ra mb̄eti, bi 'ȳen'a ra Jesús.

¹⁴ Nu ȳu fariseo em̄me di ho ra mb̄eti u, ne nu'b̄u mi 'ȳo'a bi man ra Jesús, bi dentho ho.

¹⁵ P̄e nu'a ra Jesús bi 'ȳemp'a:

—Nu ah̄u gȳu fariseoh̄u, guí oth̄u 'be'a ní numansu ah̄u ȳu j̄a'i, p̄e nu Oj̄a i p̄adi 'be'a i ja b̄u mbo ní mb̄aih̄u. Ne nu'u ḡatho im b̄ense ȳu j̄a'i ngue di muui, p̄e hin te di muui b̄u na nu Oj̄a u, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma din theui u ȳun t'̄edi a rá ts'edi Oj̄a

¹⁶ —Nu mam 'bet'o ḡán x̄ahmb̄u ȳán t'̄edi ra Moisés, ne ḡán x̄ahmb̄u 'be'a bi 'yo't' ȳu p̄ongahȳa maya'b̄u, bi 'ȳemp'a. P̄e nu ra X̄uua Nxixȳa bi d̄u'mi bi man ran ho ma'da'yo ne bi ma 'ber̄u ní manda rá ts'edi Oj̄a. Ne x̄an ngu ȳu j̄a'i ya i o't'ra ts'edi da ȳurp̄u di manda rá ts'edi Oj̄a.

¹⁷ P̄e madague'a, p̄e x̄inga n'dant'ohni dim 'be'u ȳun t'̄edi. Nu ra ximh̄ai ne mah̄ets'i da guadi, p̄e hin dim 'be'u ȳun t'̄edi, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ran hȳegui

¹⁸ —Ne nu'a to'o da hyeh rá xisu ne da zim man'da, ra 'yomt'̄eni a. Ne nu'a to'o da zin'a ra xisu bi thegui, ne gue'a d̄in 'yomt'̄eni a b̄aya, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ran t'uti ra memb̄eti ne ra hyoya í Lázaro

¹⁹ Ne bi ma man'da ran t'uti ra Jesús, bi 'ȳena:

—Mi 'b̄u'a n'da ra memb̄eti ne mahotho rá pahni x̄am hmadi a mi he, ne em̄me mi 'b̄umanho b̄u ja rá ngu, tengu thoho 'b̄u i ja ra ngo. ²⁰ Ne i 'b̄u'a n'da ra hyoya, em̄me mi s̄a ran unbi, í Lázaro a. Ne ḡatho rá j̄a'i mi ja ȳu 'ya. Ne mi hup̄u ja rá goxthi ra memb̄eti, ²¹ ngue mim b̄eni da zi 'be'a da

hyep̄u ja rá mexa a ra memb̄eti. Ne nu'u ȳu x̄a'yo bi decpa ȳu 'ya b̄u i hudi.

²² Bi z̄on ra pa bi du'a ra hyoya. Ne nu ȳám 'behni Oj̄a bi zixp̄u mah̄ets'i nguerep̄u 'b̄u'a ra Abraham. Mb̄ejua b̄aya bi du'a ra memb̄eti. ²³ Ne nu'b̄u mi du'a ra memb̄eti b̄aya, em̄me bi nu ran unbi b̄u bi mba.

Ne bi nd̄ots'e, bi nu yab̄u bí 'b̄u'a ra Abraham ne ra Lázaro 'darpu bí 'b̄uhmi.

²⁴ Nu ra memb̄eti bi mbafi, bi 'ȳemp'a ra Abraham: “Nu'i mam bomb̄ota i Abraham, dami hūegui ts'u, ba penhua ra Lázaro da d̄ut'ra dehe rá x̄a, da d̄arca ma j̄ani, nguetho em̄me di un'na ra sibi i ja ua.” ²⁵ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳemp'a: “Nu'i, mam bom'b̄eto i, dami b̄en'i ts'u 'be'a ḡa 'ȳot'e 'b̄u gmi 'b̄urp̄u ja ra ximh̄ai. Ḡatho x̄an ho 'be'a mi ja i, p̄e nu'a ra Lázaro h̄ont'a ran unbi bi nu b̄u. P̄e nuya din johya ua ra Lázaro ya, p̄e go h̄ont'a ran unbi guí nu ya. ²⁶ Ne man'da dí xi'i, hingui s̄a n'da da nexua da z̄orpu guí 'b̄u, nguetho i ja inde n'da ra mba'ye x̄an ndoho. Ne nu'i hingui s̄a gua nexpu guí 'b̄u guí s̄ocua, nguetho i cot'a ra mba'ye b̄u,” bi 'ȳen'a ra Abraham.

²⁷ Nu ra memb̄eti x̄o mah̄on'a bi xi'a ra Abraham: “P̄e nu'b̄u hin da z̄a ba penhua, p̄e guí pen'na ra Lázaro b̄u ja rá ngu ma ta da xi'u 'b̄urp̄u 'be'a dí s̄aḡa. ²⁸ Nguetho i 'b̄urp̄u c̄ut'a man 'yoh̄u, ne dí ndepe ne'u da z̄om b̄u guí 'b̄uhmi 'b̄u bi du, ne him ba e'cua ja ran unbi,” bi 'ȳen'a. ²⁹ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳemp'a: “Nub̄u 'b̄uh nin 'yoh̄u, i ja b̄u rá m hman ra Moisés ne ȳu p̄ongahȳa Oj̄a, i s̄a da 'ȳox̄u 'be'a i man'u.” ³⁰ P̄e nu ra memb̄eti bi 'ȳen'a: “P̄e nu'i ma ta Abraham, hinga x̄ot'a rá m hman ra Moisés ngue da 'ȳo'u man 'yoh̄u, p̄e nu'b̄u da ndants'a n'da x̄an du ngue da xifi, da 'ȳo 'b̄u.” ³¹ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳembi: “Nu'b̄u hin da 'ȳurpa ra güenda 'be'a i man ra Moisés ne ȳu p̄ongahȳa Oj̄a, x̄in da 'ȳurpa ra güenda 'b̄u da ndants'a n'da x̄an du,” bi 'ȳen'a ra Abraham, bi 'ȳen'a ra Jesús 'b̄u mi man ran t'uti.

17

X̄an d̄uxqui ra ts'oqui

¹ Nu'a ra Jesús bi xih ȳu x̄adi, bi 'ȳemp'a:

—Hin'y_u n'da ra pa hin da ts'ä a ni mb_uih_u gue i nde di 'bep ah_u gui 'yøth_u ra ts'oqui. Pε ndumb_uitho da nu'a to'o di japi da 'yøt' y_u ts'oqui rá mijä'iu. ² Dí xi ah_u, to'o di japi da 'yøt' ran ts'o n'da hinga na te rá mb_ui, man'da x_un ho 'b_u xtín tharpa n'da ra doj_uni rá 'yuga nε xtá t'entp_u ja ra dejä, xinda gue'b_u xti japi xta 'yøt' ran ts'o a n'da hinga na te rá mb_ui. ³ Dami jamansu 'be'a guí øth_u. Nu'b_u 'b_ua n'da ni mijä'ih_u bi 'yøt'ah_u ran ts'o, dami xihmb_u hingui ho'a bi 'yøt'ah_u. Nε nu'b_u da 'yømanho a guí xihmb_u, damim punbah_u 'b_u. ⁴ Nε nu'b_u yoto nidi n'dapa da 'yøt'ah_u ran ts'o, nε n'dandj ngu n'dandj da 'yä ah_u ra punbi, dami punbah_u gätho, bi 'yεn'a ra Jesús.

Gätho x_un hεi sä da 'yøt'a n'da 'b_u i εc'yεi x_un ho

⁵ Nu'x_u y_u xädi bi 'yεm b_uya:

—Grá Hmu, dami jaje ga εc'yεihe x_un ho, bi 'yεmp'a ra Jesús.

⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Madague'a εmme z_u ts'utho gui 'yεc'yεigah_u, tengu b_u ni nεqui rá hmudä ra c'u, sä gui xihmb_u ra za 'bäcua da 'uegue dím 'bäp_u ja ra dejä nε da 'ueh p_uya. Hin'y_u 'be'a x_un hεi 'b_u gui 'yεc'yεigah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin ga εmf_u x_un ho dí øth_u 'b_u dí øth_u'a i sij_u

⁷ —Nu'b_u n'da ran 'yoh_u 'b_uh rá 'yεhe di jamansup y_u dε'yo uague dim pεp_u rá huah_u, nε nu'b_u bin de bá εp_u ja rá ngu b_uya, ha da sifi din sihme. ⁸ Pε hin'na, pε da sifi di hocpa rán sihme rá hmu, nε nu'b_u bi niy_u, ja din sihme ra 'yεhe b_uya. ⁹ Nu'a ra 'yεhe 'b_u bi 'yøt' rá 'be'fi bi xih rá hmu, hingui t'εmbi “jamadi gá 'yørc_u ma 'be'fi,” hingui t'εmbi, ngue ya ra 'yεhe thoho. ¹⁰ Nε ngutho ah_u 'b_u gá 'yøth_u rá 'be'fi Ojä, gui 'yεnthoh_u b_uya: “Hin nte dá øthe ngue dí hnumanhoje, nguetho hønt'a bi xije Ojä dá øthe,” gui 'yεmh_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoqui 'det'a y_un 'yoh_u mí hεmb ra t'axca'ya

¹¹ Nu'a ra Jesús 'b_u mi 'yo b_u ja ra 'yu ní mba Jerusalén, bi tho inde b_u ja yán y_uni y_u xεqui Samaria nε Galilea. ¹² Nε nu'b_u mi ts'utho da y_ut'a n'da ra hnini, ba εp_u 'det'a

y_un 'yoh_u i nde din c'ath_u ra Jesús. Gätho mi hεmb ra t'axca'ya. Nε nu'x_u y_un 'yoh_u yab_u ts'x_u bim 'bäi nε nts'edi bi mbafi, bi 'yεn'a:

¹³ —Nu'i Jesús, grá xänbate i, dami huεgahe ts'x_u, bi 'yεmbi.

¹⁴ Nu ra Jesús 'b_u mi nu'x_u b_uya, bi xi'x_u da 'yut y_u jä'i x_u y_u mbäjä. Nε nu'b_u mi mba x_u, nu'a ra Jesús bi japi bin hoc y_u jä'i b_u ní mba. ¹⁵ Nε nu n'da, 'b_u mi badi bi zä rá jä'i, 'bex bá peng b_u 'bäh ra Jesús nε nts'edi bi 'yεspa Ojä. ¹⁶ Bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, bi 'yäp ra jamadi nguetho bi yän'a. Nε nu'a, ra mεngu Samaria a, hing rá mijudío_u ra Jesús. ¹⁷ Pε nu ra Jesús bi 'yεna:

¹⁸ —Ha hinga gue'x_u 'det'a dá hoqui. Hap_u i 'b_ux_u mi guto. Ha hingui sä ba ε'x_u 'da xti un ra jamadi Ojä. Pε hønna n'da ran'yoh_u hing ra judío bi bεn'a ra mate bi 'yøp_u Ojä, nε im bεnse x_u mi'da ngue εna i p_u Ojä x_u, bi 'yεna.

¹⁹ Nε xø bi 'yεmp'a ran 'yoh_u:

—Damim 'bäi, ní mba ya. Bin yän'a ya nguetho gá 'yεc'yεi gue i ja ma ts'edi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a di ja b_u di manda rá ts'edi Ojä

²⁰ Nu'x_u 'da y_u fariseo bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a ní pa di manda ua rá ts'edi Ojä, bi 'yεn'a.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Hin da fä 'b_u bi manda rá ts'edi Ojä ua. ²¹ Hingui sä n'da da 'yεna: “Guecua di manda ua rá ts'edi Ojä,” xingui sä n'da da 'yεna: “Guemb_u di manda rá ts'edi Ojä b_u,” njon da zä da 'yεna, nguetho guerp_u ja ní mb_ui n'da di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yεn'a ra Jesús.

²² Nε nub_uya, bi 'yεmp'x_u y_u xädi:

—Da zøn ra pa εmme guin ndeh_u ba pengä, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi. Pε di 'betho y_u pa ba pengä. ²³ Pε nu'x_u 'da da 'yεn'ah_u: “Guecua i 'b_ucua ya,” da 'yεn'ah_u. Nε nu'x_u mi'da da 'yεn'ah_u: “Guemb_u i 'b_up_u a.” Pε 'yo guí øhmb_u 'be'a da man'x_u. ²⁴ Nguetho nu'b_u bá pengä, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, di nεqui tengu ra huεi ngue di hyät'i gätho na ng_uni ra ximhäi. ²⁵ Pε m'bet'o thoho ga nugä x_un

ngu ran unbi, nguetho yu ja'i 'bucua ya, hin da 'yεc'yεigui.

²⁶ Nu'a ra pa ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nu yu ja'i dim 'bui da 'yot'u tengu bi 'yot' yu ja'i mi 'buhmbu a ra Noé. ²⁷ Nu'u yu pa mi 'bu'a ra Noé, gätho yu ja'i mi ot'e 'be'a mi numanhose, mi sihme, mi mihni, ne mi sin yu xisu, ne gue'a mi ot'u gätho yu pa gue'bu go mi zön ra pa bi yut ra dambosa ra Noé. Ne bin da'ye buya, bi go'mi gätho ra häi a ra dehe, bi du gätho yu ja'i mi 'bui. Din jabu da 'yot' yu ja'i 'bu bá pengä.

²⁸ Ne tengu bi 'yot' yu ja'i yu pa mi 'bu'a ra Lot, ne ngutho da 'yot' yu ja'i dim 'bu 'bu bá pengä. Gätho yu ja'i bi 'yot'e 'be'a mi numanhose da 'yot'e, bin sihme, bim mihni, bim pä, ne bin täi, bi 'yot' yu huahi, bi hyöh yu ngu. ²⁹ Gue'bu go mi zön ra pa bi bön ra Lot bu ja ra hnini Sodoma, ne bá cah mahets'i ra sibi ma uanspi ra azufre, bi juah ra hnini, ne gätho mi 'bupu bi du buya. ³⁰ Ne din jabu da 'yot' yu ja'i 'bu bi zön ra pa gua pengä.

³¹ Ne to'o i 'bupu maxots'e ra zets'angu, hin da yurpu mbo rá ngu ngue da hyats'i 'be'a ja bu, da mba tho. Ne gätho to'o dim pepu ja rá huahi, hin ba peng bu ja rá ngu. ³² Dami bεmhbu ts'u 'be'a bi 'yot'a rá xisu ra Lot 'bu mi sifi da 'da'u, ne man'da bi bense rá ngu, ne gue'a í du'a buya. ³³ Ne gätho to'o in nde da yanse rá te, da nu ran unbi mazai a. Pe gätho to'o hin da beni da yanse rá te, din ja ra te mazai a.

³⁴ Nu'bu bi zön ra ora gua pengä, di apu yoho bu ja rá oi, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a n'da da gopu. ³⁵ Ne nu'bu yoho yu xisu 'darpu i jani, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a man'da da gopu. ³⁶ Ne nu'bu yoho yu 'yohu i 'yo bu ja yu huahi, nu'a n'da da ts'ixa, ne nu'a man'da da gopu, ne hont'a to'o da 'yεc'yεi, da ts'its'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁷ —Grá Hmu, hapu din ja'a guim ma, bi 'yεmp'u yu xädi.

—Nubu hapu di peti yu pada, gui pahmbu gue di 'bom bu xun du, bi 'yεn'a ra Jesús.

18

Ran t'uti ra xisu ne ra ze'mi

¹ N'da ra pa, bi xi'a n'da ran t'uti yu xädi ra Jesús, ra hme'pya jatho thocua thoho din

yau Oja ne hin din xombu da 'yädi gue'bu go din ja 'be'a ädi. ² Ne bi 'yεna:

—Mi 'bu a n'da ra ze'mi bu ja n'da ra hnini, him bi numansu Oja xinga gue yu mijai'ihu. ³ Ne mi 'bupu n'da ra xisu xi du rá ndø. Ne thocua thoho mi som bu ne mi äpi da mbäts'i nangue rán suiui i 'bui. ⁴ Ne him 'be bi 'yurpa ra güenda 'be'a bi man ra xisu a ra ze'mi. Jague'bu min xombu ne bi 'yεnse: “Nugä, hin dí numansu Oja, xinga gue'u yu ja'i. ⁵ Pe εmme di pac na ra xisu, masque ga ot'ä 'be'a in nde n'dahma hin di thoqui da zocua ngue di xuhnanyagui,” bi 'yεnse ra ze'mi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶ Nubu'ya, bi 'yεmp'u yu xädi:

—Dami bεmhbu 'be'a bi 'yot'a ra ze'mi. Madague ra ts'om'bäi. ⁷ Dí xi ahü, man'da da 'yot'a Oja 'bu gui hyumbi gui 'yäfu rá m fäts'i ngue yu t'uhni ahü a. Nu'a Oja hingui tøm'i 'be din xombuizehe a. ⁸ Pe dí xi ahü, 'bexque da mbäx ahü 'bu gui äfu rá m fäts'i. Janangue'a gui 'yäfu Oja di zet'a ni mbuihu, ne hin da du ni mbuihu ngue him 'be ba pengä ua. Ne nu'bu bá pengä nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tün ahü bu gui εc'yεigahü, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra fariseo ne ra hyacahäi

⁹ Ne xø bi xih man'da ran t'uti u im beni xun hose, ne i numan'u u yu mijai'ihu. Ne bi 'yεna:

¹⁰ —Yoho yun 'yohu bi mba bu ja ra danija, din yau Oja. Nu'a n'da ra fariseo, ne nu'a man'da ra hyacahäi. ¹¹ Nu'a ra fariseo, bim 'bäi ne bin ya, bi 'yεna: “Jamadi Oja, nguetho nugä xingui ts'u xun ts'o ma mbui, nugä hin drá siyategä, ne hin drá hyategä, ne hin drá 'yomt'εnigä tengu'u gätho mi'da. Jamadi ngue nugä hin dí ot'ä tengu ot'na ra hyacahäi i 'bäcua. ¹² Nugä zai dí ε't man sihme yondi n'da semana, ne dí un'a ná 'det'a a dí taph pu ja ra nija,” sä bi 'yεn'a ra fariseo 'bu min yau Oja.

¹³ Pe nu'a ra hyacahäi, n'danni ts'u mi 'bäi, ne i su da ndots' mahets'i, bi hyε'mahäi, ne εmme tu rá mbui. Ne bi 'yεmp'a Oja: “Ma Oja i, dín yeh ni mbui, nguetho drá dädits'oquigä,” bi 'yεn'a ra hyacahäi. ¹⁴ Pe dí xi ahü, nu'a ra hyacahäi ya xi punba Oja 'bu mi mbeng bu ja rá ngu. Pe hin'na a ra fariseo, guexta'a xun ts'o rá mbui 'bu mi

bòm bũ. Nguetho to'o din 'yɛts'i, gue'a dín unba ɯ. Pɛ gátho to'o hin din 'yɛts'i, gue'a dí t'ɛspa ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi jɔp yũ t'uhni

¹⁵ N'da ra pa, nu 'da yũ jɔ'i bá si yú t'uhni bũ 'bũh ra Jesús ngue da mba nthádi ɯ yú t'uhni. Pɛ nu'bũ mi nu'ũ yú xádi 'bɛ'a ɔt' yũ jɔ'i, him bi japi da ts'ix ɯ yũ t'uhni bũ 'bã'a ra hmu, bi dɔmyhɔ thofo ɯ. ¹⁶ Pɛ nu'a ra Jesús bi zon'dũ yũ t'uhni nɛ bi 'yɛmp'ũ yú xádi:

—Dami jafũ ba thocua ya yũ t'uhni, o gadí hɛcuahũ, nguetho gátho to'o da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojɔ, jatho 'bɛ da gohi tengu n'da ra t'uhni. ¹⁷ Dami 'yøhmbũ 'bɛ'a dí xi ahũ: Jatho gui 'yøthũ tengu'bũ gyú t'uhnihũ 'bũ guí ɛc'yɛihũ. Nu'bũ hin'na, hin gui cũthũ bũ di manda rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ra mɛmbeti i yqui ra Jesús

¹⁸ Nɛ nu'a n'da rá ngũrpi yũ judío, bi 'yän'na ra Jesús:

—Grá hogaxänbate, 'bɛ'a sä ga ɔt'ä ngue din jagä ra te mazai.

¹⁹ Bi dɔh ra Jesús:

—Ha guím bɛni 'bɛ'a guím ma ngue gui ɛngui xũn hogui, nguetho hønt'a Ojɔ xũn ho. ²⁰ Guí pɔdi 'bɛ'a i mam bũ ja yũn t'ɛdi ngue i ɛm bũ: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hodu, o guím pɛ, o guí man ra fɛhni, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe,” i mam bũ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Nu ran 'yohũ bi dɔti:

—Gátho dí ɔt'ä ɯ gue'bũ go mán t'uhnigä, bi 'yɛn'a ran 'yohũ.

²² Nɛ nu'a ra Jesús'bũ mi 'yøde 'bɛ'a bi ma, bi 'yɛmp'a:

—Gadí 'bɛ'i ts'ũ. Ní mba, gui pä gátho 'bɛ'a i ja i, nɛ gui darpa yũ hyoya. Gua ɛh pũya, gui tengui. Nɛ nubũya, xũn ngu dín ja i bũ mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Pɛ nu'a ran 'yohũ 'bũ mi 'yø'a bi man ra Jesús, ɛmmɛ bi du rá mbũi, nguetho ɛmmɛ ra mɛmbeti a. ²⁴ Nu'a ra Jesús 'bũ mi nu bi du rá mbũi a ran 'yohũ, bi 'yɛna:

—Xũn hɛi yũ mɛmbeti da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojɔ. ²⁵ Man'da hingui hɛi n'da ra camello da yũrpũ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'ũ yũ mɛmbeti da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁶ Nɛ nu'ũ yũ jɔ'i 'bäpũ bi 'yɛn'ũ:

—Pɛ nu'bũ in jabũ, to'o maha da zä dim pøhø 'bũ, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra Jesús bi dɔt'ũ:

—Nu'a Ojɔ sä da 'yøt'a hingui sä da 'yøzɛhɛ yũ jɔ'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nu'a ra Pedro bũya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe, gátho a mi jaje dá sohmbe nɛ dá tɛn'nahe.

²⁹⁻³⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehma dí xi ahũ, gátho to'o bi zoh rá ngu, ogue rá xisu, ogue yú cu, ogue rá ta, ogue rá mbe, ogue yú t'uhni, ngue bin unse di manda rá ts'edi Ojɔ ɯ, Ojɔ di unni man'da xũn ngu xinda gue'a mí ja. Pɛ nɛ'a ra te mazai bũya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a rán dɔte ra Jesús

³¹ Nu ra Jesús, bi zixpũ ma'ueni gátho 'dɛ'mayoho yú xádi, nɛ bi 'yɛmp'ũ:

—Dami 'yøhmbũ ya. Ga mbähä bũ Jerusalén, nɛ din ja bũ 'bɛ'a gátho bi man yũ pøngahyɔ maya'bũ nanguécä, ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi. ³² Nu yũ jɔ'i di dägä bũ ja rá ts'edi ɯ hing yũ judío, nɛ nu'ũ da dengui, nɛ di c'aman'ũgui, nɛ da zoxqui. ³³ Nɛ da mbɛgbä, nɛ da hyogä. Pɛ ná hyu pa bũya ga ndants'i mahøn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁴ Pɛ nu'ũ yú xádi, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man ra Jesús. Nguetho njo'mitho yün 'yomfɛni ɯ.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä mi hɔxta'a mi

³⁵ Nɛ mi 'yo bũ hántho bũ ja ra hnini Jericó a ra Jesús, nɛ mi hupũ nden'yu n'da zũ xädä mi hɔxta'a mí si. ³⁶ Nɛ nu'bũ mi 'yø'a ra xädä ngue xũn ngu yũ jɔ'i mba bũ, bi 'yänni 'bɛ'a ɔt'ũ. ³⁷ Nɛ bi sifi mba bũ ra Jesús ra mɛngu Nazaret. ³⁸ Nɛ nu'a ra xädä bũya, nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Nu'i gra Jesús, rá m bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ũ.

³⁹ Nɛ nu'ũ yũ jɔ'i mi 'bäpũ, bi xifi din hɛ. Pɛ madague him mi ndepe din yɔ, pɛ man'da nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Gra Jesús, rá m bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ũ.

⁴⁰ Nu'a ra Jesús bim 'bäh pũya nɛ bi manda ba ts'inba a ra xädä. Nɛ nu'bũ mim

'bähmi ra Jesús a ra xädä, bi 'yän'na ra Jesús baya:

41 —'Be'a guí nde ga øt'a'i, bi 'yëmbi.

Në nu ra xädä bi dätì:

—Dín nde ga nu ran nëqui.

42 —Sä guin nu ya, bi zä ni dä nguetho gá 'yëc'yëi i ja ma ts'edi, bi 'yëmp'a ra Jesús.

43 'Bex bi zä bi nu ran nëqui rá dä baya. Në bi den'na ra Jesús. Bi 'yëspa Oja bə ní mba. Nə'ə gätho yə jə'i mi 'bəpə, bi 'yëspa Oja baya.

19

Ra Jesús në ra Zaqueo

1 Nu'a ra Jesús bi yəpə ja ra hnini Jericó, mi 'yo bə, əna da thogui. 2 Nə mi 'bəpə n'da ra ngəpə hyəçahäi, əmmə ra məmbeti a, í Zaqueo a. 3 Nə nu'a ra Zaqueo, əmmə min ndehma da nu'a ra Jesús, pə him mi sä nguetho hingui hət's'i, nə əmmə də yə jə'i bə mi 'yo'a ra Jesús. 4 Janangue'a, bin tihi bi ndexa n'da ra za ra sicómoro, ngue da zä da nu ra Jesús 'bə bi thopə. 5 Nə nu'ə mi zə'n'a ra Jesús bə 'bä'a ra za mi huxa ra Zaqueo, bi ndøts'e nə bi 'yëmbi:

—Zaqueo, bá çə n'dihi nguetho ga sòm bə ja ni ngu ra pa ya, bi 'yëmbi.

6 Nə nu'a ra Zaqueo bin johya, 'dahmantho bi gəi, bi mbə rá ngu nə bi zimanho a ra Jesús 'bə mi zòm bə rá ngu. 7 Pə nu'ə yə jə'i him bi numanho nguetho bin säya bə ra Jesús bə ja rá ngu n'da ra ziyate. 8 Nə nu'a ra Zaqueo bim 'bäi bi 'yëmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nuya ga undä yə hyoya made 'bə'a gätho i jagä. Nə nu'ə mi siyagä n'da ra jə'i ngue hin rá 'yu 'bə'a mi øt'ä, goho nidi ga cospa a dá siyabi, bi 'yən'a ra Zaqueo.

9 Nə nu'a ra Jesús bi 'yëmbi:

—Gá päh nin 'yomfəni nə i ja ra punbi ni ts'oqui ya, nə gätho i 'bəcua ja ni ngu, gra Zaqueo, rá m bom'beto i ra Abraham. 10 Nə gue'a ná əcä, ngue guēcä dán jə'igä ua ja ra ximhäi, ngue gan yənbə yə te'ə i pədi ja yə ts'oqui, nə hin da nu ran ənbi mazəi, pəgue din ja ra te mazəi ə, bi 'yən'a ra Jesús.

Ran t'uti yə 'yëhə him bi xənd ra mbeti

11 Nu ra Jesús bi xih man'da ran t'uti ə yə jə'i, nguetho bi bən'ə yə jə'i ngue nu'ə

da zòm bə Jerusalén ra Jesús, 'bex di japi di manda bə rá ts'edi Oja. 12 Nə bi 'yëmp'ə:

—Mi 'bə'a n'da ran 'yohə, ra ts'ət'abi rá ta. Nə bi mbə bə n'danni n'da ra hnini ngue bin nde bín t'un bə rá 'bəfi ngue din ts'ət'abi bə rá häizəhə. 13 Pə nu'ə mi nət's'i, bi zon'də 'dət'a yə 'yëhə, 'da'a n'da bi un ra mbeti ngue ra oro xən ngu di muui. Nə bi 'yëmp'ə: “Guí hyomhbə 'bə'a da zä guí 'yøthə ngue di xənd ma mbeti,” bi 'yëmbi.

14 Nə nu'ə yə jə'i mi 'bəpə ja rá häi, him mi numanho a ran 'yohə. Janangue bi məbəni 'da yəm 'bəhni ngue m'bət'o da zəni da ma ngue hin din t'un rá ts'edi a ran 'yohə.

15 Pə nu'a ran 'yohə, bin t'un ran t'ədi din ts'ət'abi nə bi mbeng bə rá häi baya. Nu'ə mi zòm baya, bi zon'də yə 'yëhə xí un ra mbeti, nde da bədi hangu bi hyuxa rá mbeti xí un'na n'da ngu n'da ə.

16 Nu ra mbədi 'yëhə bi 'yëmp'a: “Nuya bin ja 'dət'a a ni mbeti,” bi 'yən'a. 17 Bi 'yëmp'a rá hmu baya: “Xən ho gá 'yøt'e, gra 'yëhə xən ho, gá xənda zə ts'ə dá 'da'i, pə nə ga 'da'a nin t'ədi ngue guí manda 'dət'a yə hnini,” bi 'yëmbi. 18 Nu ná yoho ra 'yëhə bi 'yëmp'a: “Nuya bin ja çət'a a ni mbeti gá 'daqui ga xəndä,” bi 'yən'a. 19 “Nu'i, ga 'da'a nin t'ədi ngue guí manda çət'a yə hnini 'bə,” bi 'yëmp'a rá hmu baya.

20 Nə xø man'da ra 'yëhə bi 'yëmp'a rá hmu baya: “I ja ua ni mbeti gá 'daqui. Dá pə'ts'ä xən ho. 21 Nguetho dí pəçä 'bə'a nim 'bäi, ngue ya hin'yə nin huçate. Guí honi 'bəpə gdí hyənbə rá mbeti yə jə'i. Nə guí hənba yə huəhi, janangue dá pə'ts'ä ni mbeti ngue dí su ga 'bədi,” bi 'yən'a. 22 Nu'a rá hmu bi 'yëmbi: “Nu'a gá ma i udi ngue grá ts'om'bäi. 23 Hanja hin gá hmi'a ma mbeti n'dahma xtí hyux'i ts'ə,” bi 'yëmbi.

24 Nə bi 'yëmp'ə mi 'bəpə: “Dami hyənbəhə rá mbeti na ran 'yohə nə guí unhdə a ra mbədi 'yëhə, nu'a to'o bi dəha xən ngu,” bi 'yëmbi. 25 Pə nu'ə mi 'bəpə, him bi nde da 'yøt'e 'bə'a bi man yə hmu, nguetho xən ngu i ja a ra mbədi 'yëhə. 26 Pə nu'a ra hmu bi 'yëmp'ə: “Nu'a to'o i humbi i øt' ma 'bəfi, hinga hønt'a rán zäbi da dəha, pə man'da xən ngu ga unni. Pə nu'a hingui nde da 'yøt' ma 'bəfi, hin te da dəha, nə ga hənba'a dá unni,” bi 'yən'a. 27 “Nə nu'ə

him mi ndeje dan ts'ut'abi ua, ba sih_u, gui secpah_u yá 'yuga ua," bi 'yɛn'a ra hmu b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'b_u mi man ran t'uti.

Ra Jesús bi yurp_u ja ra hnini Jerusalén

²⁸ Nε nu'b_u mi gua'a bi man ra Jesús, bi thop_uya, ní mba b_u Jerusalén. ²⁹ Nε nu'b_u mi ts'utho da zom b_u ja ra nyuni guerp_u i ja ra hnini Betfagé nε ra hnini Betania, ³⁰ bi mbɛhni yoho yá xädi, bi 'yɛmbi:

—Ní mbe b_u nán jomb_u ja ra hnini. Nε gui tɪmmi b_u n'da ra t'uburu án that'i b_u ja ra nden'yu, nε xínga n'da ra ja'i ní hyuts'i. Bá xocui nε ba siui ua. ³¹ Nε nu'b_u 'bo'o da 'yän'nau: “Hanja gní xocui ra buru,” gui 'yɛnui: “Nu'a ra hmu i hon'a ra buru,” gui 'yɛnui, bi 'yɛmp'ua yoho yá xädi.

³² Nε bi mba b_uya, nε bi dɪn'a 'bɛ'a xí xí'a ra Jesús. ³³ Nε nu'b_u mi xoc ra buru, bi 'yän'na rá mbeti:

—Hanja gní xocui na ra buru, bi 'yɛmbi.

³⁴ Bi dah y_u xädi b_uya:

—Nu'a ra Hmu i honi, bi 'yɛn'ua. Nε bi ndepe da zix b_uya.

³⁵ Nε nu'ua y_u xädi bá si ra buru b_uya, nε bi g_uspa yá coto b_u ja rá xuthä ra buru nε bi hyuxa ra Jesús. ³⁶ Nε nu'b_u mi mba b_u 'yu ra Jesús, nu'ua y_u ja'i 'bex bi mbøcua yá pahni b_u ja ra 'yu ngue da thop_u a ra Jesús.

³⁷ Nε nu'b_u mi g_urp_u ja ra nyuni ní mba b_u Jerusalén, gätho u min 'yoh_u nts'edi i mbafi, bin johya nε bi 'yɛspa Oja nangue y_un t'øt'e nuixte bi nu. ³⁸ Bi 'yɛn'ua:

—Majapi ra ts'ut'abi bá ɛhe nangue rá thuhu ra Hmu. Nε din ja rán johya Oja yá mbui y_u ja'i. Nuixtetho rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'ua.

³⁹ Nε nu 'da'ua y_u fariseo bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami hɛcua ni xädi din hɛ.

⁴⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—Nu'b_u ga hɛcpä y_u ngue i ɛspa Oja, pε go da 'yɛspa Oja ya y_u do bongua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bin zoni nangue y_u ja'i 'b_urp_u ja ra hnini Jerusalén

⁴¹ Nε nu'b_u mi hyän b_u ra hnini Jerusalén a ra Jesús, bin zoni. ⁴² Nε bi 'yɛn'a:

—Min ndegä ngue xquí p_uhmb_u a dí y_un'ah_u b_u ja ran unbi mazai, pε hin gán nde gá p_uhmb_u, pε nuya him man zä, nguetho

tengu'b_u njo'mi ni däh_u. ⁴³ Nε da zøn ra pa ba ɛh nin s_uih_u di mbät'a ni hninih_u nε njon da zä da bøn_u ngue din y_uni, nε gan tunhd_u u b_uya. ⁴⁴ Nε gätho ah_u ngue gui 'b_uhmb_u n_u, da hyo ah_u nε da guah ni hninih_u. Nε da mba nso't'i, nε xínga n'da ra ja_udo da gop_u. Nguetho nu ah_u xíngui ts'ua gá p_uhmb_u a ra pa xtí pø ah_u Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hyøn'a thi y_u mbä b_u ja ra danija

⁴⁵ Nε nu'a ra Jesús b_uya, bi mba b_u ja ra danija nε bi hyøn'a thi gätho y_u mbä mi 'b_urp_u. ⁴⁶ Nε nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—I mam b_u ja rá m hman Oja: “Í thø'a ma ngu ngue da mba nthandegä b_u,” i ɛn Oja. Pε nu ah_u gá 'yørpadah_u tengu'b_u ra hyädo guerp_u nín 'y_un'ua y_u bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ømanho a bi man ra Jesús

⁴⁷ Nu'a ra Jesús thocua thoho min xänbate b_u ja ra danija. Pε nu'ua y_u ngurpa mbäja, nε y_u xänbate nija, nε y_u d_uc'y_uei, min nde da hyo'a ra Jesús. ⁴⁸ Pε hin'y_u 'bɛ'a da 'yøt'e ngue da hyo. Nguetho gätho y_u ja'i bi 'y_urp_u ra güenda 'bɛ'a bi man ra Jesús. Njon bin nde bi ut' yá mbui u 'da.

20

Rán t'ɛdi ra Jesús

¹ Nε nu ra Jesús n'da ra pa bi xänba y_u ja'i b_u ja ra danija nangue ran ho ma'da'yo. Nε'ua y_u ngurpa mbäja nε y_u xänbate nija, nε y_u d_uc'y_uei, gätho bi zom b_u. ² Nε bi t'än'na ra Jesús:

—Hanja sä gui øt'e 'bɛ'a gui øt'e. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yɛmbi.

³ Pε nu ra Jesús bi d_uti:

—Necä, ga än'nah_u, ⁴ to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya, hague Oja uague y_u ja'i, bi 'yɛna.

⁵ Pε nu'ua bin 'yänzɛhɛ u 'bɛ'a dí d_uti. Nε bi 'yɛnse:

—Nu'b_u ga ɛmf_u ngue Oja bi un'na rán t'ɛdi a ra Xuua, nε da 'yɛnj_u b_uya: “Hanja hin gá 'yɛc'y_ueih_u 'b_u.” ⁶ Pε nu'b_u ga ɛmf_u, y_u ja'i thoho bi un rán t'ɛdi, dí bat'adoj_u y_u ja'i nguetho x_un ngu y_u ja'i ɛc'y_uei rá pøngahya Oja ra Xuua, bin 'yɛmzɛhɛ u.

⁷ Janangue'a bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Hin dí p̄h̄mbe to'o bi un rán t'ɛ̄di ra Xuua, bi 'yɛ̄ntho.

⁸ Nɛcã hin ga xi ah̄u to'o bi 'dacã ran t'ɛ̄di ga øt'ã 'bɛ'a dí øt'ã, bi 'yɛ̄na.

Ran t'uti yu ts'ombɛfi

⁹ Nɛ bi xih man'da ran t'uti a ra Jesús, bi 'yɛ̄na:

—Mi 'b̄u'a n'da ran 'yoh̄u bi 'yøt'a n'da ra nuãndät'o, nɛ bi hmit'i 'da yu mbɛfi. Nu'a rá mbɛti bi mba n'danni b̄aya, nɛ nya'atho bãm 'b̄uɾu. ¹⁰ Nɛ nu'b̄u mi zøn yu pa da thuc yuñ dät'o, nu'a rá mbɛti bá p̄h̄na n'da rá 'yɛ̄hɛ da duspa 'da yãñ dät'o, ngue'a án yãh̄u a. Pɛ nu'ɛ bi zocpa a ra nuãndät'o, bi mbɛmba thoho ra 'yɛ̄hɛ nɛ bi 'yɛt'i, xín te bi unni. ¹¹ Nɛ ná yoho rá 'yɛ̄hɛ bá p̄h̄na rá mbɛti ra nuãndät'o, pɛ ngutho bi 'yøɾpa ra 'yɛ̄hɛ, nɛ'a bi mbɛmba thoho mahøn'a, bi 'yɛr b̄aya nɛ nte bi unni. ¹² Nɛ ná hyu rá 'yɛ̄hɛ xø bi mbɛhni mahøn'a a ran 'yoh̄u, ngutho bi t'øɾpe, bi unba yu mbɛfi nɛ bi 'yɛt'i, xíngui ts'ɛ bi unni.

¹³ Nɛ nub̄aya, nu ra mɛndät'o bi b̄ɛni 'bɛ'a da 'yøt'e. Nɛ bi 'yɛ̄na: “Masque ga p̄h̄n'na ma ts'unt'ɛ, dadí huɛqui, xøhma da numansu na,” bi 'yɛ̄nsɛ. ¹⁴ Pɛ nu'b̄u mi nurpa rá ts'unt'ɛ ɛ yu mbɛfi, bi mam b̄aya ngue da hyo, bi 'yɛ̄n'ɛ: “Mbähã ga hoh̄u rá ts'unt'ɛ, janangue da zã ga coseh̄u ra nuãndät'o,” bi 'yɛ̄n'ɛ. ¹⁵ Janangue'a bi zix p̄u ma'ueni, bi hyøn'a thi ra ts'unt'ɛ, nɛ bi hyo b̄u, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

Nɛ xø bi 'yãñ'du yu jã'i mi 'bãp̄u:

—'Bɛ'a guím b̄ɛmh̄b̄u da 'yøt'a rá mbɛti ra nuãndät'o ya, bi 'yɛ̄na.

¹⁶ Pɛ dí xi ah̄u, ba ɛsɛ nɛ da hyo'ɛ, nɛ n'dan'yo di un'na rá nuãndät'o b̄aya, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

Nɛ nu'b̄u mi 'yø'ɛ yu jã'i 'bɛ'a bi man ra Jesús, nu'ɛ bi 'yɛ̄n'ɛ:

—Ojã da 'yøt'e hin din ja a guím ma, bi 'yɛ̄n'ɛ.

¹⁷ Pɛ nu'a ra Jesús bi hyɛt'ɛ, nɛ bi 'yɛ̄mbi:

—Pɛ 'bɛ'a nam bøn'a rá m hman Ojã nt'o't'i maya'b̄u 'b̄u, ngue i ɛna:

Nu'a ra do bi b̄ant'ɛ yu gãdo 'b̄u mi hyøh ra ngu,

gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho yu guangu, i ɛm b̄u ja rá m hman Ojã.

¹⁸ Nɛ tengu'b̄u da guesɛgã a ra do i hmam b̄u. Hønt'a go to'o hingui ɛc'yɛigui, din unbazɛhɛ, tengu'b̄u da d̄ang b̄u ja ra do din t̄uni, nɛ go ga sɛmpã a tengu'b̄u ra do da zɛ'mi nɛ da 'yɛt'i, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

Bin t'än'na ra Jesús 'b̄u din jut' ra renta ogue hin'na

¹⁹ Nu yu ngurpa mbãjã nɛ yu xãnbate nijã 'b̄u mi 'yø'a ran t'uti bi man ra Jesús nangue'ɛ yu hyote mbɛfi, min nde da got'a fãdi ra Jesús, nguetho bi bãdi tengu'b̄u guesɛ ɛ yu hyote mbɛfi ɛ yu mbãjã nɛ yu xãnbate nijã. Pɛ him bi got'i nguetho bi zutho yu jã'i. ²⁰ Janangue bi b̄ɛm mahøn'a b̄aya nɛ bi mbɛhni 'da yuñ 'yoh̄u ngue da 'yãñ yuñ t'änni a ra Jesús, n'dahma din ja 'bɛ'a sä dí fɛnt'a ra Jesús ngue di dã b̄u 'b̄uh ra ts'ut'abi.

²¹ Nɛ nu'ɛ yuñ 'yoh̄u bi xi a ra Jesús:

—Xãnbate i, dí p̄h̄mbe hønt'a majuãni guí ma. Nɛ dí p̄h̄mbe guí xãñbi xun ho hønt'a go to'o má jã'i nɛ hin guí huahni to'o guí xãñbi, pɛ guí xifi xun ho nangue Ojã. ²² Dami xije ya, ha din theui man t'ɛ̄dih̄u bi 'daj̄u Ojã 'b̄u ga juth̄u ra renta a ra ts'ut'abi Roma, uague hin'na, bi 'yɛ̄n'ɛ.

²³ Pɛ nu'a ra Jesús mi pãdi i ts'ãmhyã thoho. ²⁴ Nɛ bi 'yɛ̄mp'ɛ:

—Hanja gní 'yãngui, xi ni mbɛti gní juth̄u ra renta ra ts'ut'abi, gan nugã, bi 'yɛ̄na.

Nɛ bi un b̄aya.

—To'o rá pøte nɛ rá thuhu i cuat na ra mbɛti, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

Nɛ nu'ɛ bi 'yɛ̄n'ɛ:

—Rá pøte nɛ rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

²⁵ Bi d̄ah̄ ra Jesús b̄aya nɛ bi 'yɛ̄mp'ɛ:

—Nu'a rá mbɛti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbɛti Ojã, gui un'na Ojã a, bi 'yɛ̄mp'ɛ.

²⁶ Janangue nu yuñ 'yoh̄u him bi zã xtã hyät'a ra Jesús, pɛ bi hyonya thoho ɛ 'bɛ'a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni 'b̄u da ndants'ɛ xun du

²⁷ Nɛ nu'ɛ 'da yu saduceo, bi zøm b̄u 'b̄uh ra Jesús, gue'ɛ hingui ɛc'yɛi da ndants'ɛ xøn du. Nu'ɛ bi 'yɛ̄mp'a ra Jesús:

²⁸ —Nu'a ra Moisés bi 'daj̄u n'da man t'ɛ̄dih̄u nɛ bi 'yɛ̄na: “Nu'b̄u bi du n'da ran 'yoh̄u ngue mi 'b̄uh rá xisu nɛ njo'o yú t'uhni, nu'a rán 'yoh̄u da zinba a rá xisu. Nɛ

nu'a rá mbúdi t'uhni dim 'búi, da thuspa rá thuhu a ran 'yohu bi du ne da'yembi rá ta a," bi man ra Moisés.

²⁹ Pɛ gue'a ga än'nahe. Bim 'búi yoto yun 'yohu din 'yohu zehɛ. Nu'a ra mbúdi n'yohu bi zin'a n'da ra xisu, ne m'bejua buya bi du a ran 'yohu ne him bim 'búi rá t'uhni. ³⁰ Ne nu'búi mi du ran 'yohu buya, ná yoho rán 'yohu bi zin'a ra xisu mahøn'a, ne xø bi du a. ³¹ Ne xø bi zin'a man'da rán 'yohu buya, 'da'ingu bi 'yøt'ú gátho yoto yun 'yohu, gátho bi du ne xínga n'da bim 'búi yú t'uhni. ³² Mbejua buya, bi duse ra xisu, bi 'yɛn'ú. ³³ Nuya, dami xije 'be'a din ja a ra pa da ndants'ú xun du. To'o da 'yembi rá xisu a ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'búhmbu ra xisu ua ja ra hái, bi 'yɛn'ú yu saduceo.

³⁴ Ne nu'a ra Jesús bi dɛti:

—Hønt'ua ja ra hái din thət'ú yu ja'i. ³⁵ Ne gátho to'o yún sáhu da mba bu mahɛts'i 'bu bi ndants'ú xun du, ne him man ja ran thət'i bu. ³⁶ Nguetho da gohi tengu tho yám 'behni Oja ɛ, ne him man da du bu. Ne ma'da'yo da gohi 'bu bi xoxa Oja ɛ ngue yú t'uhnise Oja ɛ.

³⁷ Pɛ ne'a ra Moisés bi ma da ndants'ú xun du 'bu mi 'yo't'i 'be'a bin ja, nu'búi mi nu mí zø ra za 'bu maya'bu. Ne i mam bu ngue nu Oja rá Oja ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, ne nu'ú, ná ya'a thohe xí du ɛ 'bu mi 'yemp'a Oja ra Moisés. ³⁸ Ngubú bi ma nguetho guexta'a i 'búi yú mbúi. Nubú na nu Oja 'da'ingutho 'bu i 'búi a n'da ogue xun du n'da. Guexta'a i jatho yú te ɛ xun du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁹ Ne nu'ú 'da yu xänbate nija, bi 'yemp'a ra Jesús:

—ɛmme xun ho a gá ma, bi 'yɛn'ú.

⁴⁰ Ne nu'ú yu saduceo ya him mi sä da 'yän mi'da yun t'änni.

To'o rámbom'beto a ra Cristo

⁴¹ Ne nubuya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Hague nán zä guí ɛmfu ra Cristo rámbom'beto ra David a. ⁴² Nguetho bi manse ra David bu ja ra søcuá bi 'yo't'a:

Nu'a Oja bi 'yemp'a ma Hmu:

“Hyucua ga conhui ma ts'edi,

⁴³ gue'bu go dá tapá gátho ɛ nin suihú,” i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra David 'bu mi ma nangue ra Cristo.

⁴⁴ Hanja i ɛmbi rá Hmu, ne rámbom'beto a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hinga gue'a bu nán xänbate ɛ yu xänbate nija

⁴⁵ Nu'a ra Jesús buya, ní jat'a nyáhu yú xädi, gátho mi 'bäpu mi øde 'be'a bi man ra Jesús. Bi 'yemp' ɛ buya:

⁴⁶ —O guí ɛrpahu masu 'be'a da man'ú yu xänbate nija, nguetho i he yú mbapahni xum hmadi ngue da t'ɛspi, ne ɛmme di ho da mba ma zengua ngue da 'yɛspa yu ja'i. Ne ɛmme i honi da hyupu ja yun thuts'i xun ho bu ja yu nija, nepu ja yun sihme. ⁴⁷ Ne i siyabi 'be'a i pɛ'ts' yu xisu xun du yún ndø, ne i tunba yú ngu, ne ní jat'i nya'a thohe i yáhu Oja bu ja yu nija. Pɛ nu'ú, man'da xun utho ran unbi da nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21

Nu'a ran t'unni man'da di muui

¹ Nu'a ra Jesús mi 'bäpu ja ra dɛnija ne bi nu yu mɛmbeti i cät yú mbeti bu ja ra huada, ngue rán t'unni Oja. ² Ne bi nu n'da zu hyoya xisu bi gäpu yoho yu t'uc'axt'i. ³ Nu ra Jesús bi 'yemp'ú mi 'bäpu buya:

—Majuani dí xi ahú, nuna ra hyoya xisu man'da di muui bi uni xinda gue'ú gátho mi'da. ⁴ Nguetho gátho yu mɛmbeti 'bu ya bi gät'a n'da ra mbeti ja ra huada, pɛ ya mbongui thohe yú mbeti, pɛ nu'a zu hyoya xisu, bi uni gátho mi ja, xingui ts'ú bi bongui 'be'a da hyonse, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja ra dɛnija

⁵ Nu'a ra Jesús mi ø'a man yu ja'i: “Mahotho ra dɛnija, ne mahotho yun t'unni i zupu.” Pɛ ra Jesús bi 'yemp'ú:

⁶ —Nuna gátho guín nuhu ya, da zøn ra pa hin te din ja ua, xingui ts'ú da bonga n'da zu xequi ngue hin da yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran unbi din ja ua ja ra hái

⁷ Ne nu'ú 'da yu ja'i mi ø'a bi man ra Jesús, ne bi 'yänni:

—Gra xänbate i, nda'a ní pa din ja a guím ma, 'be'a ní hmɛpya din ja sä ga pähmbe.

⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'ú:

—Dami jamansu 'be'a guí ɛc'yɛihú. Nguetho da zøn ra pa ba ɛh yu hyäte da hyä ahú: “Nugä drá Cristogä,” da 'yɛn'ahú. Ne da 'yɛn'ú: “Ya bi zøn ra pa ran zegui,”

da 'yɛn'ɸ. Pɛ o guí ɛc'yɛihɸ 'bɛ'a da man'ɸ. ⁹ Ga xi ahɸ 'bɛ'a gätho din ja ua ja ra häi gue'bɸ go ba ɛcä mahøn'a. O guí suhɸ 'bɛ'a guí 'yøhmbɸ, nguetho din ja yɸ dɸsɸi, nɛ yɸ jɸ'i hinga 'da'angu da bɛni. Pɛ hinga gue'bɸ ran zɛgui din ja ɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁰ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nɛ 'da'a n'danni yɸ häi din ja yɸ sɸi. Nɛ din sɸsɛ n'da ngu n'da yɸ ts'ɸt'abi. ¹¹ Nɛ din ja yɸ 'yɸmhäi nts'utho, nɛ din ja ra dɸthu, nɛ ra dɸɛɸɛ, nɛ din ja yɸ hmɛpya nts'utho bɸ mahɛts'i.

¹² Pɛ hin nín ja a dí m mangä 'bɸ bim fɛnt'ahɸ nɛ da mba ma ɸn'ni ahɸ. Nɛ da ts'ix ahɸ bɸ ja yɸ nija, di ɸn'nahɸ bɸ. Nɛ da mba ma dä ahɸ bɸ 'bɸh yɸ ts'ɸt'abi nɛpɸ 'bɸ'ɸ ja yú ts'ɛdi. Gätho ngubɸ da t'øt'ahɸ ngue guí tengahɸ. ¹³ Pɛ nu'bɸ da ts'ix ahɸ bɸ, da zä guí mamhbɸ bɸ ran ho ma'da'yo. ¹⁴ Nɛ 'yo gadín 'yomfɛnihɸ 'bɛ'a guí mamhbɸ 'bɸ bi mba ma juɸn'ni ahɸ.

¹⁵ Nguetho nugä, ga bɛn'nahɸ 'bɛ'a da zä guí mamhbɸ ra ora gam 'bähmbɸ bɸ. Nɛ nu'a ga bɛn'nahɸ, xínga n'da nin sɸihɸ da zä da dɸti 'bɛ'a guí mamhbɸ bɸ. ¹⁶ Nɛ madague'bɸ, ni tahɸ ogue ni mbehɸ, ogue ni cuhɸ, ogue ni mɛnihɸ, ogue ni amigohɸ, pɛ guemhma di dä ahɸ bɸ 'bɸh yɸ ts'ɸt'abi. Nɛ 'da'ahɸ da tho ahɸ ngue guí ɛc'yɛigahɸ. ¹⁷ Nɛ gätho da ts'an ahɸ nanguécä. ¹⁸ Pɛ o guín suhɸ nguetho xínga n'da ni xtɸhɸ dim 'bɛpɸ ja ni yɸhɸ. ¹⁹ Pɛ nu'bɸ guí hyäthɸ yɸn ɸnbi, Ojɸ di 'da ahɸ ra te mazɸi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bɛ'a din ja ra dɸhnini Jerusalén

²⁰ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bɸ guin nuhɸ xí mbät ra hnini Jerusalén yɸ dofɸi, guí pɸhmbɸ mi ts'ɸtho da guah ra hnini. ²¹ Nɛ nu'bɸ bin ja bɸ Njerusalén, gätho ɸ 'bɸpɸ ja ra xɛqui Judea xɸn ho 'bɸ da 'dagui da mba bɸ dɸpo bɸ ja yɸ nyuni. Nɛ'ɸ i 'bɸpɸ ja ra hnini, xɸn ho 'bɸ da bøni, nɛ gätho i 'bɸpɸ dɸpo hin da 'yɛna da mba bɸ ja ra hnini. ²² Nguetho gue'a ra pa di un rán ɸnbi Ojɸ ɸ, nɛ gätho din ja tengu tho i mam bɸ ja rá hman Ojɸ din ja. ²³ Nɛ nu'bɸ bin ja a, huɛcate ɸ in hɸt'ɸhni, nɛ'ɸ gätho ɸ 'bɸh yú 'uɛre. Nguetho ndumbaitho rán ts'ɛmbi Ojɸ din ja ua ja ra häi nɛ xɸn ngu

yɸn ɸnbi da nu yɸ jɸ'i. ²⁴ Nɛ nu'ɸ 'da'ɸ dí mba ntho ra juai, nɛ nu'ɸ mi'da da ts'ixpɸ n'danni yɸ häi nɛ da gohi tengu'bɸ i ofädi. Gue'ɸ hing yɸ judío di ts'on na ra dɸhnini nɛ di manda ua, gue'bɸ go da zøn ra pa da hyɸnba yú ts'ɛdi Ojɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

'Bɸ bi zøn ra pa ba ɛh ra Cristo

²⁵ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu Ojɸ da 'yøt' yɸ hmɛpya bɸ ja ra hyadi, nɛpɸ ja ra zɸna nɛpɸ ja yɸ sø. Nɛ yɸ jɸ'i 'bɸcua ja ra häi ɛmmɛ din su'ɸ 'bɸ da 'yøde nts'ɛdi da 'yɛn ran dɸhi yɸ dejɸ. ²⁶ Nɛ ɛmmɛ da güent yú mbɸi nanguɛ ra mbidi din ja. 'Nɛ da zu 'bɸ da bɛni 'bɛ'a din ja gätho ua ja ra ximhäi. Nɛ gätho 'bɛ'a bí ja bɸ mahɛts'i di 'yɸni. ²⁷ Nɛ nu'bɸ bin ja a dí xi ahɸ, 'bex gua ɛcä, ngue dán jɸ'igä ua ja ra ximhäi, ba ɛcä bɸ ja yɸ güi, ban 'yo'be ma ts'ɛdi xɸn ngu ngue dán nuixtegä. ²⁸ Nɛ nu'bɸ gán nuhɸ da mbɸdi din ja, dami hyuthɸ nzɸmbɸi nɛ guí ndøs'hɸ mahɛts'i, nguetho ba ɛh ni pørpatehɸ da yɸn ahɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁹ Nɛ man'da bi man ra Jesús ngue bi man'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Gan 'yomfɛnihɸ ts'ɸ 'bɛ'a di ja ra za ra higo nɛ'ɸ mi'da yɸ za. ³⁰ Nu'bɸ guín nuhɸ i pøx yú paxi yɸ za, guí pɸhmbɸ 'bex ba ɛh yɸ pa xɸm pa. ³¹ Ngutho 'bɸ bi mbɸ'a dí xi ahɸ, guí pɸhmbɸ mi ts'ɸtho di manda rá ts'ɛdi Ojɸ ua bɸya.

³² Majuɸni dí xi ahɸ, nu yɸ jɸ'i 'bɸcua ya, hinga gätho xtí du 'bɸ bi mbɸdi din ja a dí xi ahɸ. ³³ Nu bɸ mahɛts'i nɛ ra ximhäi da guadi, pɛ nu'a mam hmangä hin da gua'a, bi 'yɛna.

³⁴ Jananguɛ dami jamansu 'bɛ'a guí øthɸ, o guín nde guí 'yøthɸ ni pähä zɛhɛhɸ, nɛ hinga hønt'a guim bɛmhɸ nin sihmɛhɸ. Dami jamansu a guí 'yøthɸ, hin ga tɸn'nahɸ ngue gdí øthɸ a 'bɸ bá pengä. ³⁵ Nguetho njon da bɸ'a ra ora ba ɛcä, pɛ gätho yɸ jɸ'i 'bɸcua ja ra ximhäi da nu. ³⁶ Dami tøm thohohɸ nɛ thocua thoho gan yɸhɸ Ojɸ, n'dahma din ja ni ts'ɛdihɸ guí hyäthɸ yɸn ɸnbi din ja. Nu'bɸ ngubɸ guí 'yøthɸ, hin guí pɛs' ni sähɸ 'bɸ gá 'bähmbɸ bɸ ja ma hmigä, nugä ngue dán jɸ'igä ua ja ra ximhäi, bi

'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi xih yá xädi 'be'a gätho din ja.

³⁷ Nɛ nu'a ra Jesús 'bɛ mi 'bɛpɛ Jerusalén, gätho yɛ pa mi xänba ɛ yɛ ja'i bɛ ja ra dɔnija. Pɛ nu'bɛ ra xui bɛya, mi pa bɛ ja ra nyuni Olivos. ³⁸ Nɛ gätho yɛ xudi mi pa bɛ yɛ ja'i bɛ ja ra dɔnija, da 'yø'a i man ra Jesús.

22

Bi hma da tho ra Jesús

¹ Nuya mi ts'utho da zøn ra pa da ts'i ra hmɛ hin'yɛ rá íxi. Gue'ɛ yɛ pa ra dɔmpeti ran dɔbaxjua. ² Nu'ɛ yɛ ngɛrpa mbäjä nɛ yɛ xänbate nija, mi honi 'be'a dí hyo ra Jesús. Pɛ mi su'ɛ 'be'a da 'yøt' yɛ ja'i 'bɛ da hyo'a.

³ Nɛ nu'a ra zɪthu bi yɛt' rá mbɛi ra Judas Iscariote, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. ⁴ Nu'a ra Judas bi mba, bin yɛhɛ yɛ ngɛrpa mbäjä nɛ yɛ hmu dofai, nɛ bi xifi 'be'a da 'yøt' bɛ di dä'a ra Jesús. ⁵ Nu'ɛ bi hyu yá mbɛi 'bɛ mi man'a ra Judas 'be'a da 'yøt'e. Nɛ bi xifi da gut rán zäbi ra Judas. ⁶ Nɛ nu ra Judas bɛya, bi dø'ma ra ora 'bɛ njongui 'bɛpɛ yɛ ja'i ngue di dä'a ra Jesús.

Rán sihmɛ ra Hmu

⁷ Nɛ mi søn ra pa bin ja ra dɔnts'ihmɛ i ts'i ra hmɛ hin'yɛ rá íxi, nɛ i ho ra t'udɛ'yo. ⁸ Nɛ nu'a ra Jesús bi mbɛn'na ra Pedro nɛ ra Xuua nɛ bi xifi di hoc ran sihmɛ ran dɔbaxjua, da zi 'bɛ bin de. ⁹ Nu ra Pedro nɛ ra Xuua bɛya:

—Hapɛ guín nde ga hoc'be, ɛn'ɛ.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'bɛ gán 'youi bɛ ja ra ndenhnini nɛ gui nuui n'da ran 'yohɛ i tu n'da ra xaro ra dehe, dami tɛndui a ran 'yohɛ, nɛ gui cɛt'ui bɛ ja ra ngu da yɛt'a. ¹¹ Nɛ gui xihmi a ra mɛngu bɛ: “Nu'a ra xänbate bá pɛnga'be ngue gui xic'be hapɛ i ja ra cuarto ngue ga sägähe ra dɔnsihmɛ,” gui 'yɛnui. ¹² Nɛ nu'a ran 'yohɛ da zix aui bɛ magɔts'i hapɛ i ja ra cuarto xɛn ndoho. Guepɛ gui hocui rán sihmɛ ran dɔbaxjua, bi 'yɛmp'ɛ yá xädi.

¹³ Nu ra Pedro nɛ ra Xuua bɛya bi mba bi dɪni tengutho bi man'a ra Jesús. Nɛ bi hocpɛ ran sihmɛ bɛya.

¹⁴ Nu'bɛ mi zøn ra ora bɛya, nu'a ra Jesús nɛ mi'da yá xädi bi zøm bɛ nɛ bin sihmɛhɛ.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ yá xädi:

—ɛmmɛ dán ndegä ga sihmɛ na ran sihmɛ ran dɔbaxjua 'bɛ di 'bɛdi ga tugä. ¹⁶ Nɛ dí xi ahɛ, him man'dandɪ ga sigä na ran sihmɛ jague'bɛ bi zøn ra pa ngue gán yɛmhɛ xɛn ho 'bɛ gám 'bɛmhɛ bɛ di manda rá ts'edi Ojä.

¹⁷ Nu ra Jesús bɛya bi dɛca n'da baso ra vino nɛ bi un ra jamadi Ojä, nɛ bi 'yɛmp'ɛ yá xädi bɛya:

—Dami comhbɛ na po na ra baso, gui sihmɛ. ¹⁸ Nguetho dí xi ahɛ, hin ga sigä mahøn'a asta gue'bɛ go da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Ojä xɛn ho.

¹⁹ Nɛ nubɛya, bi hyɔc ra hmɛ nɛ nu'bɛ mi gua'a bi un ra jamadi Ojä bɛya, bi xɛni nɛ bi darpa ɛ yá xädi, bi 'yɛna:

—Nuna ra hmɛ na, ma ngøc'yɛigä na, ga ungä nangue ahɛ. Nɛ n'dandɪ ngu n'dandɪ 'bɛ guí sihmɛ, guim bɛnjɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁰ Nɛ nu'bɛ mi guadi bin sihmɛ ɛ, nu ra Jesús bi dɛc'a ra baso ra vino nɛ bi un'dɛ yá xädi nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nuna, ran hoqui ma'da'yo, guehna nam bønɛ ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo'yu bi 'yøt'ahɛ Ojä na, bi 'yɛna.

²¹ Pɛ dí huhmbɛ ua n'da di dägä. ²² Nɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da thogä, ngue gue'a bi zänd Ojä, pɛ í huɛhi maha a di dägä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Nu yá xädi, 'bɛx bin 'yänzɛhɛ to'o di dä'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o dim 'bɛt'o

²⁴ Nɛ man'da ran junt'i bi 'yøt'ɛ yá xädi ngue to'o dim 'bɛt'o nanguesɛ ɛ. ²⁵ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nuua ja ra häi, nu yɛ ts'ɛt'abi nɛ'ɛ i ja yá ts'edi, xɛn hɛi i ørpa yɛ ja'i 'bɛ di manda ɛ, i øt'e yá 'yɛhɛ ɛ, nɛ i t'ɛmbi xɛn ho a i øt'e. ²⁶ Pɛ nu ahɛ, hin gan jahɛ bɛ. Nu'a to'o dim 'bɛt'o, da 'yøt'e dim 'bɛjua thoho. Nɛ nu'a to'o din ngɛrpi, da 'yøt'e din 'yɛhɛ thoho a. ²⁷ Nu yɛ hmu 'bɛcua ja ra häi, hin dim pɛ'ɛ, pɛ gue i tø'mi da mbɛp'ɛ yá 'yɛhɛ, pɛ nugä madague dí m hmugä, pɛ dí øt'ä ngue ni 'yɛhɛgahɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nɛ man'da bi xifi, bi 'yɛna:

—Pɛ nu'ahɛ, dán hyɛmhɛ 'bɛ má nugä yɛn ɛnbi ua ja ra ximhäi. ²⁹ Janangue ga 'da'a nin t'ɛdihɛ, tengutho bi 'dacä ma Ta.

³⁰ Nε nu'bu bi zōn ra pa ga øt' ran ts'ut'abi, 'darpu dan johyahu, nε gui comhbu ma ts'edi gui juanbahu ma mi'israelhu, dyá judíohu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús i padi 'be'a da 'yøt'a ra Pedro

³¹ Nε bi t'εmp'a ra Pedro:

—Ma zu Pedro, nu'a ra zithu bi 'yäh ran t'εdi ngue da zä'a ni mbuihu, in nde ahü gan 'uεxthu tengu'bu i 'uεxt ran dahi yá häi ra trigo. ³² Pε nugä, ya dá äp ma Ta him má zä gui pumbeni ni t'εc'yεihü. Nε nu'bu gän 'yomfεni ts'u, gui 'yεc'yεi xun ho mahøn'a, nε gui zerpa yá mbui ni mi'yεc'yεihü, bi 'yεmbi.

³³ Nε nu'a ra Pedro bi dah puya:

—Nugä, ga ten'na i madague dan ofädiui ogue ga tuui, bi 'yεna.

³⁴ Bi dā'a ra Jesús buya:

—Gra Pedro, dí xi'i, nu'bu hin ní mbah ra øni, ná hyundi xquí cøngui, bi t'εmp'a ra Pedro.

Ra Jesús bi ma mi ts'utho da nu ran unbi

³⁵ Xø bi 'yεmp'u yá xädi buya:

—Nu'bu ra mbadi dá pen'nahü bu gá mamhbu ran ho ma'da'yo, nε hin te gá hyaxhu. 'Be'a gá 'yøthu, ha bin ja 'be'a gätho gá hyomhbu, uague hin'na.

Nε gätho yá xädi bi 'yεna:

—Hin te dá 'behmbe.

³⁶ Pε nuya n'dan'yo gui 'yøthu, gui tux ni buxahu, nε gui hyax ni mbetihu. Nε nu'bu hin'yü ni espadahu, gui pä ni pahnihu gui tämhbu n'da. ³⁷ Nguetho i jatho din jagä tengu i mam bu ja rá hman Ojä, i εm bu: “Yü ja'i da 'yεmbi ra ts'om'bäi a,” i εm bu ja rá hman Ojä nanguécä, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁸ Nε nu'u yá xädi bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, i jaje yoho yu espada, bi 'yεn'u.

—Dí gua'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús in yqui Ojä bu ja ra nyuni Olivos

³⁹ Nu'a ra Jesús buya, bi bøm bu ja ra cuarto mi sihme u, bi mba bu ra nyuni Olivos, bi mbähä yá xädi. ⁴⁰ Nε nu'bu mi zøm bu, nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Dami 'yäfü rá ts'edi Ojä gue da zä gui hyäthu yän ts'äte ra zithu, bi 'yεmbi.

⁴¹ Nε nu'a ra Jesús bi 'ue'i ts'u bu mí 'bäh yá xädi, nε bin danyahmu, bin yäui Ojä. ⁴² Nε bi 'yεna:

—Ma Ta'i, nu'bu ni pähä, dami japi ngue hin ga sigä a ra mbohi gá sänni ga sigä, pε hin dín nde ma pähæzε pε go ni pähä dín nde ga øt'ä, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴³ 'Bex bi nequi bu n'da rá m 'behni Ojä mahεts'i ngue bá hanba a í zerpa rá mbui.

⁴⁴ Pε nu'a ra Jesús εmme bi du rá mbui, nε man'da nts'edi bin yäui Ojä. Xøgue ra ji a rá xänthe mi täpu häi.

⁴⁵ Nε bi ndants'a ra Jesús buya, bi mba bu 'buh yá xädi. Pε nu'u, gätho min äha nguetho bi güent yá ja'i u nangue ra dumbui mim beni. ⁴⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Hanja gnán ähmbu. Dami nuhmbu, gan yahü Ojä janangue'a da zä gui tähmbu rán ts'äte ra zithu, bi 'yεmbi.

Bi fent'a ra Jesús

⁴⁷ Nε nu'bu min yahü yá xädi, 'bex bá εpu n'da nets'i yu ja'i, nε bá 'bet'o ra Judas, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. Nε nu'a bi zøm bu 'buh ra Jesús nε bi zuspa rá 'yogu 'bu mi zengua.

⁴⁸ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Grá Judas, ha ran ts'u'ts'i guí dägüi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁹ Nε nu'u mi'da yá xädi 'bu mi nu 'be'a bin ja, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha ga japähe ma espadahe, εn'u.

⁵⁰ Pε him bi dø'mi 'be'a da si'a n'da u, 'bex bi zεcua rán 'yεizagu rá 'yεhe ra ngarpa mbäjä. ⁵¹ Pε nu'a ra Jesús 'bex bi hecua yá xädi:

—O guí øthu a, bi 'yεmbi.

Nε 'bex bi hocua mahøn'a a rá zagu a ran 'yohu. ⁵² Nε nu'a ra Jesús 'bex bin yahü yu ja'i ngue bá εhe da zits'i. Min 'yohu yu ngarpa mbäjä nε yu ngarpa mbädi bu ja ra dänija, nε mi'da yá ngarpi yu judío. Nε bi 'yεmbi:

—Ha drá begä ngue guá hähu ni espadahu nε ni zahü ngue gui sixcahu, bi 'yεna. ⁵³ Hanja hin gá bentcahu bu ja ra dänija, nε zant'a min xänbategä bu. Pε nuya bi zøn ra ora dín ja a bi zänd Ojä nε n'da ora thofo gui tajü, nε'a ra damants'o n'da ora thofo da dägüi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Pedro bi gɔn'a ra Jesús

⁵⁴ 'Bex bi fent'a ra Jesús nɛ bi ts'ixpɛ ja rá ngu ra hmumbäjä. Nɛ nu'a ra Pedro bi denni a na 'bejua thoho. ⁵⁵ Nɛ mi zø bɛ n'da ra sibi bɛ mbo rá mbä't'i rá ngu ra hmumbäjä. Nɛ nu ra Pedro madin tɔspihɛ bɛ yɛ jä'i. ⁵⁶ Nɛ mi 'bäpɛ n'da ra hmute ngue ra 'yɛhɛ bɛ. Nɛ nu'bɛ mi nu'a ra Pedro, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɛ hucua, min 'yohɛ ra Jesús.

⁵⁷ Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni, nɛ bi 'yɛna:

—Nu'i grá xisu, xøgue hin dí pɔcä to'o a guí ma, bi 'yɛna.

⁵⁸ Nu'bɛ mi tho n'da zɛ t'ɛ ora, n'da ran 'yohɛ bi nu'a ra Pedro nɛ bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Nu'i grán 'yohɛ, gue'e gmin 'yohɛ ra Jesús.

Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni:

—Hinga guecä, bi 'yɛna.

⁵⁹ Nɛ nu'bɛ mi thoh man'da ora, xø man'da ran 'yohɛ bi 'yɛmbi:

—Nugä, dí pɔcä na ran 'yohɛ. Guehna n'da rá xädi ra Jesús. Nehna ra mɛngu Galilea na, bi 'yɛna.

⁶⁰ Pɛ nu'a ra Pedro bi dɔti:

—Nu'i grán 'yohɛ, hin dí pɔcä 'be'a guím ma, bi 'yɛna.

Nɛ 'bex bi mbah ra øni bɛya. ⁶¹ Nu'a ra Jesús 'bex bin yɛgui nɛ bi hyant'a ra Pedro. 'Bex bi bɛn'a ra Pedro xí xi'a rá Hmu, ngue bi 'yɛmbi: “Dí pɔcä nu'bɛ hin ná mbah ra øni, hyundɔ xquí cøngui,” ngue xí 'yɛmbi. ⁶² Nɛ nu'a ra Pedro bɛya, bi mba bɛ thi nɛ bin zoni, bi bɛnman'ɛ 'be'a bi 'yøt'e.

Ra Jesús bi t'ɛspi

⁶³ Nɛ nu'ɛ yɛn 'yohɛ mi fä'a ra Jesús, bin ɛspate tho'ɛ. ⁶⁴ Nɛ bi gorpa rá dä ra Jesús, nɛ bi mbɛmp' pɛya, nɛ bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Grá pøngahyá, xije to'o bi mbɛp'a'i, bi 'yɛmbi.

⁶⁵ Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu ran ts'o bi xi'a ra Jesús.

Ra Jesús bi juqɔnba yɛ ngɛrpi yɛ judío

⁶⁶ Nɛ nu'bɛ mi hyax pɛya, bim pɛti bɛ yɛ dɔc'yɛi, nɛ yɛ ngɛrpa mbäjä, nɛ yɛ xänbate nijä. Nɛ nu'ɛ bi zixpɛ madím pɛti gätho yɛ ngɛrpi yɛ judío, ngue di juqɔnba ra Jesús. Nɛ bi 'yɛmp'a:

⁶⁷ —Dami xije ya, ha majuaɔni gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojä.

Nɛ nu'a ra Jesús bi dɔti:

—Madague'a ga xi ahɛ, hin gui 'yɛc'yɛigahɛ. ⁶⁸ Nɛ ngutho'bɛ ga än'nahɛ n'da ran t'änni, hin gui thəhmbɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁶⁹ Pɛ nuya, bi zø n ra ora ga com'be rá ts'edi Ojä nuixte thoho, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁷⁰ Nɛ nu'ɛ mi hupɛ bi 'yänni:

—Ha gue'e rá Ts'ant'ɛ e Ojä 'bɛ.

Nɛ nu'a ra Jesús bi dɔti:

—Gue'a guí mamhbɛ, bi 'yɛna.

⁷¹ Pɛ nu'ɛ bɛya, 'bex bi 'yɛn'ɛ:

—Hingui jatho ga homhbɛ mi'da yɛ tes-tigo, nguetho ya bin juqɔnzehɛ, nɛ dá øhmbɛ a bi ma, bi 'yɛn'ɛ.

23*Ra Pilato bi juqɔnba ra Jesús*

¹ Janangue'a bi ndants'ɛ, bi zix'a ra Jesús bɛ 'bɛh ra ts'ut'abi Pilato. ² Nɛ gätho ɛ bi yap'a ra Jesús. Nɛ bi 'yɛmp'a ra Pilato:

—Nuna ran 'yohɛ i 'bäcua, ɛmmɛ i hät yɛ jä'i, nɛ bi xih yɛ jä'i ngue hin din jut yɛ renta im man ra ts'ut'abi Roma, nɛ bi mansɛ ngue guesɛ ra Cristo, ra hmuts'ut'abi na, bi 'yɛn'ɛ madí yap'a ra Jesús.

³ Nɛ nu'a ra Pilato bɛya, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha majuaɔni gue'e rá hmuts'ut'abi yɛ judío.

Ra Jesús bi dɔti:

—Gue'a gá ma, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Pilato bɛya bi 'yɛmb yɛ ngɛrpa mbäjä nɛ yɛ jä'i mi 'bäpɛ:

—Xinga n'da ra ts'oqui dá tɔnbä na ran 'yohɛ, bi 'yɛna.

⁵ Pɛ ɛmmɛ man'da nts'edi bi man'ɛ yɛ yapate:

—Nuna ran 'yohɛ bi dɛ'ma n'da ran heque nangue 'be'a bi xänba yɛ jä'i. Gue'a bi 'yørpɛ ja ra häi Galilea, nɛpɛ ra xɛqui Judea, nɛ nuya bi zøcua ja ra hnini Jerusalén, ngue da 'yøt'ua, bi 'yɛn'ɛ.

Ra Herodes bi juqɔnba ra Jesús

⁶ Nu'bɛ mi 'yøde 'be'a bi man yɛ jä'i, nu ra Pilato bi 'yänni:

—Ha ra mɛngu bɛ Galilea na ran 'yohɛ 'bɛ.

7 Ne nu'bu mi bađi gue ra mengu bu Galilea a ra Jesús, bi manda da ts'ixpu 'buh ra Herodes. Nguetho ra Herodes ra ts'ut'abi bu ja ra häi Galilea, ne gue'a ra pa i 'burpu ja ra dahnini Jerusalén a. 8 Ne nu'a ra Herodes, 'bu mi nu'a ra Jesús, bin johya, nguetho mi øde 'be'a gätho mi øt' ra Jesús, ne in nde da nu n'da ran t'øt'e nuixte. 9 Ne nu'a ra Herodes, xun ngu bi 'yän yun t'änni, pe nu'a ra Jesús him bi 'yurpatho ra güenda, xingui ts'u bi dađi. 10 Ne hinga yatho mi 'bäh yu ngurpa mbäjä, ne yu xänbate nijä, ne emme ts'edi bi mbafi, di yap'a ra Jesús. 11 Pe nu'a ra Herodes ne yä dofai, emme bi denthoho a ra Jesús, ne xingui ts'u bi numansu'a. Ne nu'u yu dofai bi het'a ra pahni tengu yä pahni yu hmuts'ut'abi, ne bi mbenh mahøn'a bu 'buh ra Pilato. 12 Ne madín sähmi a ra Herodes a ra Pilato, pe nu ra pa a, bin amigoui buya.

Nu ra Pilato bi manda dí ho ra Jesús

13 Ne nu'a ra Pilato bi zon'du yu ngurpa mbäjä ne'u mi'da yä ngurpi yu judío. 14 Ne bi 'yembi:

—Guá sihu na ran 'yohu 'bäcua, ne gá xijü ra hyäte na. Pe xun ngu yun t'änni xtá ändä ne xinga n'da ra ts'oqui dá tñnbä na, bi 'yena. 15 Ne xinga gue'a ra Herodes bi ma xtán dñba n'da rá ts'oqui, ne bá pentho ua mahøn'a. Ne hin'yü 'be'a bi 'yøt'na ran 'yohu gue dí nu ran däte. 16 Nuya, ga manda da 'bei ne nubuya ga thøtho, bi 'yena.

17 Nguetho nu ra Pilato nzađi di thø'a n'da ra ofädi 'bu i ja ram peti ran dābaxjua. 18 Pe nu yu jä'i emme bi mbafi ne n'dat'a bi man u:

—Dami hyo na ran 'yohu, ne go gui thø'a ra Barrabás, bi 'yēn'u.

19 Ne nu'a ra Barrabás, ra hyodu a, ne mi ofädi nguetho bi parpa yu jä'i din sähmbu ra ts'ut'abi. 20 Pe nu'a ra Pilato, emme min nde di thø'a ra Jesús, ne bi zäpi din yahü yu jä'i mahøn'a. 21 Pe nu'u yu jä'i emme i mbafi. Ne bi 'yēn'u:

—Cuarpu ja ra pont'i, bi 'yēn'u.

22 Ne ná hyundi buya, bi 'yän'na ra Pilato:

—'Be'a ní ts'oqui bi 'yøt'na ra Jesús, xinga n'da ra ts'oqui xtá tñnbä ngue dí nu ran däte, pe 'be da gua'a m'bei ga xocä buya, bi 'yēn'a.

23 Pe man'da nts'edi bi mbah yu jä'i, ne n'dat'a bi ma ngue di cuarpu ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi dāha 'be'a min nde buya. 24 Nguetho nu'a ra Pilato bi manda da t'øt'a 'be'a go i nde yu jä'i. 25 Go bi thø'a ra Barrabás, ngue bi man yu jä'i, madague'a in ofädi a nam parpate ne ne'a in hodu. Pe nu'a ra Jesús, go bi dāp'u yu jä'i da 'yørpe tengu mim beñi da 'yørpe.

Nu ra Jesús bin cuatpu ja ra pont'i

26 Ne nubuya, bi ts'ixa ra Jesús bu ndehnini. Ne bin c'athu n'da ran 'yohu, í Simón, ra mengu bu ra hnini Cirene, ngue ní mba bu ja ra hnini Jerusalén. Ne bi fent'i ne bin japi da duspa rá pont'i ra Jesús. 27 Ne n'dan nets'i yu jä'i bi den'na ra Jesús. Ne nu'u 'da yu xisu zom bu ní mba, i tu yä mbai 'be'a da t'ørpa ra Jesús. 28 Pe nu'a ra Jesús bi hyet'u ne bi 'yēmp'u:

—Gyá zu xisuhu, ngue gyá menguhu Jerusalén, o guí zomhu ngue ga tugä, pe man'da go gui zomhu nangue 'be'a gui nusehu, gyu menguhu Jerusalén, ne ni t'uhnihu. 29 Nguetho da zøn ra pa xun u tho ran unbi guin nuhu. Ne him man gui samhbu yu xisu him bi dñ yä t'uhnü, pegue guim bēmhu majapi u, nguetho ya njo'o yä t'uhnü da nu'a ran unbi xun u tho tengu da nu ni t'uhnihu. 30 Ne da 'yēn'i 'da: “Man'da xun ho 'bu xtan yøt' yu t'øhø ne yu nyuni xtan gogbahü, xinda gue'bu ga thoqui ga nuhu ran unbi xun u tho,” da 'yēn i 'da. 31 Ne gui pāhmbu, nu'bu xun u tho ran unbi bi t'ørpa n'da ngue hin'yü rá ts'oqui, man'da xun u tho da t'ørpa u ja yä ts'oqui, bi 'yēn'a ra Jesús 'bu mi xih yu xisu i zoni.

32 Ne'u yoho yun 'yohu bi ts'its'i ngue 'darpu da thohu a ra Jesús. Pe gätho u yoho mi ja yä ts'oqui u. 33 Ne gätho bi zøm bu ja n'da ra nyuni t'ēmbi ra yaxmu. Guerpu bi mba ma cuati bu ra Jesús ne'u yoho yun 'yohu. N'da a n'da bi guarpu ja yu pont'i. 34 Ne nu'a ra Jesús bi 'yēna:

—Ma Ta'i, dami punba a i ørcä ya yu jä'i, nguetho hingui pađi 'be'a i øt'e, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne nu'u yu dofai bi 'yøt'a n'da ran taha to'o da gaxa rá pahni ra Jesús. 35 Ne mi hand thoho yu jä'i. Ne nu yä ngurpi, emme bi den thoho ne bi 'yēna:

—Nun_u ran 'yoh_u bi pø'i 'da, i sä dim pøse ya gue'b_u gue'a ra Cristo rá Thahni Oj_u n_u, bi 'y_{en}'_u.

³⁶ N_e'_u y_u dof_ui ξ mm_e bi dentho_u n_e di säti di un'na ra vino x_un ju, ξ mbi da zi a ra Jesús. ³⁷ N_e bi 'y_{em}bi:

—Nu'b_u gue'e rá Hmuts'ut'abi y_u judío, damim pøse 'b_u, bi 'y_{en}'_u y_u dof_ui.

³⁸ N_e mán't'o't'i n'da ra xithe b_u ja ra pont'i b_u ja rá y_u ra Jesús. N_e nt'o't'i b_u: “Nuna rá Hmuts'ut'abi y_u judío na.”

³⁹ N_e nu'a n'da ran 'yoh_u mi cuat rá pont'i mi 'bäp_u nán ja rá hyo ra Jesús, bin sante thoho. N_e bi 'y_{ena}:

—Nu'b_u maju_uni gue'e grá Cristo, hanja hin gám pøse, necä'be xquí pøc'be, bi t' ξ mp'a ra Jesús.

⁴⁰ P_e nu'a man'da ran 'yoh_u mi cuarp_u b_uya, bi hecpa a bin sante n_e bi 'y_{em}bi:

—Ha xíngui ts'_u guí su Oj_u, n_e 'dat'a man unbih_u, bi 'y_{ena}. ⁴¹ P_e nugüi, ran d_ute rán säui a dá øt'ui. P_e nuna ra Jesús, xíngui ts'_u ran ts'o bi 'yøt'na, bi 'y_{em}bi.

⁴² P_e nub_uya, bi 'y_{em}mp'a ra Jesús:

—Dami b ξ nc 'b_u bin ja ni ts'edi ngue gui manda ua, bi 'y_{ena}.

⁴³ Nu ra Jesús bi 'y_{em}bi:

—Maju_uni dí xi'a'i, ga sømmi nám pa ya b_u mah ξ ts'i, bi 'y_{em}bi.

Bi du ra Jesús

⁴⁴ P_e nu'b_u huxyadi, bim 'b ξ xui gätho ra ximhäi, asta gue'b_u hyunde. ⁴⁵ N_e nu'b_u mim 'b ξ xui, bin x ξ ngui nde ra 'bø't'e i ndam b_u mbo ra d_unij_u. ⁴⁶ N_e nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi, n_e bi 'y_{ena}:

—Ma Ta i, dadí d_u'a ma te ya, bi 'y_{ena}.

N_e 'b ξ x bi du b_uya.

⁴⁷ N_e nu ra hmudof_ui mi 'bäp_u, 'b_u mi nu 'be'a bin ja, bi 'y ξ spa Oj_u, n_e bi 'y ξ ns_e:

—Maju_uni nun_u ran 'yoh_u hin te mi ja ra ts'oqui, bi 'y_{ena}.

⁴⁸ N_e gätho na ngu y_u j_u'i 'bäp_u ngue y_u nute, 'b_u mi nu 'be'a bin ja, 'b ξ x bi mba y_u ngu, bi b ξ ndumb_ui n_e bi hyonya thoho.

⁴⁹ P_e nu' u y_u amigo ra Jesús n'danni ts'_u mi 'bäi. N_e'_u 'da y_u xisu mi ten'na ra Jesús 'b_u mambá n ξ xp_u ja ra häi Galilea, gätho bi nu 'be'a bi t'ørpa ra Jesús.

Bi t'ä'a ra Jesús

⁵⁰⁻⁵¹ N_e mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u, í José, ra m ξ ngu b_u ra hnini Arimatea, n'da rá hnini y_u judío b_u ra x ξ qui Judea. Nu'a, ra hoc'j_u'i a, n_e mi hnumansu. N_e mi tøm' ra pa di manda ua rá ts'edi Oj_u. N'da rá ng ξ rpi y_u judío a, p_e hinga 'da'ingu bi b ξ mhb_u _u bi ju ξ nba ra Jesús. ⁵² N_e nu'a ra José bi mba b_u bí 'b_uh ra Pilato n_e bi 'y_{äp} rá ngøc'y_ei ra Jesús ngue da 'y_ägui. ⁵³ N_e bi tong b_u ja ra pont'i a ra Jesús. N_e bi mbantpa rá j_u'i ra Jesús n'da ra hoc'bø't'e x ξ n ho, n_e bi g ξ r_pu ja n'da ra hy ξ do xínga n'dand_ui bi 'yo n'da ra du. ⁵⁴ N_e nu'b_u mi 'y_ägui, gue'a ra pa din sä y_u j_u'i ngue da nu ra pa ran säya.

⁵⁵ N_e nu' u y_u xisu, mi ten'na ra Jesús 'b_u xí n ξ xp_u ja ra häi Galilea, bi den'na ra José n_e bi nu hap_u bi jät'a ra Jesús, n_e mi nu hap_u án ja rá y_u. ⁵⁶ N_e nu y_u xisu bi mba b_uya, di hoc ra 'y ξ thi i y_uman'u, n_e ra aceite da gospa rá j_u'i ra Jesús. P_e nu'b_u mi mb_u'a ra pa ran säya, bin säya tengu thoho bi mam b_u ja yán t' ξ di.

24

Bi d ξ mb ξ ni ra Jesús b_u ja rán 'y_ägui

¹ N_e t' ξ xuditho ra pa ndomingo, nu' u y_u xisu bi dux ra 'y ξ thi bi hoqui, n_e bi mba b_u ja ran 'y_ägui ngue ra hy ξ do guerp_u mi o ra Jesús. ² N_e nu'b_u mi zøm b_u, bi nu, ya xí mba nj ξ nni a ra do mi juaxp_u ja ra hy ξ do. ³ N_e 'b ξ x bi y ξ r_pu mbo, p_e him bi d ξ m b_u rá j_u'i ra Jesús. ⁴ N_e nu'b_u mi 'bäp_u n_e din 'yomf ξ ni 'be'a bin ja, 'b ξ x bim 'bähmb_u yoho yám 'behni Oj_u, mi he y_u pahni di f ξ xni. ⁵ N_e nu' u y_u xisu, ξ mm_e bin su n_e bi hy ξ 't' u y ξ n 'yoh_u. N_e bi 'y_{em}mp' u:

—Hanja gní hyomhb_u ua n'da ran 'yoh_u i 'b_ui, guecua ja ran 'y_ägui. ⁶ Nu'a guí homhb_u, bi ndants'a, njo'o ua a. Nde'b_u guim b ξ mhb_u a bi xi ah_u 'b_u gám 'b ξ hmb_u b_u ja ra häi Galilea. ⁷ Ngue bi ma jatho da nu ran unbi, n_e da mba ma d_u b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi, n_e da du b_u ja ra pont'i, n_e nu'b_u ná hyu pa da d ξ mb ξ ni, bi 'y ξ n'ah_u, bi 'y ξ n' u yám 'behni Oj_u.

⁸ N_e nu' u y_u xisu bi b ξ m b_uya 'be'a xí man'a ra Jesús. ⁹ N_e bi n ξ xp_u ja ran 'y_ägui, bi mba b_u 'b_u'u 'de'ma'da y_u xädi ra Jesús n ξ ' u gätho mi'da, n_e bi xi' u 'be'a bin ja b_u ja ran 'y_ägui. ¹⁰ N_e nu' u y_u xisu, ra María

Magdalena a n'da, nε ra Juana a man'da, nε ra María rá mbe ra Jacobo a man'da, nε'μ mi'da min 'yohμ gue' μ bi xi'μ yá xádi a ra Jesús 'be'a bi nu bμ ja ran 'yāgui. ¹¹ Pε nu'μ yá xádi, him bi 'yεc'yεi 'be'a bi man yμ xisu, nε bi 'yεmbi bi bεnse 'be'a bi man'μ.

¹² Pε nu'a ra Pedro, bi mba n'dihi bμ ja ran 'yāgui nε bi nu bμ mbo. Nε bi nu mi 'bøntho bμ ra 'bø't'e má mbant'i ra Jesús. Nε bi mbeng bμ ja rá ngu bμya, bi hyonya thohe 'be'a bin ja.

Ra Jesús bin 'yohμ bμ 'yu 'da yá 'yεc'yεi

¹³ Nε gue'a ra pa bi mba yoho yμ 'yεc'yεi bμ ja ra hnini Emaús ngue hinga yatho, hyu ora tho ná 'yo. ¹⁴ Nε i mam bμ ní mba 'be'a bin ja bμ Jerusalén. ¹⁵ Nε gátho ná ya'μ, bi zμpμ 'yu a ra Jesús nε bin 'yohμ. ¹⁶ Nε nu'μ bi nu a, pε him bi bādi to'o a. ¹⁷ Nε nu'a ra Jesús bi 'yān'da:

—'Be'a guí mammi.

Nε nu'μ yoho bim 'bāpμ bμya, nε εmme tu yá mbai.

¹⁸ Nε nu'a n'da í Cleofas bi dāti, bi 'yεna:

—Masque høn'a zεhε hin guí pādi 'be'a bin ja bμ Jerusalén yμ pa i ja bμya, bi 'yεmbi.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yānni:

—'Be'a bin ja bμ.

Nε bi xih pμya 'be'a bin ja, bi 'yεmbi:

—Nu ra Jesús, ra mεngu Nazaret, n'da rá pøngahyā Ojā εmme mi ja rá ts'edi, bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte nε bi hoc yun zāman'μ. Nε bi 'yøt' ran ho bμ na nu Ojā, nε nu yμ jā'i bi numansu a. ²⁰ Nε nu'μ yμ ngurpa mbājä nε mi'da ma ngurpihμ, bi dā'a ra Jesús bμ 'bμh ra ts'ut'abi ngue da tho. Nε bi mba ma cuati bμ ja ra pont'i bμya. ²¹ Nε nugāhe, dá bεmhbe gue'a da yañjμ dyá jā'i israelgāhμ, nε xtín jase ma ts'edi zεhεhμ mahøn'a. Pε ya ná hyu pa ya bi tho. ²²⁻²³ Pε nu'μ 'da yμ xisu ma mi 'yεc'yεihe, mán t'μxuditho bi mba bμ ja rán 'yāgui, guerpμ bí o ra Jesús, pε him bi dīm bμ a, nε bá peng bμ ja ra ngu bi xije 'be'a bi nu, nε bi man'μ bi nu 'da yám 'behni Ojā mahεts'i, bi xifi i 'bμ'a ra Jesús. Nε εmme dadí hyonya thohe. ²⁴ Pε nu'μ 'da man 'yohe, bi mba bμ ja ran 'yāgui nε ngutho bi man'μ ngue hin'yμ bμ rá jā'i, bi 'yεn'μ yμ 'yεc'yεi.

²⁵ Pε nubμya, nu'a ra Jesús bi xi'μ min 'yohμ:

—Nu'au, guí 'yāmbaiui nε xingui ts'μ guí εhya guí 'yεc'yεiui 'be'a gátho bi man yá pøngahyā Ojā. ²⁶ Nguetho gátho μ bi ma jatho da nu ran μnbi ra Cristo, gue'bμ go bi gonhui rá ts'edi Ojā, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Nε nubμya, bi xi'μ 'be'a gátho bi man yμ pøngahyā ngue din ja, nε 'be'a nam bøn'a nt'o't'i bμ. Bi dμ'mi bμ rá mbadi rá søcuā ra Moisés nε bi xifi gátho μ mi'da yá søcuā Ojā.

²⁸ Nε nu'bμ mi ts'utho da zøm bμ ní mba, nu ra Jesús bi 'yøt'e tengu 'bμ da thogui.

²⁹ Pε nu'μ yoho min 'yohμ bi zāmmi din oxhμ bμ, nguetho bin de. Nε nu'a ra Jesús bμya, bi gohmbμ bμ μ.

³⁰ Nε nu'bμ min sihmεhμ, nu ra Jesús bi hyāc ra hmε, nε bi un ra jamadi Ojā, bi xeni, bi un'dμ mi 'bμpμ bμya. ³¹ 'Bεxgue 'dahmantho bi bādi to'o a ra Jesús tengu'bμ ja bin zø yá dā. Pε nu'a ra Jesús 'bεxque bim 'bεtho bμ, him bi nu hapμ í mba. ³² Nε nu'μ yoho bin yaše μ, bi 'yεn'μ:

—Pε hanja hin dá pāhmi 'bμ mán c'athμ bμ ja ra 'yu. Ha him bin johya ma mbaiui 'bμ mí xicui 'be'a nam bøn'a rá m hma Ojā, bin 'yεmzεhε μ.

³³ 'Bεx bi ndants'i, bi mbeng bμ Jerusalén, nε bi dīm bμ μ 'de'ma'da ngue madím pεtihμ mi'da yμ jā'i. ³⁴ Nε εmme madí johya μ, nε i ma ngue bi ndants'i mahøn'a ra Hmu nε bin yaui ra Pedro. ³⁵ Pε nu'μ bi zøhø ngue min 'yohμ ra Jesús bμ 'yu, bi xi'μ mi'da 'be'a bi 'yørpμ 'yu. Nε bi xi'μ ngue gue'a í bā'a ngue bi xen ra hmε ra Jesús.

Ra Jesús bin 'yuse bμ 'bμh yá xádi

³⁶ Nε nu'bμ gátho na ya'μ yμ xádi, ya xí 'bāpμ ra Jesús 'bμ mi nu. Nε bi zεngua μ, bi 'yεmbi:

—Gan johyahμ.

³⁷ Nε εmme bin su, bi bεni gue i nu n'da ran dāhi, ngue him majuāni. ³⁸ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'μ:

—Hanja ngue in jabμ nin 'yomfεnihμ, nε hingui sá guí 'yεc'yεigahμ. ³⁹ Dami hyεtcahμ, nε guin nuhμ ma 'yε nε ma gua, nε guí nuhμ ngue gueczεhεgā. Dami thāqui, janangue da zā guí pāhmbμ ngue i ja a ma ngøc'yεi. Pε nu'a n'da ran dāhi tengu

guím bɛmhɓa, hinguin 'youi rá ngɔc'yɛi a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁰ Nɛ nubɔya, bi 'yut'ɔ yá 'yɛ nɛ yá gua. ⁴¹ Pɛ guexta'a him 'bexque bi 'yɛc'yɛi nguetho bi hyonya thoho, nɛ xin di johya ɔ. Nu ra Jesús bɔya, bi 'yápi 'bɛ'a da zi. ⁴² 'Bex bi un'na n'da xɛqui ra huɔ. ⁴³ Bi hyám bɔya nɛ bi za, nɛ gátho yɔ jɔ'i mi 'bɔpɔ bi nu. ⁴⁴ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɔ:

—Nuya bin ja 'bɛ'a gátho dá xi ahɔ 'bɔ mám 'bɔhmbɔ. Ya dá xi ahɔ gue din ja a nt'o't'i bɔ ja yán t'ɛdi ra Moisés, nɛpɔ ja yá sɔcuɔ yɔ pɔngahyɔ, nɛ'a nt'o't'i bɔ ja yɔ thuhu, yɔ salmo, nɛ ya bin ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu ra Jesús bɔya, bi xocpa yán 'yomfɛni ngue da zä da bɔ'ɔ 'bɛ'a nam bɔn'a rá m Hman Ojɔ. ⁴⁶ Nɛ bi 'yɛmp'ɔ:

—Nt'o't'i bɔ ja rá m Hman Ojɔ gue da nu ran ɔnbi ra Cristo, nɛ da tho, nɛ ná hyu pa da dambɛni. ⁴⁷ Nɛ nt'o't'i bɔ ngue dí mbɔpɔ Jerusalén da hman ran ho ma'da'yo, nɛ gátho ná ngɔni ra ximhäi, nɛ da sih yɔ jɔ'i di päh yán 'yomfɛni nɛ da mba ma punbi yá ts'oqui, ngue nangue rá thuhu ra Cristo. ⁴⁸ Nu ahɔ, sä guim mamhbɔ majuɔni ran ho ma'da'yo, nguetho gá nuhɔ 'bɛ'a gátho bin ja. ⁴⁹ Nɛ gua pɛn 'nahɔ rá Hogandahi Ojɔ bi mam ma Ta di 'da ahɔ. Pɛ jatho gui tɔmhɔ ua Jerusalén, gue'bɔ go bá ɛh mahɛts'i rá ts'ɛdi gan 'yohɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛm'bɔ min yáhu yá xädi.

Bi ndex mahɛts'i ra Jesús

⁵⁰ Nu'bɔ mi gua'a bi man ra Jesús, bi zix ɔ yá xädi bɔ ja ra 'yu ní mba bɔ Betania, nɛ guɛpɔ bi 'uɔ'ts' yá 'yɛ nɛ bi jɔp'ɔ bɔya. ⁵¹ Pɛ nubɔya bi zopɔ ɔ yá xädi nɛ bi ndex mahɛts'i. ⁵² Nɛ gátho ɔ mi 'bäpɔ bi 'yɛspi nɛ ɛmmɛ bin johya yá mbai ɔ. Nɛ bi mbeng bɔ Jerusalén bɔya. ⁵³ Nɛ gátho yɔ pa bin de bɔ ja ra danija, mi numansu Ojɔ nɛ bi un ra jamadi Ojɔ bɔ. Nɛ hɔnt'a dí xi'a ya.

Xuua Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Xuua rá xädi ra Jesús, nε xin rá 'bäiui a

Nu'a ra Cristo t'εmbi ram Hma

¹ Nu'a ra Cristo tengub_u ram hma nguetho di jaj_u ga p_uhmb_u Oj_u a. Nε ya xmi 'b_u 'b_u hin te mí ja ra ximhäi, nε i 'b_uhmi Oj_u a, nε nu'a Oj_u a. ² Nε gue'a mí 'b_uhmi Oj_u 'b_u rá mb_udi thoho. ³ Gätho bi 'y_ut'e 'be'a i ja. Nu'b_u hin xtá 'y_ut'a, hin te di ja 'b_u. ⁴ I jase rá te, nε gue'a ní ja y_u te u y_u ja'i, ngue di 'yomfεnip y_u mb_ui u. ⁵ Janangue'a nu'a tengu ran nεqui di yorp_u ja ra 'bεxui. Pε nu'a ra 'bεxui hin da zä di huε't'a ran nεqui.

⁶ Nu Oj_u bi huahna n'da ran 'yoh_u gue'a ra Xuua Nxixy_u a. ⁷ Nu'a ra Xuua Nxixy_u bi thahni da ma nangu'e'a ran nεqui maju_uni, ndepe gätho da 'yεc'yεi ran nεqui y_u ja'i, nangu'e'a bi man'a ra Xuua. ⁸ Pε nu'a ra Xuua Nxixy_u hinga gue'a ran nεqui a, pε bi ma nangu'e'a ran nεqui. ⁹ Nu'a ran nεqui maju_uni, bá εcua ja ra ximhäi, ndepe gätho din ja ran nεqui y_u mb_ui y_u ja'i.

¹⁰ Nu'a ran nεqui maju_uni bi 'y_ut' ra ximhäi, nε bim 'b_ucua, pε nu y_u ja'i ua ja ra ximhäi him bi b_udi gue gue'a. ¹¹ Í z_ucua dí 'b_uhmbe ngue ma mεngugähe a. Pε x_un ngu u him bi 'y_umanho a. ¹² Pε gätho to'o bi zim b_u mbo y_u mb_ui a ra Cristo, nε bi 'yεc'yεi gue y_u y_uante a, gue'a í zä bi x_und mah_un'a Oj_u u ngue bi 'y_ut'e y_u t'uhni zεhε u. ¹³ Pε nu'b_u bi x_und mah_un'a Oj_u n'da, hinguin ja tengu'b_u x_um 'b_u a n'da ra 'uere, ngue bi ndese y_u ja'i nε nangu'e y_u ja'i zεhε, pε bim 'b_ui mah_un'a nangu'e Oj_u.

¹⁴ Nε nu'a tengu'b_u ram hma bin ja'i a, nε mí 'b_uhmbe a. Nε dá nuhe rá nuixte nguetho rá 'dats'unt' u Oj_u a, hin hap_u i se a rá mate, nε gätho maju_uni bi ma. ¹⁵ Nu'a ra Xuua Nxixy_u bim p_ungahy_u nangu'e'a. Nε ts'edi bi ma bi 'yεna:

—Nuna guehna dá mangä 'b_u má xi ah_u, m'bejua ba εhε, pε man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'b_u 'b_u rá mb_udi

thoho, nε hin'na gä, mí εngä, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixy_u.

¹⁶ Nε gätho gah_u dy_u 'yεc'yεih_u, dá h_umhb_u rá mate x_un ndoho, nε thocua thoho di 'daj_u man'da rá mate. ¹⁷ Nu ra Moisés bi x_ungah_u y_un t'εdi Oj_u. Pε nu ra Jesucristo bi 'daj_u rá mate ngue maju_uni dí zingdah_u Oj_u a. ¹⁸ Njo'o n'da ra ja'i da zä da nu Oj_u ngue xtám b_use, hinda h_unt'a rá 'dats'unt' u dim p_useui a rá Ta, nε gue'a bi jaj_u dá p_uhmb_u a.

Ra Xuua Nxixy_u bi ma to'o a

¹⁹ Nu' u ma ng_uripihe dy_u judiohe dy_u israelhe ngue mí 'b_up_u ja ra d_uhnini Jerusalén, bi mba u 'da y_u mbäjä nε' u 'da y_um fäts'ih_u, bi z_um b_u 'b_uh ra Xuua Nxixy_u da 'yänni to'o a. ²⁰ Nε nu'a bin ju_unni, him bin c_uni, nε bi 'yεna:

—Hinga guecä dra Cristo gue x_u huand Oj_u, bi 'yεn'a.

²¹ Nε bi t'änni mah_un'a:

—To'o e, ha gue'e gra Elías.

—Hin'na, hinga guecä, bi 'yεn'a.

—Ha gue'e gra p_ungahy_u bi man ra Moisés gue ba εhε.

Nε bi d_uti:

—Hin'na, bi 'yεntho.

²² Nε bi t'änni mah_un'a:

—To'o e. Xije. Nu'b_u gui xije nε da zä ga xihmbe u bá p_ungähe b_uya.

²³ Nε bi d_u'a ra Xuua Nxixy_u b_uya:

—Nugä guecä bi man ra p_ungahy_u Isaías 'b_u mi ma: “Dim 'b_u a n'da dim 'b_up_u ma'ueni ra hnini, nε ts'edi da ma di hoc y_u mb_ui y_u ja'i gue da 'y_umanho ra Hmu 'b_u bi z_uh_u,” bi 'yεn'a ra Isaías, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixy_u.

²⁴ Nε nu' u bi z_um b_u, y_um 'behni y_u fariseo u. ²⁵ Nε bi t'εmp'a ra Xuua:

—Hanja gní 'y_ut' ran xixy_u 'b_u hinga gue'e grá Cristo, xínga gue'e grá Elías, xínga gue'e man'da ra p_ungahy_u bi man ra Moisés.

²⁶ Nu'a ra Xuua b_uya bi d_ut' u, bi 'yεna:

—Nugä, ra dehe thoho ná xixy_uba y_u ja'i, pεgue i 'bä inde n'da ran 'yoh_u ua dí 'b_uhmbe, ngue hin guí p_uhmb_u 'be'a di 'yεt'ui a. ²⁷ Nuna guehna dá mangä ngue m'bejua di d_ump' rá 'bεfi, pε man'da nuixte xinda guecä, janangue'a hin dí sacä tengu a, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixy_u.

28 Nε guehya gätho yän t'änni bi hmam bu ja ra xequi Betábara, n'danguadi ra dätthe Jordán, guepu bi 'yot' ran xixya ra Xuua.

Tengu ra t'ude'yo ra Cristo

29 Nu'bu mi hyats'i, nu ra Xuua Nxixya bi nu ba epu ra Jesús, ne bi 'yemp'u mí 'bähmbu bu:

—Dami hyanthu ya, tengu'bu ra t'ude'yo, nguetho bi zänba Oja dim 'bøts'e zehε, gue di hocpa yú ts'oqui yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi.

30 Nunu guehnu mí mangä nu 'bu má engä: “Ba ε a n'da ran 'yohu m'bejua, nu'a man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bu 'bu rá mbädi thoho, ne hin'nagä.” 31 Nε nugä him mí paçä to'o a t'εmbi ra Cristo. Pe bi siqui ga xixya ahε nangue ra dehe, ngue guí pañmbu to'o a ni yantehε, ma mi israel ahε, bi 'yεna.

32 Nε bi ma majuani ra Xuua Nxixya, bi 'yεna:

—Dá nugä rá Hogandähi Oja bá çah mahεts'i, tengu n'da ra t'azε, ne bi gohmi ra Jesús 'bu má øpa ran xixya. 33 Ja dá paçä buya ngue gue'a. Nguetho nu Oja ngue bi xiqui ga øt' ran xixya nangue ra dehe, ne bi xiqui: “Nu'bu guin nu ma Hogandähi da gajε ne da gohmi n'da ran 'yohu, guí pañdi ngue gue'a di un ma Hogandähi yu ja'i,” bi 'yεngui. 34 Nε gue'a dá nugä a buya, janangue dí mangä: “Guehna rá Ts'unt'u Oja na,” dí engä, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixya.

Yú mbädi yú xädi ra Jesús

35 Xø man'dapa buya mí yo'be mi 'bähmbu ra Xuua Nxixya yú xädigä'be a. 36 Nu ra Xuua Nxixya buya bi hyandi ngue 'yo bu ra Jesús, ne bi 'yεnc'be:

—Dami nuui ya ra t'ude'yo ngue'a rá m 'behni Oja, bi 'yεna.

37 Nu'bu má ø'be a bi ma, dá ten'be ra Jesús. 38 Nε nu'a ra Jesús bin yε 'bu má ten'be ne bi 'yänga'be:

—'Be'a guí hommi, bi 'yεnc'be.

Nε dá än'be a:

—Rabí, nde da ma, xänbate i, hapu guí 'bui.

39 Nε bi xic'be ra Jesús:

—Ga mbähä gua nuui bu dí 'bucä.

Dá mbähmbu buya ne dá nu'be hapu mi 'bui. Nε man'da ora dám 'bu'be bu 'bu má

sømhbe bu, nguetho mbe goho nde 'bu má sømhbe bu.

40 Nε nu'a man'da gue min 'yohe 'bu mi xic'be ra Xuua Nxixya ga ten'be ra Jesús, ra Andrés a, rán 'yohu ra Simón Pedro.

41 Nuna ra Andrés 'bex bi mba bá xi a rán 'yohu.

—Ya dá tım'be ra Mesías, bi 'yεna. Nu'a nde da ma rá Thahni Oja a, ngue gue'a ra Cristo a.

42 Nε nu ra Andrés buya, bi zix'a ra Simón guepu bí 'bä a ra Jesús. Nε nu ra Jesús 'bu min nu, bi 'yεmbi:

—Nu'i gra Simón rá ts'unt'u i ra Jonás. Nuya ga xi a man'da ni thuhu ga hut'a ra Cefas, n'dat'a ra Pedro gue nde da ma, ra do.

Ra Jesús bi zon'na ra Felipe ne ra Natanael

43 Xø man'dapa mahøn'a buya bi βen a ra Jesús da mba bu ra häi Galilea. Nε nu'bu má mbähmbu bin tımmi ra Felipe.

—Dami tεngui, bi 'yεmp'a.

44 Nuna ra Felipe ra mengu bu Betsaida, ne ra Andrés, ne ra Pedro. 45 Nε nu'bu mí mba ra Felipe ne bi dın'a ra Natanael, bi 'yεmbi:

—Ya dá tıngähe a gue mi hmam bu ja rá søcuä ra Moisés, nepu ja yú søcuä yú pøngahya Oja mi hma, ne gue'a ra Jesús ra mengu Nazaret, rá ts'unt'u ra José, bi 'yεn'a.

46 Nu ra Natanael buya bi 'yεna:

—Hague dán zä di nequi n'da ra hocja'i bu Nazaret.

Nu ra Felipe buya bi 'yεmp'a:

—Ga mbe gua nuse.

47 Nε nu'bu min nu ra Jesús gue ba epu ra Natanael, bi 'yεnje bu mi 'bähmbu:

—Dami nuhu nu ran 'yohu ba εhnu ya, gue rán säui njuantho da t'εmbi ra israel, nguetho hingui yoho rán 'yomfεni, bi 'yεna.

48 Bi 'yεn'a ra Natanael buya:

—Hanja guí pañdi gue hingui yoho man 'yomfεnigä ne njam'bu gá nugui, bi 'yεna.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu'bu hin ní zo a ra Felipe, dí pañdi 'be'a gnám bεm 'bu gmi hupu ja ra za, bi 'yεmp'a.

49 Nu ra Natanael buya bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, rá Ts'unt'u i Oja, gue'e bi zän'na Oja gam hmuts'at'abi nanguecähe dyu israelhu, dyu judío hu.

⁵⁰ Nu'a ra Jesús bi 'yemp'a:

—Ha gue'a guí 'yεc'yεigä a dá xi i, gue'b_u má xi i: “Dí p̄adi 'be'a gnám bεm 'b_u gmi hup_u ja ra za.” Pε man'da nuixte guin nu 'b_u m'bejua xinda guehna dá xi i. ⁵¹ Nguetho majuani dí xi i, guin nuh_u da xoh mahεts'i, ngue guin nuh_u yám 'behni Ojā ba çah mahεts'i, nε da zop_u hap_u gä dan 'yogä, nε da ndets'e, gue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn a ra Jesús.

2

N'da ran thqti bin ja b_u Caná

¹ Nε nu'b_u mí tho'a nyopa b_uya bin ja n'da ra dants'ihmε 'b_u mín thqta n'da ra ts'unt'_u b_u Caná ra häi Galilea. Nε bi zom b_u rá mbe ra Jesús, bi mbäx'_u bi hoc ran ts'ihmε.

² Nε ra Jesús necähe yá xädigähe bi ts'oncahe b_u ja ran ts'ihmε. ³ Nε nu'b_u min theh ra gui'uva dá sihe, bi 'yεn'a rá mbe ra Jesús:

—Bin the'a ra gui'uva, bi 'yemp'a ra Jesús.

⁴ Bi dā'a ra Jesús b_uya:

—Ma mbe i, 'be gám bεnse 'be'a ga øt'ä, nguetho hinga na søn ra ora ga øt'a n'da ran t'øt'e nuixte, bi 'yemp'a rá mbe.

⁵ Nε nu'a rá mbe ra Jesús b_uya bi xi _u y_u 'yεhe 'b_up_u:

—Hønt'a go 'be'a da xi ah_u ra Jesús, dami 'yøth_u, bi 'yεna.

⁶ Nε mí hør_u 'dato y_u xaro ngue y_u do, mbe goho 'däte litro i hät'_u. Nguetho i ja ran t'εdi ma mi judíohe gue i jatho din xat'yε.

⁷ Nε nu'b_u mí zøn ra ora bi man ra Jesús, bi xi _u y_u 'yεhe 'b_up_u:

—Dami yus'h_u y_u xaro nangue ra dehe.

—Nε bi yus' p_uya. ⁸ Nε bi 'yεmbi mahøn'a:

—Dami 'yä i ts'_u ra dehe nε gui un'na ra ngurpa 'yεhe, bi 'yεna.

Nε bi un b_uya. ⁹ Nε nu'b_u mí zä a ra ngurpa 'yεhe gue xín gui'uva a ra dehe, bi zä manc_uhi. Pε him bi badi hap_u bi nεqui, pε nu y_u 'yεhe gue bi 'yä a ra dehe mi p̄a _u. Janangue'a nu ra ngurpa 'yεhe bi ma bá ts'i a ra ts'unt'_u da 'yänni nangue ra gui'uva, gue nu'a ra ts'unt'_u go din thqti. ¹⁰ Nε bi t'εmp'a:

—Pε hanja 'be bin niyā _u y_u ja'i, gá un'na ra gui'uva xan c_uhi, nε hinga gue'a zai øt' y_u ja'i a. Pε zai rá mbudi thofo di un a xan c_uhi b_u ja n'da ran ts'ihmε, nε nu'b_u bin niyā y_u

ja'i din t'un'na hin ε ho, bi 'yεn'a ra ngurpa 'yεhe. Nε xinga gue'a mí p̄a a.

¹¹ Nε guehna rá mbudi ran t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Jesús b_u Caná ra häi Galilea, gue bi 'yuh rá ts'edi. Nε man'da dá εc'yεihe b_uya yá xädigähe a.

¹² M'bejua b_uya dá mbähmbe ra Jesús b_u ra hnini Capernaum, nε rá mbe nε yán 'yoh_u. Pε hinga nya'a däm 'b_uhmbe b_u.

Ra Jesús bi mbaxt'a ra dānijā

¹³ Dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén 'b_u ma guerp_u da dät' ra pa mahøn'a ran dābaxjua gue 'b_u mi hyo ra t'ade'yo b_u Egipto mam bombøtahe. ¹⁴ Nε nu'b_u mí yerp_u mbo má mbä't'i ra dānijā, bi nu ngue 'b_up_u y_u mbändani nε y_u mbäde'yo nε y_u mbäts'aha mim pā b_u. Nε mí 'b_up_u _u y_um pämbeti øt' yá 'befi b_u.

¹⁵ Nε bi 'yøt'a n'da ram fei gue ra xahi gue í dεx'_u y_u mbä. Nε gätho bi hyøn a thi y_u mbä nε yán dani nε yá de'yo. Nε bi 'uεnba yá mbeti y_um pämbeti, bi ndønba yá mεxa. ¹⁶ Nε bi t'εmp'_u y_u mbäts'aha:

—Ní mbähä, dami six ni dojah_u. Hingui sä gui 'yøth_u ra nguntäi ua rá ngu ma Ta, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁷ Nε 'bex dá bεmhbe a män t'o't'i ja rá t'ohni Ojā: “Èna da guah ma mb_ui nangue ra dumb_ui 'b_u má nu a ni ngu, nguetho εmmε dín ndepe xtán hotho b_u,” bi 'yemp a rá Ta ra Cristo, bi 'yεn rá t'ohni.

¹⁸ Nu'_u ma ngurpihe dy_u judíohe bi 'yän b_uya, nε bi 'yεmbi:

—'Be'a ní hmεpya gui 'yurcahe ya, n'dahma da zä ga p̄ahmbe 'b_u i ja nin t'εdi gui 'yøt'a gá 'yøt' ya, gue gá hyøn a thi y_u mbä, bi 'yεn'_u.

¹⁹ Nu ra Jesús bi dät'_u:

—Ga xi ah_u ra hmεpya gá 'yäj_u. Nu'b_u gui xoth_u ra nijā ua, nε hyupa thofo dá høh mahøn'a, bi 'yεmp'_u.

²⁰ Bi 'yεn'_u ma ngurpihe b_uya:

—Pε yote ma 'dato njεya án guahna ra nijā, nε guí εna, nhyupa thofo gdí høh mahøn'a, bi 'yεn'_u.

²¹ Pε nu'a ra nijā bi man a ra Jesús, bi ma nangue rá ngøc'yεi zεhe. ²² Nu'b_u mí zøn ra ora bi du nε bi dambεni, 'bexgue dá bεmhbe 'be'a xí man'a, nε man'da dá

paḥmbe majuaṅi a bi man rá t'ohni Oja ne yám hman ra Jesús.

Gátho i pqse ra Jesús

²³ Ne nu'b_u má_m 'b_uhmbe b_u Jerusalén, gue'u y_a pa ran d_abaxjua, x_un ngu ξ na bi 'y ξ c'y ϵ i ra Jesús 'b_u mín nu y_un t'ot'e nuixte bi 'y ω rp_u. ²⁴ Pe nu'a ra Jesús hinga gátho bi xi _u 'be'a mím b ϵ ni, nguetho bi baḍi 'be'a di ja yú mb_ui gátho y_a ja'i, bi baḍi hin da 'y ω manho _u. ²⁵ Ne hinga hnehi tho da sih ra Jesús 'be'a im b ϵ n y_a ja'i nguetho ya i pa a ra Jesús 'be'a di ja yú mb_ui.

3

Bin yqui ra Jesús a ra Nicodemo

¹ Mí 'b_u a n'da ran 'yoh_u, n'da ra fariseo, gue'u min ξ hya da 'y ω t' yán t' ξ di Oja, í Nicodemo a. Nu'a n'da rá ng ω rp_i ma mi-judíohe. ² N'da ra xui bi z ω m b_u 'b_uh ra Jesús, ne bi 'y ξ m_i:

—Xänbate i, dí paḥmbe Oja bi zän'ni i gui xängahe, nguetho hin xtán zä xquí 'y ω t' y_un t'ot'e nuixte 'b_u hin di ze a Oja, bi 'y ξ na.

³ Nu ra Jesús bi daḍi, bi 'y ξ mp'a:

—Majuṅi dí xi a i, nu'a hin dim 'b_ui ma'da'yo, hin da zä da y ω rp_u di manda Oja, bi 'y ξ m_i.

⁴ Nu ra Nicodemo bi 'y ξ m b_uya:

—Hague dán zä dim 'b_ui ma'da'yo n'da gue'b_u x_un d α c'y ϵ i n'da. Ha da zä da y ω t' mah ω n'a b_u ja rá mb_ui rá mbe ne dim 'b_ui mah ω n'a.

⁵ Nu'a ra Jesús bi 'y ξ mp'a:

—Majuṅi dí xi a i, gue nu'a to'o him bim 'b_ui ma'da'yo nangue ra dehe ne rá Hogand α hi Oja, hin da zä da y ω rp_u di manda Oja. ⁶ Nguetho nu'b_u din x α nd y_a ja'i, x ω y_a ja'itho yú t' ω hni, pe nu'_u di x α nd rá Hogand α hi Oja, gue'_u i ja rá te Oja b_u ja yú mb_ui _u. ⁷ Janangue'a o gadi hyonya thoho a dí xi a i, jatho gam 'b_ui ma'da'yo. ⁸ Ne tengu ran daḥi i 'yo h ω nb_u go hap_u in nde, ne guí ω de di h ϵ , pe hin guí paḍi hap_u ní 'y ξ he o hap_u ní mba. Njab_u i ω t' rá Hogand α hi Oja 'b_u bi x α nd mah ω n'a n'da, hingan 'batho ha bin ja 'b_u mí un ra 'da'yote, pe mf α di ngue i ja a, bi 'y ξ n a ra Jesús.

⁹ —Hín dí paḍi 'be'a nam b ω n a guí man ya, bi 'y ξ n'a ra Nicodemo.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'y ξ mp'a:

—Nu'i grá xänbate, zaí guí xänba rá_m Hman Oja _u ma mi israelh_u, hanja hin guí paḍi 'be'a dí xi a i. ¹¹ Majuṅi dí xi i, dí_m mangä a dí pa α cä, ne dí_m ma majuaṅi 'be'a xtá nugä, pe hin guí ha ω mb_u mam hmangä. ¹² Dá xi'a rá 'be ϵ i Oja i ω t' ua ja ra ximhäi, pe hin gá 'y ξ c'y ϵ i. Pe dami 'y ξ c'y ϵ i a, janangue'a da zä ga xi i 'be'a rán 'yomf ϵ ni Oja, ngue 'be ρ _u ní nequi rá 'be ϵ i i ω t' ua.

¹³ Ne h ω ngdä da zä ga mangä ua a, nguetho drá me ω ngugä b_u mah ξ ts'i ne bá ξ cä b_u, guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Ne njo'o man'da ra ja'í ngue bi y ω t mah ξ ts'i ne bá pengui ngue da mangua 'be'a ω t' Oja.

¹⁴ Ne tengu thoho bi 'y ω t' ra Moisés, gue bi cuarp_u mag α ts'i n'da ra poz_u nt'ot'e ra t' ϵ gui, nu'b_u mín 'yo b_u ja ra ω häi, nguetho jatho din jacä din cuarcä mag α ts'i, guecä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Ne nu'b_u bin jacä tengu a, ne h ω nt'a go to'o da 'y ξ c'y ϵ i 'be'a dá tugä b_u, hin da nu ran ω nb_i mazai, pegue din ja ra 'da'yote mazai a, bi 'y ξ n a ra Jesús, bi 'y ξ mp'a ra Nicodemo.

Oja di hu ξ c' u 'b_ucua ja ra ximhäi

¹⁶ Nguetho ϵ mm ϵ di hu ξ gah_u Oja gue dí 'b ω hmb_u ua ja ra ximhäi. Janangue'a bi 'daj_u rá 'dats' ω nt'_u ngue ma y α nteh_u, n'damhma hin da nu ran ω nb_i mazai to'o gátho di d α p rá mb_ui a, pegue din t'un ra 'da'yote mazai. ¹⁷ Nguetho in nde Oja da y α n ϵ j_u guej_u dí 'b ω hmb_u ua ja ra ximhäi, ne hingui_n nde di 'daj_u rá muui ma ts'oquih_u, ne gue'a bí mb ϵ nhua rá Ts' ω nt'_u ua ja ra ximhäi a.

¹⁸ Ne nu'a to'o di d α p rá mb_ui a rá Ts' ω nt'_u Oja, hin da nu a rá muui y α ts'oqui. Pe nu'a to'o hin di d α p rá mb_ui a, pe guehma da nu a xí ts' α nbi da nu nangue y α ts'oqui, nguetho hingui ξ c'y ϵ i a rá 'dats' ω nt'_u Oja.

¹⁹ Ne gue'a bí mb ϵ n Oja ran nequi ua ja ra ximhäi, gue ní nequi 'be'a di ho y_a ja'i. Nu'_u to di ho ra 'be ξ xui hingui s ω m b_u ja ran nequi, nguetho ω t' ran ts'o. Mf α di x_un ho din ω nba _u.

²⁰ Nguetho gátho _u i ω t' ran ts'o hin di ho ran nequi, ne hingui s ω m b_u ja ran nequi, ngue i su hin da hnumanho 'be'a ω t'_u. ²¹ Pe nu y_a ja'í i honi da 'y ω t'a ran ho, i pa b_u ja ran nequi, n'dahma da hnu gue gue'a Oja di ze _u da 'y ω t' ran ho.

Nu ra Xuua Nxixya bi ma mahøn'a nangue ra Jesús

²² M'bejua dá mbähmbe ra Jesús dyä xädihe, dá mbähmbe bu ja ra häi Judea, ne däm 'bühmbe bu 'da yu pa ne dá xixyabahe yu ja'i bu. ²³ Ne'a ra Xuua Nxixya mí øt' ran xixya bu Enón 'darpu ra xequi Salim, nguetho xun ngu yu mbøthe i pøpu, ²⁴ ngue'bu hin ní jot'a fädi ra Xuua Nxixya.

²⁵ Bin junthu 'da u yu mijudíohe u yu xädi ra Xuua, gue bi beñi man'da di muui rán xixya i øt'a ra Jesús. ²⁶ Bi zøm bu 'bä'a ra Xuua Nxixya u yu xädi buya, ne bi 'yembi:

—Xänbate i, nu'a ran 'yohu gmín 'youi bu 'danguadi ra dæthe Jordán, gue gá xije to'o a, pe nuya i øt' ran xixya, ne gätho yu ja'i i tenni.

²⁷ Nu ra Xuua Nxixya buya bi 'yemp'u:

—Guesø Oja bi zänni hangu nangu ra 'befi n'da ngu n'da ngue da zä da 'yøt'a n'da. ²⁸ Nu'ehu guí pähmbu 'be'a gätho däm mangä gue dá xi ahü, hinga guecä drá Cristo, pe nugä bäm 'bet'ogä, gue dá xih yu ja'i din sä da den ra Cristo. ²⁹ Tengu'bu n'da ra hmute din thaçi, da den'na rá ndø. Ne nu'a rá amigo a ran 'yohu bin thaçi, i 'bäpu i ø'a i ma, ne di johya gue i ten'na rá ndø a ra hmute. Dín jadä buya, dadín johyagä 'bu dín nu i ten yu ja'i a ra Jesús. ³⁰ Nu'a ra Jesús jatho da dæha gue nugä, pe nugä jatho ga 'becä, bi 'yæn a ra Xuua Nxixya.

Bí 'yëh mahëts'i ra Jesús

³¹ Nguetho nu'a ra Jesús bá ëh mahëts'i, man'da nuixte a xinda gue u gäthogahu. Pe nuju däm 'bühmbu nangue yu ja'i ua ja ra ximhäi, dyu mænguhu ua ja ra ximhäi, ne hinga gätho da zä ga pähmbu, hønt'a 'be'a da zä da bæ'a n'da ua ja ra ximhäi. Pe nu'a bá ëh mahëts'i man'da xun ho ngue gätho mi'da, ³² ne im ma 'be'a bi nu bu ne 'be'a bi 'yøpu. Pe hingui ngu bi hyänba rá m hman a. ³³ Nu'a to'o bi hyänba rá m hma, bi bædi majuani bi man Oja ngue gue'a rá Ts'unt'u a. ³⁴ Nguetho bá penh Oja a, ne guesø Oja i ya 'bu i ya a, nguetho nte di 'beh rá Hogandähi Oja a. ³⁵ Nu'a ra Ta emme in numanho rá Ts'unt'u, janangue'a bi un ran t'ëdi gätho di manda rá 'befi. ³⁶ Nu'a to'o i ëc'yëi rá Ts'unt'u Oja ya i ja ra 'da'yote mazai, pe nu'a hingui ëc'yëi rá Ts'unt'u Oja,

hin da nu ra te pe guexta'a da nu rá cue Oja mi ja da nu, ne gätho yu pa mazai.

4

Nu ra Jesús bi 'yöp ra dehe ra xisu bu Samaria

¹ Ne nubuya nu yu fariseo bi 'yø a man yu ja'i ngue man'da xun ngu i ten ra Jesús ne man'da xun ngu di xixyabi, xinda gue'a ra Xuua Nxixya. ² Pe nu ra Jesús him bi 'yøzehe ran xixya, pe høngdähe yu xädigähe dá øthe ran xixya. ³ Ne nu'bu mi bæ'a ra Jesús 'be'a mi 'yø u yu fariseo, bi beñi da 'uetho, ngue hin da beñ yu fariseo din sähmi ra Xuua. Bi bøm bu ja ra häi Judea buya, ne dá mbähmbe mahøn'a bu ra häi Galilea.

⁴ Pe guemhma bá thohmbe bu ja ra häi Samaria. ⁵ Ne nu'bu má thohmbe bu, dá sømhbe bu ja ra hnini Sicar, mbe håntho ra xequi bi un'a ra Jacob, bi un'na ra José rá ts'unt'u. ⁶ I jabu n'da ra pozo ra dehe gue bi 'yøt'a ra Jacob maya'bu. Ne guepu bin säya ts'u ra Jesús, nguetho bi yäh ra 'yu. Mbe huxhyadi 'bu má sømhbe bu. ⁷ Ne bi zøm bu n'da ra xisu ra mængu Samaria, da gux ra dehe. Bi 'yæn'a ra Jesús:

—'Daqui ts'u ni dehe, ga sigä ts'u, bi 'yemp'a.

⁸ Ne gätho gähe dyu xädigähe xtá sohmbe bu ra Jesús, ne dá cuthe bu ja ra hnini ga tämhbe 'be'a gätho ga sihe.

⁹ Nu'a ra xisu bi 'yëna:

—Hanja gní zoqui ne guí äc ra dehe, nguetho nu'i grá judío, ne nugä drá mængu Samaria, bi 'yembi.

Ngubu bi man ra xisu nguetho nu ma mijudíohe hinguin zomanho yu mængu bu Samaria. ¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yembi:

—Nu'bu xquí pa a rá mate Oja in nde di 'da'i, ne'bu xquí paqui to'ogui gue dí ä'a ra dehe, xquí 'yác ra dehe di un ra te, ne nugä xcä 'da'a 'bu, bi 'yëna.

¹¹ Ne nu ra xisu bi 'yëna:

—Nu'i grán 'yohu, hin'yu nin jæxthe, ne xun he ua po na ra dehe. Haru ja a ra dehe di un ra te guím ma. ¹² Pe nu mam bombøtahu ra Jacob bi zi ra dehe i po ua ne u gätho yu t'ähni ne yän dani. Ne bi zogahe ra pozo ja ua. Ha man'da ja ni ts'edi ngue

guí ξna man'da xən ho ra dehe gui 'daje, bi 'yɛn'a ra xisu.

¹³ Nε nu ra Jesús bi dət'a bɔya:

—Hønt'a go to'o i sithe ua, gue'a nám 'bɔ ɩ yɩ pa ja bɔya, pɛ i tuthe mahøn'a.

¹⁴ Pɛ hønt'a go to'o da zi ra dehe dadí ungä, njəm'bɔ din tuthe mahøn'a, pɛ din ja tengu n'da ra mbøthe bɔ mbo rá mbɔi njəm'bɔ din thegue, nε gue'a nám 'bɔh mazəi n'da a, bi 'yɛna.

¹⁵ Nu'a ra xisu bi 'yɛmbi:

—Grán 'yohɩ, 'daqui ts'ɩ ra dehe guím ma gue hin dan tuthe mahøn'a, nε hin gua ξcä mahøn'a ua ja ra pozo ga jɩx ra dehe bɔya.

¹⁶ Nu'a ra Jesús bi dət'a:

—Grá xisu, ní mba bá si a ni ndø.

¹⁷ Nu'a ra xisu bi dət'a:

—Njo'o ma ndø, bi 'yɛntho.

Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Majuəni guím ma, njo'o ni ndø.

¹⁸ Nguetho ya hin guí 'bɔhmi 'da ɩ cɩt'a yɩn 'yohɩ xcán thəthɩ, pɛ nu'a guí 'bɔhmi ya hin ni ndøse a. Janangue'a majuəni njo'o ni ndø, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁹ Bi dət'a ra xisu bɔya:

—Nu'i grán 'yohɩ, masque grá pøngahyə Ojə. ²⁰ Xiqui ts'ɩ 'bɛ'a ga øt'ähe, nguetho nu ma tahe mí thənde Ojə ua ja ra t'øhø, pɛ nu ahɩ gyɩ judío ahɩ guí ξmhɩ, jatho da mba n'da bɩ Jerusalén da dənde Ojə bɩ, bi 'yɛna.

²¹ Nu ra Jesús bɔya bi 'yɛmp'a:

—Grá xisu, dami 'yɛc'yɛi a ga xi i, ε maguepɩ da zøn ra pa hinga hønt'ua ja ra t'øhø, xinga hønbɩ Jerusalén din thənde ra Ta. ²² Sä guí ξna guí thəndehɩ Ojə, pɛ hin guí thəndehɩ tengu bi zän zɛhe Ojə ngue din thənde. Nugähe dyɩ judíohe dí thəndehe a bi zän Ojə nguetho bi zän Ojə ma t'ɛc'yɛihe, nɛ'a ra Yənte bi zän'na Ojə ra judío a. ²³ Pɛ bi zän Ojə n'da ra xɛqui bɩ din thənde, guepɩ ja ní mbɔi n'da. Nε mi ts'ɩtho da zøn ra ora, pɛ ya bi zøni, ngue da dənde Ojə nangue yé mbɔi ɩ to majuəni da dənde, nε hin nangue yɩn t'øt'e ua ja ra ximhäi. Nguetho nu'a Ojə i honi to'o da dənde nangue yé mbɔi.

²⁴ Nguetho hin di nɛqui Ojə. Janangue'a hønt'a go to'o da dənde Ojə, jatho da dənde nangue rá mbɔi nε nangue i tɛn'na ram hma majuəni, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁵ Nu'a ra xisu bɔya bi 'yɛmbi:

—Dí pəcä ba ε a rá Thahni Ojə ngue ra Cristo a. Nε nu'bɩ bá ξhe da xəngahɩ xən ho gätho.

²⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Guecä drá Cristogä dín zo'a i ya, bi 'yɛmbi.

²⁷ Nu'bɩ mí gua'a bi man ra Jesús, ε xø dí sømhbe bɩ dyɩ xädigähe. Nε dá hyonya thohohe gue nu ra Jesús mi yəui a ra xisu. Pɛ xinga n'dagähe gue dá änhde hanja bin yəui o 'bɛ'a bin xifi. ²⁸ Nu ra xisu bɔya 'bex bi zopɩ rá mbamhmi, nε bi mba bɩ hnini bi xih yɩ jə'i:

²⁹ —Mbähä nε gua nuhɩ n'da ran 'yohɩ bi xicä gätho 'bɛ'a xtá øt'ä. Ha hinga gue'a ra Cristo 'bɩ, bi 'yɛmp'ɩ.

³⁰ Bi mba yɩ jə'i bɔya da zøm bɩ 'bä a ra Jesús. ³¹ Pɛ nu'bɩ hin ni zøm bɩ yɩ jə'i, nugähe dá xihmbe ra Jesús:

—Xänbate i, xi'bɩ gan sihmɛ ya, dá εmfe.

³² Pɛ bi dət'a ra Jesús, nε bi 'yɛnje:

—Ja man'da ní niyə ma mbɔigä, pɛ hinga ná pəhmbɩ, bi 'yɛnje.

³³ Dán 'yänzɛhehe:

—Ha 'bɩ to'o bi 'uɩni, dán 'yɛmfe bɔya dyɩ xädigähe.

³⁴ Nu'a ra Jesús bi 'yɛnje:

—Tengu'bɩ man ts'ihmɛgä a ngue ga øt'ä rá pähä a bá pəngä nε ga juacä rá 'bɛfi a. Nε gue'a man'da ní niyə ma mbɔigä a.

³⁵ Janangue'a gue'a dí xi ahɩ a ya, nguetho ya ba ξhnɩ yɩ jə'i. Nε ha guí ξmhɩ di 'bɛh man goho zəna din ja ran sofo. Pɛ dami hyanthɩ yɩ ba ξhnɩ, tengu'bɩ n'da ra huəhi ya xɩ 'yot'i gue da mba nsoqui, nguetho 'bexque da zä ga cɩthɩ bɩ dí manda Ojə yɩ. ³⁶ Nε nu'ɩ to i pa ma cɩt'i bɩ din zəm bɩ hønt'bɩ go njəm'bɩ. Janangue'a nu'ɩ to da xoqui di johya, nε nu'ɩ to bi duhu nɛ'ɩ bi xoqui 'da dán johya thoho. ³⁷ Nguetho majuəni rán theui rá 'bɛfi Ojə a bi 'yøt'a n'da ra jə'i, “bi zopɩ rá huəhi bi duhu, nε n'dan'yo bi xoqui,” ngue i man yɩ jə'i. ³⁸ Ya xtá xi ahɩ guí xojɩ hapɩ hin gá tuhmbɩ, xín gá uəfɩ, pɛ n'dan'yo bi 'yøt' ra 'bɛfi bɩ, pɛ guehma guí comhbɩ 'bɛ'a da dət'ɩ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

³⁹ Nε nu'bɩ mí mam bɩ ja ra hnini ra xisu, xən ngu yé mɛnguhɩ bi 'yɛc'yɛi gue ra Cristo a ra Jesús, nguetho bi man'a ra

xisu gue xí xi a ra Jesús gätho 'bε'a xí 'yøt'e.
 40 Nu'b_u mí zøm b_u y_u mεngu Samaria b_u
 'bäh ra Jesús, bi 'yεn'ε:

—Dami 'b_ucua ja ma hninihe, bi t'εmp'a
 ra Jesús.

Nε dán dehe b_u nyopa b_uya. 41 Nε
 εmme man'da x_un ngu bi 'yεc'yεi y_u ja'i b_u,
 nanguε räm hmansε ra Jesús. 42 Bi t'εmp'a
 ra xisu b_uya:

—Ya dí εc'yεihe ya, pε hinga hønt'a gá xije
 ná εc'yεigähe ya, pε nε'a dá øsche bi man na
 ra Jesús. Nε dí p_uhmbε majua_uni ra Cristo na,
 räm pørpate y_u ja'i 'b_ucua ja ra ximhäi, bi
 'yεn'ε y_u ja'i.

Ná mbähmbe Galilea a ra Jesús

43 Nu'b_u mí gua'a nyopa dá pømhbε b_u
 ra hnini Sicar, dá ha_uxhe ra 'yu mahøn'a ní
 mba b_u Galilea. 44 Nε bi mansε ra Jesús,
 nub_u rá häi zεhe n'da ra pøngahy_u hin da
 hnumansu b_u. 45 Pε nu'b_u má sømhbe b_u ra
 häi Galilea, bi numanho ma mεnguhe b_u.
 Nguetho xí nu y_un t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra
 Jesús b_u Jerusalén 'b_u mín ja ra dæmpeti ran
 dæbaxjua, ngue nε'ε xí mba b_u ε.

Bi yq_un rá ts'unt'ε räm fäts'uii ra ts'ut'abi

46 Nε dá mbähmbe ra Jesús mahøn'a b_u
 ra hnini Caná ra häi Galilea, guεp_u xí päh
 ra dehe bin gui'uva. Nε mí 'b_up_u n'da räm
 fäts'uii ra ts'ut'abi x_un ε rá ts'unt'ε, nε i 'bεm
 b_u ja rán oi nub_u ja ra hnini Capernaum.
 47 Nu'b_u mí 'yøde gue bi zøh mahøn'a b_u ra
 häi Galilea ra Jesús nε i 'b_up_u ra hnini Caná,
 nε bá εp_u 'b_uh ra Jesús b_uya, bi 'yørp_u ra
 ts'εdi da zixp_u Capernaum b_u ná 'bεn a rá
 ts'unt'ε, da xospi nguetho nde da du a. 48 Nε
 bi d_u a ra Jesús:

—Pε ha jatho m'bet'o guin nuh_u y_u
 hmεpya nε y_un t'øt'e nuixte, ja gui
 'yεc'yεigah_u b_uya.

49 Pε man'da i humbi sits'i, nε bi 'yεmbi:

—Pε mbεhma ts'ε cuø, xøhma da du ma
 t'uhnigä.

50 Nε bi dæt'a ra Jesús:

—Ní mba bá nu, nguetho hin da du ni
 t'uhni.

Nε nub_uya bi 'yεc'yεi a räm hman a ra
 Jesús, nε bi mba b_uya. 51 Nε bá th_u ε 'da yá
 'yεhe 'b_u mím mba b_u 'yu bi xifi:

—Bi zä ni ts'unt'ε ya, εn'ε.

52 Nε bi 'yänni:

—'Bε'a ma ora bi zä.

Nε bi t'εmbi:

—N'dande mande bi bøn ra pa, bi 'yεn'ε.

53 Nε 'bex bi b_uq'a rá ta gue gue'a ra ora
 mín yaui ra Jesús 'b_u mí 'yεmbi da ya_un a rá
 ts'unt'ε. Jananguε'a nu'a ran 'yoh_u bi dæp rá
 mb_ui ra Jesús b_uya, nε'ε gätho mi'da 'b_up_u
 rá ngu.

54 Guehna bi 'yøt' ra Jesús 'b_u mambá
 penje b_u Judea dá sømhbe b_u Galilea. Ya ná
 yond_u ra hmεpya bi 'yørp_u ja ra häi Galilea.

5

Bi yq_un ran 'yoh_u b_u Betesda

1 M'bεjua b_uya bin ja man'da ra dæmpeti
 ma mijudíohe. Nε dá mbähmbe ra Jesús b_u
 Jerusalén. 2 Nub_u Jerusalén mí po b_u n'da
 ra mbothe mbε håntho b_u ja rá goxthi y_u
 dε'yo, gue ma ndehe dy_u judíohe dí εmfe
 Betesda. Nε jab_u cut'a y_u 'døzangu midí
 mbä'ts'a ra dehe. 3 Nε x_un ngu i 'bom b_u
 y_u mbedi, 'da ε y_u xädä nε ε y_u dogua nε ε
 bi ts'a yá ja'i. Nε gätho ε i tø'mi di 'ya_un ra
 dehe. 4 Nguetho ja'b_u bí εh mahεts'i n'da
 räm 'bεhni Oj_u nε i q_un ra dehe. Nε nu'b_u
 x_un nu di 'ya_un ra dehe, nε nu'a rá mbadi da
 y_up_u ja ra dehe din ho a rá mbedi i ja. 5 Nε
 mí 'bεm b_u n'da ran 'yoh_u, ya ná 'däte ma
 'dε'ma hyäto njεya madí ts'a rá ja'i, him mi
 sä din 'yo. 6 Nε nu'b_u mín nu a ra Jesús, nε
 bi b_udi nya'a thoho mi hεmbi, bi 'yεmbi:

—Ha guín nde xtán ho i, bi 'yεmp'a.

7 Bi dæt'a ra mbedi:

—Dín ndehma th_u, n'yø, pε njongui
 'b_ucua da zixcä n_u ja ra dehe. N'dand_u ngu
 n'dand_u dí εna ga cahn_u ja ra dehe, 'bex go
 i 'bet'o ε 'da.

8 Bi 'yεmp'a ra Jesús b_uya:

—Dami ndants'i jax ni fidi nε gan 'yo, bi
 'yεmbi.

9 'Bex bin hoh rá ja'i 'b_u mí ndants'i, nε bi
 ga_ux rá fidi nε bin 'yo. Nε nu'a gue'a ra pa ran
 ts'äya a. 10 Nu'ε 'da ma mijudíohe bi 'yεmp'a
 ran 'yoh_u xín hoh rá ja'i:

—Nuya ra pa ran ts'äya ya, hingui sä gui
 çax ni fidi, bi t'εmp'a.

11 Bi dæt'a ran 'yoh_u:

—Pε nu'a bi hoga ma ja'i, gue'a bi xiqui
 nguetho bi 'yεngui: “Dami ndants'i gui çax

ni fidi ne gan 'yo," bi 'yɛngui, bi 'yɛn'a mí ts'a rá ja'i.

¹² Ne nu'ɛ da ma mijudíohē bi 'yǎnni:

—To'o nín 'yohɛ bi xi i gui çax ni fidi ne gan 'yo, bi 'yɛn'ɛ.

¹³ Pɛ nu'a him mi paði to'o xí hocpa rá ja'i, nguetho nu ra Jesús bi yat'inde bɛ 'yo yɛ ja'i xɛn ngu.

¹⁴ M'bejua bi mba ra Jesús bɛ ja ra danija. Ne nu'bɛ mi dín'a ran 'yohɛ bɛya, bi 'yɛmbi:

—Bin ho a ya, nde'bɛ hin gmi 'yɔt' mi'da yɛ ts'oqui. Man'da ts'edi ran ɛnbi guin nu 'bɛ gui 'yɔt' mi'da yɛ ts'oqui, bi 'yɛmbi.

¹⁵ 'Bex bi mba a ran 'yohɛ bɛya, da xi ɛ ma mijudíohē xí 'yǎnni, gue gue'a ra Jesús bi hoqui. ¹⁶ Janangue'a bi dɛp'ɛ ma ngɛrpihe dyɛ judíohē di ɛcpa ra Jesús, ne im bɛni da hyo. Nguetho ɛn'ɛ: "I ɔt' rá 'bɛfi a ra pa ran ts'áya." ¹⁷ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nzɛi dim pɛh ma Ta, janangue'a nɛcä jatho dam pɛcä, bi 'yɛmp'ɛ.

¹⁸ Pɛ nanguehna bi man ra Jesús, nu'ɛ ma ngɛrpihe bɛya man'da bi bɛni da hyo, nguetho hinga hɔnt'a bim pɛfi ra pa ran ts'áya í ɛcpi, pɛ nɛ'a í ma gue gue'a Oja rá Ta, nam bɔni 'da i guui Oja.

I ja rá ts'edi rá Ts'unt'ɛ Oja

¹⁹ Janangue'a nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Majuɛni dí xi ahɛ, nte sä ga øzehɛgä pɛ hɔnt'a 'bɛ'a dín nu ɔt' ma Ta. Ne gätho 'bɛ'a i ɔt' ma Ta, gue'a dí ɔt'ä a. ²⁰ Nguetho nu ma Ta ɛmmɛ in numanhogui ngue rá Ts'unt'ɛgä a, ne i urqui 'bɛ'a gätho i ɔt'e. Ne da 'yurcä mi'da yan t'ɔt'e man'da nuixte xinda gue ɛ gán nuhɛ, ne gui hyonya thohohɛ. ²¹ Nguetho tengu ma Ta i xox'ɛ xɛn du ne di un ra te mahɔn'a, nguthogä, rá Ts'unt'ɛgä a, dadí un ra te mahɔn'a ɛ to'o gätho dín nde ga unni. ²² Ne nu ma Ta hingui juɛnbatesɛ, pɛ bi 'dacä ra ts'edi go dan juɛnbategä rá Ts'unt'ɛgä a. ²³ Nguetho in nde ma Ta gätho yɛ ja'i da numansugui gue rá Ts'unt'ɛgä a, tengutho ma Ta i hnumansu. Nu'bɛ 'bɛ a n'da hingui numansugui, xinga gue ma Ta i numansu a, gue gue'a bá pɛngä.

²⁴ Majuɛni dí xi ahɛ, nu'a øh mam hmangä ne i ɛc'yɛi ma Ta bá pɛngä, gue'a i ja ra 'da'yote mazai a. Ne hin da nu rá muui rá ts'oqui pɛ tengutho 'bɛ xí tɛmbɛni

bɛ 'bɛ ɛ xɛn du, nguetho ya i ja ra 'da'yote mazai a. ²⁵ Majuɛni dí xi ahɛ, ya bi zɔn ra ora da 'yøh mam hmangä ɛ xɛn du nangue yá mbɛi, pɛgue din t'un ra 'da'yote 'bɛ da 'yømanho mam hmangä rá Ts'unt'ɛ Ojagä.

²⁶ Nguetho tengu ra Ta i jase ra te rá mbɛi, ne bi 'dacä ra ts'edi din jase ra te ma mbɛigä, ne gue'a ra 'da'yote dí un yɛ ja'i. ²⁷ Ne bi 'dacä ra ts'edi dan juɛnbategä, nguetho dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dí paði 'bɛ'a i sä n'da. ²⁸ O gadi hyonya thohohɛ a dá xi ahɛ, nguetho da zɔn ra ora gätho yɛ ja'i xɛ t'ägui da 'yøh ma nde 'bɛ dá zohni. ²⁹ Ne da bɔx'ɛ bi 'yɔt' ran ho, din ja ra 'da'yote mazai. Ne da bɔx'ɛ bi 'yɔt' ran ts'o, da nu ran ɛnbi mazai.

Di dä majuɛni nangue ra Jesús

³⁰ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nugä hin te dím mangä nangue man 'yomfɛnisɛ. Pɛ nu'a i xic ma Ta gue'a dím mangä a. Ne'a 'bɛ'a dí sändä, xɛn ho a, nguetho him ma pähä zehɛ dí honi ga ɔt'ä, pɛ hɔnt'a rá pähä ma Ta bá pɛngä. ³¹ Nu'bɛ hɔngdä xcä däse majuɛni gue i ja ma ts'edi, nte di muui a mam hmangä 'bɛ. ³² Pɛ ne a ma Ta di dä majuɛni ngue rá Ts'unt'ɛgä a, ne dí paçä ngue majuɛni im ma 'bɛ im ma nanguecä.

³³ Nu ahɛ gä pɛnhdɛ 'da da 'yän'na ra Xuua Nxixyɛ nanguecä. Ne nu'a ra Xuua bi ma majuɛni a. ³⁴ Ne madague'bɛ hin xtí dä majuɛni, pɛ guemhma ja ma ts'edigä. Pɛ dadí bɛn'nahɛ a bi man ra Xuua Nxixyɛ ngue man'da da zä gui 'yɛc'yɛigahɛ ne gan yɛmhɛ bɛya. ³⁵ Ne tengu ra sibi di hyät'i ne i fät yɛ zu'uɛ, bin ja bɛ ra Xuua Nxixyɛ, gä numanhohɛ 'da yɛ pa. ³⁶ Ne nu'a ra Xuua Nxixyɛ bi ma nanguecä. Pɛ i ja 'bɛ'a gue man'da i udi nanguecä xinda gue'a rá hman ra Xuua, ne gue'a ra 'bɛfi bi 'dacä ma Ta gue ga juacä. Ne gue'a ɛ xø i uh majuɛni bá pɛngä ma Ta. ³⁷ Ne'a ma Ta gue'a bá pɛngä, di dä majuɛni nanguecä, pɛ nu'ahɛ njɛm'bɛ gä 'yømanhohɛ 'bɛ mín yɛ, xín gä 'yørpahɛ ra güenda 'bɛ mín 'yuse.

³⁸ Mfaði hin gä hyɛmhɛ rá m hma bɛ ja ni mbɛihɛ, nguetho nu'bɛ xquí hyɛmhɛ a, xquí 'yɛc'yɛigahɛ gue bá pɛngä a. ³⁹ Nu ahɛ thocpa thoho guidín xähmbɛ yá søcuɛ Oja, nguetho guí ɛmhɛ gue'a gní tɛmhɛ ra

te mazai a. Pe nu'u gätho yu søcua guidín xähmbu gätho im ma nanguecä. ⁴⁰ Nu ahü hin guín nde gui xijü gan yän'na ni tehü, pe hinda hont'bu gui xijü gan yän ahü din ja ahü ra te mazai 'bu, bi 'yén a ra Jesús.

⁴¹ Ne xø bi 'yena:

—Pe madague'bu njon da numansugui, pe guexta'a rá Ts'ant'ugä Oja. ⁴² Pe dí paði hanja hin guí pajü, nguetho hín guín numansuhü Oja nangue ni mbühü. ⁴³ Bá xcä nangue rá thuhu ma Ta, pe nu'ehü hin guín numanhojü. Pe nu'bu ba x a n'da nangue rá thuhu zehé, man'da guín numanhohü a. ⁴⁴ Njam'bu da zä gui 'yéc'yéigahü, nguetho guí homhbü da numanho ahü yu ja'i, ne hin guí homhbü da numanho ahü Oja ngue hont'a i 'bui. ⁴⁵ Ha guí emhbü guecä ga yap'ahü bu 'buh ma Ta. Pe dí xi ahü gue gue'ü yäm hman ra Moisés gue'ü dí nequi i ja ni ts'oquihü ü, pe sä guím bëmhbü gue'ü dí yän'ahü ü. ⁴⁶ Pe nu'bu xquí 'yéc'yéihü yäm hma bi 'yo't' ra Moisés, xquí 'yéc'yéigahü ya, nguetho bi ma nanguecä. ⁴⁷ Pe hin guí xc'yéihü 'be'a bi 'yo't' ra Moisés, janangue'a xín guí xc'yéihü 'be'a dí mangä ya, bi 'yén'a ra Jesús 'bu min yähü ma ngurpihe dyu judíohe.

6

Ra Jesús bi 'ujn ü cüt'a mahuqhi

¹ Ne nu'bu mí tho i 'da yu pa, m'bejua büya, dá mbähmbe ra Jesús bu 'danguadi ra dadehe Galilea, n'dat'a ra dadehe Tiberias. ² Ne xün ngu yu ja'i bi dengähe nguetho bi nu yän t'öt'e nuixte bi 'yöt'a ra Jesús nangue ü mín zäman'ü. ³ Ne dá mbähmbe ra Jesús bu ja n'da ra nyuni, ne dá huhmbe bu. ⁴ Ne nu'ü yu pa ü mí ts'utho da zøn ra pa ga öt'ähe ra dämpeti ran dābaxjua, dyu judíohe. ⁵ Ne nu'a ra Jesús bin hannü ne bi hyandi xün ngu yu ja'i ba xpu. Nu'a ra Jesús bi 'yemp'a ra Felipe büya:

—'Bepü dí zä ga tämhbu 'be'a da zi yu ba xhü.

⁶ Gue'a bi man ra Jesús nguetho in nde da baði 'be'a dí dat'a a ra Felipe. Pe nu ra Jesús mí paxé 'be'a da 'yøzéhé. ⁷ Ne bi dat'a ra Felipe:

—Pe hin dí gua'ü yu mahuqhi tho dá tämhbu a da zi yu ba xhü 'bu di ja,

madague'bu zü ts'utho din t'unni n'da ngu n'da, bi 'yena.

⁸⁻⁹ Ne nubüya nu'a man'da ma mixädihe ra Andrés, rán 'yohü ra Simón Pedro, bi xi a ra Jesús:

—'Bucua n'da ra ts'ant'ü i hä zü ts'ü rán zedi, gue cüt'a yu hmé ra cebada, ne yoho yu t'ahuq. Pe hin dí gua'ü yu ja'i nguetho xün ngu ü, bi 'yén'a ra Andrés.

¹⁰ Ne bi 'yengdahe ra Jesús:

—Jafü din säya yu ja'i, bi 'yena.

Nguetho mi ja bu ra 'bot'ei. Ne bi hyupü häi büya, ne mí jua i cüt'a mahuqhi ü yän 'yohü. ¹¹ Ne nu'a ra Jesús bi hyän'a ra hmé, ne bi 'yöp rán japi Oja nangue ra hmé ne bi 'daje yü xädigähe. Ne nugähe dá darpähe ü yu ja'i büya, ne ü yu huq, ne bin niya gätho yu ja'i. ¹² Ne nu'bu mín niya yu ja'i, nu ra Jesús bi xicähe:

—Pethü ü gätho 'be'a bi bongui, gue nte dim 'bedi, bi 'yénje.

¹³ Ne nu'bu má pethe büya bi yu ü gätho 'de'ma yoho ma 'bøts'ehe yu xequi, 'bu mín niya yu ja'i nangue cüt'a yu hmé. ¹⁴ Nu'bu mín nu ran t'öt'e nuixte ü gue bi 'yöt'a ra Jesús, bi 'yén'ü büya:

—Masque majuqni guehna ra pøngahya mí hma da zøcua ja ra ximhäi, bi 'yén ü.

¹⁵ Pe nu'a ra Jesús bi baði 'be'a mbæn ü yu ja'i ngue nde da bent'i, im bænbi din ts'üt'abi. Janangue'a bi zoh yu ja'i büya, bi mbasé, ne man'da bi guam bu ja ra dapo.

Ra Jesús bin 'yo maxøts'e ra dehe

¹⁶ Nu'bu mín de büya dá mbäsehe bu ja ra dadehe. ¹⁷ Ne dá hux ma mbosahe, gue ga sømhbe bu ja ra hnini Capernaum. Ne hin ná nuthe ra Jesús 'bu mí züje ra 'bexui. ¹⁸ Ne nts'edi bi 'yén ran dahi a ra dehe büya. ¹⁹ Nu'bu mí dän i ts'ü ra mbosa mí huxhe ne dá sømhbe made ra dadehe, dá nuhe ba xpu ra Jesús, ba 'yo maxøts'e ra dehe, ní 'yepü ja a ra mbosa mí huxhe. Ne emmé dá suhe nguetho him min nuhe xün ho, him mi pähmbe ngue gue'a ra Jesús. ²⁰ Nu ra Jesús bi 'yénje:

—Guecä, o guín suhü.

²¹ Ne bi hyu ma mbäihe, ne dá xihmbe a ra Jesús da hyuxpu ja ra mbosa. Ne xna ya xmí 'bähmbe bu ndenthe ná mbähmbe büya nubü ra hnini Capernaum.

Bi thon'a ra Jesús

²² Nu'bu mí nɛc pɔya, nu'u yu ja'i 'buɔpɔ haru xí 'uɔn a ra Jesús, bi bɛm buya gue hɔnt'a n'da ra mbosa mí hɔpɔ a ran de dán sihmehe, nɛ hin dá mbähmbe ra Jesús 'bu má huhe ra mbosa, pɛ dá mbäsehe. ²³ Pɛgue m'bejua thoho bi zɔm bu mi'da yu mbosa bí nɛxpɔ Tiberias, nɛ bi zɔm bu jom bu dán sihmehe 'bu mí 'yäp rán japi Oja ra Jesús. ²⁴ Nɛ nu'u yu ja'i 'bu mí hyon'a ra Jesús nɛ him bi dɔm bu, xinga guécähe, bi hyux'u mi'da yu mbosa buya nɛ bi zɔm bu ja ra hnini Capernaum, i hon a ra Jesús.

Ra Jesús ra hmɛ däm 'buh mazai n'da a

²⁵ Nɛ nu'u yu ja'i 'bu mí dɔm bu ra Jesús bu 'danguadi ra dädəhe, bi 'yänni:

—Mán jam'bu gá sɔcua, bi 'yɛmp'u.

²⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Majuani dí xi ahɔ, hin gní hyonju gue gui pähmbu a ran t'uti dá ut'ahɔ, pɛ nu'a guín niyahu 'bu gmín sihmehu gue'a gní hyonju a. ²⁷ Pɛ dami 'yɛs'hu ngue hɔnt'a gní hyomhbu ra hmɛ nám 'buhmbu yu pa ja buya. Pɛ m'bet'o thoho dami hyomhbu a ra hmɛ nám 'buh mazai n'da a gue ga 'da ahɔ, guécä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nguetho gue'a ran t'ɛdi bi 'dac Oja ma Ta, bi 'yɛna.

²⁸ Nu yu ja'i buya bi 'yän'na ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—'Be'a sä ga ɔt'ähe gue ga tɔmhbe a guím ma, bi 'yɛn'u.

²⁹ Nu'a ra Jesús bi dadi:

—Nu'a in nde Oja gui 'yɔthu gui sinju bu ni mbühɔ, guécä bá pɛngä Oja, bi 'yɛna.

³⁰ Nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—'Be'a ní hmɛpya gui 'yurcähe, ngue da zä ga sin ahe bu ma mbühe. Ha da zä gui 'yɔt'e tengu bi 'yɔt'a ra Moisés. ³¹ Nguetho nu'u mam bombɔtahɔ bi zi ra maná 'bu mí 'yo bu ja ra uhäi, tengu män t'o't'i bu ja rá sɔcuɔ Oja, i ɛna: “Nu'a ra Moisés, bi un yu ja'i ra hmɛ bí 'yɛh mahɛts'i,” i ɛna, bi 'yɛn'u yu ja'i.

³² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Majuani dí xi ahɔ, hinga gue'a ra Moisés bi un'a ra hmɛ bí 'yɛh mahɛts'i, pɛ Oja bi un a. Nɛ hinga gue'a ra hmɛ nám 'buh mazai n'da a ra maná mi si u. Pɛ nuya, nu ma Ta di un a njuantho ra hmɛ mahɛts'i gue nám 'buh mazai n'da a. ³³ Nɛ nu'a njuantho

ra hmɛ di un Oja, bí 'yɛh mahɛts'i a, gue däm 'buh mazai u yu ja'i 'buɔcua ja ra ximhäi, bi 'yɛna.

³⁴ Nɛ bi 'yɛn'u:

—'Daje thocpa thoho a ra hmɛ guím ma, n'yɔ.

³⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Guecä drá hmɛ däm 'buh mazai n'da a. Nu'a to'o da zingä bu ja yá mbüi tengu'bu i sihme, nɛ njam'bu din tumanthuhu yá mbüi nɛ xín din tuthe buya. ³⁶ Pɛ tengu dá xi ahɔ, hin gui ɛc'yɛigahɔ, madague'bu gá nuhu 'be'a dá ɔt'ä. ³⁷ Pɛ nu'u to'o bi 'dacä ma Ta, gue'u di dädä yá mbüi u. Nɛ nu'u di däd yá mbüi, njon ga ɛmbi hin da zä ga sini.

³⁸ Nguetho bá ɛcä mahɛts'i ngue ga ɔt' rá pähä a bá pɛngä, nɛ him bá ɛcä ga ɔt' ma pähä zɛhe. ³⁹ Nu'a rá pähä ma Ta bá pɛngä, gue'a nte ga 'becä gätho bi 'dacä, pɛ ga xoxä u 'bu rán zɛgui ra pa, nɛ dim 'büi mazai. ⁴⁰ Nu rá pähä ma Ta, gue hɔnt'a go to'o da badi rá Ts'ant'ugä Oja, nɛ da 'yɛc'yɛigui, din ja ra te mazai u. Janangue'a ga xoxä u 'bu rán zɛgui ra pa, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴¹ Nɛ bi mbüdi bi ucpa a ra Jesús u ma mijudíohe 'bu mí 'yɔ a bi ma, gue bi 'yɛna: “Nugä drá hmɛ majuani gue bá cəh mahɛts'i.” ⁴² Nɛ bin 'yɛmzɛhe u:

—Ha hinga guehna ra Jesús, rá ts'ant'u ra José na, rá ta nɛ rá mbe dí pähmbu. Hanja ní 'yɛna bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛn u.

⁴³ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'u buya:

—O gadí c'aman'uju n'da ngu n'da ahɔ. ⁴⁴ Xinga n'da sä da dengui 'bu hin di un ra pähä a ma Ta, gue'a bá pɛngä, nɛ ga xoxä 'bu rán zɛgui ra pa u, ga undä ra te mazai. ⁴⁵ Tengu män t'o't'i bu ja yá sɔcuɔ yá pɔngahyɔ Oja, bi 'yɛna: “Gätho yu ja'i da xänba Oja,” bi 'yɛn'u. Janangue'a nu'u to'o gätho bi hyani xun ho a bi xänba Oja, nɛ gue'u di däd yá mbüi u.

⁴⁶ Pɛ hin dí ɛna 'bo'o xun nu Oja, hinda hɔngdä gue bá nɛxä bu, dín nugä a.

⁴⁷ Majuani dí xi ahɔ, nu'a to'o ɛc'yɛigui i ja ra 'da'yote mazai a. ⁴⁸ Nugä drá hmɛ majuani gue nám 'buh mazai n'da. ⁴⁹ Nu'u mam bombɔtahɔ bi zi ra maná bí 'yɛh mahɛts'i 'bu min 'yo bu ja ra uhäi, pɛ guehma bi du u. ⁵⁰ Pɛ nugä drá hmɛ majuani, bá nɛxä bu mahɛts'i, gue sä da zin'a n'da tengu'bu

i sihmε, ne njam'bu da du. ⁵¹ Nugä drá hme majuañi, bá εcä mahεts'i, tengu ra hme i si n'da i ja rán zaqui yu pa i ja bu ya. Pe nu'a ra hme dí m mangä, din ja ran zaqui mazai to da zi. Ne gue'a ma ja'igä a gue ga uni, ngue din ja ra 'da'yote u 'bucua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵² Bin junzehe u ma mijudíohe buya, bin 'yεmzehe u:

—Hague nja ran 'yohu sä di 'daju rá ja' i ga sahu, bin 'yεmp'u.

⁵³ Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Majuani dí xi ahu, nu'bu hin gui sihu ma ngoc'yεi ne ma ji, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'yu mbo ni mbaihu ra 'da'yote mazai. ⁵⁴ Nu'a to'o da za ma ngoc'yεi ne da zi ma ji, i ja ra 'da'yote mazai, ne ga xox 'bu rán zεgui ra pa. ⁵⁵ Nguetho nu ma ngoc'yεi ne ma ji njuantho ran ts'ihme ngue däm 'buh mazai n'da. ⁵⁶ Nu'a to'o da za ma ngoc'yεi ne da zi ma ji dí zam bu ja yu mbai, ne i ja ra te nanguecä. ⁵⁷ Tengu thohe dí ot'be ma Ta, nu'a i jase rá te, ne i jagä ra te nangue'a buya. Ne bá pengä gue ga thocpa a ra te u to da zingä, tengu'bu i sagä. ⁵⁸ Nuna ra hme dí xi ahu gue bá çah mahεts'i, hinga ngu a bi zi mam bombotahu, nguetho bi du u. Pe nu'a to'o da zi ra hme dí m mangä ya, gue'a dí m 'buh mazai a, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵⁹ Ne guehna ram hma bi man'a ra Jesús 'bu mín xänbate bu ja ra nijä bu Capernaum.

Yum hma di un ra 'da'yote mazai

⁶⁰ Nu'bu mí gua'a bi man ra Jesús, bi 'yεn'u mí tenni:

—Hingui ho a bi xiju nu ya, to'o da hyät'i da 'yøde, xun ngu u bi 'yεna.

⁶¹ Nu ra Jesús bi badi 'be'a bi ben'u yu ja'i, gue him bi numanho rám hma, ne bi 'yεmp'u:

—Ha guím bεmhbu hingui ho a dá xi ahu.

⁶² 'Be'a guim bεmhbu 'bu gá nuju ga texä bu mahεts'i guepu bá nexä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ⁶³ Pe nu'a nam bøn'u yum hma dá xi ahu, hingan juantho gui saju, pe gui 'yεc'yεihu ngue ga un ma te nangue ahu, ne din ja ahu ra te buya. ⁶⁴ Pe 'bu i 'da ahu hin guí εc'yεigahu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nguetho xmi paði to'o hin da 'yεc'yεi, ne xmi paði to'o di dá a. ⁶⁵ Ne bi 'yεmp'u mahøn'a:

—Janangue'a dá xi ahu, hingui sä n'da ra ja'i ba çhe da dengui 'bu him bi jap'a ma Ta bi dác rá mbai.

⁶⁶ Nu'bu mí 'yøh mahøn'a u mí tenni, xun ngu bi 'ue u ne him bin 'yohu mahøn'a.

⁶⁷ Janangue'a nu ra Jesús bi 'yängahe dí 'de'mayohogähe:

—Ha ne ahu gui sogahu, bi 'yεnje.

⁶⁸ Nu ra Simón Pedro bi dat'u:

—Ma Hmu i, pe njo'o man'da da zä ga tēnhde nguetho nu'i ja nim hma di un ra 'da'yote mazai. ⁶⁹ Ne nugähe dí εc'yεi ahe ne dí paħmbe gue gue'e grá Cristo rá Ts'ant'u i Oja i 'bai, bi 'yεna.

⁷⁰ Bi da'a ra Jesús:

—Nugä xtá huan'nahu guí 'de'mayohohu, pe nu'a n'da ahu i ten ra zithu, bi 'yεnje.

⁷¹ Pe nu'a bi man ra Jesús, gue'a ra Judas a, rá ts'ant'u ra Simón Iscariote, nguetho gue'a di dá a. Ne gue'a n'da mín 'yohe a, mí 'de'mayohogähe.

7

Hingui εc'yεi yün 'yohuzεhe a ra Jesús

¹ M'bejua buya, bin 'yo bu mí da yu hnini bu Galilea. Him bi nde bi mba bu ja ra xεqui Judea, nguetho nu ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, nde xtá hyo bu. ² Ne ma guepu da dat ra pa ngue zaí dí m peti ma mijudíohe, 'bu xu hyøh yu t'angu, im beni 'be'a bi 'yørpa Oja u mam bombotähe 'bu min 'yo bu ja ra uhai. ³ Nu yün 'yohu a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'bu gui pøngua ní mba bu ja ra xεqui Judea, ba nu a bu i ten'ni i nangue'a guí ot'e.

⁴ Nguetho njo'o to da 'yäh rá 'befi 'bu in nde da t'εspi. Nu'bu majuañi guí ot' yun t'ot'e nuixte bá ut yu ja'i, ne gätho ra ximhäi da ba'a i, bi t'εmp'a ra Jesús.

⁵ Ngubu bi xih yün 'yohu nguetho him mí εc'yεi u. ⁶ Nu a ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—Hinga na søn ra ora bi ts'ängä ga mbagä bu, pe nu'ahu hønt'a go 'be'a má ora da zä gui mbähä bu. ⁷ Nu'u 'bucua ja ra ximhäi hin di uc'ahu nguetho 'da i gu guí othu u, pe go di ugä u nguetho dí m mangä gue hingui ho ot'u. ⁸ Ní mbäseh u 'bu guín ndehu, nugä

hin ga mba ya nguetho hinga na sòn ra ora ga mba b_u, bi 'y_ena.

⁹ Nu'b_u mí gua'a bi man b_uya bim 'but p_u mi'da y_u pa b_u ra x_equi Galilea.

Bin xänbate ra Jesús b_u ja ra dāmpeti

¹⁰ Nu'b_u mí mba b_u Jerusalén y_u y_un 'yoh_u, m'bejua bi mba b_u ra Jesús. Mb_e bin 'y_antho nguetho bi nde him 'bexque da hnu. ¹¹ N_e nu ma ng_urpihe d_yu judíohe i 'b_up_u, bi hyon'a ra Jesús b_u ja ram peti. N_e bin 'y_em z_eh_e u:

—Hap_u i 'b_ui 'b_u, bin 'y_emp' u.

¹² N_e x_un ngu y_u ja'i bin y_anjo'dre nangu'e'a ra Jesús, nu' u 'da im ma ngue x_un ho a, n_e nu' u 'da i _ena: “Häte a.”

¹³ P_e xinga n'da bin y_a ts'edi nangu'e'a ra Jesús nguetho i su ma ng_urpihe 'b_up_u.

¹⁴ Nu'b_u mí tho'i ts' u y_u pa, ya bi zo i nde y_um peti i t'ørp_u, ja bi mba b_u ja ra d_anija ra Jesús b_uya n_e bin xänbate b_u. ¹⁵ N_e nu ma ng_urpihe b_u ja ra nija bi hyonya thoho n_e bi 'y_en' u:

—Hague nja i sä da ma x_un ho rá_m hman Oja na ran 'yoh_u, n_e him bi z_u'a man xädi_h, bin 'y_em z_eh_e u.

¹⁶ Bi d_a a ra Jesús:

—Nu'a man xädigä him mam hmans_egä a p_egue rá_m hman a to bá p_engä. ¹⁷ Nu'b_u 'b_u a n'da gue nde da 'y_ot' rá pähä Oja, da b_a 'b_u rán xädi Oja, o gue da b_a 'b_u mam hmans_egä. ¹⁸ Nu'b_u 'b_u a n'da im ma 'b_e'a mb_ense, i honi da hnumansuse. P_e nu'b_u 'b_u a n'da i honi da t'ēspa rá hmu, im ma maju_ani a n_e hingui häte a.

¹⁹ N_e x_o bi 'y_ena:

—Bi 'daj_u y_un t'ēdi ra Moisés, p_e xinga n'da ah_u guí øth_u nguetho bi ma njon d_in hote, n_e guín nde gui hyoj_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁰ N_e bi d_a' u y_u ja'i thoho:

—Masque bi b_en'na ra z_ithu a g_am ma, njo'o to in nde da hyo i, bi 'y_en' u.

²¹ Nu ra Jesús bi d_at' u:

—Nugä dá øt'a n'da ra 'b_efi 'b_u ra pa ran ts'äya, n_e gätho ah_u g_a hyonya thohoh_u. ²²⁻²³ P_e n_e'ah_u, nu'b_u d_in t_in i yoho y_un t'ēdi bi man ra Moisés, nu'a n'da bi ma gue gui h_ec_pah_u y_u ja'i y_u 'uere, n_e nu man'da b_uya ra pa ran ts'äya, guí huanhd_u nda'a guí øth_u, gue guí h_ec_pah_u y_u ja'i y_u 'uere.

Nguetho hin guín nde gui festah_u a rán t'ēdi ra Moisés. N_e hinga h_ont'a ra Moisés bi ma da th_ec_pa y_u ja'i y_u 'uere, p_e n_e' u mam bombøtah_u bi ma. N_e ngutho dá øt' 'b_u má hoc'a n'da ra hy_enni 'b_u ra pa ran ts'äya. Hanja gní s_uj_u n_e gue'a n'y_oui b_u rán t'ēdi ra Moisés dá øt'ä. ²⁴ P_e damin 'yomf_eni_h x_un ho 'b_u guí _ena gui ju_an_bah_u n'da ra ja'i. Jatho 'b_e gui p_ah_mb_u 'b_e'a nam b_on'a i øt'a n'da, bi 'y_en'a ra Jesús.

Bin 'yän'du 'b_u gue'a ra Cristo

²⁵ N_e nu' u 'da y_u m_engu b_u Jerusalén bin 'y_emp' u:

—Ha hinga guehna ran 'yoh_u im ma ma ng_urpi_h da hyo. ²⁶ P_e hague in ja, in xänbate ua bim peti gätho y_u ja'i n_e nte i xih ya. Uague bi b_en' u ma ng_urpi_h gue maju_ani ra Cristo na ra Jesús, gue bi huand Oja d_im Hmu ua. ²⁷ P_e nuna ran 'yoh_u, dí p_ah_mb_u hap_u bá n_exna, p_e nu'b_u bá _e a maju_ani ra Cristo, njo'o to da b_adi hap_u dí n_ex'a, bin 'y_em z_eh_e u.

²⁸ Nu'b_u mín xänbate ra Jesús b_u ja ra d_anija, nts'edi bi 'y_ena:

—Guím b_emhb_u guí paj_u n_e guím b_emhb_u guí p_ah_mb_u hap_u bá n_exä. P_e hin bá _ecä nangu_es_egä, p_egue bá p_engä a maju_ani i ja rá ts'edi. Nu'eh_u hin guí p_ah_mb_u a. ²⁹ Nugä dí p_acä a nguetho bá n_exä b_u i 'b_u a, n_e gue'a bá p_engä a, bi 'y_ena.

³⁰ N_e 'bexque nde da b_ent p_uya, p_e njom bi zä bi b_ent'i nguetho hin ní z_on ra ora da b_ent'i. ³¹ N_e x_un ngu y_u ja'i bi 'y_ec'y_ei gue maju_ani ra Cristo a. N_e bi 'y_en' u:

—Guehma maju_ani ra Cristo na ra Jesús gue mí hma ba _eh_e, nguetho njon da zä da 'y_ot' y_un t'øt'e man'da nuixte, bi 'y_en' u.

Bi 'b_en_h y_u asmayo da b_ent'a ra Jesús

³² Nu'b_u mí 'y_oh y_u fariseo n_e y_u d_ambäja 'b_e'a bi man y_u ja'i nangu'e'a ra Jesús, bi xi u 'da y_u asmayo b_uya da b_ent'a ra Jesús ngue da got'i. ³³ Nu'a ra Jesús 'b_u mí thoqui bin xänbate, bi 'y_ena:

—Mi ts'atho dí 'b_ah_mb_u ua nguetho ga mba b_u bí 'b_u a bá p_engä. ³⁴ N_e nu'ah_u b_uya gui hyonj_u p_e hin da zä gui t_inj_u, n_e hin da zä gui s_omhb_u b_u hap_u dam 'b_ecä, bi 'y_ena.

³⁵ N_e bin 'y_emz_eh_e ma ng_urpihe:

—Hap_u da mba gue hin da zä ga t̃mh_u. Ha da mba b_u n'danni 'b_u u ma mijudíoh_u, ne da xänba u, ne' u n'dan'yo y_u ja'i gue y_u griego. ³⁶ 'Be'a ním bøn'a man'a: “Gui hyonj_u ne hin gui t̃nj_u, ne hin da zä gui s̃mh_u hap_u ga mba,” enj_u, bin 'yemzehe u.

Tengu n'da ra d̃athe da nex_u ní mb̃ai n'da

³⁷ Nu rán zegui ra pa nanguie y_um peti mí øt' u, gue'a ra pa emb y_u ja'i man'da x̃n ndaxqui a. Ne 'bäp_u ra Jesús ne nts'edi im man'a:

—Nu'a to'o di 'be a man'da mahyoni thoho rá mb̃ai, tengu'b_u i tuthe, ba ðhe ga un'na mahyoni thoho, tengu'b_u da zi ra dehe. ³⁸ Ne nu'a to'o da zi ra dehe dím mangä, din ja tengu n'da ra d̃athe da nex_u rá mb̃ai gue di un mahøn'a ra 'da'yote, tengu xí man rá t'ohni Oj_u, bi 'yēn'a ra Jesús.

³⁹ Ne gue'a bi ma nanguie rá Hogand̃ahi Oj_u da hyāni to'o gātho da 'yēc'yēi. Pe hin ní zōh rá Hogand̃ahi Oj_u 'b_u mím ma nguetho hin ní ndex mahēts'i ra Jesús gue tpa pēngah_u a.

Dahma 'dan'yo bi bēn y_u ja'i

⁴⁰ Nu'b_u mí 'yōh y_u ja'i 'be'a bi man ra Jesús, bi 'yēn i 'da:

—Masque majuāni rá pōngahyā Oj_u mí hma ba ðhe.

⁴¹ Ne nu mi'da bi 'yēna:

—Nu'a, ra Cristo gue rá Thahni Oj_u a.

Pe nu mi'da bi 'yēna:

—Pe ha dí 'yēp_u Galilea ra Cristo.

⁴² Nguetho bi man rá t'ohni Oj_u, gue ra Cristo ba ðhe nanguie rá 'y_u ra David, ne di nequi b_u ra hnini Belén guerp_u mí 'b_uh ra David, en' u.

⁴³ 'Bex bin hec y_u ja'i nanguie'a bi man' u, ne 'dahma 'dan'yo 'be'a mím bēni ngue to'o a ra Jesús. ⁴⁴ Ne 'da u nde da bent'i ngue da got'i, pe xinga n'da bi zä bi bent'i.

Him bi 'yēc'yēi y_u ngurpi

⁴⁵ Nu'b_u mbenc' u y_u asmayo b_u 'b_u u y_u dambjä ne y_u fariseo, nu' u bi 'yānni:

—Hanja hin guá sih_u a dá xi ah_u, bi 'yēn' u.

⁴⁶ Ne nu y_u asmayo b_uya bi d̃adi:

—Pe him mí 'b_u a n'da im ma tengu man'a ra Jesús, bi 'yēn' u.

⁴⁷ Ne bi d̃a u y_u fariseo b_uya:

—Ha ne ah_u bi hyä ah_u. ⁴⁸ Pe xinga n'dagähe dy_u fariseohe dí ēc'yēihe a, xinga gue' u mi'da ma mingurpihe. ⁴⁹ Pe nu u y_u ja'i thoho gue hingui p̃ah y_un t'ēdi, hōnt' u i ēc'yēi a ran 'yoh_u u, pe da nu ran unbi mazāi u, bi 'yēn u.

⁵⁰ Ne nub_uya nu ra Nicodemo, gue'a xí zōm b_u 'b_uh ra Jesús 'b_u n'da ra xui, bi 'yēmp' u y_u mifariseoh_u:

⁵¹ —Nu'a man t'ēdih_u, hingui sä ga juānbah_u n'da ra ja'i 'b_u hin dá øhmb_u 'be'a da manse, ne'b_u hin dí p̃ahmb_u majuāni 'be'a i øt'e, bi 'yēna.

⁵² Ne bi d̃a u, bi 'yēmbi:

—Nu'i tengu'b_u ne'i guí 'yēp_u Galilea, nguetho ne'i guím ma tengu im man y_u 'yāmb̃ai. Pe dami hyomhb_u ja rá s̃ocuā Oj_u gue'b_u di nequi b_u Galilea n'da rá pōngahyā Oj_u.

⁵³ Ne n'da ngu n'da bi mba y_u ngu b_uya.

8

Ra xisu ra 'yomt'ēni

¹ Pe nu ra Jesús bi mba b_u ja ra nyuni Olivos. ² Ne nu'b_u t'axudi tho bi mbeng b_u ja ra d̃anijā mahøn'a ne bi hyup_u. Ne gātho nan ngu y_u ja'i bá ðhe nanguie'a ne bi xänba u. ³ Ya xí yā b_u ra Jesús 'b_u mí zōm b_u y_u fariseo ne y_u xänbate nijā, bi zispa n'da ra xisu gue bi nu 'b_u mím yāui n'da ran 'yoh_u hing rá ndø. Ne bi mbä'minde b_u 'b_uh y_u ja'i.

⁴ Bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Xänbate, nuna ra xisu dá t̃mhbe b_u i øt' ran 'yomt'ēni. ⁵ Ne nu ran t'ēdi bi xij_u ra Moisés, tengu na bi 'yøt' ra xisu ya, ne i jatho da mba ma bat'ado gue da du. Xi'e, 'be go guí xije ya, bi 'yēn' u y_u fariseo ne y_u xänbate nijā.

⁶ Pe guehna bi man u nguetho i sätho ra Jesús, i honi 'bēp_u dí yāpi. Ne 'bex bi mbom thoho a ra Jesús ne bi 'yo't' rá saha b_u häi tengu'b_u hin xtá 'yø'a bi man' u. ⁷ Pe man'da bi thoqui bi 'yānni, nu ra Jesús bim 'bāh p̃aya ne bi 'yēmp' u:

—Nu'b_u 'b_u a n'da ah_u hin'y_u ni ts'oquih_u, gue'a di d̃u'mi da 'yēmba ra do ra xisu a.

⁸ Ne bi mbo'mi mahøn'a b_u häi ne bi 'yo't' rá saha b_u ja ra häi. ⁹ Ne nu'b_u mí 'yø' u 'be'a bi man ra Jesús, bi d̃u'mi 'dahmi 'datho bi mba, m'bet'o bi mba a man'da xín d̃ac'yēi

asta gue'bu go mín the u yu yapate, nguetho bi baxε mbo yú mbui i ja yú ts'oqui. Ne hont'a ra Jesús bi gohmbu bu u mí xänbi, ne'a ra xisu. ¹⁰ Ne nu'bu mí m'ba'a ra Jesús ne bi nu njo'o bu yu yapate, pe hont'a ra xisu bi goru, bi 'yεmbi:

—Grá xisu, haru bi mba u bi yap'i i. Ha njo'o ua u in nde xti 'da'a rá muui ni ts'oqui.

¹¹ Ne bi da'a ra xisu:

—Grá Hmu, xinga n'da.

Ne nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Necä, xinga guecä ga 'da'a rá muui ni ts'oqui. Ní mba ya, pe hin gui 'yot' mi'da yu ts'oqui.

Rá nyot'i yú mbui yu ja'i

¹² Nu ra Jesús bi thoqui bi xänba yu ja'i mahon'a, bi 'yεna:

—Nugä, drá nyot'i yú mbui yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui him man 'yo bu ja ra 'bexui, pe din ja ran nequi yú mbui gue ra 'da'yote mazai, bi 'yεmp'u.

¹³ Janangue'a nu'bu mi da u 'da yu fariseo mi 'buru, bi 'yεmbi:

—Pe nu'i guím manse 'be'a guí øzehε, janangue'a säti thoho a guím ma, sä bi 'yεn'u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús buya bi dat'u ne bi 'yεmp'u:

—Madague'bu dí m mansε nangesεgä, pe di muui a, nguetho dí pácä haru bá nexä ne haru ná mbagä. Pe nu ahü hin gui pahmbu haru bá nexä o haru ná mbagä.

¹⁵ Nu'ehü sä gadí juanbahü n'da 'bu hin gui pahmbu xün ho 'be'a ot'a n'da. Pe nugä madague'bu dí paði 'be'a ot'a n'da, pe njon dadí juanbä ya. ¹⁶ Pe nu'bu dí m mangä 'be'a ot'a n'da, majuani dí m ma, nguetho hin dí 'dase pe n'dat'a dí m mam'be ma Ta gue bá pengä ua. ¹⁷ Nt'o't'i bu ja yün t'εdi zai guidín xähmbu, gue nu'bu yoho yün 'yohu 'da'angu da ma 'bu xün juanni, mfaði gue ya majuani a buya. ¹⁸ Nugä dí xi ahü to'ogä, n'dahma gui pajü, ne'a ma Ta bá pengä di jaqui da faqui, bi 'yεna.

¹⁹ 'Bex bi 'yεn'u:

—Haru 'buh ni ta, bi 'yεmbi.

Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Hin gui pajü, xinga gue'a ma Ta gui pahmbu. Nu'bu xqui pajü, ne'a ma Ta xqui pahmbu 'bu, bi 'yεna.

²⁰ Ne guehna bi man ra Jesús 'bu mín xänbate bu ja ra danija gueru i pa m'be'ts'i ra mbeti. Ne njom bi bent'i gue xtan got'i nguetho hin ní zøn ra ora dim fent'i.

Him bi zä bi mbähä ra Jesús

²¹ Nu ra Jesús bi thoqui bi xih mahon'a u:

—Nugä ga mbagä, ne m'bejua gui hyonju, ne gui tuhu 'bu hin nín hotho ni ts'oquihü. Nubu haru ga mbagä hin da zä gui mbähä bu, bi 'yεna.

²² Ne bi 'yεn u ma ngurpihe:

—Ha din hyose nangesε nguetho bi ma: "Nubu ga mbagä, hin da zä gui mbähä bu," bi 'yεnjü, bi 'yεn'u.

²³ Ne nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Nu'ahü i ja ahü rán 'yomfēni ra ximhäi nguetho gyu menguhü ua ja ra ximhäi. Pe nugä 'da'angu dí m bεm'be Oja, nguetho hin dra mengugä ua ja ra ximhäi. ²⁴ Janangue'a dí xi ahü, nu'bu hin gui 'yεc'yεihü 'be'a dí m mansε gue to'ogä, gui tuhu ne njam'bu din hoh ni ts'oquihü, bi 'yεna.

²⁵ Ne bi 'yän'ndu buya:

—To'o i, bi 'yεn'u.

Nu'a ra Jesús buya bi 'yεmp'u:

—Ya xtá xi ahü to'ogä ne guexta thohogä.

²⁶ I ja man'da xün ngu ga xi ahü 'beru nín ja ni ts'oquihü. Pe majuani a dí m ma nguetho majuani a bá pengä. Ne nu'u yüm hma di bεngä a, gue'u dí m mangä ua ja ra ximhäi u, bi 'yεna.

²⁷ Pe nu'u ma ngurpihe 'bu mí xi u, him bi bu u gue'a bi ma ra Jesús gue Oja bá penhua.

²⁸ Janangue'a xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'bu gá cuarчу bu magats'i, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, m'bejua buya ja gui pahmbu to'ogä. Ne ja gui pahmbu buya nte dí m mansε, pe gätho xtá ma bi xänga ma Ta. ²⁹ Nu a ma Ta gue bá pengä ua, n'dat'a dí m bεm'be, ne njam'bu i sogä a nguetho zai gätho dí ot'ä a in numanho, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁰ Nu'bu mí man na, xün ngu u mi'da bi 'yεc'yεi mahon'a.

Yú 'yεhe a ra ts'oqui

³¹ Ne nu ra Jesús bi 'yεmp'u 'da ma mi-judiohe ngue εna bi 'yεc'yεi a:

—Nu'bu gui thoqui gui tēhdü mam hmangä, majuani ma 'yεc'yεi ahü 'bu. ³² Ne

da zä gui p̄ahmb̄a 'bɛ'a nam b̄on'ɥ yam hma majuaɲi, nɛ gue'a dí ȳan ah̄a gue da zin ah̄a Oja, bi 'yɛna.

³³ Nɛ bi d̄a ɥ:

—Pɛ nugähe, dyam bom'betoje ra Abraham janangue'a ya yú t'uhni gähe Oja. Nɛ njam'bu midí mandagähe man'da ra hmu. Hanja gní xije da mba nhyanigähe gue da zinke Oja, bi 'yɛn'ɥ.

³⁴ Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Majuani dí xi ah̄a, nu'a to'o øt' ra ts'oqui, rá hmu ra ts'oqui a. ³⁵ Nɛhna man'da guim bɛmh̄a, hin gui sä gui comhb̄a ran ho ra Abraham, pɛ tengu'bu yú 'yɛhe thoho ah̄a a. Pɛ h̄ont'ɥ njuantho yú t'uhni da gomhb̄a ran ho mazai. ³⁶ Nugä njuantho rá Ts'ant'ɥ Ojagä. Nɛ nu'bu guecä ga j̄ac'ah̄a bu ja yu ts'oqui, majuaɲi da zin ah̄a ma Ta nɛ yú t'uhni ah̄a a 'bu. ³⁷ Nɛ madague'bu bi xant'ah̄a ra Abraham, tengugä, pɛ guín nde gui hyoj̄a, nguetho hin hap̄a da zä da yut' mam hma bu ja ni mb̄uih̄a. ³⁸ H̄ont'a bi 'yurcä ma Ta dí mangä. Ngutho ah̄a, h̄ont'a bi 'yut'a ni tah̄a guí øth̄a, bi 'yɛmp'ɥ.

³⁹ Nɛ bi d̄a ɥ ma mijudíohe mí 'bäp̄a:

—Ra Abraham ma tahe.

Nɛ nu ra Jesús x̄ø bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'bu majuaɲi yú t'uhni ah̄a ra Abraham xqui comhb̄a ran 'yomfɛni ra Abraham 'bu. ⁴⁰ Pɛ nuya guín nde gui hyoj̄a, guecä dí xi ah̄a a majuaɲi gue'a bi xänga ma Ta. Pɛ hinga ngub̄a bi 'yøt' ra Abraham tengu guín nde gui 'yørcah̄a. ⁴¹ Janangue'a dí xi ah̄a, guí øth̄a rá 'bɛfi man'da ni tah̄a, bi 'yɛna.

Nɛ 'bex bi 'yɛn'ɥ:

—Hin dyu 'betat'uhni gähe, pɛgue n'datho ma tahe 'bui, Oja a, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

⁴² Nu'a ra Jesús bi d̄at'ɥ:

—Nu'bu da gue'a Oja ni tah̄a, xqui numanhoj̄a 'bu, nguetho bá ɛcä bu bí 'bu Oja. Nɛ hin bá ɛcä nangue ma ts'edi zɛhe pɛ gue'a Oja bá pɛngä ua. ⁴³ Hanja hingui sä gui p̄ahmb̄a 'bɛ'a dí mangä. Nguetho hin guín nde gui p̄ahmb̄a a. ⁴⁴ Nguetho ra z̄ithu ni tah̄a, nɛ guí honi gui 'yøth̄a rá pähä a. Nɛ nu'a, rá mb̄adi thoho bi d̄a'mi bin hote, nɛ guet'ɥ yu pa i ja bu ya i øthoho. Nɛ nu'a, him

bin z̄ammi a majuaɲi nguetho him bi numanho a. Nɛ h̄ont yu fɛhni man'a nguetho rá m 'bäi a. Nɛ in ta nangue gätho yu fɛhni. ⁴⁵ Pɛ nugä dí m ma majuaɲi, janangue'a hin guí ɛc'yɛigah̄a. ⁴⁶ To'o ah̄a da ma majuaɲi dí øt' ran ts'o o gue dí m man ra fɛhni. Pɛ nu'bu gätho majuaɲi a dí xi ah̄a, hanja hingui sä gui 'yɛc'yɛih̄a. ⁴⁷ Nu'a to'o bim 'bui nangue Oja, i ømanho rá m hman Oja a, pɛ nu'ah̄a hin guí ømanho rá m hman a nguetho hin gám 'buhmb̄a nangue Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ya xmi 'buh ra Cristo 'bu hin ním 'buh ra Abraham

⁴⁸ 'Bex bi d̄a'ɥ ma mijudíohe buya:

—Ha him majuaɲi dí m mamhbe, gue nu'i grá mɛngu bu Samaria, gue him majuaɲi grá mbom'beto ra Abraham. Nɛ guí 'buhmi n'da ra z̄ithu, sä bi 'yɛn'ɥ.

⁴⁹ Nu ra Jesús bi d̄at'ɥ:

—Nugä hin dí 'bu'be n'da ra z̄ithu pɛ dí numansu ma Ta. Nu'ah̄a hin guí numansuj̄a. ⁵⁰ Nɛ hin dí honi gue da hnumansugui pɛ i 'bu a n'da gue i honi da hnumansugui, nɛ di ɛnbi to'o hingui numansugui. ⁵¹ Majuaɲi dí xi ah̄a, nu'a to'o da 'yɛc'yɛi a dí m mangä hin da nu ran d̄ate a, bi 'yɛna.

⁵² 'Bex bi d̄a'ɥ ma mijudíohe:

—Nuya dí p̄ahmbe go gue'e guí 'buhmi a ra z̄ithu, nguetho bi du ra Abraham nɛ gätho yú p̄ongahya Oja, pɛ sä guí ɛna, hin da du to'o da 'yɛc'yɛi i. ⁵³ Ha guí ɛna man'da guín nuixte xinda gue'a ma tahe ra Abraham nɛ ɥ yu p̄ongahya, nɛ maya'bu x̄n du ɥ. To'o guí ɛna gue gue'e 'bu, bi 'yɛn'ɥ.

⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi d̄at'ɥ:

—Nu'bu xcá honi dan nuixte zɛhɛgä, säti thoho 'bu. Pɛ nangue a rá ts'edi ma Ta, gue'a nán nuixtegä a, gue'a guí ɛmf̄a ni Ojah̄a. ⁵⁵ Pɛ njam'bu gá p̄ahmb̄a a. Pɛ nugä dí p̄acä a, nɛ nu'bu xcá mangä hin dí p̄acä a, xcám fɛhnigä 'bu, tengu ah̄a. Pɛ majuaɲi dí p̄acä a nɛ dí øt'a im man a. ⁵⁶ Nu a ra Abraham, z̄ai guí ɛmf̄a ni tah̄a, pɛ bin johya 'bu mi b̄adi da z̄on ra pa ba ɛcä ua. Nɛ bi t'uti gue ga søcä ua, nɛ bin johya 'bu mi nugui, bi 'yɛna.

⁵⁷ Nɛ sä 'bex bi 'yɛmp'ɥ ma mijudíohe:

—Hin guí pɛ'ts'i yote ma 'dɛt'a njɛya nɛ guí ɛna gá nu ra Abraham, bi 'yɛn'ɥ.

⁵⁸ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Majuṇi dí xi aḥ, nu'bḥ hin ním 'bḥ ra Abraham, xmí 'bḥcä, nguetho zai dí 'bḥi, bi 'yemp'ḥ.

⁵⁹ 'Bex bi gḥx yḥ do ḥ, ḥna di bat'i, pḥ nu ra Jesús 'bex bi yḥt'i nde bḥ 'bḥ yḥ ja'i, bin 'yṇi nḥ bi bḥm bḥ ja ra ḍanija bḥya.

9

Ra xädä 'bḥ mim 'bḥi bi yṇi

¹ Nu'bḥ má mbähmbe bḥ 'yu ra Jesús, dá nuhe n'da ran 'yohḥ, ra xädä gue'bḥ go mim 'bḥi. ² Nḥ nugähe dyḥ xädihe dá änhde:

—Xänbate i, to'o bi 'yḥt' ra ts'oqui, ha gue'a rá ta o gue rá mbe, uague rá ts'oqui zḥḥ gue bin xädä, dí ḥmfe.

³ Nu'a ra Jesús bi 'yḥngähe:

—Xínga guehna ran 'yohḥ nḥ xinga gue'a rá ta nḥ xinga gue'a rá mbe, pḥ hḥnt'a ran t'ḥt'e nuixte da 'yḥrpa Oja gue da nu yḥ ja'i.

⁴ Nuḥ i jatho ga humbi ga ḥrpahḥ rá 'bḥfi Oja ya tengu'bḥ ma patho ya, nguetho da zḥn ra pa ga tuhḥ, nḥ hin man da zä ga ḥthḥ ra 'bḥfi ua ja ra ximhäi bḥya. ⁵ Nu'bḥ dí 'bḥcua ja ra ximhäi dí xänba yḥ ja'i, tengu'bḥ dí xocpa yá dá da nu ran nḥqui, bi 'yḥnje.

⁶ Nu'bḥ mí jua'a bi ma, bi zoh rá jḥni bḥ häi, nḥ í 'yḥt' ra bḥhäi rá jḥni nḥ gue'a í gospa rá dá ra xädä a bḥya. ⁷ Nḥ bi 'yḥmp'a ra xädä:

—Ní mba bán xädä nḥ ja ra mbothe Siloé.

Bi mba nḥ bán xädä. Nḥ nu'bḥ mam bá pengui in nu ran nḥqui bḥya. ⁸ Nḥ nu'ḥ dín tḥt'am'bḥihḥ nḥ'ḥ mí'da yḥ ja'i gue zai mín nu 'bḥ mín xädä, nu'bḥ mín nu ḥ, bin 'yḥmp'ḥ:

—Ha hinga guehnḥ ra xädä nḥ mí ḥḥxta'a 'bḥ'a mí si.

⁹ 'Da'ḥ bi ma:

—Guehnḥ.

Nḥ nu'ḥ mí'da bi 'yḥna:

—ḥna ngunḥ a pḥ hinga guehnḥ.

Pḥ nu ra xädä bi ḍadi:

—Guecä, bi 'yḥn'a.

¹⁰ Nḥ bi 'yän'dḥ bḥya:

—Hague nja bi xoh ni dá.

¹¹ Nḥ nu ra xädä bi ḍadi:

—Nu'a ran 'yohḥ rá thuhu ra Jesús bi 'yḥt' ra bḥhäi nḥ bi gosca ma dá. Nḥ bi 'yḥngä: “Ní mba bḥ ja ra mbothe Siloé nḥ guan xädä bḥ,” bi 'yḥngä a. Nḥ dá mba dán xädä, nḥ bi zä dá nu ran nḥqui ma dá bḥya, bi 'yḥna.

¹² Nḥ bi t'ḥmp'a:

—Hapḥ i 'bḥ a.

Nḥ bi ḍḥh pḥya:

—Hin dí pḍi, bi 'yḥntho.

Bi t'ḥrpa ran t'änni a mí xädä

¹³ Nḥ bi zix bḥ 'bḥh yḥ fariseo bḥya.

¹⁴ Nu'a ra pa bi 'yḥt' ra bḥhäi ra Jesús nḥ bi xocpa rá dá ra xädä, ra pa ran ts'äya a. ¹⁵ Nu yḥ fariseo bi 'yänni mahḥn'a:

—Hague nja bi nu ran nḥqui ni dá.

Nḥ bi 'yḥmp'ḥ:

—Bi gosca ra bḥhäi ma dá, nḥ bán xädä, nḥ nuya dín nu ran nḥqui, bi 'yḥna.

¹⁶ Janangue'a bi 'yḥn'ḥ 'da yḥ fariseo:

—Nu'a ran 'yohḥ guím ma, hingui numansu Oja nguetho hingui numansu ra pa ran ts'äya, sä bi 'yḥn'ḥ.

Pḥ nu'ḥ mí'da ḥ bi 'yḥna:

—Pḥ nu'bḥ ra ts'om'bäi hin xtán zä da 'yḥt' yḥn t'ḥt'e nuixte gue i ḥt'a.

'Bex bin hec'ḥ bḥya. ¹⁷ Nḥ bi t'än'na ra xädä:

—'Bḥ'a guím ma nangue'a bi xoc'a ni dá.

Nḥ bi 'yḥna:

—Nu'a, n'da rá pḥngahyḥ Oja a, bi 'yḥna, nḥ bi bḥm bḥya.

¹⁸ Pḥ nu'ḥ him bi 'yḥc'yḥi gue gue'a mí xädä, jague'bḥ mí zonpa a rá ta nḥ rá mbe.

¹⁹ Nḥ bi 'yän'dḥ:

—Ha gue'a ni ts'ḥnt'ḥui gue mí xädä a. Hague nja in nu ran nḥqui ya, bi 'yḥn'ḥ.

²⁰ Bi ḍḥ'a rá mbe nḥ rá ta:

—Dí pḍ'be gue gue'a ma ts'ḥnt'ḥ'be gue mí xädä 'bḥ mim 'bḥi. ²¹ Pḥ hin dí pḍ'be hague in ja in nu ran nḥqui ya, hin dí pḍ'be to'o bi xocpa rá dá. Nu'a xḥn ḍḥn'yohḥ ya, dami 'yänhdḥ, da mansḥ to'o.

²² Ngubḥ bi man rá ta nḥ rá mbe nguetho i su ma ngarphe dyḥ judíohe. Gue bi zän'na n'da ra nde, gue da hyḥn'a thi bḥ ja ra nija ḥ to'o da ma bá penh Oja a ra Jesús, nḥ ma zä hin da hnumanho bḥ ja yá hnini.

²³ Janangue'a bi 'yḥntho rá ta nḥ rá mbe: “Xḥn ḍḥn'yohḥ ya, dami 'yänhdḥ,” bi 'yḥntho ḥ.

²⁴ Janangue'a bi zonh mahḥn'a ran 'yohḥ mí xädä, nḥ bi 'yḥmp'a:

—Pḥ dami ma majuṇi gue gue'a Oja bi xoc'a ni dá. Pḥ nu'a ran 'yohḥ gá ma, dí pḍhmbe ra ts'om'bäi a, bi 'yḥn'ḥ.

²⁵ Nḥ nu'a mí xädä bi ḍadi:

—Hin dí paçä 'b_u ra ts'om'bäi a, o gue hin'na, p_e h_ont'a dí paði mí xädägä, n_e dín nu ran n_equi ya.

²⁶ N_e bi 'y_em_bi mah_on'a:

—'B_e'a bi 'y_ot'a'i 'b_u mí xoc'a ni dä.

²⁷ N_e bi da'a:

—Nugä ya xtá xi ah_u n_e hin gá 'y_ec'y_ei_h. Ha gui 'y_ec'y_ei_h 'b_u ga xi ah_u mah_on'a. Ha n_e ah_u guín nde gui t_enhd_u a 'b_u, bi 'y_ena.

²⁸ 'B_ex bin sante thoho _u 'b_u mí 'y_emp'a:

—Nu'i rá xädi i a ra ts'om'bäi. P_e nugähe yá xädigähe a ra Moisés. ²⁹ Dí pa_hmbe Oja bin yaui ra Moisés, p_e nu'a ran 'yoh_u gui _espi hin dí pa_hmbe hap_u bi n_ex'a rán t'_edi a, bi 'y_en'a.

³⁰ Bi da'a mín xädä b_uya:

—Nugä dadí hyonya thoho nangue'a gá mamhb_u, gue hin gui pa_hm_b hap_u bí 'y_e a rán t'_edi, n_e ya bi xoga ma da a. ³¹ N_e dí pa_hm_b hin da 'y_omanho Oja 'b_u da 'y_ap rá ts'_edi n'da ra ts'om'bäi, p_e nu'b_u 'b_u a n'da i th_ande Oja n_e _orpa rá pähä, i _o Oja 'b_u i äp rá ts'_edi. ³² N_e gätho y_u j_eya x_u thogui njam'b_u bim 'b_u a n'da bi xocpa rá dä n'da mi xädä 'b_u mí m' 'b_ui. ³³ Nu'a ran 'yoh_u dím ma, nu'b_u hin di fäx Oja a, hin te sä da 'y_ot y_u nuixte 'b_u, bi 'y_en'a mí xädä.

³⁴ N_e bi t'_emp' mah_on'a:

—Nu'i grá da_uits'oqui, janangue'a gui xädä 'b_u gmím 'b_ui. Ha go gui xängahe, bi 'y_en _u.

N_e bi hy_on a thi gue ma zä hin da nu-manho ma mijudíohe b_uya.

I xädä yá mb_ui _u 'da

³⁵ Nu'b_u mí 'y_o'a ra Jesús gue bi th_on'a thi ra xädä, bi d_ini n_e bi 'yänni:

—Ha gui _ec'y_ei rá ts'_unt'_u Oja, bi 'y_em_bi.

³⁶ N_e bi da't'a:

—Ma Hmu, to'o a guím ma. Dami xiqui ts'_u, ga _ec'y_ei a, bi 'y_ena.

³⁷ N_e nu ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Guecä guín nug ya, n_e dí yaui ya.

³⁸ N_e bi 'y_em_bi:

—Ma Hmu i, dí _ec'y_ei a ya.

N_e bin da_uyahmu b_u ja rá hmi b_uya. ³⁹ N_e nu ra Jesús bi 'y_ena:

—Janangue'a däm 'b_ucä ua ja ra ximhäi, gue ga japi di n_equi 'b_e'a mb_eni n'da ngu

n'da. N_e nu'_u i xädä da nu ran n_equi, n_e nu'_u in nu ran n_equi din xädä, bi 'y_ena.

⁴⁰ N_e nu'_u 'da y_u fariseo bi 'y_oh rá m hman a, bi 'y_en'a:

—Ha n_ecähe dí xädähe, bi 'y_en'a.

⁴¹ N_e nu ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Nu'b_u xquí pa_hm_b gue guí xädäh_u, xtán zä xtím pun'nah_u 'b_u n_e njon xtá xi ah_u gue ja ni ts'oquih_u b_uya. P_e guí _enseh_u guín nuh_u ran n_equi, janangue'a hin dim pun'na ni ts'oquih_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

10

Ran t'uti nangue rá mbä't'i y_u de'yo

¹ —Maju_uni dí xi ah_u, bi 'y_en'a ra Jesús, nu'_u hin dí y_urpa ja rá goxthi a rá mbä't'i y_u de'yo, n_e dí dons p_u ja ra mbä't'i, y_u b_e _u.

² P_e nu'_u dí y_urpa ja ra goxthi, nju_uantho y_u mbänd_e'yo _u. ³ N_e da xocpa a ra mbängoxthi n_e da y_ut'ambo ra mbänd_e'yo b_uya. N_e nu'_u yá de'yo i _orpa rá nde a rá mbädi n_e i _ot'a i xifi. N_e i nd_onba yá thuhu nguetho i pa _u yá mb_eti a. N_e i sixp_u ja y_u 'bot'_ei. ⁴ N_e nu'b_u mí g_uc p_u thi gätho _u yá de'yo, di 'b_et'o 'b_u i sits'i, n_e nu'_u yá de'yo i t_enni nguetho i pa_upa rá nde 'b_u im mba't'i. ⁵ Hingui tenna n'dan'yo n'da ra ja'i, p_e i 'dagui, nguetho hingui pa_upa rá nde a n'dan'yo, bi 'y_ena.

⁶ Nu'a ran t'uti bi man'a ra Jesús, p_e hingui pa _u 'b_e'a nam b_on'a bi si _u.

Ra Jesús ra hogambänd_e'yo

⁷ Janangue'a 'b_ex bi 'y_em_bi mah_on'a:

—Maju_uni dí xi ah_u, nugä drá goxthigä a ra mbä't'i gu_ep_u i 'b_uh y_u de'yo. ⁸ P_e gätho _u im b_eni dim 'b_et'o z_eh_e xinda guecä, n_e gue'_u y_u b_e _u. P_e nu'_u y_u de'yo hingui _orpa yá nde _u. ⁹ Nugä drá goxthigä, nu'a to'o da y_ut'i nanguecä, ma zä da ts'imanho b_u. N_e da ba_udi gue rá ngu b_u, janangue i 'yo n_e da d_ini 'b_e'a dí z_erpa yá mb_ui, tengutho ra de'yo i t_in y_u t'_ei.

¹⁰ Nu'_u y_u b_e ní 'y_eh_e dim p_e n_e din hod_u n_e di ts'onbi gätho rá 'b_efi Oja. P_e nugä ná _eh_e gue dí t_in ra te n'da n_e din ja ra te i juadi x_un ho. ¹¹ Nugä drá hogambänd_e'yo n_e ga 'b_eh ma te gue gan ya_u _u ma de'yo.

¹² P_e nu'_u 'da y_u mb_efi, h_ont'_u y_un zäbi nde da da_uha, n_e him maju_uni y_u mbänd_e'yo, gue hin yá mb_eti _u y_u de'yo. Janangue'a nu'b_u

in nu ba ερα n'da ra zate, i soperu ya de'yo ne i 'dagui. Ne nu ra zate bayu im bent'u ya de'yo ne im maxt'i. ¹³ Nu'u ya mbe'fi i 'dagui nguetho hin'yu yun huεcate nanguue ya de'yo, ne hont'u yun zabi ni hyu ya mbui.

¹⁴ Nugä drä hogambände'yo, ne di pah ma de'yo ne nu'u i paqui. ¹⁵ Tengu thoho di ot'be ma Ta, i paqui ne di pacä a. Ne ga ungä ma te ngue gan yan u ma de'yo. ¹⁶ I 'buh mi'da ma de'yo gue hinga guecua i 'bucua. Ne'u jatho gua sigä. Ne da 'yø 'bu dá mba't'i. Jananguue'a 'darpu din 'yo gätho ma de'yo. Ne gätho ga fäh puya nguetho hongdä drä mbände'yogä.

¹⁷ Emmε numanho ma Ta 'be'a ga ot'ä gue ga ungä ma te nanguue ma de'yo. Pe ga thambenigä mahon'a. ¹⁸ Xinga n'da ra ja'i da zä da hyogui, pe nugä ga unse ma te. Ja ma ts'edi ga uni ne ja ma ts'edi ga thambeni, nguetho gue'a bi xic ma Ta, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁹ Nanguue'a bi man ra Jesús, bin hec ma mijudiohe mahon'a. ²⁰ Xun ngu u bi 'yεna:

—Nuna 'buhmi ra zithu ne ran gat'i na. Hanja gni 'yøhmbu 'be'a man na, bi 'yεn'u 'da.

²¹ Pe nu'u mi'da bi 'yεna:

—Pe hinguin jabu ram hman a in 'youi ra zithu. Ne mfa'di hin'yu rá ts'edi ra zithu da xocpa yä dä ya xädä, bi 'yεn'u mi'da.

Him bi hnumanho a ra Jesús

²² Nu ya pa xun se bin ja ran ts'ihme bu Jerusalén ngue ra dampeti bi 'yot' ma mijudiohe. ²³ Nu ra Jesús mí 'yo bu ja rá ngun'yu ra danija ní hu ra Salomón. ²⁴ Nu'u 'da ma mijudiohe bayu bi mbä'ts'a ra Jesús, ne bi 'yεmp'a:

—Hanja gni jacthohohe dan 'yänhde nanguue'e, pe dami xije njuantho 'bu gue'e grä Cristo, bi 'yεn'u.

²⁵ Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Ya xtá xi ahu pe hin gä 'yεc'yεigahu. Ne'a ra 'befi di ot'ä nanguue rán t'εdi ma Ta, i udi to'ogä. ²⁶ Pe nu ahu hin guí εc'yεihu nguetho him ma de'yo ahu, tengu xtá xi ahu. ²⁷ Nu'u ma de'yo i ømanho ma nde, ne di parpa yä mbui u ne i tengui. ²⁸ Ne di un ra 'da'yote mazai u ne njam'bu dim 'bedi. Ne njo'o to'o da zä da huq'ts'u i o ma 'ye.

²⁹ Nu a ma Ta bi 'dacä u, man'da nuixte a,

ne njo'o man'da tengu a. Ne njo'o to da zä da huq'ts'u i o rá 'ye ma Ta. ³⁰ Nugä ne ma Ta n'datho di com'be, bi 'yεn'a ra Jesús.

³¹ 'Bex bi gux ya do mahon'a εna di bat'i ngue da hyo. ³² Pe nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Xun ngu ya 'befi xun ho xtá ut'ahu ngue bi xic ma Ta. Nda'a ní 'befi guin nde gdí baju ya do, bi 'yεna.

³³ Ne bi 'yεmp'u ya judío:

—Hin nanguue ya 'befi xun ho di εna ga ba ahe, pe nanguue hin guí εspa Oja gue gä 'yεna, n'datho guí cohmi Oja, ne grä ja'i thoho, bi t'εmp'a ra Jesús.

³⁴ Nu ra Jesús bi dat'u:

—Ha hinga nt'o't'i bu ja yan t'edi gadin xähmbu, gue bi 'yεn Oja: “Nu ahu tengu'bu gyä ojahu,” i εm bu ja ra t'ohni. ³⁵ Gue bi 'yεmbi tengu'bu ya oja u bi un rán t'edi Oja. Ne hingui sä dim 'beh rá T'ohni Oja.

³⁶ Pe hanja gni 'yεnju hin din numansugä Oja 'bu dí m angä, rá Ts'ant'u Ojagä, guecä gue bi huangä ma Ta ne bá pengä ua.

³⁷ Nu'bu hin di ot'ä tengu ot'a ma Ta, hin gui 'yεc'yεigahu 'bu. ³⁸ Pe nu'bu di ot'ä tengu ot'a ma Ta, dami pahmbu ngue hont'a Oja sä i ot'u ya nuixte di ot'ä. Jananguue'a da zä guí 'yεc'yεihu gue n'datho ran 'yomfēni di com'be ma Ta, bi 'yεna.

³⁹ Jananguue'a bi 'yεna da bent'i mahon'a u ma mijudiohe mí 'bäpu. Pe nu ra Jesús bi 'uegue.

⁴⁰ Ne bi mbeng mahon'a bu 'danguadi ra dathe Jordán, gueru rá mbadi mí ot' ran xixya ra Xuua, ne bim 'bupu 'da ya pa. ⁴¹ Ne xun ngu ya ja'i bá εpu 'buh ra Jesús. Ne bi man u:

—Madague'bu nte man t'ot'e nuixte bi 'yot' ra Xuua Nxixya, pegue gätho majuan a bi mam 'bu mi xiju nanguuehna ra Jesús, bi 'yεn'u.

⁴² Ne xun ngu u bi mba bu, bi 'yεc'yεi a ra Jesús.

11

Bi du ra Lázaro

¹ Mí 'bupu Betania n'da ran 'yohu in zäman'u, í Lázaro. Ne mí 'buhmbu yoho yun ju, ra María ne ra Marta. ² Ne nuna ra María, guehna bi xispa ra 'yεthi rá gua ra Jesús εmme yuman'u ne bi 'yonbi nanguue yä

xta. Guehna rán ju ra Lázaro na, gue xan u.
 3 Janangue'a nu'u yán ju bi mbəhna n'da ra
 nde bu 'buh ra Jesús ne bi 'yemp'a:

—Ma Hmu a'be, xiya 'be'a ga othə ya, xan
 u a guidí huəqui, bi 'yembi.

4 Ne nu'bu mí 'yoh ra Jesús, bi 'yena:

—Nu'a ran u hing ran dāte a pe hont'a gue
 da hnu rá ts'edi Oja nuixte thoho, necā rá
 Ts'ant'u Ojagā, bi 'yena.

5 Nu ra Jesús emme madi huəc'a ra Marta
 ne rá juhue ne'a ra Lázaro. 6 Pe nu'bu
 mí 'yode xan u ra Lázaro, him 'bex bi
 nde da mba, 'be bi døm' man yopa guəpə
 mí 'buhmbe. 7 M'bejua buya bi xije dyə
 xädigähe a:

—Ga mbähä bu Judea mahøn'a, bi 'yenje.

8 Pe dá emfe buya:

—Xänbate i, ha gui mba bu mahøn'a,
 nguetho nu ma mijudíohe 'bupə him
 maya'bu gue nde di bat'a do i, dá emfe.

9 Nu ra Jesús bi xije n'da ran t'uti buya:

—Ha hinga gue'a 'de'mayo ora n'da pa.
 Nu'bu ma pa i 'yo n'da ra ja'i, hin di fet rá
 gua nguetho in nu hapə i pa. 10 Pe nu'bu
 'yoxui n'da, di fet rá gua nguetho hinguin
 nu hapə i pa. Nu'a bi ma gue hinganə søn
 ra ora da du.

11 Ne m'bejua bi 'yenje mahøn'a:

—Nu'a ma amigohə ra Lázaro i əha. Ne ga
 mbähä ga ents'ä a, bi 'yena.

12 'Bex dá embähe a buya:

—Ma Hmu ahe, nu'bu i əha da yəm 'bu, dá
 emfe.

13 Pe nu ra Jesús bi ma gue bi du 'bu mí ma
 i əha. Pe dá bəmhbe gue i ətho. 14 'Bexque
 njuəntho bi man ra Jesús:

—Ya bi du ra Lázaro. 15 Pe nangue ahə,
 xan ho gue hin dá nugä 'bu mín hyən'na,
 gue man'da gui 'yəc'yəigahə 'bu guin nuhə
 'be'a ga ot'ä ya. Nuya ga mbähä ba nuhə.

16 Pe nu'a ra Tomás ne i t'embi ra Go, ma
 mixädihe, bi 'yenje:

—Mbähmahə 'bu, madague'a 'darpə ga
 tuhə.

Nu ra Jesús di un ra te u xan du

17 Nu'bu má səmhbe bu ra Jesús buya, ya
 ná goho pa xí t'ä a ra Lázaro. 18 Nu bu Be-
 tania hinga ya bu Jerusalén, mbe made ora
 na 'yo. 19 Janangue'a xan ngu ma mijudíohe
 bi mba bu rá ngu ra Marta ne ra María gue

da hyurpa yə mbəi u, nangue'a rá ida bi
 du. 20 Nu'bu mí 'yoh ra Marta gue ba epə ra
 Jesús, bi mba ne bin c'at'ui bu 'yu. Pe nu ra
 María bi gotpə ja rá ngu. 21 Ne nu'a ra Marta
 bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nu'bu xquím 'buque ua, hin
 xtán du ma ida. 22 Pe madague'bu ya bi du
 ya, pe dí pačä di 'da'a Oja hont'a go 'be'a gui
 'yäpi, bi 'yena.

23 Nu a ra Jesús bi dāt'a:

—Nu'a ni ida da ndants' mahøn'a, bi
 'yena.

24 Nu ra Marta bi 'yena:

—Dí pačä da ndants'a rán zegui ra pa a,
 ne u gätho xan du, bi 'yena.

25 Ne nu ra Jesús bi 'yemp'a:

—Nugä guecä dadí un ra te u xan du.
 Nu'a to'o da 'yəc'yəigui, madague'a da du,
 pe ga japi da ndants'i ne din ja ra 'da'yote
 mazäi. 26 Ne nu'a to'o 'bui nanguecä ne
 əc'yəigui, njəm'bu da du a. Ha guí əc'yəi a dí
 xi i, bi 'yembi.

27 Ne bi 'yemp'a:

—Həha ma Hmu i, dí əc'yəi gue gue'e grá
 Cristo, rá Ts'ant'u i Oja, gue'e mí hma gua
 əcua ja ra ximhäi, bi 'yena.

Bin zon'a ra Jesús

28 Ne nu'bu mí gua'a bin yaui ra Marta a
 ra Jesús, bi mbeng bu rá ngu ne bin yajodreui
 a rá juhue ra María, ne bi xi a:

—Bí 'bapə ra xänbate ne in zon'na i, bi
 'yena.

29 Ne nu'bu mí 'yoh a 'be'a bi sifi, bi
 ndants'a ne bi mba n'dihi guəpə 'bäh ra
 Jesús. 30 Nu ra Jesús him 'bex bi zøm bu ja
 ra hnini, pe bim 'bätho bu ndehnini guəpə
 xín yaui ra Marta. 31 Nu ma mijudíohe mí
 hupə mbo rá ngu ra María gue i hurpa rá
 mbəi, nu'bu mí nu bi ndants'a ra María ne
 bi mba n'dihi, bi den'də ma mijudíohe buya,
 ne bi 'yən u: “Masque ní mba ban zom bu ja
 ran 'yägui na.”

32 Nu'bu mí zøm bu ra María bu bí 'bäh
 ra Jesús, bin danyahmu bu ja rá gua, ne bi
 'yemp'a:

—Nu'bu xquím 'buque ua, hin xtán du ma
 ida 'bu, bi 'yena.

33 Nu'bu mín nu ra Jesús gue i zon'a ra
 María, ne u ma mijudíohe zoni gue'u bi

denni, bin gās' pəya ne bi hyundumbəi.

³⁴ Ne nu ra Jesús bi 'yänni:

—Hapə bi t'ä a ra Lázaro.

Ne bi t'əm bəya:

—Ma Hmu ahe, ga mbähä gua nu, bi t'əmbi.

³⁵ Ne a ra Jesús bin zom bəya. ³⁶ 'Bex bin 'yəm zehə ma mijudíohe bəya:

—Nunə ya mfədi əmmə madi huəc'a, bin 'yəmp'ə. ³⁷ Ne nu'ə 'da bi 'yən'ə:

—Nuna guehna bi xocua yú dā ra xädä. Ha hin xtán zä xtí japi hin xtán du ra Lázaro 'bə.

Nu ra Jesús bi xox'a ra Lázaro bə ja rán 'yägüi

³⁸ Nu'bə mí zəm bə ja ran 'yägüi ra Jesús, bin gə'ts' mahøn'a. Nu ran 'yägüi n'da ra hyədo a ne bi juaspa n'da ra xindo. ³⁹ Ne nu ra Jesús bi 'yəmp'ə:

—Dami 'uejə ts'ə na ra xindo.

Pə nu ra Marta, rán ju a xí du, bi 'yəmbi:

—Ma Hmu i, masque xən xə ya nguetho má goho ma pa ya bi du, bi 'yəna.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yəmp'a:

—Pə dí xi i mahøn'a, nu'bə guí 'yəc'yəi gue i ja ma ts'edi, guin nu rá ts'edi Ojə nuixte, bi 'yəmbi.

⁴¹ 'Bex bi mba ma 'ueque ra do bəya. Ne nu ra Jesús bi ndəts'e ne bi 'yəna:

—Ma Ta i, dadí 'da a ra jamadi, nguetho gá 'yøh ma nde 'bə má əp'i i nanguehna ra Lázaro. ⁴² Ne dí pədi thocpa thoho guí øh ma nde. Pə nu'a dí xi a ya, ngue dí ndepe da 'yøh ya i 'bäcua ya, n'dahma da 'yəc'yəi gue gue'e bá pengä ua.

⁴³ Ne nu'bə mí jua'a bin yəui Ojə bin yə nts'edi:

—Lázaro, bá pəni.

⁴⁴ Ne nu'a xí du bá pəm bə ja rán 'yägüi bəya, nsøt'e thoho ra 'bø't'e rá 'yε ne rá gua, ne nu rá yə n'dan'yo ra 'bø't'e mán søt'e. Nu ra Jesús bi 'yəmp'ə:

—Xothə, da zä din 'yo bəya, bi 'yən'a ra Jesús.

I hma da fənt'a ra Jesús

⁴⁵ Ne xən ngu ma mijudíohe ngue xí dən'na ra María, bi 'yəc'yəi ra Jesús 'bə mí nu a bi 'yøt'e. ⁴⁶ Pə nu mi'da bi mba bá xih yə fariseo 'bε'a bi 'yøt' ra Jesús. ⁴⁷ Janangue'a

bi man yə dəmbäjä ne yə fariseo ngue 'darpə dim pətihə ə yú mi ngərpihə, ne bin 'yəm zehə ə:

—'Bε'a sä ga øthə, nguetho nu'a ran 'yohə i øt'e xən ngu yən t'øt'e nuixte. ⁴⁸ Nu'bə hin ga hecpahə, gätho yə jə'i da 'yəmbi yə ngərpə. Ne nubəya nu yə romano da zəjə ngue da bəni ya dá tənhdə man'da ra Hmu, ne hinga hønt'ə dí tənhdə ə, ne di juarca ma dəxca nijəhə ne di juajə bəya.

⁴⁹ Ne nu'a n'da í Caifás, ra dəmbäjä a ra jəya a, bi 'yəna:

—Ha hin guí pəhmbə 'bε'a da zä ga øthə ya. ⁵⁰ Ha hin guí pəhmbə man'da xən ho 'bə n'datho da du n'dahma hinga gätho na nguə ga juahmbə, bi 'yəna.

⁵¹ Pə him bi bənsə a bi ma, pə nangue'a ra dəmbäjä a ra jəya a, janangue'a bi jap Ojə da ma 'bε'a da t'ørpa ra Jesús, gue da du da yənje dyə judíohe. ⁵² Pə nu ra Jesús 'bə mí du, hinga høngdəhe in nde da yənje, pə ne ə gätho mi'da i 'bəi hønə go bi zä gätho na ndoho ra ximhäi, 'darpə dam 'bəhmbə a. ⁵³ Ne nangue'a xí man ra Caifás, 'da'angu bi bəni ə gätho ma ngərpəhe bəya. Ne gue'a ra pa bi ma njuəntho da hyo ra Jesús.

⁵⁴ Janangue'a m'bet'o bi 'uetho ts'ə bə 'bəh ma ngərpəhe, ne bi mba bə ja rá nyəni n'da ra əhäi, ne dām 'bəhmbe bə 'da yə pa bə ja ra hnini Efraín.

⁵⁵ Ne mi ts'ətho da zən ra pa ran dəbaxjua, n'da ra dənts'ihmə bi zəngəhe Ojə maya'bə dyə judíohe. Janangue'a xən ngu yə jə'i 'da'a n'danni bi nets'i bi mba bə Jerusalén. Nguetho bi sije m'bet'o thoho ga hoc ma jə'ihe bə, nangue ra dehe. ⁵⁶ Ne nu'bə mí zəm bə ja ra dənijə ə 'da ma mijudíohe, bi hyom bə a ra Jesús ne bin 'yän'də n'da ngu n'da ə:

—'Bε'a guím mamhbə, ha ba əh ra Jesús da nu ram pəti ua uague hin'na, bin 'yəmp'ə.

⁵⁷ Nu yə dəmbäjä ne yə fariseo bi 'yən'ə:

—Nu'bə 'bəi to i pədi hapə i 'bəi, jatho da ma, n'dahma da zä gam bənthə, bi 'yəmp'ə yə jə'i.

12

Pa nsispi ra 'yəthi rá gua ra Jesús

¹ Di 'bɛh man 'dato pa din ja ra dɔnts'ihme bɛ Jerusalén nangue ran dɔbaxjua, nɛ bi mba mahɔn'a bɛ Betania a ra Jesús, nguɛpɛ rá ngu a ra Lázaro, gue'a xí jap ra Jesús bi dɔmbɛni bɛ ja rán 'yägüi ngue xí du. ² Nu'bɛ mín de, nu ra Marta bi 'yɔrpa n'da ran ts'ihmɛ ra Jesús. Nɛ'a ra Lázaro 'darpɛ bin sihmɛhɛ bɛ ja ra mɛxa. ³ Nɛ bi mba ra María bɛ mí huh ra Jesús, bi xispa rá gua made litro ra 'yɛthi ɛmmɛ yɛman'u nɛ xɛm hmadi, nɛ í 'yonba ra 'yɛthi nangue rá xtɔ. Nɛ gátho ra ngu bi yɛn'a ra 'yɛthi. ⁴ Nɛ mí 'bɛrpa rá ts'unt'ɛ ra Simón, ra Judas Iscariote a, n'da ma mixádihe a, nɛ gue'a bi dá a ra Jesús. Nɛ nu'bɛ mín nu a bi 'yɔt'a ra María, bi 'yɛna:

⁵ —Hanja him bi 'bä a ra 'yɛthi, yɛ mahuɔhi thoho xtín ja rá muui gue xtín t'un yɛ hyoya, sä bi 'yɛn a ra Judas.

⁶ Ngubɛ bi man a nguetho ra bɛ a, nɛ him majuɔni di huɛc yɛ hyoya. Pɛ rá 'bɛfi a gue ní mbɛsca ma mbɛtihe dyɛ xádihe nɛ'a rá mbɛti ra Jesús. Nɛ nzai hac zɛhɛ ra mbɛti 'bɛ in nde. ⁷ Bɛx bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guidí hɛcpa na ra xisu, nguetho bi 'yɔrca a rán säui da 'yɔrque, nguetho mi ts'utho ga tu ngue da t'ägagui. Janangue'a mí pɛsta'a ra 'yɛthi na, xtí jacä ma jɔ'i 'bɛ dá tu. ⁸ Pɛ thocpa thoho gam 'bɛhmbɛ yɛ hyoya, pɛ nugä hinga thocpa thoho dam 'bɛhmbɛ ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

I hma da tho ra Lázaro

⁹ Nu'bɛ mí 'yɔde xɛn ngu ma mijudíohe, gue 'bɛrpa ja rán ngu ra María a ra Jesús, bi mba bá nu, pɛ hinga hɔnt'a ra Jesús in nde da nu, pɛ nɛ'a ra Lázaro gue xí xox ra Jesús bɛ ja ran 'yägüi. ¹⁰ Janangue'a nu yɛ dɔmbäjä bi bɛni nɛ'a ra Lázaro da hyo. ¹¹ Nguetho gue'a ra Lázaro í japi man'da xɛn ngu bi 'yɛc'yɛi a ra Jesús ɛ ma mi-judíohe.

Bi t'ɛspa ra Jesús 'bɛ mí yɛt'a Jerusalén

¹² Nu'bɛ mí hyax bɛya dá mbähmbe ra Jesús bɛ Jerusalén. Nɛ nu'ɛ yɛ jɔ'i xɛn ngu xí zɔm bɛ Jerusalén gue in nu ra dɔmpɛti, bi 'yɔde da mba bɛ ra Jesús. ¹³ Janangue'a bi gɔx yú xi yɛ jɔxiza nɛ bi mba bá thɔpɛ 'yu. Nɛ nts'ɛdi bi 'yɛn'ɛ:

—Nuixte tho rá ts'ɛdi Ojä di jap na ma Hmuts'ɛt'abihɛ dyɛ israelhɛ, dyɛ judíohe, bi zɔcua ya nangue rá thuhu Ojä, bi 'yɛn ɛ.

¹⁴ Nu'a ra Jesús i hux'a n'da ra t'ɛburu xí dɔni, tengu mán t'o't'i bɛ ja rá m hman Ojä.

¹⁵ Gue mán t'o't'i:

Him man gan suhɛ ya gyɛ mɛnguhɛ ua Sión,
nguetho ba ɛh ni hmuts'ɛt'abihɛ,
da hyux'a n'da ra t'ɛburu, mí ɛn rá t'ohni
maya'bɛ.

¹⁶ Pɛ nuje dyɛ xádihe him 'bɛxque dá pɔhmbɛ 'bɛ'a nám bɔn na bin ja, pɛ nu'bɛ mí mbɛng mahɛts'i ra Jesús dá bɛmhbe bɛya gue guehna bi t'ɔrpa ra Jesús gátho mán t'o't'i maya'bɛ.

¹⁷ Nu'ɛ yɛ jɔ'i mí 'bɛhmbɛ ra Jesús 'bɛ mí xox'a ra Lázaro, xí ma gue xí xox'a ra Lázaro. ¹⁸ Janangue xɛn ngu yɛ jɔ'i bi mba bá thɔ a ra Jesús, nguetho bi 'yɔ a xin ja.

¹⁹ Janangue'a nu yɛ fariseo bin 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—Nte ts'ɛ ní mbatho 'bɛ dadí hɛcpahɛ yɛ jɔ'i. Ha hin guín nuhɛ ya gátho ra ximhäi i tɛnnɛ ra Jesús, bin 'yɛmp'ɛ.

I hon ra Jesús ɛ yɛ mɛngu bɛ Grecia

²⁰ Nɛ nu'ɛ 'da bi mba bɛ Jerusalén da nu ram pɛti bɛ, yɛ mɛngu bɛ ja ra häi Grecia ɛ. ²¹ Nɛ bin tɔmhɛ ra Felipe ɛ 'bɛ mán 'bɛhmbe bɛ Jerusalén. Nɛ nu ra Felipe, ma mixádihe a, ra mɛngu bɛ Betsaida ra xɛqui Galilea. Nɛ nu yɛ mɛngu bɛ Grecia bi 'yɛn'ɛ:

—Hague n'yɔ, dín nde dan yɔhe ts'ɛ ra Jesús, bi 'yɛn'ɛ.

²² Nu'a ra Felipe bɛya bi xi a ra Andrés, nɛ nu'ɛ bɛya bi xi a ra Jesús. ²³ Nɛ nu ra Jesús bi dɔt'ɛ:

—Ya mí ts'utho da zɔn ra pa dan uixtegä 'bɛ dá tu, guecä dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi.

²⁴ Majuɔni dí xi ahɛ, tengu n'da ra hmudä, nu'bɛ hin da thupɛ ja ra häi ngue dim 'bɛpɛ, hin din xɔndi. Pɛ nu'bɛ da thuhu, da zä din xɔndi xɛn ho. ²⁵ Nu'a to'o i su din ɛnba 'bɛ da dɛngui, da mba ma ɛnbi rá te a, pɛ nu'a hingui su din ɛnba 'bɛ da dɛngui guecua ja ra ximhäi, din ja ra te mazai a.

²⁶ Nguetho nu'bɛ 'bɛ a n'da in nde din 'yɛhɛ nanguecä, jatho da bɛni tengu dím bɛngä, nɛ ga com'be ma ts'ɛdi bɛ mahɛts'i bɛya. Nu'bɛ 'bɛ a n'da din 'yɛhɛ nanguecä, nu'a ma Ta da numanho a.

Ra Jesús im ma da tho

²⁷ —Pε nuya εmmε tu ma mbui, bi 'yεn'a ra Jesús. 'Bε'a sä ga xih ma Ta. Ha sä ga äpi di 'uegä 'bε'a din jacä ya. Pε hingui sä, nguetho gue'a bá εcä ngue gan nu'a i jatho gan nugä ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε nubaya bin yaui rá Ta:

—Ma Ta a i, dami jaqui gan nugä hont'a go nda'a dí t'εs'i i, bi 'yεmbi.

'Bexque bi t'ø'a n'da ra nde bu mahεts'i, bi 'yεna:

—Pε ya dí ja'i guín nu, nε guin nu mahøn'a, bi 'yεna.

²⁹ Nε nu'u yu ja'i mí 'bähmbu bu, bi 'yøh rá nde Oja nε bi 'yεn'u 'da:

—Bin gäni.

Nε nu'u mi'da:

—Masque n'da rá m 'behni Oja mahεts'i bi zofu, bi 'yεn u.

³⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Nu'a ra nde gá 'yøhmbu, nts'εdi bi zocä Oja, hin nanguε ga paçä bi 'yøh ma nde, pε guεpu gui paħmbu ya i øh ma ndegä a.

³¹ Nuya mi ts'utho ga øt'ä a dí faði nda'u da mba ma unbi, nε nda'u hin da mba ma unbi. Nε mi ts'utho ga tap ra zithu, gue in ts'ut'abi ua ja ra ximhäi a, nε da ts'anba ya da t'εrbu ja ran unbi. ³² Nu'bu dá cuat'ä bu ja ra pont'i, gue'a dá zohn'du gätho yú mbui yu ja'i ga xifi di dác yú mbui gan yañ'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Nε guehna mi man na, ngue mi ndepe xtám bah yu ja'i 'bε'a nín däte dí tho a. ³⁴ Nε nu yu ja'i buya bi dät'a:

—Nugähe ya dá øhmbe im mam bu ja rán t'εdi Oja, i 'bui mazäi a ra Cristo. Nε guí εnse jatho gui tu bu ja ra pont'i, gán ja'i ua ja ra ximhäi. To'o e ngue guí εnse gán ja'i ua ja ra ximhäi. Masque hinga gue'e gra Cristo 'bu.

³⁵ Nu ra Jesús 'bex bi 'yεmp'u:

—Him min ngu yu pa ga xän'nahu ya, ngue drán nequigä. Nde'bu gan 'yøhu bu ja ran nequi ya, nε hin da zu ahu ra 'bexui. Nguetho nu'a to'o i 'yo bu ja ra 'bexui hingui paði haru i 'yo. ³⁶ Dami hyamhu ran nequi ya, janya i ja ya, nε din ja ran nequi ni mbuihu buya, bi 'yεmp'u.

Nε nu'bu mí jua a bi man ra Jesús bi mba, bin 'yañse.

Hinguin nde da 'yεc'yεi u ma mijudíohe

³⁷ Pε guexta'a him bi 'yεc'yεi xun ngu ma mijudíohe, madague'a xun ngu yun t'øt'e nuixte bi nu bi 'yøt' ra Jesús. ³⁸ Pεgue bin ja tengu thoho bi man ra pøngahya Isaías 'bu mí ma 'bε'a din ja, bi 'yεna:

Ma Hmu i, to'o maha bi 'yεc'yεi a dá mamhbe

nε to'o bi ba 'bu gmí 'yuh ni ts'εdi, bi 'yεna.

³⁹ Him bi zä bi 'yεc'yεi u 'da nguetho nu'bu him mín nde u, bi mba njapi tengu bi man ra Isaías 'bu mí ma mahøn'a:

⁴⁰ Nu'a Oja bi gomba yú dá u nε bi mεp yú mbui u,

gue din ja tengu'bu din xädä,

nε hin din ja yun 'yomfεni yú mbui,

nε hin da zä di päh yú mbui gue xtí punba Oja u, bi 'yεn a ra Isaías.

⁴¹ Guehna bi man ra Isaías 'bu mí 'yut Oja din ja rá ts'εdi nuixte ra Cristo, nε bi mam buya 'bε'a da 'yøt'a ra Cristo.

⁴² Pε xun ngu ma ngurpihe mim bεnse ngue εc'yεi ra Jesús. Pε him bi ma gue εc'yεi u, nguetho i su xtá hyøn a thi yu fariseo bu ja yú nija, gue má zä da zan'u. ⁴³ Nguetho man'da bi bεni 'bε'a da man yú mija'ihu, gue da 'yεmbi xun ho u, xinda gue'bu go xtá 'yεmp Oja xun ho u.

Dí mba ma juanbi n'da u yám hman ra Jesús

⁴⁴ Pε nu ra Jesús nts'εdi bi ma:

—Nu'a to'o i εc'yεigui, i εc'yεi a bá pεngui.

⁴⁵ Nguetho nu'u to'o i paqui, i pa a bá pεngä.

⁴⁶ Nu'a bá εcä gue ga yorba yú mbui u 'buca ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui hin din 'yo bu ja ra 'bexui a. ⁴⁷ Nu'a to'o da 'yøh mam hmangä nε hingui εc'yεi, pε hinga guecä ga juanbä a, nguetho hin ná εcä ga øt' ran juanbate, pε ná εcä ua gan yañ u 'buca ja ra ximhäi. ⁴⁸ Nu'a to'o hin da 'yεc'yεigui nε hin da 'yø a dí m mangä ya, nu'a mam hma dá mangä ya, gue'a dí juanba u 'bu rán zεgui ra pa. ⁴⁹ Nguetho him mam hmanse a dá ma, pε nu'a ra Ta gue bá pεngä bi xiqui 'bε'a dá mangä nε 'bεpu ná xänba yu ja'i. ⁵⁰ Nε dí paçä da dñn ra te mazäi u to'o da hyan rám hma ma Ta. Nε gue'a i xicä a nε dí mangä a buya, bi 'yεn'a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi xaguaba yú xädi

1 Nu'bu mi ts'utho da mbuh ra dampeti nangué ran dābaxjua, ne mí pāh ra Jesús ya mi ts'utho da zōn ra ora da bōngua ja ra ximhāi, da mbeng bu bí 'buh rá Ta. Ne gātho yu pa mi 'bucua, midí huɛc'u to gātho bi 'yɛc'yɛi a, ne nuya man'da di huɛc'u di huɛqui.

2 Ne nu'bu mán sihmehe ra Jesús 'bu bin de, nu'a ra zīthu buya bi bēnba ra Judas rá ts'unt'u ra Simón Iscariote gue di dā a ra Jesús. 3 Nu ra Jesús i pādi bí nɛxp'u 'buh rá Ta ne da mbeng bu mahōn'a, ne i pādi gue rá Ta bi unni gātho 'be'a i ja gue di manda zɛhɛ. 4 Pɛ guehma bin 'yɛhɛ nanguécāhe. Nguetho bi ndants' 'bu mín sihme ne bi mbø'a n'da rá pahni, in nde nte di hɛni. Ne bi dut' rá foho n'da ran thu'yɛ. 5 Ne nu'bu mí xit' ra dehe ra ximbo, bi d'u'mi bi mberca ma guahe ne bi dugahe nangué'a ran thu'yɛ mim bongui bu rá foho.

6 Ne nu'bu mí zōm bu huh ra Simón Pedro, nu ra Pedro bi 'yɛmp'a buya:

—Ma Hmu i, ha gui perca ma gua, bi 'yɛna.

7 Nu ra Jesús bi dāti ne bi 'yɛmbi:

—Majuāni hingui sā gui pāh ya 'be'a nam bōn'a dí øt'ä, pɛ m'bejua da zā gui pādi, bi 'yɛmbi.

8 Nu ra Pedro xø bi 'yɛmp'a:

—Njām'bu dan uni gui perca ma gua.

Pɛ nu ra Jesús bi dāt'a:

—Nu'bu hin ga pe't'ä ni gua, nte man jaiu 'bu, bi 'yɛna.

9 Nu ra Simón Pedro buya bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hinga hōnt'a ma gua 'bu, ne'a ma 'yɛ ne'a ma ya, bi 'yɛmbi.

10 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Pɛ ya ma zā bi bo ahɛ nangué ni ts'oquihɛ, nguetho nu'a to'o bin hi ya bi bo rá ja'i. Pɛ hōnt'u ni guahɛ zāi da 'be't'e ngue pārpɛ yu fonthāi hapɛ guí 'yohɛ. Pɛ nu n'da ahɛ him bin hi, bi 'yɛna.

11 Ngubu bi ma nguetho bi bādi i hupu a di dā a. Janangué'a bi ma hinga gātho dán hihe.

12 Nu'bu mí jua a bi xūguagahe, bi hye mahōn'a rá pahni ne bin sāya. Bi 'yɛnje buya:

—Ha guí pāhmbɛ 'be'a nam bōn'a dá øt'ahɛ ya. 13 Nu ahɛ guí ɛnjɛ drá xānbategā

ne guí ɛnjɛ drá Hmugä. Xun ho guím mamhbɛ nguetho gue'a dí øt'ä a. 14 Dā pe't'ä ni guahɛ, guecä ni xānbatejɛ ne ni Hmuju. Janangué'a ne ahɛ gam perpa ni guahɛ n'da ngu n'da ahɛ, ngue gui 'yøthɛ gui cohmbɛ häi ne 'da gdám fāxtahɛ.

15 Nuya dá ut'ahɛ 'be'a gui 'yøthɛ nguetho dín nde ahɛ gui 'yøthɛ tengu dá øt'ahɛ.

16 Majuāni dí xi ahɛ, man'da nuixte n'da ra Hmu xinda gue'u yū mbɛfi, man'da nuixte a i pɛhnate xinda gue'a ram 'bɛhni. 17 Nu'bu guí pāhmbɛ a dím mangä ya ne thocpa thofo gui 'yøthɛ a, gan johyahɛ nangué Ojā 'bu.

18 Pɛ hín dím mangä gātho ahɛ da zā gan johyahɛ nangué Ojā, nguetho dí pāt'a ni mbuuhɛ n'da ngu n'da ahɛ gue dá huan'nahɛ. Pɛ guehma dá huahni gātho ahɛ, n'dahma din ja 'be'a bi man rá t'ohni Ojā ngue bi 'yɛna: “Nu'a n'da dí sihme'be, gue'a di dägä a.” 19 M'bet'o dí xi ahɛ 'be'a da t'ørcä, janangué'a da zā gui thoqui gui 'yɛc'yɛigahɛ gue drá Cristogä 'bu ya bin ja.

20 Majuāni dí xi ahɛ, nu'a to'o da 'yømanho a im man a n'da mam 'bɛhnigä, i simanhogä a ne i simanho a bá pɛngä, bi 'yɛnje.

Ra Jesús i pādi di dā a ra Judas

21 Nu'bu mí jua a bi man ra Jesús, bi du rá mbui, ne bi xije mahōn'a:

—Majuāni dí xi ahɛ, i 'bu a n'da ahɛ di dägä, bi 'yɛnje.

22 Nugähe buya dyu xädigähe, dán hyɛthe n'da ngu n'daje ne dán 'yānhde: “To'ogahɛ di dā 'bu,” dán 'yɛmfe. 23 Ne nugä 'darpɛ mi hu'be ra Jesús nguetho ɛmmɛ midí huɛgä.

24 Nu ra Simón Pedro buya bi uānga rá 'yɛ, ndeque ga änni nda'a di dā a. 25 Nugä buya gue 'darpɛ mí hu'be ra Jesús, dá änni:

—Ma Hmu i, to'o a guím ma, dá ɛmbi.

26 Bi 'yɛngä a ra Jesús buya:

—Nu'a ga cārpa a ra hmɛ ra tūhɛ gue ga unni, gue'a di dägä a, bi 'yɛngä a buya.

Ne 'bex bi un'na ra hmɛ a ra Judas Iscariote rá ts'unt'u ra Simón. 27 Ne nu'bu mí zi ra hmɛ, 'bex bi yut' ra zīthu rá mbui. Ne nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu'a guí nde gui 'yøt'e dami 'yøt'a n'dihi ya, bi 'yɛna.

28 Ne xinga n'dagähe mi huhmbe bu ja ra mɛxa gue dá pāhmbɛ 'be'a nám bōn a bi xifi.

²⁹ Pɛ 'dagähe dím bɛmhbe gue gue'a bi xih ra Judas da mba da däi 'bɛ'a ga homhbe 'bɛ bin ja ra dants'ihmɛ. Nɛ nu mi'da gähe dím bɛmhbe gue bi xih ra Judas da mba di unni ts'ɛ ra mbɛti yɛ hyoya, nguetho mí hɔ ra buxa i o ma mbɛtihe. ³⁰ Nɛ nu'bɛ ya xí zi ra hmɛ, 'bex bi mba n'dihi. Ya bin xui bɛya.

Ra 'da'yont'ɛdi

³¹ Nu'bɛ ya xí mba ra Judas, nu ra Jesús bi 'yɛngähe:

—Nuya di nɛqui dan uixtegä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nɛ nu'a ga øt'ä ya, gue'a man'da dí nɛqui gue xɛn hotho Oja. ³² Ga udi nuixte xɛn hotho Oja, nɛ nu Oja da 'yudi gue nuixte xɛn hogä guecä ngue dán ja'i ua ja ra ximhäi. Nɛ mi ts'ɛtho ya din ja a dím mangä. ³³ Ma zɛ t'ɛhni ahɛ, man'da zɛ ora dam 'bɛhmbe ya. Nɛ m'bejua guim bɛnjɛ. Nɛ ga xi ahɛ ya tengu dá xi ɛ ma ngɛrpihɛ, hingui sä 'darbɛ ga mbähä hapɛ ga mbagä. ³⁴ Nuya ga xi ahɛ n'da ran t'ɛdi ma'da'yo, gue 'da xtín huɛctahɛ n'da ngu n'da ahɛ. Tengu thoho bɛ dá huɛc'ahɛ, ngubɛ gan 'yɔrpahɛ n'da ngu n'da ahɛ. ³⁵ Nanguie 'da gdín huɛctahɛ n'da ngu n'da ahɛ, gätho yɛ ja'i da badi guí tengahɛ, bi 'yɛnje.

Ra Jesús i paqi din cøn'a ra Pedro

³⁶ Nu ra Simón Pedro bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hapɛ gui mba.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hingui sä 'bex gui tengä ya hapɛ ga mba. Pɛ m'bejua da zä gui mba bɛ ga mbagä.

³⁷ Janangue'a nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Hanja hingui sä 'darbɛ ga mbɛ ya, madague'a nɛcä da thogä nanguie'a ga tɛn'ni i, bi 'yɛna.

³⁸ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha majuañi gui tengui madague'bɛ da tho i, nguetho ná hyundi xquí cøng 'bɛ bi mbah ra tamfø, bi 'yɛmbi.

14

Ra Jesús ra 'yu ní zøm bɛ bí 'bɛh rá Ta

¹ —Pɛ o di tu ni mbɛihɛ. Guí ɛc'yɛihɛ Oja janangue'a nɛcä dami 'yɛc'yɛigahɛ. ² Nubɛ rá ngu ma Ta bí ja bɛ xɛn ngu yɛ ngu mahotho. Nu'bɛ hin te di ja bɛ, xcá xi

ahɛ 'bɛ. Pɛgue i ja bɛ, janangue'a nu'bɛ dá mbagä gua hoc'ahɛ hapɛ dam 'bɛhmbe. ³ Nɛ nu'bɛ dá mbagä ba hoc'ahɛ bɛ dam 'bɛhmbe, nɛ ba pengä mahøn'a ga six ahɛ bɛ ngue 'darbɛ dam 'bɛhmbe bɛya. ⁴ Nubɛ ga mbagä guí paɛhmbe nɛ guí paɛhmbe ra 'yu, bi 'yɛnje.

⁵ Pɛ nu'a ra Tomás bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hin dí paɛhmbe hapɛ gui mba, xín dí paɛhmbe a ra 'yu, bi 'yɛna.

⁶ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nugä drá 'yugä nɛ guecä ní fa a majuañi nɛ dadí ungä ra 'da'yote mazai. Njon da zä da zøm bɛ 'bɛh ma Ta hinda hønt'bɛ da 'yɛc'yɛigui. ⁷ Nu'bɛ majuañi xquí paɛ nɛ'a ma Ta xquí paɛhmbe 'bɛ. Pɛ ja gä paɛhmbe ya nguetho ya guín nuhɛ a ya, bi 'yɛnje.

⁸ Pɛ nu ra Felipe bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, pɛ hin dín nuhe a ni Ta, dami jaje gan nuhe nɛ nte ga 'bɛhmbe, bi 'yɛna.

⁹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guexta'a hin guí paqui nɛ nya'a tho xtám 'bɛhmbe. Nu'a to'o xɛn nugui, ya xɛn nu ma Ta. Hanja gní 'yɛngui: “Yurcahe ni Ta.” ¹⁰ Ha hin guí ɛc'yɛi gue n'datho dí com'be ma Ta. Nu'ɛ yɛm hma dí xi ahɛ him mam hmansɛgä ɛ, pɛ yám hman a ma Ta i 'bɛcua ja ma mbɛigä, nɛ gue'a di jacä ga øt'ä a dí øt'ä. ¹¹ Dami 'yɛc'yɛigahɛ gue n'datho dí com'be ma Ta. Pɛ nu'bɛ xɛn høi guí paɛhmbe, dami paɛhmbe gue hønt'a Oja sä i øt'ɛ yɛ nuixte dí øt'ä. Janangue'a da zä gui 'yɛc'yɛihɛ gue n'dat'a dí com'be ma Ta. ¹² Majuañi dí xi ahɛ, nu'bɛ gui 'yɛc'yɛigahɛ, nu ra 'bɛfi dí øt'ä, nɛ ahɛ da zä gui 'yøthɛ 'bɛ. Nɛ man'da nuixte yɛ 'bɛfi da zä gui 'yøthɛ nguetho ga mba bɛ bí 'bɛh ma Ta. ¹³ Nguetho hønt'a go 'bɛ'a gui 'yähmbɛ 'bɛ 'da angu dím bɛmhbe, ga øt'ä, janangue'a da t'ɛspa ma Ta nanguie a ga øt'ä, rá Ts'unt'ugä a. ¹⁴ Hønt'a go 'bɛ'a gui 'yähmbɛ 'bɛ n'dat'a dím bɛmhbe, ga øt'ä.

Ra Jesús bi ma ba penpa rá Hogandqhi Oja

¹⁵ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bɛ majuañi høngdä guín numan-hoju, dami pɛs'hɛ 'bɛ'a gätho dí xi ahɛ. ¹⁶ Nɛ ga äp ma Ta ba pɛn'nahɛ man'da nim fäts'ihɛ da mbäx ahɛ tengu dá øt'ahɛ, nɛ gam 'bɛhmbe mazai a bɛya. ¹⁷ Gue'a rá

Hogandahi Oja a, ne di ja ah_u gui p_hmb_u a maju_uni. Pe nu'_u di ho ra ximhäi hin da zä da zini, nguetho hin'y_u 'be'a dí b_u a, xingui pa_udi 'be'a rá 'be_ufi a. Pe nu ah_u gui p_hmb_u a nguetho dí 'b_uhmb_u a, ne da z_on ra pa din z_um b_u mbo ni mb_uih_u. ¹⁸ Hin gan jah_u tengu y_u hyoya t'uhni 'b_u dá mbagä, nguetho ba pengä dam 'b_ucä b_u mbo ni mb_uih_u. ¹⁹ Mi ts'utho ya him man da nuc'_u di ho ra ximhäi. Pe nu ah_u da zä guin nu_ungue ni mb_uih_u, ne z_ui gam 'b_uhmb_u nguetho z_ui dí 'b_ucä. ²⁰ Ne nu a ra pa da z_oh rá Hogandahi Oja, da zä gui p_hmb_u gue dam 'b_up_u mbo ni mb_uih_u, ne gam 'b_uhmb_u b_u ja ma mb_uigä b_uya. Ne da zä gui p_hmb_u dí 'b_ui nanguie ma Ta. ²¹ H_ont'a go to'o i _ot' man t'edigä ne pe'ts'a mam hmangä, gue'a maju_uni h_ongdä i numanhogä a. Ne nu'a ma Ta necä ga hu_ec'be a, ne ga japi da b_uadi x_un ho ma ts'edi, bi 'y_enje.

²² Nu'a ra Judas, pe hinga gue'a ra Judas Iscariote, bi 'yän'na b_uya:

—Haguen ja h_ongdähe gui jaje ga p_hmb_e x_un ho ni ts'edi, ne hin'na _u di ho ra ximhäi, bi 'y_ena.

²³ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nu'b_u i 'b_u a n'da ah_u maju_uni h_ongdä i numanhogui, da mb_esca mam hmangä a 'b_u. Ne di hu_ec'a ma Ta b_uya, ne ba _e'be, ne dan z_um'be b_u mbo rá mb_ui a. ²⁴ Pe nu'a to'o hingui numanhogui, hingui pe'ts' mam hmangä a. Ne nu'a mam hmangä, him mam hmans_egä pe rá m hma ma Ta gue'a bá pengä ua, bi 'y_ena.

²⁵ Ne x_o bi 'y_ena:

—Nuya y_um hma dá xi ah_u gätho y_u pa däm 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi. ²⁶ Pe nu'a nim fäts'ih_u rá Hogandahi Oja gue ba penh'nah_u ma Ta, tengu'b_u da guec_egä a, nu'a di b_en'nah_u y_um hma xtá xi ah_u, ne da xän'nah_u 'be'a gätho mi'da.

²⁷ Dadín 'y_ehmb_u ya, dami hy_umh_u ran t'unni ngue ran johya dadí 'da ah_u ya, ne thocpa thoho din ja ah_u. Hinguin ja tengu rán johya ra ximhäi. O di tu ni mb_uih_u ne hin din su ni mb_uih_u. ²⁸ Ne nu'b_u maju_uni guin numanh_ou, din johya ni mb_uih_u nanguiehna dí xi ah_u: “Ga mba b_u bí 'b_uh ma Ta.” Ne man'da ja rá ts'edi xinda guecä.

²⁹ Nugä xtá xi ah_u 'be'a gätho din ja guep_u da zä man'da gui 'y_ec'y_eigah_u 'b_u ya bin ja.

³⁰ Nuya him ma nya'a dan y_uh_u ya, nguetho ba _ep_u rá ng_urpi ra ximhäi. Pe nj_um'b_u bi d_ucpä a, jananguie hin'y_u rá ts'edi da d_ucpä a ya. ³¹ Pe jatho ga _ot'ä a ma 'be_ufi ga _ot'ä ya, n'dahma da b_u _u 'b_ucua ja ra ximhäi h_ont'a ma Ta dín numanhogä, ne z_ui dí _ot'a i xiqui. Jananguie'a ga ndansh_u ya ga mbähä, bi 'y_enje ra Jesús.

15

Rá za ra uva maju_uni ne' u yá 'y_e

¹ Nu ra Jesús bi 'y_ena:

—Nugä drá za maju_uni, ngue i z_uh yän dät'o. Ne nu'a ma Ta di jamansu a. ² Ne nu' u yá 'y_e hingui ja yän dät'o, nu'a ma Ta da hy_equi, ne da mb_ogue. Pe nu' u yá 'y_e i ja yän dät'o, di hoqui gue din ja mi'da yän dät'o. ³ Nu'ah_u ya mahoqui ah_u nanguie mam hmangä dá xi ah_u. ⁴ Dami th_oju ngue thocpa thoho dam 'b_uhmb_u. Nguetho hingui sä gui 'y_oth_u rá 'be_ufi Oja 'b_u hin gui thoqui gui hy_umh_u ma tegä, tengu n'da rá 'y_e ra za hingui sä din jase yän dät'o 'b_u hin da nexp_u rá te a rá za.

⁵ Nugä tengu'b_u drá za, nu ah_u tengu'b_u yá 'y_e ah_u ra za i z_uh yän dät'o. Nu'a to'o da guat'i nanguiecä, da hy_unga ma ts'edi ne din z_udi x_un ngu yän dät'o. Pe nu'a hin da guat'i nanguiecä nte din ja. ⁶ Nu a to'o da hy_egä din ja tengu n'da ra 'y_eza 'b_u bi d_use, da 'yot'i, da mba ma b_unt'i ne i pa ma peti da t'up_u ja ra sibi.

⁷ Nu'b_u gui thoqui gui cuath_u nanguiecä ne'b_u din z_um b_u ja ni mb_uih_u mam hmangä, dami 'y_uhmb_u 'be'a guin nde gui 'y_uhmb_u ne din ja b_uya. ⁸ Ne nu'b_u din ja x_un ngu nin dät'oh_u, gue'a dí 'y_u a rá nu_uxte ma Tah_u a, ne gue'a dí f_udi maju_uni ma 'y_ec'y_ei ah_u a. ⁹ Tengu thoho b_u ni hu_egä ma Ta, ngub_u na hu_ec'ah_u. Dami thoqui guin ndeh_u man hu_ecate. ¹⁰ Nu'b_u gui p_esp_u ni mb_uih_u gätho dí xi ah_u ne gui 'y_oth_u a, da zä thocpa thoho gui p_hmb_u man hu_ecate 'b_u. Tengu b_u na pe'ts'ä rá m hma ma Ta, jananguie'a thocpa thoho dí p_h rán hu_ecate.

¹¹ Gätho ya dí xi ah_u n'dahma ga comhb_u a man johyagä, ne da yup_u ni mb_uih_u ne da

bonts' thoho baya. ¹² Nu'a man t'edi dí xi ah, gan huɛjɛ n'da ngu n'da ah, tengu bɛ na huɛc'ah. ¹³ Nu'a ran huɛcate man'da xɛn ho, gue di un rá te n'da nangue ɛ yá amigo da yaɲi. ¹⁴ Nu ah ma amigo ah 'bɛ guí ɔthɛ 'be'a gátho dí xi ah. ¹⁵ Him ma xi ah ma 'yɛhe ah, nguetho nu a ra 'yɛhe hinguí paɲi 'be'a i ɔt' rá hmu. Pɛ nuya dí xi ah ma amigo ah, nguetho ya dá xi ah gátho bi xicá ma Ta. ¹⁶ Nu'ah hin gá huangah, pɛ go dá huan'nah nɛ dá sán'nah din zɛh nin dät'oh, nangue gui 'yɔthɛ ma 'be'figä nɛ da hyät' mazai. Janangue'a hɔnt'a go 'be'a gui 'yähmbɛ ma Ta nangue n'dat'a dí m bɛmhɛ, din ja baya. ¹⁷ Nuna man t'edigä dí xi ah, gan huɛjɛ n'da ngu n'da ah.

Nu ra ximhäi di ɛcpa ra Jesús nɛ ɛ i tenni

¹⁸ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'bɛ di ɛc'ah ɛ di ho ra ximhäi, dami paɲmbɛ m'bet'o thoho bi ugä. ¹⁹ Nu'bɛ da 'da angu guí ɔthɛ ɛ di ho ra ximhäi, nu'a da numanho ah ɛ 'bɛ. Pɛ hin guí ɔthɛ tengu ɔt'ɛ nguetho dá huan'nah. Janangue'a di ɛc'ah ya. ²⁰ Pɛ guim bɛmhɛ a ram hma dá xi ah: “Pɛ man'da rán säui da hnumanho n'da ra Hmu xinda gue'ɛ yá mbe'fi.” Nɛ nugä hingui hnumanhogui, janangue'a ha ma gue'adah, da hnumanho ah. Nɛ him bi t'ɔmanho a dá ma, janangue'a ngutho hin da t'ɔmanho a guim mamhbɛ. ²¹ Nɛ din ja bɛ da t'ɔt'ah nangue guí tɛngah. Nguetho nu'a di ho ra ximhäi hingui pa a bá pɛngä.

²² Nu'bɛ hin xcá sɔcä ua gue xcá zofo, hin xtám baɲi gue ja yá ts'oqui 'bɛ. Pɛ nuya hingui sä da gɔn yá ts'oqui ɛ ya. ²³ Nu'a to i pɔh rá cuɛ nanguecä, nɛ a ma Ta i numan'ɛ. ²⁴ Nu'bɛ hin xcá ɔt' yɛn t'ɔt'e njo'o sä da 'yɔt'e, hin xtám baɲi gue ja yá ts'oqui 'bɛ. Pɛ nuya ya bi nu man t'ɔt'e nuixte. Pɛ bi cuɛthohogä. Pɛ nu'ɛ bi ugä gue'a ma Ta bi ɛp'ɛ. ²⁵ Pɛ gue'a mán t'o't'i bɛ ja rán t'edi Oja maya'bɛ, bi 'yɛna: “Din ja ra cuɛ nanguecä, pɛ hin'yɛ 'be'a dín cuɛ ɛ,” mí ɛn ra t'ohni zai din xä ɛ.

²⁶ Pɛgue ga xicá ma Ta ba pɛn'nah rá Hogandahi, nɛ da mbäx ah di ja ah guí paɲmbɛ a majuɲi nɛ da xi ah nanguecä. ²⁷ Nɛ ah da zä guim mamhbɛ majuɲi nanguecä, nguetho gátho yɛ pa

xtám'bɛhmbɛ gue'bɛ go má tɛm' ra 'be'fi nɛ guehya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16

¹ Nɛ man'da bi man ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehya dí xi ah n'dahma hin gui hyɛgah 'bɛ gá nuhɛ yɛn ɛnbi. ² Nguetho da hyɔn ah thi bɛ ja yá niɲa ma mijudíoh, nɛ da zɔn ra pa da hyo ah nɛ da bɛni gue'a ní 'yɔrpa rá 'be'fi Oja a. ³ Nɛ din ja bɛ da 'yɔt'ah, nguetho him bi baçä, xínga gue'a ma Ta. ⁴ Pɛ nuna dí xi ah, janangue'a nu'bɛ bin ja, guim bɛmhɛ baya gue gue'a xtá xi ah. Nɛ nuna dí xi ah ya, hin dá xi ah mám'bet'o, nguetho hin ní zɔn ra ora ga mba.

Nu rá 'be'fi rá Hogandahi Oja

⁵ —Nuya ga mbagä bɛ bí 'bɛ a bá pɛngä. Nɛ xínga n'da ah guí ängah ya hapɛ ga mbagä. ⁶ Nguetho i tu ni mbaihuɛ ngue dá xi ah ga mbagä. ⁷ Pɛ guehma majuɲi dí xi ah, man'da xɛn ho nangue ah ngue ga mbagä. Nguetho nu'bɛ hin ga mbagä, hin da zä ba ɛh nim fäts'ihɛ 'bɛ. Pɛ nu'bɛ dá mbagä, ba pɛn'nah nim fäts'ihɛ gue rá Hogandahi Oja. ⁸ Nɛ nu'bɛ bi zɔcua ja ra ximhäi rá Hogandahi Oja, di jap yɛ ja'i ua ja ra ximhäi da baɲi i ja yá ts'oqui, nɛ di japi da baɲi drá 'yugä nangue ran ho, nɛ di japi da baɲi din ja rá muui ran ts'o. ⁹ Nu rá Hogandahi Oja di bɛnba yɛ ja'i gue i jatho yá ts'oqui nguetho him bi xiqui gan yaɲba yá te. ¹⁰ Nɛ di bɛnba yɛ ja'i gue drá 'yugä nangue ran ho. Da faɲi nguetho ga thɛmbɛni nɛ da zingä ma Ta bɛ bí 'bɛi, nɛ hin da hnugä ua ja ra ximhäi. ¹¹ Nɛ nu rá Hogandahi Oja di bɛnba yɛ ja'i ngue din ja ran ɛnbi rá muui ran ts'o, nguetho da ts'änba rá muui a rá 'be'fi ra zithu gue nu'a rá ngɛrpi ra ximhäi.

¹² Guexta'a i jagä xɛn ngu dín nde ga xi ah, pɛ hin gui hyäthɛ gui 'yɔhmbɛ mi'da 'bɛ ga xi ah. ¹³ Pɛ nu'bɛ bi zɔcua rá Hogandahi Oja, da xän'nah gátho a majuɲi. Nɛ nte da manɛ nanguesɛ, pɛ hɔnt'a 'be'a da xi Oja, gue'a da xi ah a. Nɛ da xän'nah 'bɛpɛ gdí 'yɔthɛ rá 'be'fi Oja, nɛ da xi ah 'be'a gátho man'da din ja. ¹⁴ Nɛ di japi da faɲi i ja ma ts'edi xɛn ho, nguetho ga un mam hma da xän'nah nanguecä. ¹⁵ Nu'a nam bɔni

n'dat'a ra ts'edi i jac'be ma Ta, janangue'a dá xi ah_u, ga un mam hma da xän'nah_u nanguecä.

Ni dumbaihu dim pommi ran johya

¹⁶ —Nε hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da y_u pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yεna.

¹⁷ Bex bin 'yän'du 'da ma mixädihe:

—'Be'a ní mba bi ma, nε εna: “Hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a 'da y_u pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta,” bi 'yεnju. ¹⁸ 'Be'a ní mba gue bi xiju na, 'be'a da 'yøt'e 'da y_u pa. Hingui sä ga pəhmbe 'be'a man na, bin 'yεmzehe ma mixädihe.

¹⁹ Nu ra Jesús mi pədi 'be'a nde da 'yänni, gue 'be'a nam bøn'a xí man a, nε bi 'yεnje:

—Ha gadín 'yänzehehu 'be'a nám bøn'a dām mangä 'bu má xi ah_u: “Hin guin nuju man'dapa o manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da y_u pa,” gue dá εngä.

²⁰ Majuani dí xi ah_u, da du ni mbaihu nε gan zomhb_u, pε nu'hu y_u ja'i i ten ra ximhäi din johya u. Pε m'bejua buya nu ni dumbaihu dim pommi ran johya. ²¹ Tengu n'da ra xisu 'bu bi zøn ra ora dim 'buh rá t'uhni, i tu rá mbui nguetho in nu ran unbi, pε m'bejua din johya 'bu bim 'buh rá t'uhni buya, nε him mam bεn a ran unbi mín nu. ²² Nε nguetho ah_u i tu ni mbaihu ya. Pε gan nu ah_u mahøn'a nε da hyu ni mbaihu, nε njon da zä da hyac'a nin johyah_u buya.

²³ Nε nu'bu bi zøn ra ora a dím mangä ya, nte gui 'yängahu. Pε majuani dí xi ah_u, hønt'a go 'be'a gui 'yäfu ma Ta 'bu 'dat'a dím bεmhbu, nε din ja buya. ²⁴ Nte ganá äfu ma Ta nangue ma thuhugä, pε nuya dami 'yäfu ya nε din ja ah_u, janangue'a da yuh ni mbaihu ran johya.

Nu ra Jesucristo bi 'berpa rá ts'edi ra ximhäi

²⁵ —Nuya y_um hma dá xi ah_u, y_un t'uti u, bi 'yεn'a ra Jesús. Pε da zøn ra ora hin ga xi ah_u mi'da y_un t'uti, pε njuantho ga xi ah_u x_un ho nangue Oja. ²⁶ Nε nu'bu bi zøn'a ra pa dím mangä, da zä gui 'yäpzehehu ma Ta nangue ya gui paj_u, nε him man ga thocpä a guí äfu ma Ta. ²⁷ Nguetho guesε ma Ta

di huεc'ahu nangue guín numanhoju, nε gá 'yεc'yεih_u gue guerp_u bí 'buh ma Ta bá nεxä. ²⁸ Nugä bá nεxä bu 'buh ma Ta, nε dá søcua ja ra häi. Nε ga pøngä mahøn'a ua ja ra häi, ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yεnje.

²⁹ —Nuya mfädi 'be'a guí xije ya, nguetho hin guí xije n'da ran t'uti ya, dá εmfε buya.

³⁰ Nuya dí pəhmbe nte guídí 'bedi gui pədi, nguetho m'bet'o thoho guí pədi 'be'a dím bεmhbe 'bu ya ja a dín nde ga än'nahe. Nε gue'a ná pəhmbe gue guerp_u bí 'bu Oja gbí 'yεque, dá εmfε.

³¹ Nu ra Jesús bi 'yεnje mahøn'a:

—Ha majuani guí εc'yεigahu. ³² Pε nuya bi zøn ra ora gan 'uεxthu, gui 'dahmbu, n'da an 'danni gui mbähä. Nε gätho ah_u gui sogahu. Pε hin dan 'dase nguetho dí 'bu'be ma Ta. ³³ Nuya y_um hma dá xi ah_u, n'dahma guexta'a gan johyah_u nanguecä, madague'bu guin nuhu ran unbi nangue ra ximhäi. Pε o di tu ni mbaihu, pε guim bεmhbu dá tapä ra ximhäi.

17

Bin yqui rá Ta ra Jesús

¹ Nu'bu mí jua a man ra Jesús, bi ndøts'e, nε bin yqui rá Ta:

—Ma Ta a i, ya bi zøm ma oragä din ja a gá sāngui. Dami jap ya εmme da bømaho 'be'a ga øt'ä ya, ni ts'ant'ugui, nε gue'a dí fädi nuixte x_un ho i buya. ² Nguetho ya xcá 'dac ra ts'edi ga unni 'be'a xcá sänba u gätho i 'bucua ja ra ximhäi, janangue'a ga un ra 'da'yote mazai u gätho gá 'daqui. ³ Nε nu'a to'o i ja ra 'da'yote mazai, majuani dím pəhmbe u, gue gue'e høn'a thoho i majuani grá Oja, nε nugä drá Jesucristogä gue guá pεngä dan yantegä ua.

⁴ Ya ní mba bu ga juacä ra 'befi gá 'daqui, guerp_u da bah y_u ja'i ua ja ra ximhäi εmme x_un hotho i. ⁵ Ma Ta i, nu'bu ya dá juacä, dami jaqui ga conhui ni nuixte bu guí 'bui, tengu tho mín jai 'bu má hin'y_u ra ximhäi.

⁶ Nuya dá xih y_u ja'i nangue e, gue nu'hu gá huanhua ja ra ximhäi. Ni mbeti u, nε gá 'daqui, nε bi mbe'ts'a nim hma dá xänba u.

⁷ Nε i pə u ya gue gue'e gá 'dac ra ts'edi dá øt' ra 'befi dá øt'e, nε u y_um hma dá mangä.

⁸ Nguetho bi hyän'a ram hma gá xiqui dá xifi. Janangue'a i pədi majuani bá nεxä bu

guí 'bui, ne bi 'yεc'yεi gue gue'e guá pengä dan yantegä ua.

⁹ Nugä dí äp'a ya gui fäx'i ts'ü ü, ne hin dí ä a nim fäts'i nangue ü i ten ra ximhäi. Pe hont'ü gue gá 'daqui nguetho ni mbeti ü.

¹⁰ Ne nu'ü gätho ma mbeti ni mbeti ü, ne nu'ü gätho ni mbeti ma mbeti ü. Ne gue'ü i udi nuixte xün hogä ü.

¹¹ Nuya him man dam 'bucua ja ra ximhäi. Ga mbagä bü guí 'bui. Pe nu'ü go di thoqui dim 'bucua ü. Janangue'a, ma Hogata i, dami jamansu ü gätho gá 'daqui nangue ni ts'edi zεhe, gue da gohi tengu'bü n'danja'itho tengu gauí. ¹² Gätho yü pa däm 'bühmbe ü gá 'daqui, dá jamansu ü nangue ni ts'edi gá 'daqui. Ne xinga n'da bim 'bedi, hont'a n'da nts'änni dim 'bedi, tengu män t'o't'i bü ja ni sœcuä maya'bü ngue ngubü din ja.

¹³ Ne nuya mi ts'ütho ga mba bü guí 'bui, pe nuna dí mangä ya ngue dí 'bucua ja ra ximhäi, janangue'a da yuh yú mbui ü i øh ya nangue man johyagä. ¹⁴ Nugä dá un'na nim hma ne bi hyäm büya. Janangue'a di ücpa ra ximhäi ü, nguetho hing yú mēngu ua ja ra ximhäi ü, tengugä hind rá mēngugä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Hin dí ä'a i gue gui 'uec'ü nanguecua ja ra ximhäi ü, pe dí ä'a i gui jamansup yú mbui hin da dāp ra zīthu ü. ¹⁶ Nu'ü hing yü mēngu ua ja ra ximhäi ü, tengu thogä. ¹⁷ Dami xänbi xün ho a nim hma majuani, janangue'a da 'uegue xün ho nangue yün ts'o i ja ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Tengu tho bü guí 'dac ra 'befi dá jap yü jā'i ua ja ra ximhäi da bā i, nguthogä dí un ra 'befi ü, di jap yü jā'i ua ja ra ximhäi da bā'a i. ¹⁹ Dan unse janangue'a ne'ü tengu'bü da du nangue yú nyombui, ne da zä da den'na ram hma majuani.

²⁰ Ne nu'bü bi mam mam hmammi ü i εc'yεigä ya, ne nu'bü bi 'yεc'yεigä ü da sifi, ne'ü dí äp'a nim fäts'i nangue gätho ü büya. ²¹ Janangue'a gätho da gohi tengu'bü n'danja'itho, tengu thogauí ma Ta i, n'datho dí conhui. Dami japi n'dat'a da bēn ü, nguetho n'dat'a man 'yomfēniui dá unui gätho ü. Janangue'a da 'yεc'yεi ü i ten ra ximhäi, gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi. ²² Nu ra ts'edi gá 'daqui dá undä ü, gue da zä da gohi

tengu'bü n'danja'itho, tengu gauí. ²³ Nugä dí 'bühmbe ü, ne'e dí 'bühmi, janangue'a majuani da zä gätho 'dat'a gam bēmhbü. Ne da nu ü i ten ra ximhäi, da bādi gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi, ne da bā ü i ten ra ximhäi gue εmme guidí huεc'ü tengu bü gní huεgagui.

²⁴ Ma Ta i, dín nde 'darpü dan zāmhbü ü gá 'daqui, gue da nu mazāi a ran ho tate tho ho gá 'daqui. Nguetho zāi guidí huεgä ne gue'bü go má hin'yü ra ximhäi. ²⁵ Ma Hogata a i, nu ra ximhäi hingui pā'a i. Pe nugä dí pā'a i, ne'ü 'da gá 'daqui i pādi gue gue'e guá pengä. ²⁶ Nugä dá japi bi bā'a i, ne man'da man'da ga japi da bādi gätho nin ho, gue da zä din ja xün ho nin huεcate bü mbo yú mbui ü, tengu tho bü nan jagä nin huεcate. Ne dan zām bü ja yú mbui ü, bi 'yεmp'a rá Ta.

18

Bi fent'a ra Jesús

¹ Nu'bü mí jua'a bin yāui rá Ta, dá mbähmbe ra Jesús büya dyü xädihe, dá 'daxhe n'da ra t'ühyε gue ra Cedrón, ne dá cäthe bü ja n'da ra nuandät'o. ² Nu'a ra Judas, gue'a di dá a ra Jesús, mí papü ja ra nuandät'o nguetho zāi mí pähmbe bü ra Jesús. ³ Nu yü fariseo ne yü dāmbäjä bá pēhn'dü 'da yü dofai ne mí'da yün 'yohü gue bán 'yohü ra Judas. Gätho i hā yü sibi ne yú juai. ⁴ Nu ra Jesús i pādi gätho 'be'a din ja ngue da t'ørpe. Janangue'a bi mba bin c'athü, ne bi 'yän'dü:

—To'o guí homhbü, bi 'yēmbi.

⁵ Ne bi dā ü:

—Dí homhbe ra Jesús ra mēngu bü Nazaret, bi 'yēn'ü.

—Guecä, bi 'yēn'a ra Jesús büya.

Ne i 'bähmbü bü ra Judas gue di dá. ⁶ “Guecä,” 'bü mí 'yēn'a ra Jesús, 'bex bi goh yú xätha ü yün hyonte ne bi 'ya ü büya nangue ra mbidi. ⁷ Nu ra Jesús bi ma mahøn'a:

—To'o guí homhbü.

Ne bi dā ü:

—Dí homhbe ra Jesús ra mēngu bü Nazaret, bi 'yēn'ü.

⁸ Nu ra Jesús bi dät'ü büya:

—Ya dá xi ah_u, guecä. P_e nu'b_u hõngdä guí honj_u, hinga nehya ma xädi gui sixh_u, bi 'y_ena.

⁹ N_e guehna bi man na ra Jesús bin theui a bi xih rá Ta 'b_u mín y_uui, ngue xí 'y_embi: “Gätho gá 'daqui xínga n'da ga 'be'di,” xí 'y_embi. ¹⁰ Nu ra Simón Pedro b_uya bi g_ux a rá juai mí h_a n_e bi 'yespa rán 'y_eizagu a rá 'y_ehe ra dambäjä, rá thuhu Malco a. ¹¹ P_e nu'a ra Jesús bi 'y_emp'a ra Pedro:

—Fo'ts' ni juai a nin t'ojuai. Nuna ra mbohi x_un zänga ma Ta ha hin ga sigä na, bi 'y_embi.

Bi ts'ix b_u 'b_uh ra hmumbäjä a ra Jesús

¹² B_ex bi b_ent' u_yu dofai n_e 'u yú hmu n_e y_u policia bi mben ma mijudíohe, n_e bi du't'i. ¹³ M'bet'o bi zixp_u 'b_uh ra Anás rá ndøhya a ra Caifás, n_e nu'a ra Caifás, ra dambäjä a ra j_eya a. ¹⁴ Guehna ra Caifás ngue xí xi_u yú mi ng_urp_uh_u, gue man'da x_un ho 'b_u n'datho da du, xinda gue'b_u gätho ga juahmb_u.

Nu ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

¹⁵ Nu ra Simón Pedro, necä b_uya, dá ten'be ra Jesús. N_e madím p_a'be a ra dambäjä, janangue'a bi zä dá c_ut'ä b_u bi mba ma c_ut'i a ra Jesús b_u mbo rá mbä't'i a rá ngu ra dambäjä. ¹⁶ P_e nu ra Pedro mí 'bäp_u thi b_u ja ra goxthi. P_e dá pøngä b_uya gue dá äp ra mate a ra mbängoxthi, janangue'a bi zä bi y_ut'ambo ra Pedro b_uya. ¹⁷ Nu'a ra mbängoxthi b_uya, gue n'da ra xisu, bi 'y_emp'a ra Pedro:

—Nu'i ha hinga gue'e rá xädi'i n_u ran 'yoh_u, bi 'y_embi.

Nu ra Pedro bi dät'a:

—Hin'na, hinga guecä, bi 'y_ena.

¹⁸ Madín t_asp_uh_u u yú 'y_ehe ra dambäjä n_e y_u policia a ra Pedro, nub_u ja ra sibi xí 'yudi, nguetho x_un s_e.

Nu ra hmumbäjä bi juq_uba ra Jesús

¹⁹ Nu ra dambäjä bi 'yänna ra Jesús to'o gätho i tenni, n_e bi 'yänni 'be'a ním hma im ma 'b_u in xänbate. ²⁰ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nugä z_ai dá mam b_u ja ma nijah_u n_ep_u ja ra d_anija, guerp_u z_ai dim peti gätho ma mijudíohe. Njam'b_u dá mangä b_u njongui 'b_uh y_u j_a'i. ²¹ N_e ndetho guí ängui 'be'a dá mam 'b_u mán xänbate. Nde'b_u gui 'yän'd_u

bi 'yøh mam hmangä. Nu' u i p_adi 'be'a dá mangä u, bi 'y_ena.

²² N_e nu'a ra Jesús 'b_u mí dät'a ra dambäjä, n_e nu'a n'da ra ng_urpa dofai bi mbemp'a rá hmi, bi 'y_embi:

—Hanja ngub_u gá xih ra dambäjä, bi 'y_embi.

²³ Nu ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Nu'b_u ja 'be'a dá mangä gue hingui ho, dami ma. P_e nu'b_u nte dá mangä, hanja gní p_egbi, bi 'y_embi.

²⁴ Nu ra Anás b_uya bi mbenhna ra Jesús b_u 'b_uh ra Caifás, rá mi dambäjäui.

Nu ra Pedro bi gøm mahøn'a ra Jesús

²⁵ N_e mí 'bäp_u ra Simón Pedro madín t_aspi a. N_e än'd_u i 'bähmb_u:

—Ha n_e'e rá xädi'i n_u.

'B_ex bin cøni:

—Hinga guecä, x_una.

²⁶ Nu'a n'da rá 'y_ehe ra dambäjä b_uya, gue dim meniui a ra 'y_ehe xí 'yespa rá zagu ra Pedro 'b_u mí 'y_ena da y_an'a rá Hmu, bi 'y_embi:

—x_una gue'e dá nu a b_u ja ra nuandät'o, bi t'emp'a ra Pedro.

²⁷ N_e bin cøm mahøn'a ra Pedro. 'B_ex bi mbah ra tamfø.

Nu ra Pilato bi juq_uba ra Jesús

²⁸ T'uxuditho bá ts'i b_u ja rá ngu ra Caifás a ra Jesús, n_e bi ts'ix b_u ja ra nguts'ut'abi. P_e nu ma ng_urpihe dy_u judíohe dy_u israelhe, him bi y_uz_ehe b_u mbo nguetho x_un yän t'edi din ts'on yú j_a'i 'b_u da y_ur_u ja yú ngu u hing y_u judío, n_e hin da zä da zi ran ts'ihm_e nangue ran d_abaxjua 'b_u xtán y_ur_u mbo.

²⁹ Janangue'a nu ra ts'ut'abi Pilato, bi mba b_u thi gue da zo u y_u y_apate, n_e bi 'yän'd_u:

—'Be'a gní y_af_u a ran 'yoh_u, bi 'y_ena.

³⁰ N_e bi dät' u ma ng_urpihe:

—Nu'b_u hin gra ts'om'bäi, hin xcá dä ah_u 'b_u, bi 'y_en' u.

³¹ N_e nu ra Pilato bi 'y_emp' u:

—Dami sixh_u 'b_u, n_e gui juq_ubah_u nangue nin t'edi zeh_eh_u, bi 'y_ena.

N_e nu ma ng_urpihe bi dät'a:

—P_e hin'y_u man t'ediz_ehehe gue'a ga hohe n'da, bi 'y_en' u.

³² Nu'a bi man' u bin theui a bi man a ra Jesús 'b_u mí ma 'be'a mán däte dí du a, gue da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

³³ Nu ra Pilato bi mbeng mahøn'a b_u ja ran ts'embate nε bi 'yänna ra Jesús:

—Nu'i ha gue'e grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi 'yεmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guím bεnse 'be'a guím ma, uague n'dan'yo bi xi i nanguecä, bi 'yεmbi.

³⁵ Nu ra Pilato bi 'yεm b_uya:

—Hin drá judíogä. 'Be'a gá 'yøt'e th_u, ngue bi dä'a ua ni mijudíoh_u nε ni dambäjah_u.

³⁶ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hin däm hmuts'ut'abigä ua ja ra ximhäi. Nu'b_u xcám hmuts'ut'abigä ua, xtín tunhd_u u ma ja'igä u bi bendgui 'b_u, nε hin xtí dägä ua 'b_u. Pε nu ma ts'edigä him bi nεqui ua ja ra ximhäi a, bi 'yεna.

³⁷ Nu ra Pilato bi 'yεmbi mahøn'a:

—Ha maju_uni grá hmuts'ut'abi 'b_u, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Maju_uni guím ma gue drá hmuts'ut'abigä nε gue'a däm 'bucä ua ja ra ximhäi, nε gue'a ná εcä ua gue ga u'a maju_uni. Nu'u to'o in nde da b_u'a maju_uni, da 'yømanho a dím mangä u, bi 'yεna.

³⁸ Nu ra Pilato i εna:

—'Be'a maha a maju_uni, njon da zä da b_uadi nda'a a maju_uni, bi 'yεmthoho.

Bi ts'änba rán unbi ra Jesús

Nε nu'b_u mí jua'a bi man ra Pilato, bi mba b_u thi din y_uh_u u yá y_upate mahøn'a, nε bi 'yεmp'u:

—Nte mán ts'o dá tñbi. ³⁹ Pε nu'ah_u zai guí xij_u ga thøc'ah_u n'da ra ofädi 'b_u bi dät' ra pa ran d_ubaxjua. Ha guín ndeh_u ga thøc'ah_u ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yεna.

⁴⁰ Nε bi mb_udi bi mbafi nts'edi u, bi 'yεn'u:

—Hin'na, hinga gue'a, pε nu'a ra Barrabás, gue'a gui thøgahe a, bi 'yεn'u ma ng_uripihe.

Nu ra Barrabás, n'da ra hyote a.

19

¹ Nu ra Pilato bi manda dí fei a ra Jesús.

² Nu y_u dof_ui b_uya bi 'yøp_u n'da ra corona gue y_u 'y_u'uñi, nε nts'edi bi huspa rá y_u ra Jesús. Nε bim p_urba n'da ra 'bø't'e x_un j_upoi teng_u dim pät' y_u hmuts'ut'abi. ³ Nε bi den b_uya nε bi 'yεns_upa yá biba, bi 'yεmbi:

—Biba, grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi 'yεmbi. Nε bi mbε'mi b_uya ngue yá 'yε.

⁴ Bi mba b_u thi mahøn'a a ra Pilato, bin y_uh_u ma ng_uripihe:

—Nuya ga dä ah_u na ran 'yoh_u, dami p_uhmb_u nte dá tñba n'da ran ts'o gue x_u'yøt' na, bi 'yεna.

⁵ Bi ts'ix b_u thi ra Jesús b_uya, ya i hu'ts' ra corona ngue nt'øt'e y_u 'y_u'uñi, nε he ra 'bø't'e x_un j_upoi.

—I 'bäcua na ran 'yoh_u ya, bi 'yεn'a ra Pilato.

⁶ Nu'u y_u dambäjä nε ma ng_uripihe 'b_u mín nu a ra Jesús, nts'edi bi mbafi, nε x_un ngu y_u nidi bi 'yεna:

—Dá du, dá 'døm'p_u ja ra pont'i.

Nu ra Pilato bi 'yεmp'u b_uya:

—Dami sizεhεh_u 'b_u guín nde gui cuath_u b_u ja ra pont'i, nguetho nugä hin te dá tñbä n'da ran ts'o x_u'yøt' na, bi 'yεmp'u.

⁷ Nu'u ma ng_uripihe bi d_up_uya:

—Nugähe i jaje n'da man t'εdihe gue da du n'da im ma teng_u im ma na, nguetho bi manse guesε rá Ts'ant'u Ojä, bi 'yεn'u.

⁸ Nu'b_u mí 'yø a ra Pilato mí εn'a ra Jesús gue rá Ts'ant'u Ojä a, man'da bi zu a. ⁹ Nε bi zix p_u mbo ja ran ts'embate mahøn'a a ra Jesús, bi 'yänni:

—Hap_u ε maju_uni guí nets'i.

Pε nu ra Jesús him bi dät_i.

¹⁰ Nu ra Pilato bi 'yεmp'a:

—Hanja hin gní th_urcagui. Ha hin guí p_uadi ja ma ts'edi ga cuat'a b_u ja ra pont'i, nε ja ma ts'edi ga xoc'a b_u, bi 'yεmbi.

¹¹ Nu ra Jesús bi dät_i:

—Hin xtín ja ni ts'edi nε nte sä gui 'yørq_ue 'b_u hin xtán zän Ojä 'be'a gui 'yørq_ue. Pε nu'u bi dägä ua, man'da ja yá ts'oqui u xinda gue'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹² Nε nub_uya nu ra Pilato εmme bi hyoni 'bεp_u dí hyetho a ra Jesús. Pε nu ma ng_uripihe nts'edi bi mbafi, bi 'yεn'u:

—Nu'b_u gui hyet na, nin s_uiui a ma hmuts'ut'abih_u ra César 'b_u. Nguetho nu'b_u 'bo'o da ma gue im hmuts'ut'abi zεhε din s_uhmi a ra César 'b_u, bi 'yεn'u.

¹³ Nu'b_u mí 'yøhna ra Pilato, bá si b_u thi mahøn'a a ra Jesús b_u ja rá ngun'yu ran ju_unbate mag_uts'i, dí εmfe ma ndehe Gabata. Nε bi hyux ra Pilato b_u ja rá mεxa

ran juanbate. ¹⁴ Nu'a ra pa a, i pa ma hoqui yuñ ts'ihme da ts'i 'b_u bi hyats'i, nangue ran dābaxjua. Ne di 'beh mits'u da zōn i huxhyadi. Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u ma ngurpihe:

—Nuya 'bācua na ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yemp'u.

¹⁵ Pe nts'edi bi mba u:

—Dá du, dá duhma, dá 'dōm'p_u ja ra pont'i, bi 'yēn'u.

Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u:

—Hanja gní 'yēnj_u gam ma da 'dōm'p_u ja ra pont'i ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yēmbi.

Pe nu y_u dāmbäjä bi dādi:

—Njongui 'b_ucua man'da ma hmuts'ut'abih_u, hōnt'a ma hmuts'ut'abih_u b_u Roma ngue ra César, bi 'yēn'u.

¹⁶ Nu ra Pilato b_uya bi 'yōt'a bi nde y_u mbäjä, bi manda dí cuati b_u ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi ts'ix b_uya.

Bi mba n'dō'mi b_u ja ra pont'i ra Jesús

¹⁷ Ne bi zix y_u dofui a ra Jesús b_uya, ne i tuzehē rá pont'i b_u ní mba, da zōm b_u ja n'da ra nyuni t'ēmbi Gólgota, nde da ma ra Nyuni nyaxmu. ¹⁸ Ne nu'b_u mí zōm b_u, bi mba n'dō'mi ra Jesús b_u ja ra pont'i. Bim 'bā inde rá pont'i, ne n'da an 'danguadi bim 'bā u mi'da y_u pont'i, bi guarp_u u mi yoho.

¹⁹ Nu ra Pilato, bi 'yo't'a n'da ram hma bi 'yēna: “Nuna ra Jesús ra mēngu b_u Nazaret, rá hmuts'ut'abi y_u judío na,” bi 'yo't'i. Ne nu'a ra t'ohni bi mba n'dō'mi b_u ja ra pont'i.

²⁰ X_un ngu ma mijudíohe dy_u israelhe bi nu b_uya 'be'a nt'o't'i b_u, nguetho mbe ndehnini tho b_u. Ne nt'o't'i nangue ma ndeshe ra hebreo, ne yá nde y_u mēngu b_u Grecia gue ra griego, ne yá nde y_u mēngu b_u Roma gue ra latín. ²¹ Nu' u y_u dāmbäjä b_uya bi 'yemp'a ra Pilato:

—Hanja gá 'yo't'i gue ma hmuts'ut'abihe. Pe dami hoqui da ma: “Bi manse: Nugä drá hmuts'ut'abi y_u judío,” da 'yēna, bi 'yēn'u.

²² Pe nu ra Pilato bi dāt'u:

—Ya nt'o't'i 'be'a dá o't'ä, dá guet'a, bi 'yēmthoho.

²³ Nu'b_u mí cuar b_u ja ra pont'i ra Jesús, nu y_u dofui b_uya bi gāspa yá he, goho munts'i bin ja yá he, n'da ngu n'da y_u dofui n'da n'da munts'i bi gāx'u. Pe nu rá

pahni rá m 'bexōts'e hin hap_u ma zōte a. ²⁴ Janangue'a bin 'yēmzēhē u:

—Nde'b_u ga øth_u n'da ran taha to'o da bōni din theui rá pahni na.

Ne nu'a bi man'u bin theui a mán t'o't'i b_u ja rá t'ohni Ojä gue njab_u da 'yōt'u, mí ēna: “Bi mba ma darqui ma he, n'da a n'da munts'i bi gāx'u 'da. Pe nu'a mam 'bexōts'e bi t'ōt'a n'da ran taha to'o da gāts'i,” mí ēn rá t'ohni. Gue'a bi 'yōt' y_u dofui a.

²⁵ Nuya mí 'bāp_u ja ra pont'i rá mbe ra Jesús ne a rá juhue, ne'a ra María rá bōmbe a ra Cleofas, ne'a ra María ra mēngu b_u Magdala a. ²⁶ Ne nu'a ra Jesús 'b_u mín nu a rá mbe, necä gue madí huēgä, bi xi a rá mbe b_uya:

—Ma mbe i, dami 'yēmbi ni ts'ant'u n_u ma xädi guí 'bähmi, bi 'yēmbi.

²⁷ Ne bi 'yēngä ra Jesús b_uya:

—Dami bēni tengu'b_u ni mbe n_u ma mbegä, bi 'yēngui.

Ne 'bex dá sixä b_u ja ma ngu b_uya, ne dá jamansu a.

Bi du ra Jesús

²⁸ Ne nu'b_u mí man a ra Jesús bi bah p_uya gue bi juah rá 'befi mí mam b_u ja rá T'ohni Ojä gue din ja. Ne bi 'yēm b_uya:

—Dí tthe, bi 'yēna.

Ne'a bin theui a mán t'o't'i a bi ma. ²⁹ Ne mí hōp_u n'da ra t'axaro i po ra guindät'o x_un ju. Nu' u mí 'bāp_u b_uya bi gārp_u ja ra guindät'o a n'da ēna ra fānjo gue bi zinni, bi fospa rá yā ra xithi b_uya ne bi hyurpa rá nde ra Jesús da z_u'ts'i. ³⁰ Nu'b_u mí z_u'ts'a ra Jesús:

—Ya bi guah ma 'befi, bi 'yēna.

'Bex bin ye'mahäi rá yā, ne bi unse rá te bi du b_uya.

Bin sanba rá 'bōts'e ra Jesús

³¹ Nu ma ngurpihe hingui ndepe da guathoho b_u ja y_u pont'i u y_u jā'i 'b_u ya x_u hyats'i, nguetho gue'a ra pa a ya man'da tate nangue ra dāmpeti. Janangue'a bi t'äp ra mate ra Pilato da mba n'uacpi yá juāngua gue da du n'dihi u, ne da mba ma tongui b_uya. ³² 'Bex bi mba u y_u dofui, ne bi 'uacpa yá juāngua u yoho mí cuarp_u ja yá pont'i guerp_u mí 'bäh rá pont'i ra Jesús. ³³ Pe nu'b_u

mi zøm bə cuat'a ra Jesús, bi nu gue ya xí du, janangue'a him bi 'uacpa yá juangua a.

³⁴ Pɛ nu'a n'da ra dofai bi sənba rá 'bi'bòts'e ra Jesús a ra ts'at'ɛgui. 'Bex bi bòn ra ji nɛ ra dehe. ³⁵ Nɛ nugä gätho dá nuse 'be'a bi t'ørpa ra Jesús. Janangue'a majuani na dí o't'ä ya. Nɛ guehna dí o't'ä na n'dahma da zä gui 'yɛc'yɛihɛ. ³⁶ Nɛ nu 'be'a gätho bin ja, bin theui a mán t'o't'i bə ja rá sɔcuə Ojə gue din ja. Nɛ man t'o't'i: "Xínga n'da rá do'yo da mba n'uacpi," mi ɛn ra t'ohni. ³⁷ Nɛ man'da bi hmam bə ja rá T'ohni Ojə, bi 'yɛna: "Nu'ɛ di ɛcpi da nu gue gue'a bi mba ma sənbi ra ts'at'ɛgui rá 'bòts'e," mí man'a ra T'ohni.

Bi t'ä'a ra Jesús

³⁸ Nɛ nubəya nu ra José ra mɛngu bə Arimatea, nu'a n'da rá 'yɛc'yɛi ra Jesús, pɛ him mi ma gue mí ɛc'yɛi nguetho mí su ma ngərphe, pɛ nuya bi 'yäp ran t'ɛdi ra Pilato dí tongba rá ngɔc'yɛi ra Jesús bə ja ra pont'i da 'yägüi. Nɛ nu'bə min t'un ran t'ɛdi ra José, bi mba bəya nɛ bi tongba rá ngɔc'yɛi ra Jesús. ³⁹ Nɛ bá ɛh ra Nicodemo bəya, gue gue'a xí zøm bə mí 'bəh ra Jesús n'da ra xui. Nɛ i tu ra 'yɛthi ɛmmɛ i yaman'u, mbɛ 'däte ma 'dɛt'a kilo nan hyɛ, ma thəspi ra mirra a ra áloes. ⁴⁰ Nu'bə mi mbantpa rá ngɔc'yɛi ra Jesús ra hoc'bòt'e xən ho, nɛ bi 'yərpa ra 'yɛthi guerpə ním fɪx ra 'bòt'e, tengu zai dí øthe dyɛ judíohe 'bə dí ähmbe n'da ra du. ⁴¹ Nɛ i ja bə n'da ra mba'ye jombə ja ra pont'i xí 'døm'ma ra Jesús, nɛ nubə häi oqui bə n'da ra hyädo ngue ran 'yägüi, mahoqui pɛ njon ní 'yo bə n'da ra du. Nɛ jabə n'da ra nuəndät'o bə rá goxthi a ra hyädo gue ran 'yägüi. ⁴² Nɛ nu'a ra pa man'da tətə tho ho nangue ran dəbaxjua ɛ ma guerpə da mbədi. Janangue'a bi cə't'a n'dihi bə ja ra hyädo a rá ngɔc'yɛi ra Jesús, nguetho hinga yatho bə.

20

Bi dəmbɛni a ra Jesús

¹ T'ɛxuditho domingo hin ní nɛc ra häi nu ra María ra mɛngu bə Magdala bi zøm bə ja ran 'yägüi. Bi nu gue xí mba njənni a ra xɪndo mi juax bə ja rá goxthi ran 'yägüi. ² Bá pengui nɛ bán tihi, bi zøm bə mí 'bə'be ra Simón Pedro nɛ bi 'yɛnc'be:

—Bin jəc ma Hmuɛ. Nɛ hin dí pədi hapə bi thux ya, bi 'yɛnc'be.

³ Dá mbɛ'be bə ja ran 'yägüi bəya. ⁴ ɛmmɛ dán ti'be, bin ts'ogui ts'ɛ ra Pedro, nɛ m'bet'o go dá sɔngä bə ja ra hyädo. ⁵ Dá c'ä't'ä bə mbo dá nu hɔnt'ɛ yə 'bòt'e cəx bə ngue xí 'bant'i. Pɛ him 'bex dá cə't'ä mbo. ⁶ Nɛ nu'bə mí zøm bə ra Simón Pedro, 'bex bi uɛntho bə mbo, nɛ'a bi nu cəx bə yə 'bòt'e. ⁷ Nɛ nu'a n'da ra 'bòt'e xí 'banba rá yə ra Jesús n'danni mí cəts'i, ma do'mi a. ⁸ Nɛcä dá cə't'ä mbo bəya, madague'bə m'bet'o dá sɔngä bə. ⁹ Nɛ nu'bə má nu 'be'a di ja bə, dá ɛc'yɛigä gue majuani bi dəmbɛni a ra Jesús. ¹⁰ Dá peng'be bə ma ngu'be bəya.

Nu ra Jesús bi nɛqui bə mi 'bä a ra María

¹¹ Pɛ nu'a ra María bi gotho bə ja rá goxthi ra hyädo nɛ i zoni nɛ di c'ərpə mbo. ¹² Nɛ bi nu yoho yəm 'bɛhni Ojə mahɛts'i i he yə t'axcahe. I hupə n'da bə mí ja rá yə ra Jesús nɛ hupə man'da bə mí ja yá gua. ¹³ Nɛ bi xi a ra María:

—Grá xisu, hanja gná zoni, bi 'yɛmp'a.

Nɛ nu ra María bi dət'ɛ:

—Nguetho bin jəc'a ma Hmu nɛ hin dí pədi hapə bi thuts'i, bi 'yɛna.

¹⁴ Nɛ nu'bə mín hanni ra María, bi nu ra Jesús i 'bəpə. Pɛ him mi pədi gue gue'a.

¹⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Grá xisu, hanja gná zoni, to'o guí honi, bi 'yɛmbi.

Pɛ nu ra María mím bɛni gue gue'a ran 'yohɛ di jamansu ra nuəndät'o. Janangue'a bi 'yɛmbi:

—Nu'bə gue'e gá jəga ma Hmu, dami 'yurqui ts'ɛ hapə gá pɛgui nɛ ga tuxä, bi 'yɛmbi.

¹⁶ Nɛ nu ra Jesús bi ndənbə rá thuhu:

—María, bi 'yɛmbi.

Nu ra María 'bex bi 'bä't'i xən ho bəya, bi nu nɛ bi 'yɛna:

—Raboni, nde da ma, "Xänbate i," bi 'yɛmbi.

¹⁷ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Pɛ hingui sä 'bexque gui thäcä ya nguetho di 'bɛh mi ts'ɛ ga mba bə bí 'bəh ma Ta. Janangue'a 'bɛ ní mbahma bá xi ɛ ma cuui ga pengbə bí 'bəh ma Tagä, nɛ ahɛ ni Tahə a, nu'a ma Ojəgä a, nɛ ahɛ ni Ojəhə a, bi 'yɛmbi.

18 Nu'a ra María ra mēngu b_u Magdala bi mba b_uya, n_e bi xije dy_u xādihe gue bi nu ra Hmu n_e bi xije 'b_e'a bi man'a.

Nu ra Jesús bi n_equi b_u mí 'b_u y_u xādi

19 N_e nu'b_u mín de guet'a ra pa domingo, nth_u't'i y_u jut'i ra ngu b_u dām 'b_uhmbe nguetho dá su ma ng_uripihe, n_e nu'b_u má nuhe, 'b_ä inde b_u dí 'b_uhmbe ra Jesús. N_e bi 'y_ena:

—Daman johyah_u, bi 'y_enje.

20 N_e nub_uya bi 'yurcahe y_u 'y_e guer_u xí 'd_om_bi, n_e rán z_u'b_ots'e guer_u xín s_un_ba ra ts'at'egui. N_e nu'b_u má nuhe, dá p_uhmbe majua_{ni} ma Hmuhe a, n_e ξ mm ϵ dán johyahe b_uya. 21 N_e bi ma mah_on'a ra Jesús:

—Daman johyah_u. N_e teng_u tho b_u í 'dac ra 'b_efi ma Ta dá jap y_u ja'í ua ja ra ximhäi da b_udi, nguthogä dí 'da ah_u ra 'b_efi gui jaf_u y_u ja'í ua ja ra ximhäi da b_udi, bi 'y_enje.

22 N_e nu'b_u mí jua a bi man na, bi huigähe ran d_uhi n'da ngu n'dagähe b_uya.

—Dami hy_umh_u rá Hogand_uhi Oj_u, bi 'y_enje. 23 Nu'a to'o di p_uh y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui, i ja nin t' ξ dih_u gui xihmb_u ma punbi a. P_e nu'a hin di p_uh y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui, i ja nin t' ξ dih_u gui xihmb_u him ma punbi a, bi 'y_enje.

Bi hy_uxanju_uni a ra Tomás

24 P_e nu ra Tomás gue'a i t' ξ mbi ra Go a, n'da ma mixädihe, njo'o b_u 'b_u mí n_equi ra Jesús. 25 M'b_ejua b_uya dá xihmbe ra Tomás:

—Nugähe dá nuhe ra Hmu.

P_e nu ra Tomás bi 'y_ena:

—P_e nugä dí ξ na him majua_{ni} a gui xij_u hinda h_ont'b_u gan nuse hap_u bim fospa y_u clavo y_u 'y_e, n_e ga fospa ma saha hap_u bim fox y_u clavo n_e ga fot ma 'y_e b_u ja rá 'bi'b_ots'e, sä ga ξ c'y_ei 'b_u, bi 'y_enje.

26 Nu'b_u mí dät'an hy_uto pa b_uya dām p_etihe mah_on'a. N_e'a ra Tomás. N_e nth_u't'i y_u jut'i teng_u mam'bet'o, p_e x_o bi n_equi b_u ra Jesús mah_on'a, bim 'b_ä inde b_u dí 'b_uhmbe.

—Daman johyah_u, bi 'y_enje mah_on'a.

27 Nu'a ra Jesús b_uya bi xi a ra Tomás:

—Dami fos' ni saha ua bim foscä y_u clavo n_e guin nu ma 'y_e, n_e bá 'u_ut ni 'y_e gui fo'ts'ua ja ma 'b_ots'e. O gui ξ na him majua_{ni} p_e dami 'y_ec'y_ei, bi 'y_embi.

28 Nu ra Tomás bi 'y ξ mp'a:

—Ma Hmu i, ma Oj_u i, bi 'y_ena.

29 Nu'a ra Jesús bi 'y ξ mp'a:

—Tomás, guí ξ c'y_ei ya nguetho ya gá nugui. P_e nu' b_u to dá 'y ξ c'y_eigui 'b_u nte ní nu, man'da di jap Oj_u u, bi 'y_embi.

'B_ep_u án t'o't' na ra s_ocu_u

30 P_e nu' b_u y_u hyonya nt' θ t'e dá nuhe bi 'y θ t' ra Jesús, hinga gätho dá o't'ä ua ja ra s_ocu_u. 31 P_e h_ont'b_u 'da dá o't'ä dí ja ah_u gui 'y ξ c'y_eih_u gue majua_{ni} ra Cristo a ra Jesús rá Ts'unt'b_u Oj_u a. N_e nu'b_u gue'a gui 'y ξ c'y_eih_u din 'da ah_u ra 'da'yote maz_u.

21

Bi n_equi ra Jesús b_u ndenthe

1 M'b_ejua b_uya dá nuhe ra Jesús mah_on'a, bi jaje dá p_uhmbe man'da x_un ho b_u ja ra d_udehe Tiberias, n'dat'a ra d_udehe Galilea. N_e ga xi ah_u gätho bin ja. 2 Mín 'yohe ra Simón Pedro n_e ra Tomás i t' ξ mbi ra Go, n_e ra Natanael ra mēngu b_u Caná ra x ϵ qui Galilea, n_e man 'yoh_ugä y_u ts'unt'b_u gä'be ra Zebedeo, n_e mí yoho ma mixädihe. 3 N_e nub_uya bi 'y_enje ra Simón Pedro:

—Nugä ga mba na 'bahu_u, bi 'y_enje.

—Ga mbähä 'b_u, dá ξ mfe.

Dá mbähmbe b_uya 'bex dá huhe n'da ma mbosahe. P_e gätho ra xui nte dá thehe y_u hu_u. 4 N_e nu'b_u mí hyax b_uya mí 'bäp_u ndenthe a ra Jesús. P_e nugähe him 'bexque dá p_uhmbe gue gue'a. 5 Bi 'y_enje ra Jesús:

—Gy_u ts'unt'uh_u, ha nte gá the_u y_u hu_u.

—Hin'na, dá ξ mfe.

6 Nu ra Jesús bi 'y_enje b_uya:

—P_e dami 'y_ent ni xit'ah_u b_u ja rán 'y_ei ra mbosa, n_e 'bex gui the_u b_uya.

Dá θ the a bi xije ra Jesús, n_e ξ mm ϵ x_un ngu dá thehe y_u hu_u, him mí sä ga juxhe ra xit'ä. 7 N_e nugä gue madi hu ξ gä ra Jesús, dá ξ mp'a ra Pedro:

—Guehn_u ma Hmu_u n_u.

Nu'b_u mí 'y θ h ra Simón Pedro gue gue'a ra Hmu a, 'bex bi hye rá he nguetho xí mb θ gue. N_e bin säcp_u ja ra mbosa gue bi z θ n'a n'dihi b_u i 'bäh ra Jesús. 8 P_e nuje dá cohmb_e b_u ja ra mbosa, z_un jante dá s θ mhbe b_u ndenthe nguetho dí jat'ähe ra

xit'á nε yup_u y_u huá. Nε hinga yatho ndenthe, mbe n'da ciento metro. ⁹ Nε nu'b_u mí zom b_u ndenthe ra mbosa mí huhe, dá nuhe n'da ra sibi i zø b_u, nε n'da ra huá i oxp_u ja y_u despi, nε mí oxp_u ra hme. ¹⁰ Nε nu ra Jesús bi 'yεnje:

—Bá c_u 'da ni huá_u xcá the_u.

¹¹ Nu ra Simón Pedro b_uya, bi mba bá j_ut'a ra xit'á b_u ja ra häi i yuh y_u huá, n'da ciento nε yote ma 'de'ma hyu y_u huá x_un ndoho. Pε hin hap_u bi xet'a ra xit'á. ¹² Nu ra Jesús bi xije:

—Ba εhmb_u dan sihmeh_u, bi 'yεnje.

Pε xinga n'daje xcá änhde to'o a, nguetho dá p_uhmb_e gue gue'a ma Hmuhe. ¹³ Nε bi mba b_u zø ra sibi a ra Jesús bi hyac ra hme, nε bi 'daje, nε ra huá.

¹⁴ Nε ná hyundj dá nuhe ra Jesús b_uya gue bin 'yuse, gue'b_u go mí damb_εni b_u ja rán 'yäg_u.

Iyqui ra Jesús a ra Simón Pedro

¹⁵ Nu'b_u mán niyáhe, nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra Simón Pedro:

—Simón rá ts'ant'_u i ra Jonás, ha man'da guí numanhogui xinda guehya 'da.

Nu ra Pedro bi 'yεmp'a:

—Haha ma Hmu i, guí p_udi gue dí numanho i.

Nu ra Jesús bi 'yεmb b_uya:

—Dami 'u_un_u ma t'udε'yo, nangue mam hmangä gui xänba y_u j_u'i i εc'yεig_u.

¹⁶ Ná yondj xø bi 'yεmp'a:

—Simón rá ts'ant'_u i ra Jonás, ha maju_uni guí numanhogui.

—Haha ma Hmu i, guí p_udi gue dí numanho i, bi 'yεmbi.

Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Dami fäh ma de'yo 'b_u.

¹⁷ Nε ná hyundj b_uya bi 'yεmbi:

—Simón rá ts'ant'_u i ra Jonás, ha guí numanhogui, bi 'yεmbi.

Nε bi du rá mb_ui ra Pedro, nguetho ya ná hyundj bi 'yän 'b_u i numanho. Nε bi d_uti:

—Ma Hmu i, gätho guí p_udi, guí p_udi dí numanho i.

Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi mahøn'a:

—Dami 'u_un_u ma z_u de'yo dadí huεcä.

¹⁸ Nu'b_u gmín ts'ant'_u z_ui gán 'yose høn_u go hap_u guín nde gui mba, nε guí tuzehε rá ngät'i ni foho. Pε nu'b_u gán d_uc'yεi gui jng

ni 'yε nε n'dan'yo da tut'i i, nε da zix'i i hap_u hin guín nde gui mba, bi 'yεmbi.

¹⁹ Guehna bi man ra Jesús, gue da b_uh ra Pedro 'be'a nín d_ute da nu a, nε gue'a dí 'yudi x_un hotho Oj_u a. Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra Pedro mahøn'a:

—Dami tengui gui thoc'a ma 'befigä, bi 'yεmbi.

Bi t'än'na ra Jesús nangue a ra Xuua

²⁰ Nε nu'b_u mí d_u'mi bi den b_uya bi nyεgui, bi nugä gue nequi dí tet'i, guecä madí huεgä ra Jesús, ngue 'darp_u xtá hu'be b_u ja ra mexa 'b_u mán sihmehε gue'b_u má änni to'o di dä a. ²¹ Nε nu'a ra Pedro 'b_u mín nugui dí tet'i, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ma Hmu i, 'be'a nín d_ute xin da nu na ra Xuua, bi 'yεmbi.

²² Nu ra Jesús bi d_uti:

—Nu'b_u ma pähä di 'b_utho ua gue'b_u go dá søcä mahøn'a, hin ni 'befi gui 'yängui. Pε nu'a ni 'befi gui tengui gui thoc'a ma 'befi, bi t'εmbi.

²³ Pε janangue'a mi manse y_u 'yεc'yεi gue nj_um'b_u ga tugä. Pε hinga ngub_u bi man ra Jesús, pε bi 'yεna: “Nu'b_u ma pähä di 'b_utho ua gue'b_u go dá søcä mahøn'a, hin ni 'befi gui 'yängui,” x_u'i 'yεmp'a.

²⁴ Guecä rá xädigä gue bi man ra Jesús, nε guecä xin dí o't' na ra søcu_u 'be'a dá nu gue maju_uni bin ja. Nε dí p_uhmb_e maju_uni na dí o't'ä ya. ²⁵ Nε x_un ngu mi'da y_un t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús. Pε nu'b_u gätho xcá o't'ä, hinga xøt'a gätho xtín ja ua ja ra ximhäi 'b_u. Nε hønt'a dí xi ah_u ya.

HECHOS Yún t'òt'e yú 'bäihü ra Jesucristo

Bi man ra Jesús ba èh rá Hogandähi Ojä

¹ Nu'i Teófilo, rá mbüdi ra søcuä dá o't'a'i mám'bet'o, dá xi'i gätho bi 'yòt' ra Jesús nu'bü mi dümp' rá 'bèfi. Nè dá xi'a'i gätho ngue bi ma 'bü mín xänbate. ² Nè dá xi'a'i gätho bi 'yòt'a ra Jesús asta gue'bü mi mba mahèts'i. Nè nu'bü mi 'bücua ja ra häi, nu rá Hogandähi Ojä bi xih ra Jesús 'bè'a da xih yú 'bäihü gue da 'yòt'e. Nu'ü yú 'bäihü, gue'ü yün 'yohü bi huanh ra Jesús ngue man yú xädi ü. ³ Nu ra Jesús bi nu ran ünbi nè bi du. Nè gätho nyote pa 'bü mí ndants'i mahøn'a, bin 'yuse bü 'büh yú 'bäihü, ja'bü bi hnu, ja'bü hin'na. Nè bi 'yuti xün ngu yün t'òt'e guepü bi nde da fädi gue i 'büi. Nè bi xi'ü nanguè rá 'bèfi i òt' Ojä ua ja ra ximhäi, nè 'bèpü dí manda Ojä ü gätho dim 'büi.

⁴ Nu'bü mím 'bühmbü yú 'bäihü mahøn'a a ra Jesús, nè bin sihmehü, bi xi'ü da dömp'ü Jerusalén 'bè'a bi ma majuäni rá Ta gue ba èhe. Nè èn'a ra Jesús:

—Ya xcá 'yøhmbü dá mangä mam'bet'o ngue ba pènh Ojä rá Hogandähi. ⁵ Nu'a ra Xuua bi 'yòt'ahü ran xixyä nanguè ra dehe thoho, pè mi ts'ütho ya ga 'da ahü rá Hogandähi Ojä, bi 'yèn'a ra Jesús.

Bi ndex mahèts'i ra Jesús

⁶ Nu'bü mim peti ü, bi 'yänni:

—Ma Hmu ahe, hague guehya yü pa jabüya gui 'yòt'e din ja ma ts'èdi zèhèhü mahøn'a, dyü israelhü.

⁷ Bi dā'a ra Jesús:

—Hingui sä gui pähmbü nda'a ní pa xün zän ma Tahü da 'yòt'a 'bè'a gätho da 'yøzèhe. Hin ni 'bèfihü gui pähmbü. ⁸ Pè nu'bü bá èh rá Hogandähi Ojä, nè gam 'bühmbü, din ja ni ts'èdihü. Nè nu'bü bin ja, gui xihmbü yü jä'i ua ra dähni Jerusalén nanguècä, nè gätho ua ra häi Judea, nèpü ra häi Samaria, nè gätho na ngüni ra ximhäi.

⁹ Nu'bü mi gua'a man ra Jesús bi mba mahèts'i. Nu yú 'bäihü bi nu nu'bü mi ndex mahèts'i. Nè n'da ra güi bi go'mi nè him bi

nu yú 'bäihü mahøn'a. ¹⁰ Nè mi 'bäpü, mi ndø'ts' mahèts'i, 'bèx mi 'bähmbü yoho yám 'bèhni Ojä mahèts'i, i he yü t'axca pahni.

¹¹ Nè bi 'yèmbi:

—Nu'ahü gyü mængühü Galilea, hanja gní 'bähmbü ua ya nè gni ndøs'hü mahèts'i. Nu ra Jesús bi ndex ua gui 'bähmbü, nè tengutho bü á ndets'e, ngutho 'bü bá çah mahøn'a, nè guet'a ra Jesús a.

Bi thahn'na ra Matías rá m poniui ra Judas

¹² Nu yú 'bäihü ra Jesús bi nèxpü ja ra nyuni Olivos büya, bi mba bü ra hnini Jerusalén, nè hinga yatho, ndehni. ¹³ Nè nu'bü mi yèrpü ja ra hnini bi ndèxpü n'da ra cuarto magäts'i guepü i 'büü. Gue'ü i 'büpü ü, ra Pedro, nè ra Xuua, nè ra Jacobo, nè ra Andrés, nè ra Felipe, nè ra Tomás, nè ra Bartolomé, nè ra Mateo, nè ra Jacobo rá ts'ünt'ü ra Alfeo, nè ra Simón gue t'èmbi ra Zelote, nè ra Judas rán 'yohü ra Jacobo.

¹⁴ Gätho ya 'darpü bim peti nè zäi min yähu Ojä. Nè bi zøpü 'da yü xisu nè ra María rá mbe ra Jesús, nè'ü yün 'yohü ra Jesús.

¹⁵ 'Darpü madím peti ü n'da ciento nè 'däte njä'i. Nè nu'ü yü pa'ü bi ndants'a ra Pedro nè bi 'yèna:

¹⁶ —Ma cu ahü nanguè ra Cristo, nu rá Hogandähi Ojä maya'bü bi jap'a ra David da 'yòt' ra søcuä, nè bi ma 'bè'a da 'yòt' ra Judas, nguetho mí pä Ojä 'bè'a da 'yòt'a. Gue'a ra Judas ngue bi dä'a ra Jesús nu'bü mi fent'i. Nè gue'a bin ja nguetho gätho 'bè'a mán t'o't'i bü rá m hman Ojä din ja. ¹⁷ 'Dat'a ra 'bèfi dá øthe ra Judas nguetho ra Jesús bi huahn'na ra Judas tengü bü á huancähe.

¹⁸ Nè bi thän'a n'da ra häi nanguè'a í mbä'a ra Jesús. Nu'bü mi zohäi ra Judas, bi nyepü häi, nè bi føh rá foho, nè bi böni gätho yú xèfo. ¹⁹ Gätho yü jä'i mi 'büpü Jerusalén bi 'yøde 'bè'a bin ja. Jananjabü bi mba ma huti ra häi ngue yú nde'ü, Acéldama, gue nde da ma bim fäm bü ra ji. ²⁰ Nguetho nt'o't'i bü ja rá søcuä ra Salmos:

Din häitho ra häi nè njon dim 'büpü, nè nt'o't'i ngue n'dan'yo da hyän rá 'bèfi mi ja xtá 'yòt'a.

²¹ Jananguè'a jatho ga huahndü a dam pèhmbè. Jatho ga huahndü n'da rá m poniui ra Judas, gue'a n'da madí hyänje gätho yü

pa mí 'bǎhmbe ra Hmu, ra Jesús. ²² Ne ga huahndǎ n'da bi nu 'bǎ mi xixyǎba ra Jesús a ra Xuua, ne madí hyǎnje gǎtho yǎ pa dǎm 'bǎhmbe ra Jesús, gue'bǎ go mí mba mahǎts'i, bi nu, nguetho n'dat'a ga mamhbe ngue bi ndants' mahǎn'a ra Jesús 'bǎ mi du, bi 'yǎn'a ra Pedro.

²³ Ne nubǎya bi ndǎnba yǎ thuhu to'o da thahni, gue yoho yǎn 'yohǎ bi hndǎni. Nu'a n'da ra José Barsabás ne í Justo, ne nu'a man'da ra Matías. ²⁴ Ne nu'ǎ yǎ jǎ'i bin yǎhǎ ra Hmu bǎya, ne bi 'yǎna:

—Ma Hmu ahe, guí pǎrpa yǎ mbǎi gǎtho, dami 'yurcahe ya yoho nda'a xcǎ huahni. ²⁵ Nu'a ga comhbe ra 'bǎfi ngue ma 'bǎigǎhe ra Jesucristo, ngue'a xtǎ 'yǎt'a ra Judas. Nguetho xí 'uerǎ ja rá 'bǎfi nangue rá ts'oqui, bi mba da nu'a rán sǎui da nu, bi 'yǎm 'bǎ min yǎhǎ Ojǎ.

²⁶ Nu yǎ 'yǎc'yǎi bǎya bi 'yǎt'e tengu'bǎ n'da ran tǎha, ngue nde da bǎ'ǎ nda'a bi nde Ojǎ. Bi bǎni gue gue'a ra Matías. Ne nu yǎ 'yǎc'yǎi bǎya bi huanh ra Matías, ne bi gomhbǎ yǎ 'bǎfi ǎ 'dǎ'ma'da yǎ 'bǎihǎ ra Cristo.

2

Bi zǎh rá Hogandǎhi Ojǎ

¹ Pǎ guexta'a di thoqui dim pǎti gǎtho yǎ 'yǎc'yǎi, din ja'a mí tǎ'mi, gue bá pǎnh Ojǎ a rá Hogandǎhi, ne bin thǎui n'da ra dǎmpeti mí sǎnba Ojǎ ǎ yǎ israel, t'ǎmbi Pentecostés. ² 'Dahmantho bi zǎpǎ di hǎ, tengu'bǎ n'da ra ndǎnthǎ gue bí 'yǎh mahǎts'i a. Ne nu'a ní hǎ bǎ, bi yus'pǎ ja ra ngu guerpǎ mi hu'ǎ. ³ Bi nequi tengu yǎ t'ǎsibi ne 'da'i ts'ǎ bi zox yǎ yǎ yǎ jǎ'i n'da ngu n'da ǎ mi 'bǎpǎ. ⁴ Ngue n'da ngu n'da mi 'bǎpǎ, gǎtho bin t'un rá Hogandǎhi Ojǎ, ne bi hǎt ra ts'ǎdi xǎn ho ǎ. Ne bi mbǎdi 'dahma 'dan'yo bǎ ǎn yǎ'ǎ n'da ngu n'da'ǎ nangue rá ts'ǎdi rá Hogandǎhi Ojǎ in 'yohǎ.

⁵ Ne nu'ǎ yǎ pa'ǎ bi zǎm bǎ Jerusalén ǎ yǎ judío, da 'yǎt'a ra dǎmpeti mí xi Ojǎ maya'bǎ, ngue bá nǎxpǎ gǎtho yǎ hǎi ua ja ra ximhǎi. ⁶ Ne nu'bǎ mi 'yǎt'a di hǎ ǎ yǎ jǎ'i, bim pǎti bǎ, ne n'da ngu n'da ǎ bi zo'ǎ yǎ 'yǎc'yǎi nangue yǎ ndese, ne him bi zǎ bi bǎni ha bin ja. ⁷ Ne bi hyonya thofo ne him bi bǎdi 'bǎ'a nam bǎni, ne bin 'yǎmb zǎhe ǎ:

—Hague ǎn zǎ bin ja bǎ, bin 'yǎmp'ǎ. Ha hinga gue'ǎ yǎ mǎngu bǎ Galilea gǎtho i yǎ ua ya. ⁸ Hanja sǎ i sijǎ ma ndesehǎ n'da ngu n'dajǎ. ⁹ Ne nu'ǎ n'da'a n'danni bá nǎxhǎ, ne 'dajǎ, 'bǎ'i 'da bá nǎxpǎ Partia, nǎpǎ Media, nǎpǎ Elam, nǎpǎ Mesopotamia, nǎpǎ Judea, nǎpǎ Capadocia, nǎpǎ Ponto, nǎpǎ ra hǎi Asia. ¹⁰ Nǎpǎ Frigia, nǎpǎ Panfilia, nǎpǎ ra hǎi Egipto, nǎpǎ ra hǎi Africa jom bǎ Cirene. Ne nu'ǎ mi'da yǎ romanos ǎ, madague'bǎ gǎtho yǎ judío ǎ, ne nu mi'da ǎ gue ǎc'yǎi tengugahǎ dyǎ judío'ǎ, ne 'bǎh mi'da bá nǎxpǎ Creta, nǎpǎ Arabia. ¹¹ Ne dí ǎhmbǎ i mam ma ndehǎ nangue yǎn t'ǎt'e gue i ǎt' rá ts'ǎdi Ojǎ, bin 'yǎmp'ǎ.

¹² Ne gǎtho madi hyonya thofo, ne hingui pǎdi 'bǎ'a da bǎni. Ne n'da ngu n'da bi manse ǎ:

—'Bǎ'a ní mba na in ja ya.

¹³ Pǎ nu'ǎ mi'da bi ma:

—[ti ǎ.

Bi zǎh yǎ jǎ'i ra Pedro

¹⁴ Ne nu ra Pedro bǎya 'darpǎ mí 'bǎhmbǎ ǎ mi 'dǎ'ma'da yǎ 'bǎihǎ ra Cristo, ne nts'ǎdi bin yǎ, bi 'yǎna:

—N'yohǎ ahǎ dyǎ judío'ǎ ne gǎtho ahǎ guí 'bǎhmbǎ ua Jerusalén, dami 'yǎhmbǎ xǎn ho 'bǎ'a ga xi ahǎ ya. ¹⁵ Nuje hin dí itihe tengu guím bǎmhǎ, nguetho ja gǎto ya. ¹⁶ Pǎ nuna guehna gue bin ja ya, gue'a bi man ra Joel rá pǎngahyǎ Ojǎ, bi 'yǎna:

¹⁷ Din ja bǎ n'da ra pa ba ǎhe, ǎn Ojǎ, gue ga pǎn'nahǎ ma Hogandǎhi gǎtho nangu yǎ jǎ'i 'bǎcua ja ra ximhǎi.

Ne nu'ǎ ní ts'ǎnt'ǎhǎ ne ní t'ixuhǎ dim pǎngahyǎ.

Ne ní ts'ǎnt'ǎhǎ da nu'ǎ yǎn t'uti tengu yǎ t'ǎ ne ní dǎc'yǎihǎ da 'uj yǎ t'ǎ.

¹⁸ Nu'bǎ bin ja, nu'ǎ ma 'yǎhe, yǎn 'yohǎ ne yǎ xisu, ga pǎnpǎ ma Hogandǎhi ǎ, ne dim pǎngahyǎ nanguecǎ.

¹⁹ Ne ga uh yǎ hmǎpya bǎ magǎts'i, nǎpǎ ja ra hǎi, yǎ hmǎpya ra ji, ne ra sibi ne ra 'bifi.

²⁰ Ne nu'a ra hyadi ya hin din ja rán nequi, ne ra zǎna xtan theni tengu ra ji.

M'bet'o nja bǎ din ja, m'bejua da zǎn ra pa dua ǎh ra Hmu mahǎts'i, ne nu'a ra pa a, nuixte thofo ne nts'utho 'bǎ'a din ja.

21 Nε nu'a ra pa dua εhe, din ja gue hont'a to'o xί mba't'a ra Hmu da yaη Oja a. Ngubη bi 'yo't'a ra Joel 'bη maya'bη, bi 'yεn'a ra Pedro.

22 Nu ra Pedro xø bi 'yεmp'η mahøn'a:

—N'yohη ahη dyη israelhη, dami 'yøhmbη ma nde. Dí m angä nanguε ra Jesús ra mεngu Nazaret. Oja bi japi ngue bi 'yøt' yηn t'øt'e nuixte nanguε rá ts'edi Oja, nε yη hyonya nt'øt'e, nε yη hmεpya, guεpη da zä gui pähmbη ngue Oja bi zε'a. 23 Nε maya'bη Oja mi pađi 'be'a gá 'yørpahη rá Ts'ant'η. Nε Oja mi sänni gue gá cuathη bη ja n'da ra pont'i nanguε yá 'yε yη tonto, nε gá hyohη.

24 Pε nu'a Oja bi xox 'bη mí du, nε bi hyacua ran daťe, nguetho hin'yη rá ts'edi ran daťe xtán zä xtán zam'ma ra Jesús. 25 Nguetho bi man ra David gue 'be'a da nu ra Jesús, 'bη mí 'yεna:

Nugä thocua thoho dí nugä Oja bη ja ma hmi.

Nε di 'dac ra ts'edi, jananguε'a njon da zä di 'uegagui.

26 Jananguε'a i hu ma mbηi, nε dadín johya 'bη dí m angä nanguε'a.

Nε nu'bη din sanya ma ja'i bη ja ran 'yägui, dí tøp'ma ran ho da t'ørcagui.

27 Nguetho hin gui hyεgä ma te da gopη guεpη o'η xηn du,

Nε hin gui japi da 'ya ma ngøc'yεi, guecä, ni Hoga t'uhnigui.

28 Nε gá 'yurqui 'berη dām 'bηhmi mazai mahøn'a,

nε nu'i gui jaqui ngue din ja ran johya ma mbηi nu'bη dá nut'a ni hmi,

bi 'yεn ra Pedro tengu bi man ra David.

29 Nε xø bi 'yεn'a ra Pedro:

—N'yohη ahη, da zä ga xi ahη majuani nanguε ma ngarpa mbombøtahη ra David mi 'bηi maya'bη, him bi mansε nanguesε 'be'a da t'ørpe, nguetho bi du, nε guexta'a i o bη rán 'yägui i ja ua dí 'bηhmbη. 30 Pε nu ra David bim pøngahyā 'bη mí man na, nε mí pađi majuani 'be'a bi xi'a Oja, gue n'da rām bom'bεto ra David din ts'ut'abi nanguε yη israel tengu ra David, nε guehna ra Cristo na. 31 Nε mi päh ra David 'be'a din ja, jananguε'a bi ma nanguε da ndants' mahøn'a ra Cristo, nε hin da ts'opη nidu rá te, nε xín da 'ya rá ngøc'yεi a. 32 Nguetho ra Jesús, Oja bi xox 'bη mí du, nε nu'a dí

pähmbe majuani gätho gahe, nε dí mamhbe nguetho dá nuhe 'be'a bi t'ørpe. 33 Oja bi xots'i nε bi zixpη ja rá ts'edi, nε bi un'na rá Hogandahi tengu xί man Oja, jananguε'a bi 'dacähe bηya. Gue'a rá Hogandahi i øt'e 'be'a gätho guín nuhη ya, nε guí øhmbη ya. 34 Nguetho ra David him bi ndex mahεts'i, pε gue'a im mansε a:

Nu'a ra Hmu bi xi'a ma Hmu:

“Dami hyucua ja ma ts'edi,

35 asta gue'bη ga tãhui man saiui,”

bi 'yεn'a ra David, bi 'yεn'a ra Pedro.

36 Nε xø bi 'yεna:

—Gätho ahη ma mi israel ahη, gui pähmbη ya majuani bi jap Oja dim hmu a gá cuathη bη ja ra pont'i, nε guehna ra Jesús, nε gui pähmbη gue bi huan Oja a, bi 'yεn'a ra Pedro.

37 Nu'bη mi 'yøh yη ja'i 'be'a bi man'a ra Pedro, εmme bi du yá mbηi, 'bη mí 'yøde gue rá Ts'ant'η Oja a xί hyo. Nε bi t'än'na ra Pedro nε yán 'yohη:

—Man 'yohη ahη, 'be'a da zä ga øthe ya, εn'η.

38 Nu ra Pedro bi daťi:

—Gui päh nin 'yomfεnihη nanguε ran ts'o, nε gan xixyāhη n'da ngu n'da ahη nanguε rá thuhu ra Jesucristo. Nε din ja ra punbi ni ts'oquihη, nε di 'da ahη rá Hogandahi Oja. 39 Nguetho bi man Oja di 'da ahη ran t'unni gue'a rá Hogandahi Oja, nε ni t'uhnihη din t'unni, nε gätho η høn bη go hapη i 'bηi din t'unni, gue hont'a go to'o da zohn'na Oja ra Hmu, bi 'yεn'a ra Pedro.

40 Nε nu ra Pedro man'da xηn ngu bi xifi nε bi hεcui, nε bi 'yεmbi:

—Damin yāmhbη nanguε'a ran ηnbi da nu'η yη ts'om'bäi i 'bηcua ya, bi 'yεn'a ra Pedro.

41 Nε gätho to'o bi 'yømanho a bi man ra Pedro bi mba ma xixyābi. Nu ra pa gue bi man ra Pedro, mbε hyu mahuāhi yη ja'i bi 'yεc'yεi. 42 Nε nu'η bi thocta'a bi xänba yá 'bäihη ra Cristo η, nε bi hyu yá mbηi nguetho 'da'angu im bεni. Nε thocua thoho bim peti gue din yāhη Oja, nε da zi ra xεcahme, ngue bi bεn rán daťe ra Hmu.

Yām 'bηi η mbηdi bi 'yεc'yεi

43 Gätho yη ja'i bi numansu Oja nε εmme bi hyonya thoho 'be'a bin ja nanguε yηn

t'òt'e nuixte ne yu hmεpya bi 'yòt' yá 'bäihü ra Cristo. ⁴⁴ Ne gätho gue bi 'yεc'yεi n'dat'a in numanho n'da ngu n'da, ne nu'a 'be'a mí pε'ts'i n'da ngu n'da, 'da nan gomthoho. ⁴⁵ Ne nu'bu n'da mí honi 'be'a madí 'bedi, nu'a man'da buya bi mbä 'be'a mí pε'ts'i, bi un'na buya. ⁴⁶ Ne mpa 'bu mpa 'bu madím pεti bu ja ra dānijā. Ne nu'bu xñn sihme, bin sänbi bi mba bu ja yá ngu yá mi'yεc'yεihü, ne bin johya yá mbui, ne 'dat'a im bēni. ⁴⁷ Ne bi 'yεspa Ojā, ne bi hnumansu u nangue gätho yu jā'i. Ne nu Ojā bi japi n'dapa ngu n'dapa i cwrpu ja rá ts'edi mi'da yu jā'i, gue bi zin'ü.

3

Bi zä ra dogua

¹ N'da ra pa 'bu hyunde, gue'a ra ora 'bu nzai mí yāhü Ojā yu jā'i, bi mba bu ra dānijā ra Pedro ne ra Xuua. ² Mi 'buru n'da ran 'yohu ra dogua gue'bu go mim 'bui. Ne nzai bi thuxpu ja rá goxthi ra dānijā. Nu ra goxthi t'εmbi mahotho. Nu ran 'yohu da 'yāp yun t'unni yu jā'i i thopu mbo. ³ Nuna, nu'bu min nu ra Pedro ne'a ra Xuua ní mba bu ja ra dānijā, bi 'yāp ran t'unni. ⁴ Nu ra Pedro n'youi ra Xuua, nu'bu min nu i hupu, bi 'yεmbi:

—Hyandgä'be.

⁵ Nu ra dogua bi hyant'ü, mi tø'mi da hyāni 'be'a di un'dü. ⁶ Pε nu ra Pedro bi 'yεmbi:

—Xíng ra t'axi xíng ra c'axt'i dí hāgā, pε nu'a i jagui dadí 'da'a'i. Nangue rá ts'edi ra Jesucristo mεngu bu Nazaret, damí ndants'i ne gan 'yo, bi 'yεmbi.

⁷ Nu ra Pedro bi bentpa rán 'yεi, bi xots'i. 'Bex bin hāts'edi rá gua, ne rá hyudi xingua. ⁸ Ne n'da sägui thoho bi 'yòt' 'bu mi ndants'i ne bin 'yo. Ne'a bi yuthu bu ja ra dānijā, sägui ne 'yo, ne εspa Ojā. ⁹ Gätho yu jā'i bi nu ran 'yohu ngue bin 'yo ne bi 'yεspa Ojā. ¹⁰ Ne mi pādi gue nu'a mi hupu ja ra goxthi mahotho bu ja ra dānijā mi äh ra mbeti. Ne gätho bi hyonya thoho 'be'a bin ja ran 'yohu.

Nu ra Pedro im mam bu ja ra ngun'yu t'εmbi Salomón

¹¹ Nu'a mi dogua hingui nde da hyε'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bá εpu xñn ngu yu jā'i guεpu ja ra ngun'yu mi 'bä u, t'εmbi

Salomón, ne madí hyonya tho'ü. ¹² Nu'bu mí hyant'ü yu jā'i a ra Pedro, bi 'yεmbi:

—N'yohu ahü dyu israelhu, hanja gadí hyonya thohu nanguehna ra dogua, ne hanja gní hyandga'be. Ha guí εmhbu gue ma ts'edisε'be ne man hose'be gue xtá jap'be bin 'yo na. ¹³ Hin'na maha, pε ga xi ahü Hague bin ja. N'dat'a Ojā gue mí εspa mam bombøtahü ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, bi zixpu mahεts'i a rá Ts'unt'ü, ne bi un rá ts'edi. N'dat'a ra Jesús gue gá dāhu bu ja rá hmi ra Pilato ne gá cømhbu bu. Nu ra Pilato mim ma xtá mba nthεgui. ¹⁴ Pε nu'ehü gá cømhbu n'da xñn ho, ne gue'a rá Thahni Ojā a. Ne gá 'yāhmbu n'da ra hyodu da soc'ahü. ¹⁵ Ne gá mamhbu gue da mba ntho ra Hmu gue di un ra te. Pε Ojā bi xoxpu 'bu'ü xñn du, gue'a dá nuhe ne dadín juanhde. ¹⁶ Bi zä na ran 'yohu nguetho bi 'yεc'yεi ra Jesús. Ne guehna ran 'yohu guín nuhu ya, ne guí pāhmbu to'o na.

¹⁷ Pε nuya, n'yohu ahü, dí pācā ngue hin gmí pāhmbu 'be'a xcá 'yøthu 'bu gmí hyohu ra Jesús, ne ximangutho ni ngurpihü. ¹⁸ Pε Ojā bi japi bin ja 'be'a gätho bi ma maya'bu, gue bi man yu pøngahyā nangue ran unbi bi nu ra Cristo rá Thahni Ojā. ¹⁹ Janangue'a nuya, damí pāh nin 'yomfεnihü ne guí dāp ni mbuihü Ojā. Ne nu Ojā buya da zä da duc'a ni ts'oquihü ne di 'da ahü ran johya ni mbuihü. ²⁰ Ne nu Ojā ba pēnhua mahøn'a ra Jesús ne gue'a ra Cristo xa ts'änni di jācuahü. ²¹ Nu ra Jesús jatho da gopu mahεts'i jague'bu da zøn ra pa da mba ma hoqui gätho ua ja ra ximhäi, tengu bi man Ojā maya'bu, nangue yá nde yá hoga pøngahyā. ²² Pε bi 'yεnse a ra Moisés: “Nu'a ra Hmu ma Ojāhü, da zänna n'da rám 'behni ngue gue'a nin 'yohuhü tengugä. Damí 'yøhmbu 'be'a gätho da man'a. ²³ Ne din ja, hønt'a go to'o má jā'i hin da 'yømanho a, da mba ma 'ueque nangue yá t'ühni Ojā, ne da mba ma 'bepi rá te,” bi 'yεn'a ra Moisés.

²⁴ Ne majuāni, gätho bi man yá pøngahyā Ojā gue'bu mí man ra Samuel ne gätho mi'da yu pøngahyā m'bejua mí 'bui, gätho bi ma 'be'a gätho da 'yòt' Ojā, ne gue'ü dí nuhu yu pa jabuya. ²⁵ Gueju dyum bom'betoju yá pøngahyā Ojā, ne ndeju Ojā ga comhbu rán hogui bi 'yørpa ma ngurpa bøtahü nu'bu

mi t'emp'a ra Abraham: "Nangue n'da nim bom'bet'o dim 'buh niya'bu, dí mba ma japi gátho yu ja 'i guecua ja ra hai," bi t'emp'a. ²⁶ Janangue'a nu'bu mi xoxa Oja a rá Ts'ant'u gue bi du, m'bet'o thoho bá penhua dí 'buhmbu, ngue nde di 'uegahu n'da ngu n'daju nangue ma ts'oquihu, bi 'yén'a ra Pedro.

4

Pa ma juanbi ra Pedro ne ra Xuua

¹ Nu'bu mi xänba yu ja'i ra Pedro ne ra Xuua, bá eh yu mbäjä ne'u yu hmu bu ja rá danija yu judío, ne yu saduceos. ² Nu'u emme bin cue u, nguetho bi xänba yu ja'i gue bi ndants'a ra Jesús bu 'bu'u xun du. ³ Nu'u bi bent'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bi got'a fädi, jague'bu mi hyats'i bi juanbi, nguetho xun de 'bu mi got'i. ⁴ Pe xun ngu u xí 'yøh ram hma bi ma, bi 'yéc'yéi. Mbe í jua'i cut'a mahuahi yun 'yohu ngue bi 'yéc'yéi.

⁵ Nu'bu mi hyats'i bim peti bu Jerusalén yu ngurpa mbäjä ne yu dác'yéi ne yu xänbate nija. ⁶ Mi 'buru ra Anás ra dambäjä a, ne ra Caifás, ne ra Xuua, ne ra Alejandro, ne gátho mi'da yá meni ra dambäjä, bim peti ngue di juanba ra Pedro ne ra Xuua. ⁷ Ne bi manda da ts'ispa ra Pedro ne ra Xuua, ne bim 'bäru ja yá hmi ne bi 'yänni:

—'Be'a má ts'edi o gue to'o rán t'edi ngue xcá 'yøt'ui na.

⁸ Nu ra Pedro buya n'youi xun ngu rá ts'edi rá Hogandahi Oja, bi 'yembi:

—Gyá ngurpihu yu ja'i ne gyu dác'yéihu dyu ja'i israelhu. ⁹ Ha guí ängahe nam pa ya nangue ran ho bi t'ørpa na ran 'yohu, ne Hague nja bi zä na ran 'yohu ngue mi u. ¹⁰ Nu'bu majuaní guí ängahe, guí 'yøhmbu ya, ne gátho ma mi'israelhu, ngue nangue rá ts'edi ra Jesucristo, gue'a í zä ín 'yo na ran 'yohu ya. Gue'a ra Jesús ra mengu bu Nazaret, gue gá cuathu bu ja ra pont'i, ne nu Oja bi xoxru 'bu'u xun du. ¹¹ Guehna ra Jesús hin gá nde gá pahmbu, ngue tengu'bu gyu gádohu gá samhbu n'da ra do. Pe nuya Oja bi japi ngue tengu'bu n'da ra do man'da mahyonidá bu pa nthøe ra ngujado. ¹² Njo'o man'da da zä di pø'a n'da hinda hønt'a ra Jesús. Nguetho him bi zän Oja man'da ra

ts'edi ua ja ra ximhäi gue da zä di pøju, hinda hønt'a ra Jesús, bi 'yén'a ra Pedro.

¹³ Ne madi hyonya thoho u yu juanbate 'bu mí badi him bi zu din yahu ra Pedro ne ra Xuua, gue mí padi him bin xädi. Pe bi bém buya, bin 'yohu ra Jesús ra Pedro ne ra Xuua. ¹⁴ Ne nu'bu min nu ran 'yohu xí zä gue mi 'buhmbu u, hin'yu 'be'a man'da sä da xifi. ¹⁵ Ne bi mbehn bu thi u yoho n'da zu ora, ngue nde din 'yän'du 'be'a da zä da 'yørpe. ¹⁶ Ne bin 'yän'du:

—'Be'a sä ga øthu nangue yun 'yohu, nguetho majuaní n'da ran t'øt'e nuixte bi 'yøt'u. Ne gátho 'bucua Jerusalén i padi, hingui sä ga cømhbu. ¹⁷ Pe guehma nde'bu ga sahmbu n'dahma njon da xifi nangue ra Jesús, gue him man'da di thoc ram hma bu 'buh yu ja'i, bi 'yén'u.

¹⁸ Bi zohn mahøn'a u, bi xih puya, gue him man'dandí da ma, xín da xänba yu ja'i nangue ra Jesús. ¹⁹ Bi däh ra Pedro ne ra Xuua, bi 'yembi:

—'Be'a go guím bensehu ngue i nde Oja ga øt'be, ha gue'a guím mamhbu o gue'a man Oja a ga øt'be. ²⁰ Nguetho jatho ga mamhbe 'be'a xtá nuhe ne 'be'a xtá øhmbe, bi 'yén'u.

²¹ Nu'bu man'da mi dämhyu u, bi hyegui nguetho him mi tñi 'be'a dí unba u. Nu'u i supi din cue yu ja'i 'bu xtí unba ra Pedro ne ra Xuua, nguetho gátho yu ja'i mí espa Oja nangue'a xín ja. ²² Nguetho nu ran 'yohu mi ponga nyote njeya mi pe'ts'i, ngue bi t'ørpa ran t'øt'e nuixte, gue bi zä.

Nu yu 'yéc'yéi bi 'yap Oja hin din su

²³ Nu'bu mi theh ra Pedro ne ra Xuua, bá eru gueru mi 'buh yu 'yéc'yéi. Ne bi xifi gátho xí xi'u yu mbäjä ne yu dác'yéi. ²⁴ Nu'u, nu'bu mí 'yøde, bi zo Oja, n'dat'a im bñi, ne bi 'yén'u:

—Ma Oja ahe, gue gra Hmu, gá 'yøt' mahets'i necua ja ra hai ne ra dejä ne gátho u i jabu. ²⁵ Ne nu ní Hogandahi bi bñba mam bombøtahe ra David, ni 'yèhe, 'bu mí 'yèna: Hanja nín 'yo'ts'u yu ja'i gue hingui ten'na Oja, ne im bñ'u gue him majuaní.

²⁶ Yá hmuts'at'abi yu häi ya bi du'mi bi zä bi dämp' ra sui.

Ne yu ts'at'abi bim peti

din sähmbu ra Hmu Oja ne ra Cristo rá Thahni Oja, bi 'yɛn'a ra David.

²⁷ Nguetho majuañi bim peti ua ja ra hnini ra Herodes, ne ra Poncio Pilato, ne yu ja'i ngue hing yu judío, ne ma mi'israelhe, ne bi zäh ni hoga Ts'unt'u Jesús, gue'a gá huahni. ²⁸ Nu'u bi 'yøt'u gätho 'be'a xcá sän mam'bet'o gue bin ja. ²⁹ Nuya ma Hmu ahe, damí nu'u gue nde di unje, ne damí 'daje ni ts'edi, ni 'yɛhɛgähe, ga huthe ran zambui ga mamhbe nim hma. ³⁰ Ne ga uthe yu ja'i ni ts'edi gue da zä'u yun zäman'u. Ne gui 'yut yun t'øt'e nuixte ne yu hmɛpya nangue ni Hoga ts'unt'u ra Jesús, bi 'yɛm 'bu min yähu Oja u.

³¹ Ne nu'bu mí jua'a bin yähu Oja, nu ra ngu gueru xim peti bin huani, ne gätho u man'da bi hyä yú ts'edi nangue rá Hogandahi Oja. Ne gätho yu 'yɛc'yɛi bi hyut'an zambui, bi mamp'a rá m hman Oja.

Bi gohmi 'be'a gätho mi ja

³² Gätho yu 'yɛc'yɛi i 'bui tengu n'danja'i tho, 'dat'a i øt'e, 'dat'a im bɛni. Xinga n'da bi ma gue jase yú mbeti, ne gätho 'be'a mi ja mi cohmi. ³³ Ne nu yú 'bäihü ra Cristo, nu'bu mí thoqui bi ma gue bi ndants'a ra Hmu Jesús 'bu mi du, ne bi jap Oja bin ja rá ts'edi yám hma, ne xun ngu rá mate Oja bin t'un'ndu n'da ngu n'da u. ³⁴ Gätho yu 'yɛc'yɛi nte madi 'bedi 'be'a gätho mi honi, nguetho xun ngu bi mbä yú häi o gue yú ngu mí ja, ne bi un ra mbeti yú 'bäihü ra Cristo. ³⁵ Ne nu'u bi darpa u to'o di 'be a da hyoni. ³⁶ Ne gue'a bi 'yøt'a n'da ra 'yɛc'yɛi, ra José na, ra mɛngu Chipre, rá 'yu ra Leví, pɛ nu'u yú 'bäihü ra Cristo bi zänba man'da rá thuhu gue dí Bernabé, nde da ma i hurpa rá mbui n'da. ³⁷ Ne gue'a bi 'yøt'e, bi mbä n'da rá huahi mi ja, ne bá hɔ ra mbeti, ne bi dä bu 'buh yú 'bäihü ra Cristo, ngue di un'du nte mi ja.

5

Rá ts'oqui ra Ananías ne ra Safira

¹ Pɛ nu'a man'da ra 'yɛc'yɛi í Ananías mi 'bupɛ, ne rá xisu, bi mbä yú häi. Nu'a rá xisu ra Safira a. ² Ne bi gøn'i ts'u ra mbeti ne 'dat'a bi bɛ mmi rá xisu. Ne bá hɔc made ra

mbeti, bi gäpɛ 'bu'u yú 'bäihü ra Cristo. ³ Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Ananías, hanja guí cɔt' ni mbui ra zithu, ra Satanás, gue di 'bɛp'i'i gui xih ra fɛhni rá Hogandahi Oja, ngue gá hyac'i ts'u ra mbeti guí pä ni häi. ⁴ Nu'bu hin xquí pä ni häi, ha hin xquí cohmi gue ni mbeti zɛhɛ. Ne nu'i gá pä ni häi, ha hinga gue ni 'bɛfizɛhɛ xquí 'yøt'e nangue ni mbeti. Hanja ngubɛ guím bɛni. Hinga gue'u yun 'yohu gá xih ra fɛhni, pɛgue Oja gá xih ra fɛhni, bi 'yɛn'a ra Pedro.

⁵ Ne nu'bu mí 'yø'a ra Ananías 'be'a bi man'a ra Pedro, 'bex bi du. Ne gätho to'o bi 'yøde nangue'a ɛmmɛ bin ja ra mbidi yú mbui u. ⁶ Nu'u yun 'yohu mi 'bupɛ bi ndants'i, bi mbant'a ra ánima Ananías, bi duts'i, bi 'yägüi.

⁷ Ne nu'bu mi tho'i ts'u nhyu ora, bi zøh ra Safira, rá xisu ra Ananías, ne him mi paði 'be'a bi thogui. ⁸ Nu ra Pedro bi 'yän'na ra xisu:

—Xiqui hangu guí päui ni häi, tengu man ni ndø, bi 'yɛn'a ra Pedro.

—Haha ngubɛ rá muui, bi 'yɛntho ra Safira.

⁹ Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a buya:

—Hanja 'dat'a gá bɛmmi, hanja sä gá cøn rá Hogandahi Oja. Nuya 'bäcua ja ra goxthi u gue bá äc'a ni ndø, ne'e da dux'a ya, bi 'yɛmbi.

¹⁰ Ne 'bex bi yøpɛ ja rá gua ra Pedro, ne bi du. Bi yut'u yun 'yohu, bi nu, ya xí du, ne bi duts'i, ne bi 'yägüi, 'darpɛ thoho bi 'youi rá ndø. ¹¹ Ne ɛmmɛ bi mbidi gätho u yu 'yɛc'yɛi, ne'u gätho mi'da bi 'yøde bi mbidi.

Xun ngu yun t'øt'e nuixte bi 'yøt' yú 'bäihü ra Cristo

¹² Xun ngu yu hmɛpya, ne yun t'øt'e nuixte bi 'yøt' yú 'bäihü ra Cristo bu 'buh yu ja'i. Ne gätho madim peti bu ja ra danija gueru t'ɛmbi rá ngun'yu ra Salomón, ne 'dat'a im bɛn'u. ¹³ Ne nu'u mi'da u gue hingui ɛc'yɛi, bi zu din uans'hü yu 'yɛc'yɛi, ne bi hnumansu yu 'yɛc'yɛi. ¹⁴ Pɛ man'da man'da xun ngu bi 'yɛc'yɛi ra Hmu, yun 'yohu ne yu xisu. ¹⁵ Ne nangue bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte yú 'bäihü ra Cristo, jananjabu i ts'opɛ ja 'yu yu hyɛnni gueru da tho'u, i oxpɛ ja yú t'ots'i ne yú fidi. Ne nu'bu da thopɛ rá xudi ra Pedro da yañi.

16 Ne xan ngu bi bøm bu ja yu hnini guerpu hän bu Jerusalén, bi mba bu Jerusalén, bi zix'u yun zāman'u, ne'u min 'yohu yu zithu. Gātho bi zā.

Ra Pedro ne ra Xuua bi hnuman'u

17 Janangue'a yu dambäjä ne gātho min 'yohu, nu'u embi yu saduceos, emme bin ja yun ts'eya yu mbui u. 18 Janangue'a bi bent'u yu 'bāihu ra Cristo ne bi got'a fādi. 19 Pe nu'a n'da ram 'behni bí 'yēh mahēts'i 'bu min xui, bi xocua ra jut'i yu ofādi ne bi zixpu thi. Ne bi xifi:

20 —Ní mba, damam 'bāhmbu bu ja ra dānijā, dami xihmbu yu jā'i gātho nangue ram 'bui ma'da'yo, bi 'yēna.

21 Nu'u, nu'bu mí 'yōh na, bi yurpu ja ra dānijā 'bu mi t'uxuditho, ne bi xānba yu jā'i.

Ne nu'bu mí peti yu hmumbäjä bu ja n'da ra ngu, ne'u min 'yohu, ne madin zohni yu ngurpi ne yu dāc'yēi yu israel, ne sä bi mbenpu fādi yu asmayo gue ba si yu 'bāihu ra Cristo. 22 Pe nu'bu mi zøm bu ja ra fādi yu asmayo, njom bi dīm bu u. Bi mbeng mahøn'a bu bí 'buh yu hmumbäjä, 23 ne bi 'yēmbi:

—Dá tīm'be ra goxthi xø man thu't'i thoho ne yu mbādi mi 'bāpu thi ja ra goxthi. Ne nu'bu ma xoc'be, njo'o to'o dá tīm'be bu mbo, bi 'yēn'u.

24 Ne nu'bu mi 'yō'a rá hmu yu mbādi bu ja ra dānijā, ne yu hmumbäjä, bi hyonya thoho. Emme bi du yu mbui: “Haru maha nín se'a øt'u,” din 'yēmp'u. 25 'Bex bi zøn'a n'da, bi xifi:

—Nu'u yun 'yohu gá cothu fādi bí 'bāpu ja ra dānijā ya, ne i xānba u yu jā'i, bi t'ēmp'u.

26 Ne bi mba rá hmu yu mbādi buya, ne in 'yohu yu mbādi. Ne xø bá si yu 'bāihu ra Cristo, ne him bi unbi, nguetho mí su xtí mba ma bat'ado. 27 Ne nu'bu bá ts'i bu ja ra junta, bi 'yān yun t'ānni a ra hmumbäjä. Bi 'yēmp'u:

28 —Ha hin dá hec'ahu gue hin gui xānbahu yu jā'i nangue ra Jesús. Pe hin guí øhmbu 'be'a dá mangähe. Nuya gātho yu jā'i 'bucua Jerusalén i pah ram hma guí mamhbu. Ha guí ēnje go ma ts'oquihe bi du ra Jesús.

29 Nu'a ra Pedro ne'u mi'da yun 'yohu bi dāti:

—Jatho ga øthe 'be'a i xije Ojā xinda gue i xije yu jā'i. 30 Nu Ojā gue bi dānde ma ngarpa bøtahu, bi xox'a ra Jesús, nu'a gue'a gá hyohu 'bu gmí cuathu bu ja ra za.

31 Pe Ojā bi zixpu bi gonhui rá ts'edi, ngue dim hmu ne dim pørpate. Ne da japi di pah yu mbui yu jā'i israel ne di punba yu ts'oqui. 32 Ne nugähe dí mamhbe majuāni nanguehna. Ne'a rá Hogandāhi Ojā im ma majuāni nanguehna. Ne nu Ojā bi un rá Hogandāhi to'o gātho bi 'yēc'yēi, gue da bāse gue majuāni a, bi 'yēn'a ra Pedro.

33 Ne nu'bu mí 'yō'u hupu, ē mme bi de ra cue, ne min nde xtá hyo u. 34 Pe bi ndants'a n'da ran 'yohu mi hupu ja ra junta, nuna n'da ra fariseo rá thuhu ra Gamaliel. Gue'a n'da ra xānbate yun t'ēdi yu judío. Ne gātho yu jā'i in numansu a. Nu'a bi manda da ts'ixpu thi n'da zø ora u i pa ma juānbi. 35 Ne bi 'yēna:

—N'yohu ahū, dyu israelhu, dami jamansu 'be'a guí ørpahu ya yun 'yohu.

36 Nguetho hin ē huā maya'bu bi ndants'a n'da ran 'yohu ra Teudas, mi ēna mi jase rá ts'edi. Ne xan ngu yu jā'i bi dēnni, mbe goho ciento. Ne nte dá ørpahu pe bi tho, ne gātho mi tēnni bin 'uēxt'i 'da'a n'danni bi mba. 37 M'bejua buya, bi ndants' ra Judas ra mēngu ra häi Galilea. Nu yu pa bin ja ra pede bin tet'i 'da yu jā'i. Pe ne'a bi mba ntho, ne gātho mi tēnni bin 'uēxt'i. 38 Janangue'a dí xi ahū, dami hyehmbu ya yun 'yohu, nguetho nu'bu rá ts'edi zēhe gue ra 'befi i øt'e, da mba ma juadi 'bu. 39 Pe nu'bu rá 'befi Ojā i øt'e, hingui sä gui hecpahu. Nu'bu guí ēna gui hecpahu, gan sūhmbu Ojā 'bu, bi 'yēn'a ra Gamaliel.

40 Nu'u, bi 'yømanho 'be'a bi man ra Gamaliel, ne nu'bu mí xifi da yut'a mbo mahøn'a yu 'bāihu ra Cristo, bi mba m'bei, ne bi xi'u hin din xānbate nangue ra Jesús, ne bi hyetho buya. 41 Nu'bu mí bøm bu ja ra junta u, bin johya yu mbui, nguetho ya bi nu ran unbi nangue ra Jesús. 42 Ne xinga n'da ra pa mi øt'i gue him mi mamp'a ra hogam hma nangue ra Jesucristo, ne bi xānba yu jā'i nubū ja rá dānijā yu judío, nepu ja yu ngu.

Bi thahni yoto má 'yohu ngue dim fäxte

¹ Nu'u yu pa u man'da xun ngu bi 'yεc'yεi. Nu'u 'da buya gue i ya ra griego, bi du'mi bi zu'u i ya ra hebreo, i εna hingui pa ma peti xun ho u 'da yu mεnguhu, gue yu xisu xun du yu ndø, gue'bu pa ma dat'i yun ts'ihme n'da pa ngu n'da pa. ² Nu'u 'de'mayoho yu 'bäihü ra Cristo bi ma gue dim peti yu 'yεc'yεi buya, ne bi xifi:

—Hingui sä yoho ga øt'ähe, hingui sä ga thoqui ga unhdε yun ts'ihme yu ja'i, nguetho jatho ga mamhbe rám Hman Oja. ³ Janangue'a ma zu cu ahü nanguε ra Cristo, dami huahndü 'da gue gue'ahü yoto yu hogan'yohü gue i ha ra ts'edi xun ho nanguε rá Hogandahi Oja in 'yohü, ne xun ho yün 'yomfεni, di darpa yün ts'ihme yu ja'i ngue nte i ja. ⁴ Pε nugähe ga thojε dan yahe Oja ne ga mamhbe rám Hman Oja.

⁵ Ne gätho u gue madi peti bu, bi 'yømanho u 'be'a bi man'u yu 'bäihü ra Cristo. Ne bi than'na ra Esteban, n'da ran 'yohü εmme εc'yεi xun ho ne in 'youi xun ho rá Hogandahi Oja. Ne bi than'na ra Felipe, ne ra Prócoro, ne ra Nicanor, ne ra Timón, ne ra Parmenas, ne ra Nicolás, nu'a mí tenba yu t'εc'yεi yu judío 'bu hin ní 'yεc'yεi ra Cristo, nu'a bá nεxpü ja ra hnini Antioquia. ⁶ Ne gätho bi ts'ixpü 'buh yu 'bäihü ra Cristo. Ne nu'u bi gäspa yu 'yε yu ya u buya, ne bin yahe Oja ngue da mbäx'u nanguε ra 'befi bin t'un'dü.

⁷ Ne man'da man'da bi hman rám hman Oja, janangue'a man'da xun ngu yu ja'i bu Jerusalén bi 'yεc'yεi. Ne'u yu mbäja bu ja yu nija yu judío, xun ngu bi 'yεc'yεi ne bi denni.

Bi fεnt'a ra Esteban

⁸ Nuna ra Esteban, xun ngu rám fäts'i Oja bi unni ne rá ts'edi, ne bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte ne yu hmεpya nanguε rá ts'edi Oja bu 'buh yu ja'i. ⁹ Pε nu'u 'da yun 'yohü bi du'mi bin junthü ra Esteban, gue'u i pa bu ja n'da rá nija yu judío guεpü i pa yu ja'i min 'yεhe, ne'u 'da yu mεngu bu ra häi Cirene, nεpü ja ra hnini Alejandría, nεpü ja ra häi Cilicia, ne 'da yu mεngu bu ra häi Asia, gätho bin junthü ra Esteban. ¹⁰ Pε him bi zä bi dap'a ra Esteban, nguetho xun ngu rán 'yomfεni mi ja, ngue mi ya con rá ts'edi rá Hogandahi Oja. ¹¹ Janangue'a nt'ägui thoho bi 'bep'i

'da da man ra fehni, da 'yεna: “Dá øhmbe a bi ma, bi c'aman'u ra Moisés gue bi 'dac man t'εdihü, ne bi c'aman'u Oja,” bi t'εmp'u 'da. ¹² Bi parpa yu ja'i buya, ne yu dāc'yεi, ne yu xānbate nija, bi fεnt'a ra Esteban ne bi ts'ixpü bí ja ra junta nguepü i ja rán juānbate yu hmumbäja. ¹³ Ne bi mba nthoni 'da da man yu fehni, ne bi 'yεna:

—Hingui ε'ts'a ní c'aman'u na ra dānija ne'u yün t'εdi ra Moisés. ¹⁴ Nguetho dá øhmbe bi man na ran 'yohü, bi 'yεna: “Nu ra Jesús ra mεngu Nazaret da xo't' ra dānija ne di päh yun t'øt'e gue bi xijü ra Moisés,” bi 'yεn na ra Esteban, sä bi 'yεn'u.

¹⁵ Gätho mi hupü ja ra junta bi hyand ra Esteban, ne bi nu ngue majuāni in 'youi xun ngu rá ts'edi Oja.

7

Din juān ra Esteban

¹ Nu'a ra dāmbäja bi 'yän'na ra Esteban:

—Ha majuāni 'be'a si'a ya.

² Nu ra Esteban bi dādi:

—N'yohü ahü, gyü ta ahü, dami 'yøhmbe ya 'bu majuāni guεcä dí øt'ä a i sicä. Nu'a Oja nuixte thoho bin yaui ma ngurpa bøtahü ra Abraham, nu'bu mí 'bupü Mesopotamia, ne hin ní mba bu ra häi Harán. ³ Oja bi xifi: “Dami pøngua ni häi, ne gui socua ni mēni, ne gua εpü n'da ra häi ga ut'a'i,” bi 'yεmbi. ⁴ Janangue'a bi bøm bu ra häi Mesopotamia, ne i t'εmbi Caldea, ne bim 'bupü ra häi Harán. Nu'bu ya bi du rá ta, bi nεxpü Harán ne Oja bá si ua ja ra häi dí 'buhmbü ya. ⁵ Pε nu ra Abraham hinga gue'a ra ora bi xi Oja di un'na ra häi, xinga n'da xεqui da ma gue rá häi zεhe. Pε majuāni bi xifi di un ra häi gue da gomhbü yäm bom'βeto. Nu'bu mi xifi, mán jo'o yu t'uhni ra Abraham.

⁶ Nu'a Oja bi 'yεmbi: “Nu nim bom'βeto ban 'yεhe bu n'danni ra häi, ne da mba ma unbi goho ciento njeya.” ⁷ Ne xø bi 'yεmbi: “Nugä ga unbä u yu ja'i 'bupü ja ra häi guεpü din 'yεhe, ne m'bejua buya nu'u ba pøm bu guεpü min 'yεhe, ne ba εcua ja ra häi, ne guecua da dāndegui,” bi 'yεn Oja. ⁸ Oja bi 'yøt'ui ran hoqui ra Abraham, nu rá hmεpya a gue da mba nthεqui rá xifani, ne'u yu xifani yu ts'unt'u. Bin jabü 'bu mim 'buh ra Isaac rá

ts'unt'u ra Abraham, ná hyato pa bi mba nthequi rá xifani. Ne nu'bu mín dan'yohu ra Isaac, bim 'buh ra Jacob rá ts'unt'u, ne nu'bu min te ra Jacob bim 'bu'i 'de'mayoho yú ts'unt'u, nu'u gue'u ma ngarpa bõtahu u, bi 'yɛn'a ra Esteban.

⁹ Ne xø bi 'yɛna:

—Nu'a n'da rá ts'unt'u ra Jacob, ra José a. Ne nu yán 'yohu ra José bi seyabi, ne bi mbä. Ne nu'a to'o bi däi bi zixpu ja ra häi Egipto. Pe Oja min 'youi ra José. ¹⁰ Nu Oja bi zeh ra José nangue gätho yan unbi bi nu, ne bi un rá m fáts'i ne bi un rán 'yomfɛni xun ho. Ne nu'a ra Faraón, ra hmuts'ut'abi bu ja ra häi Egipto, bi numanho a ra José, ne bi japi di manda gätho ra häi bu nepu ja rá ngu.

¹¹ Ne bin ja n'da ra dathu bu gätho ra häi Egipto, nepu ra häi Canaán, ne nu yu ja'i bi nu ran unbi nguetho xø ma hin'yu 'be'a da zi ma bõtahu bu mí 'bupu. ¹² Ne nu'bu mi 'yøh ra Jacob gue mi pa m'be'ts'i bu 'be'a da ts'i bu ja ra häi Egipto, bi mben'du 'da yú ts'unt'u, gue'u ma bõtahu u. ¹³ Ne nu'bu mi mba mahøn'a yán 'yohu, guexta'a him mi pa'a ra José. Nu ra José bi 'yɛmp'u: “Dadín 'yohuh.” Ne nu'a ra José bi xi'a ra Faraón gue gue'u yán 'yohu u. ¹⁴ Nu ra José buya bi ma din zohni rá ta, ra Jacob, ne gätho ná ngu mi 'bupu ja rá ngu, gue í jua'i hyate ma'de'ma cut'anja'i. ¹⁵ Janangue'a nu ra Jacob bi mba bu ja ra häi Egipto ne bi du bu. Ne'u yú ts'unt'u mam bombõtahu bá tu bu u. ¹⁶ Pe nu'u, him bá t'äpu, pe bi thuxpu Siquem nubu ra häi mí 'bui, ne bi t'äpu ja n'da ra jado. Nu ra jado gue'a bi dän'a ra Abraham gue bi mbä yú ts'unt'u ra Hamor, ra mengu Siquem.

¹⁷ Nu'bu mi ts'utho da hyän yu pa tengu bi xi Oja ra Abraham, gue di un rá häi yüm bom'betu, emme bin xand yu ja'i buya, gue ma mi'israelhu, nubu ja ra häi Egipto. ¹⁸ Ne nubuya bi ndants' man'da ra Faraón bu Egipto, nguetho gätho ní huti yu Faraón yu ts'ut'abi Egipto. Ne nuna man'da ra Faraón him mí pah ra José. ¹⁹ Janangue'a bi xpi ne bi unba u mam bombõtahu. Ne bi manda da mba ma unbi gätho yú ts'unt'u a ra pa dim 'bui, gue da du, nguetho in ndepe him man'da din xand yu ja'i israel. ²⁰ Nu'u yu pa'u bim 'bu'a ra Moisés. Nu'a,

n'da ra t'uhni madi nequi din hocja'i, ne mi numanho Oja. Nhyuzna bi jamansu rá ta ne rá mbe bu ja yú nguse. ²¹ Pe nu'bu mi thøn'a thi ra 'uere Moisés, nu rá t'ixu ra Faraón bi dñi. Ne bi zini ne bi tede tengu'bu e rá t'uhni zeh. ²² Nu'a ra Moisés buya gätho mi sänbi 'be'a mí pah yu mengu Egipto. Ne gätho i pømanho 'be'a mi ma, ne xun ngu mi sä da 'yøt'e.

²³ Ne nu'bu mi mbe'ts'a nyote njeya, bi beni da mba bí zengua hapu madím peh yú menguhu gue yu ja'i israel. ²⁴ Nu'a n'da u, bi nu ran unbi ngue bi unba n'da ra ja'i egipto. Nu'bu mi nu'a ra Moisés, bi yani, bi cospa ra pengui bi hyo ngue bi du ra ja'i egipto. ²⁵ Nu ra Moisés mim beni gue mi pa'u yu ja'i israel 'be'a da 'yøt' Oja, gue ra Moisés da yan'u, di japi him man da nu ran unbi. Pe him mi pa'u yu ja'i. ²⁶ Man'da pa buya bi nu mahøn'a ra Moisés gue bin tuhni yoho yan 'yohu israel, ne nu ra Moisés bi zä bi hocua yú mbui, bi 'yɛmbi: “N'yohu aui gadín cuui, 'be'a guí ɛnuí a guí øt'ui gadín sähmi,” bi 'yɛmbi. ²⁷ Pe nu'a gue mi ja rá ts'oqui bin cue, ne bi ndøn'na ra Moisés, bi 'yɛmp'a: “Ha i ja nin t'ɛdi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi ngue gui hogä'be. ²⁸ Ha guí ɛna gui hyogui tengu'bu gmí hyo ra mengu Egipto mán de,” bi 'yɛmbi. ²⁹ Nu ra Moisés nu'bu mi 'yøde 'be'a bi man'a ran 'yohu, bi 'dagui, bi mba bu 'danguadi ra häi Madián. Ne mí 'bupu tengu bu nam 'bu'u yu 'dan'yo ja'i, ne gueru ja bim 'bupu yoho yú ts'unt'u.

³⁰ Ne nu'bu mi tho'a nyote njeya ngue mi 'bupu, bi nequi n'da rá m 'behni Oja mahɛts'i bu ja ra t'uzza mi zø ra sibi, nubu ja ra uhäi, jombu ra t'øhø t'ɛmbi Sinai. ³¹ Nu'bu mín nu ra Moisés, madi hyonya thoho, bi mba bi hyän'i ts'u bu ja ra t'uzza ɛna da nu 'be'a i ja bu. Bi 'yøpa rá nde ra Hmu mahɛts'i buya, ³² bi 'yɛmbi: “Nugä drá Oja gue i thande ni ngarpa mbombõtahu. Nugä dra Oja gue i thande ra Abraham, ne ra Isaac, ne ra Jacob,” bi 'yɛmbi. Pe nu ra Moisés bi fet'i ne bin su, him bi hyanzambu gue xpi hyandi. ³³ Nu'a ra Hmu bi 'yɛmbi: “Dami c'oc ni thixfani nguetho nuua guí 'bäi, xun ho ua, ngue ya dí 'bäcä ua,” bi 'yɛn Oja. ³⁴ Ne xø bi 'yɛn Oja: “Dá nu ma t'uhni 'bupu ra häi Egipto ngue i pa ma unbi. Ne dá øcä yú

hmbafi u. Bá ꝑcä ya gue ga japi da thegui. Ne nuya gui mba bu Egipto,” bi 'yɛn Oja, bi t'ɛmp'a ra Moisés, bi 'yɛn'a ra Esteban.

³⁵ Nu ra Esteban xø bi xi'u yu juanbate mahøn'a, bi 'yɛna:

—Guehna ra Moisés bi ts'u 'bu mí 'yɛna xtí hecua yoho yun 'yohu ma mi'israelhu, ne bi t'ɛmbi: “Ha i ja nin t'ɛdi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi.” Guehna ra Moisés, Oja bi mbenpu ngue din ts'ut'abi nangue yu ja'i israel, ne bi japi bi mba nthegui. Ne nu'a 'be'a bi 'yøt'a ra Moisés, bi 'yøt'e nangue rá m 'behni Oja mahɛts'i bi nequi bu, nu'bu mi de ra t'uzä. ³⁶ Nuna ra Moisés bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte ne yu hmɛpya nubu ja ra häi Egipto. M'bejua buya bi gucpu thi yu ja'i bu ja ra häi Egipto, ne pu ja ra thenga dejä bi 'yøt'a n'da ran t'øt'e nuixte, ne pu ma'ueni nguepu bin 'yo yote njeya yu ja'i. ³⁷ Guehna ra Moisés bi xih yu ja'i israel: “Oja da huan'nahu n'da ra pøngahya gueru 'buh nin 'yohuhu, tengutho bu bi huancä. Nu'a jatho gui 'yøhmbu 'be'a da man'a,” bi 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Esteban.

³⁸ Nu ra Moisés gue'a bin 'yohu yu ja'i bu ma'ueni. Ne nubu ja rá ya ra t'øhø Sinaí bin yaui rá m 'behni Oja mahɛts'i, 'bu mi gopu ja rán dai ra t'øhø mam bombøtahu. Ne bi hyanba rá m hman Oja ra Moisés gue njam'bu da guadi, ne gue'a bi thogahu a ya.

³⁹ Pe nu'u mam bombøtahu him bi nde bi 'yɛc'yɛi a ra Moisés, him bi nde bi denni xun ho, pe bi numan'utho ne bi goh yá mbui, mí m bɛm bu Egipto. ⁴⁰ Nu'u bi 'yɛmp'a ra Aarón, ra hmumbäjä: “Dami 'yørcahe 'da yu oja da zixcahu. Nguetho hin dí pahmbe 'be'a bi ja a ra Moisés gue bá jugähe bu ja ra häi Egipto,” bi 'yɛn'u. ⁴¹ Nu'u bi 'yøt'a n'da ra t'undani buya, ɛmbi yá oja, ne bi hyo yun dani ne bi mbøx yá 'bøts'e. Ne madín johya a bi 'yøt'e nangue yá 'yɛsɛ. ⁴² Pe nu Oja bi 'uegue nangue'u, ne bi hyɛgui da dande ra hyadi, ra zana, ne yu sø, nguetho nt'o't'i bu ja rá søcuq yu pøngahya:

Pe hanja hinga guecä gá pøscahu 'bu gmí hyohu yun dani 'bu gmí 'buhmbu nyote njeya bu ma'ueni, i ɛn Oja, bi 'yɛn'u yu pøngahya.

⁴³ Pe hinga guecä gá thandegahu pe guá tuhu n'da ra ngu'bøt'e gueru gá thandehu

a gá sänba zehɛ rá thuhu, gá ɛmfu ra Moloc.

Ne guá tuhu n'da rá hmite ra sø gá 'yɛmb zehɛhu ra oja Renfán, ngue gá nde gá thande zehɛhu.

Janangue'a ga un'nahu ne ga pen'nahu man'da yatho xinda gueru ra häi Babilonia,

i ɛn Oja, bi 'yɛn'u yu pøngahya.

⁴⁴ Pe guehma mi tu n'da ra ngu'bøt'e gue mí sänba Oja u ma ngurpa bombøtahu 'bu mín 'yo bu ma'ueni, gueru da dande Oja u, bi 'yøt'e tengu xí xi Oja ra Moisés, nu'bu min yaui bu ja ra t'øhø. Bi xifi da 'yøt'e tengu ra hmɛpya xí nu. ⁴⁵ M'bejua buya, nu'bu mí ngurpi ra Josué, pe guexta'a ra ngu'bøt'e bá tu'u ma ngurpa bombøtahu 'bu mí zøm bu ja ra häi xí xi Oja. Ne mí 'bupu mi'da yu ja'i gue hing yu israel. Nu Oja buya bi hyøn'a thi yu 'dan'yo ja'i ne bim 'bupu yu israel buya. Ne guexta'a mí jatho ra ngu'bøt'e nu'bu min ts'ut'abi ra David. ⁴⁶ Nu'a Oja ɛmme mí numanho ra David, gue 'dat'a Oja mí thande ra Jacob. Nu'a ra David bi 'yáp rán t'ɛdi Oja da hyømba rá ngu gue rá m poniui rá ngu'bøt'e. ⁴⁷ Pe nu ra Salomón rá ts'unt'u ra David a, gue'a bi hyømba rá ngu Oja. ⁴⁸ Pe nu'a Oja nuixte thoho hingui 'bupu ja yu ngu nt'øt'e ngue yá 'yɛ yun 'yohu. Ngubu bi man ra pøngahya 'bu mi thocpa rá m hma ra Hmu mahɛts'i, ne bi 'yɛna:

⁴⁹ Nuua mahɛts'i i ja ma ts'edi, necua ja ra ximhäi ja ma ts'edi, 'be'a ní ngu guín nde gui hyøguahu, o hapu guí ɛmhbu ja ma säya.

⁵⁰ Ha hinga guesɛgä dá øt'ä gätho ja ua ya, ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra pøngahya, bi 'yɛn'a ra Esteban.

⁵¹ Ne bi thoc'a ra Esteban bi xi'u yu mbäjä i ørpa ran juanbi:

—Nu'ahu xingui ts'u guí øhmbu 'bu ja'a si ahu, ne xam me ni mbuihu, xingui ts'u di cu't' ni zaguhu. Thocua thoho guí säman'uhu rá Hogandahi Oja tengutho mam bombøtahu, guín jahu bu. ⁵² Xinga n'da rá pøngahya Oja gue him bi hyo mam bombøtahu, n'dat'u yu pøngahya gue bi ma dua ɛh ra Hoga Cristo, gue'a gá dähɛ ne gá yafu ne xin gá hyohu.

⁵³ Nu'u yám 'behni Oja mahɛts'i bi 'daju rán t'ɛdi Oja, pe hin guí urpahu ra güenda a 'be'a

bi ma, bi 'yɛn'a ra Esteban 'bɥ mi 'yɛmp'ɥ yɥ ngɥrpi.

Bi tho ra Esteban

⁵⁴ Nɛ nu'bɥ mí 'yøh ya 'bɛ'a bi ma ra Esteban, bi dɛ ra cuɛ yá mbɥi nɛ bi yɛxpɾa yá ts'i. ⁵⁵ Pɛ nu ra Esteban mí hɔ ra ts'ɛdi xɛn ho rá mbɥi nangue rá Hogandɔhi Ojɔ in 'youi, nɛ bi ndøs' mahɛts'i nɛ di nɛc tho ho hapɥ 'bɥ Ojɔ. Nɛ bi nu ra Jesús 'darpɥ 'bɥhmi Ojɔ nɛ i ja rá ts'ɛdi. ⁵⁶ Nɛ bi 'yɛna:

—Pɛ dami ndøs'hɥ nɛ dín nugä, n'yø, nsoqui mahɛts'i nɛ dín nugä a bin jɔ'i ua ja ra ximhäi, i 'bɥhnɥ ja rán 'yɛi Ojɔ, bi 'yɛna.

⁵⁷ Pɛ nu'ɥ bɥya man'da bi got yá zagu, nɛ bi mbafi nangue yá cuɛ, gätho bi muxpɥ 'bäh ra Esteban. ⁵⁸ Nɛ bi gɥcpɥ ja ra hnini nɛ bi bat'ado bɥ ma'ueni. Nɛ nu'ɥ gue bim bate, bi mbøh yá coto nguetho in nde nte di hɛn'ɥ. Bi mbøpɥ ja rá gua n'da ran 'yohɥ ní huti ra Saulo, nɛ bi 'yɛn'ɥ:

—Gui jamansu ts'ɥ ma cotogähe, bi t'ɛmp'a. ⁵⁹ Nɛ nu'bɥ gätho ní mba ma bat'ado ra Esteban, bi zo'a Ojɔ, bi 'yɛmbi:

—Nu'i ma Hmu Jesús, dami hyɔnga ma te ya.

⁶⁰ Nɛ bin dɔnyahmu, nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Ma Hmu i, o guí ɥrpa ra güenda nanguehna ra ts'oqui bin ja ya.

Nɛ nu'bɥ mi man na, bi du bɥya.

8

Nu ra Saulo bi un ran ɥnbi yɥ 'yɛc'yɛi

¹⁻³ Nɛ nu'a ra Saulo 'da'angu bi mamhbɥ ɥ bi hyo'a ra Esteban. Janangue'a nu ra pa ngue bi nu ran ɥnbi ra Esteban, nu yɥ 'yɛc'yɛi mi 'bɥpɥ Jerusalén bi mba ma ɥcpi. Nɛ xɛn ngu ɥ bi mba bɥ mi'da yɥ hnini bɥ ra häi Judea, nɛpɥ ra häi Samaria, pɛ bi gopɥ ɥ 'dɛ'mayoho yá 'bäihɥ ra Cristo. Nɛ 'da'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bi 'yäh ra Esteban, nɛ ɛmmɛ bin zoni nangue'a. Nu ra Saulo ɛmmɛ madi ɥcpɾa yɥ 'yɛc'yɛi, nɛ mi cɥrpɥ ja yɥ ngu mi six yɥn 'yohɥ nɛ yɥ xisu, nɛ bi got'a fädi.

I hman ran ho ma'da'yo nubɥ ra häi Samaria

⁴ Pɛ nu'ɥ bi 'dagui, bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo bɥ n'danni ním pa. ⁵ Nu'a ra Felipe bi mba bɥ ja n'da ra hnini ra häi Samaria, nɛ bi xih yɥ jɔ'i nangue ra Cristo.

⁶ Gätho yɥ jɔ'i bi 'yømanho 'bɛ'a bi man na ra Felipe 'bɥ mi nu yɥn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a.

⁷ Nguetho xɛn ngu yɥ jɔ'i bi hyønba thi yɥ zĩthu, nɛ nts'ɛdi bi mba 'bɥ mí bøn'ɥ. Nɛ nu'ɥ mí 'uɛ'ts' yá jɔ'i nɛ'ɥ yɥ dogua gätho bi zä.

⁸ Janangue'a ɛmmɛ bin ja ran johya bɥ ja ra hnini.

⁹ Nɛ mí 'bɥpɥ n'da ran 'yohɥ í Simón, mí øt' ran thäte, nɛ nu'ɥ yɥ mɛngu Samaria madi hyonya tho ho. Nu ra Simón min ndep yɥ jɔ'i da bɛni jase rá ts'ɛdi. ¹⁰ Nɛ gätho na ngu'ɥ, yɥ t'ɥhni nɛ yɥ dɔc'yɛi, nu'bɥ mi 'yø'ɥ 'bɛ'a bi man a, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɥ na, ja ra ts'ɛdi tengu Ojɔ, ɛn yɥ jɔ'i.

¹¹ Nu'ɥ mi numansu ra Simón nguetho nya'a tho ho mi häte. Nɛ bi hyonya tho ho ɥ 'bɛ'a bi 'yøt'a. ¹² Pɛ nu yɥ jɔ'i bi 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bi man'a ra Felipe nu'bɥ mí ma ra Hogamhma 'bɛpɥ ní manda rá ts'ɛdi Ojɔ, ngue bi ma nangue ra Jesús. Nɛ bi mba ma xixyɔbi yɥn 'yohɥ nɛ yɥ xisu. ¹³ Nɛ'a ra Simón ɛna bi 'yɛc'yɛi, nɛ nu'bɥ mín xixyɔ, bi dɛn'na ra Felipe. Nɛ nu'bɥ mín nu yɥ hmɛpya nɛ yɥn t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Felipe, bi hyonya tho ho ra Simón.

¹⁴ Nɛ nu'bɥ mi 'yø'ɥ yá 'bäihɥ ra Cristo 'bɥpɥ Jerusalén gue bi 'yɛc'yɛi yɥ mɛngu Samaria, bi mbɛnpɥ ra Pedro nɛ ra Xuua ɥ mi'da yá 'bäihɥ ra Cristo. ¹⁵ Nu'bɥ mi zøm bɥ bɥya, bin yɔhɥ Ojɔ, bi 'yäp rá ts'ɛdi ngue da hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ yɥ 'yɛc'yɛi 'bɥpɥ.

¹⁶ Nguetho hin ní zøh rá Hogandɔhi Ojɔ bɥ ja yá mbɥi ɥ, pɛ hønt'a nangue rá thuhu ra Hmu Jesús bin xixyɔ ɥ. ¹⁷ Nu ra Pedro nɛ ra Xuua bɥya, bi gäspa yá 'yɛ yá yɔ yɥ 'yɛc'yɛi, nɛ bi hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ bɥya.

¹⁸ Pɛ nu ra Simón, nu'bɥ mi nu bi hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ ɥ bi gäx yá 'yɛ yá 'bäihɥ ra Cristo, bi 'yut ra mbɛti bɥya. ¹⁹ Bi 'yɛmbi:

—Dami 'dac ma ts'ɛdi gue hønt'a to'o ga cäx ma 'yɛ da hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ tengu guí øt'ui, ma gá jut'au, bi 'yɛna.

²⁰ Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmbi:

—Di jua Ojɔ ni mbɛti, nɛ'e, nguetho guím bɛni nangue ra mbɛti sä gui tän'a 'bɛ'a di un Ojɔ. ²¹ Nguetho hinga gue'e ga comhbɥ na ra 'bɛfi, mfädi ya him mahoqui ni mbɥi bɥ ja rá hmi Ojɔ. ²² Dami päh ni mbɥi nangue ran ts'o. Dami 'yäp rá punbi ra Hmu, nɛ

da zä di pun'na'i nangue ran ts'o gá bēni.
 23 Nguetho dí p̄adi εmmε ja ran ts'eya ni mb̄i, nε εmmε x̄an ngu ran ts'o ja ni mb̄i guím bēni.

24 Nu ra Simón bi d̄ati:

—Nu'aui gui 'yähmi ts'ε rá ts'edi ra Hmu nanguecä, ngue hin gan nugä a gui mammi, bi 'yεmp'ε.

25 Nu'b̄ε mim 'b̄i' ts'ε b̄ε ra Xuua nε ra Pedro, nε xí mamp'a rá m hma ra Hmu mahęts'i, bi mbeng b̄ε Jerusalén. Pε him 'bex bi z̄om b̄ε, nε m'bet'o gätho ná ngu ra häi Samaria bi man'a ran ho ma'da'yo b̄ε bi thogui.

Nu ra Felipe nε ra mεngu Etiopía

26 Nu'a n'da rá m 'bēhni Ojā mahęts'i bi z̄om b̄ε bí 'b̄ε'a ra Felipe, nε bi 'yεmbi:

—Ní mba 'danguadi guep̄ε bí thoh ra 'yu ní mba Gaza, gue ní b̄om b̄ε Jerusalén. Nuna ra 'yu ní mba b̄ε ra huēnhäi na, bi 'yεmp'a rá m 'bēhni Ojā.

27 Bi ndants'a ra Felipe 'bex bi mba b̄ε. Bi nu, i 'yo b̄ε 'yu n'da ran 'yoh̄ε x̄an hęts'i rá 'bēfi, di jamansup rá mbeti ra xuts'ıt'abi Candace b̄ε ra häi Etiopía. Janangue'a i t'εmbi ra eunuco, ngue nde da ma, m'boqui. 28 Nu'a xpí mbeng b̄ε Jerusalén guep̄ε bá thānde Ojā. 29 Nu rá Hogandāhi Ojā bi 'yεmp'a ra Felipe:

—Gui mba gui s̄a'a ran 'yoh̄ε i hux ra carro.

30 Nu ra Felipe bin tih p̄aya nε bi z̄adi. Nu'b̄ε mí z̄om b̄ε, bi 'yode gue mi neh ra s̄ocua ran 'yoh̄ε, gue rá s̄ocua ra Isaías rá p̄ongahya Ojā. Ra Felipe bi 'yän b̄aya:

—Ha guí p̄adi 'bē'a nam b̄on'a ra s̄ocua gadín xäh ya.

31 Bi d̄a'a ran 'yoh̄ε:

—Hague dán zä ga p̄acä nu'b̄ε njon da xängui.

Nε bi xih ra Felipe da ndets'e din hyεm̄mi b̄ε.

32 Nε nu'a ra s̄ocua madin xäh ran 'yoh̄ε mim ma gue:

I ts'ix'a n'da ran 'yoh̄ε tengu n'da ra dε'yo i ts'its'i ngue da hyo.

Nε tengu n'da ra t'udε'yo nu'b̄ε i āxp̄a rá x̄ingu, hin di c'uehε, nε ngutho a ran 'yoh̄ε hin din ya.

33 Nε nu'b̄ε mín nu ran ınbi, njom bi yaıı, njom bi mbäts'i.

Nε njon da zä da ma hangu da dēnni, nguetho bi thācua rá te ua ja ra ximhäi. Gue'a bi man ra s̄ocua bi nu ran 'yoh̄ε.

34 Nu ran 'yoh̄ε b̄aya bi 'yän'na ra Felipe:

—Dami xiqui ts'ε to'o nín 'yoh̄ε na da nu ran ınbi, uague gueε na ra p̄ongahya bi nu, uague n'dan'yo, bi 'yεmbi.

35 Nu'a ra Felipe b̄aya, bi d̄u'mi bi ma 'bē'a nam b̄on'a ra s̄ocua nub̄ε madín xäh na ran 'yoh̄ε, nε bi xifi nangue ra Jesús bi t'örpa na im man ra s̄ocua, nε bi thoqui bi xifi x̄an ho.

36 Nε nu'b̄ε mí z̄om b̄ε po ra dehe, nu'a ran 'yoh̄ε bi 'yεmp'a ra Felipe:

—Ha hin da zä dan xixyägä 'b̄ε, nε po ua ra dehe ya, bi 'yεn'a.

37 Bi d̄a'a ra Felipe:

—Da zä, nu'b̄ε guí εc'yēi a dí xi'i nangue ra Jesús, gue gätho ni mb̄i.

Bi d̄a'a ran 'yoh̄ε:

—Dí εc'yēi gue gue'a ra Jesucristo rá Ts'unt'ε Ojā a.

38 Nε bi säyabi rá carro b̄aya. Nε bi gap̄u ja ra carro nε bi mba b̄ε mi po ra dehe. Nu ra Felipe b̄aya bi 'yörpa ran xixya a ran'yoh̄ε. 39 Nε nu'b̄ε mi b̄oxp̄ε mí po ra dehe, 'dahmantho bi 'bērp̄ε ra Felipe gue bi zix rá Hogandāhi Ojā. Nε nu ra mεngu Etiopía him man'dand̄i bi nu'a. Nε nu'b̄ε mí thogui, bin johya rá mb̄i. 40 Pε nu ra Felipe ní nεqui mah̄on'a b̄ε ra hnini Azoto. Nε nu'b̄ε mambá thop̄ε ja yε hnini, bi mam b̄ε ran ho ma'da'yo asta gue'b̄ε mi z̄om b̄ε ja ra hnini Cesarea.

9

Nu'a ra Saulo bi päh rán 'yomfēni

1 Pε nu'a ra Saulo mim man ȳın ıcuate, nε ran d̄ate nangue yε 'yεc'yēi, gätho ná 'yöt'a bi 'yöt' ra Felipe. Nε bi mba b̄ε bí 'b̄εh ra hmumbäjä. 2 Nε bi 'yöp̄ ra s̄ocua ngue ran t'edi da mba b̄ε ja ȳı nija yε judío nub̄ε ra hnini Damasco. Nε nu'b̄ε 'bo'o da d̄im b̄ε gue i tēn ra Cristo, ogue ran 'yoh̄ε ogue ra xisu, da bent'i nε da zixp̄ε Jerusalén nthu't'i din ofädi b̄ε. 3 Nε nu'b̄ε mí mba b̄ε 'yu, mí ts'ıtho da z̄om b̄ε Damasco, 'bex bí 'yēh mahęts'i n'da ra nyot'i εmmε bi hyärp̄ε

i 'bä'a ra Saulo. ⁴ Bi däng b_u häi ra Saulo b_uya, ne bi 'yø'a n'da ra nde bi 'yɛna:

—Saulo, Saulo, hanja gní ɱngui.

⁵ Bi dā'a ra Saulo:

—To'o i, gra Hmu.

Nu ra Hmu bi dāt'a:

—Nugä dra Jesús, guecä gadí ɱngui, ne x_un hɛi guí øt'e tengu n'da ra mb_undani i pa ma s_uni ra t'o ndepe dim pɛfi x_un ho, ne i ne te thoho.

⁶ Nu'a ra Saulo ɛmmɛ bin su ne bi fet'i, bi 'yɛna:

—Ma Hmu, 'be'a guín nde ga øt'ä.

Nu ra Hmu bi 'yɛmbi:

—Dami ndants'i gui mba b_u ja ra hnini, nub_u, da si'i 'be'a guí 'yøt'e, bi t'ɛmbi.

⁷ Ne nu'ɱ gätho mín 'yoh_u him mi sä din yä nguetho bin su. Nu'ɱ mí øh ra nde pɛ him min nu to'o min yä. ⁸ Nu'b_u mi ndants'a ra Saulo bi zøt' rá dä pɛ him mi nu, mi xädä thoho. Nu'ɱ mín 'yoh_u bi bentpa rá 'yɛ bi zixp_u Damasco. ⁹ Ne hyupa bäm 'b_up_u, ne mi xädä, ne him mi sihmɛ, xing ra dehe mi si.

¹⁰ Ne mi 'b_up_u Damasco n'da ra 'yɛc'yɛi rá thuhu ra Ananías. Nu ra Hmu mahɛts'i bin 'yuse b_u ne bi zofo tengu'b_u bin 'u.i.

—Ananías, bi 'yɛmbi.

Nu ra Ananías bi dādi:

—Dí 'bucä ua gra Hmu.

¹¹ Nu ra Hmu bi 'yɛmp'a:

—Dami ndants'i gui mba b_u ja ra 'yu t'ɛmbi x_un juāni, ne gui hyom b_u n'da ran 'yoh_u ra Saulo, ra mɛngu Tarso, i 'b_up_u ja rá ngu ra Judas. Nuya in zocä ya. ¹² Ne'a ra Saulo in nu tengu'b_u ra t'ì ngue guí mba b_u ne guí cäx ni 'yɛ, ne da nu ran nequi mahøn'a, bi 'yɛn Ojā.

¹³ Bi dāt'a ra Ananías:

—Ma Hmu i, x_un ngu y_u jā'i bi xiqui 'be'a øt'na ra Saulo, x_un ngu y_un ts'o x_u 'yøp_u y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u Jerusalén. ¹⁴ Ne nuna bá äp rán t'ɛdi y_u hmumbäjä da bent'i ne da got'a fädi gätho to'o da ndøn'na ni thuhu, bi 'yɛna.

¹⁵ Pɛ nu'a ra Hmu bi xi'a ra Ananías:

—Ní mbahma nguetho dá huahndä da ma nanguecä b_u 'b_uɱ hing y_u judío, ne y_u hmuts'ɱt'abi, ne y_u jā'i israel ngue y_u judío. ¹⁶ Ne ga xifi x_un ngu y_un ɱnbi da nu nanguecä, go bi 'yɛn Ojā.

¹⁷ Bi mba ra Ananías b_uya, ne nu'b_u mi y_up_u ja ra ngu, bi gäx rá 'yɛ rá yä ra Saulo ne bi 'yɛmbi:

—Ma cu'i Saulo, nu ra Hmu Jesús, nu'a gue gá nu b_u 'yu 'b_u guá ɛhɛ, bá pɛncä ua ya gue di ja i da xoh ni dä. Ne di ja i gui hyä ra ts'edi x_un ho nangue rá Hogandähi Ojā gan 'youi, bi 'yɛna.

¹⁸ Ne 'bex bi hyø'ɱ mi comba yú dä tengu ra xihuä. Ne 'bex bi hyand ran nequi yú dä ra Saulo, 'bex bi ndants' p_uya ne bin xixyā.

¹⁹ Ne nub_uya, bin sihmɛ ne bi zac mahøn'a rá jā'i. Ne bäm 'b_u'i ts'ɱ b_u bí 'b_u'i 'da y_u 'yɛc'yɛi b_u ra hnini Damasco.

Nu'a ra Saulo bi mam b_u rām Hman Ojā b_u Damasco

²⁰ Ne nu ra Saulo b_uya 'bex bi d_u'mi bá mam b_u rām Hman Ojā b_u ja yú nijā y_u judío. Ne bi xifi gue nu ra Jesús rá Ts'ɱnt'ɱ Ojā a. ²¹ Gätho mi øde bi hyonya thoho ne bi 'yɛna:

—Ha hinga guehna ran 'yoh_u na mi cot'a fädi gätho mi ndønba rá thuhu ra Jesús b_u Jerusalén. Ne ha him bá ɛcua ngub_u da 'yøt'e, ne da zits'i nthu't'i b_u 'b_uh y_u hmumbäjä, bin 'yɛmp'ɱ.

²² Pɛ nu ra Saulo man'da bi hyä ra ts'edi bi ma x_un ho. Ne nu y_u judío 'b_up_u Damasco nte mi sä da ma, nguetho bi xifi, nu 'be'a gätho mán ts'änni da'yøt'a rá Thahni Ojā gue ra Cristo, pɛ gue'a bi 'yøt'a ra Jesús, guep_u bi 'yuti n'dat'a.

Nu'a ra Saulo bi 'dagui, ɛna xtám bent y_u judío

²³ Ne nu ra Saulo 'b_u mím 'b_up_u nya'a ts'ɱ y_u pa, n'dat'a mí man'ɱ y_u judío hing y_u 'yɛc'yɛi, ngue da hyo. ²⁴ Pɛ nu ra Saulo mi øde 'be'a mbɛn'ɱ y_u judío. Nu'ɱ mí fäh yú goxthi b_u ja ra ndehnini, guep_u ma mbä't'i ra jādo. Ma pa ne ra xui mí fäh y_u goxthi ngue nde da hyo. ²⁵ Pɛ nu y_u 'yɛc'yɛi bi zix ra Saulo gue ra xui, í cā'ma n'da ra 'bøts'e b_u thi b_u ja ra jādo ngue ma føt'e ra hnini. Gue'a í 'da'a.

Ra Saulo 'b_up_u ja ra hnini Jerusalén

²⁶ Nu'b_u mí zøm b_u Jerusalén ra Saulo, mim bɛni gue xtín 'yoh_u y_u 'yɛc'yɛi. Pɛ nu'ɱ mín su'ɱ ne him mi ɛc'yɛi gue ra 'yɛc'yɛi ra Saulo. ²⁷ Pɛ nu ra Bernabé bi zix'a ra Saulo

guep_u 'b_uh yá 'bäih_u ra Cristo. Ne bi xifi ngue bi nu ra Hmu b_u 'yu, ne bin yaui ra Hmu. Ne bi xifi bi hyut' ran zamb_ui b_u Damasco nu'b_u mím ma nangué ra Jesús. ²⁸ Nu y_u 'yɛc'yɛi bi zim b_uya, ne bin 'yoh_u b_u Jerusalén. ²⁹ Ne nu ra Saulo bi hyut' ran zamb_ui bi mamp'a rá_m Hman Oj_a nangué ra Jesús. Pɛ nu'ɛ 'da yá mijudíoh_u gue i y_a ra nde ra griego, madin junth_u ra Saulo, ne'ɛ nde da hyo'ɛ. ³⁰ Nu'b_u mí 'yøh y_u 'yɛc'yɛi gue nde da tho ra Saulo, bi zixp_u Cesarea ne bi mbɛnp_u Tarso.

³¹ Nuya bin hɛ yán unbi y_u 'yɛc'yɛi gátho ra häi Judea, ne ra häi Galilea ne ra häi Samaria. Ne bin te yá mb_ui nangué Oj_a. Bi numansu ra Hmu ne bi nu rá_m fäts'i rá Hogand_uhi Oj_a. Ne man'da x_un ngu bi 'yɛc'yɛi.

Bi zä'a ra Eneas

³² Nu'a ra Pedro mí 'yo mi nu _u y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u ja y_u hnini, ne bi zøm b_u ja ra hnini Lida gue da nu y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u. ³³ Ne bi dím b_u n'da ran 'yoh_u ní hu Eneas, nhy_ato njeya xí 'yoi gue x_un _u, xín t'ɛ'ts' rá j_a'i. ³⁴ Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Eneas, da zä'i nangué ra Jesús, dami ndants'i pants' ni fídi, bi 'yɛmbi.

'Bex bi ndants'a ra Eneas b_uya. ³⁵ Ne gátho ngue 'b_up_u Lida nɛp_u Sarón bi 'yɛc'yɛi ra Hmu 'b_u mím nu'a bin ja, ne bi hyɛɛɛ yá t'ɛc'yɛi.

Nu'a ra Dorcas bi d_umbɛni 'b_u mi du

³⁶ Ne nu'ɛ y_u pa _u, mí 'b_up_u ja ra hnini Jope n'da ra xisu gue ra 'yɛc'yɛi, í Tabita, ne í Dorcas ngue rá nde y_u griego. Nuna ra xisu ɛmmɛ x_un ngu ran huɛcate mí ørpa yá mij_a'ih_u. ³⁷ Pɛ nuya bin zäman'ɛ, ne bi du. Nu'b_u mi 'berpa rá j_a'i, bi jäxp_u bí ja n'da ra t'ots'i mag_ats'i. ³⁸ Nu ra hnini Lida mí hän b_u Jope. Nu'b_u mí 'yøh y_u 'yɛc'yɛi, gue 'b_up_u Lida ra Pedro, bi mbɛhn'd_u yoho y_un 'yoh_u gue ba ørpa ra ts'edi ba ɛhɛ. ³⁹ Nu ra Pedro b_uya 'bex bán 'yoh_u _u. Nu'b_u mí zøhø, 'bex bi ts'ixp_u mag_ats'i ja a ra cuarto guep_u mí 'bä'ɛ y_u hyoya xisu mí zoni. Ne bi 'yut yá he xí t'ørpabi, gue bi 'yørpa ra Dorcas 'b_u mi 'bäi. ⁴⁰ Pɛ nu ra Pedro bi xifi:

—Dami pømh_u ts'ɛ n'da z_u ora gátho ah_u.

Ne bin danyahmu ne bin yaui Oj_a. Ne bi hyant'a gue bi du, bi 'yɛmbi:

—Tabita dami ndants'i, bi 'yɛmbi.

'Bex bi zøt' rá dä, ne nu'b_u mím nu ra Pedro, bi hyudi. ⁴¹ Nu ra Pedro b_uya bi bɛntpa rá 'yɛ ne bi xots'i, bim 'bäi. 'Bex bi zohn'd_u y_u 'yɛc'yɛi ne y_u hyoya xisu b_uya:

—Dami nuh_u na xí du, ne bi d_umbɛni ya, bi 'yɛmp'a.

⁴² Nu'b_u mí 'yø'ɛ gátho ra hnini Jope, x_un ngu bi 'yɛc'yɛi ra Hmu. ⁴³ Ne nu ra Pedro x_un ngu ts'ɛ y_u pa bá cop_u Jope, b_am 'b_up_u rá ngu ra Simón. Nu ra Simón ra hoca xind_uni a.

10

Ra Pedro ne ra hmudof_ui Cornelio

¹ Mí 'b_up_u n'da ran 'yoh_u í Cornelio, nub_u ra hnini Cesarea. Gue nuna ran 'yoh_u im hmu nangué'ɛ n'da munts'i y_u dof_ui gue'a ní t'ɛmbi Italiano _u. ² Nuna ra Cornelio madague'b_u hing ra judío a, pɛ nu'a ne gátho 'b_up_u rá ngu mi th_ande Oj_a ne mí numansu a. Nz_ai mi un y_un t'unni y_u hyoya ne nz_ai min y_ah_u Oj_a. ³ N'da ra pa mbɛ hyunde, tengu'b_u bi 'u_i 'b_u mí nu n'da rá_m 'bɛhni Oj_a mahɛts'i, bi y_urp_u ja ra cuarto mí 'bäi, bi zofo:

—Cornelio, bi 'yɛmbi.

⁴ Ne nu'b_u mí hyandi, bin su ne bi d_udi:

—'Bɛ'a ma Hmu.

Nu ram 'bɛhni bi 'yɛmbi:

—Nu'a Oj_a im bɛn'i, ne i ø'b_u guí yaui, ne in nu Oj_a 'b_u gdí un y_un t'unni y_u hyoya.

⁵ Nuya, gui pɛhn'd_u 'da y_un 'yoh_u b_u Jope da dím b_u n'da gue ra Simón, ne guet'a ra Pedro a, ne gua pɛnhua. ⁶ Nu'a ra Pedro i 'b_uhmb_u n'da ran 'yoh_u í Simón gue ra hoca xind_uni a, ne i 'b_up_u ndendej_a. Nu'a da xi'a'i 'bɛ'a gui 'yøt'e, bi 'yɛn'a rá_m 'bɛhni Oj_a.

⁷ Nu'b_u mí gua'a im ma, 'bex bi mbɛng mahɛts'i ram 'bɛhni. Nu ra Cornelio b_uya bi zohni yoho yá 'yɛhɛ ne n'da ra dof_ui ngue i numansu Oj_a, ngue rá 'yɛhɛ a. ⁸ Ne nu'b_u mí xifi gátho 'bɛ'a bi xih rá_m 'bɛhni Oj_a mahɛts'i, bi mbɛnp_u Jope _u b_uya.

⁹ Man'da pa b_uya mbɛ huxyadi nu'b_u bá ɛp_u 'yu yám 'bɛhni ra Cornelio, hántho Jope, nu ra Pedro bi ndexp_u thi b_u ja ra zɛ'ts'angu b_u mí 'bäi, guep_u din yaui Oj_a. ¹⁰ Nu'a ra Pedro ɛmmɛ bin tumanthuhu, ne gátho ní mba mahoqui ran ts'ihmɛ, nu ra Pedro

bɔya bi nu n'da ran t'uti, tengu'bɔ bi 'uɪ.
 11 Nɛ bi nu nsoqui mahɛts'i, nɛ b́a ɕai tengu
 n'da ra the'bɔ't'e xɛn ndoho gue mfɛnt'i ýa
 ts'at'i. 12 Nɛ ba 'yo bɔ ja ra 'bɔ't'e hɔnt'a go
 'be'a má zu'uɛ i ja goho ýa gua, nɛ yɔ zate, nɛ
 yɔ pozɔ, nɛ yɔ doja. 13 Nu ra Pedro bi 'yɔ'a
 n'da ra nde, bi t'ɛmbi:

—Dami ndants'i gui hyo gue gui sa.

14 Bi dɔ'a ra Pedro:

—Hin'na ma Hmu, nguetho njɔm'bɔ xtá
 sagá xɛn ts'o, gue'a i man nin t'ɛdi hingui
 ho 'bɔ ga sa.

15 Nɛ bi 'yɛmbi mahɔn'a:

—'Yo guí ɛna hingui ho 'be'a dá sándá da
 ts'a, ngue gátho dí hocá ɛ, bi 'yɛmp'a ra nde.

16 Ná hyundj bi sifi, bi ndex mahɔn'a
 mahɛts'i ra 'bɔ't'e. 17 Nu ra Pedro, nu'bɔ
 gátho madí hyonya thoho nɛ im bɛni 'be'a
 ní mba'a xí nu tengu ra t'i, 'bex bi zɔh yám
 'behni ra Cornelio. Nɛ mí 'bápa thi ja ra
 goxthi rá ngu ra Simón, nɛ xí 'yánni hapɔ
 ja'a ra ngu. 18 Nu'bɔ mí zɔm bɔ, bi 'yánni:

—Ha 'bɔcua ra Simón Pedro.

19 Nɛ gátho nín 'yomfɛni ra Pedro 'be'a
 ní mba a xí nu, nu'a rá Hogandɔhi Ojɔ bi
 'yɛmbi:

—'Bɔpɔ hyu yɛn 'yohɔ i hon'i. 20 Dami
 ndants'i, guí ɕai nɛ guí mbähá ɛ yɛn 'yohɔ,
 guí tɛnni nɛ hin gan su, nguetho nugá bá
 pɛnhdá ɛ, bi 'yɛmbi.

21 Nu ra Pedro bɔya bi gɔpɔ mi 'bäh yɛn
 'yohɔ gue bá pɛnh ra Cornelio, nɛ bi xifi:

—Nugá guecá guí hongui. 'Be'a gní hy-
 onjɔ.

22 Bi dɔ'ɛ:

—Nu ra Cornelio ra ngɔrpa dofɔi bá
 pɛncáhe. Nu ra Cornelio n'da ra hocjɔ'i
 gue i numansu Ojɔ. Nɛ gátho yɔ judío i
 ndɔmanho nangue'a. Nɛ n'da ram 'behni
 mahɛts'i bi xi'a da zonh'na'i, gue gui mba
 bɔ rá ngu, nɛ da t'ɔmanho 'be'a gátho gui xifi,
 bi 'yɛn'ɛ.

23 Nu ra Pedro bi xifi da yɔrpɔ mbo ra
 ngu, bin oxpɔ bɔya. Nu'bɔ mí hyats'i bi
 mbähá ra Pedro. Nɛ'ɛ 'da yɔ 'yɛc'yɛi mí
 'bɔpɔ Jope bi mbähá.

24 Man'da pa bɔya bi zɔm bɔ ra hnini
 Cesarea. Nu ra Cornelio xí zohni gátho
 'bɔpɔ ja rá ngu nɛ ýa amigo, ngue dim pɛti
 bɔ ja rá ngu. Gátho i tɔm'bɔ. 25 Nu'bɔ mí zɔm

bɔ ja ra goxthi ra Pedro, bá pɔn ra Cornelio,
 bi dɔdi nɛ bin dɔnyahmu bi dɔnde. 26 Pɛ nu ra
 Pedro bi gɔts'i nɛ bi 'yɛmbi:

—Dami ndants'i nguetho nugá dran
 'yohɔ thohogá tengutho i, bi 'yɛna.

27 Nɛ i yáui gátho án yɔt'a mbo rá ngu. Nɛ
 bi nu xɛn ngu xím pɛti bɔ. 28 Nu ra Pedro bi
 'yɛmp'ɛ bɔya:

—Guí pɔhmbɔ hin 'yɔ man t'ɛdihe dyɔ
 judíohe gue dan uɔns'hɔ o gue ga ɕuthe bɔ
 ja ni ngumhbɔ, nguetho hin gyɔ judío ahɔ.
 Pɛ Ojɔ xɔ 'yurcagui gue xinga n'da yɔ jɔ'i ga
 ɛmhbe hin da zá dan yámanhohe, ogue ga
 ɛmfɛ hingui ho. 29 Janangue'a nu'bɔ gmí
 zoncagui, bá ɛcá nɛ nte mán t'ánni dá ánni.
 Nuya dín nde ga pɔdi hanja gá zoncagui, bi
 'yɛn'a.

30 Nu ra Cornelio bi 'yɛm bɔya:

—Ná goho pa tengu ra ora jabɔya, dá ɛ't'
 man ts'ihmɛ 'bɔ mán yáɔá'be Ojɔ, 'bex bi
 zɔ'a n'da ran 'yohɔ ua dí 'bɔi, mí he ra pahni
 di fɛxni. 31 Nɛ bi 'yɛngui: “Cornelio, Ojɔ
 bi 'yɔde 'be'a gám ma nɛ bi nu yɛn t'unni
 gá un yɔ hyoya, nɛ im bɛn'a'i. 32 Nuya
 guin zohna ra Simón Pedro 'bɔpɔ Jope bɔ
 ja rá ngu ra Simón ra hoca xindɔni a, nɛ i
 ja rá ngu bɔ ndendejɔ. Nɛ nu'bɔ da zɔcua
 gan yáui,” ɛn'a ram 'behni mahɛts'i 'bɔ min
 zoqui. 33 Jananjabɔ dá zonh'na 'i nɛ xɛn
 ho guá ɛhe. Nuya gáthogáhe dí 'bɔhmbe ua
 ngue dá nuje Ojɔ, ga ɔhmbe 'be'a gátho da
 xije Ojɔ, gue gui xije, ɛn'a ra Cornelio.

Bi sih ran ho ma'da'yo a ra Cornelio

34 Nu ra Pedro bi 'yɛmp'ɛ:

—Nugá dí pɔcá ya hingui huahna Ojɔ
 to'o da numanho gue'bɔ ra judío o hing ra
 judío. 35 Nu Ojɔ da zini hɔnt'a go nda'a ní
 nde i yá, ngue to'o gátho da numansu'a,
 nɛ to'o i ɔt' ran ho. 36 Guí pɔhmbɔ ram
 hma bá pɛncáhe Ojɔ dyɔ israelgáhe, dyɔ
 judíogáhe, bi ma nangue ra Jesucristo, gue
 nu'a di hocpa ní mbɔi n'da, guehna rá Hmu
 ɛ gátho hɔnt'a go 'be'a ní nde i yá. 37 Nɛ
 guí pɔhmbɔ ram hma nangue ra Jesucristo
 bi hmam bɔ gátho ra häi Judea, bí mbɔpɔ
 Galilea, gue'bɔ ya xí juah rá 'be'fi ra Xuua
 Nxixyɔ gue bi ma di xixyɔba yɔ jɔ'i. 38 Nɛ
 guí pɔhmbɔ Ojɔ bi un rá ts'edi rá Hogandɔhi
 Ojɔ ra Jesús, ra mɛngu bɔ Nazaret. Nu ra

Jesús hõnbu go hapu bin 'yo mí øt' ran ho, ne gätho u min 'yohu ra zïthu bi hyõnba thi ra zïthu. Gätho bi 'yõt'u nguetho min 'youi Oja. ³⁹ Ne nugähe ma 'bäigähe a ra Jesús, dí mamhbe majuani, nguetho dá nuhe 'be'a gätho bi 'yõt' ra Jesús nubu ma häihe dyu judíohe, ne pu ma ngurpa hninihe Jerusalén. Ne m'bejua bi tho, bi guarpu ja ra pont'i. ⁴⁰ Pe Oja bi xox'a ná hyupa, ne bi japi dá nugähe xun ho. ⁴¹ Pe njom mi'da bi nu, hõngdähe gue xí huancähe Oja. Janangue dí mamhbe majuani, gue ya majuani dán sihmegähe ra Jesús 'bu mi ndants' 'bu mi du. ⁴² Ne nu'a bi mbencähe gue ga xihmbe yu ja'i ne ga mamhbe, gue gue'a bi huahn'na Oja da 'yõrpa ran juanbi yu ja'i 'bui ne'u xun du. ⁴³ Ne guehna mí m' man'u gätho yu põngahya Oja, gue gätho to'o da 'yëc'yei nangue ra Jesús, da hyan ra punbi nangue yu ts'oqui, bi 'yën'a ra Pedro.

Nu'u hing yu judío bin t'un rá Hocandahi Oja

⁴⁴ Ne i ya ra Pedro, 'bex bá ðh rá Hogandahi Oja, gätho bi gohmbu yu ja'i i øh rá m hma ra Pedro. ⁴⁵ Ne nu'u yu judío min 'yohu ra Pedro madí hyonya thoho 'bu mí badi bin t'un rá Hogandahi Oja u hing yu judío. ⁴⁶ Nguetho bi 'yõde bin ya 'da yu nde hing yu ndese u, gue bi 'yëspa Oja 'bu mí ya. ⁴⁷ Ne bi 'yën'a ra Pedro, bi 'yänni:

—Ha sä da mba ma hecpi ya 'bucua gue hin din xixya, ne ya xu hyan rá Hogandahi Oja tengugahu, bi 'yëna.

⁴⁸ Ne bi ma di xixyabi nangue rá thuhu ra Jesucristo. M'bejua buya bi 'yap ra mate ra Pedro da gohmbu bu mi'da yu pa.

11

Nu ra Pedro i xih yu 'yëc'yei bu Jerusalén hague an zä bi 'yëc'yei u hing yu judío

¹ Ne nu'u mi'da yu 'bäihu ra Cristo ne yu 'yëc'yei bu ra häi Judea mí øde gue yu ja'i hing yu judío bi hyan rá m hman Oja.

² Pe nu'bu mí mbeng bu Judea ra Pedro, ne bi zøm bu Jerusalén, nu'u 'da yu judío yu 'yëc'yei bu, bi za'a ra Pedro. ³ Nu'u bi xi'a ra Pedro, bi 'yëmbi:

—Hanja gá mba bu yu ngu yu ja'i ngue hing yu judío, ne gán sihmeh u.

⁴ Nu ra Pedro buya bi xifi 'be'a gätho xin ja, gue'bu mí du'mi bi xi Oja gue da zøm bu rá ngu ra Cornelio. Bi 'yëna:

⁵ —Mí 'bucä bu ra hnini Jope, ne mí ya gä'be Oja. Dá nugä tengu'bu dá 'ui, bá cah mahëts'i tengu n'da ra the'bø't'e. Ne bá caí mfent'i goho yu ts'at'i, ne bi zõpu dí 'bui. ⁶ Nu'bu má handi dá nu hõnt'a go 'be'a má zu'uë 'bucua ja ra häi. Dá nu'u ja goho yu gua, yu zu'uë ne yu zate ne mi'da. Ne dá nu yu pozu ne yu doja. ⁷ Ne dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Pedro, dami ndants'i gui hyo gue gui sa,” bi 'yëngui. ⁸ “Hin'na ma Hmu,” dá ðmbi, “nguetho njam'bu dá sagä a man nin t'ëdi ngue hin ga sahe.”

⁹ Pe nu ra nde mahëts'i bi xiqui mahõn'a: “Pe 'yo gui ðna hingui ho 'be'a dí sändä da ts'a, ngue gätho dá hocä yu,” bi 'yëngä a ra nde. ¹⁰ Nhyundi bi 'yõt'e njabu, bi mba ra 'bø't'e bu mahëts'i buya. ¹¹ Ne 'bexque gue'a ra pa bi zõpu hyu yan 'yohu bu ja ra goxthi gueru dá m 'bucä, gue yu m 'behni bá ne xpu Cesarea, ne bi hyongui. ¹² Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi xiqui ga tenni, ne nte mán t'änni ga änni. Ne 'bäcua ya 'dato yu 'yëc'yei ngue dá mbähmbe. Ne dá cæthe bu ja rá ngu n'da ran 'yohu í Cornelio. ¹³ Ne nu'a bi xije gue bi nu n'da rá m 'behni Oja mahëts'i mí 'bäpu ja rá ngu, gue bi xifi da mbenpu ja ra hnini Jope 'da yan 'yohu, da 'yänni nanguecä. ¹⁴ Ne bi xifi gue ga xifi hague dán zä dim pøhø, ne'u 'bupu rá ngu. ¹⁵ Ne nu'bu mí jua'a bi xic ra Cornelio, dá du'mi dá zocä buya. Ne nu'bu má du'mi dá mangä, nu rá Hogandahi Oja bá ðhe ne bi gohmbu u mí 'bupu buya, tengutho bi 'yõrcahu rá mbudi thoho. ¹⁶ Ne nubuya dá bëngä rá m hma ra Hmu Jesús nu'bu mim ma: “Nu ra Xuua bi xixya ah u ra dehe, pe nugä ga 'da ah rá Hogandahi Oja,” bi 'yëngähe ra Jesús, bi 'yën'a ra Pedro.

¹⁷ Ne xø bi 'yëna:

—Nu'bu n'dat'a ran t'unni bi un Oja u, tengutho bi 'daju 'bu ya xtá ëc'yëihu ra Hmu Jesucristo, ha da zä ga serpä a in nde da 'yõt' Oja, bi 'yën'a ra Pedro.

¹⁸ Nu'bu mí 'yø'u yu 'yëc'yei 'bupu Jerusalén 'be'a bi man ra Pedro, him mam bi zui pe bi 'yëspa Oja, ne bi 'yën'u:

—A, njab_u øt Oj_a 'b_u, gue nε' u y_u j_a'i hing y_u judío di japi di p_äh y_{án} 'yomf_εni nangue y_ú ts'oqui, ngue nε' u din ja ra temaz_äi u, bi 'y_εn' u.

Nu y_u 'y_εc'y_{ei} dim p_εti b_u Antioquía

¹⁹ Nu' u 'da y_u 'y_εc'y_{ei} ngue bi nu ran u_nbi b_u Jerusalén 'b_u mí mba ntho ra Esteban, bin 'u_εxt' u. Nu' u 'da bi mba b_u n'danni y_u häi Fenicia nεp_u Chipre nεp_u ja ra hnini Antioquía. Bi man rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u bim 'b_ui, p_ε h_ønt' u y_ú mijudío_u bi xifi. ²⁰ P_ε nu' b_u mí z_øm b_u Antioquía 'da y_u m_εngu b_u Chipre nεp_u Cirene, bi zo' u hing y_u judío, gue nε' u bi xifi nangue ra Hmu Jesús. ²¹ Nu' u mí ja ra ts'edi x_un ho nangue Oj_a u, janangue'a x_un ngu y_u j_a'i hing y_u judío bi 'y_εc'y_{ei}, bi hy_εε y_ú t'ε'c'y_{ei}, nε bi d_εn'na ra Hmu.

²² Nε bi 'y_ø' u y_u 'y_εc'y_{ei} 'b_up_u Jerusalén gue bi 'y_εc'y_{ei} u 'da hing y_u judío b_u Antioquía. Janangue'a bi m_βenp_u a ra Bernabé.

²³ Nε nu' b_u mí z_øm b_u, bi nu ngue i nu rá mate Oj_a y_u j_a'i i 'b_up_u. Bin johya rá mb_ui ra Bernabé b_uya, nε bi zofo, bi xifi hin da hy_εgui, p_ε din 'yomanho b_u ja rá 'yu Oj_a, nε da 'y_ørpa rá 'b_εfi Oj_a ngue g_ätho y_ú mb_ui. ²⁴ Nuna ra Bernabé n'da ra hocj_a'i na, nε mí h_a rá ts'edi x_un ho rá mb_ui nangue rá Hogand_ähi Oj_a in 'youi, nε mí ε'c'y_{ei} x_un ho. Janangue'a x_un ngu mi'da y_u j_a'i bi 'y_εc'y_{ei} ra Hmu.

²⁵ Nub_uya, bá p_øm b_u ra Bernabé, bi mba b_u Tarso bi hyom b_u ra Saulo. Nε nu' b_u mí d_ini, bi zixp_u Antioquía. ²⁶ Nε n'dajeya b_{ám} 'b_uhmi b_u, nε mi pa b_u ja ram p_εti nε bi x_{än}bi x_un ngu y_u j_a'i. Guer_u ra mb_udi bi t'εmbi y_u cristiano u y_u 'y_εc'y_{ei}, gue mí nde da ma, i t_εn ra Cristo u.

²⁷ Nu' u y_u pa u, bá nεxp_u Jerusalén 'da y_u p_øngahy_a, bi mba b_u Antioquía. ²⁸ Nu' a n'da í Agabo, bi ndants'i bim 'b_äp_u madím p_εti y_u 'y_εc'y_{ei}, nε bi ma con rá ts'edi rá Hogand_ähi Oj_a. Bi ma gue din ja ra thuhu g_ätho ra ximhäi. Nε nuna bin ja 'b_u mim hmuts'ut'abi b_u Roma a ra Claudio. ²⁹ Nε nu' b_u mín ja ra thuhu, nu' u y_u 'y_εc'y_{ei} b_u Antioquía bi z_{änni} hangu na ngu ts' u ra mb_εti da b_ädi n'da ngu n'da, gue da 'b_εnpa u y_ú mi 'y_εc'y_{ei}h_u 'b_up_u ra häi Judea, ngue da mb_äx'i ts' u. ³⁰ Nε ngub_u bi 'y_øt'e, bi m_βenpa

ra mb_εti u y_ú ngurpi y_u 'y_εc'y_{ei} b_u Judea, bi hy_äx'a ra Bernabé nε ra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo nε bi mba mfent'i ra Pedro

¹ Nu' u y_u pa u, nu ra ts'ut'abi Herodes bi manda da mba mfent'i y_u 'y_εc'y_{ei}, bi d_u'mi di u_nba u. ² Nε bi manda ngue bi tho ra Jacobo rán 'yoh_u ra Xuua, ra juai í tho a. ³ Nu' b_u mi b_äh ra Herodes gue i numanho y_u judío hing y_u 'y_εc'y_{ei} gue bi hyo ra Jacobo, bi b_εnt'a ra Pedro, nε bin th_εui n'da ra d_ämp_εti mí s_{än}ba Oj_a u y_u israel, t'εmbi d_äbaxjua. ⁴ Janangue'a him 'bex bi tho ra Pedro, p_ε bi jot'a f_ädi. Nε bi manda 'd_ε'ma 'dato y_ú dof_ui ra Herodes di jamansu ra goxthi, 'da'i goho n'da c_ut'i. Mím b_εn'a ra Herodes xtán zixp_u 'b_uh y_u j_a'i, mí εna xtá hyo b_u 'b_u mí gua'a ram p_εti ran d_äbaxjua. ⁵ Nu ra Pedro guexta'a mí pa m'b_ädi x_un ho b_u ja ra f_ädi, p_ε nu y_ú mi 'y_εc'y_{ei}h_u bim p_εti, nε εmme bin y_äh_u Oj_a nangue ra Pedro.

Oj_a bi g_uc'a ra Pedro nu' b_u mí ofädi

⁶ Nu ra xui a gue mi εn'a ra Herodes xtán g_uc 'b_u mí hyats'i, nu ra Pedro mi c_{ät}'inde yoho y_u dof_ui, nε nu' a, nthu't'i yoho y_u cadena, nε bin äha. Nε x_ø mí 'b_äp_u mi'da y_u dof_ui b_u ja rá goxthi ra f_ädi. ⁷ N'dahmantho bi z_øp_u 'b_uh ra Pedro n'da r_{ám} 'b_εhni ra Hmu mah_εt's'i. Nε bi nεcp_u mbo ra f_ädi. Nu ram 'b_εhni bi 'y_änba rá hyo ra Pedro, bi 'y_ä'a, nε bi 'y_εmbi:

—Ndants'a n'dihi, bi 'y_εmbi.

Nu y_u cadena bi x_øε gue'a mán thu't'i rá 'y_ε. ⁸ Nε nu ram 'b_εhni bi 'y_εmp'a mah_øn'a:

—Dami t_ä't' ni ng_ut'i nε gui 'y_u't' ni th_ix_fani.

Nu ra Pedro bi 'y_øt'e tengu bi si'a. Nε x_ø bi 'y_εmbi:

—Hye ni d_äpahni nε gui t_εngui.

⁹ Nu ra Pedro bi d_εn'na ram 'b_εhni, bi b_øm b_uya. P_ε him mí p_ä 'b_u maju_äni gue'a r_{ám} 'b_εhni Oj_a bi zits'i, uague tengu' b_u bi 'u_itho. ¹⁰ Nε nu' b_u mi thop_u bí 'b_äh rá mb_udi y_u mb_ädi, nε bi thop_u ná yoho 'b_äh y_u mb_ädi, bi z_øm b_u bí ja ra jut'it'εgui b_u ja ra 'yu ní mba b_u hnini. Bi x_øε ra jut'i nε bi b_øm b_uya. Nε nu' b_u min 'yo b_u 'yu, bi 'ue'a r_{ám} 'b_εhni Oj_a, bi ts'o'a ra Pedro b_uya.

11 Nu'a ra Pedro, nu'bu mi bađi 'be'a gätho bin ja, ngue majuađni ne hing ra t'i, bi 'yense:

—Dí paşegä ya gue ra Hmu mahęts'i bá pęhna n'da rá m 'behni, ne bá juđä bu ja rá ts'edi ra ts'ut'abi Herodes, ne bi yađgä nangue 'be'a nde xtá 'yörca ma mijudíohe, bi' yense ra Pedro.

12 Ne nu'bu mín 'yomfęni ts'u, bi mba bu ja rá ngu ra María, rá mbe ra Xuua Marcos, ne xun ngu madím peti bu, i yađu Oja nangue ra Pedro. 13 Ne nu'bu madí jät ra jut'i bu thi ja ra mbä't'i, bi mba bu n'da ra hmute, ra 'yęhe, í Rode, gue da bađi to'o i 'bäp.

14 Ne nu'bu mí 'yörpa rá nde ra Pedro, bi bađi to'o, ne emme madí johya. Pe him 'bex bi xocuabi nguetho in nde m'bet'o bi xi'a n'dihi yu ja'i 'buđu, gue 'bäđu ra Pedro bu ja ra goxthi. 15 Nu yu ja'i bi 'yęmbi:

—Guí häte.

Pe nu'a ra hmute guexta'a mi ma gue gue'a ra Pedro. Ne nu'u bi ma:

—Gue'a rán dađi a.

16 Pe nu ra Pedro bi thoc thoho di jät ra jut'i, ne nu'bu mi xocpi ne bi nu gue gue'a ra Pedro, bi hyonya thoho u. 17 Pe nu'a ra Pedro bi uanba rá 'ye, ndepe din he. Ne bi xifi ha án zä bi gęđu ja ra fädi ra Hmu. Ne bi 'yęmp'u yu ja'i:

—Dami xihmbu a man'da ra Jacobo, gue ra Santiago a, ne'u mi'da yu 'yęc'yei 'be'a bin ja, bi 'yęna.

Ne bi bön'a ra Pedro bi mba n'danni.

18 Nu'bu mi hyats'i, emme bin ja ran cui, gue'da xnin 'yänthoho yu dofui, nguetho him bi bađi 'be'a bin ja ra Pedro. 19 Ne nu ra Herodes bi manda dí honi pe him bá thęni. Ne nubaya bi 'yän'du yu mbängoxthi Hague bin ja, ne bi manda ngue da tho'u buya. M'bejua bi bön'a ra Herodes ra häi Judea, bi mba bu ja ra hnini Cesarea, ne bäm 'buđu.

Bi du a ra Herodes

20 Ne nu ra Herodes emme mí numan'u yu ja'i 'buđu ra hnini Tiro neđu Sidón. Pe nu yu ja'i bim peti, pe m'bet'o bin amigohu ra Blasto, rá m fäts'iu ra ts'ut'abi Herodes. Ne bi sih ra Blasto din hocpah a ra Herodes, nguetho jatho dí neđu 'be'a da zi yu ja'i bu bí ja rá häi ra Herodes. 21 Janangue'a bi zän man'da ra pa buya, nu yu ja'i bim peti. Nu ra Herodes bi hye rá pahni emme xun ho, ne

bi hyup u ja rá mexa, ne bin höt'ahya. 22 Ne emme bi mbahni yu ja'i ne bi 'yęn'u:

—Hing rá nde n'da ran 'yohu bu na yađu, pęgue rá nde n'da ra oja, sä ęn'u.

23 'Dahmantho n'da rá m 'behni Oja mahęts'i bi japi 'bex bin zäman'u ra Herodes, nguetho him bi ma ngue hinga gue'a Oja a, him bi 'yęspa Oja. 'Bex bi nequi yu zu'uę mbo rá foho, bi du buya.

24 Pe nu rá m Hman Oja bi thoqui bi hma, gätho bu n'danni bi 'yöh rá m Hman Oja yu ja'i.

25 Nu ra Bernabé ne ra Saulo, nu'bu mi guah yá 'befi, gue bi sifi da hyax ra mbeti bu Jerusalén, bá peng buya, bán 'yohu ra Xuua Marcos, bi zöđu Antioquía mahön'a.

13

Nu ra Bernabé ne ra Saulo bi dämp' yu 'befi ngue bi mamp rá m hman Oja bu n'danni yu häi

1 Nubu ra hnini Antioquía mi 'buđu yu 'yęc'yei ngue nzai dim peti. 'Da'u yu pöngahya, ne 'da'u yu xänbate. Mí 'buđu ra Bernabé, ne Simón t'ęmbi Negro, ne ra Lucio ra męngu bu Cirene. Ne mí 'buđu ra Manaén, nu'a 'darp u bi mba ma tedeui ra Herodes rá ts'ut'abi ra häi Galilea, ne mí 'buđu ra Saulo. 2 N'da ra pa nu'bu mí 'yöt' ram peti u, ne mí ę't' yän ts'ihme, ne nu'a rá Hogandahi Oja bi 'yęmp'u:

—Dami 'ueju ya yoho yun 'yohu, ra Bernabé ne ra Saulo, nguetho xtá huanhdä u da 'yöt' ra 'befi dá xifi, bi 'yęmbi.

3 Nu'bu mí 'ye't' yän ts'ihme mahön'a, bi 'yáp rá m fäts'i Oja 'bu mí dospa rá yađu ra Bernabé ne ra Saulo.

Bin 'yęhmbu buya:

—Oja da zix ah u, bi 'yęmbi.

Nu'u bi 'behni bi mam bu rá m Hman Oja bu Chipre

4 Nubaya nu rá Hogandahi Oja bi zix'a ra Bernabé ne ra Saulo, bi mba bu ra hnini Seleucia. Nu'bu mí neđu, bi hyu ra barco, bi mba bu ra häi Chipre, ra t'uhäi i ja bu made ra deđu. 5 Ne nu'bu mi zöm bu ra hnini Salamina, bi mam bu rá m Hman Oja bu ja yá nijađu yu judío. Ne ra Xuua Marcos mín 'yohu ne bim fäđu. 6 Nu'bu mi thop u gätho ra häi Chipre, bi zöm bu ja yá hyodi ra hnini

Pafos. Ne bin t̄imhb̄a n'da ra judío gue ra b̄adi, ɛna rá p̄ongahȳa Oj̄a p̄egue ra hȳate a, nu rá thuhu í Barjesús. ⁷ Nu'a mín 'youi b̄a ja rá 'b̄efi ra Sergio Paulo, rá ts'ut'abi ra häi b̄a. Nu'a ra Sergio Paulo n'da ran 'yoh̄a ɛmm̄e mí ja rán 'yomf̄eni x̄un ho. Nu'a bi zohna ra Bernabé ne ra Saulo nguetho nde da 'yøh r̄ám Hman Oj̄a. ⁸ P̄e nu ra b̄adi Barjesús, n'dat'a ra Elimas, bi 'yut'a ra ts'ut'abi, nguetho hingui ndepe da 'ȳɛc'ȳei a i sifi, ne bin junth̄a a ra Bernabé ne ra Saulo. ⁹ Nu ra Saulo, n'dat'a ra Pablo a, n'youi x̄un ngu ra ts'edi nangue rá Hogand̄ahi Oj̄a a, ɛmm̄e bi hȳɛt'a ran 'yoh̄a ngue ra b̄adi. ¹⁰ Ne bi 'ȳɛmp'a:

—Nu'i gra ndøhȳate ɛmm̄e guín 'youi ḡätho 'b̄e'a x̄un ts'o. Nu'i gra ts'ant'̄u i ra d̄amants'o. Nu'i gadí ɛcūa 'u ḡätho x̄un ho. Hä nj̄am'b̄a gui 'ȳɛ'ts'a gní xih ȳa j̄a'i hingui ho 'b̄a da d̄en Oj̄a. ¹¹ Nuya da 'yøt'a'i ran ɛnbi ra Hmu mah̄ɛts'i. Gan x̄ädä gue hin da z̄ä gui nu ran nequi 'da ȳa pa, bi 'ȳɛmp'a ra Pablo.

'Bex bin x̄ädä, bi ḡa 'b̄exui rá d̄ä, ne bi hyoni to'o da gurpa rá 'ȳe'a b̄aya. ¹² Nu'b̄a mí nu'a ra ts'ut'abi 'b̄e'a bin ja, bi hyonya thoho, 'bex bi 'ȳɛc'ȳei b̄aya, nguetho ya bi b̄adi majuañi a rán x̄ädi ra Hmu mah̄ɛts'i ngue míman'a ra Pablo.

Ra Pablo ne ra Bernabé nub̄a ra hnini Antioquía, gue ra häi Pisidia

¹³ Nu ra Pablo ne'̄u mín 'yoh̄a bi hyu ra barco, bi nexp̄a Pafos ne bi zøm b̄a Perge b̄a ja ra häi Panfilia. P̄e nu ra Xuua Marcos bá ɛ'a, bá sotho ɛ mín 'yoh̄a, ne bá peng mah̄on'a b̄a Jerusalén. ¹⁴ Nu ra Pablo ne'a ra Bernabé mín 'youi, bi nexp̄a Perge bi mba b̄a man'da ra hnini Antioquía b̄a ra häi Pisidia. Ne nu'b̄a mi zøn ra pa ran säya, bi yurp̄a ja rá nij̄a ȳa judío ne bi hyurp̄a ɛ. ¹⁵ Nu'b̄a mi gua'a man'̄u 'b̄urp̄a, ngue rá s̄ocūa ȳán t'ɛdi ȳa judío ne rá s̄ocūa ȳa p̄ongahȳa, nu'̄u di jamansu b̄a ja ra nij̄a bi xi'a ra Pablo ne ra Bernabé:

—N'yoh̄a aui, nu'b̄a ja aui ts'̄u n'da ran zofu, dami xije ts'̄u.

¹⁶ Bi ndants'a ra Pablo b̄aya, bim 'b̄äi, bi uan rá 'ȳe ngue ndepe da 'yøh ȳa j̄a'i, ne bi 'ȳɛmbi:

—N'yoh̄a ah̄a ma mi'israelh̄a, ne ḡätho ah̄a guín numansuh̄a Oj̄a, dami 'yøhmb̄a ya. ¹⁷ Nu'a Oj̄a gue dí tenhd̄a dȳa israelh̄a, bi huan'd̄a mam bomb̄otah̄a ne bi japi bin x̄andi x̄un ngu nu'b̄a mí 'b̄urp̄a ra häi Egipto, ne mí 'b̄urp̄a tengu ȳa n'dan'yo j̄a'i. Ne nu Oj̄a b̄aya bá j̄uc'̄u nangue rá ts'edi b̄a mi 'b̄u. ¹⁸ Ne madague'a him madí d̄äp Oj̄a ȳá mb̄ai ɛ 'b̄u mín 'yo mb̄e nyote nj̄eya b̄a ma'ueni ɛ, p̄e guehma bin ja rá yemb̄ai Oj̄a. ¹⁹ Ne bi un'na ra häi Canaán ɛ ma mi'israelh̄a gue di manda z̄ɛɛ, 'b̄u mí jua'a bi hyo'̄u yoto ȳa nde x̄mí 'b̄urp̄a. Ne bin z̄am b̄a ma mi'israelh̄a b̄aya. ²⁰ Nu Oj̄a b̄aya bi japi bim 'b̄uh ȳá z̄ɛ'mi, ne goho ciento ne yote ma'd̄et'a nj̄eya madí manda ma mi'israelh̄a, asta gue'b̄a go míman 'b̄uh ra p̄ongahȳa Samuel. ²¹ M'bejua bi ndese ȳa j̄a'i n'da ra hmuts'ut'abi di manda ɛ. Ne bi jap Oj̄a a ra Saúl dim hmuts'ut'abi b̄aya. Nu ra Saúl, rá ta a ra Cis, gue r̄ám bomb̄ota ra Benjamín mí 'b̄uh maya'b̄u. Ne nu'a ra Saúl bim hmuts'ut'abi yote nj̄eya. ²² Nu'b̄a mi 'uec Oj̄a ra Saúl b̄aya, bi japi bim hmuts'ut'abi ra David. Ne mi man Oj̄a, bi 'ȳɛna: “Nuna ra David, rá ts'ant'̄u a ra Isaí, ɛmm̄e dín numanho, nguetho da 'yørca a ma p̄ähä ne 'b̄e'a ḡätho dín nde,” bi 'ȳɛn Oj̄a, bi 'ȳɛn'a ra Pablo 'b̄a mín zo'̄u ȳá mijudíoñh̄a b̄a ra hnini Antioquía, ra häi Pisidia.

²³ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'ȳɛna:

—Ne gue'a ra David r̄ám bom'b̄eto na ra Jesús gue bá p̄encah̄a Oj̄a, ma p̄orp̄ateh̄a dȳa israelh̄a, dȳa judíoñh̄a, tengu mí man Oj̄a maya'b̄u. ²⁴ Ya ma guep̄a di d̄amp'rá 'b̄efi ra Jesús, nu ra Xuua mí xih ma mi'israelh̄a gue dín xixȳa to'o ḡätho bi p̄äh ȳá mb̄ai nangue ȳá ts'oqui. ²⁵ Nu'b̄a mi ts'utho da du a ra Xuua, nu'a mí mam buya: “Nu'a gá b̄ɛmh̄b̄a gue guecä p̄e hinga guecä. P̄e m'bejua ba ɛɛ, ne hin dí s̄ucä tengu a, nguetho ɛmm̄e x̄un h̄ɛts'i rá ts'edi a,” mí ɛn'a ra Xuua, bi 'ȳɛn'a ra Pablo.

²⁶ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'ȳɛna:

—Man 'yoh̄a ah̄a, ȳám bom'b̄etoj̄a ra Abraham, ne mi'da ah̄a gue ne'ah̄a guí numansuh̄a Oj̄a, guej̄a bá p̄encah̄a na r̄ám hma Oj̄a, ne i ma hague dán z̄ä di p̄øj̄u. ²⁷ P̄e nu ma m̄enguh̄a mí 'b̄urp̄a Jerusalén, ne ȳá ngurpi ɛ, him mi p̄adi gue gue'a ra Jesús mí

o't yu pøngahya, madague'bu i hmam bu ja ma nijahu gätho yu pa ran säya. Janangue'a bi 'yørpa ra Jesús tengu män t'o't'i 'bu mí yapi gue da hyo. ²⁸ Nu ra Jesús nte min dupate, pe bi si'a ra Pilato gue di manda da tho. ²⁹ Ne nu'bu mí 'yørpe 'be'a gätho män t'o't'i bu ja rá m hman Oja, ne m'bejua buya bi mba ma ca'mi bu ja ra pont'i, ne bi t'ägui. ³⁰ Pe nu Oja m'bejua ts'u bi xoxpu 'bu'u xun du. ³¹ Ne nu yun 'yohu män 'yohu mam'bet'o a ra Jesús 'bu mí nexpu ra häi Galilea, ne bi mba bu ra dahhini Jerusalén, ne guet'u i xih yu ja'i u ya.

³² Necä'be dí xi ahü ya nangué ra Jesús, ran ho ma'da'yo gue'a mí xi Oja u ma bøtahü 'bu mí ma gue 'be'a majuani din ja. ³³ Ne gue'a bin ja a ya. Gue bi jacuahü 'bu mí xox'a ra Jesús, gue gueju dyum bom'betöju u bi xi Oja majuani. Tengu män t'o't'i bu ja rá m Hman Oja, ná yoho ra Salmo, i éna: “Nuya nam pa ya, dí é'ts'i'i, da nu'u yu ja'i ya gue majuani ma Ts'unt'u i,” mí é n Oja 'bu mí 'yéna, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁴ Ne xø bi 'yén'a ra Pablo:

—Ne bi xox Oja a ra Jesús 'bu mí du, ne hin da du mahøn'a. Ne gue'a bi man Oja, 'bu mí 'yéna: “Dat'a ra hoganjapi ga 'da'i tengu dá xih majuani ra David,” bi 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁵ Ne xø bi 'yéna:

—Ne gue'a bi mam bu man'da ra Salmo gue bi 'yo't'a ra David, bi xi Oja: “Hin gui jap'a ni Hoga Ts'unt'u da 'ya a rá ngøc'yei,” bi 'yém bi. ³⁶ Pe nu ra David nu'bu mí jua'a rá 'befi ngue bi 'yørpa rá pähä Oja gätho mí 'bucua ja ra häi, bi du. Ne 'darpu yun 'yägui yu bøta bi t'ägui, ne bi 'ya bu rá ngøc'yei a buya. ³⁷ Pe nu'a rá ngøc'yei ra Jesús, bi xox Oja a, him bi 'ya a. ³⁸ Ma cu ahü, dín nde ahü gui pähmü, nangué ra Jesús i jajü ra punbi nangué ma ts'oquihü, ne gue'a dí xi ahü a ya. ³⁹ Hønt'a go to'o gahü ga döp ma mbühü a ra Jesús, din jajü ra punbi gätho ma ts'oquihü. Ne madague'a dí øthü yun t'èdi ra Moisés bi xi Oja, pe hinga gue'u dí punga ma ts'oquihü u. ⁴⁰ Dami 'yéc'yéihü ra Cristo ya, janangue'a hin gui nuhü 'be'a bi man yu pøngahya bu ja rá m Hman Oja, nu'bu mí ma:

⁴¹ Damin 'yomfènihü ts'u a gnán thennate thohü,

nguetho dí øt'ä n'da ra 'befi nuixte yu pa jabüya gui 'bühmbü.

Pe nu'bu hin gui 'yéc'yéihü 'bu 'bo'o i xi ahü, gui hyonya thohohü 'bu bi mba ma un'ni ahü, ne gui tuhü buya.

Gue'a mí man yu pøngahya 'bu mí 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴² Ne nu'bu mí bøm bu ja ra nija ra Pablo ne'a män 'youi, ne nu'u 'da gue madim peti bu bi 'yöp ra mate gue da xih mahøn'a 'bu ni yoto u, tengu xí xih ya. ⁴³ Ne nu'bu mí gua'a ram peti bu ja ra nija, xun ngu yu mijudíohü ne'u i éc'yei tengu yu judío, bi den'na ra Pablo ne ra Bernabé. Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi xifi ngue di thoqui da 'yéc'yéi ra Jesús, gue dí 'dajü rá mate Oja a.

⁴⁴ Janangue'a nu'bu mí zøn'a hyäto pa buya, ngue ra pa ran säya, mbé gätho na ngu yu ja'i 'bupü ja ra hnini bim peti bu, ngue da 'yøh rá m Hman Oja mahøn'a. ⁴⁵ Pe nu'bu mí nu'u yu judío ngue ní mba bu ja yu nija gätho yu ja'i, ne bin seya u buya. Ne bin junthü ra Pablo ne mí é n'u him majuani a bi ma, ne bi c'aman'u a. ⁴⁶ Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi hyut'ran zambüi ne nts'edi bi ma:

—Bi zän Oja m'bet'o thoho bi sijü rá m Hman Oja dyu judíohü, ne hin gá hyämhbü. Janangue'a hin nin sähü gui hyämhbü ra temazai. Pe ga mbähmbe ga xihmbe yu ja'i hing yu judío ya. ⁴⁷ Nguetho ra Hmu mahéts'i bi mbencähe ne mi ma:

Ya dá penh'nahü gui xihmbü yu ja'i hing yu judío, din ja ran nequi yu mbüi.

Ne gätho ra ximhäi gui mamhbü hague dán zä ga yänba yu te yu ja'i,

ne gue'a bi xije ra Hmu a, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴⁸ Ne nu'bu mí 'yøh yu ja'i ngue hing yu judío 'be'a bi man ra Pablo, bin johya yu mbüi, ne bi 'yéna:

—Xun ho rá m Hman Oja, bi 'yén'u.

Ne bi 'yéc'yéi to'o gätho män thahni gue din t'un'na ra temazai. ⁴⁹ Ne nu rá m Hman Oja, ya gätho bu ja ra häi Pisidia bi hma.

⁵⁰ Pe nu'u 'da yu judío bi parpa u 'da yu xisu, gue'u 'da mí søm bu ja yu nija ne mí pa nt'èspi bu ja ra hnini, ne'u mí da yun 'yohü gue yu ngurpi bu ja ra hnini. Ne nu'u bi ucpa ra Pablo ne ra Bernabé buya, ne bi xifi da

bøm bꞤ ja yá häi. ⁵¹ Janangue'a nu ra Pablo nε ra Bernabé bi huac yá gua yꞤ fonthäi, ngue n'da ra hmεpya nde da ma, da nu rán theui a bi 'yøt'Ꞥ. Nε bi mba bꞤ ja ra hnini Iconio bꞤya. ⁵² Pε nu yꞤ 'yεc'yεi bꞤ Pisidia εmme bin johya, nε bi hya ra ts'edi xꞤn ho nanguε rá Hogandahi Oja.

14

Ra Pablo nε ra Bernabé nubꞤ ra hnini Iconio

¹ NubꞤ Iconio, bi yꞤrꞤ ra Pablo nε ra Bernabé bꞤ ja yá nijá yꞤ judío, nε bi mam bꞤ a ráꞤ Hman Oja. Nε bi ma xꞤn ho, janangue'a xꞤn ngu yá mijudíoꞤ bi 'yεc'yεi, nε'Ꞥ yꞤ já'i gue hing yꞤ judío. ² Pε nu'Ꞥ 'da yꞤ judío ngue him bi 'yεc'yεi εmme madin 'yꞤthꞤ Ꞥ hing yꞤ judío, bim parbi da zꞤ'Ꞥ yꞤ 'yεc'yεi. ³ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé nya'a bim 'bꞤrꞤ, nguetho xꞤn ngu bi 'yεc'yεi bꞤ, nε bi hyut' ran zambꞤi bi ma nanguε ra Hmu mahçts'i. Nu ra Hmu bi un yá ts'edi Ꞥ ngue da 'yøt' yꞤ hmεpya nε yꞤn t'øt'e nuixte, guerꞤ da bah yꞤ já'i, Oja in 'yohꞤ ra Pablo nε ra Bernabé. ⁴ Pε nu yꞤ já'i bꞤ ja ra hnini bin heque. 'Da'Ꞥ bi dꞤn yꞤ judío hing yꞤ 'yεc'yεi, nε 'da'Ꞥ bi dꞤn ra Pablo nε ra Bernabé. ⁵ Janangue'a, nu yꞤ ngꞤrꞤ bꞤ ja ra hnini bi un ran t'çdi Ꞥ hing yꞤ 'yεc'yεi, yꞤ judío Ꞥ'da, hing yꞤ judío Ꞥ 'da, gue da zꞤ'Ꞥ, nε di bat'ado Ꞥ. ⁶ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé, 'bꞤ mí badi 'be'a nde da 'yørpe, bi 'dagui, bi mba bꞤ ja ra hnini Listra, nεrꞤ ra hnini Derbe nubꞤ ra häi Licaonia. Nε bin 'yo gätho ra xεqui bꞤ. ⁷ NεrꞤ bá mam bꞤ rán ho ma'da'yo ra Cristo bꞤ Ꞥ.

Bi mba ma bat'ado ra Pablo bꞤ Listra

⁸ NubꞤ ja ra hnini Listra mí 'bꞤrꞤ n'da ran 'yohꞤ, ra dogua, ngue ya xín jabꞤ 'bꞤ mim 'bꞤi. Nε mí hurꞤ nguetho hin jam'bꞤ bin 'yo. ⁹ Nu ran 'yohꞤ i øde 'be'a bi man ra Pablo. Nu'Ꞥ mí hyçt a ra Pablo, mí paði 'be'a míꞤ bꞤn'a zꞤ dogua, ngue ya i çc'yεi gue dí hocpa rá gua ya. ¹⁰ Janangue'a nu ra Pablo nts'edi bi ma:

—Ndants'i gam 'bäi.

Nu ran 'yohꞤ bꞤya 'bex bi zägui bin 'yo.

¹¹ Nε nu'Ꞥ yꞤ já'i, nu'Ꞥ mín nu 'be'a bi 'yøt'a

ra Pablo, nts'edi bi mbafi, nε bin ya yá nde 'Ꞥ licaonia, bi 'yεna:

—Nuya yꞤ oja ya, pε bi nεqui tengu'bꞤ yꞤn 'yohꞤ, bi zøcua ja ra häi dí 'bꞤhmbꞤ, bi 'yεn'Ꞥ.

¹² Nu ra Bernabé bi 'yεmbi tengu rá thuhu yá oja zεhε ra Júpiter, ximangutho a ra Pablo bi 'yεmbi tengu rá thuhu yá oja zεhε ra Mercurio. Nguetho man'da mi ya'a ra Pablo, nε i εmbi rá pøngahya ra Júpiter a ra Mercurio. ¹³ Nu'a ra mbäjä bꞤya, ngue mí pεp'a yá oja Júpiter, mí ja bꞤ n'da ra ngu bꞤ ndehnini, guerꞤ mí thande ra Júpiter yꞤ já'i. Nu'a ra mbäjä nε'Ꞥ 'da yꞤ já'i bá si yꞤn dani guerꞤ 'bꞤh ra Pablo nε ra Bernabé, εmbi ra Mercurio nε ra Júpiter, gue da hyo yꞤn dani da mbøspe. Nε bá çá yꞤ dønı, gätho da mbøspe. ¹⁴ Pε nu'Ꞥ mí bah ra Bernabé nε ra Pablo 'be'a i nde da 'yøt'Ꞥ yꞤ já'i, bi yꞤrꞤ 'bꞤh yꞤ já'i, bi dꞤn yá pahni, ndepe da bah yꞤ já'i hingui numanho 'be'a nde da 'yøt'Ꞥ, nε bi 'yεmbi:

¹⁵ —N'yohꞤ ahꞤ hanja ngubꞤ gnı 'yøthꞤ. Nguetho dyán 'yohꞤ thoho'be, pε bá ε'be ua gue dın nde ga xi a'be gui 'yεs'hꞤ 'be'a guı øthꞤ, nguetho säti thoho 'be'a guım bεmhꞤ. Nde'bꞤ gui 'yεs'hꞤ gnı thandehꞤ Ꞥ guı εmfꞤ yꞤ oja ua ja ra häi, nε gui thandehꞤ majuani Oja. Nguetho gue'a bi 'yøt' mahçts'i nεcua ja ra häi nε ra dejä nε gätho i ja ua. ¹⁶ Nu'Ꞥ yꞤ pa bi thogui, Oja bi hyetho yꞤ já'i da 'yøzεhε yá pähä zεhε. ¹⁷ Pε nu Oja bꞤya zai i urcahꞤ rá hogan 'yomfçni i ørcahꞤ, gue bí pꞤnh ra 'ye nε di japi din ja ma huahihꞤ, nε di 'dajꞤ 'be'a dí sihꞤ nε di 'dajꞤ ran johya ma mbꞤihꞤ, bi 'yεn'a ra Pablo.

¹⁸ Madague'bꞤ ngubꞤ mí man ra Pablo, pε xꞤn hçi bꞤ í hεcpa yꞤ já'i gue hin da mbøspe.

¹⁹ Pε bi zøm bꞤ 'da yꞤ judío bá nεxpꞤ ra hnini Antioquia bꞤ ja ra häi Pisidia, nεrꞤ Iconio, nε nu'Ꞥ bi parba yꞤ já'i da zꞤh ra Pablo nε ra Bernabé. Nu yꞤ já'i bꞤya bi bat'ado ra Pablo nε bi gꞤrꞤ häi, bi hyøn'a thi bꞤ ja ra hnini, nε εmbi gue ya bi du. ²⁰ Pε nu'Ꞥ mí zøh yꞤ 'yεc'yεi bꞤ 'bꞤn'a ra Pablo, bi ndants' pꞤya, nε bi mba mahøn'a bꞤ ja ra hnini. Nu'Ꞥ mí hyax bꞤya bi mbε ra Bernabé bꞤ ja ra hnini Derbe.

21 Nub_u ja ra hnini Derbe bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne x_un ngu bi 'yεc'yεi. Ne nub_uya, nu ra Pablo ne ra Bernabé bá ne xp_u, bi thoh mahōn'a b_u ja y_u hnini Listra ne Iconio ne p_u Antioquía b_u ra häi Pisidia.

22 Guep_u bi thoqui bi h_ut ra ts'edi yá mb_ui y_u 'yεc'yεi, ne bi xifi di thocta a dí 'yεc'yεi, nguetho gátho to'o da y_urp_u di manda rá ts'edi Oj_u, jatho da nu x_un ngu y_un _umbi.

23 Ne nub_uya nu ra Pablo ne ra Bernabé bi 'yε't' yán ts'ihmε 'b_u mí huan'd_u din ngarp_u n'da ngu n'da b_u ja y_um peti. Ne bi 'y_up Oj_u ngue da mbäx'_u y_u ngarp_u. Ne bi d_up'a Oj_u _u gátho na ngu _u y_u 'yεc'yεi gue di jamansu, nguetho bi 'yεc'yεi Oj_u _u.

Bá peng b_u ra Pablo ne ra Bernabé b_u Antioquía ra häi Siria

24 Ne nub_uya ra Pablo ne ra Bernabé bi thop_u ra häi Pisidia ne bi zōm b_u ra hnini Perge nub_u ra häi Panfilia. 25 Ne guep_u bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. M'bejua b_uya bi mba b_u ra hnini Atalia. 26 Guep_u bi hyu ra barco bi mba b_u Antioquía b_u ra häi Siria, guep_u ra mb_udi xí un Oj_u yá 'bεfi _u, ne xí t'äp rá m fäts'i Oj_u _u. Ne nuya bi juah ya. 27 Nu'b_u mi zōm b_u, bi ma dim peti y_u 'yεc'yεi, ne bi xifi gátho bi 'yōt'e ngue bi zε'a Oj_u, ne bi xifi ne'_u hing y_u judío bi jap Oj_u bi 'yεc'yεi. 28 Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé, nya'a bim 'b_uhmb_u y_u 'yεc'yεi b_u b_uya.

15

Bim peti y_u ngarp_u b_u Jerusalén

1 Nu'_u y_u pa _u bi zōm b_u Antioquía 'da y_un 'yoh_u bi ne xp_u ra häi Judea. Ne sä bi xí'_u y_u 'yεc'yεi hing y_u judío ngue hingui sä dim pō'a n'da 'b_u hinga nthεqui yá xifani, tengu bi xänba ra Moisés _u y_u judío. 2 Nu ra Pablo ne ra Bernabé nts'edi bin junth_u _u, janangue'a bi t'εmbi da mba b_u Jerusalén, ne'_u mi'da y_u 'yεc'yεi, din y_uh_u b_u yá 'bäih_u ra Cristo ne'_u mi'da y_u ngarp_u b_u, nangue 'bε'a bi man'_u y_un 'yoh_u.

3 Janangue'a nu'_u y_u 'yεc'yεi b_u Antioquía bin 'yεhmb_u b_uya, bi mbεnp_u ja ra 'yu _u. Ne nu'b_u mi hy_ux ra 'yu ní mba Jerusalén, bi thop_u ja ra häi Fenicia ne p_u ra häi Samaria. Ne nub_u bi thogui, bi xih y_u 'yεc'yεi ngue bi hyε'_u yá t'εc'yεi zεhε _u hing y_u judío, ne

bi dεn ra Cristo. Ne nu'b_u mí 'yō'_u y_u cu nangue ra Cristo 'bε'a bi man ra Pablo, bin johya b_uya.

4 Nu ra Pablo ne ra Bernabé ne'_u mín 'yoh_u b_uya, bi zōm b_u Jerusalén. Ne nu yá 'bäih_u ra Cristo ne'_u mi'da y_u ngarp_u mi 'b_up_u, ne gátho mi'da y_u 'yεc'yεi, bin johya 'b_u mín nu'_u, ne bim petih_u. Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé bi ma gátho 'bε'a bi 'yōt'e, ngue bi zε'a Oj_u 'b_u mí xi'_u hing y_u judío. 5 Pε 'da'_u y_u judío, y_u fariseo _u ngue mí εc'yεi, bim 'bäi ne bi 'yεna:

—Jatho da mba nthεqui yá xifani y_u 'yεc'yεi gue hing y_u judío, ne da sifi da 'yōt' yán t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'_u.

6 Nu'_u yá 'bäih_u ra Cristo b_uya, ne'_u mi'da y_u ngarp_u, bim peti ngue bin 'yän'd_u 'bε'a man'da x_un ho da 'yōt'e. 7 Ne nu'b_u nya'a thoho madín 'yomfεni _u, bim 'bä'a ra Pedro, ne bi 'yεna:

—N'yoh_u ah_u, guí p_uhmb_u gue maya'b_u ts'_u bi xicä Oj_u n'dand_u gue ga xi'_u da y_u j_u'i hing y_u judío ran ho ma'da'yo. Ne nangue dá mangä, bi zä bi 'yōde ne bi 'yεc'yεi. 8 Nu Oj_u gue i p_urpa yá mb_ui y_u j_u'i, bi jaj_u ga p_uhmb_u i sin'_u hing y_u judío, nguetho bi un rá Hogand_uhi Oj_u _u, tengu bi 'daj_u dy_u judío. 9 Nu Oj_u him bi 'yōt'a n'da ran heque nanguej_u dy_u judío ne'_u hing y_u judío, pε ne'_u bi japi bi bo yá mb_ui ngue bi 'yεc'yεi. 10 Nuya hanja guí εmh_u hin da zin Oj_u _u gue him bi 'yōt' yán t'εdi ra Moisés, pε ya bi zin Oj_u _u. Nguetho guí εmh_u i jatho da 'yōt'_u y_un t'εdi, tengu'b_u gui hyōspah_u n'da ra 'beni, gue hin dá häth_u, xinga gue'_u mam bombōtah_u xtá hyät'i, bi 'yεn'a ra Pedro.

11 Ne xō bi 'yεna:

—Pε nuj_u dí εc'yεih_u ngue da mba ma pōhōgäh_u nangue rá mate ra Hmu Jesús, ngutho'_u hing y_u judío, bi 'yεn'a ra Pedro.

12 Ne nub_uya bi y_u ra Bernabé ne ra Pablo, ne bi xi'_u 'bε'a gátho bi 'yōt'e nangue rá ts'edi Oj_u, y_u hmεpya ne y_un t'ōt'e nuixte ngue bi 'yōrp_u 'b_uh y_u j_u'i hing y_u judío. Ne gátho ná y_u'_u njom bin y_u. 13 Nu'b_u mí gua'a bi ma ra Pablo ne ra Bernabé, nu ra Jacobo Santiago bi 'yεmp'_u madim peti b_u:

—N'yoh_u ah_u gui 'yōhmb_u ya 'bε'a dí mangä. 14 Nu ra Simón Pedro ya bi xij_u ha

ín ja Ojã ra mbãdi bi huahn'ni 'da yu ja'i hing yu judío ngue da 'yεc'yεi. ¹⁵ Nε ngutho bi man yu pøngahya 'bu maya'bu, 'bu mi 'yo't'i 'be'a bi man Ojã.

¹⁶ Bi 'yεna:

M'bejua gua pengã mahøn'a, nε ga japi din thãndegui mahøn'a tengu mi thãndegui nu'bu mí 'buh ra David.

Tengutho 'bu di hoc mahøn'a n'da ra nijã gue xun yøt'e.

¹⁷ Nε gãtho mi'da yu ja'i da hyongui, guecã dra Hmu mahεts'i.

Gãtho to'o yu ja'i hing yu judío ngue ma mbeti u, da hyongui.

¹⁸ Njabu bi man Ojã maya'bu nε bi japi bi fãhya gue'bu go maya'bu.

¹⁹ Janangue'a dí xi ahε ya, εn'a ra Jacobo, nde'bu hin te ga xihmbu da 'yøt'a xun hεi u hing yu judío, gue nu'u xí hyεε yá t'εc'yεi nε i ten'na Ojã. ²⁰ Pε ga othu n'da ra søcuã, nε ga xihmbu u da hyεgui gãtho yún t'øt'e yu hmite, nε hin da 'yøt' yun 'yomt'εni, nε hin da za ra ngø gue him bi bøn rá ji 'bu mí tho, nε hin da zi ra ji. ²¹ Janangue'a hin di unba yá mbai to i ten yún t'εdi ra Moisés, nguetho xun ngu yu jεya xí thogui i hmam bu ja yá nijã yu judío yún t'εdi ra Moisés, gãtho yu hnini i hma 'bu ra pa ran ts'äya, bi 'yεn'a ra Jacobo.

²² Gãtho yu 'yεc'yεi nε yá 'bãihε ra Cristo nε mi'da yu ngurpi bi numanho 'be'a bi man'a ra Jacobo. Nε mi εn'u gue da thanh'ni 'da da 'behni da mbähã ra Pablo nε ra Bernabé bu Antioquía. Nε bi thanh'na ra Judas t'εmbi Barsabás nε ra Silas, nε gue'u 'da yá ngurpi yu 'yεc'yεi u. ²³ Nε nu ra søcuã ngue bi gats'i bi ma:

“Nugãhe, ma 'bãigãhe a ra Jesucristo, nε mi'da gãhe gue dyá ngurpigãhe, nε gãtho ni cuje nanguε ra Cristo, dí pen'nahε ra søcuã, ma cu ahε, nε dadí zεngua ahe. Dadín cuhε nanguε ra Cristo gyu ja'ihε ngue hin gyu judío hεi guí 'buhmbu bu Antioquía, nεpu gãtho ra häi Siria nεpu ra häi Cilicia. ²⁴ Nugãhe dá øhmbe ngue 'da yun 'yohu bi nεxua bi mba bu, nε bi pat'ahε nε bi xi ahε ngue jatho da mba nthεqui ni xifanihε nε gui 'yøthu rán t'εdi ra Moisés. Pε nu'u hin dá penhdãhe u. ²⁵ Nugãhe dám petihe nε dá sãnhde 'da yun 'yohu da mbähã ra Pablo nε

ra Bernabé. ²⁶ Nu ra Pablo nε ra Bernabé εmme dí numanhohe, nguetho hingui su din 'yo bu hapu εna da tho, ngue da ma nanguε ma Hmuhε ra Jesucristo. ²⁷ Nε dá penhde ra Judas nε ra Silas da xi'asεhε 'be'a dá othe. ²⁸ Nguetho rá Hogandãhi Ojã bi xije, nε dá numanhohe, ngue hin ga 'da ahε mi'da yun t'εdi xun hεi gui 'yøthu nanguε yún t'εdi ra Moisés. Hønt' ya zε ts'u yun t'εdi dá ot'ahe. ²⁹ Nuya dí xi ahe ya, ngue hin gui sihu 'be'a bi 'bøspa yu hmite, xinga gue ra ji gui sihu, xinga gue gui sahu ra ngø gue him bi bøn ra ji 'bu mi tho. Nε hin gui 'yøthu yun 'yomt'εni. Nu'bu gui hyehmbu gãtho 'be'a dí xi ahe, xun ho 'bu. Ojã da mbãx ahε. Nε hønt'a dí xi ahe ya,” bi 'yεn'a ra søcuã bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago 'bu mi ja ram peti bu Jerusalén, bi gax ra Pablo.

³⁰ Nε nubaya, bi mbähã ra Pablo, ra Bernabé, nε ra Judas, nε ra Silas bu ja ra hnini Antioquía. Nu'bu mí zøm bu, bi ma dí peti yu 'yεc'yεi nε bi dá ra søcuã buya. ³¹ Nε nu'bu mí nu'u 'be'a mí mam bu ja ra søcuã, bin johya yá mbai nanguε ran zofu bi sifi, ngue bi hyurpa yá mbai. ³² Nu ra Judas nε ra Silas, nε'u, yu pøngahya u. Nε nanguε rán zofu u bi hyurpa yá mbai yu 'yεc'yεi. Nε bi mbäts'i da 'yεc'yεi xun ho. ³³ Nu ra Judas nε ra Silas bim 'buru Antioquía 'da yu pa. M'bejua bin 'yεte yu 'yεc'yεi, bi mbehni da mbeng bu 'bu'u ngue bá penhdε. ³⁴ Nε m'bejua him bi nde bi mbeng bu ra Silas, nε bá copu Antioquía. ³⁵ Nε ra Pablo nε ra Bernabé bi gopu Antioquía. Nu'u nε'u gãtho mi'da yu xãnbate bin xãnbate bu, nε bi mamp'a rám Hman ra Cristo.

Náyondj bi mba n'danni ra Pablo, bi man rám Hman Ojã

³⁶ Nu'bu mí tho'i 'da yu pa, ra Pablo bi 'yεmp'a ra Bernabé:

—Ga mbe bu ja n'da ngu n'da yu hnini xtán 'youi xtám mammi rám Hman Ojã. Ga nuui ma cuhε nanguε ra Cristo 'be'a di ja'u.

³⁷ Nu ra Bernabé bi nde da zix'a ra Xuua Marcos. ³⁸ Pε nu ra Pablo him mi nde da zix'a, nguetho nu'a bi 'dapu Panflia, nε him bi thoc rá 'befi bu. ³⁹ Nε hinga 'da'angu bi bεmmi nε bin heque. Nu ra Bernabé bi zix'a ra Marcos bi hyu ra barco í mba bu ra t'uhäi Chipre. ⁴⁰ Nu ra Pablo bi huanh'na

ra Silas ngue da mbe. Ne nu yu 'yεc'yεi bu Antioquia bin yahu Oja, bi 'yap ra mate Oja nangu'e. Bi mba buya. ⁴¹ Ne nu' u bi thoru ra hai Siria ne ru Cilicia, ne nya'a ts' u bim 'buru haru bi thogui, gue bi hat ra ts'edi xun ho yu 'yεc'yεi bu.

16

Nu ra Timoteo bin 'yohu ra Pablo ne ra Silas

¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi mba bu ra hnini Derbe ne ru Listra. Ne bin timbu bu n'da ra 'yεc'yεi, ra Timoteo na. Nu ra mbe ra judio, ne ra 'yεc'yεi a, pe nu ra ta, ra mengu bu Grecia a. ² Nu yu 'yεc'yεi bu Listra ne ru Iconio bi mamango nangu'e ra Timoteo. ³ Ne nu ra Pablo bi nde din 'youi a, janangu'e a bi hycpa ra xifani, gue hin di ut' yu mbu yu judio. Nguetho gatho yu judio 'buru i padu ngue ra ta ra mengu bu Grecia a. ⁴ Ne gatho yu hnini bu bi thogui bi xih yu 'yεc'yεi da 'yot'e 'be'a bi man ra Jacobo ne yu 'baihu ra Cristo ne yu ngurpi yu 'yεc'yεi bu Jerusalen, ngue 'be'a xun ho da 'yot' u hing yu judio. ⁵ Ne gatho yu 'yεc'yεi bi thochtatho bin te yu mbu nangu'e 'be'a bi 'yεc'yεi. Ne mpa 'bu mpa 'bu man'da i hux'a na ngu yu 'yεc'yεi.

Nu ra Pablo bi 'uj tengu'bu n'da ra mengu Macedonia

⁶ Nu' u bi thoru ra hai Frigia ne ru ra hai Galacia buya, nguetho him bi jap'a ra Hogandahi Oja xta man ram hma bu ra hai Asia. ⁷ Nu' bu mi zom bu ra hai Misia ena xta mba bu ra hai Bitinia, pe nu ra Hogandahi Oja xinga gueru bi japi da mba bu. ⁸ Bi thoru ja ra hai Misia buya, bi mba bu ra hnini Troas bu ndendeja. ⁹ Ne nubuya nu ra Pablo bi nu n'da ran t'uti 'bu min xui, tengu'bu ra t'i, ena gue'bu n'da ran 'yohu ra mengu Macedonia mi 'baru ja ra hmi, ne bi 'yεmbi: "Ba εcua ja ra hai Macedonia ne gu zeje ts' u," bi 'yεna. ¹⁰ Ne nugä dra Lucas, di ot'a ra socu i ja ua, din nde ga mbahmbe bu ra Pablo. Ne nangu'e a bi t'ut'a ra Pablo, janangu'e a 'bex dan sahe ga mbahmbe bu ja ra hai Macedonia, nguetho da haxhe njuani ngue'a Oja bi zoncähe bu, in ndeje ga mamhbe bu ran ho ma'da'yo di yaju a.

Bi zom bu Filipos ra Pablo ne ra Silas

¹¹ Nu' bu ma pomhbe bu Troas da huhe n'da ra barco ne njuantho da uenthe bu ja ra t'uhai Samotracia gue i jabu made ra deja. Nu' bu mi hyats'i da thohmbe bu Neapolis. ¹² Da nexhe bu Neapolis buya ne da somhbe bu ra dahhini Filipos, ran guat'i ra hai Roma. Nu ra hnini Filipos man'da ja ra ts'edi xinda gue mi'da yu hnini bu ra hai Macedonia. Ne dam 'buhmbe bu 'da yu pa. ¹³ Ne nu' bu ra pa ran saya da pomhbe bu ja ra hnini, da mbahmbe bu ja ra ndendathe gueru zant'a min yahu Oja yu ja'i. Ne da huhmbe bu, da xihmbe ram Hman Oja u yu xisu ngue madim peti bu. ¹⁴ Ne nu n'da ra xisu i Lidia ra mengu bu Tiatira, bi 'yode 'be'a da mamhbe. Nu'a ra Lidia ra mbä'böt'e na, i pa ra 'böt'e xun jupoi ngue xun ho. Nu'a i εc'yεi ne mi numansu Oja, janangu'e a bi xocua ra mbu da 'yode xun ho 'be'a bi man'a ra Pablo. ¹⁵ Nu ra Lidia bin xixya buya ne gatho 'buru ra ngu. M'bejua bi xicähe:

—Nu' bu gu ena majuanu di εc'yεi ra Hmu mahets'i, ba εhmbu ua ja ma ngu gam 'buhmbu ua 'da yu pa, bi 'yεnje.

Ne bi 'yorcahe ts'edi janangu'e a da mbahmbe.

¹⁶ N'da ra pa nu' bu ma mbahmbe bu zai bi yahu Oja yu ja'i, dan c'athe n'da ra hmute ra 'yεhe. Nu'a man ra 'yode nangu'e ra zithu min 'youi, ne mi taha xun ngu ra mbeti di un'du yu hmu. ¹⁷ Nu'a ra hmute mi ten'na ra Pablo necähe. Bi mbafi bi 'yεna:

—Nuya yun 'yohu, yu mbe fi Oja nuixte thoho, i xangahu hague dan za dam pøhmbu, bi 'yεna.

¹⁸ Ne xun ngu yu pa ngubu mi ot' ra hmute. Madi xombu ra Pablo ne bi xi'a ra zithu min 'youi ra hmute:

—Nangu'e ra thuhu ra Jesucristo dami pøm bu ra mbu na ra hmute, bi 'yεmbi.

'Bexque bi bon ra zithu buya.

¹⁹ Nu' bu mi pah yu hmu ra hmute gue him man za da dap ran zäbi, bi bent'a ra Pablo ne ra Silas, ne bi zixru ja ra tai gueru 'buh yu ze'mi. ²⁰ Ne nu' bu mi da bu 'buh yu ze'mi, bi 'yεn' u:

—Nuya yun 'yohu 'bucua, yu judio ya. Ne in nde di ts'on yu ja'i 'bucua ja ma hninihu.

²¹ Ne i man yun t'ot'e gue hingui sa ga øthu,

nguetho nuja dyu romanohu. Ne hin'yuh man t'edi ga othu a i xijuh, sa bi 'yenu yuh yapate.

²² Ne bi munts' yuh ja'i ngue nde da zuhu. Nu yuh ze'mi buya, bi manda da 'bocua yuh pahni, da mba m'bei ra Pablo ne ra Silas. ²³ Ne nu'bu mi juadi ngue emme xi 'bei, bi mba njot'i bu ja ra fadi. Ne bi sih ra mbangoxthi da mbadi xun ho. ²⁴ Nu'bu min t'un ran t'edi ra mbadi bi zixpu man'da mbo. Ne bi zemba yuh gua bu ja ra fadiza.

²⁵ Nu'bu mi zom made ra xui buya, nu ra Pablo ne ra Silas min yahu Oja ne bin tuh yuh thuhu Oja. Ne gatho mi'da yuh ofadi mi ode. ²⁶ Ne 'dahmantho 'bu mi mbudi bin ja n'da ra 'yanhai, gue'bu go mi guhni yuh guangu ra fadi. Gatho yuh jut'i bin xozehe ne gatho yuh t'egui man that'i yuh ofadi bin xozehe. ²⁷ Ne nu'bu mi nuh ra mbangoxthi ra fadi, bi nu gatho nsoqui yuh goxthi, bi guh ra juai buya gue nde xtinhoyose, nguetho mim beni ngue embi gatho xi 'da'uh yuh ofadi. ²⁸ Pe nu ra Pablo nts'edi bi mba't'i, bi 'yembi:

—O gadin unba zehhe nguetho gatho di 'bucähe ua.

²⁹ Ne nu'a ra mbangoxthi buya bi 'ya'a n'da ra sibi, bi yurpu mbo, ne emme di fet'i nguetho min su. Ne bi yorpu ja ra gua ra Pablo ne ra Silas. ³⁰ Ne bi gurpu thi u, ne bi 'yanni:

—N'yohu aui 'be'a sa ga ot'a nguepu da za dam pöcä, bi 'yena.

³¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi 'yembi:

—Dami dap ni mbui ra Hmu, ra Jesu-cristo, di pun'na ni ts'oqui, ne da zimanho i, ne'uh gatho 'burpu ni ngu, 'bu di dap yuh mbui a, bi 'yembi.

³² Nubuya bi xih ran ho ma'da'yo ra Cristo ne gatho 'burpu ra ngu. ³³ Ne nu'a ra mbangoxthi ne gatho 'burpu ja ra ngu bin xixya a ra xui a. ³⁴ Nu'a ra mbangoxthi buya bi zix'a ra Pablo ne ra Silas bu ja ra ngu, ne bi 'uini. Ne'a, ne gatho 'burpu ja ra ngu emme bin johya nguetho bi 'yec'yei Oja.

³⁵ Nu'bu mi hyats'i, nu'uh yuh ze'mi bi mbenh'du yuh asmayo da xih ra mbangoxthi da bom bu ja ra fadi ra Pablo ne ra Silas. ³⁶ Ne nu'a ra mbangoxthi bi xi'a ra Pablo buya:

—Nu yuh ze'mi ba penh ra nde ga xoc'au. Nuya sa gui pömmi ne nte gui jai, bi 'yembi.

³⁷ Pe nu ra Pablo bi 'yembi:

—Nugä'be di ca'be ran t'edi bi bom bu Roma, pe guehma bi 'benzagä'be bu 'buh yuh ja'i, ne him 'be bi juangä'be pe bi goctä'be. Nuya ha en'uh gui jugä'be ngue njon da nu. Hin'na, hingui sa. Ba xifi ba esse da xogä'be, bi 'yena.

³⁸ Nu yuh asmayo buya bi mba bi xih yuh ze'mi 'be'a bi ma ra Pablo. Nu yuh ze'mi nu'bu mi 'yode ngue i ca yun t'edi bu Roma a ra Pablo ne ra Silas buya, emme bin su. ³⁹ Ne nu'bu ba eh yuh ze'mi buya, bi xocuabi ne bi 'yap ra punbi, ne bi xi'uh:

—Yorcahe ra mate gui pömmi ua ja ra hnini, bi 'yembi.

⁴⁰ Pe nu ra Pablo ne ra Silas 'bu mi bom bu ja ra fadi, bi mba bu ja ra ngu ra Lidia. Ne nu'bu mi nu yuh cu nangue ra Cristo, bi hat ra ts'edi yuh mbui u, ne bi mba buya.

17

Ran 'yo'ts'i bu Tesalónica

¹ Nu'a ra Pablo ne ra Silas bi thopu ja ra hnini Anfípolis nepu Apolonia ne bi zom bu ja ra hnini Tesalónica. Guepu Tesalónica bi ja bu n'da ra nija yuh judío. ² Ne nyu semana bim 'burpu, ne nu'bu xun dat yuh pa ran säya, bi mam bu ram Hman Oja a ra Pablo. ³ Ne jante thoho bi xifi xun ho nangue ram hma man t'o't'i maya'bu, gue gue'a ra Cristo jatho da nu ran unbi ne da du, ne m'bejua da ndants' mahon'a bu 'bu'uh xun du.

—Ne gue'a bi nu ra Jesús a man t'o't'i tengu di xi ahuh, janangue'a ga pahmbu gue gue'a ra Cristo ra Thahni Oja a, bi 'yem 'bu mi xänbi.

⁴ Ne nu'uh 'da yuh judío bi dap yuh mbui ra Cristo, ne bi den'na ra Pablo ne ra Silas. Ne emme xun ngu yuh mengu bu Grecia ngue mi numansu Oja bi 'yec'yei. Ne xun ngu yuh xisu yuh mengu bu grecia gue mi hnumansu, bi 'yec'yei. ⁵ Pe 'da yuh judío ngue him mi ec'yei bin seya, ne bi zonh'nu yuh ts'om'bäi bi xifi di parba yuh ja'i, asta gue'bu gatho ra hnini bi parbi. Ne nu'uh bi mba bu ra ngu ra Jasón, bi 'uexpa bu ra ngu, i hon'a ra Pablo ne ra

Silas, ɛna da guqui gue di dā bu 'buh yu ja'i. ⁶ Ne nu'bu him mi dɪn ra Pablo ne ra Silas, bi zix'a ra Jasón, nts'edi bi gats'i, ne mi'da yu 'yɛc'yɛi, bi zixpu 'buh yu ze'mi bu ja ra hnini. Bi mbafi ne bi 'yɛna:

—Guehna n'dat'a mbɛmhbu u yun 'yohu gue ya bi ts'oni gātho ra ximhāi, ne bi zɔcua ya. ⁷ Ne nuna ra Jasón bi sāyaba bu rá ngu. Ne nu'u hingui numansu rán t'ɛdi ma ts'ut'abihu bu Roma, nguetho ɛn'u i 'buh man'da ra ts'ut'abi guehna ra Jesús, bi 'yɛn'u yu ts'om'bāi.

⁸ Nu yu ja'i ne yu ze'mi bin cue 'bu mí 'yøde 'be'a bi man'u. ⁹ Ne nubuya nu ra Jasón ne'u mi'da bi thɔcua ra mbeti gue da bøm bu ja ra hnini ra Pablo ne ra Silas, ne bi mba ma thøgue buya.

Bi zøm bu Berea ra Pablo ne ra Silas

¹⁰ 'Bexque guet'a ra xui a bin 'yɛhmbu yu 'yɛc'yɛi a ra Pablo ne ra Silas. Bi mba bu ja ra hnini Berea. Ne nu'bu mí zøm bu, bi mba bu ja rá nijā yu judío. ¹¹ Nu yu judío gue 'bupu, man'da xun ho yá mbai xinda gue'u 'bupu Tesalónica. Nguetho 'bexque bi xoc yá mbai, mí ja ra pāhā gue da hyān a bi man ra Pablo. Ne gātho yu pa bi neh yá sɔcuā Ojā maya'bu, gue nde bu da bādi 'bu din theui u i man'a ra Pablo. ¹² Ne xun ngu u bi 'yɛc'yɛi. Ne yu xisu, yu mɛngu bu grecia, gue mi hnumansu, xun ngu bi 'yɛc'yɛi, ximangut yan 'yohu bi 'yɛc'yɛi. ¹³ Ne nu yu judío bu Tesalónica nu'bu mi bādi gue i man ran ho ma'da'yo bu Berea a ra Pablo, bi mba bu buya gue di parba yu ja'i. ¹⁴ Pe nu yu 'yɛc'yɛi 'bex bi zix'a ra Pablo bu ndendejā. Pe nu ra Silas ne ra Timoteo bi gopu Berea. ¹⁵ Nu'u min 'yohu ra Pablo bi zixpu ja ra hnini Atenas buya. Ne bi mbeng bu, ne bi xi'a ra Silas ne ra Timoteo gue ra Pablo ndepe da mba bu n'dihi bu 'bai.

Bi zoh yu mɛngu Atenas a ra Pablo

¹⁶ Ne nu'bu min dø'mate ra Pablo bu Atenas, ɛmme bi du rá mbai 'bu mín nu gātho ra hnini xí muns' yu nyogui. ¹⁷ Janangue'a nu ra Pablo bin yāhu yu judío bu ja ra nijā, ne'u mi'da gue mi thānde Ojā. Ne gātho yu pa mi yāhu yu ja'i gue gātho mi tɪm bu ja ra tāi. ¹⁸ Ne'u 'da yan 'yohu gue i tenba yá t'ɛc'yɛi zɛhe yu Epicúreos, ne mi'da i tenba yá

t'ɛc'yɛi zɛhe yu Estoicos, bin yāhu ra Pablo. Nu'u 'da bi ma:

—'Be'a ní mba i man na ra ndemhyā n'yohu.

Ne'u mi'da bi ma, bi 'yɛna:

—Masque im ma ngue 'buh mi'da yu oja, bi 'yɛn'u.

Ngubu bi ma nguetho bi man ra Pablo nangué ra Jesús, ne bi ma ngue bi ndants' 'bu mi du. ¹⁹ Nu'u bi zix'a ra Pablo bu ja ra nyuni t'ɛmbi Areópago bu ja ra hnini guepu zai i hman yan zofo. Ne bi xi'a ra Pablo:

—'Be'a ní m hma guín nde gui xije, dín nde ga pāhmbe. ²⁰ Nguetho guí xije 'dan'yo yu m hma ngue hin dí pāhmbe, ne dín nde ga pāhmbe 'be'a nám bøn'a, bi 'yɛn'u.

²¹ Nguetho yu mɛngu bu Atenas ne'u mi'da yu 'damhnini mí 'bupu, hont'a numanho dá 'yøt'a, gue da 'yøde 'be'a gue ma' da'yo, ne da ma.

²² Ne nu ra Pablo bi 'bā'inde bu ja ra junta guepu Areópago. Ne bi xi'u:

—N'yohu ahu gyu mɛnguhu ua Atenas, dá nugā ɛmme guí thāndehu yu oja. ²³ Nu'bu mán 'yogā bu ja ni hninihu dá nugā 'be'a guí thāndehu. Ne dá nugā n'da ra mɛxado guepu guí thāndehu man'da ra Ojā, ne man t'o'ti bu: “Ra Ojā gue njongui paḍi to'o a.” Nuya ga xi ahu ya nangué ra Ojā guí thāndehu pe hin guí pāhmbu to'o.

²⁴ Nu'a Ojā gue bi 'yøt' ra ximhāi ne gātho 'be'a i ja ua, nu'a gue'a ra Hmu mahɛts'i necua ja ra hāi. Nu'a hingui 'bupu ja yu ngu i høh yu ja'i. ²⁵ Ne nte di 'bedi, hingui jatho da hyāni 'be'a da 'yørpa yu ja'i nguetho gue'a di un ra te ne di un ran zaqui gātho to'o i 'bai. Ne gātho mi'da mahyoni di uni.

²⁶ Ne 'dat'a ra ji bi 'yøt' Ojā gātho yu ja'i gue gātho yu nde, ndepe dim 'bai gātho na ngani ra ximhāi, ne bi zānba yu pa dim 'bucua ja ra hāi, ne bi zānbi hapu dim 'bai. ²⁷ Njabu bi 'yøt' Ojā, ndepe gātho yu ja'i da hyon'a Ojā guepu da dɪni. Pe majuāni hinga yatho i 'bu Ojā 'bu ga homhbu ga pāhmbu a. ²⁸ Nguetho nu Ojā bi jajū dām 'buhmbu, ne bi jajū dí 'yohu, ne dadí 'yāmhbu. Tengu bi man'i 'da ni 'yosɔcuāhu nu'bu i ɛna: “Nuju yá ja'igāhu Ojā nguetho bi zānni dām 'buhmbu ua,” bi

'yɛn'ɛ. ²⁹ Nu'bu gue'a Oja di 'dajɛ ma tehɛ, hanja gní 'yɛmfɛ Oja a ra hmite ra c'axt'i o gue ra t'axi o gue ra do nt'ɔt'e ngue yá 'yɛ yɛn 'yohɛ, nangue yán 'yomfɛnisɛ. ³⁰ Pɛ nu Oja him bi 'yɛrpa ra güenda 'bɛ'a mim bɛnse ɛ yɛ ja'i 'bɛ him mi bɛ Oja mam'bet'o. Pɛ nuya Oja bi ma ngue gátho yɛ ja'i di päh yán 'yomfɛni. ³¹ Nguetho xɛn zán Oja n'da ra pa din ja ran t'ánni nangue ra ximhäi. Da 'yɔt'ran t'ánni xɛn ho n'da ran 'yohɛ ngue bi huanh Oja. Nuna ran 'yohɛ, Oja bi xox 'bɛ mi du, janangue'a da bəh yɛ ja'i hingui hɛi da 'yɔt' ran juənbi, bi 'yɛn'a ra Pablo.

³² Nɛ nu'bu mí 'yɔ'ɛ yɛ ja'i 'bɛ'a mí man'a ra Pablo, gue bi ndans' 'bɛ mi du, 'da'ɛ bin thennate nɛ 'da'ɛ mí ɛna:

—Ga øhmbɛ mahøn'a nanguehna bi ndants'i.

³³ Nu ra Pablo bi 'uɛpɛ bɛya. ³⁴ Pɛ nu'ɛ 'da bi dɛn'na ra Pablo nɛ bi 'yɛc'yɛi. Nuna n'da, ra Dionisio na, gue n'da ra zɛ'mi bɛ guɛpɛ madím pɛti yɛ ja'i bɛ Areópago. Nɛ n'da ra xisu, ra Dámaris, nɛ'ɛ mi'da bi dɛn'na ra Pablo.

18

Bi zɔm bɛ Corinto ra Pablo

¹ M'bɛjua bɛya nu ra Pablo bi bøm bɛ Atenas, bi mba bɛ ra hnini Corinto. ² Nɛ bin tĩmmi bɛ n'da ra judío í Aquila, ra mɛngu ponto. Ja ní søhø bí 'yɛpɛ Roma bɛ ra häi Italia ra Aquila nɛ rá xisu Priscila, nguetho nu ra hmuts'ɛt'abi Claudio bá høn'a thi gátho yɛ judío bɛ ra dahnini Roma. Nu ra Pablo bi mba bá nu'a ra Aquila nɛ ra Priscila bɛya. ³ Nɛ bin zəm bɛ yá ngu, nguetho 'dat'a ra 'bɛfi i øt'e, i øt' yɛ ngu'bøt'e. ⁴ Nɛ gátho yá pa yɛn säya mí pa bɛ rá nijə yɛ judío a ra Pablo, nɛ bi mam bɛ rá m Hman Oja nɛ bi hyoni 'bɛpɛ dí 'yɛc'yɛi yɛ judío nɛ'ɛ hing yɛ judío.

⁵ Nu'bu bá ɛpɛ ra häi Macedonia ra Silas nɛ ra Timoteo, bi nu ra Pablo gue gátho yɛ pa ɛmmɛ mi mam rá m Hman Oja. Mí xänba yɛ judío ngue gue'a ra Jesús majuəni ra Cristo mí tø'bɛ yɛ judío ngue din yənte a. ⁶ Pɛ nu yɛ judío bi dɛ'mi bi ɛcpa a, nɛ bi man yɛ ts'ore nangue ra Pablo. Nɛ nu ra Pablo bɛya bi huəc rá pahni, n'da ra hmɛpya gue hingui numanho 'bɛ'a i øt'ɛ. Bi 'yɛmbi:

—Ya ni ts'oqui zɛhɛhɛ ngue hin gá hyən ra te mazəi, tengu'bɛ gán hyosɛhɛ. Nuya hingui pa ma güendagä, nguetho ya dá xi ahɛ. Pɛ nuya ga mbagä ga xih yɛ ja'i hing yɛ judío, bi 'yɛn'a ra Pablo.

⁷ Nɛ má zä bi bøm bɛ ja rá nijə yɛ judío a ra Pablo, bi mba bɛ ja rá ngu ra Justo. Nu'a, n'da ran 'yohɛ ngue i thənde Oja, nɛ nu rá ngu, 'darpɛ jaurá rá nijə yɛ judío, nɛ guɛpɛ din xänbate bɛ mahøn'a. ⁸ Nu ra Crispo, n'da ra ngərpi bɛ ja rá nijə yɛ judío, bi 'yɛc'yɛi nɛ gátho 'bɛpɛ rá ngu. Nɛ xɛn ngu yɛ mɛngu corinto mi øh ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'yɛc'yɛi, nɛ bi mba ma xixyəbi. ⁹ Nu ra Hmu mahəts'i bi zo'a ra Pablo bɛya, nu'bu min xui, tengu'bɛ bi 'uɛ n'da ra t'j. Nɛ bi xifi:

—O guín su, pɛ dami thoqui gan yə, hin gan hɛtho, ¹⁰ nguetho dadí hyən'a'i, nɛ njon da zä di ɛn'na'i, nɛ xɛn ngu i 'bɛcua ja ra hnini da 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛn Oja.

¹¹ Nubɛya nu ra Pablo bi gopɛ ja ra hnini Corinto n'da jɛya made, nɛ bi xänba rá m Hman Oja ɛ yɛ ja'i.

¹² Pɛ nu'bu mín ts'ɛt'abi ra Galión nubɛ ra häi Acaya, nu 'da'ɛ yɛ judío bim pɛti ngue nde da zɛ'a ra Pablo. Nɛ bi zix'a ra Pablo bɛ 'bɛh ra ts'ɛt'abi. ¹³ Bi 'yɛmbi:

—Nuna ran 'yohɛ na bi xänba yɛ ja'i ngue da dənde Oja, pɛ n'dan'yo im ma, hinga gue'a tengu man t'ɛdihɛ, ɛn'ɛ.

¹⁴ Nɛ nu ra Pablo in nde din yə, pɛ nu ra ts'ɛt'abi ra Galión 'bɛx bi 'yɛmp'ɛ yɛ judío:

—Nu'bu xcuá sihɛ na ran 'yohɛ nangue n'da ran ts'o xtá 'yɔt na, xcá øcä a guim mamhbɛ. ¹⁵ Pɛ guín cuɛhɛ nangue rá t'ɛc'yɛi na, ngue nde da xi ahɛ to'o gui thəndehɛ, nɛ nangue nin t'ɛdi zɛhɛhɛ. Hin dí nde dan juənbate nangue nin t'ɛdi zɛhɛhɛ, janangue'a dami hocpa zɛhɛhɛ, bi 'yɛn'a ra Galión.

¹⁶ Bi 'yɛt'i, bi hyøn'a thi bɛya. ¹⁷ Nubɛya gátho yɛ mɛngu bɛ ja ra hnini gue hing yɛ judío bi bɛnt'a ra Sóstenes, ra ngərpi bɛ ja rá nijə yɛ judío, nɛ bi 'bɛnza bɛ ja rá hmi ra ts'ɛt'abi. Pɛ nu ra ts'ɛt'abi ra Galión him bi 'yɔrpamasu.

Bi mbeng bɛ ra häi Siria a ra Pablo

¹⁸ Nu ra Pablo bɛya bi thoqui bim 'bɛpɛ nya'a ts'ɛ yɛ pa mahøn'a bɛ Corinto. M'bɛjua bí 'yɛ'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi, bin 'yohɛ ra

Aquila ne ra Priscila, ne bi hyu ra barco bi mba ra häi Siria. Ne nu'bu mí jua'a ra hmεpya gue bi te rá xtä, bi 'yax rá yä büya, gue'a bi 'yörpu Cencrea. N'da ra hmεpya nangue ram hma xí man ra Pablo gue bi xi Ojä di jä'ts'i. ¹⁹ Nu'bu mi zøm bu ra hnini Éfeso ra Pablo, bi zopu ra Priscila ne ra Aquila ne bi mba bu rá nijä yu judío. Ne bi xih yu judío bu rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁰ Nu yu judío mi ndepe xtán gopu 'da yu pa, pe nu ra Pablo him bi nde. ²¹ Bin 'yεte ne bi 'yεmbi:

—Jatho ga mba bu Jerusalén ga nu bu ra dämpeti da 'yöt' ma mijudío. Pe nu'bu rá pähä Ojä gua pengä mahøn'a, bi 'yεna.

Bi nexpü, bi hyu n'da ra barco büya.

Ná hyundi bi mba n'danni ra Pablo

²² Nubu Cesarea bi gapu ra Pablo bu ja ra barco, ne bi mba bu Jerusalén, bi zengua yu 'yεc'yεi bu ja ra nijä, ne 'bex bi mba bu Antioquía. ²³ Nu'bu mim 'bupu 'da yu pa, bi mba bu ja n'da ngu n'da yu hnini bu ja ra häi Galacia ne pu Frigia, bi hät ra ts'edi yú mbui yu 'yεc'yεi 'bupu.

Ra Apolos bi mamp rá m Hman Ojä bu Éfeso

²⁴ Nu'u yu pa u bi zøm bu Éfeso n'da ra judío, rá thuhu Apolos, ra mεngu bu ra hnini Alejandría. Nu'a bi badi xun ho rám Hman Ojä maya'bu. ²⁵ Ne bi sänbi zu ts'u nangue ra Hmu, ra Jesucristo. Ne εmme bin johya ne nts'edi bi ma xun ho 'bu min xänbate, bi ma majuani nangue ra Jesús. Pe hönt'a rám hma ra Xuua Nxixyá mí pädi, ne rán xixyá. ²⁶ Ne nu ra Apolos bi hyut'an zambui him bi zu bi mam bu ja rá nijä yu judío. Pe nu'bu mí 'yøh ra Priscila ne ra Aquila 'be'a man'a, n'danni bi zits'i ne bi xänbi man'da xun ho ngue rá 'yu Ojä. ²⁷ Ne nu'bu mí nde da mba ra Apolos ra häi Acaya, gueru Corinto, nu yu cu nangue ra Cristo bi xifi ngue xun ho da mba. Bi 'yörpa n'da ra søcuä da gäts'i, bi xih yu 'yεc'yεi bu ngue da zini. Ne nu'bu mi zøm bu, bi hät ra ts'edi yú mbui yu 'yεc'yεi bu, ne bi mbäts'i gätho bi 'yεc'yεi rá mate ra Cristo. ²⁸ Nguetho nu'bu min yähu yu judío gue hing yu 'yεc'yεi, bi dāha, ngue ya mí yä con rá ts'edi Ojä. Bi 'yuti nangue rám Hman

Ojä maya'bu, gue gue'a ra Jesús ra Cristo mí hman bu, gue mí tø'bu.

19

Bi zøm bu Éfeso ra Pablo

¹ Nu'bu mí 'bupu Corinto ra Apolos, ne nu ra Pablo büya i 'yo gätho yu hnini maxøts'e, ne bi zøm bu ra hnini Éfeso. Ne bin tømhbü bu 'da yu 'yεc'yεi. ² Nu ra Pablo bi 'yän büya:

—Ha bin 'da ahü rá Hogandāhi Ojä nu'bu gmí 'yεc'yεihu, bi 'yεna.

Nu'u bi dāti:

—Hin'na, njām'bu dá øhmbe gue i 'buh rá Hogandāhi Ojä, bi 'yεn'u.

³ Nubüya bi 'yän'na ra Pablo:

—'Be'a ním hma gá hyāmhbü 'bu gmín xixyāhu, bi 'yεmp'u.

Ne bi 'yεn'u büya:

—Tengu thoho bi man ra Xuua Nxixyá, bi yεn'u.

⁴ Ne nu ra Pablo bi 'yεmbi:

—Guim bεmhbu 'be'a bi man ra Xuua, nguetho nu'a ra Xuua bi xixyá yu jä'i to'o bi päh yün 'yomfēni nangue yu ts'oqui, ne bi xih yu jä'i da 'yεc'yεi n'da ba εε m'bejua, gue ra Jesús ra Cristo na, bi 'yεna.

⁵ Ne nu'bu mí 'yøh rám hman ra Pablo, nu'u bi mba ma xixyabi nangue rá thuhu ra Hmu Jesús. ⁶ Ne nu'bu mí dospa yú yä yu jä'i ra Pablo, bi hyän rá Hogandāhi Ojä u. Ne n'dan'yo yu nde bin yä'u büya, ne bim pøngahyá bi man rám Hman Ojä. ⁷ Ne nu'u yu jä'i gue bi 'yεc'yεi, í jua'i 'de'mayoho u.

⁸ Nu ra Pablo bim 'bupu nhyuzna bu Éfeso büya. Bi hyut'an zambui bin yä bu ja rá nijä yu judío, bi xih yu jä'i hague dán zä di manda Ojä bu ja yú mbui, ne bi hyoni 'beru dí 'yεc'yεi yu jä'i. ⁹ Pe nu'u 'da bi u't' yú mbui, hingui nde da 'yεc'yεi, ne bi man ra ts'ore nangue rá 'yu Ojä, gueru madím peti yu jä'i. Janangue'a bi 'ue'a ra Pablo büya ne bi mbähä yu 'yεc'yεi bu ja n'da ra nguxädi, nu'a ra Tiranno ra xänbate bu. Nu'bu xum pøn yú xädi, i cut'a ra Pablo büya ne gätho yu pa mín xänbate bu. ¹⁰ Nyo jeya njabu bi 'yøt'a ra Pablo. Ne gätho yu jä'i 'bupu ja ra häi Asia, yu judío ne'u hing yu judío mí øh ran ho ma'da'yo nangue ra Hmu, ra Jesús. ¹¹ Ne xun ngu yun t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Pablo, ngue bi 'yøt' Ojä. ¹² Nguetho bi dä'u

y_u bayu o gue y_u 'bø't'e a ra Pablo, gue' u bi mbɛnpa u y_un zāman' u b_uya, nɛ gātho bi zā, nɛ bi bøn' u y_u zīthu min 'yoh_u.

¹³ Nub_uya 'da y_u judío ngue zai y_u mbonni, ɛna pādi da hyøn'a thi y_u zīthu, nɛ sã i ndønpa rá thuhu ra Jesús. Bi d_u'mi bi xih y_u zīthu:

—Dami pøni nangue rá thuhu ra Jesús, gue'a ra Jesús i man ra Pablo, sã ɛn' u.

¹⁴ Nɛ nuya guehya yoto, yú ts'unt' u n'da ra judío, ra Esceva, ra hmumbäjä a. Nɛ nu' u yú ts'unt' u ɛna da hyøn'a thi n'da ra zīthu. ¹⁵ Pɛ nu ra zīthu bi dādi:

—Nu ra Jesús dí pācā ngue ja rá ts'edi, nɛ ra Pablo dí pācā ngue ja rá ts'edi, pɛ nu' eh_u, to'o eh_u, bi 'yɛn'a ra zīthu.

¹⁶ Nɛ nuna ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu, bi zāspa maxøts'e guep_u mi 'bā' u yoto má 'yoh_u, bi dāha bin tunhd_u nɛ bi unbi, gātho di damba yú pahni. Nɛ bi bøm b_u thi y_un 'yoh_u, ya xí unbi gātho, nte he yú he. ¹⁷ Nɛ nu'a bin ja, gātho bi t'øp_u ja ra hnini Éfeso. Gātho y_u judío nɛ' u hing y_u judío bi 'yøde nɛ gātho mí ja ra mbidi. Nɛ gātho bi 'yɛspa ra Jesús, ra Hmu b_uya.

¹⁸ Nɛ x_un ngu u gue mí ɛc'yɛi, bi zøm b_u, bi nde da gomanho yú mbui, nɛ bi dā ra güenda a xí 'yøt'e. ¹⁹ Nɛ' u 'da mím bādi bá cā yú søcuā, ngue y_u libro yún xādi y_u bādi, nɛ bi hyøsp_u ja ra sibi, gātho da nu' u mí 'b_up_u. Nɛ nu' b_u mi mbede hangu gātho di muui, mbɛ mí jua'a yote ma 'dɛt'a mahuāhi y_u mbɛti gue ra t'axi. ²⁰ Nɛ man'da x_un ngu bi 'yɛc'yɛi rām hman Ojā y_u jā'i b_u Éfeso, man'da bi fādi ja rá ts'edi Ojā.

²¹ M'bejua b_uya bi bɛn'a ra Pablo da mba b_u Jerusalén, pɛ m'bet'o da zøm b_u ra häi Macedonia, nɛp_u ra häi Acaya. Nɛ bi 'yɛna:

—Dam 'b_ucā ts' u b_u Jerusalén, m'bejua ga mbagā b_u ja ra dāhnini Roma, bi 'yɛna.

²² Nɛ bi mbɛnp_u Macedonia u yoho yám fäts'ih_u, ra Timoteo nɛ ra Erasto, pɛ guesɛ ra Pablo bim 'b_up_u mi'da y_u pa b_u Éfeso gue ra häi Asia.

Ran 'yo'ts'mahyā b_u Éfeso

²³ Nu y_u pa u, x_un ngu bi ndes_ui nangue rá 'yu Ojā b_u Éfeso, ²⁴ Nguetho nu'a n'da ran 'yoh_u í Demetrio, rá 'bɛfi da 'yøt' y_u z_u t'ungu ngue ra t'axi, ngue yú pøte ra dānijā

guep_u i pa nthānde ra ojä Diana. Nu'a, nɛ' u madím pɛhmb_u, x_un ngu bi dāha nangue ra 'bɛfi í øt' u. ²⁵ Nu ra Demetrio b_uya bi zonh'd_u 'da'angu ra 'bɛfi mí øth_u, nɛ bi xifi:

—N'yoh_u ah_u guí pāhmb_u nangue ma 'bɛfih_u x_un ngu ra mbɛti dí tāhmb_u. ²⁶ Dí nuh_u nɛ dí øhmb_u hinga hønt'ua ra hnini Éfeso pɛ gātho ra häi Asia, 'bɛ'a øt' na ra Pablo, i xih y_u jā'i gue nu' u y_u ojä nt'øt'e yú 'yɛ y_un 'yoh_u ɛmbi ngue hing y_u ojä u. Nɛ x_un ngu y_u jā'i bi pāh yún 'yomfɛni nɛ bi 'yɛc'yɛi a bi man ra Pablo. ²⁷ Nuya dán theh_u n'da ra 'yānthj, ngue nu ma pøte dí øth_u njon da dāi. Nɛ dim 'bɛh rá ts'edi rá ngu ra ojä Diana, ngue i nuixte. Nɛ da t'ɛmbi nte di muui. Pɛ nu'a ra Diana gue'a ojä a, nɛ gātho y_u jā'i 'b_ucua ja ra häi Asia nɛ gātho ra ximhäi i thānde a, sã bi 'yɛn'a ra Demetrio.

²⁸ Nɛ nu' b_u mí 'yø' u, ɛmmɛ bi dɛ ra cuɛ. Nɛ nts'edi i mbafi:

—X_un ngu rá ts'edi ra Diana gue ma ojäh_u dy_u mɛnguh_u ua Éfeso.

²⁹ Nɛ gātho bi yāntonto gue 'b_up_u ja ra hnini. Nɛ gātho bin tihi 'darp_u ní muxp_u ja n'da ra ngu x_un ndoho, nɛ bá bent' ra Gayo nɛ ra Aristarco, bi zixp_u, nɛ nu ra Gayo nɛ ra Aristarco, y_u mɛngu b_u Macedonia min 'yoh_u ra Pablo b_u 'yu. ³⁰ Nɛ'a ra Pablo nde xtá mba b_u 'b_uh y_u jā'i, pɛ nu y_u 'yɛc'yɛi bi japi hin da mba. ³¹ Nɛ 'da' u gue mi ja yú ts'edi b_u ja ra häi Asia madin amigoh_u ra Pablo, bi mbɛnpa ra nde gue hin da mba b_u bí mux y_u jā'i. ³² Nɛ 'dahma 'dan'yo bi man' u n'da ngu n'da nguetho gātho bi yāntonto. Nɛ x_un ngu u hingui pādi hanja bim pɛti b_u. ³³ Nu ra Alejandro mi 'bā' inde b_u 'b_uh y_u jā'i, bi mba nj_uqui b_u ja yú hmi y_u jā'i b_uya, nguetho ndep' u yú mijudío h_u dīn yā. Nu'a ra Alejandro b_uya bi uānba rá 'yɛ ndepe dīn hɛ y_u jā'i, nguetho nde da xifi nte mán ts'o mí øt' y_u judío. ³⁴ Pɛ nu' b_u mi nu y_u jā'i ngue ra judío ra Alejandro, mbɛ ma nyo ora bi mbafi, nɛ 'da'ingu bi ma:

—X_un ngu rá ts'edi ra Diana ma ojäh_u dy_u mɛnguh_u ua Éfeso.

³⁵ Nu ra secretario b_u ja ra hnini b_uya, bi japi ngue bin hɛ y_u jā'i, bi xifi:

—Dy_un 'yoh_uh_u, dy_u mɛ'efesoh_u, hingui 'b_ucua n'da ran yoh_u gue hingui pādi dí jamansuh_u ra ojä Diana, guej_u dy_u

me'efesohu, ne gätho dí espahu ra do bi däh mahëts'i, gue rá pöte ra Diana. ³⁶ Ne nuna njo'o da zä da göni. Janangue'a daman 'yomfënihü ts'ü ne hin gui 'yöthü a hin da bömanho. ³⁷ Nu yün 'yohü ngue guá sihü ua, him bim pë bü ja rá nijä ra ojä Diana. Ne him bi man ra ts'ore nangue'a ma ojahü ra Diana, bi 'yëna.

³⁸ Ne xø bi 'yën'a ra secretario:

—Nuna ra Demetrio ne'ü mi'da gue dim pëhmbü, nu'bü i ja 'be'a i nde dí yäpa n'da, nde'bü gue din yäqui bü ja ra dängu n'dahma n'da ngu n'da da zä din yäse. ³⁹ Ne nu'bü ja man'da guí nde gui 'yöthü, dami xihmbü ra ze'mi da 'yöt'a n'da ra junta, guepü da mba ma hoqui. ⁴⁰ Nguetho dí su da hnercahü häi 'bü da t'ängahü nangue ra mbahni dá øthü ra pa jabüya, nguetho hin'yü 'be'a sä ga mamhbü nangue'a dá øthü ya, bi 'yëna.

⁴¹ Ne nu'bü mi gua'a im ma, bi 'yet' yü jä'i.

20

Nu ra Pablo bi mba bü ra häi Macedonia nepü ra häi Grecia

¹ Ne nu'bü min hë nín 'yo'ts'mahyü bü ra hnini Éfeso, nu ra Pablo bi zonh'dü yü 'yëc'yëi. Ne nu'bü mí un ran zofo, bin 'yëte büya, bi mba bü Macedonia. ² Ne gätho bi zengua yü'yëc'yëi gätho ra häi Macedonia, bi hät ra ts'ëdi yü mbüi nangue rá m hman Ojä bi xi'ü. Ne m'bejua bi zøm bü ja ra häi Grecia mahøn'a. ³ Hyuzna bim 'büpü, ëna xtá hyu ra barco, gue xtá mba bü ra häi Siria, pë nu'ü 'da yü judío ëna xtán däqui. Ne nu'bü mí bädü 'be'a nde xtá t'ørpe, bin 'yomfëni ne bá peng bü ja ra häi Macedonia. ⁴ Ne min 'yohü ra Pablo ra Sópater ra mængu berea a, ne'a ra Aristarco ne ra Segundo, yü mængu tesalónica ü, ne nu ra Gayo ra mængu derbe a, ne nu'a ra Timoteo ne ra Tíquico ne ra Trófimo, yü mængu asia ü. ⁵ Nu'ü bim 'bet'o bi mba ní tøguahe bü ra hnini Troas, ne nugä dra Lucascä, dí o't' ra søcuä jaua, dín hyünbahe ü. ⁶ Nu'bü mí guah yäm peti nangue ran dābaxjua, dá huhe ra barco dá nexhe bü ra hnini Filipos, ncät'a pa dán 'yohe dá sømhbe bü Troas guepü i tøguahe ü mi'da. Ne nyoto pa däm 'bühmbe bü.

Nu ra Pablo i 'büpü Troas

⁷ Nu'a ra pa domingo däm petihe yü 'yëc'yëi bü ja ra hnini Troas, dá sihe ra xecahmë, gue dá bëmhbe rán däte ra Hmu. Ne nu'a ra Pablo bi man rá m hman Ojä. Ne nya'athoho bin yä gue'bü go mi zøm made ra xui, nguetho da mba 'bü bi hyats'i. ⁸ Ne ëmmë xün ngu ra sibi mí zø bü ja ra cuarto magäts'i guepü bim peti yü jä'i. ⁹ Ne huxpü ja n'da ra ventana n'da ra ts'ünt'ü í Eutico, ne ëmmë bi ndet'äha, nguetho ra Pablo nya'a bin yä. Nu ra ts'ünt'ü bi dop ra t'äha, bi dägüi, ná hyu tøque ra ngu bü bi dägüi. Ya xí du 'bü mi thäts'i. ¹⁰ Ne bi gäh ra Pablo, ní nyexpü 'ben'a ra ts'ünt'ü ne bi hyüfi, ne bi xi'ü büya:

—O di tu ni mbüihü, ya bi dāmbëni na.

¹¹ Nu ra Pablo bi ndex mahøn'a bü ja ra cuarto büya, ne dán sihmëhe. Ne nya'a thoho bin yä ra Pablo mahøn'a, gue'bü go mi böx ra hyadi, ja bi mba büya. ¹² Ne nu'bü mí ts'ix'a ra ts'ünt'ü gue bi dägüi, ne i te 'bü mí zøm bü rá ngu, gätho bin johya ü.

Bi mba bü Mileto ra Pablo

¹³ Nugähe dá hugähe ra barco ne dá mbähmbe bü ra hnini Asón nguetho nubü dan c'athe ra Pablo, ngübü bi xije mam'bet'o, gue xí 'yën ra Pablo din 'yogua thoho. ¹⁴ Ne nu'bü män tīmhe bü Asón a ra Pablo, dá sixhe dá huhe ra barco ne dá sømhbe bü ja ra hnini Mitilene. ¹⁵ Ne dá nexhe bü, ne man'da pa dá sømhbe bü ní hë't'a ra t'ühäi Quío gue i jabü made ra dejä. Ne man'da pa büya dá sømhbe bü ra t'ühäi Samos gue i jabü made ra dejä. Ne dán säyahe ts'ü bü ra hnini Trogilio, ne man'da pa büya dá sømhbe bü ra hnini Mileto. ¹⁶ Nguetho nu ra Pablo bi nde bi thocho bü ra hnini Éfeso, hingui nde din säya bü ra häi Asia. Nguetho di xøni da zøn'a n'dihi bü Jerusalén, ya dí 'büpü 'bü ra pa ra dāmpeti t'ëmbi Pentecostés.

Nu ra Pablo bi zonh'dü yü ngürpi yü 'yëc'yëi bü Éfeso

¹⁷ Ne nu'bü má sømhbe bü Mileto, ra Pablo bi ma dín zonh'dü yü dāc'yëi, ngue yü ngürpi yü 'yëc'yëi dim peti bü ra hnini Éfeso. ¹⁸ Ne nu'bü mí zøpü ü, bi 'yëmp'a ra Pablo:

—Nu'ehü guí pähmbü 'be'a gätho mam 'büi dá øt'ä ua ra häi Asia, asta gue'bü go

rá mbadi dá sɔcä ua. ¹⁹ Gätho y_u pa däm 'bɛcä ua dá ørpa rá 'bɛfi ra Hmu mahɛts'i, nɛ hin dadín 'yɛts'i. Nɛ x_un ngu ma guidä dá fäni gue'b_u má hah ma mbui dá äp Oja nangue ah_u. Nɛ x_un ngu ran unbi dá nu ngue bi 'yørcä y_u judío. ²⁰ Pɛ nugä hin te dá cøn'nah_u pɛ dá xi ah_u gätho 'bɛ'a da mbäx ah_u. Nɛ dá xän'nah_u b_u dim peti y_u ja'i, nɛ dá xän'nah_u b_u ja ni ngumhb_u. ²¹ Nɛ dá xifi x_un ho y_u judío nɛ'ɛ hing y_u judío, ngue di päh yän 'yomfɛni nangue Oja, gue da 'yɛc'yɛi ma Hmuha ra Jesucristo. ²² Pɛ nuya, rá Hogandahi Oja i ørca ra ts'edi ga mbagä b_u Jerusalén, nɛ hin dí pãdi 'bɛ'a gua thocä b_u. ²³ Pɛ hønt'a dí pãcä gue dan ofädi b_u Jerusalén, nɛ ga nugä x_un ngu y_un unbi, nguetho guesɛ rá Hogandahi Oja bi xiqui høn_u go hap_u dá thocä b_u ja y_u hnini. ²⁴ Pɛ hinga guet'a dím bɛn'a, hin te di muui ma tesɛgä nanguec zɛhɛgui. Hønt'a ran johya dí nde ga nu 'b_u dá juah ra 'bɛfi bi 'dacä ma Hmuha ra Jesús, gue'a ga mangä ran ho ma'da'yo nangue rá mate Oja.

²⁵ Nɛ gätho ah_u dá xi ah_u räm Hman Oja gue 'bɛp_u ní mandagah_u Oja, nɛ dí pãcä xínga n'da ah_u gui nurcah_u ma hmi mahøn'a. ²⁶ Nuya nam pa ya dí xi ah_u, hingui pa ma güendagä 'b_u gui 'bɛhmb_u rán ho Oja ya. ²⁷ Nguetho hin te dá cøn'nah_u, gätho dá xi ah_u 'bɛ'a nde Oja gui pãhmb_u. ²⁸ Nuya gui jamansu 'bɛ'a gui 'yøth_u, nɛ da zä b_u gui jamansuf_u yá mbui ni mi 'yɛc'yɛih_u b_uya. Nɛ gue'a ra 'bɛfi bi 'da ah_u rá Hogandahi Oja, gue gui jamansuf_u yá 'yɛc'yɛi ra Hmu, gätho ná ngu'ɛ i 'bɛhmb_u ra Cristo, nguetho rá jise ra Cristo í gurpa yá ts'oqui 'b_u mí du. ²⁹ Pɛ nu'b_u dá mbagä, dí pãcä m'bejua ba ɛ'i 'da tengu y_u zate, nde dá za'ɛ y_u dɛ'yo, din jab_u da 'yøt'ah_u gue di un'na ni mbuih_u gy_u 'yɛc'yɛih_u. ³⁰ Nɛ 'da'ɛ gue guesɛ ah_u da ndants'i, nɛ hinga njuãntho da man räm Hman Oja, gue da ndep'a dí tɛn'du mi'da. ³¹ Janangue'a gui jamansu ni mbuih_u ngue hin da hyä ah_u ɛ. Nɛ guim bɛmh_u gue nhyu jɛya, ma pa nɛ ra xui, dá xän'nah_u n'da ngu n'da ah_u, nɛ ɛmmɛ dán zoni nangue ah_u.

³² Nuya dadí dā ah_u Oja. Nɛ ga soc'ah_u räm Hman Oja, nu'a i ma nangue rá mate Oja, gue'a ram hma di zɛt'a ni mbuih_u, nɛ

gue'a dín ja ah_u gätho i ja Oja, tengu tho ɛ gätho mi'da i pa nthahni. ³³ Nugä hin dá nde a ni mbɛtih_u, xínga gue ni pahnih_u. ³⁴ Pɛ gui pãhmb_u däm pɛpzehe nɛ dá undä 'bɛ'a gätho mí hon'ɛ dán 'yogähe. ³⁵ Dá øt'ä gue dá honse man ts'ihmɛ, dá ut'ah_u gue dam pɛhmb_u nɛ ga fäxh_u ɛ hin 'y_u 'bɛ'a da hyoni. Nɛ gam bɛmh_u 'bɛ'a bi ma ma Hmuha ra Jesús 'b_u mí 'yɛna: “Man'da di johya ní mbui n'da 'b_u di uni, xinda gue'b_u din t'unna n'da,” ngub_u bi man ra Hmu, bi 'yɛn'a ra Pablo.

³⁶ Nɛ nu'b_u mi gua'a räm hma ra Pablo, bin danyahmu gätho mí 'bɛp_u, nɛ bin yãh_u Oja. ³⁷ Nɛ nu'ɛ gätho bin zoni, nɛ bi hy'ɛ'a ra Pablo nɛ bi zɛspa rá 'yogu. ³⁸ Nu'ɛ ɛmmɛ bi du yá mbui, nguetho ra Pablo bi xi'ɛ him man'dandj da nu mahøn'a. Nɛ nu'ɛ bi zix'a ra Pablo b_u ja ra barco b_uya.

21

Bi mba b_u Jerusalén ra Pablo

¹ Nɛ nu'b_u mán hyɛhmbe y_u 'yɛc' yɛi, dá huhe ra barco, nɛ njuãntho 'bɛx dá sømhbɛ b_u ja ra t'uhäi Cos ngue i ja b_u made ra dejä. Nɛ man'da pa b_uya dá thohmbe b_u ja ra hnini Pátara. ² Nub_u, dá tĩmhbe n'da ra barco ní mba b_u ra häi Fenicia, dá huhe b_uya dá mbähmbe. ³ Nɛ nu'b_u má thohmbe nthandi thoho ra t'uhäi Chipre i ja b_u made ra dejä, ngaha dá mbähmbe dá sømhbɛ b_u ra häi Siria nub_u ra hnini Tiro, guɛp_u da zoh rá 'beni ra barco. Nɛ dá çahmbe b_uya, dá mbähmbe b_u ja ra hnini. ⁴ Nu'b_u má tĩmhbe b_u y_u 'yɛc'yɛi b_uya, däm 'bɛhmbe nyoto pa. Nɛ nu rá Hogandahi Oja bi bɛnba y_u 'yɛc'yɛi 'bɛ'a da thoh ra Pablo 'b_u da mba b_u Jerusalén. Janangue'a bi xifi hin da mba. ⁵ Nɛ nu'b_u mí gua'a nyoto pa, dá pømhbɛ b_u. Nɛ gätho y_u 'yɛc'yɛi, y_un 'yoh_u nɛ y_u xisu nɛ y_u t'uhni, dá mbähmbe asta gue dá pømhbɛ b_u ja ra hnini. Dán danyahmuhe b_u ja ra ndendejã b_uya, nɛ dán yãhe Oja. ⁶ Nub_uya dán 'yɛhmbe nɛ nugähe dá huhe ra barco, pɛ nu'ɛ bi mbeng b_u ja yá ngu.

⁷ Bá nɛxhe b_u Tiro, dá mbähmbe nɛ dá çahmbe 'b_u má sømhbɛ b_u Tolemaida. Nu'b_u má zɛnguahe y_u cu, dán tehe b_u n'da pa. ⁸ Nu'b_u mi hyats'i, gätho gahe ngue dín 'yohe ra Pablo dá thohmbe b_u ra dahnini

Cesarea. Ne dán säyahe bu ja rá ngu ra Felipe. Nu'a ra Felipe zai mi mam bu rán ho ma'da'yo Oja. Nu'a, n'da gue'u yoto má 'yohu nthahni mín 'yohu ra Esteban. ⁹ Ne nu ra Felipe mi 'bui goho yá t'ixu him bin thati, ne nu'u, yu pøngahya u, bi man rám Hman Oja. ¹⁰ Ne nu'bu má mím 'buhmbe bu 'da yu pa bi zø'a n'da rá pøngahya Oja í Agabo, bá nexpu ra häi Judea. ¹¹ Nu'bu mi zøm bu dí 'buhmbe a, bi gaspa a rá ngut'i ra Pablo ne bi duzehe yá gua ne yá 'ye ra Agabo, ne bi ma:

—Nu rá Hogandahi Oja bi bængä ngue ngubu da 'yøpa yu judío a rá mbeti na ra ngut'i bu Jerusalén, ne din dá bu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío.

¹² Nu'bu má øhmbe 'be'a bi man ra Agabo, gätho gahe ne yu mængu bu, dá ørpahe ra ts'edi hin xtá mba ra Pablo bu Jerusalén. ¹³ Nu ra Pablo bi 'yem buya:

—'Be'a guí øthu guí zomhu. O gadí ungha ma mbui. Nugä dadín sägä hønt'a go 'be'a da t'ørcagui, o gue da thurqui o gue da thog bu Jerusalén nangue ra Jesús, ma Hmu.

¹⁴ Ne him bi zä dá samhbe, dá hethe buya ne dá emhbe:

—Nu'a rá pähä Oja da t'øt'e.

¹⁵ Ne m'bejua buya dán sähe ne dá mbähmbe ra Pablo bu Jerusalén. ¹⁶ Ne 'da'u yu 'yec'yei bu Cesarea dá mbähmbe. Ne nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, nu'u bi zixcähe bu rá ngu ra Mnasón, ra mængu chipre. Ne maya'bu thoho mí ec'yei ra Mnasón. Guepu rá ngu dán säyahe.

Bi zengua ra Jacobo ra Pablo bu Jerusalén

¹⁷ Nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, nu yu cu nangue ra Cristo bu, bi hyu yá mbui 'bu mi nuje, ne bi zimanhoje. ¹⁸ Man'da pa buya dá mbähmbe ra Pablo dá nuhe ra Jacobo Santiago, ne'u gätho mí 'bupu, yá mingurpihu, yu dæc'yei. ¹⁹ Nu ra Pablo bi zengua u ne 'bex bi du'mi 'dahmi'datho bi ma 'be'a gätho bi 'yøt' Oja nangue rá 'befi ra Pablo, nubu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío. ²⁰ Ne nu'bu mi 'yø'u 'be'a bi man ra Pablo gue bi 'yømanho 'bu mí sih rám Hman Oja, emme bin johya ne bi 'yøspa Oja. Pe nu'u, bi 'yembi:

—Pe guí paði, ma zu cu'i Pablo gue yu mahuahi thoho yu judío i ec'yei ya, ne gätho i ena jatho da 'yøt' yán t'edi ra Moisés. ²¹ Ne nu'u bi sifi 'be'a gätho gá 'yøt'e. Ne sä en'u gá xänbi gue gätho da hyeh yán t'edi ra Moisés u yu judío gue 'bupu 'buh yu ja'i hing yu judío, ne gá xifi ngue hin da mba nthequi yá xifani, ne hin da 'yøt' yán t'øt'e yu judío, en'u. ²² Nuya 'be'a sä ga øthu ya, guehma dim peti u ma mi 'yec'yeihu yu judío, gue da gohmahya'a'i, nguetho da 'yøde ya gá søhø, bi 'yembi. ²³ Nuya nde'bu gui 'yøt'e 'be'a ga xi ahe. Nuya 'bucua goho yan 'yohu ngue bi ma da 'yøt'a n'da ran hogui nangue Oja, ne jatho da 'yøt'e. Nuya gui 'yøt'e 'be'a da 'yøt'u. ²⁴ Nu'i gue'e gui six buya yan 'yohu, ne gui 'yøt'e tengu jatho da 'yøt'u, ngue mí ma n'da ran hogui nangue Oja. Ne gätho gui jurpa yá gasto u, gui tämb yu de'yo ngue da mbøts'e. Ne nubuya sä gui 'yax ni yahu tengu i øt' yu ja'i nu'bu xun guah yu pa yan hogui. Ne gätho yu ja'i sä da baði ngue him majuañi'be'a bi man'u 'da nangue'e. Ne da bah puya ne'e guí ten'na rán t'edi ra Moisés. ²⁵ Pe nangue yu ja'i hing yu judío ngue bi 'yec'yei, ya dá penpahe n'da ra søcuu, ne dá xihmbe hin da zi 'be'a bi 'bøspa yu hmite, xín da za'a ra ngø ngue him bi bøn rá ji, xín da zi ra ji. Ne hin da 'yøt' yan 'yomt'eni, bi 'yæn'a ra Jacobo Santiago.

Bi mba mfent'i ra Pablo bu danija Jerusalén

²⁶ Nu ra Pablo bi zix'u yan 'yohu buya, ne bi 'yøt'e tengu bi 'yøt'u. Ne bi mbähä bu mbo yá danija yu judío, ngue da ma nda'a ní pa da guah yá pa ran hogui. Ne bi ma nda'a ní pa di un yu 'bøts'e.

²⁷ Hin e ní zøn'a yoto pa mi juah ran hogui, nu yu judío gue hing yu 'yec'yei, yu mængu ra häi Asia, bi nu bu mbo ra danija ra Pablo. Nu'u bi parba yu ja'i ne bi bent' ra Pablo. ²⁸ Bi mbafi:

—N'yohu ahu dyu israelhu, dami zeje gam benthu na ran 'yohu 'bäcua, i xänba yu ja'i hønbu go hapu i pa ngue hingui hoju, ne ena nte di muui yán t'edi ra Moisés ne nte di muui ma danijahu. Ne hinga hønt'a bi 'yøt'e, pe man'da, bá si ua mbo ra danija yu ja'i ngue hing yu judío. Janangue'a bi ts'on'a ra hoganija ngue majapi, sä en'u.

29 Nguetho mi nu min 'youi ra Pablo b_u ja ra hnini n'da ra m_engu éfeso í Trófimo. Ne mi mans_e ngue _em_bi bi zixp_u mbo ra d_anij_a.

30 Ne nub_uya g_atho ra hnini bin ja n'da ran 'yo'ts'i, ne g_atho ní muxp_u 'b_ah ra Pablo, bi bent'i, bi g_uc_pu thi ra d_anij_a. Ne 'bex bi gut' y_u nij_a. 31 Ne nu'b_u mí z_api _ena xtá hyo ra Pablo, nu ra hmudof_ui mí _ode ngue g_atho ra hnini Jerusalén bin 'yo'ts'i. 32 Nu'a 'bex bi zix'u y_u dof_ui ne g_atho y_u hmudof_ui, ne bi mba n'dihi b_u 'b_uh y_u j_a'i. Ne nu'b_u mi nu y_u j_a'i gue mba b_u y_u dof_ui ne y_u hmudof_ui, 'bex bin h_e ním 'benza ra Pablo. 33 Ne nu'a ra hmudof_ui b_uya bi bent' ra Pablo _ena da got'i, ne bi manda ngue da mba nth_at'i yoho y_u cadena. M'bejua bi t'_an'd_u, ne bi t'_emp'u:

—To'o na, 'be'a bi 'y_ot'na.

34 Pe nu y_u j_a'i _emme madí mbahni ne g_atho 'dahma 'dan'yo bi ma. Janangue'a nu ra hmudof_ui him mi s_a da b_adi hanja bin 'yo'ts'i. Bi manda ngue da zixp_u ja ra ngundof_ui a b_uya. 35 Ne nu'b_u mí z_om b_u ja rá 'dede ra ngu, bi dux'u y_u dof_ui a ra Pablo, nguetho nu y_u j_a'i man'da nde da bent'i mah_on'a. 36 Nguetho x_un ngu y_u j_a'i bi d_enni bi mbafi:

—Dami hyoh_u, _en'u.

Nu ra Pablo bin ju_an z_ehe b_u ja y_u hmi y_u j_a'i

37 Ne nu'b_u manguep_u da zixp_u mbo ja rá ngu ra Pablo bi 'y_an'na ra hmudof_ui:

—Dami 'y_orqui ts'u ra mate dan y_aui ts'u, bi 'y_ena.

Nu ra dof_ui bi d_adi:

—Ha guí p_a'a rá nde y_u griego.

—H_aha, bi 'y_en'a ra Pablo.

38 —Oh, ha hinga gue'e gra m_engu Egipto, ngue g_a d_up'a n'da ran 'yo'ts'i ne g_a sixp_u ma'ueni goho mahu_ahi y_un 'yoh_u ngue y_u hyodu, bi 'y_em_bi.

39 Nu ra Pablo bi d_adi:

—Hin'na, hinga guec_a. Nug_a dra judíog_a ne dra m_engu Tarso, n'da ra d_ahnini ngue ja rá ts'_edi b_u ja ra h_ai Cilicia. Nuya dí _a'a n'da ra mate ngue ga xic_a ts'u y_u j_a'i.

40 Nu ra hmudof_ui bi un ran t'_edi. Nub_uya, nu ra Pablo bí 'b_ap_u ja ra 'dede, ne bi u_a'ts' rá 'y_e ndepe din h_e y_u j_a'i. Ne nu'b_u min h_e, bi zof_o nangue y_u ndese _u, gue y_u nde ra hebreo, bi 'y_ena:

22

1 —N'yoh_u ah_u, gy_u ta ah_u, gui 'y_ohmb_u 'be'a ga xi ah_u ya, bi 'y_en'a ra Pablo 'b_u mi d_u'mi bin y_a.

2 Ne nu'b_u mi 'y_o'u ngue bi ts'of_o nangue y_u ndese ra hebreo, man'da bin h_e. Nu ra Pablo bi 'y_em b_uya:

3 —Nug_a dra judíog_a, d_am 'b_uc_a b_u Tarso, nub_u ra h_ai Cilicia, ne bi mba ma tedeg_a ua Jerusalén. Ne dán x_ac_a rán x_adi ra Gamaliel, ne dán x_ac_a x_un ho y_an t'_edi _u ma ngarpa b_otah_u. Ne _emme mi _ehyag_a nangue rá 'befi Oj_a ngue g_atho ma mb_ai, tengutho ah_u ya. 4 Ne madí und_a ran _unbi to'o g_atho mi _ec'y_ei ra Jesús, ne 'da'u dá ho ne'u mi'da, y_un 'yoh_u ne'u y_u xisu dá sixp_u f_adi. 5 Nu ra hmumb_aja ne y_u d_ac'y_ei da z_a din ju_anni 'be'a xtá _ot'_a, nguetho dá c_anba y_u s_ocu_a bi 'dac_a, gue mí _ena x_c_a un y_u ngarpi b_u ja y_u nij_a ma mijudíoh_u b_u Damasco. Ne dá h_ax ra 'yu dá mba b_u Damasco. Nu ra s_ocu_a dá j_uc_a ngue'a ran t'_edi ga cot'a f_adi y_u 'y_ec'y_ei, ne dí _ena x_c_a si ua Jerusalén, ngue xtá nu ua ran _unbi.

Nu ra Pablo bi ma ha bin jab_u í 'y_ec'y_ei

6 Ne nu'b_u mán 'yog_a b_u 'yu h_anb_u Damasco, tengu'b_u mbe huxyadi, bá c_a n'da ra nyot'i mah_ets'i, ngue nts'_edi bi hy_arpu dí 'b_ai. 7 Nug_a dá t_ang b_u h_ai, ne dá _o'a n'da ra nde bi xiqui: “Saulo, Saulo, hanja gní _ungagui,” bi 'y_engui. 8 Ne dá th_at_i: “To'o i ma Hmu.” Ne nu'a bi xiqui: “Nug_a dra Jesús, dra m_engu nazaret, guec_a gadí _ungagui.” 9 Ne nu'u 'da min 'yog_ahe bi nu'a ra nyot'i, p_e him bi 'y_o'a ra nde ngue bi zoc_a. 10 Ne dá _anni: “Ma Hmu 'be'a s_a ga _ot'_a.” Ne nu ra Hmu bi 'y_engui: “Dami ndants'i ní mba b_u Damasco, nub_u, da si'a b_u 'be'a g_atho dá s_an'ni'i gui 'y_ot'e.” 11 Ne nug_a 'bex dán x_ad_a nangue'a ra nyot'i, ne nu'u mín 'yog_ahe bi g_urca ma 'y_e, ne dá s_omhb_e b_u ja ra hnini Damasco.

12 Ne mi 'b_up_u n'da ra hocj_a'i í Ananías, ngue mi tenni x_un ho y_an t'_edi ra Moisés. Ne g_atho y_u judío mi 'b_up_u mi numanho a. 13 Nu ra Ananías bi z_op_u d_am 'b_uc_a, ne bi xiqui: “Ma cu'i Saulo, dami hyand ran nequi ni d_a ya.” Ne 'bex bi z_o ma d_a, ne bi z_a dá nu a ran 'yoh_u b_uya. 14 Ne bi xiqui: “Nu'a Oj_a mi th_ande ma ngarpa b_otah_u bi

huahn'na'i ngue gui pađi 'be'a rá pähä a. Ne bi ja'a'i gá nu rá Hoga Ts'unt'u, ne bi ja'a'i ngue gá 'yörpa rá nde a. ¹⁵ Nuya gui mam bu 'buh yu ja'i 'be'a gá nu ne 'be'a gá 'yöde. ¹⁶ Ne hin'yu 'be'a man'da gui tøm'i, dami ndants'i gan xixya, gui 'yęc'yei majuani a ra Hmu ngue di 'uec'a'u ni ts'oqui nangue rá thuhu a ra Hmu," bi 'yęngä ra Ananías, bi 'yęn'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo hanja bi mba bu 'bu'u hing yu judío

¹⁷ Ne xø bi 'yęna:

—Ne nu'bu jambá pengä ua Jerusalén, dán ya'be Oja bu mbo ra danija, ne nu Oja bi jacä dá nu tengu n'da ra t'i. ¹⁸ Ne dá nugä ra Hmu, bi 'yęngui: “Dahmantho dami pøngua Jerusalén, nguetho hin da t'ørpamasu 'be'a gui ma nanguecä.” ¹⁹ Ne dá xi'a: “Ma Hmu, nu'u ma menguhe ua gätho i pađi 'be'a gätho dá øt'ä, dá mba bu gätho ma nijähe, ne dá unba u gätho bi 'yęc'yei i, ne dá cot'a fädi u. ²⁰ Ne nu'bu mi mba ntho ra Esteban mi 'bäcä bu, ne 'da'angu dá bęmhbe u bin hote, ne dá jamansup yá pahni u.” ²¹ Pe nu ra Hmu bi xiqui: “Ní mba, nguetho ga penh'na bu yabu gueru 'buh yu ja'i ngue hing yu judío,” ngubu bi xiqui, bi 'yęn'a ra Pablo.

Nu ra Pablo bi mba ma dä bu 'buh yu hmudofui

²² Nu'u bi 'yømanho 'be'a bi man'a ra Pablo, asta gue'bu mí ma da mba bu 'buh yu ja'i hing yu judío. Nubuya bin cu'e'u yu judío i 'bäpu gue hing yu 'yęc'yei, bi mbafi ne bi 'yęna:

—Dá tho na ran 'yohu, man'da xun ho 'bu hin di thoqui dim 'bui, bi 'yęn'u.

²³ Man'da bi mbafi bi huat' yá pahni ne bi 'yents' yu fonthäi. ²⁴ Nu ra hmudofui bi manda da ts'ixpu mbo ra Pablo, ne bi manda da mba m'bei, ngue ndep'a dín juan'na ra Pablo hanja ná mba'u yu ja'i. ²⁵ Ne nu'bu i pa nthat'i ra Pablo ngue ra xifani, bi 'yän'na ra dofui ngue mi 'bäpu:

—Ha i ja nin t'ę dihü gui fe'a n'da ra romano nu'bu hin ní t'ørpa ran juanbi, bi 'yęn'a ra Pablo.

²⁶ Ne nu'bu mi 'yø'a ra dofui a bi man ra Pablo, bi mba bá xi'a rá hmu ne bi 'yęmbi:

—Dami jamansu 'be'a guí ørpa na ran 'yohu, n'da ra romano na.

²⁷ Ne bá ę'a ra hmudofui buya, bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha majuani gue'e gra romano.

Nu ra Pablo bi pađi:

—Haha, bi 'yęna.

²⁸ Nu ra hmudofui bi 'yęmp'a:

—Xun ngu ra mbeti dá jut'ä ngue dán romanogä.

Nu ra Pablo bi xi'a:

—Pe nugä mbadi tho ho ma ta bin t'un ran t'ędi gue din romano, janangue'a man'da dra romanogä.

²⁹ Ne nu'a ra hmudofui bin su nguetho ya xí du't'i ne nu'a ra Pablo ra romano na. Janangue'a nu'u nte bi 'yörpa ra Pablo, ęna xtá mbei.

Nu ra Pablo mi 'bäpu ja rá junta u yá hmumbäja yu judío

³⁰ Ne nu'bu mi hyats'i, nu ra hmudofui nde da bađi hanja i yarp'u yu judío, bi xocta'a ra Pablo mán thu't'i, ne bi manda dim peti yu hmumbäja ne yá ngurpi yu judío. Ne bi zix'a ra Pablo bu dim peti.

23

¹ Nu ra Pablo ęmmε madín hyęthü bu, ne bi xifi:

—N'yohu ahü, nugä zai dí øt'ä'a i xicpa ma mbui Oja, asta gue ra pa jabuya, bi 'yęm 'bu mí d'u mi din ya.

² Pe nu ra Ananías, ra dambäja, bi xi'u gue 'darpü mi 'bähmbü ra Pablo, da mberpa rá nde. ³ Nu ra Pablo bi xi'a ra Ananías buya:

—Oja da mberp'a'i nguetho yoho ni mbui. Sä guí ęmhbu hin dá øt' yun t'ędi, pe go gue'ahu hin guí øthü yun t'ędi, ngue gadí manda da 'berca ma nde.

⁴ Ne nu'u 'darpü mi 'bähmi bi 'yęmbi:

—Hanja gní that'a ra dambäja ngue bi huahn'na Oja.

⁵ Ra Pablo bi pađi:

—Cu ahü, hin dí pačä ngue ra dambäja a, nu'bu xcá pačä hin xcá thatä 'bu, nguetho nt'o't'i gue hin ga c'aman'u ma ngurpihu, bi 'yęmbi.

⁶ Ne nu'a ra Pablo 'bu mí nu'u 'da gue hupu ja ra junta, bi bađi hinga 'da'ingu yá t'ęc'yei u, nguetho 'da'u bi den'du i man yu saduceo ne nu mi'da bi den'du i man yu

fariseo. Janangue'a nu ra Pablo bi 'yεmp'ε bεpε ja ra junta:

—N'yohε ahε, nugä dra fariseogä, nε xin rá ts'unt'ugä n'da ra fariseo. Nugä dí 'bäcua nε guí ørcahε ran juanbi nguetho dí εc'yεi gue i ndants' mahøn'a ε i tu, bi 'yεn'a ra Pablo.

⁷ Nε nanguε'a xí man na ra Pablo bin junthε yε fariseo ε yε saduceo, nε gätho bin hecpε ja ra junta. ⁸ Nguetho i man'ε yε saduceo gue hingui ndants' mahøn'a ε i tu, nε i ma ngue njo'o yäm 'bεhni Oja mahεts'i, nε i ma ngue njo'o yan dahi. Pε nu yε fariseo gätho i εc'yεi. ⁹ Bin ja n'da ra mbahni, nε nubaya bin ndants'i 'da'ε yú xänbate ε yε fariseo, bi 'yεn'ε:

—Nuna ran 'yohε 'bäcua, nte män ts'o bi 'yøt'e. Xi'bε majuani n'da ran dahi o gue n'da rám 'bεhni Oja mahεts'i bin yaui, nde'bε hin ga sühmbε Oja, bi 'yεna.

¹⁰ Pε nu'ε 'bεpε ja ra junta, εmme bin sε'ε, asta gue'bε mí zu ra hmudofεi da sen'inde ra Pablo. Bi xih yú dofεi baya gue ba jεcpε 'bεh yε ja'i, nε da zix mahøn'a bε ja ra ngundofεi.

¹¹ Nε nu'bε min xui, ra Hmu mahεts'i bim 'bähmi ra Pablo nε bi 'yεmbi:

—O di tu ni mbεi Pablo, nguetho ngutho gui ma bε ja ra dahnini Roma nanguecä, tengutho gä mangua Jerusalén.

Mi εna xtá tho ra Pablo

¹² Nu'bε mi hyats'i, 'da'ε yε judío 'da'ingu bi bεn'ε da hyo ra Pablo, nε bi ma jatho di ja'ts'a bi man'ε. Nε bi 'yεn'ε ngue hin din sihme, xing ra dehe da zi, asta gue'bε go bi hyo. ¹³ Nε mi pongui yote má 'yohε ε 'da'angu bi ma ngue da hyo ra Pablo. ¹⁴ Nu'ε bi mba bε 'bεh yε hmumbäjä nε yε dαc'yεi, nε bi xifi:

—Nugähe dá mamhbe majuani 'bε'a ga øthe, nε hin dan sihmehe asta gue'bε go dá hohe ra Pablo. ¹⁵ Janangue'a nu ahε nε'ε mí'da guín 'yohε bε ja ra junta, nu'bε nixudi gui xihmbε ra hmudofεi ba si'a ra Pablo, gui 'yεmbi gue gui 'yänhdε mí'da yan t'änni. Janangue'a nugähe baya, dan sähe gua täcuahe bε ja ra 'yu, ga hohe, bi 'yεn'ε.

¹⁶ Pε nu rá 'bε'ue ra Pablo bi 'yøde 'bε'a nde da 'yørpa yan 'yohε. Bi mba bε ja ra

ngundofεi nε bi xi'a ra Pablo. ¹⁷ Nu ra Pablo bi zonh'na n'da ra dofεi baya, bi 'yεmbi:

—Dami six na ra ts'unt'ε bε bí 'bεh ra hmudofεi, nguetho i ja 'bε'a da xifi.

¹⁸ Nu ra dofεi bi zixpε 'bε'a rá hmu, nε bi xifi:

—Nu'a ra Pablo ngue i ofädi, bi zoncagui nε bi 'yác ra mate gua siua na ra ts'unt'ε, nguetho ja 'bε'a da xi'i.

¹⁹ Nu ra hmudofεi bi bentpa rá 'yε ra ts'unt'ε, n'danni bá änni:

—'Bε'a guín nde gui xiqui.

²⁰ Nu'a ra ts'unt'ε bi xi'a ra hmudofεi baya:

—Nu'ε 'da yε judío bin yäse'ε, bi ma da 'yä'a ra mate 'bε nixudi, ngue gui sixpε mahøn'a bε ja ra junta ra Pablo, nguetho da 'yεn'i, da 'yän mí'da yan t'änni. ²¹ Pε 'yo guí øt'e 'bε'a da xi'i, nguetho i pongui yote má 'yohε yε judío ngue xän jot' ra 'yu, i täcua bε ra Pablo. Nu'ε, 'da'angu xεm ma ngue xín din sithe xín din sihme asta gue'bε go bi hyo ra Pablo. Nε i tøp'a thoho 'bε'a go gui ma, bi t'εmp'a ra hmudofεi.

²² Nu ra hmudofεi bi hecua ra ts'unt'ε ngue njon da xifi, ngue ya xí xi'a ra hmudofεi. Nε nubaya bi xifi da mba.

Nu ra Pablo bi mba m'bεhni bε 'bεh ra Félix

²³ Nubaya nu ra hmudofεi bi zohn'dε yoho yε ngεrpa dofεi, bi xifi din sä yociento ndofεi da mba bε ra hnini Cesarea 'bε guto nxui. Nε da mbähä mi hyäte ma 'det'a yε dofεi ngue din tøgue, nε da mbähä mi yociento yε dofεi ngue i cε yan ts'at'εgui.

²⁴ Nε bi manda da thøspa yε fani ngue da hyux a ra Pablo. Nε bi xifi di jamansu xän ho bε 'yu, asta gue'bε go bi dá bε 'bεh ra ts'ut'abi Félix. ²⁵ Nε bi 'yo't'a n'da ra søcuä ra hmudofεi, bi mbεnpa ra ts'ut'abi Félix.

²⁶ Nε bi 'yεn'a ra søcuä:

—Nugä dra Claudio Lisias, dadí zεngua'i, gra Félix, gra hoga ts'ut'abi. ²⁷ Nuna ran 'yohε na, nu'bε mi bent' yε judío, nde xtá hyo. Pε dá yämhbe nangue xän ngu yε dofεi, nguetho dá øcä ngue ra romano na.

²⁸ Nugä him mí pādi hanja bi mba ma yaπi, dá sixpε ja rá junta yε judío. ²⁹ Pε nubaya dá øde ngue hønt'ε yün t'ēdi zεhe yε judío ngue í mba ma yaπi, nε hin'yε 'bε'a dí tho, o gue dín ofädi. ³⁰ Nε nu'bε mi sicä 'bε'a nde

da 'yõt' y_u judío, ngue nde da hyo, 'bex dá p_{en}h'na b_u guí 'b_ui. N_e dá xi' u_u nyapate gue da xi'i 'be'a ní mb_es_pa ra hnuman' u_u. N_e h_ont'a dá xi'a ya," bi 'y_en'a rá s_ocu_a ra hmudof_ui.

³¹ Nu y_u dof_ui b_uya bi 'yõt'e tengu bi xi' u_u y_u hmu. Nu' u_u bi zix'a ra Pablo 'b_u min xui, asta gue' b_u mí z_om b_u Antípatris. ³² Nu' b_u mí hyax b_uya, bá peng b_u y_u dof_ui gue him madín t_ogue. P_e nu' u_u gátho madín t_ogue bi thoqui bi zix'a ra Pablo u_u. ³³ Nu' b_u mí z_om b_u ra hnini Cesarea, bin dáp ra s_ocu_a ra ts'ut'abi, n_e bi mba ma dá b_u ra Pablo. ³⁴ N_e nu' b_u mi nu'a ra ts'ut'abi a ra s_ocu_a, bi 'yän'na ra Pablo:

—Нар_u ni häi.

N_e nu ra Pablo bi xifi gue ra m_engu b_u ra häi Cilicia. ³⁵ Nu ra ts'ut'abi b_uya bi xi'a ra Pablo:

—Nugä ga øcä 'be'a gui mam 'b_u bi zø' u_u di yap'i'i.

N_e bi manda da mba m'bädi b_u ja rá nguts'ut'abi ndudän Herodes.

24

Nu ra Pablo bin juq_n zeh_e b_u 'b_uh ra Félix

¹ N_e nu' b_u mi jua'a cät'a pa, bi mba b_u ra Ananías, ra hmumbäjä, n_e 'da y_u d_ac'y_ei, n_e ra Tértulo ran hocpate. N_e bi xi'a ra ts'ut'abi 'be'a í mba ma yap_i ra Pablo. ² Nu' b_u mí ts'onh ra Pablo, bi d_u'mi bin yapate a ra Tértulo. Nu'a bi xi'a ra Félix:

—Nugähe dí p_ahmbe ngue nangue'e i ja ran johya ua ra häi dí 'b_uhmbe. ³ N_e gäthogähe man'da dí 'b_uhmbe x_un ho nangue 'be'a guí øt'e. N_e gätho y_u pa dí xi'ahe ra jamadi nangue'e. ⁴ Nuya hingui ngu 'be'a ga xi'a'i, p_e gui 'yørc_a ra mate gui 'yøde 'be'a dí xi'ahe. ⁵ Nuna ran 'yoh_u, ømme ra ts'om'bäi na, n_e ømme di parba y_u judío h_onb_u go hap_u 'b_ui ngue gätho ra ximhäi. N_e nuna, rá ngarp_i 'da' u_u ja'i t'ømbi y_u nazareno. ⁶ Nu'a mí nde xtí ts'on ra d_anijä b_u Jerusalén, p_e nugähe dá benthe, n_e dí ømhbe xcá ju_anbahe tengu im mam b_u ja man t'ødihe. ⁷ P_e nu ra hmudof_ui, ra Lisias a, con rá ts'edi bá j_ucp_u mi 'b_uhmbe. ⁸ N_e bi xije dan yafe ua. Nuya, nu' b_u gui 'yän zeh_e a, gui p_adi gue majua_uni 'be'a gätho ní mba ma yap_i, bi 'yømp'a ra ts'ut'abi a ra Tértulo.

⁹ N_e nu' u_u y_u judío min 'yoh_u, 'da'angu bi man' u_u. ¹⁰ N_e nu ra ts'ut'abi bi un ran t'ødi ra Pablo gue din ya b_uya. Nu ra Pablo bi ma, bi 'y_ena:

—Nugä i hu ma mb_ui ngue sä dan ju_andä ua, nguetho guí p_adi 'be'a nám 'b_uhmbe dy_u judíohe, gue x_un ngu y_u j_eya guín ts'ut'abi ua. ¹¹ Nu' b_u guí nde gui p_adi, sä gui p_adi, ja mán 'd_e'mayo ma pa ya gue dá mba b_u Jerusalén, dá th_ande Ojä b_u. ¹² N_e nu' u_u ma mijudíohe him bi nu 'b_u 'bo'o xcán junthe, xím bi nu 'b_u 'bo'o xcá parbi, xínga guerp_u ja ma d_anijähe, xínga guerp_u ja ma t'änijähe, xínga guerp_u gätho ra hnini. ¹³ Nuya hingui sä din ju_anni x_un ho nguetho him majua_uni 'be'a ní yap_a ya. ¹⁴ P_e nuya dadín ju_andä gue dí t_endä ra 'yu ma'da'yo, n_e gue'a ømbi him majua_uni u_u. P_e guet'a ra 'yu mí t_en'd_u ma ngarp_a b_otahe, gue mí numansu Ojä nguetho dí øc'y_ei 'be'a gätho mán t'o't'i b_u ja rá s_ocu_a yän t'ødi ra Moisés n_e yä s_ocu_a y_u p_ongahy_a. ¹⁵ N_e nugä dí tø'mi 'be'a nín ho da 'yõt' Ojä, tengu i tømp' ya i 'bäcua. Nugähe dí øc'y_eihe ngue gätho x_un du da ndants'i, n_e' u_u bi 'yõt' ran ho, n_e' u_u bi 'yõt' ran ts'o. ¹⁶ Janangue'a gätho dí øt'ä 'be'a di b_engä Ojä n'dahma hin hap_u da th_inga ma ts'oqui, xínga guerp_u 'b_u Ojä xínga guerp_u 'b_uh y_u ja'i, bi 'y_ena.

¹⁷ N_e xø bi 'y_ena:

—N_e nu' b_u mi thogui x_un ngu y_u j_eya, bá pengä b_u Jerusalén ngue ga un y_un t'unni ma m_enguhe, n_e ga un y_un t'unni b_u ja ma d_anijähe. ¹⁸ N_e ngub_u dá øt'ä b_u d_anijä, dá th_ande Ojä. 'Da' u_u y_u judío, y_u m_engu b_u ra häi Asia dán t_imhbe b_u b_uya. N_e njom mí 'b_up_u x_un ngu y_u ja'i, xíng ra sui mi ja b_u. ¹⁹ Nu' u_u gue dán t_ingähe b_u, nde' b_u gue' u_u xtambä 'y_ecua u_u, xtá mangua 'b_u ja 'be'a dá øt'ä b_u. ²⁰ O gue guehya y_un 'yoh_u 'bäcua da ma 'b_u ja 'be'a bi nurcä 'b_u má mbagä b_u ja ra junta. ²¹ Hønt'a nts'edi dá mangä b_u, n_e dá ømbä u_u: “Nu ah_u guí ørcä ran ts'ømbi nam pa ya nguetho dí øc'y_ei ngue i ndants' u_u i tu,” dá øngä, bi 'y_en'a ra Pablo.

²² N_e nu' b_u mi 'yø'a ra Félix 'be'a bi man ra Pablo, 'bex bi ma da guah ra junta, nguetho x_un ngu ts' u_u mi p_a'a ra Félix nangue rá 'yu Ojä. N_e bi xi' u_u:

—Nu'bu dambá εcua ra hmudofui, ra Lisias, sä ga paçá 'be'a gätho bin ja.

²³ Ne nu'a ra Félix bi manda da thoqui da mba m'bädi ra Pablo. Ne bi manda ngue da t'ørpa ran ho nangu'e'a, ne nu'u yá amigo sä da mba bu ne di unni 'be'a gätho da hyoni.

²⁴ Nu'bu mí tho'i ts'u 'da yu pa, nu ra Félix bá peng bu ja ra hnini Cesarea, bán 'youi rá xisu í Drusila, nu'a ra judío a. Ne bi zon'na ra Pablo, ndepe da ma Hague dán zä n'da da 'yεç'yεi ra Jesucristo. ²⁵ Ne nu'bu mi man ra Pablo nangu'e ram 'bai njuañtho, ne bi ma ngue di jamansu 'be'a da 'yøt'a n'da, ne bi ma din ja ran t'änni 'bu ran zεgui nangu'e yu ts'oqui, nu ra Félix bin su buya, ne bi xifi:

—Hønt'a gá xic ya, 'be ním 'bähma bu ja ra fädi mahøn'a, ne nu'bu da bongui ga zon'na'i mahøn'a, bi t'εmp'a ra Pablo.

²⁶ Nu ra Félix mí εna xtán gu'ti ts'u, n'dahma xtí thø'a ra Pablo. Janangu'e'a njant'a thoho min zohni ne min yaui. ²⁷ Ne nu'bu mi gua'a nyojεya bi mba ma poni a ra Félix, ne bi hyu'a ra Porcio Festo. Nu ra Félix 'bu mí bøm buya, bi zopu ra Pablo bu ja ra fädi, nguetho mí su da numan'u yu judío 'bu xtí hocpi.

25

Nu ra Pablo din juan bu 'buh ra Festo

¹ Nu ra Festo bi mba bu ra häi gueru din ts'ut'abi, ne hyupa bim 'bupu ra hnini Cesarea, bi mba bu ra hnini Jerusalén buya. ² Nubu Jerusalén, yu hmumbäjä ne yá ngurpi yu judío bi xi'a ra Festo, bi nyapi nangu'e ra Pablo. ³ Ne bi 'yørpa ts'edi bi 'yap ra mate ngue da zohna ra Pablo ngue da zøm bu Jerusalén, nguetho im bεn'u da gorpa bu 'yu, gue nde da hyo. ⁴ Pe nu ra Festo bi xifi ngue ofädi bu Cesarea ra Pablo, ne “mi ts'utho ga mbagä ya,” bi 'yεmbi.

⁵ Ne bi xifi:

—Nde'bu ga mbähä 'da ahu gue ja ni ts'edih, ne nu'bu ja män ts'o bi 'yøt'a, sä gui yafu.

⁶ Nu ra Festo, masque mbe man 'det'a pa bim 'bupu Jerusalén, bi mba bu Cesarea buya. Nu'bu mí hyax buya, bi mba bu ja rán juañbate, ne bi manda ba ts'i ra Pablo. ⁷ Ne nu'bu mi zøm bu ra Pablo, nu yu judío ngue bá nεxpü Jerusalén bi mbä'ts'i. Ne εmme

xun ngu 'be'a xun ts'o í yapi. Pe hingui sä da bøm majuañi 'be'a bi man'u. ⁸ Nu ra Pablo bi ma nanguε buya:

—Nte dá øt'ä ngue hingui ho nangu'e man t'εdihe dyu judíohe, xinga gue'a ra danija, xinga gue'a rán t'εdi ra hmuts'ut'abi bu Roma, bi 'yεn'a ra Pablo.

⁹ Nu ra Festo nde da 'yøt'a dí numanhu yu judío, janangu'e'a bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha gui nde gui mba bu Jerusalén, gueru ba øt'a ran juañbi bu, nangu'e 'be'a í yap'a yu judío.

¹⁰ Nu ra Pablo bi daði:

—Hin'na, guεcua rán säui da t'ørcä ran juañbi ua, nguetho bi 'da'a ran t'εdi ra hmuts'ut'abi 'bupu Roma gue gui 'yørcä ran juañbi ua. Ne nte män ts'o xtá ørpa yu judío, gue gui sixcä bu. Nu'i gui paði xun ho ngue te dá øt'ä. ¹¹ Pe nu'bu xtá øt'ä n'da ran ts'o gue i man nin t'εdi gui hyogui, jatho ga tu 'bu, hin ga 'dagui nangu'e man däte. Pe nu'bu him majuañi 'be'a ní yaçpä u, njo'o n'da i ja rán t'εdi di dägä bu ja yá 'ye u. Nugä dí ä'a ran t'εdi gui thocä bu 'buh ra hmuts'ut'abi bu Roma, bi 'yεn'a ra Pablo.

¹² Nu'bu min yahu yüm fäts'ihu a ra Festo, bi xi'a ra Pablo:

—Nu'bu gui εna ga dä ahe bu Roma, da zä 'bu, bi 'yεmbi.

Nu ra Festo i yqui ra ts'ut'abi Agripa

¹³ Nu'bu mi tho'i 'da yu pa, n'da rá ts'ut'abi yu judío, ra Agripa na, ne'a rán ju, Berenice, bi zøm bu Cesarea di zεngua a ra ts'ut'abi Festo. ¹⁴ Ne nu'bu mi 'bupu 'da yu pa, nu ra Festo bi xi'a ra Agripa nangu'e ra Pablo, bi 'yεmbi:

—O bu n'da ran 'yohu, i ofädi, ngue bi zocua ra Félix, í Pablo a. ¹⁵ Ne nu'bu má mbagä bu Jerusalén, nu yu hmumbäjä ne yu dāç'yεi ngue yu judío bi xicä nangu'e ra Pablo. Nu'u mi ap ran unbi nangu'e'a. ¹⁶ Ne nugä dá xi'u: “Pe nugähe dyu romanogähe hingui sä ga hohe n'da 'bu hinda nadí juañbähe u, ne dim 'bapu ja yá hmi to'o di yapi, din yaçε.” Ngubu dá xifi. ¹⁷ Ne nu'bu mí zocua yun yapate, nu'bu mi hyats'i, 'bex dá mba bu ja man juañbate ne dá manda da ts'ixpu a ra Pablo. ¹⁸ Nu'bu mí 'bähmbe bu u yun yapate, pe xinga n'dare bi ma gue yu ts'oqui tengu mím bεngä ngue xtá ma. ¹⁹ Pe

hønt'a n'da ram hma madín junth_u nangué 'be'a mi εc'y_ei zehε u y_u judío. Nε nangué n'da ran 'yoh_u í Jesús nín junt'_u, ngue bi du, pε nu ra Pablo nts'edi bi ma ngue i 'b_ui, bi 'yεna.

²⁰ Nu ra Festo bi thoqui bi ma:

—Nε nugä hin dí p_acä ga øt'ä ran ju_anbi nangué 'be'a εc'y_ei y_u judío. Janangué'a dá än'na ra Pablo 'b_u nde da mba b_u Jerusalén, da mba ma ju_anbi b_u. ²¹ Pε nu ra Pablo bi 'y_ac ran t'edi, nde ga dä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi Augusto b_u Roma. Dá manda b_uya da 'bädi asta gue'b_u bi zä ga p_ehndä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi, εn'a ra Festo.

²² Nu ra ts'ut'abi Agripa b_uya, bi xi'a ra Festo:

—Nugä dín nde ga øde 'be'a da man'a ran 'yoh_u.

Bi d_a'a ra Festo b_uya:

—Nixudi da zä gui 'yøde.

²³ Man'da pa b_uya bi mba b_u ja rá ngu ran ju_anbate ra Agripa nε ra Berenice. Nε bi mba b_u mbo gätho ja yú ts'edi, min 'yoh_u y_u hmudof_ui nε y_u ngurpi b_u ja ra hnini Cesarea. Nε bi ts'ini x_un ho nguetho i ja yúts'edi. Nε nu'a ra Festo bi manda da ts'ixp_u ra Pablo. ²⁴ Nε nub_uya bi 'yεn'a ra Festo:

—Nu'i gra ts'ut'abi Agripa, nε ah_u gy_un 'yoh_uh_u gätho gui 'b_uhmb_u ua ya, gui nuh_u na ran 'yoh_u. Nε gätho y_u judío 'b_up_u Jerusalén nε' u 'b_ucua Cesarea madín y_api nanguéhna. Nu' u nj_am'b_u mi ε't'a mi xiqui ngue mi ädi da mba ntho. ²⁵ Pε nu'b_u má p_acä ngue nte bi 'yøt'a rán säui dí tho, dá εngä ga p_enp_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi b_u Roma, nguetho mí manse da mba ma dä b_u. ²⁶ Pε hin'y_u 'be'a sä ga o't'ä a x_u 'yøt'e ngue ga p_enpa ma hmu. Janangué'a dá zonhdä na ran 'yoh_u, gui 'yøhmb_u ts' u 'be'a da man ya, ma ts'ut'abi Agripa i. Nε nu'b_u gä 'yøhmb_u, masque da zä gui xij_u b_uya 'be'a da zä ga o't'ä nangué ran y_api. ²⁷ Nguetho dí εna hingui ho ga p_enp_u n'da ra ofädi, nε nte má s_ocua da j_ats'i ngue da mam b_u hanja i ofädi, bi 'yεn'a ra Festo b_uya.

26

Nu ra Pablo bin ju_an zehε b_u 'b_uh ra ts'ut'abi Agripa

¹ Nu'a ra Agripa bi xi'a ra Pablo:

—Da zä gui manse nangué'a zehε, bi 'yεmbi.

Nu ra Pablo bi u_an rá 'yε nε bi ma nanguεε. Bi 'yεna:

²—I jagä ran johya, nguetho sä dam 'bäcä ua ja ni hmi, gra ts'ut'abi Agripa, nε sä gam mangä nangué 'be'a í y_ac_pa ma mijudíohe.

³ Nguetho gui p_adi x_un ho 'be'a gätho y_an t'øt'e y_u judío, nε gui p_adi 'dahma 'dan'yo ma t'εc'y_eihe dy_u judíohe. Janangué'a dí ä'a ra mate, gui 'yø'i ts' u x_un ho 'be'a gam mangä.

Rám 'b_ui ra Pablo 'b_u hin ní 'yεc'y_ei

⁴ Nu' u gätho ma mijudíohe i p_adi 'be'a ním 'b_ui dá øt'ä b_u 'b_uh ma m_enguhe, 'b_u mán t'uhnigä nε' b_u mám 'b_ucä b_u Jerusalén, asta guehya. ⁵ Nu' u hin'y_u ra pähä da ma, pε maya'b_u mi p_adi ngue nya'a thoho dá tenni x_un ho tengu man y_u fariseo. Nu y_u fariseo man'da εhya da 'yøt' man t'εdihe dy_u judíohe xinda gue' u mi'da. ⁶ Nuya dí 'bäcua ja ran ju_anbate, nangué'a 'be'a dí εc'y_ei. Nugä dí εc'y_ei 'be'a bi xi'a Oj_a ma ngurpa bombøtahe, ngue da xox' u x_un du. ⁷ Nugähe y_am bom'бето u 'de'mayoho y_a ts'unt' u ma ngurpa bombøtahe ra Jacob, dí εhyahe ma pa nε ra xui nangué rá 'be'fi Oj_a. Nε nugähe dí tømhb_e 'be'a bi man Oj_a, gue da xox' u x_un du. Nugä dí εc'y_ei gue maju_ani bi du'mi bi 'yøt'a, nε gue'a ní y_ac_pa ya ma mijudíohe, ma ts'ut'abi Agripa i. ⁸ Hanja gní b_emhb_u ngue hingui sä Oj_a da xox' u x_un du, bi 'yεn'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo madí unba y_u 'yεc'y_ei

⁹ Nε xø bi 'yεm mahøn'a:

—Guec zehεgä, nya'a thoho dá bεngä ngue mi εngä x_un ho 'b_u ga s_ucä ra Jesús, ra m_engu Nazaret. ¹⁰ Nub_u Jerusalén x_un ngu y_u 'yεc'y_ei dá cot'a fädi, nguetho bi 'dacä ran t'edi y_u hmumbäjä. Nε nu'b_u mi t'εna da mba ntho, 'da'angu dá bεmhbe. ¹¹ Nε x_un ngu y_u nidí dá unba u y_u 'yεc'y_ei b_u ja ma nij_ahe dy_u judíohe. Nε dá säpi dá s_erpa y_a t'εc'y_ei. Nε nugä εmmε min cuεgä nangué' u, nεp_u ja y_u hnini yatho dá mbagä, dá un ran unbi u, bi 'yεna.

Bi mam mahøn'a ha bin jab_u bi 'yεc'y_ei

¹² Nε xø bi 'yεm mahøn'a:

—Nε dá çaxä ra søcuä, ngue rán t'edi yu hmumbäjä, ngue ga unba yu 'yεc'yεi. Dá hā ra 'yu ná mba bu ra hnini Damasco. ¹³ Nu'i ma ts'ut'abi Agripa i, nu'bu mbε huxyadi dá nu bu 'yu n'da ra nyot'i bí 'yεh mahεts'i, nε man'da madí hyät'i xínda gue ra hyadi. Nε nu'a bi hyäpυ dí 'bähmbe. ¹⁴ Nε nu'bu gätho má tanje bu häi, dá øcä n'da ra nde ngue ma ndesε í ts'oqui, ra hebreo, i εna: “Saulo, Saulo, hanja gní ungui. Xun hεi guí øt'e, tengu n'da ra mbændani i pa ma suni ra t'o hndepe dim pefi xun ho, nε i nete thoho,” bi 'yεngui. ¹⁵ Nε nugä dá änni: “To'o i, ma Hmu.” Nu ra Hmu bi dadi: “Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui. ¹⁶ Nuya dami ndants'i, guí 'bäi. Nuya dán 'yusegä ua n'dahma gui ma nε gan juanni nangue gätho 'be'a gá nu ya, nε gätho 'be'a ga ut'a m'bejua.” ¹⁷ Nε bi 'yεngui: “Nuya ga pehn'na'i bu 'buh yu ja'i hing yu judío, nε ga jamansu i nangue 'be'a da nde da 'yøt'a'i yu judío, nε yu ja'i ngue hing yu judío. ¹⁸ Nε nangue nim hma, ga japi da xoc yá mbui yu ja'i nε him man din 'yo bu ja ra 'bexui, pε din ja ran nequi yá mbui. Nε ga japi da 'uepυ ja rá ts'edi ra zithu, nε din 'yo bu ja rá ts'edi Oja ma Ta. Nε din ja ra punbi yá ts'oqui. Nε dá nu ra te mazai u, nε gätho ran japi ga unni, tengu mi'da dá 'uecä,” bi 'yεngä ra Jesús, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo him bi mbεsta a bi man ra Hmu bu mín yuse

¹⁹ Nε nu ra Pablo bi thoqui bi xi'a ra ts'ut'abi Agripa:

—Nugä hin dá festhoho 'be'a bi xicä ra nde gue bá εh mahεts'i. ²⁰ Rá mbudi dá xi'u 'bupυ Damasco, gue di päh yún 'yomfεni ne din 'yo bu rá 'yu Oja. Nε dá xifi da 'yøt' ra 'befi xun ho nguepυ da fadi xε päh yún 'yomfεni. Ngutho dá mangä bu Jerusalén, nepυ gätho ra häi Judea, nε dá xicä yu ja'i ngue hing yu judío. ²¹ Pε nangue'a 'be'a dá mangä, nu'u 'da yu judío bi bentcä bu ja ra danija, mi nde xta hyogui. ²² Pε asta gue yu pa jabuya i fäxcä Oja. Nε dí xi'u ja yá ts'edi, nε dí xi'u hin'yu yá ts'edi. Nε hønt'a dí xänbi 'be'a bi man ra Moisés nε 'be'a bi man yu pøngahya, ngue bin ja. ²³ Nu'u, bi ma ngue jatho da nu ran unbi ra Cristo, nε gue'a ra mbudi da mba nsots'i bu 'bu'u xun du. Da mba nsots'i guepυ da zä di un ran nequi yá

mbui u yu judío, nε'u hing yu judío, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo ndepe da 'yεc'yεi ra ts'ut'abi Agripa

²⁴ Nε nu'bu ngubυ mi man ra Pablo, nu ra Festo nts'edi bi mbafi:

—Nu'i gra Pablo, guín gät'i, εmme xun ngu guí päh ra søcuä janangue'a guín gät'i.

²⁵ Bi dā'a ra Pablo buya:

—Hin dí jat'ä, gra hoga ts'ut'abi gra Festo. Pε gätho dí mangä majuani a. ²⁶ Nu ra Agripa in ts'ut'abi bu 'buh yu judío, i 'bucua, i pädi nangue 'be'a gätho dí mangä. Janangue'a hin dí su ga mangua ja rá hmi. Nε dí haxa njuani ngue i pädi, nguetho him bi t'agui 'be'a bin ja, bi 'yεn'a ra Pablo.

²⁷ Nε xø bi xih ra ts'ut'abi Agripa:

—Ma ts'ut'abi Agripa i, ha guí εc'yεi 'be'a bi man yá pøngahya Oja. Nugä dí päcä gue guí εc'yεi, bi 'yεmbi.

²⁸ Nu ra Agripa buya bi dät'a ra Pablo:

—Nu'i, guí nde 'bex ga päcä man 'yomfεni, ngue ga εc'yεi ra Cristo.

²⁹ Nu ra Pablo bi 'yεmp'a:

—'Bexgue guehya, ogue niya'bu ts'u, Oja i pädi 'be'a dí ndegä. Dí nde gue guí 'yεc'yεi, nε ahυ gätho guí 'buhmbυ ua guí øhmbυ 'be'a dí mangä ya. Nε dí nde gue cohmbυ tengugä, pε hønt'u yu cadena hin'na u, bi 'yεmbi.

³⁰ Nε nu'bu ngubυ mi man ra Pablo, ra Festo nε ra Agripa bim 'bäi, nε'a ra Berenice nε'u mi'da mi hupυ. ³¹ Nε nu'bu mi mba bu thi, n'da ngu n'da bin yaεε u:

—Nu'a ran 'yohυ ra Pablo, nte bi 'yøt'a ngue da du, xínga gue'a din ofädi, bin 'yεmzεhε u.

³² Nu ra Agripa bi 'yεmp'a ra Festo:

—Nu'bu hin xtá ma din dä bu 'buh ra hmuts'ut'abi bu Roma, sä da mba nso'ts'i 'bu, bi 'yεmbi.

27

Bi 'benpυ Roma a ra Pablo

¹ Nu'bu ya xí hma ngue ga huhe ra barco, nε ga mbäcähe bu Roma, ra häi Italia, nu ra Pablo nε mi'da yu ofädi bi mba ma däpi a ra ngurpadofui, rá thuhu

ra Julio, rá ngurpadofai ra hmuts'ut'abi Augusto bu Roma. ² Dá huhe ra barco ngue bi nexpu ra hnini Adramitio, ne en'u da thopu ja yu hnini bu ja ndendeja bu ra hai Asia. Dá nexhe bu buya, ne dá mbähmbe ra Aristarco, ra mengu ra hnini Tesalónica bu ra hai Macedonia. ³ Nu man'da pa dá sōmhbe bu ra hnini Sidón, dán säyahe bu. Nu ra Julio min yamanhoui ra Pablo, ne bi un ran t'edi da mba bu 'buh yu amigo. Ne nu yu amigo bi un ran säya. ⁴ Ne nu'bu má nexhe bu, dá thohmbe bu nthet'i ra t'uhäi Chipre i ja bu made ra deja. Dá thothe bu n'danguadi nguetho emme nts'edi ran dahi bu njombu. ⁵ M'bejua dá thohmbe bu ja ra hai Cilicia ne ra hai Panfilia ja bu ndendeja. Dá sōmhbe bu ra hnini Mira bu ra hai Licia.

⁶ Guepu bi dim bu n'da ra barco a ra hmudofai ngue bá nexpu Alejandria, ní mba bu ra hai Italia. Ne nu'a ra hmudofai bi jaje dá huhe ra barco. ⁷ Ne xun ngu yu pa zu njante thoho dán 'yohe bu ja ra deja, ne xun hei dá thohmbe bu gätho rá nyani ra t'uhäi Gnido. Nu ran dahi him bi jaje njuantho dá uenthe, janangue'a yabu dá cäthe njombu ja ra t'uhäi Creta, guepu nthet'i ra t'uhäi Salmón. ⁸ Ne xun hei dá thohmbe bu gätho rá nyani ra t'uhäi Creta, ne dá sōmhbe bu ja yun säya yu barco, t'emi Buenos Puertos. Ne hinga yabu ja ra hnini Lasea.

⁹ Ne xun ngu yu pa ya dá 'behmbe nangué ran dahi, ne nts'utho bu dín 'yo ra barco bu ja ra dehe, nguetho yu pa ya i ja yun dahi. ¹⁰ Nu'a ra Pablo bi xi'u min 'yohu:

—N'yohu ahü dí xi ahü, nu'bu ga thohmbu, ga nuhu n'da ra 'yanthi nguetho xun hei thoho bu dí mba ma 'yoni ra barco. Ne hinga hont'a ra barco ne ra 'beni ga 'behmbu, pe ts'urpu thoho necähu ga tuhu, bi 'yemp'u.

¹¹ Pe nu ra hmudofai man'da mi ec'yei 'be'a bi ma rá mbeti ra barco ne ra hmu ngue madí 'yoni, xinda gue'a 'be'a mi man ra Pablo. ¹² Nubu Buenos Puertos hingui ho ngue da gopu ra barco yu pa xu se. Janangue'a nu'u mbe gätho u mi ena xcá sōmhbe bu ra hnini Fenice, guepu xcám 'buhmbe yu pa xu se. Nubu Fenice, ra hnini bu ra t'uhäi Creta, man'da ja yun säya xun

ho bu yu barco, nguetho hin e ts'edi thopu ran dahi.

Ran dahi bi 'yen ra deja

¹³ Ne n'da ra pa bi pom bu bí 'yeh ran dahi, ne hinga nts'edi i 'yo. Ne en'u xun ho 'bu da thogui. Janangue'a bi gux'a ra t'egui mi o bu mbo ra dehe, ngue ran ts'ammi ra barco. Dá thohmbe buya, zu njante thoho á tho'a ndendeja ra barco bu ra t'uhäi Creta. ¹⁴ Ne 'bex bá e'a n'da ran dahi emme nts'edi, bá nexpu Creta. ¹⁵ Ne nu'bu mí mbadi bi ndon ra barco ran dahi, him mí sä da mba ma 'yoni buya, dán unthe buya, ne dá tendahe ran dahi bu í mba. ¹⁶ Ne dá cäthe bu herpu ja ra t'uhäi Clauda i ja bu made ra deja, nguetho bi täc'i ts'u ran dahi ra hai. Ne xun hei bu dá juxhe bu mbo a n'da zu t'ubarco ngue mí jut'a ra barco. ¹⁷ Ne nu'bu mi carpu mbo ra t'ubarco, bi mba m'bänba yu xahi a ra barco ngue hin da xot's' yu xithe. Ne nu'u buya mí supi da 'yen ran dahi ra barco bu ja ra 'bomu, ne da dontpu guepu t'embi Sirte. Janangue'a bi gacua yun thäcan dahi ra barco. Ne bi duxtho ran dahi ra barco bu ja ra dehe. ¹⁸ Man'da pa buya bi d'u mi bi hyörpu ja ra dehe yu 'beni mi hörpu mbo ra barco, ndepe hin di hyu ra barco, nguetho emme nts'edi mi enje ran dahi. ¹⁹ Ne ná hyu pa buya dá sosägähe, dá hōmhbe thi 'be'a gätho mí honi 'bu di 'yon ra barco. ²⁰ Ne xun ngu yu pa emme mi ja yu güi, ne nya'a him bin c'a ra hyadi, xinga gue yu sō 'bu xun xui. Ne dá nuhe n'da ran dätendahi emme nts'utho. Ne dí su ga tuhe.

²¹ Ne nya'a thoho njom bin sihme. Nu ra Pablo bim 'bäi bi 'yena:

—N'yohu ahü nde'bu xquí 'yøde 'be'a dá mangä. Nde'bu xcambän säyahü bu Creta, ne hin xcá nuhu ran unbi ya, ne hin xquí 'beh ni 'benihü. ²² Pe nuya, o di tu ni mbuihu, nguetho xinga n'da ahü gam 'behmbu, pe hont'a ra barco dim 'bedi.

²³ Nguetho dám 'bä'be n'da rá m 'behni Oja mahets'i má xui, gue nugä rá mbetigä Oja ne dí thände a. ²⁴ Ne nu'a ram 'behni bi xiqui: “O guín su Pablo, nguetho jatho da mba ma dä'i bu 'buh ra hmuts'ut'abi bu Roma. Ne nu'a Oja hin di japi da du u guí 'buhmbu ua ja ra barco, tengü gá 'yäpi,” en'a rá m 'behni Oja mahets'i. ²⁵ Nuya, n'yohu

ah_u, dan johyah_u, nguetho dí εc'y_ei gue majua_{ni} da 'yøt' Oja tengu bi xic rá_m 'b_ehni. ²⁶ P_e nu ran dahi da 'y_en_ju b_u ja n'da ra t'uhäi i ja b_u made ra dehe, bi 'y_en'a ra Pablo.

²⁷ N_e nu'b_u ya xí gua'i 'd_e'ma goho ma pa dí 'yohe, nub_uya bi 'y_engähe ran dahi b_u ja rá xequi ra de_ja t'εmbi Adria, 'b_u min xui. N_e nu' u y_u mb_efi gue di 'yon ra barco, mí_m b_eni hinga yab_u ja n'da ra häi. ²⁸ N_e bi 'y_eni hangu nan h_e ra dehe, 'däte ma 'd_e'ma'dato metro nan h_e. N_e bi dän'i ts' u ra barco, bi 'y_eni mahøn'a, n_e nuya høn't'i 'däte ma yoto metro nan h_e ra dehe. Janangue'a bi badi him ma yatho b_u ndenthe. ²⁹ Nu' u mi supi da zøm b_u ndenthe ra barco, gue din the_u y_u do. Janangue'a bi 'y_ent'i goho y_u t'εgui ngue yän ts'ämmi ra barco, bi 'y_ent_pu ja rá xuthä ra barco, ndepe hin din 'yo. N_e εmme mi xøn_ni din nequi. ³⁰ Nu y_u mb_efi di 'yon ra barco mim b_eni xtá 'dagui, bi çá'ma man'da ra t'uhbarco b_u ja ra dehe. P_e bin häte, nguetho εna gue' u y_u t'εgui xtá 'y_ent' mi'da b_u ja rá y_u ra barco, gue yän ts'ämmi. ³¹ P_e nu ra Pablo bi 'y_emp'a ra hmudofai, n_e' u y_u dofai:

—I nde da 'dah y_u di 'yon ra barco, p_e nu'b_u da 'dah y_u, hin da zä gui ponj_u 'b_u.

³² Nu y_u dofai b_uya bi hy_ecua yän that'i ra t'uhbarco, n_e bi dux ra dehe, janangue'a njom bi 'dagui.

³³ N_e nu'b_u t'uhnequi tho nu'a ra Pablo bi xifi nde'b_u din sihm_e. Bi 'y_ena:

—Nuya, ná 'd_e'magoho ma pa ya ngue mí tutho ni mb_uih_u, n_e hin gán sihm_eh_u.

³⁴ Nuya dí øt'ah_u ra ts'edi gui sih_u ts' u ra hm_e. Nu'a dí zac ni ja'ih_u a, n_e guerp_u da zä xínga n'da gam 'b_ehm_b n_e njon din unbi, xíngui ts' u.

³⁵ N_e nu'b_u mi jua'a bi man'a ra Pablo bi hy_aca n'da ra thuhm_e, bi un ra jamadi Oja b_u ja yá hmi gätho mí 'b_urp_u, n_e bi xeni bi d_u'mi bi zi. ³⁶ Nu'a bi man ra Pablo bi hyurpa yá mb_ui u, bin sihm_e ts' u b_uya. ³⁷ N_e nugähe í juaje yociento n_e hyäte ma 'd_e'ma 'dato njá'i mi 'b_uhm_b b_u ja ra barco. ³⁸ N_e nu'b_u mi juadi bin sihm_e u, nu'a ra trigo mi hør_u ja ra barco bi hyøm b_u ja ra dehe, ndepa dí çah nan hy_u ra barco.

Bi xen ra barco ra dehe

³⁹ N_e nu'b_u mí hyats'i, him mi pa_di 'b_e'a rá thuhu ra häi bi hyandi. Nu'b_u mí nu mi ja b_u n'da ra 'y_ethe gue him mí ja y_u do, guerp_u mim b_eni mi sä xtí ç_u't' ra barco. ⁴⁰ Bi hy_ecua yän that'i yän ts'ämmi b_uya, bi zop_u dehe. N_e bi xocua yän thu't'i yän thäcadehe ngue yám 'bä't'i ra barco. N_e bi 'y_espa mahøn'a n'da ran thäcandahi. Nu ran dahi b_uya bi 'yon ra barco, n_e bi d_u'mi bi hyám b_u ja ra ndendej_a. ⁴¹ P_e nu'b_u má sømhbe hap_u hingui h_e ra dehe, dán t_imhbe b_u yoho y_u 'y_ethe, n'da n'danni ní y_eh_e. Nu'a rá y_u ra barco bi yarp_u ja ra 'bomu n_e bin d_u b_u, n_e him mi sä da thogui. P_e nu rá xuthä b_uya bi mb_udi bi xen ra dehe, nguetho nts'edi din the b_u y_u dehe. ⁴² Nu y_u dofai b_uya, εna da hyo y_u ofädi, ngue mi supi din xaha, da 'dagui. ⁴³ P_e nu ra hmudofai him mi ndepe gue n_e ra Pablo da tho, him bi japi da 'yøt'e 'b_e'a mim b_en' u y_u dofai b_uya. Bi manda ngue to'o pa_h nan xaha, ra mb_udi da zo b_u ja ra dehe n_e din xaha, da zøm b_u ja ra häi. ⁴⁴ N_e' u mi'da ngue him mi pa_h nan xaha, bi 'yoxrp_u ja y_u xithe o gue y_u xeca barco. N_e gätho bi zøm_u b_u ja ra häi.

28

Bi zøm b_u ra häi Malta a ra Pablo

¹ N_e nu'b_u má søhmbe b_u ja ra häi, bi sije ngue rá thuhu ra t'uhäi Malta, i ja b_u made ra dehe. ² Nu y_u m_engu b_u εmme bi 'yørcahe ran ho, nguetho bi 'yurcahe n'da ra sibi nguep_u dán ta_spihe. Bin 'ye b_u n_e x_u seje.

³ Nu ra Pablo bi pet y_u 'yont'o, bi 'y_esp_u ja ra sibi, 'bex bi bøn'a n'da ran däte poz_u b_u ja ra t'o, nu'b_u mi zä ra sibi. N_e nuna ra poz_u bi zap rá 'y_e ra Pablo, n_e bin zarp_u. ⁴ Nu'b_u mi nu y_u m_engu b_u ngue i zarp_u ja rá 'y_e ra Pablo ra poz_u, bi 'y_en' u:

—Masque ra hyodu na ran 'yoh_u, masque him bi du b_u ja ra dehe, p_e nuya m'b_ejua da gut'a 'b_e'a xí 'yøt'e.

⁵ P_e nu ra Pablo bi huac rá 'y_e, n_e bi däh ra poz_u, nín so b_u ja ra sibi, n_e nte mán unbi bi nu ra Pablo. ⁶ N_e nu' u 'bäp_u, mi tø'mi nde da nu 'b_u da nden b_u bi zapi, o gue da 'yagui n_e 'bex da du. N_e nu'b_u ná nya'a mi tø'mi, hin te bi ja, bi pä'a mim b_en' u. N_e εn' u: “Masque n'da ra oja na.”

⁷ Nu'a rá ts'ut'abi ra t'uhäi Malta, í Publio a, mí jase n'da xequi rá häi jombu dán taspíhe. Ne bi xije ga mbähmbe bu rá ngu. Ne hyu pa dám 'buhmbe bu, ne emme xun ho bi 'yörcähe. ⁸ Nu rá ta a ra ts'ut'abi Publio ya xmi u 'bu má sümhbe bu, mi ja ra pa ne ra mbøni. Nu ra Pablo bi mba bu da nu, bin yau Oja ne bi gax rá 'ye, ne 'bex bi zä büya. ⁹ Ne nu'bu min ja 'be'a bi 'yot'a ra Pablo, gätho mi 'buru ja ra häi ngue mín zäman'u bi zøm bu, ne gätho bi hoqui, bi zä büya. ¹⁰ Ne xun ngu yan t'unni bi 'daje, ne nu'bu má mbäcähe, xø bi 'daje gätho 'be'a ga homhbe bu ja ra barco.

Bi zøm bu Roma ra Pablo

¹¹ Nhyuzna dám 'buhmbe bu ja ra t'uhäi Malta, dá huhe n'da ra barco büya. Nu ra barco mi hø bu gätho yu pa xu se, ngue bá nexpu Alejandría. Nu rá thuhu ra barco t'ëmbi yu gon'yohu Cástor ne Pólux. ¹² Ne dá huhe ra barco, dá nexhe bu ra t'uhäi Malta büya, ne dá sümhbe bu n'da ra hnini Siracusa, ngue 'dan'yo ra häi, ne hyupa dán dehe bu. ¹³ Dá nexhe bu, ne dá cäthe bu ja ndendeja asta gue'bu go má sümhbe bu ra hnini Regio. Ne man'da pa büya bin 'yo xun ho ran dahi, ne ná yopa dá sümhbe bu ra hnini Puteoli, gue ra häi Italia, ne dá çacähe büya. ¹⁴ Nub, dá tühbe 'da'u yu cu nangue ra Cristo. Nu'u bi xije dan säyahe bu nyoto pa. M'bejua büya dá haxhe ra 'yu í pa bu ra dahnini Roma. ¹⁵ Ne nu'u yu cu nangue ra Cristo mi 'buru Roma, mi øde ba xhmbe bu 'yu. Bá xh püya, bi daje bu ja ra hnini Foro de Apio, ne bi daje mi'da bu ra hnini Tres Tabernas. Ne nu ra Pablo 'bu mí nu, bi xi Oja jamadi, ne nu Oja bi hyurpa rá mbui büya. ¹⁶ Ne nu'bu má sümhbe bu ja ra dahnini Roma, nu ra hmudofui bi dä bu yu ofädi bu 'buh rá hmu yu mbädi. Pe nu'a ra Pablo bin t'un ran t'ëdi dim 'buse bu ja n'da ra ngu, ne hønt'a n'da ra dofui da mbädi.

Bi man rá m Hman Oja ra Pablo bu Roma

¹⁷ Ne nu'bu mi tho'an hyupa, nu ra Pablo bi zon'du yu ngarpi yu judío ngue mí 'buru. Ne nu'bu mim peti bu 'bu'a ra Pablo, bi 'yëmbi:

—Man 'yohu ah, nte man ts'o dá ørpä u ma mijudíohu, xín dá festa yún thande bi thocta u ma ngarpa bombøtah, pe guehma

bi mba ma dägä bu 'buh yu romano bu Jerusalén. ¹⁸ Ne nu'bu mi 'yörcä ran juanbi, nu'u mi nde xtá hyega thoho, nguetho nte dá øt'ä ngue da thogui. ¹⁹ Pe nu ma mijudíohu him mi nde xtá hyega thoho, janangue'a dá äh ran t'ëdi di dägä ua Roma. Pe hin'yuh 'be'a dí m bëni dá yapä u ma mijudíohu. ²⁰ Janangue'a dá zohn'nah dan nuhu ne dan yahu. Nuhu dyu israelhu, dí tømhbü din ja 'be'a bi man Oja gue din ja. Pe dí x'yei ngue ya bi du'mi bin ja 'be'a bi man Oja, jananjabu nthu't'igä ra t'ëgui ja ua, bi 'yën'a ra Pablo.

²¹ Nu'u bi xi'a ra Pablo:

—Nugähe nte má søcuä bi 'bengähe ní 'yëpu Judea nangue'e. Xínga n'da man 'yohuhu bí nexpu, bi man ran ts'o nangue'e, njo'o to'o bi yap'a'i. ²² Pe dí n de gui xije ts'u 'be'a guím bëni, nguetho hønbu bi zä i hma hingui ho 'be'a guí x'yeihu, bi 'yën'u.

²³ Ne nu'u bim peti man'da ra pa nangue'a xí ma, ne xun ngu u bi zøm bu mi 'bu'a ra Pablo. Nu ra Pablo büya gätho ra pa bi xifi nangue rá 'befi i øt' Oja ua ja ra ximhäi, ne 'beru ní manda Oja u yu ja'i. Bi hyoni 'beru dí 'yëc'yei ra Jesús, ne bi 'yuti hapu nt'o't'i nangue ra Jesús bu ja rá søcuä ra Moisés, ne yú søcuä yu pøngahya. ²⁴ Nu'u 'da bi 'yëc'yei 'bu mí man ra Pablo, pe 'da'u him bi 'yëc'yei. ²⁵ Ne nu'bu him mí sä'u ngue 'da'angu da bëni, bi mbüdi bi mba. Pe nu ra Pablo man'da ram hma bi xi'u:

—Nuna rá Hogandahi Oja majuani bi ma nu'bu mim pøngahya ra Isaías, ne bi xi'u ma ngarpa bombøtah. ²⁶ Ne bi t'ëmp'u:

Ní mba bu 'buh ni mijudíohu, ne gui 'yëmbi: “Nu ahä zai guí øhmbu nangue ni zaguhu, pe hin guí pähmbu 'be'a guí øhmbu. Ne guín nuhu nangue ni dahu, pe hin guí pähmbu 'be'a guín nuhu,” ngubu bi 'yëmb yu ja'i.

²⁷ Nguetho nu yu ja'i xam me yú mbui, ne xíngui ts'u cu't' yú zagu 'be'a øde.

Ne tengu'bu di ts'ant' yú dä,

nguetho su da nu,

su da 'yøde,

nguetho hingui nde di päh yú mbui

güepu da zä xcá hocpa yú mbui,

ën'a rá Hogandahi Oja 'bu mí m pøngahya ra Isaías, bi 'yën'a ra Pablo.

²⁸ Nε bi thoqui bi 'yεmbi:

—Dami p̄hmb̄ n̄gue n̄uya da si'ε hing ȳ judío 'b̄εp̄ da z̄ä dí zin Oj̄ ε, n̄ε ḡätho ȳ pa dí mba b̄ε. Nε nu'ε, man'da da 'yø'ε, bi t'εmp'ε ȳ judío.

²⁹ Nε nu'b̄ε mí gua'a bi ma ra Pablo, nu ȳ judío bi mba, n̄ε bin junzεh̄ε ε 'b̄ε mí mba'ε, n̄angue 'b̄ε'a bi man'a ra Pablo.

³⁰ Nε nu'a ra Pablo bim 'b̄εp̄ n̄yo j̄εya b̄ε ja ra ngu xí mihi. Nε ḡätho to'o bi mba b̄ε, bi numanho. ³¹ Nε nu ra Pablo bi ma 'b̄εp̄ dí manda Oj̄ ε, n̄ε bi x̄änbi n̄angue ma Hmuh̄ε ra Jesucristo. Nε nu'a ra Pablo him mi supi to'o da 'yøde, n̄ε n̄jo'o to bi h̄εcpi.

ROMANOS

Ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ngɯrpa dɑhnini Roma

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo. Nɛ bi xic Ojɑ ma 'bäigä'be ra Cristo, nɛ bi huangui gam mangä rán ho ma'da'yo Ojɑ. ² Nɛ guet'a ram hma mi man Ojɑ bɯ ja rá hoga t'ohni bi 'yo't'ɯ yá pɔngahyɑ maya'bɯ. ³ Nɛ n'dat'a ram hma im ma nanguɛ ra Jesucristo rá Ts'unt'ɯ Ojɑ a, nɛ nanguɛ'a bim 'bɯcua ja ra ximhäi, rá m bom'bɛto ra David a. ⁴ Pɛ nu'bɯ mi dɑmbɛni bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ja bi 'yu Ojɑ xɯn ho gue rá Ts'unt'ɯ Ojɑ a bɯya nte hɛmbi nanguɛ rá Hogandɑhi in 'youi. Gue'a ma Hmuhɯ a. ⁵ Nɛ rá mate zɛhɛ bi xiqui ma 'bäigä'be ra Cristo, ga japi da'yɛc' yɛi yɯ jɑ'i gätho yɯ hnini, nɛ gue'a dí hnumanho ra Cristo a bɯya. ⁶ Jananguɛ'a in ndec Ojɑ ga mba ga fäx'a ní t'ɛc'yɛihɯ, nguetho bi zon'nahɯ Ojɑ bi ja'ahɯ yá mbɛti ahɯ ra Jesucristo. ⁷ Guehna dí ot'ahɯ na ya gätho ahɯ guí 'bɑhmbɯ bɯ ja ra dɑhnini Roma, ngue bi huɛc'ahɯ Ojɑ nɛ bi zon'nahɯ, nɛ bi 'uec'a ni mbɛihɯ in nde ahɯ hɔnt'a guim bɛmhɯ a. Dí äp Ojɑ ma Tahɯ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɯ da hyut'a ni mbɛihɯ nanguɛ rá mate zɛhɛ.

ɛmmɛ in nde da zɔm bɯ Roma a ra Pablo

⁸ M'ɛt'o thoho dí xi ahɯ ɛmmɛ dadí jɔhyagä, nguetho dí ø'a man yɯ jɑ'i hɔnbɯ go hapɯ dí 'yo ngue guí ɛc'yɛihɯ xɯn ho. Jananguɛ'a dí xi Ojɑ jamadi nanguɛ gätho ahɯ. Nɛ di thocpa ra jamadi ma Ojɑhɯ ra Jesucristo. ⁹ Nɛ i pɑ Ojɑ hin dí ɛ'ts'a ná yɑ'be nanguɛ ahɯ. Nɛ dí hɑh ma mbɛi dí ørpa rá 'bɛfi 'bɯ dí m man a ran ho ma'da'yo nanguɛ rá Ts'unt'ɯ. ¹⁰ Nɛ dí äp rá mate Ojɑ ngue hin da ya'a ga mbagä bɯ guí 'bɑhmbɯ. Nɛ hin dí pɑdi 'bɛ'a da zä dá sɔm bɯ, pɛ go pɑ Ojɑ, nɛ xɔmhma thoho da nde Ojɑ ga mba bɯ. ¹¹ Nguetho ɛmmɛ dín nde gan nu ahɯ, ga fäx ahɯ din ja ahɯ man'da xɯn ngu rá ts'ɛdi Ojɑ, nɛ man'da gam 'bɑhmbɯ xɯn ho

bɯya. ¹² Nɛcä da zä gui fäxcahɯ, jananguɛ'a da zä 'da xtám fäxtahɯ nanguɛ ma t'ɛc'yɛihɯ dí comhbɯ. ¹³ Ma zi cu ahɯ dín nde gui pɑhmbɯ ngue xɯn ngu yɯ nidí mí ɛna xcá mba bɯ, pɛ hinga na sä. Pɛ guehna dín nde ga mbagä bɯ nɛ da hnurca ma 'bɛfi bɯ guí 'bɑhmbɯ, tengu bɯ mi'da yɯ hnini xtá mba. ¹⁴ Nguetho i 'yo ma güɛnda ga xänba yɯ jɑ'i, nɛ ɯ 'bɛpɯ ja yɯ hnini nɛ ɯ yɯm 'bɯndɑpo jɑ'i, nɛ'ɯ pɑh ra sɔcuɑ nɛ ɯ hingui pɑdi, gätho ga xänbi. ¹⁵ Jananguɛ'a nɛ ahɯ ɛmmɛ jag ra pähä ga xän'nahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo, gätho ahɯ guí 'bɑhmbɯ bɯ ja ra dɑhnini Roma.

Nu ran ho ma'da'yo ní yɑn ɯ to'o gätho da hyɑn a

¹⁶ Nɛ hin dí pɛs' ma sä gam mangä ran ho ma'da'yo, nguetho gue'a ram hma rá ts'ɛdi Ojɑ a dí yɑn ɯ to'o gätho da hyɑn a. Nɛ mbɛdi bi sije dyɯ israelgähe, nɛ xø bi si ɯ mi'da bɯya. ¹⁷ Nguetho nu ran ho ma'da'yo i xijɯ 'bɛ'a ní hogahɯ, gue ga hɑnthohɯ rá mate, nɛ hin'yɯ 'bɛ'a man'da dí zinjɯ Ojɑ a. Tengu mán t'o't'i: "To'o bi 'yɛc'yɛi rá mate Ojɑ, bi hocpa yá ts'oqui, bin t'un ra 'da'yote bɯya."

Gätho yɯ jɑ'i in dupate yɯ ts'oqui

¹⁸ Nguetho nu'bɯ hin da yɑn Ojɑ yɯ jɑ'i i jatho di ɯnbi, nanguɛ'a 'dan'yo thoho i thɑnde, nɛ i øt'e 'bɛ'a gä má ts'oqui. Nɛ nu'a majuɑni nde di bɛnba Ojɑ ɯ, pɛ di hɛcpada ɯ, nguetho man'da in numanhosɛ yá ts'oqui. ¹⁹ Pɛ i pɑhma 'bɛ'a sä da fɑdi nanguɛ Ojɑ, nguetho guesɛ Ojɑ di bɛnbi. ²⁰ Nɛ madague'bɯ hin di nɛqui Ojɑ, pɛ da zä da bɑh yɯ jɑ'i gue maguesɛ Ojɑ nɛ i ja rá ts'ɛdi mazɑi a, nguetho in nu 'bɛ'a gätho bi 'yøt'ua ja ra häi. Nɛ gue'bɯ go rá mbɛdi ra ximhäi mi sä xtá fɑdi xɯn ho. Nɛ mi sä xtám bɑh yɯ jɑ'i xtá numansu Ojɑ. Jananguɛ'a njon da zä da xi Ojɑ nte in dupate. ²¹ Nɛ mi sähma xtám bɑ Ojɑ, pɛ him mi nde xtá numansu a nɛ him bi xifi jamadi 'bɛ'a gätho bin t'un'dɯ. Pɛ bi dɯ'mi bi bɛn a n'da ran 'yomfɛni nte ní mba tho. Jananguɛ'a bi 'bɛh ra hogan'yomfɛni. Nɛ njɑm'bɯ bi zä da bɛni 'bɛ'a xɯn ho da 'yøp pɯya. ²² Sä ɛna pɑsɛ ɯ, nɛ guɛpɯ í 'bɛpɯ ra hogan 'yomfɛni bɯya. ²³ Nu Ojɑ tɑte xɯn ho a, gue i 'bɛi mazɑi. Pɛ nu'ɯ bi 'yøzɛhɛ yɯ jɑ'i bi bɔni

tengu yá pöte yá ja'i dim 'bedi, ne yá doja ne yá zate ne yá pozá, man'da bi 'yẽmbi oja u. ²⁴ Janangue'a bi hye Oja u. Ne man'da bi 'yøzẽhe 'be'a gãtho bi numanhose baya gue ran 'yomt'ẽni. Ne bi ts'onse yá ja'i n'da ngu n'da u. ²⁵ Bi hye a majuañi Oja ne go bi 'yẽc'yẽi u him majuañi Oja. Bi dãnde gãtho bi 'yøt' Oja ua ja ra ximhãi xinda gue'a Oja gue bi 'yøt'u. Pe hont'a Oja mixte xun ho a gãtho yá pa mazai. Janangue'a hont'a ga ẽspahu a. ²⁶ Ne gue'a í hye Oja u. Ne nubaya bi zã bi 'yøt' ran ts'o, gue'bu go mí 'yøt' man'da xun ts'o, ne yá xisu bi pá a bi zãnba Oja xtã 'yøt'e, gue bi 'yãsäba yá mixisuhẽ tengu'bu ran 'yohu zẽhe. ²⁷ Ne yun 'yohu bi hyeh yãn t'ẽdi mi sãn Oja xtín that'u yá xisu ngue xtí manda, nguetho ẽmme in nde di 'yãsäba yá min'yohuhẽ, nu'a him mi sä xtã 'yøt'e. Pe bi hyonse ran unbi gue yá ja'i zẽhe u 'bu mí 'uegue. ²⁸ Ne nu'bu him mi numanho a ran 'yomfẽni majuañi nangue Oja, ngutho bi hye Oja u, ne man'da bi bẽn u yá ts'on 'yomfẽni ne bi 'yøt' yun ts'o him mi sä xtã 'yøt'e. ²⁹ Ne ẽmme di yus' yá mbai gãtho yá ts'oqui, ran 'yomt'ẽni, ra ts'om'bãi, ran ts'iyate, ra nẽxmate, ran ts'eya, ran thote, ran sui, ran thãte, ran upate, ran c'ate. ³⁰ Ne yá zãnfẽhni u, ne i san Oja, ne hingui su n'da ra ja'i, ne din 'yẽx'u, ne ma maguesẽ u, thocpa thoho i honse mi'da yá ts'oqui hingui pa'di da 'yøt'e, ne i festa'a 'be'a man yá ta ne yá mbe. ³¹ Ne hingui nde din 'yomfẽni u, ne hin di ja'ts'a man u, ne hin'yá yãn huẽcate, ne hin'yá yá yembai. ³² I pañma di unba Oja u gãtho yá pa mazai, gue'a yãn sãhu a nguetho i øt' ya i hmangua. Pe man'da guexta'a i øt'e ne man'da di johya 'bu xun ngu u 'da'angu øthu u.

2

Di unba Oja u to'o di ho yá ts'oqui

¹ Janangue'a hingui sä ga ẽmhbu him man sãhu a ran unbi hont'a go to'o gahu. Nguetho nu'bu dí numan'uhu u 'da nangue yá ts'oqui, ne dí ẽmhbu go yãn sãhu da nu ran unbi u, pe gue'a nãn juãnba zẽhẽhu a 'bu gue n'dat'a dí øthu. ² Pe dí pañmbu gue yãn sãhu 'bu di unba Oja u øt' yá ts'oqui. ³ Pe sä dí ẽmhbu ngue go ga ponju rán juãnbi Oja, ngue go dí ẽmfu hingui ho øt'u 'da, ne

ya 'da'angu dí øthu u. ⁴ Ha hin dí pañmbu hanja him 'bexque di unghu Oja nangue ma ts'oquihẽ. Pe gue'a ní jajũ ga päh ma mbaihu xun ho a. Pe nuju dí festa'ũ rá yembai i ørcahu. ⁵ Pe nu'bu xum me ní mbai n'da, ne xingui ts'u coh rá mbai nangue yá ts'oqui, pe ẽmme di pet yun unbi da t'ørpa 'bu bi zøn ra pa, ngue rá muui a bi 'yøt'e, ne da zemp Oja a. ⁶ Ne n'da ngu n'da din t'un'na rán theui 'be'a bi 'yøt'e. ⁷ Nu Oja di unt'a ra temazai 'bu 'bo'o zai øt'a ran ho, nguetho honi dim 'bãhmi Oja, ne i honi da 'yøt'a i numanho Oja, ne i honi da t'ørpa ran ho nãm'bu din thegue. ⁸ Pe nu'bu dadín sũmbu Oja, ne hin dí numanhohu a ra 'yu majuañi pe hont' yá ts'oqui go dí numanhohu, pe gue'a dí 'daju ra cue Oja a 'bu, ngue ẽmme nts'utho. ⁹ Nts'edi yun unbi ne 'be'a gãtho má dumbai da nu'bu n'da ngu n'da to'o gãtho nzai øt' yá ts'oqui, neje dyu israelhe, ne ahũ hin gyu israelhu. ¹⁰⁻¹¹ Pe hont'a go to'o da hyoni da 'yøt' ran ho, di japi 'darpũ dim 'bãhmi Oja ne da numanho Oja a, ne da hyurpa rá mbai thocpa thoho, necãhe dyu israelgãhe, ne ahũ hing yu israelhu. Nguetho gãtho 'da'anguju bu na nuju Oja. ¹² Ne nu'bu hing yu israel him bi sih yãn t'ẽdi Oja. Ne madague'bu him bi sifi, pe guehma da nu yun unbi to'o di thocta yá ts'oqui. Ne ngutho u yu israel ngue bi sih yãn t'ẽdi Oja, ne gue'u yãn t'ẽdi Oja dí juãnba u to'o di thocta yá ts'oqui. ¹³ Nguetho nu'bu da bãtho yãn t'ẽdi Oja n'da, hin da numanho Oja a 'bu, hinda hont'bu da 'yøt'a hmam bu. ¹⁴ Nu'bu hing yu israel, him bin t'un yãn t'ẽdi Oja ngue ran hocja'i xtã 'yøt'e. Pe guehma i pãse mbo yá mbai nda'a xun ho, nguetho ja'bu i øt'a rán theui u yãn t'ẽdi Oja ngue ran hocja'i. ¹⁵ Ne madague'bu him bi sih yãn t'ẽdi Oja u 'da, pe tengu 'bu mán t'o't'i bu ja yá mbai u yãn t'ẽdi Oja, ne guesẽ yá mbai i xifi ngue hingui ho a bi 'yøt'e, o ja'bu xun ho. ¹⁶ Ne gue'a dí juãnba Oja u gãtho yá ja'i, nangue ra Jesucristo 'bu bi zøn ra pa. Ne di juãnba u nangue u i ašẽ mbo yá mbai u. Ne gue'a i mam bu ja ran ho ma'da'yo ngue dí m mangã.

Sã ín 'yẽx'u 'da yu israel u yãn t'ẽdi Oja

¹⁷ Pe nu ahũ ma mi'israel ahũ, guidín 'yẽxhu nguetho gyu mangu israelhu, ne,

“hønsēgah_u i numanhoj_u Ojā, nguetho bi 'daj_u u yún t'ēdi,” sä guí ēmh_u. 18 Nē gá pāhmb_u rá pāhā Ojā, nguetho gán xāhmb_u yún t'ēdi, nē gá pāhmb_u nda'a x_un ho da zā da 'yōt'a n'da. 19 Nē guím bēnsēh_u guí uth_u ra 'yu_u y_u xādā, guím bēmh_u yá nyot'i ah_u u i 'yo b_u ja ra 'bexuī. 20 Nē sä guí ēmh_u ja nin t'ēdi guí xānbah_u y_u 'yāmb_ui, nguetho guí pāhmb_u u yún t'ēdi Ojā ngue majuāni, ngue di un ran 'yomfēni n'da. 21 Pē nu'b_u gue'a guí øth_u ma mi'israel ah_u guí xānbah_u mi'da, hanja hin gán xāsēh_u thā. Guí xihmb_u mi'da ngue hin dim pē, pē hanja go guím pēsēh_u thā. 22 Guí xihmb_u mi'da ngue hin din 'yomt'ēni, pē hanja go guí 'yomt'ēni zēhēh_u. Guí xihmb_u mi'da hin da 'yēspa u y_u hyāte oja, pē ha hin guím bēmh_u ngue go guí cūzēhēh_u b_u i thānde yū oja_u u, nē guí pēf_u 'bē'a guí numanhoh_u b_u. 23 Gnā yāth_u a ngue'a guí ēmh_u guí pāhmb_u yún t'ēdi Ojā. Pē man'da gadí jaf_u hin da numansu Ojā u mi'da, nguetho guí fēstah_u u yún t'ēdi bi ma. 24 Janangue'a bin ja tengu mán t'o't'i, ngue di c'āman'u Ojā u hing y_u israel 'b_u i nu a ran ts'o guí øth_u, gy_u israelh_u. 25 Pē nu'b_u xcá øth_u yún t'ēdi Ojā bi man ra Moisés, x_un ho ngue am hmēpya ma jā'ih_u, ngue dy_u israelh_u. Pē nu'b_u hin dí tēnhd_u u, sāti thofo am hmēpyagah_u 'b_u, nē nte ja b_u a uh ma hmēpyah_u. 26 Nē nu'u hing y_u israel ngue him bi mba ma hmēpyabi yū jā'i, nu'b_u øt' yún theh_u u yún t'ēdi Ojā, nu'u i numanho Ojā u, tengu'b_u xtá hmēpya b_u na nu Ojā u. 27 Nē nu'u hing y_u israel ngue nte ma hmēpya i ja, pē nu'b_u i øt' yún t'ēdi Ojā, gue'u dí jaj_u din c'ā ma ts'oquih_u u, dy_u israelh_u. Nguetho sä dá mēpya ma jā'ih_u, tengu man'a ran t'ēdi, nē hin dá øth_u a rán sāui ma hmēpyah_u. 28 Nē madague'b_u n'dat'a mam bombōtah_u ra Abraham, pē hinga gue'a ní 'yōt'e rá t'uhni Ojā n'da a. Nē xín nangue'a am hmēpya maxōts'e rá jā'i n'da. 29 Pē hinda hønt'b_u hmēpya ma mb_uih_u nangue rá Hogandāhi Ojā, nu'a njuāntho ra hmēpya i nu Ojā a. Nē nu'b_u njab_u ma mb_uih_u, hin gam bēmh_u ngue da numanhoj_u ma mijā'ih_u, pē hønt'a Ojā gam bēmh_u da numanhoj_u.

3

1 Nu'b_u 'bo'o da 'yēngui: “Pē hanja bi huand Ojā u y_u israel thā, nē 'bē'a nam bōn'a ra hmēpya bi si u,” gue'b_u 'bo'o da 'yēngui. 2 Pē x_un ngu 'bē'a í huand Ojā u. M'bet'o thofo gam bēmh_u bin t'un rām hman Ojā maya'b_u u ndu mam bombōtah_u. Nē gue'a ga xi u to'o da 'yāngui. 3 Pē x_un ngu u him bi nde. Pē ha gam bēmh_u bi zēp_u a mí ēna xtá 'yōrpa Ojā y_u jā'i 'b_u. 4 Hin'na maha, pē guehma guesē Ojā di jā'ts'a rām hma, madague'b_u gātho xtín hētho y_u jā'i nangue rá 'bēfi. Nē tengu bi man rá t'ohni Ojā, gātho di jā'ts'a bi ma, nē hin hap_u ga tīmhb_u ngue him bi 'yōt' Ojā a mí ma, 'b_u ga ānhd_u. 5 Pē sä ēn u 'da hingui øh rām hman Ojā: “Hingui ho 'b_u di ũngah_u Ojā nangue ma ts'oquih_u, nguetho man'da di nēcmanho rán ho Ojā 'b_u gātho x_un ts'otho ga øth_u,” ēn'u y_u jā'i. 6 Pē hingui sähma ngub_u ga mamhb_u, nē x_un ho 'b_u di ũngah_u Ojā nangue ma ts'oquih_u, nguetho jatho da 'yōt' ran ts'ut'abi nangue gātho ra ximhäi. 7 Nē sä ēn u 'da: “Man'da dí ēspah_u Ojā nangue ma fēhnihi dí mamhb_u. Pē hanja di ũngah_u 'b_u, tengu'b_u dy_u 'yōt'a ts'oquih_u, nē man'da dí uhmb_u ngue njām'b_u dim fēhni Ojā,” sä ēn u 'da. 8 “Nē mbähā ga øth_u ran ts'o, n'dahma di nēqui a ran ho,” i ēnj_u dí ēmh_u u 'da 'b_u dí ēna hin ní yānj_u Ojā u yún t'ēdi, gue'u to i sanj_u. Pēgue da ts'ēmba u nangue yūm hman u.

Gātho dín dupateh_u y_u ts'oqui

9 Pē ha gam bēmh_u man'da x_un hoj_u dy_u israelh_u. Pē hin'na, tengu thofo dá xi ah_u 'b_u rá mb_udi, nguetho 'da'angu dy_u 'yōt'a ts'oquih_u, nē'u y_u israel nē'u hin y_u israel. 10 Nē mán t'o't'i: Njo'o n'da x_un ho, xinga n'da. 11 Njo'o n'da i ja rán 'yomfēni, nē njo'o i hon Ojā ngue nde da dēnni. 12 Gātho gah_u dá 'uethoh_u, nē 'da án ts'ontho 'bē'a dá øth_u. Xínga n'daj_u dí øth_u ran hocjā'i. 13 Emmē x_un ts'o ma ndeh_u, tengu'b_u n'da ra hyāhāi b_u ja ran 'yāgui ngue hingan jo'mi, x_un xā, in jab_u ma ndeh_u. Nguetho ēmmē dí mamhb_u y_u fēhni, nē ran dāte i pōm ma ndeh_u, tengu'b_u dy_u pozah_u.

14 Nu ma ndeh_u εmmε yur_u ran ts'ante ngue x_un ju.

15 Nu ma guah_u, εmmε i εhya na 'dih_i ngue dan hoteh_u.

16 Πε í huξhi thoho _u 'bur_u hap_u dí 'yoh_u, ngue x_un ts'o 'be'a dí ørpah_u _u.

17 Ne hin dadí hocpah_u yá mb_ui ma mijá'ih_u, xínga gue'a ma mb_ui zehéh_u.

18 Ne xíngui ts'_u dí m bεmh_u ngue ga numansuh_u Oj_u.

Ne gue'a bi man rá t'ohni Oj_u 'b_u maya'b_u a. 19 Ne nu'a mí hmam b_u ja ram hma maya'b_u ngue bi xije Oj_u dy_u israelgähe, ga p_uhmb_u gätho i ja ma ts'oquih_u b_u na nuj_u Oj_u. Janangue'a gätho ra ximhäi din hεtho 'b_u bi 'yørpa ran ju_uanbi Oj_u. 20 Ne nu'_u yán t'εdi Oj_u, xínga n'da ra ja'i dí 'yεmbi x_un ho _u ngue bi xij_u ran hocj_u'i xcá øth_u. Πε nu'_u y_un t'εdi, ja ga t_umh_u b_u 'be'a dá øth_u.

Da y_uqj_u Oj_u 'b_u ga h_uqmh_u rán hoqui

21 Janangue'a nuya bi t'urcah_u man'da ran hoqui ngue dí 'yεnj_u x_un hoj_u Oj_u, ne hin nangue _u yán t'εdi ngue bi xij_u xcá øth_u ran ho, madague'b_u midí nequi ts'_u b_u ja ram hma maya'b_u a ran hoqui dí xi ah_u ya.

22 Gue ga h_unthoh_u a rán hoqui Oj_u nangue ra Jesucristo di hoga ma ts'oquih_u hont'a go to'o gah_u. 23 Nguetho nj_u'o gah_u dá jas'h_u gätho ran ho nguer_u xtá numanhoj_u Oj_u, pe gätho dá øth_u y_u ts'oqui b_u án nuj_u.

24 Janangue'a bi zänni di hogazehéh_u Oj_u ngue rán t'unni thoho, nguetho bi gurca ma ts'oquih_u ra Cristo Jesús. 25 Nguetho bi zän Oj_u a ra Cristo ngue bim 'bøts'e zehε, bi gurca ma ts'oquih_u nangue rá ji. Ne gue'a ní y_un _u to'o da hy_un'a bi 'yørpe.

Ne ngutho nangue _u mí 'b_uh maya'b_u, nu'b_u mi du ra Cristo, ja bi nequi a í punba yá ts'oqui _u to'o mí nde rá punbi Oj_u. Ne ja bi 'yu Oj_u b_uya 'be'a í thøtho _u. 26 Ne ja bi 'yu Oj_u a rán jut'i ma ts'oquih_u, janangue'a da zä di hogah_u ya, ne da zimanhoj_u ngue guej_u dá εc'yεih_u rá mate ra Jesús. 27 Πε xiya, hap_u bi go'a man 'yεts'ih_u. Bi mba ma 'berquigah_u. Πε hague nja. Nguetho hin dá jas'h_u yán t'εdi Oj_u, pe bin 'dactah_u rá mate 'b_u má εc'yεih_u a. 28 Ne dí p_uhmb_u ngue bi hogah_u Oj_u 'b_u má h_unthoh_u rám hma nangue rán hoqui. Ne hin da 'yängah_u

'b_u xcá jas'h_u, o hin'na. 29 Πε sä dí εmh_u dy_u israelh_u høngdah_u i numanhoj_u Oj_u. Πε i jatho ga p_uhmb_u ngue ne'_u hin y_u israel in nde da numanho Oj_u. 30 Nguetho n'datho a Oj_u, ne gätho to'o da hy_un rá mate gätho 'da ni hocpada Oj_u _u ne da zimanho, ne _u y_u israel, ne _u hing y_u israel. 31 Πε ha dí εn ah_u nte di muui yán t'εdi Oj_u ngue dí εn ah_u ga h_unthoh_u rá mate. Πε hin'na, pe man'da dí jas'h_u yán t'εdi Oj_u ya, nangue ra Cristo rá mate Oj_u i fäxch_u.

4

Ran t'uti nangue ra Abraham

1 Xi a mam bombøtah_u ra Abraham ngue dy_u israelh_u, 'be'a í hocpa yá ts'oqui Oj_u a th_u, ne 'be'a í 'yεmbi x_un ho a. 2 Πε hinga gue'_u 'be'a gätho bi 'yøt'e í t'εmbi x_un ho a, nguetho nu'b_u da gue _u, ya mí ja 'be'a xtín 'yεzehε 'b_u. Πε hin te ín 'yεx'a ra Abraham b_u án nu Oj_u a. 3 Πε tengu man rá t'ohni Oj_u, nu ra Abraham bi 'yεc'yεi tho a ram hma 'b_u mí xifi 'be'a da 'yørpa Oj_u. Ne gue'a í 'yεmbi x_un ho a b_uya. 4 Nu'b_u xtá xij_u Oj_u ngue gue'a rá 'be'fi ga øth_u dí 'yεnj_u x_un hoj_u a, pe hing ra mate thoho a dí 'yεnj_u x_un hoj_u 'b_u, pe tengu'b_u man zäbithoh_u a 'b_u. 5 Πε nu Oj_u hingui xij_u n'da ra 'be'fi dí 'yεnj_u x_un hoj_u, nguetho hingui zaqui ma mb_uih_u nangue ma ts'oquih_u. Janangue'a i xij_u ga h_unthoh_u a rá mate di hoga ma ts'oquih_u, ne gue'a dí 'yεnj_u x_un hoj_u a b_uya. 6 Ne'a ra David ngub_u bi 'yørp_u ja rá t'ohni Oj_u maya'b_u ngue:

εmmε di johya n'da ra ja'i ngue da 'yεmp Oj_u x_un ho, ne hin da 'yørpa ra güenda 'b_u x_un ho xtá 'yøt'e o hin'na.

7 Nguetho bi mba ma punbi yá ts'oqui, ne him man din c'a, bi 'yεna.

8 Ne εna:

Di johya _u to'o bi mba ma hoqui yá ts'oqui ne nte da th_unba 'b_u bi mba ma ju_uanbi, bi 'yεn'a ra David. 9 Πε ha guím bεmh_u ngue hont'_u am hmεpya yá ja'i da nu na ran johya i hmangua. Ha hin guím bεmh_u ngue ne _u hin gam hmεpya, da zin Oj_u, ngue'b_u 'da'angu im bεmh_u a ra Abraham 'b_u mi hy_untho a ra mate bi man Oj_u, ne gue'a í t'εmbi x_un ho a b_uya. 10 Πε ga än'nah_u, ha m'bejua bi t'εmbi x_un ho a ra

Abraham, 'b_u mi hmεpya rá ja'i. Uague m'bet'o thoho bi t'εmbi x_un ho. Pε hinga m'bejua maha, pε 'bexque bi t'εmbi x_un ho 'b_u hin ní h_uεc rá ja'i. ¹¹ Nε m'bejua bi sifi da h_uεc rá ja'i, ngue ra hmεpya ya xí 'yεmp Oja x_un ho a. Pε bi 'yεmbi x_un ho 'b_u mi hy_untho a ram hma 'b_u hin ní h_uεc rá ja'i. Janangue'a i εmbi rá ta ra Abraham u to'o gátho i εc'y_ui tho a bi man Oja. Nε'u hing y_u israel, ngue him bi mba nthεqui yá ja'i, nε'u da t'εmbi x_un ho u. ¹² Nεj_u dy_u israelh_u gue dá hεc ma ja'ih_u, da'igu b_u na 'yεnj_u x_un hoj_u Oja a ra Abraham, 'b_u 'da'angu dím bεmh_u ra Abraham 'b_u hin ní h_uεc rá ja'i.

Ga h_umb_u rám hma Oja nangue ran j_upi i xij_u

¹³ Nε nu Oja bi mam majua_uni a da 'y_urpa ra Abraham, ngue bi 'yεmbi: “Ga 'da'a ran j_upi nε'u nim bom'betο gátho ná ndoho ra ximhái, nε ga 'da ah_u ra 'da'yo hái,” bi 'yεmp Oja a ra Abraham. Pε hin nangue n'da ra 'bεfi nín t'un na ran j_upi na, pε nangue bi t'εmbi x_un ho 'b_u mí hy_untho na ram hma bi sifi. ¹⁴ Pε nu'b_u dím bεmh_u gue gue'u yún t'εdi dí j_up Oja n'da, pε dím bεmh_u nte ní mba tho a man'da ran hogui 'b_u, ngue ga h_unthoh_u a rám hma, nε hin da zä di j_ucpah_u Oja 'b_u. ¹⁵ Nguetho nu'b_u dí εna gue gue'u yún t'εdi Oja ga homh_u, o gue'u dí p_useh_u xcá øth_u, pε dí fεstah_u u, nε h_unt'a ran unbi ga nuh_u 'b_u. Pε nu'b_u hin xtín ja y_un t'εdi, o gue'b_u hin xcá p_useh_u mbo ma mb_uih_u, hin xtí nεqui y_u ts'oqui 'b_u. ¹⁶ Pε hingui ma nangue yún t'εdi dí j_ucpah_u o gue'u dí p_useh_u, nguetho hin xcá nuh_u ran ho 'b_u. Pε i ma ga h_unthoh_u rám hma nangue rá mate, nε nub_uya da zä majua_uni gátho gah_u ga nuh_u ran ho bi sih ra Abraham da nu yám bom'betο. Nε madague'b_u nju_untho dy_um bom'betοj_u ra Abraham o hin'na, pε 'da'angu dím bεmh_u ra Abraham. Janangue'a ma tah_u ra Abraham b_u nam bεn Oja. ¹⁷ Nε gue'a nam b_un'a mí xi Oja ra Abraham 'b_u mí 'yεmbi: “Nu'i grá Abraham, ga øt'e'e ngue grá ta x_un ngu nim bom'betο gátho nan ndoho ra ximhái.” Nε nu'a ra Abraham bi hy_un'a ram hma bi sifi, nguetho bi b_udi jase rá ts'edi Oja, gue da zä di un ra ts'edi u x_un d_uc'y_ui nε u x_un du. Nε tengu'b_u ya bin ja 'b_u mí ma Oja,

nguetho majua_uni da 'y_ut'e. Nε gue'a bi b_un'a ra Abraham. ¹⁸ Nε nu ra Abraham him mí sá xtín ta nangue u yám bom'betο dim 'b_ui. Pε bi hy_un a ram hma 'b_u mí sifi: “X_un ngu nim bom'betο dim 'b_ui gátho nan ndoho ra ximhái.” Nε bi d_u'mi din ja, janangue'a bin ja b_uya. ¹⁹ Nε madague'b_u xí thoh y_u pa i 'b_ui ngue xtím 'b_uh yá t'uhni, nguetho ya xí ndø, xí mbε'ts'a n'da ciento n_uεya, nε 'da'angu xín d_uc'y_uiui a rá xisu ra Sara, him mí sá xtím 'b_uh yá t'uhni, pε him bi 'bεh rá ts'edi rá t'εc'y_ui, bi b_udi majua_uni dim 'b_uh rá t'uhni. ²⁰ Nε xingui ts'u bi b_uni ngue hin da 'y_ut' Oja a bi ma, nguetho bi b_udi hingui hεmp'a da 'y_ut' Oja. Janangue'a bi hy_un rá ts'edi Oja a b_uya, nε gue'a í 'yεspa Oja a. ²¹ Nε n'dat'a mim b_uni ngue jase rá ts'edi Oja di ja'ts'a bi ma. ²² Nε nu'a bi hy_untho a ram hma 'b_u mí sifi 'bε'a da 'y_urpa Oja, nε gue'a í hocpa Oja a, nε bi 'yεmbi x_un ho, i εm b_u ja rám hman Oja. ²³ Pε hinga h_unt'a ra Abraham bi t'εmbi x_un ho 'b_u mí hy_untho a ram hma bi man Oja. ²⁴ Pε nεj_u, bi hogah_u Oja nε bi 'yεnj_u x_un hoj_u 'b_u má h_unthoh_u a ram hma bi xij_u Oja, ngue bi xox'a ma Hmuh_u ra Jesús 'b_u mí du. ²⁵ Nu'a bi un rá te bi gurca ma ts'oquih_u, nε bi t'äg_ui. Nε bi xox Oja a, janangue'a dí p_uhmb_u majua_uni bi d_uha bi xogah_u.

5

Dí y_umanhoh_u Oja nguetho bi pungah_u rá Ts'unt'u

¹ Bi hogah_u Oja 'b_u má h_umb_u rán hogui bi ma. Midín s_uhmb_u Oja, pε nuya dí y_umanhoh_u, ngue bi hogah_u ma Hmuh_u ra Jesucristo. ² Nε bi zixcah_u ra Jesucristo b_u i ja rá mate Oja, nguetho dá h_umb_u rán hoqui, nε dí 'b_uhmb_u b_u. Nε dadín johyah_u gue dí t_umh_u a ran ho t_ute thoho da 'y_urcah_u. ³ Nε hinga h_unt'a ran ho dí t_umh_u nán johyah_u ya, pε nε u y_un unbi dín nuh_u ya, guexta'a dadín johyah_u. Nguetho nu'u y_un unbi ní jaj_u ga häth_u x_un ho u. ⁴ Nε nu'b_u dí häth_u x_un ho, gue'a dín te ma mb_uih_u a. Nε nu'b_u bin te ma mb_uih_u, gue'a ná t_umh_u a ran ho di 'daj_u Oja b_uya. ⁵ Nε dí p_uhmb_u hin da hyä_u Oja nangue ran ho dí t_umh_u, nguetho di huεgah_u. Nε nu'a rá Hogand_uhi bi 'daj_u, di jaj_u dí s_uh_u rán

huɛcate Oja ɛmme xɛn ngu. ⁶ Ne him mí sã xcãn yãnsɛ ma tesɛhɛ, nguetho bi güendga ma mbũihɛ nangue ma ts'oquihɛ. Pɛ bi du ra Cristo 'bɛ mi zõn ra pa bi man Oja, ngue bi yãnjɛ dyɛ ts'om'bãihɛ. ⁷ Pɛ hinga ngubɛ rãn huɛcate n'da ra ja'i, hõnt'bɛ ra hocja'i rá amigo, da nde di 'bɛh rá te ngue xtãn yãn a, pɛ nu'bɛ ra ts'om'bãi, hin da nde di 'bɛh rá te 'bɛ. ⁸ Pɛ nu Oja i urcahɛ tãte thofo xɛn ho rãn huɛcate, nguetho hin dyɛ hocja'ihɛ, pɛ bi du ra Cristo bi yãnjɛ 'bɛ man dyá ts'om'bãihɛ. ⁹ Nuya bi hoga ma ts'oquihɛ nangue rá ji ra Jesucristo, nɛ bi zimanhojɛ Oja. Janangue'a dí pãhmbɛ majuaɲi da yãnjɛ ra Jesucristo nangue rá cue Oja 'bɛ rãn zɛgui. ¹⁰ Ne nu'bɛ midín sãhmbɛ Oja, pɛ bi hogahɛ rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ 'bɛ mi du. Ne i 'bɛh ya, janangue'a bi zã di thoqui di 'dajɛ ra hogambɛi ya, nɛ da xoxcahɛ 'bɛ rãn zɛgui. ¹¹ Pɛ nɛ a i ɔrcahɛ ya dadín johyahɛ nangue dadín amigohɛ Oja ya. Nguetho bi 'uegahɛ 'bɛ'a midín sãhmbɛ Oja a ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

Ra Adán bim pommi ra Jesucristo

¹² Pɛ n'datho maha ran 'yohɛ bi dũmp' ra ts'oqui ua ja ra ximhãi, gue nu ra Adán. Ne bi dũmp' ran dãte nangue rá ts'oqui a bũya. Ne gue'a gãtho ran dãte bi thoc'ɛ yɛ ja'i a bũya. Nguetho tengu'bɛ 'dat'a dá ɔthɛ ra ts'oqui ra Adán. ¹³⁻¹⁴ Ne ngutho bin ja ɛ bi xãnd ra Adán, guehma bi du nangue yú ts'oqui, madague'bɛ him bi si'a n'da ran t'ɛdi tengu bi sih ra Adán. Gue gãtho yɛ ja'i mi 'bɛ 'bɛ him mi hman yãn t'ɛdi Oja, gue hin nám 'bɛh ra Moisés, pɛ bi du, nguetho yú hmu a ra Adán. Pɛ bi zõh man'da ra hmu ngue rãm poniui ra Adán, nu'a ra Jesucristo a, gue mí hma ba ɛhɛ. ¹⁵ Pɛ n'dan'yo thofo bi 'yõt' ra Adán nɛ ra Jesucristo. Nu'a ra Adán, bi un ran dãte gãtho yɛ ja'i, nangue rá ts'oqui a. Pɛ nu ra Jesucristo ɛmme man'da xɛn ngu rá ts'ɛdi, nguetho rá mate zɛhɛ bi punga ma ts'oquihɛ hõnt'a go to'o da hyãn a. Ne gue'a rãn t'unni Oja bi 'dajɛ. ¹⁶ N'dat'a rá ts'oqui ra Adán, ín ɛnba yɛ ja'i. Pɛ nu ra Cristo bi gut'i xɛn ngu yɛ ts'oqui nangue rá mate zɛhɛ, janangue'a da zã da xocpa yɛ ja'i. ¹⁷ Ne nangue ra ts'oqui bi 'yõt'a n'da ra ja'i ngue ra Adán, gue'a án ja rá ts'ɛdi ran dãte a nangue gãtho yɛ ja'i a bũya. Pɛ

nu to'o gãtho da hyãn rá mate Oja, da mba ma hoqui yú mbɛi, 'darɲɛ dim hmuhɛ a ra Jesucristo, nɛ din ja bɛ dim 'bũhmbɛ gãtho yɛ pa mazãi. ¹⁸ Nu'ɛ bi xãnt'a ra Adán gãtho bi ts'ãnba ran ɛnbi nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ nu ran ho bi 'yõt'a ra Jesucristo, da zã da xocpa yɛ ja'i, nɛ di un ra temazãi. ¹⁹ Nu'a ra Adán bi mbɛsta'a rãm hman Oja, gue'a ín ts'om'bãi gãtho ɛ bi xãndi. Pɛ nu ra Jesucristo 'bɛ mi 'yõt'a bi man Oja, gue'a ín hocja'i ɛ to'o gãtho bi xãnt'a. ²⁰ Nu Oja bi un yãn t'ɛdi, da fãdi ɛmme xɛn ngu yɛ ts'oqui i ja. Nguetho nu'bɛ dí pãhmbɛ ngue ɛmme xɛn ngu yɛ ts'oqui i jajɛ, ga pãhmbɛ bũya, ɛmme man'da xɛn ndoho rãn huɛcate Oja ngue di pungaɲɛ. ²¹ Tengu thofo a ra ts'oqui bim hmu, nɛ mí nde xtí 'dajɛ ran dãte. Ne ngutho a rá mate Oja, bim hmu nɛ gue'a bi pungaɲɛ, nɛ bi 'yɛnjɛ xɛn hojɛ, nɛ di 'dajɛ ra te mazãi nangue ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

6

Bi 'berca man 'yomfɛnisɛhɛ a rãn dãte ra Cristo

¹ 'Bɛ'a maha gam bɛmhɛ bũya, ha ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ, n'dahma man'da xtãn ndoho rãn huɛcate Oja di pungaɲɛ. ² Pɛ hingui sãhma ngubɛ gam bɛmhɛ, ngue xø ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui. Pɛgue dín jahɛ tengu n'da ra du hingui ø 'bɛ sifi da 'yõt' yɛ ts'oqui. Hague dán zã ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ. ³ Ha hin dím bɛmhɛ 'bɛ'a nám bõn'a ran xixyã dí ɔthɛ. Nám bõni bi 'berca ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bɛ mí du ra Cristo. ⁴ Ne nu'a ran xixyã nam bõni bi t'ã a ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bɛ mí t'ã a ra Cristo. Ne bi 'dajɛ ran 'yomfɛni ma'da'yo 'bɛ mi xoxa rá Ta nangue rá ts'ɛdi mixte. Janangue'a bi zã 'darɲɛ dí 'bũhmbɛ bɛ ja ra 'da'yote nɛ dí ɔthɛ yãn thehɛ a. ⁵ Nu'bɛ mí du ra Cristo, nɛ'a ma ts'on 'yomfɛnihɛ bi du bũya. Janangue'a nu'bɛ mi xox Oja a ra Cristo, dãm 'bũhmbɛ ma'da'yo nɛ ma'da'yo dím bɛmhɛ ya. ⁶ Ne dí pãhmbɛ tengu'bɛ mi mba ma cuati ma ts'on 'yomfɛnihɛ bɛ ja ra pont'i 'bɛ mi du bɛ ra Cristo. Janangue'a bi thãcpa rá ts'ɛdi man 'yomfɛnisɛhɛ, ngue hin di mandagahɛ yɛ ts'oqui. ⁷ Nguetho tengu'bɛ n'da ra

du, ya him ma 'yõt' ra ts'oqui, pɛ ya bi mba ma thøgue bɛ ja rá ts'edi ra ts'oqui. ⁸ Bi du ma ts'on 'yomfɛnihɛ nanguɛ bi du ra Cristo, jananguɛ'a dí pɔhmbɛ 'darbɛ dí 'bɔhmbɛ ra Cristo ya. ⁹ Nɛ dí pɔhmbɛ ngue bi ndants' mahøn'a ra Cristo 'bɛ mi du, nɛ him man'dandɪ da du mahøn'a, him man ja rá ts'edi ran dɛtɛ mahøn'a nanguɛ ra Cristo. ¹⁰ Nguetho má zát'a n'dandɪ bi du ra Cristo nanguɛ ma ts'oquihɛ, nɛ nuya nám 'bɛi di japi da fɔh rá ts'edi Ojɔ ya. ¹¹ Jananguɛ'a i jatho ga pɔhmbɛ tengu'bɛ dá tuhɛ nguetho bi thɔgahɛ rá ts'edi ra ts'oqui nanguejɛ, nɛ hin dín nde ga øhmbɛ yɛ ts'oqui ya. Nɛ nuya nám 'bɔhmbɛ dí jafɛ da fɔh rá ts'edi Ojɔ, nanguɛ ra Cristo Jesús dí 'bɔhmbɛ. ¹² Jananguɛ'a hingui sä dan hyɛhmbɛ ngue di mandagahɛ ra ts'oqui mahøn'a, ngue di 'bɛcpahɛ ga øthɛ 'bɛ'a im mam man 'yomfɛnisɛhɛ. ¹³ Nɛ hingui sä ga un ma jɔ'ihɛ da 'yõt' yám pɛfi ra zɪthu, ngue ga øthɛ yɛ ts'oqui. Pɛgue dan unsehɛ bɛ 'bɛ Ojɔ ngue bi 'dajɛ ra 'da'yote 'bɛ mí du man 'yomfɛnisɛhɛ. Nɛ ga un ma jɔ'ihɛ da 'yõt' yám pɛfi Ojɔ, ngue ga øthɛ ran ho. ¹⁴ Nɛ hin man sähɛ di mandagahɛ ra ts'oqui ya, nguetho dín 'yohɛ a rá mate Ojɔ ngue di zɛrca ma mbɛihɛ. Nɛ hin di mandagahɛ yán t'ɛdi Ojɔ, nu'ɛ hingui sä di zɛrca ma mbɛihɛ.

Hin ga ɛc'yɛihɛ yɛ ts'oqui, pɛ ga ɛc'yɛihɛ Ojɔ

¹⁵ Pɛ nu'bɛ rá mate thoho Ojɔ dín 'yohɛ ya, nɛ hin di mandagahɛ yán t'ɛdi Ojɔ, ha da zä ga øthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ. Pɛ hingui sä ngubɛ gam bɛmhɛ. ¹⁶ Ha hin dí pɔhmbɛ nu'bɛ dadí dɔp ma mbɛihɛ a n'da ra hmu ngue ga ørpahɛ rá 'bɛfi, ma hmuhɛ a 'bɛ, nɛ dí tɛnhɛ a bɛya. Nu'bɛ gue'a ra ts'oqui ma hmuhɛ, hønt'a ran unbi mazɔi di 'dajɛ a. Pɛ nu'bɛ da gue'a Ojɔ ma hmuhɛ, dí øthɛ a i xijɛ, nɛ di 'dajɛ ra hogambɛi, nɛ dam 'bɛmanhohɛ a Ojɔ gátho yɛ pa bɛya. ¹⁷ Pɛ jamadi Ojɔ nanguɛ ahɛ. Nɛ madague'bɛ gá pɛp ni hmuhɛ ra ts'oqui mám'bet'o, pɛ nuya i ja ni pähä gui thoctahɛ 'bɛ'a bi 'yut'ahɛ 'bɛ gmín dähɛ bɛ ja rán xädi Ojɔ. ¹⁸ Nɛ bi mba njɛc'i ahɛ nanguɛ rá ts'edi ra ts'oqui, jananguɛ'a guín 'yɛhɛhɛ rá ts'edi ran ho ya. ¹⁹ Dí xi ahɛ yɛn t'uti, n'dahma hingui hɛi bɛ dí pɔhmbɛ.

Ngue tengu bɛ dán dähɛ bɛ ja yɛ ts'oqui, gue dá øthɛ gátho yɛn ts'o dím bɛmhɛ. Pɛ ngutho ya, mbähä dan dähɛ bɛ ja ran ho, gue dam 'bɔhmbɛ ga øthɛ gátho rá hoga'bɛfi Ojɔ. ²⁰ Pɛ nu mám'bet'o xíngui ts'ɛ mí ndehɛ ran ho 'bɛ mín 'yɛhɛhɛ yɛ ts'oqui. ²¹ Pɛ nte mán ho bi bøn'a ma 'bɛfi dá øthɛ. Nɛ nuya dí pɛs' ma sähɛ 'bɛ dím bɛmhɛ 'bɛ'a dá øthɛ mam'bet'o, nɛ gue'ɛ mí sixcahɛ bɛ ja ran unbi mazɔi. ²² Nɛ nuya bi mba njɛguigahɛ nanguɛ rá ts'edi ra ts'oqui, nɛ dín 'yɛhɛhɛ bɛ 'bɛ Ojɔ ya. Jananguɛ'a man'da da hnurca ma hoga 'bɛfihɛ bɛ. Nɛ i ts'ixcahɛ bɛ dan zɔmhɛ bɛ, gátho yɛ pa mazɔi. ²³ Nu'a rán zäbi da dɔ ɛ to'o øt' yɛ ts'oqui, ran unbi mazɔi a. Pɛ nu'ɛ to'o i 'bɔhmbɛ ra Cristo Jesús ma Hmuhɛ, di unda Ojɔ ra te mazɔi ɛ, nɛ hingui jut'ɛ.

7

Tengu'bɛ dán thɔthɛ ra Cristo

¹ Ma zi cu ahɛ, ga xi ahɛ n'da ran t'uti ya. Guim bɛmhɛ hague in ja ɛ yɛn t'ɛdi, di manda n'da 'bɛ i 'bɛi, pɛ nu'bɛ bi du, ya ma hin'na. ² Tengu'bɛ n'da ran 'yohɛ i 'bɔh rá xisu. Nɛ nu rá xisu i jatho din zɔmmi a rá ndø gátho yɛ pa i 'bɛi. Pɛ nu'bɛ bi du rá ndø, him man zä di manda a rá xisu. ³ Pɛ nu'bɛ hinga na tu rá ndø, nɛ nu'bɛ dím 'bɔhmi man'da ran 'yohɛ ra xisu, da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni 'bɛ. Pɛ nu'bɛ bi du rá ndø, bi mba ma thøgue bɛ mi 'bɔhmi rá ndø. Nuya da zä dím 'bɔhmi a man'da ran 'yohɛ, nɛ hin da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni bɛya. ⁴ N'da ran t'uti nanguejɛ, ngue bi mba ma thøguegahɛ nanguɛ ma hmuhɛ mí 'bɔhmbɛ, ngue yán t'ɛdi Ojɔ, nguetho tengu'bɛ dá tuhɛ 'bɛ mi du ra Cristo. Nɛ gue'a ma hmuhɛ dán thɔthɛ 'bɛ mí xox Ojɔ a ya. Nɛ 'darbɛ dí 'bɔhmbɛ a ya, pɛ gue'a ní zä ga øthɛ xɛn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya. ⁵ Pɛ nu'bɛ mí 'bɔthohɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ɛmmɛ xøt yɛ ts'oqui midí hohɛ. Jananguɛ'a nu'bɛ mí xijɛ ɛ yán t'ɛdi Ojɔ ngue hin ga øthɛ ɛ dí numanhosɛhɛ, man'da dá øthɛ ɛ bɛya. Nɛ nu'ɛ bin ja ma 'bɛfihɛ, ran dɛtɛ nɛ ran unbi a bɛya. ⁶ Pɛ nuya ma thøguegahɛ nanguɛ ɛ yán t'ɛdi Ojɔ nguetho bi du man 'yomfɛnisɛhɛ mi pa ma hɛcpi. Jananguɛ'a dí ørpahɛ rá 'bɛfi Ojɔ ya, nanguɛ ma'da'yo ra ts'edi, nɛ gue'a rá

Hogandāhi Oja a. Ne hin dí tenthohohu u maya'bu nt'o'ti nangue yán t'edi Oja.

Nán c'q ma ts'oquih u yán t'edi Oja

⁷ 'Be'a gam bēmhbū buya, ha ga emfū hingui ho u yán t'edi Oja. Hin'na maha, xun ho yán t'edi Oja, nguetho gue'a dá pácā ngue i ja ma ts'oquigā. Nugā hin jam'bu xcá pácā gue dí ot' ra ts'oqui ngue ran ts'eya. Pe nu'bu má bēngā a ran t'edi ngue i ɛna: “O gadí seyaba ni mija'iuu,” ja dá pácā i ja ma ts'oqui. ⁸ Pe nu'bu má bēngā 'be'a man na rán t'edi Oja, man'da dá ot'ā ran ts'eya mí o ma mbūigā buya. Pe nu'bu hin xcá cu't' ma mbūi a ran t'edi, hin xtí nequi xun ho yu ts'oqui o ma mbūigā 'bu. ⁹ Janangue'a nu'bu him ma ná bēngā nangue rán t'edi Oja, him mi pácā ngue drá ts'om'bāigā. Xø mi 'būtho, dá bēnsē ngue xun hogā. Pe nu'bu má bēngā nangue'a ran ho xcá ot'ā, dá festā a. Ne ja dá pácā buya ngue ran date mazai a man zābi. ¹⁰ Janangue'a nu yá hogant'edi Oja, ngue xtí 'dac ra te 'bu xcá ja'ts'ā u, pe nangue hin dá ja'ts'ā u, mí ja xtí 'dac ran date. ¹¹ Ne mí ɛngā xcám 'būmanho nangue yán t'edi Oja. Pe bi mu't' u yun t'edi a ma ts'oqui, janangue'a mí ja xtí ɛngā u yán t'edi Oja buya. ¹² Pe xun hohma u yán t'edi Oja, ne n'da ngu n'da ran t'edi gātho xun hotho u, ne i ma nangue rá pāhā Oja u, ne hin hapu di 'bedi. ¹³ Pe ha gue'a rá hogant'edi Oja í zixcā bu ja ran date 'bu. Hin'na. Pe nu' u yun t'edi nán c'q ma ts'oqui i o ma mbūigā, ngue n'dan'yo thoho dí ot'ā. Ne mí ja xtí 'dac ran unbi nangue a. Da zā ga pāhmbū buya ngue majuañi xun ts'o u ma ts'oquihū, nguetho di jap'a rá hogant'edi Oja da 'yørcahū ran unbi.

Iørcahū ran sui a man 'yomfēnisēhū

¹⁴ Dí pāhmbū bi man yán t'edi Oja a rá Hogandāhi. Pe n'dan'yo thoho dímb bēmhbū. Nugā dán dāse bu ja ra ts'oqui, ne dá ot' ma hmu a. ¹⁵ Pe xingui ts' u dí pácā 'be'a dí ot'ā, nguetho hin dí ot'ā a majuañi dín nde. Pe nu'a xingui ts' u dí numanho, go dí ot'ā a. ¹⁶ Ne dín juañ zehēgā 'bu hin dí ot'ā yán t'edi Oja, pe nu'a nán juañ zehēgā gue'a ná pácā xun ho yán t'edi Oja a buya. ¹⁷ Pe hinga guecā dí ot'ā 'bu dí ot'a xun ts'o, pegue ma nyon 'yomfēnigā i 'bupū mbo ma mbūigā gue'a di 'becpi ga ot'ā a. ¹⁸ Ne dí pácā ngue

nu ma nyon 'yomfēnigā, hin te manho i ja. Dín ndehma thocpa thoho ga ot'ran ho, pe ja'bu hingui sã. ¹⁹ Dín nde ga ot'ā ran ho, pe hin dí ot'ā a, ne hin dín nde ga ot' ran ts'o, pe go dí ot'ā a. ²⁰ Nubūya, dí pañi ngue hinga guecā dá ot'ā a him ma pāhā 'bu dí ot'e, pegue gue' u yu ts'oqui o ma mbūigā. ²¹ Ne njabū dí ot'ā, ngue nu'bu dín nde ga ot'ā ran ho, pe man'da hingui hēi ga ot'ā yu ts'oqui. ²² Ne nu'a ɛ ma mbūigā, gue emme dadí hohma a rán t'edi Oja. ²³ Pe dín nugā man'da ran t'edi gue rán t'edi ra ts'oqui i o ma ja'igā, ngue dín sūhmi a rá hogant'edi Oja ngue dí numanhogā. Nguetho ne'a xø in nde da xiqui ga ørpa rá pāhā. ²⁴ Pe í huēhi mahagā nangue ma nyon 'yomfēnisēgā, i ørca ran sui, in nde da zixcā bu ja ran date, ngue gātho yu dumbūi gātho yu pa mazai. To'o maha da zā da yāngui. ²⁵ Pe jamadi Oja, da yāngui nangue ma Hmuhū ra Jesucristo. Ne nuya dí ørpa rán t'edi Oja nangue ma 'da'yon 'yomfēnigā, madague'bu numanho ra ts'oqui a ma nyon 'yomfēnigā.

8

Hønt'a rá Hogandāhi Oja nám 'būhmbū ya

¹ Janangue'a, nuya, hin te da gūgbahū a rá muui a ma ts'oquihū, nguetho dí 'būhmbū ra Cristo Jesús, ne hin dímb bēmhbū man 'yomfēnisēhū ya, pe dímb bēmhbū rá Hogandāhi Oja. ² Dí comhbū ra 'da'yote ra Cristo Jesús nangue rá ts'edi rá Hogandāhi Oja. Ne gue'a í thøgahū bu ja rá ts'edi ra ts'oqui, ngue mí ɛna xtí 'dajū ran unbi mazai. ³ Nu yán t'edi Oja hin dá hāt'i dá øthū, janangue'a him bi zā bi 'dajū ra hogambūi u guerpū xtá numanhojū Oja. Pegue bi 'dactahū ra hogambūi Oja 'bu mam bá penhua rá Ts'unt' u zehē, ngue bin ja'i a, tengu'bu n'da ma mi ts'om'bāihū, bin dāse, bi nu ran unbi nangue ma ts'oquihū. Ne gue'a í yāñjū nangue ra ts'oqui midí mandagahū. ⁴ Ne gue'a í zā bi 'dajū ra hogambūi tenguthoho 'bu dá jas'hū yán t'edi bu án nujū Oja. Janangue'a hin dímb bēmhbū man 'yomfēnisēhū ya, pe nuya hønt'a rá Hogandāhi Oja dímb bēmhbū ya. ⁵ Pe nu'a to'o 'būi nangue rán 'yomfēnisē, im bēni da 'yøt'e 'be'a i numanhosē, pe nu'a to'o i 'būi nangue rá Hogandāhi Oja,

im bɛn a rán 'yomfɛni Oja di un'na rá Hogandahi. ⁶ Nɛ nu'a to'o i tɛn'na rán 'yomfɛnisɛ, ra dumbɛi a ngue gátho yɛ pa nɛ ran ɛnbi mazai. Pɛ nu'a to i tɛn rá Hogandahi Oja, ra te a nɛ ran johya gátho yɛ pa mazai. ⁷ Nguetho nu man 'yomfɛnisɛhɛ rán sɛiui Oja a, nɛ hin jam'bɛ da hyät'i da 'yɔt'ɛ yán t'ɛdi Oja, nɛ hingui nde da 'yɔt'ɛ. ⁸ Janangue'a nu'ɛ to'o i tɛn thoho yán 'yomfɛnisɛ, hingui hăt'i da 'yɔt'a i numanho Oja ɛ. ⁹ Pɛ nujɛ hin dím bɛmhɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ya, nguetho 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ a rá Hogandahi Oja. Pɛ nu'bɛ 'bɛ a n'da hingui 'bɛhmi rá Hogandahi ra Cristo, hin te rán jauri ra Cristo a 'bɛ. ¹⁰ Nɛ madague'bɛ o tho ran ɛ nɛ ran dɛte ma ja'ihɛ nangue ma ts'oquihɛ, pɛ nangue ra Cristo i 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ, dí 'bɛmanhohɛ ngue ya bi hogahɛ Oja. ¹¹ Nɛ nu'bɛ 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ rá Hogandahi Oja, gue n'dat'a rá Hogandahi bi xox'a ra Cristo Jesús 'bɛ mi du, janangue'a nɛ'a ma ja'ihɛ di un ra 'da'yote 'bɛ bi xoxcahɛ. ¹² Janangue'a ma zi cu ahɛ, hin'yɛ ran t'ɛdi ga tɛnhɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ngue rá pähä ma ngɔc'yɛihɛ. ¹³ Nguetho nu'bɛ dí ɔthɛ rá pähä man 'yomfɛnisɛhɛ, ga tuhɛ 'bɛ. Pɛ nu'bɛ thocpa thoho dan sɛmzɛhɛhɛ nangue rá Hogandahi Oja, tengu'bɛ ga hosehɛ man 'yomfɛnisɛhɛ, nɛ dam 'bɛhmbɛ 'bɛ. ¹⁴ Nguetho nu'ɛ din uni di manda rá Hogandahi Oja, hɔnt'ɛ yá t'ɛhni Oja ɛ. ¹⁵ Nɛ nu rá Hogandahi Oja dá hɛmhɛ hin di jajɛ dan suhɛ mahɔn'a. Nɛ hinga ngu 'bɛ min 'yɛhɛhɛ bɛ ja yɛ ts'oqui min suhɛ bɛ. Pɛ bi zinjɛ yá t'ɛhnigahɛ a, nangue rá Hogandahi. Janangue'a, “ma zi Ta ahe,” dí ɛmfɛ Oja ya. ¹⁶ Nɛ nu rá Hogandahi Oja di bɛnga ma mbɛihɛ, gue majuaɛni yá t'ɛhnigahɛ Oja. ¹⁷ Nɛ nangue yá t'ɛhnigahɛ Oja, ga comhɛ rá herencia Oja bin t'un ra Cristo. Nguetho nu'bɛ ga comhɛ rán ɛnbi ra Cristo, nɛ ga comhɛ rá herencia bɛ bí ja rá ts'edi bɛya.

Nɛ'a ma ngɔc'yɛihɛ di pärcahɛ Oja

¹⁸ Pɛ gam bɛmhɛ ɛmmɛ zi ts'utho ran ɛnbi dín nuhɛ ya, pɛ nu'ɛ yɛn ho gan nuhɛ m'ɛjua ɛmmɛ mixte thoho. ¹⁹ Nɛ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Oja ɛmmɛ i tɔ'mi 'bɛ'a da t'ɔrpa ɛ

'bɛ bi zɔn ra pa din t'un yɛn ho mixte thoho ɛ yá t'ɛhni Oja. ²⁰ Nguetho nu 'bɛ'a gátho bi 'yɔt' Oja, gátho him bi gohi xɛn ho, pɛ hin yá ts'oquizɛhɛ ɛ, pɛ nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ bi zänd Oja gue hin da gohi xɛn ho ra ximhäi, nguetho ndep'ɛ yɛ ja'i da hyon'a ran ho da 'yɔrpa 'bɛ m'ɛjua. ²¹ Nguetho nu yɛ ximhäi bi 'yɔt' Oja, gátho da mba ma hoqui nangue'a ran ts'oni bin ja, ngue him man ja yɛ 'yɛnthi nɛ yɛn ɛnbi, nɛ 'bɛ'a gä i ja. Nɛ gátho ɛ 'dat'a da mba ma hoquigahɛ yá t'ɛhnigahɛ Oja, 'bɛ bi pärcä ma ja'ihɛ. ²² Nguetho dí pähmbɛ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Oja, tengu'bɛ gátho 'da na mbahni thoho gue'bɛ go maya'bɛ nɛ asta guehya, tengu'bɛ xɛn ɛ, nɛ tu yá mbɛi, tengu'bɛ in nde dim 'bɛh rá 'uere n'da ra xisu. ²³ Nɛsɛgahɛ tengu thoho 'bɛ 'da na mbahni thohohɛ gátho 'bɛ'a i ja, madague'bɛ bi dɛ'mi bi ts'injɛ ya, gue dí 'bɛhmbɛ rá Hogandahi Oja, gue'a rá mbɛdi a ran ho da 'yɔrcahɛ Oja. Pɛ dí sähɛ ran ɛ nangue ma mbɛihɛ gátho yɛ pa dín dɔ'matehɛ ua, gue'bɛ go nɛ'a ma ngɔc'yɛihɛ da yəngahɛ. ²⁴ Nɛ gue'a dá pähmbɛ 'bɛ mí zinjɛ, ngue him 'bɛx da mba mahoqui gátho ma ngɔc'yɛihɛ. Janangue'a dí tɔmhɛ ya. Pɛ nu'bɛ 'bɛxque xcá nuhɛ a dí tɔmhɛ, ya hin di tɔmhɛ a ya 'bɛ, nɛ hingui jatho ga tɔmhɛ a ya bin ja. ²⁵ Pɛ nuya dí tɔmhɛ a hinga nan ja, nɛ dí häthɛ yɛn ɛnbi, gue'bɛ go bi päjɛ xɛn ho Oja. ²⁶ Nɛ gátho yɛ pa dín dɔmthohohɛ, di zɛjɛ rá Hogandahi Oja, nguetho xɛn güent'igahɛ, gue hin dí pähmbɛ dan yəhɛ Oja xɛn ho, ja'bɛ dí cəstahɛ bu nam bɛn Oja. Pɛ guesɛ rá Hogandahi i yəui a Oja bɛ ja ma mbɛihɛ 'bɛ dí yəhɛ a. ²⁷ Nɛ nu Oja di əsca ma mbɛihɛ 'bɛ dí yəhɛ a. Nɛ i pädi 'bɛ'a dí äfɛ, nguetho din thɛui rá pähä zɛhɛ a bi bɛngahɛ rá Hogandahi Oja.

Pɛ dí tqfɛ xɛn ho yɛn ɛnbi nangue ra Cristo

²⁸ Nɛ dí pähmbɛ di jap Oja dí 'yɔrcahɛ ran ho a 'bɛ'a gä dí thohmbɛ ua, ngue nujɛ ɛmmɛ dí numanhohɛ a Oja. Nguetho ya bi zänni 'bɛpɛ dá cohmbɛ m'ɛjua. ²⁹ Ngue nu'ɛ to'o bi huanh Oja mam'bet'o, guet'ɛ bi zänni da gohi tengu rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ. Janangue'a dim 'bet'o rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ ngue xɛn ngu yá cu dim 'ɛjua. ³⁰ Nɛ nu'ɛ bi zänd Oja mám'bet'o, nɛ guet'ɛ in zonh Oja ɛ ya

ngue da yurpa bí 'bui. Ne nu'u in zonz Oja, gue'u i embi xan ho u ya, gue bi hocpa yú ts'oqui. Ne guet'u da gohi tengu rá Ts'unt'u zehε. ³¹ 'Be'a gam bεmhbu baya, nguetho guesε Oja i numanhoju. To'o maha da zä da 'yorcahu ran ts'o. ³² Nu Oja xinga gue rá Ts'unt'u zehε bi huεqui, pe bi dāp ran dāte nangueju. Janangue'a gātho di 'dajm 'be'a i ja, nte da gongahu. ³³ Pe nuju to'o maha a da xi Oja gue hingui ho dí othu, gue yú thahnigahu Oja. Nguetho guesε Oja thocpa thoho di hoga ma ts'oquih. ³⁴ To'o gue da zä da xi Oja gue dan unbah nangue ma ts'oquih, nguetho guesε ra Cristo bi du, bi nu ran unbi nangueju, ne xø bi xox Oja baya, ne bí 'buru gueru i conhui rá ts'edi Oja. Ne thocpa thoho i äp rá mate Oja nangueju. ³⁵ 'Be'a maha da zä di 'uegahu, gue hin gan nuhu a rán huεcate ra Cristo. Ha gue'u unbi, uague yu dumbui, uague yu ucri, uague ra thuhu, uague ra 'yahu, ua gue'bu nts'utho hapu dí 'yohu, uague da thojm nangue ra juai. Ha gam bεmhbu gue hin di huεgahu ra Cristo 'bu dín nuhu. ³⁶ Pe hin'na, nguetho ya nt'o't'i:

Thocpa thoho t'εna da thojm nangue Oja dí εc'yεih,

ne im bεni tengu'bu dyu de'yohu gue nts'anni da tho.

³⁷ Pe nu gātho yun unbi, dí tafu xun ho, nangue ra Cristo di huεgahu. ³⁸ Ne dí pahmbu majuanu hin'yuh n'da ra ts'edi da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu a rán huεcate ra Cristo. Xinga guehya gue dí 'buhmbu, ne xinga gue'bu dá tuhu. Ne xinga gue'a n'da rá m 'behni Oja mahεts'i, ne xinga gue'a n'da rá m 'behni ra zīthu, xinga gue man'da ra ts'edi. Ne xinga gue'a 'be'a gātho i ja ya, o din ja nixudi o nimani, da zä di 'uegahu. ³⁹ Ne xinga gue'u 'buru mahεts'i, ne xinga gue'u 'bucua ja ra häi, ne hin'yuh 'be'a gātho i ja gue da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu rán huεcate Oja i orcahu ra Cristo Jesús ma Hmuhu, nguetho gātho bi 'yøzehε Oja u.

9

Bi huand Oja yu israel maya'bu

¹ Nu ra Cristo dí 'bu'be, i pađi majuanu dí xi ahya, gue εmme dadí huεcmahagä ma mijudíohe yu israel. Pe ne'a rá Hogandahi

Oja i xicpa ma mbui gue majuanu dím mangä. ² Ne thocpa thoho dín nu ran unbi gue ma mbui ne εmme tu ma mbui nangue ma mijudíohe. ³ 'Be'a sä ga øt'ä gue xtím pø'u ma mi'israelhe. Ha ga xi Oja di 'berca ma te gue njam'bu ga nu ra Cristo. Gue gue'a ga øt'ä 'bu gue'a dí pø u. ⁴ Nguetho nuje dyu israelhe bi thahn ma ngurpa bøtahe gue bi nde dyu t'uhni Ojaje, ne bi nu rá Thai Oja ma bøtahe ne bi bah puya gue Oja mí 'buhmbu. Ne gue'u bi 'yøthu ran hoqui a Oja u, ne gue'u bin t'un yán t'εdi Oja nangue 'beru dām 'bumanhohe. Ne bi sih yun t'øt'e dí dāde Oja. Ne bi sih majuanu nangue 'be'a gä da 'yørpe. ⁵ Ne nu'u ma mi'israelhe i 'buh ya, yú t'uhni ndu ma ngurpa bombøtahe gue bin yauu Oja maya'bu. Ne guet'u yu israel bu ám 'bu'a ra Cristo 'bu min ja'i ua ja ra ximhäi. Pegue Oja a, rá Hmu gue gātho 'be'a i ja, janangue'a gātho yu pa mazai ga numansuhu a. Ne hønt'a gam bεmhbu a ya. ⁶ Pe xun ngu hingui εc'yεi u ma mijudíohe yu israel. Pe hin gam bεmhbu gue bi zεpu a bi man Oja, gue hin di ja'ts'a ran hoqui bi ma. Pegue gam bεmhbu gue'a hinga gātho majuanu yu israel u yú t'uhni ra Israel bu nam bεn Oja, gue'bu mí ma di jap yu israel. ⁷ Ne hinga gātho yú t'uhni ra Abraham bu nam bεn Oja u bim 'bui, pe hønt'a bi xi a Oja gue dim 'bui. Tengu bi man Oja: "Pe hønt'u di xant'a ra Isaac, gue ni ts'unt'u, ga εmbi ni t'uhni," bi 'yεmp Oja a. ⁸ Nu'a in nde da 'yurcahu gue njo'o n'da rá t'uhni Oja bim 'bui nangue rá ta o gue rá mbe. Pe hønt'u bim 'bui nangue'a bi man Oja, da 'yεmbi yú t'uhni. ⁹ Ne guehna bi xi a Oja a ra Abraham: "Ni jεya, tengu ya, ga ut'aui ma ts'edi ne din ja a dí xi i, gue dim 'bu a n'da rá ts'unt'u ra Sara," bi 'yεmp Oja a. ¹⁰ Ne ngutho nangue yú ts'unt'u ra Isaac, Oja bi ma nda'a da numanho. Bin ja gue bim 'bu i yoho yú ts'unt'u ra Rebeca, nangue a ra Isaac a rá ta u. ¹¹ Pe nu'bu hin ním 'bu u yoho, hin ní 'yøt' ran ho, ne xín ní 'yøt' ran ts'o, pe Oja mí sänni 'be'a din jap'u. Janangue'a bi zä bi japi nda'a bi nde di japi, nangue bi ndese, ne hin nangue yán t'øt'e bi 'yøt'u. ¹² Ne nu'bu hin ním 'buh yú t'uhni, bi xi Oja a ra Rebeca: "Nu'a m'bet'o dim 'bui,

din 'yεhe nangu'e'a m'bejua dim 'bui." 13 Ne tengu nt'o't'i, man'da ram hma i εna: "Dá numanho a ra Jacob ngue ra Israel, pe nu ra Esaú hin dá numanho," bi 'yεn Oja. 14 Xiya, ha gam bεmhba hingui ho 'be'a bi 'yot' Oja, ngue bi huahna n'da, ne hin'na a man'da. Pe hingui sä ga εmhba hingui ho ot' Oja. 15 Pe tengu bi xi Oja a ra Moisés: "Ga un ra mate to'o dín nde ga unni, ne ga huεqui to'o dín nde ga huεqui," bi 'yεn Oja. 16 Dí pahmba ya, nangu'e in ndese Oja di un rá mate ne hin nangu'e bi ndese n'da, o gue bi 'yot' yun t'ot'e ngue bi beñi dí dah rán japi Oja. 17 Ne tengu bi man ra t'ohni, bi sih ra ts'ut'abi ba Egipto, ngue ra Faraón: "Dá sän'ni i ngue gan ts'ut'abi, ne ga mep'a ni mbui ngue hin gui 'yot'a ga xi i. N'dahma da zä ga ut'a ma ts'edi 'ba ga penh yu 'yanthi ba ja ni häi. Ne da farca ma ts'edigä gätho na nguni ra ximhäi baya," bi 'yεn Oja. 18 Janangu'e'a ga pahmba ya, Oja di un rá mate to'o in ndese di unni, ne guesε Oja di mep rá mbui n'da to'o in nde di mep rá mbui, tengu thoho bi 'yörpa a ra Faraón. 19 Pe ha 'bo'o da 'yängä baya: "Nu'ba in jabu i ot' Oja, hague dán zä da 'yεna i ja rá ts'oqui n'da 'ba, ne njon da zä da zerpa a in nde Oja gue xtám beñi 'be'a xun ho xtá 'yot'e." 20 Pe hingui sä ngubba gui mamhba, gyu ja'ihba, to'o ahba ngue gui xihmba hingui ho ot' Oja. Xi'ba n'da ra ts'oe ngue ra jahäi, ha da zä da 'yänni to'o bi 'yot'e: "Hanja ngubba gá 'yörque," ha da zä da 'yεna. 21 Ha hin'yu rá ts'edi a to i ot' ra ts'oe, ha hingui sä da zän zεhe 'be'a da 'yörpa n'da ra böhäi 'ba, ngue da zän'na n'da mahotho, ne'a man'da him mahotho, ne n'dat'a ra böhäi ní 'yot'e. 22 Nguetho in ndese Oja da 'yuh rá cue nangu'e u to yün sähu di unbi. Ne madague'ba i hät'i set rá mbui nangu'e u to di unbi. Pe nu'ba hingui m beñi 'berba nan dö'ma Oja, gue'a man'da dí nequi xun ho rá cue Oja ne rá ts'edi 'ba bi unba u baya. 23 Janangu'e'a da fadi tate xun ho rá mbui Oja 'ba bi un rá mate u mi'da yu ja'i, madague'ba ne'u yün sähu xtí unbi, tengu thohogahba. Ne nuya m'bet'o thoho di hogahba Oja, ngue da zä ga comhba rán ho. 24 Ngue guejba bi zongahba Oja, nangu'e ma 'yuhba 'dahma 'dan'yo, ne u yu judío, ne u hin yu judío, pe hont'u bi numanhose bá si.

25 Ne gue'a bi mam ba ja rá søcuq ra Oseas, bi 'yεna:
Nu'ba him mi εmbä ma t'uhni, gue'ba ga εmbi ma t'uhni u ya.
Ne nu'ba him madí huεcä, pe nuya ga huεcä u ya, bi 'yεn Oja.
26 Ne mi εn ra t'ohni:
Nubba hapba bi t'εn ahba: "Him ma t'uhni ahba,"
guerpba da t'εn ahba baya ngue yú t'uhni ahba Oja i 'bui.
27 Pe nangu'e yu israel bi man ra Isaías: "Madague'ba εmme xtá ngu u yüm bom'bet'o ra Israel, tengu yu 'bomu ba ja ra deja, pe hont'u zi yoho dim pøhø," bi 'yεna. 28 Nguetho Oja di juanba ra ximhäi, ne di jua'a n'dihi rán ts'εmbi bi ma. 29 Ne tengutho mi ma mam'bet'o ra Isaías, bi 'yεna:
Nu'ba hin xtá 'yε Oja 'da yu hmudä nangu'eju, dyu israelhba,
gätho xtí juajba 'ba, tengu ra hnini Sodoma, ne ra hnini Gomorra, ngue bi jua Oja, bi 'yεna.

Xun ngu yu israel him bi nde bi hyan rá mate Oja

30 Pe xiya, hague bin ja nangu'e yu ja'i hin yu judío. Bi t'εmbi xun ho nguetho bi hyantho rá mate Oja ngue bi hocpa yá ts'oqui, madague'ba him mím beñi xtá 'yot' ran hocja'i i mam ba ja yün t'edi Oja. 31 Pe nu yu israel gue mí honi xtá 'yot' ran hocja'i i mam ba ja yün t'edi Oja, pe him bi zøni ngue xtá t'εmbi xun ho u. 32 Pe hanja him bi t'εmbi xun ho u yu israel. Nguetho him bi nde bi hyantho rá mate Oja guerpba xtá t'εmbi xun ho u. Pe bi beñi xtá hnumanho 'ba mi 'yøzεhe yün t'edi Oja u. Ne nu ra Cristo baya tengu'ba n'da ra do 'bem ba ja ra 'yu, guerpba di fet rá gua n'da, ne bi dang ba yu israel 'ba mi 'yεna xtán dah ra 'dih. 33 Ne gue'a mán t'o't'i ba rá m hman Oja, i εna:
Dami bεmhba, dí hørba n'da ra do ba Sión,
nguepba da dang ba n'da, ne dim 'bedi.
Pe nu'a to'o da 'yεc'yεi a, hin da mbes' yú sä, pe guehma da hnumanho.

10

1 Ma zi cu ahba, εmme dí hah ma mbui dí äp rá mate Oja di pø u ma mi'israelhe. 2 Ne

dí p̄adi ngue majuañi ɛmme ɛhya ɛ nangue Oja, p̄egue hingui p̄adi ndana majuañi rá 'yu Oja ɛ. ³ Nguetho hingui nde da b̄adi 'b̄ep̄a dí 'ȳemp'a Oja ngue xtán ho. Im b̄eni din hoc z̄eh̄e nangue yán hose, nguetho im b̄eni dí numanho Oja 'b̄e'a ɔt'ɛ. Janangue'a hingui nde din uni xtí hoc Oja ɛ, nangue ran hoqui bi z̄änd Oja. ⁴ P̄e ḡätho to'o bi 'ȳɛc'ȳei ngue gue'a ra Cristo bi hoqui, bi 'ȳe'ts'a ní hyoni ngue xtín hoqui nangue ȳan t'ɛdi.

To'o ḡätho da 'ȳäp r̄ám f̄äts'i ra Hmu, da ȳan ɛ

⁵ Nu ra Moisés bi 'yo'ti 'b̄e'a da 'ȳɔt'a n'da nangue ȳan t'ɛdi nguere xtán z̄oni xtá numanho Oja n'da. Ngue bi 'ȳɛna: “Nu'ɛ ȳa j̄a'i 'b̄u di j̄a'ts'ɛ ȳan t'ɛdi, gue'ɛ dí j̄api dim 'b̄u'ɛ,” bi 'ȳɛna. ⁶ P̄e nu'a ran hoqui ga h̄amhb̄u rá mate Oja, o guí ɛmh̄b̄u x̄an h̄ɛi b̄u dá t̄imhb̄u a, gue ba s̄onseh̄u b̄u mah̄ɛts'i ba siseh̄u ua ra Cristo. ⁷ N̄e o guí ɛmh̄b̄u ga mb̄äh̄ä b̄u 'b̄u ɛ x̄an du ngue ba siseh̄u b̄u a ra Cristo. ⁸ P̄e 'b̄e'a i man'a ran hoqui 'b̄u. P̄e hingui h̄ɛi b̄u dá t̄imhb̄u a. N̄e ɛna: “Gui hȳanthoh̄u rá mate Oja, n̄e da z̄ä da 'yo ni mb̄aih̄u b̄aya, n̄e da z̄ä da 'yo ni ndeh̄u b̄aya.” N̄e gue'a ram h̄ma dí m̄ mamh̄be a. ⁹ Ngue nu'b̄u ga ɛmh̄b̄u ma Hmu'ɛ ra Jesús, n̄e ga ɛc'ȳeih̄u m̄bo ma mb̄aih̄u ngue bi xox Oja a 'b̄u mi du, da ȳanj̄u Oja 'b̄u. ¹⁰ Nguetho gue'a ní 'ȳɛnj̄u x̄an hoj̄u Oja a ga ɛc'ȳeih̄u m̄bo ma mb̄aih̄u, n̄e gue'a ní p̄øj̄u Oja a gam mamhb̄u nangue ma ndeh̄u. ¹¹ N̄e mí ɛn rá t'oh̄ni Oja: “To'o ḡätho da 'ȳɛc'ȳei a bá p̄enh̄ Oja, hin da th̄äda ɛ,” bi 'ȳɛna. ¹² N̄e hin gam b̄ɛmh̄b̄u ngue n'dan'yo yú hmu i 'b̄u ɛ ȳa judío n̄e ɛ hing ȳa judío. P̄e n'dat'a yú hmu ngue ḡätho ȳa j̄a'i i 'b̄u, n̄e 'da dí unthoho x̄an ngu to'o ḡätho da 'ȳäp r̄ám f̄äts'i. ¹³ Nguetho nu'ɛ to'o ḡätho da 'ȳäp r̄ám f̄äts'i ra Hmu, di p̄ø ɛ, mí ɛn ra t'oh̄ni maya'b̄u. ¹⁴ P̄e hague dán z̄ä da 'ȳäp r̄ám f̄äts'i ra Hmu 'b̄u him bi b̄a a rá mate b̄u ja rá mb̄u. N̄e hague dán z̄ä da hȳan rá mate 'b̄u him bi 'ȳøde. N̄e hague dán z̄ä da 'ȳøde 'b̄u njon da xifi nangue ra Cristo. ¹⁵ N̄e hague dán z̄ä da mba n'da da xifi 'b̄u hingam 'b̄eh̄ni. Janangue'a i ɛn r̄ám h̄man Oja: “Mahotho i ɔt'a n'da 'b̄u i man ran ho ma'da'yo di 'daj̄u ran johya, hap̄u i 'yo,” bi

'ȳɛna. ¹⁶ P̄e hinga ḡätho i ɔmanho ɛ i sih ran ho ma'da'yo. Tengu bi man ra Isaías, bi 'ȳɛna: “Ma Hmu i, nda'a ɛ bi 'ȳømanho a dá mamh̄be ya.” ¹⁷ P̄e nu'b̄u 'b̄u to'o da sih ram h̄ma nangue ra Cristo, da z̄ä da hȳan rá mate Oja 'b̄u. ¹⁸ P̄e dí ä n̄ 'b̄u hin xtamá 'ȳø ɛ ȳa judío. P̄e hagen ja ngue him bi 'ȳɛc'ȳei ra Cristo. Bi 'ȳøhma, nguetho h̄onb̄u go hap̄u bi mba r̄ám h̄man Oja, bin 'yo ḡätho ná nḡu ni ra ximh̄äi. ¹⁹ N̄e x̄ø dí ä n̄'nah̄u, ha him mí p̄a ɛ ȳa israel ngue man'da da t'ɛmbi yú t'uh̄ni Oja ɛ hing ȳa israel. Bi b̄ah̄ma, nguetho nub̄u ja rá s̄ocūa ra Moisés mí ɛn Oja:

Ga ja ah̄u gan seyah̄u 'b̄u ga simanho 'da ȳa j̄a'i him mí ɛmb̄a ma t'uh̄ni.

N̄e ga ja ah̄u gan cueh̄u 'b̄u ga simanho 'da ȳa 'ȳamb̄u j̄a'i, bi 'ȳemp Oja ɛ ȳa israel.

²⁰ N̄e bi xifi x̄an ho b̄u ja rá s̄ocūa ra Isaías, bi 'ȳɛn Oja: “Bi d̄inḡä ɛ 'da him mí hongui, n̄e dá j̄api da b̄ac'ɛ him mi ängui,” bi 'ȳɛna. ²¹ P̄e nangue ȳa israel bi 'ȳɛn Oja, “Ḡätho ra pa dá 'ūar̄pa ma 'ȳe, dá zon'nd̄u, p̄e bi mb̄esca thoho ma 'ȳe, n̄e bi ɛḡä thoho ɛ,” bi 'ȳɛn Oja.

11

'Da ɛ ȳa israel bim p̄øh̄ya

¹ P̄e ga ä n̄'nah̄u mah̄on'a, ha ḡätho bi hȳe ɛ yú t'uh̄ni Oja, gue nu ɛ ȳám bom'bet̄o ra Israel. P̄e hin'na. Nguetho gueczeh̄eḡä drá m̄'israel, ngue mam bomb̄øtaḡä ra Abraham, n̄e ra Benjamín. ² P̄e Oja hingui h̄e ɛ njūantho yú t'uh̄ni ngue'ɛ bi huan 'b̄u mam'bet̄o. Ha hin guím b̄ɛmh̄b̄u 'b̄e'a bi man rá t'oh̄ni Oja, gue bi sih ra Elías 'b̄u mí ȳap'ɛ yú mi israelh̄u. N̄e bi 'ȳɛna: ³ “Ma Hmu i, bi hyo ni p̄øngah̄ȳa ɛ ȳa israel, n̄e bi xot'a b̄u ja ni m̄ɛxa mí pa m'b̄øts'e ni 'b̄øts'e, n̄e h̄ongd̄ä dá ponḡä, n̄equi nde da hyogui,” sä bi 'ȳɛn a ra Elías. ⁴ P̄e ha hin guím b̄ɛmh̄b̄u 'b̄e'a í d̄ä Oja b̄aya ngue bi t'ɛmb̄ ra Elías. “P̄e hin'na, hin guí 'dase,” bi 'ȳɛmbi. “P̄e dá jamansup yú mb̄u ɛ yoto mahuañi ȳan 'yoh̄u israel, gue'ɛ him bin d̄anyah̄mu b̄u 'b̄äh̄ ra p̄øte ra Baal,” ngue mí t'ɛmbi oja. ⁵ N̄e ngutho ya, 'b̄u i 'da ȳa israel him bi 'uegue nangue Oja, ngue gue'ɛ to bi huand Oja nangue rá mate thoho. ⁶ N̄e gam b̄ɛmh̄b̄u nu'b̄u rá matethoho Oja bi

huan'ndu, ga p̄hmbu b̄ya hin nanguē yu n t'ot'e i ot'a n'da ní huan'na n'da. Nguetho nu'bu xtá hnumanho nanguē yu n t'ot'e bi sifi, hin xtín ja rá mate tho Ojā 'bu, nē nte nam b̄on'a rá mate Ojā 'bu. ⁷ Xiya, 'be'a gam b̄mhbu nanguē yu israel, nē hinguin ngu u bi d̄ini 'be'a mí honi, gue da t'ēmbi x̄n ho. Pē h̄ont'u nthahni bi d̄ini, nē bim p̄oh̄. Pē nu'u mi'da bi m̄ep yú mb̄i u. ⁸ Nē gue'a mán t'o't'i: "Ojā bi pumb̄nip yú mb̄i, tengu'bu bin aha. Nē bi japi him bi zā bi nu nē him bi zā bi 'ȳohnahyā. Nē guexta u yu pa i jabu ya," bi 'ȳen rá t'ohni Ojā. ⁹ Nē ngutho bi man ra David:

Da mb̄spa Ojā, pē hin da b̄eni 'be'a nam b̄on u yu 'b̄ots'e da 'ȳot'u,
nē gue'a dán unba u.

¹⁰ Nē din x̄ädä, hin da nu ran nēqui.

Nē nu yú x̄ätha dim mboqui ma zā, nanguē yú ts'oqui x̄n ngu i tuts'i, bi 'ȳen a ra David.

Nē'u 'da hing yu israel bim p̄oh ya

¹¹ Pē dí än'nahu mah̄on'a, nu'bu mí 'ue'u yu israel, ha bi b̄en Ojā him man'dand̄i da 'ȳenspa rán japi u 'bu. Pē hin'na. Pē nanguē'a bi zan rá mate Ojā u yu israel, nē gue'a í zā bim p̄ u hing yu israel b̄ya. Pē gue'a bi 'ȳot' Ojā, n'dahma din seya yu israel 'bu bi nu u bi hyān rá mate Ojā, nē da hyon Ojā mah̄on'a. ¹² Nu Ojā bi zā bi jap'u 'da yu j̄'i hing yu israel gātho ná ndoho ra ximhäi, nanguē bi 'ue'u yu israel. Nē bi d̄in rá mate Ojā u hin yu israel 'bu mí th̄cpa rán japi Ojā u yu israel. Jananguē'a man'da x̄n ngu ran japi da nu u hing yu israel 'bu bá peng bu 'bu Ojā u yu israel mah̄on'a.

¹³ Guehna dí xi ah̄u na ya, ngue hin gyu israel ah̄u, nguetho drám 'behnigā nanguē ah̄u. Nē d̄in nde ga ja ah̄u gui p̄omanhoh̄u nanguē ra Cristo, ¹⁴ n'dahma din 'yomf̄eni u ma mijudíohe yu israel 'bu bi nu a ran ho gá t̄mh̄bu, jananguē'a man'da xtá ngu dim p̄ u b̄ya. ¹⁵ Nē nu'bu mí hye Ojā u yu judío, bi zā bi hocpa u hing yu judío 'b̄cua gātho ua ja ra ximhäi. Pē ēmmē man'da x̄n ho din ja ua gātho ra ximhäi 'bu bi ts'im mah̄on'a x̄n ngu u yu judío. Nē din ja tengu'bu ya bi ndants'u yu du. ¹⁶ Nu mam bomb̄otahe mí yāhu Ojā maya'bu, yú mb̄eti Ojā u, tengu'bu yú 'b̄ots'e Ojā u. Nē tengu'bu mí 'b̄spa Ojā ra

mb̄adi thuhmē 'bu ot ra thuhmē, jananguē gātho a ra j̄ni rá mb̄eti Ojā b̄ya. Nē nu'bu mí huand Ojā a ra Abraham, nē gue'a í than'ndu yú 'yu a b̄ya, tengu'bu n'da ra za x̄n zaqui rán d̄i, nē'u yú 'ye x̄n zaqui u. ¹⁷ Pē bi ts'ēcpa 'da u yú 'yēse a ra hogaza. Nē nu ah̄u hing yu israel ah̄u nē tengu'bu bá ts'ēc'ah̄u bu gmí t̄hmb̄u tengu'bu n'da ra za hingui ho. Nē bi t'ēs'ah̄u bu bi ts'ēcpa u 'da yú 'ye ra hogaza. Nē gá comhb̄u rán zaqui a ra za, gue bá n̄xp̄u rán d̄i, ngue nu ra Abraham bi huand Ojā maya'bu. ¹⁸ Pē hingui s̄a gdá yāth̄u a ngue bi t'ēs'ah̄u bu bi ts'ēc u 'da yú 'ye ra za. Dami b̄mh̄bu ngue hinga gue ah̄u guidí unhd̄u rán zaqui a rán d̄i ra za, pē gue'a rán d̄i ra za i ot'ah̄u rán ho Ojā bu guí t̄hmb̄u. ¹⁹ "Pē man'da x̄n hoje, nguetho bi ts'ēc'u 'da yu 'ye, nē go bi t'ēscāhe ua," masque guí ēmh̄bu. ²⁰ Majuāni bi ts'ēc'u 'da yu israel nguetho him bi nde rá mate Ojā. Bi b̄eni x̄n hose. Nē guí t̄hmb̄u bu 'da ah̄u ngue hing yu israel ah̄u, nguetho guí p̄hmb̄u h̄ont'a rá mate Ojā nán ho ah̄u. Pē o guím b̄mh̄bu gán t̄seh̄u bu, pē gan jamansuh̄u. ²¹ Damí b̄mh̄bu him bi yān Ojā u 'da yú 'yēse ra za. Ha má gue'adah̄u da yān ah̄u 'bu guím b̄mh̄bu x̄n hose ah̄u. ²² Pē nu'bu 'bo'o hinguin nde rá mate Ojā, pē da nuse a rán sāui a to'o da 'uep̄u ja rá mate. Pē nu ah̄u gui nuh̄u rá mate Ojā 'bu gui thoqui guim b̄mh̄bu a. Pē nu'bu hin'na, nē ah̄u da ts'ēc'ah̄u mah̄on'a bu ja ra za 'bu. ²³ Nē nu'bu yú 'yēse a ra hogaza, ngue yu israel, nu'bu da 'ȳc'yēi rá mate Ojā, da t'ēs' mah̄on'a bu ja yú zase. Nguetho ja rá ts'ēdi Ojā da 'ȳs' mah̄on'a bu bi zēqui. ²⁴ Nu'bu mam bá ts'ēc'ah̄u bu gmi t̄hmb̄u ja n'da ra za hingui ho, nē bi t'ēs'ah̄u bu ja man'da ra za ngue hin ni zaseh̄u, pē man'da hingui h̄i da nd̄p̄u mah̄on'a u yú 'yēse nguetho rá zase.

Da z̄oni n'dat'a dim p̄oh̄ x̄n ngu yu israel

²⁵ Ma zi cu ah̄u, d̄in nde ah̄u gui p̄hmb̄u a ja bi t'uhya, n'dahma hin gan 'ȳzēh̄u hing yu judío ah̄u. D̄in nde gui p̄hmb̄u, 'da yu patho bi m̄h yú mb̄i u 'da u yu israel, ja gue'bu bi z̄on ra pa xtí c̄th̄u x̄n ngu ah̄u h̄ont'a go to'o hing yu judío ah̄u. ²⁶ Nē m'bejua b̄ya, x̄n ngu dim p̄ u yu israel. Nē gue'a bi man rá t'ohni Ojā, bi 'ȳena:

Di nequi n'da yá yante ngue yá mi'israelh_u
b_u Sión,
da yan'a ra Jacob nangué yá ts'oqui. Ngue
ra Israel a ra Jacob.

²⁷ Ne ja gue'b_u ga ja'ts'a dá xifi,
ga punba yá ts'oqui, bi 'yém b_u ja rá t'ohni
Oj_a maya'b_u.

²⁸ Nu'x_u y_u israel i øt'e ngue yán s_uih_u Oj_a
ya, ngue'a hingui øc'y_ei ra hogamhma. P_e
gue'a í zä bi zin ah_u Oj_a a. P_e guehma di
huøc Oj_a x_u y_u israel, nguetho bi than 'b_u
maya'b_u x_u yá ngarpa bombøta. ²⁹ Nguetho
nj_am'b_u da goh rá mb_ui Oj_a nangué x_u to xí
zohni, p_e maju_ani di un'na bi ma, tengu'b_u
ya xí um 'b_u mí ma 'be'a di unni. ³⁰ Ne nu
ah_u hin gy_u israel ah_u gmí øth_u ram fe'ts'i
nangué Oj_a mam'bet'o. Ne m'bejua ne x_u y_u
israel bi mbesthoho Oj_a. Janangué'a bi zä
gá t_imh_u rá mate Oj_a. ³¹ Ne gue'a in ja ya,
ngue i festa a rá mate Oj_a x_u y_u israel, ne
guí t_imh_u rá mate Oj_a ya. P_e gue'a dí d_in
rá mate Oj_a mahøn'a x_u y_u israel. ³² Oj_a bi
ma, njo'o n'da ra ja'i bi 'yøc'y_ei a nguetho
ja yá ts'oqui. Ne bi 'yøt' Oj_a b_uya gue njon
da hyät'i d_in hoc zeh_e, nguetho in nde gätho
di un rá mate di hoqui to'o gätho in nde
dim pøhø. ³³ Èmm_e x_un ngu rá mate Oj_a,
ne èmm_e x_un ndoho rán 'yomf_eni. Ne hin'y_u
ngue hingui p_a Oj_a. Njo'o n'da ra ja'i da
b_adi 'be'a nam bøn'a i øt' Oj_a, ne njongui
sä da b_adi 'be'a gätho i sänd Oj_a da 'yøt'e.
³⁴ Njo'o n'da ra ja'i da b_adi da 'yøt'e tengu
rán t'øt'e Oj_a, ne njon da 'yut Oj_a 'be'a da
'yøt'e. ³⁵ Ne njo'o n'da ra ja'i da hyoni 'be'a
di un Oj_a ne ngue'a dí 'y_embi d_in dupate
Oj_a a. ³⁶ Nguetho gätho bi 'y_ep_u 'b_u Oj_a, ne
gätho di 'yonse Oj_a x_u, ne gätho bi 'yøt'x_u gue di
p_epzehe x_u. Janangué'a nde'b_u ga øspah_u Oj_a
gätho y_u pa mazai. Ne hønt'a gam b_emh_u a
ya.

12

*Dam 'b_uhmb_u ngue hønt'a Oj_a gam
b_emh_u*

¹ Ma zi cu ah_u, ts'edi dí xi'ah_u, nu'b_u dí
p_ahmb_u rá mate Oj_a, p_e nde'b_u gätho ma
ja'ih_u dan umhb_u b_u 'b_u Oj_a gue ga ørpah_u
rá 'befi. Ne gue'a maju_ani ná th_andeh_u
Oj_a a, ne gue'a ra 'bøts'e in numanho Oj_a
a. ² Ne hin gam b_emh_u ga homhb_u 'be'a

gätho x_un ho nangué y_u pa i jab_u ya, tengu
i øt'x_u 'b_ucua ja ra ximhäi. P_egue thocpa
thoho ga p_ah man 'yomf_enih_u gam b_emh_u
ma'da'yo. Janangué'a thocpa thoho ga
homhb_u ga p_ahmb_u nda'a rá p_ahä Oj_a, ngue
nda'a x_un ho ga øth_u, ne nda'a numanho
Oj_a b_uya. ³ Bi 'dacä rá ts'edi Oj_a ga ørpa
rá 'befi nangué rá mate. Janangué'a dí
xi ah_u, ngue 'ne ah_u gätho n'da ngu n'da
ah_u bin tat'ah_u rá mate Oj_a nangué rá
'befi. Janangué'a hin gan 'y_exh_u, p_egue gui
p_asch_u nda'a ní 'befi bi zän'nah_u n'da ngu
n'da ah_u, nangué rá m fäts'i Oj_a. ⁴ Tengu ní
ja'i n'da, ngue an ts'änni x_un ngu yá x_equi.
Ne hinga gätho 'dat'a ra 'befi øt'e, p_e 'dahma
'dan'yo yá 'befi x_u y_u x_equi. Ngutho dí øth_u.
⁵ Ne madague'b_u x_un ngu_j, p_e tengu'b_u
n'danja'itho ma ja'i dí comhb_u ra Cristo.
Ne tengu ní ja'i n'da, 'da nam fäxta n'da
ngu n'da y_u x_equi, ngutho dí øth_u ngue dí
comhb_u rá 'befi ra Cristo. ⁶ Bi 'daj_u ra ts'edi
Oj_a gue ga øth_u rá 'befi 'dahma 'dan'yo,
nangué rá mate zeh_e. P_e nde'b_u ga øth_u x_un
ho. O nu'b_u n'da dim pøngahy_a da hyoni
'ber_u dí ma x_un ho a di b_enba Oj_a, nangué
rá m fäts'i. ⁷ O nu'b_u n'da bin t'un ra 'befi dim
fäxta 'be'a di 'be a n'da, p_e di ja'ts'i x_un ho,
ngue da mbäx yá cu. O nu'b_u n'da bin t'un
ra 'befi din xänbate, din xänbate 'be'a nam
bøn'a rá m hman Oj_a. ⁸ O nu'b_u n'da ra zote,
p_egue da xifi nda'a x_un ho da 'yøt'x_u yá cu.
O nu'b_u n'da bin t'un ra 'befi di un rá mbeti,
p_e hin da b_eni da hnumanhose. O nu'b_u y_u
ngarpi ngue di manda rá 'befi Oj_a, di ja'ts'i
x_un ho nangué ra ts'edi bin t'unni. O nu'b_u
n'da bin t'un ra 'befi da mbäx x_u y_u hyoya ne
y_un zäman'x_u, mpähä thoho da mbäts'i.

Gam b_emh_u nda'a x_un ho dá t_enh_u Oj_a

⁹ Ne hingui yoho gam b_emh_u 'b_u ga
hu_ej_u n'da, p_e maju_ani ga øth_u ran huøcate.
Ne xingui ts'x_u gam b_emh_u ga øth_u a hingui
ho, p_e dan øhyah_u ga øth_u a 'be'a gätho
x_un ho, ne nzai ga øth_u a. ¹⁰ Dan hu_ej_u
n'da ngu n'daj_u nguetho dadín cuh_u. Ne
n'da ngu n'da man'da da b_eni da 'y_espa rá
mija'iu_i, xinda gue'b_u da t'èspa zeh_e. ¹¹ Ne
hin ga c_uth_u ran d_anh_ye_i ma mb_uih_u, p_e dan
øhya ga ørpah_u rá 'befi ma Hmuh_u. ¹² Dan
johyah_u nangué'a ran ho dí tømhb_u, ne hin
dan xøm_bu_uih_u nangué y_un unbi. Ne thocpa

thoho yu ora thoho dan yahu Oja. ¹³ Ga faxhu yu 'yεc'yεi 'bu ja 'be'a di 'bedi. Ne mpaha thoho ga sayabah yu ja'i bu ja ma ngumhbu. ¹⁴ Pe ga afu ran japi nanguε u to di uga hu, ne hin ga afu ra 'yanthi. ¹⁵ Ne 'dat'a dan johyah to'o di johya, o nu'bu 'bo'o tu ra mbui, 'da dan du ma mbuihu buya. ¹⁶ Ne gatho 'dat'a gam bεmhbu. Ne hin da ben'a n'da man'da xun ho xinda gue ra mijai'ui, pe din amigoh u yu ja'i hin'yu yu ts'edi. Ne hin gam bεmhbu ngue jase man 'yomfenihu. ¹⁷ Nu'bu 'bo'o orcahu ran ts'o, hin ga cospahu ran ts'o. Pe gam bεmhbu nda'a xun ho ga orpahu, ngue 'be'a gatho i hnumanho. Ne nubuya da nu gatho yu ja'i ngue xun ho ma mbuihu. ¹⁸ Ne dam 'bmanhohu u gatho yu ja'i 'bu da za. ¹⁹ Ma zi cu ah, hin ga cos'hu ra pengui 'bu ja'a da t'orcahu. Pe 'be ga tomhbu ts'u di unba Oja 'bu gue'a in nde di unba u. Nguetho nt'o't'i: "Ma 'befi zehεga ngue ga unba n'da ne ga un ran theui a bi 'yot'e," bi 'yεn Oja. ²⁰ Janangue'a nu'bu tumanthuhu man sui hu, ga 'uimhbu. Ne nu'bu tute, ga sithebah. Nguetho nu'bu njabu di orpa man sui hu, xun u da beni ngue'a midu uga hu, ne xohma thoho da goh yu mbui buya. ²¹ Hin ga cos'hu ran ts'o pe ga orpahu ran ho, gue'a da tafu a ran ts'o a buya.

13

Ga othu yun t'edi yu ts'ut'abi

¹ Gatho gahu ga εc'yεihu ra ts'ut'abi ua ma hai hu. Nguetho njo'o n'da ra ts'ut'abi ua ja ra hai ngue bi zan zehε yun t'edi. Pe Oja bi zanni ngue din ja yu ts'edi. ² Janangue'a nu to din sahmi ra ts'ut'abi, din sahmi a to bi zanba ra ts'edi a, ne i honse ran use. ³ Nguetho nu'bu yu ts'ut'abi ua ma hai hu, hin ga suhu 'bu di othu ran ho, hinda hont'bu ga othu ran ts'o ga suhu 'bu. Pe nu'bu din nde hin ga suhu ra ts'ut'abi, pe ga othu ran ho, ne da numanhoju buya. ⁴ Nguetho nu'bu yu ts'ut'abi, Oja bi zanni da mbaxcahu. Pe nu'bu di othu ra ts'oqui, ga suhu 'bu, nguetho i ja ran t'edi di unba n'da. Ne Oja bi un yun t'edi di unba u to'o ot' ra ts'oqui. ⁵ Janangue'a i jatho ga εc'yεihu yun t'edi u yu ts'ut'abi, n'dahma hin di unga hu. Ne gue'a di bengahu Oja 'bu in zoc ma mbuihu.

⁶ Ne janangue'a ga juthu 'be'a gatho i aju yu ts'ut'abi, n'dahma di thoqui da 'yot' yu 'befi ngue bi zanba Oja, ne i taf yun zabi u. ⁷ Mpaha thoho ga juthu xun ho to'o ga i ja yun t'edi da 'yadi 'be'a ga da 'yajhu. Ga jut'a ma hai hu, ne ga juthu yu puesto, ne mi'da yu cota i ah ra ts'ut'abi. Ne ga numansuhu yun t'edi u to'o gatho i ja yun t'edi.

Ga orpahu ran ho ma mijai'ihu

⁸ Ne ga juthu 'be'a gatho din dupatehu, ne hin te gam bεmhbu ngue din dupatehu buya. Pe gam bεmhbu ngue dan huεju n'da ngu n'daju. Nguetho nu to gatho ja yun huεcate bi ja'ts'i gatho yun t'edi Oja u. ⁹ Nguetho gue'a bi man'hu yun t'edi Oja bi 'yεna: "O gui 'yomt'εnih, ne o gui hacpahu ra te ni mijai'ihu, ne o guim pεhu, ne o guidi seyabah 'be'a pe'ts' ni mijai'ihu." Ne nu 'be'a gatho mi'da yun t'edi i man yun t'edi, nu'bu gatho n'dat'a i ma: "Gui huεc ni mijai'ihu tengu bu gni huεczehε ni ja'ihu." ¹⁰ Nu'a ot' ran huεcate, hingui orpa ran ts'o ra mijai'ui a. Janangue'a di ja'ts'hu yun t'edi Oja a ran huεcate i ot'a n'da. ¹¹ Ne man'da ga humbi ga othu na, nguetho di pahmbu ya bin de, ya bi thoh yu pa. Damin 'yomfenihu xun ho ya ngue danah amhbu yu pa gan nuhu ra Hmu, xinda gue'a da othu 'bu ja ma du'mi da εc'yεihu. ¹² Ya bi thoh ra xui, ya maguepu da hyats'i. Mbaha ga banthu yun t'ot'e ra 'bexui, ga he man thaqi hu, ngue dan samzehεhu janangue'a da dah ran nequi. ¹³ Mbaha ga othu a ran saui ran nequi, hin dan itihu, ne hin dam muns'hu bu ja yun johya zehε yu ja'i. Ne xin dan 'yomt'εnih, xinga gue'a ma paha zehεhu ga othu, xin ga othu yu sui, xin ga othu yun ts'eya. ¹⁴ Pe jatho gam bεmhbu ga hamhbu ra ts'edi a ma Hmu hu ra Jesucristo, ngue ga othu tengu bi 'yot'e, ne him ma gam bεmhbu ga othu ra paha ma ngoc'yεihu.

14

'Dahma 'dan'yo bu na εc'yεihu

¹ Nu'bu 'bu a n'da ra 'yεc'yεi gue hin ε pa di xun ho, pe ga simanhohu bu ja mam petihu u. Ne hin dan junthu nanguε 'be'a im beni ngue xun ho da 'yot'e. ² Nguetho 'dahma 'dan'yo im bense 'beru ni 'yεc'yεi Oja. Nu'bu

'da im bɛni xɛn ho da zi gátho 'bɛ'a i ts'i. Pɛ nu mi'da im bɛni hingui ho 'bɛ da za ɛ 'da yɛ ngø. ³ Nɛ nu ra 'yɛc'yɛi gue i si nɛ i sa gátho 'bɛ'a i ja, pɛ hin da zan'a n'da to'o mbɛni hingui ts'i. Nɛ ximangutho a n'da to'o hingui si, pɛ hin da 'yɛmbi hingui ho øt'a i si gátho 'bɛ'a i ts'i. Nguetho Ojɔ 'da nan zintho. ⁴ Nu'i, to'o e, gue guí ɛmbi hingui ho øt' ni mi'yɛhɛhɛ. Nu rá hmuse n'da da mam 'bɛ xɛn ho 'bɛ'a øt'a n'da rá 'yɛhɛ, o hin'na. Pɛ guehma da bømanho n'da ngu n'da ra 'yɛc'yɛi, nguetho i ja rá ts'edi ra Hmu di japi da bømanho. ⁵ Nɛ i 'bɛ i 'da yɛ 'yɛc'yɛi im bɛni din säya 'da yɛ pa. Nɛ nu mi'da bɛya im bɛni xɛn ho 'bɛ hin din säya 'da yɛ pa. Pɛ gue n'da ngu n'da da bɛnsɛ 'bɛ'a xɛn ho da 'yøzɛhɛ. ⁶ Nguetho nu to din säya 'da yɛ pa, din säya nangu da bɛn Ojɔ. Nɛ ngutho 'bɛ hinga gä i si yɛn ts'ihmɛ ɛ 'da, njabɛ øt'e nguetho im bɛn Ojɔ, nɛ i xifi jamadi Ojɔ nangu ɛ 'da i si. Ximangutho a to gátho i si, njabɛ i øt'e nguetho im bɛni Ojɔ bi un'na, nɛ di un ra jamadi Ojɔ. ⁷ Njo'o gahɛ gue gam bɛmhɛ dyé hmusehɛ. Pɛ yú mbɛtigahɛ a ma Hmuhɛ. Nɛ ngutho 'bɛ dí 'bɛmhɛ nɛ ngutho 'bɛ dá tuhɛ. ⁸ Nguetho dán däsɛhɛ bɛ 'bɛ Ojɔ gátho yɛ pa dí 'bɛmhɛ. Nɛ ngutho 'bɛ dá tuhɛ, dan dähɛ bɛ 'bɛh ma Hmuhɛ nɛ guexta'a yú mbɛtigahɛ a. ⁹ Nɛ gue'a í du nɛ í ndants'a ra Cristo mahøn'a, ngue dim hmu nangu ɛ xɛn du nɛ'ɛ i 'bɛi. ¹⁰ Pɛ 'da ahɛ hanja gní numan'ɛ a ni cuhɛ ngue guí xihmbɛ hingui ho 'bɛ'a i si. Nɛ nu mi'da ahɛ guí pɔhmbɛ xɛn ho 'bɛ'a gátho i ts'i, pɛ hanja gní numan'ɛ 'da ni cuhɛ guí ɛmfɛ nte di muui 'bɛ hingui nde da zi 'da yɛn ts'ihmɛ. Nguetho gátho gahɛ dam 'bähmbɛ bɛ ja rá hmi ra zɛ'mi ngue'a ra Cristo. ¹¹ Nguetho nt'o't'i 'bɛ'a bi man Ojɔ gue'bɛ mí 'yɛna:

Guehma majuaɛi din ja a dí m ma, ngue gátho yɛ ja'í din danyahmu bɛ dí 'bɛi, nɛ gátho din juan bɛ ja ma hmi ngue guecä drá Ojɔ, bi 'yɛn Ojɔ.

¹² Janangu'e'a dí pɔhmbɛ, gátho gahɛ ga dáfɛ ra güenda Ojɔ nangu man t'øt'e zɛhɛhɛ.

Hin ga jafɛ da dɔng bɛ ja ra ts'oqui n'da ma cuhɛ

¹³ Him ma numan'ɛhɛ n'da ngu n'dajɛ. Pɛ hønt'a gam bɛmhɛ hin ga jafɛ n'da ma cuhɛ di fet rá gua bɛ ja yɛ ts'oqui. ¹⁴ Dí paçá

nangu ran 'yomfɛni bi 'dac ma Hmuhɛ ra Jesús, gue hin'yɛ 'bɛ'a da ts'i ngue hingui ho. Pɛ nu 'bɛ mbɛnsɛ n'da hingui ho da ts'i, ra ts'oqui a 'bɛ da zi 'bɛ. ¹⁵ Pɛ nu 'bɛ 'da ni cuhɛ hingui numanho nin ts'ihmɛ zɛhɛhɛ, nde'bɛ hin gui thoqui gui sihɛ, nguetho hin guí ørpahɛ ran huçcate 'bɛ guidí thoqui gui sihɛ. Pɛ o guí øthɛ nangu ran ts'ihmɛ dí 'ue ɛ 'da ni cuhɛ bi pøh ra Cristo 'bɛ mí du. ¹⁶ Pɛ guí 'yɛs'hɛ a ní jafɛ da ts'an'a guí pɔhmbɛ xɛn ho. ¹⁷ Nɛ hin gam bɛmhɛ nangu ran ts'ihmɛ ná øthɛ rá 'bɛfi Ojɔ. Pɛ nu rá 'bɛfi Ojɔ, ga øthɛ ran hocja'í, nɛ 'dat'a gam bɛmhɛ, nɛ dan johyahɛ nangu rá Hogandahi Ojɔ dí 'bɛmhɛ. Gue'a nam bøni gue rá 'bɛfi Ojɔ a. ¹⁸ Nɛ nu 'bɛ njabɛ i øt'a n'da, majuaɛi i ørpa rá 'bɛfi ra Cristo a 'bɛ. Nɛ Ojɔ da numanho a, nɛ'ɛ yú mija'ihɛ da numanho a. ¹⁹ Mbähä dan ɛhyahɛ dan hocpa ma mbɛihɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ 'da däm fäxtahɛ din te ma mbɛihɛ n'da ngu n'dajɛ. ²⁰ Nɛ hin ga ts'onbahɛ rá 'bɛfi Ojɔ nangu man ts'ihmɛhɛ. Mfädi gue gátho xɛn ho da ts'i. Pɛ hingui ho 'bɛ dadí unbahɛ rá mbɛi n'da ma cuhɛ nangu 'bɛ'a dí sihɛ. ²¹ Man'da xɛn ho 'bɛ ga ɛs'hɛ a na unbahɛ yú mbɛi 'da ma cuhɛ nangu ra ngø dí sahɛ, o ra vino o 'bɛ'a gä ní dehe dí sihɛ. ²² Nu 'bɛ bi bɛn'nahɛ Ojɔ nɛ guí pɔhmbɛ gue xɛn ho 'bɛ'a guí sihɛ, xɛn ho a 'bɛ. Nɛ'a Ojɔ in numanho. Pɛ hin dá yathɛ a. Nɛ di johya n'da 'bɛ xise rá mbɛi xɛn ho 'bɛ'a gátho i øt'e, nɛ hin te mbɛm bɛya. ²³ Pɛ nu 'bɛ n'da im bɛni hingui ho da ts'i 'bɛ'a gátho i ja, pɛ nu 'bɛ bi zi bɛya, ya ra ts'oqui a bi 'yøt' 'bɛ. Nguetho 'bɛ que bi bɛni bi mbɛsta'a rá pähä Ojɔ 'bɛ mi zi. Nɛ'ɛ 'bɛ'a gátho dí øthɛ, nu 'bɛ hin dí pɔhmbɛ majuaɛi rá pähä Ojɔ a, ra ts'oqui 'bɛ dí øthɛ a 'bɛ.

15

Ga homhɛ 'bɛpɛ dí zac yú mbɛi ma cuhɛ

¹ Pɛ nu 'bɛ dí pɔhmbɛ xɛn ho 'bɛ'a da zä da 'yøt'a n'da, pɛ nde'bɛ man'da gam bɛmhɛ ga fäxhɛ ɛ hin ɛ paði xɛn ho, xinda gue'bɛ ga øthɛ 'bɛ'a gátho dí m bɛnsɛhɛ xɛn ho. ² Pɛ n'da ngu n'dajɛ ga øthɛ 'bɛ'a i numanho ma mi 'yɛc'yɛihɛ gue 'bɛ'a dí n te yú mbɛi ɛ. ³ Tengu ra Cristo, him bi 'yøt'e 'bɛ'a di hose pɛ bi 'yøt'e 'bɛ'a bi numanho Ojɔ.

Janangue'a bi 'yɛmp'a rá Ta: “Go dá tuxä yun ts'ante bi si i,” bi 'yɛn a ra Cristo. ⁴ Nɛ 'bɛ'a gätho bi t'o't' maya'bɛ bɛ ja rá m hman Ojã, bi t'o't'i ngue da xängahɛ, nɛ di zerca ma mbɛihɛ, di jajɛ ga tɔmhɛ rá m fäts'i Ojã, hin dan xɔmbɛihɛ. ⁵ Ojã di jajɛ dan zãmhɛ bɛ, nɛ di zerca ma mbɛihɛ. Nɛ dí äp rá mate di ja ahɛ 'da'angu guim bɛmhɛ n'da ngu n'da ahɛ, nguetho 'darbɛ guí 'bɛhmbɛ ra Cristo Jesús. ⁶ Nɛ janangue'a da zã n'dat'a guim bɛmhɛ 'bɛ guí thãndehɛ Ojã, ngue nu rá Ojã nɛ rá Ta ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

Gä da sih ra hogamhman ɛ hing yɛ judío

⁷ Janangue'a n'da ngu n'da ahɛ gan numanhohɛ, nɛ ɛ yɛ judío nɛ ɛ hing yɛ judío, tengu thoho ra Cristo 'da nan zimanhogdahɛ n'da ngu n'dajɛ. Nɛ gue'a ná ɛspahɛ Ojã a. ⁸ Nguetho bí 'yɛh ra Cristo ngue din 'yɛhɛ nangue yɛ judío. Nɛ bi ja'ts'a mi man Ojã maya'bɛ ngue bi sih yám bombɔta yɛ judío ba ɛh ma yãntehɛ. Janangue'a bi fãdi majuani bi man Ojã. ⁹ Pɛ nɛ ɛ hing yɛ judío nɛ ɛ yɛ judío bi jap ra Cristo 'darbɛ bi 'yɛspa Ojã ɛ nangue rá mate. Tengu mán t'o't'i 'bɛ'a bi xih rá Ta ra Cristo:

Ga xi ɛ hing yɛ judío nangue ni mate,
nɛ ga xifi ɛmmɛ xun ho i, bi 'yɛmb rá Ta a ra Cristo.

¹⁰ Nɛ man'da bi man ra t'ohni:

Gan johyahɛ ya gyɛ ja'i gue hin gyɛ judío ahɛ, gan 'yohɛ ɛ bi huand Ojã ngue yɛ judío.

¹¹ Nɛ man'da bi mam bɛ:

Dami 'yɛspahɛ ra Hmu Ojã gyɛ ja'ihɛ ngue 'dahma 'dan'yo bɛ gnã yãhɛ gätho ná ngɛni ra ximhäi,

gätho gui numansuhɛ Ojã.

¹² Nɛ bi 'yɛn a ra pɔngahyã Isaías:

Dim 'bɛ a n'da rá m bom'bɛto ra Isaí gue nɛ ɛ hing yɛ judío da 'yɛmbi rá Hmu, ngue da dɔ'bɛ rá m fäts'i a, bi 'yɛna.

¹³ Nu'a Ojã di jajɛ dí tɔmhɛ ran ho bi xijɛ. Janangue'a dí äp Ojã da hyut'a ni mbɛihɛ nangue guí ɛc'yɛihɛ a. Nɛ xíngui ts'ɛ nte guim bɛmhɛ, pɛ thocpa thoho gui tɔmhɛ da mbãx ahɛ rá Hogandãhi Ojã nangue rá ts'ɛdi.

I man ra Pablo hanja bi 'yo't' na ran zofɔ

¹⁴ Ma zi cu ahɛ, dí pãcã gue xun ngu ni hogambɛihɛ, nɛ i ja nin 'yomfɛnihɛ

xun ho, nɛ guí pãhmbɛ 'da gdín xänba thohohɛ n'da ngu n'da ahɛ. ¹⁵ Pɛ guehma dá hut'anzambɛi dá ot'ahɛ na, ngue dadí bɛn'nahɛ 'bɛ'a gã pãhmbɛ. Nguetho gue'a ran t'ɛdi bi 'dacã Ojã nangue rá mate.

¹⁶ Nguetho rá mbɛfigã ra Cristo Jesús bɛ 'bɛ ɛ hing yɛ judío, dí m mangã ran ho ma'da'yo. Nɛ tengu'bɛ drã mbãjã dadí hocpa rá 'bɔts'e Ojã, nu'a nám bɔni dadí hoc'a ni mbɛihɛ ngue hing yɛ judío ahɛ n'dahma da numanho ahɛ Ojã. Nɛ mahoqui ahɛ nangue rá Hogandãhi Ojã guín 'yohɛ. ¹⁷ Janangue'a ɛmmɛ i hu ma mbɛigã nangue 'bɛ'a gätho bi 'yɔrpa ɛ hing yɛ judío a ra Jesucristo, bi jaqui bi bɔmanho rá 'bɛfi Ojã dá ɔt'ã bɛ i 'bɛ ɛ. ¹⁸ Pɛ hingui sä gam mangã 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Cristo nangue ɛ mi'da yú mbɛfi. Pɛ hɔnt'a da zã gam mangã 'bɛ'a bi 'yɔrpa dãm pɛcã. Nɛ bi jap ɛ hing yɛ judío da den'na ra Cristo nangue ram hma dá xifi nɛ nangue yun t'ɔt'e bi 'yuti.

¹⁹ Nguetho bi 'yɔt' yɛ hmɛpya, nɛ yun t'ɔt'e mixte nangue rá ts'ɛdi rá Hogandãhi Ojã. Nɛ dá ja'ts'ã ma 'bɛfi dá mangã ran ho ma'da'yo nangue ma yãntehɛ ra Cristo. Dã dɛ'mi dá mangã bɛ Jerusalén, nɛ dá mangã gätho yɛ xɛqui nán zant'i ra häi gue'bɛ go má sɔm bɛ Ilírico, gätho dá mangã bɛ ram hma. ²⁰ Nɛ guehna dá nde ga ɔt'e, gue dá mba dá mamp'a ram hma guɛpɛ him mi fãrpa rá thuhu ra Cristo. Ngue hin dá nde dá mba bɛ ja yú 'bɛfi ɛ mi'da bi mbɛn'na ra Cristo. ²¹ Pɛ dá ɔt'ã tengu bi mam bɛ ja rá t'ohni, ngue i ɛna:

Nu'ɛ 'da gue njãm'bɛ mi sifi pɛ nuya da bãh ya.

Nɛ nu'ɛ 'da njãm'bɛ mi ɔde da zɔni da bãdi nangue rá 'yu Ojã.

Im bɛni da mba bɛ Roma a ra Pablo

²² Nɛ janangue'a him 'bɛxque bi zã dá mba bɛ guí 'bɛhmbɛ. Nguetho guɛxta'a mi ja ma 'bɛfi ua bí ja ra xɛqui ua nán jongua.

²³ Pɛ nuya ya nte mi ja ua ma 'bɛfi ya. Nɛ xun ngu yɛ nidi mín nde xcã mba bɛ guí 'bɛhmbɛ bɛ Roma. ²⁴ Nɛ mí ts'utho ya ga mbabɛ ga zɛngua ahɛ nɛ dam 'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa. Nɛ nu'bɛ dá thopɛ España, da zã dan hyɛmhɛ ts'ɛ bɛ ja ra 'yu ní mba bɛ. ²⁵ Pɛ 'bɛ ga mba bɛ Jerusalén, nɛ ga dã bɛ a ra mbɛti dí mbãx ɛ yɛ 'yɛc'yɛi bí

'bɔpɔ. ²⁶ Nguetho bi bɛn ɛ yɛ cu bí 'bɔpɔ Macedonia nɛpɔ Acaya ngue da mbäx'i ts'ɛ yɛ hyoya 'yɛc'yɛi bí 'bɔpɔ Jerusalén, ngue ga hax 'bɛ dá mba bɛ. ²⁷ Nɛ gue'a bi zänni da 'yɔt'ɛ hing yɛ judío, nguetho in nde di co'ts'a ra mate bi t'ɔrpe. Nguetho bi gomhbɛ rán jɔpi Ojɔ ɛ hing yɛ judío ɛ yɛ judío gue yá mi 'yɛc'yɛihɛ 'bɔpɔ Jerusalén. Janangue'a nde da mbɛnbi ts'ɛ ra mbɛti ɛ. ²⁸ Nɛ nu'bɛ ya dá dá a 'bɛ'a bi 'bɛhni, ja ga mba bɛ Roma ga nu ahɛ bɛ, nɛ ga thocä bɛ España bɛya. ²⁹ Nɛ nu'bɛ dá sɔngä bɛ guí 'bɛhmbɛ, dí pɔcä da 'yɛnsahɛ rán jɔpi xɛn ngu a ra Cristo nangue dí pɔhmbɛ räm hma. ³⁰ Ma zi cu ahɛ 'yɔrcahɛ ts'ɛ ra mate ɛmmɛ gui 'yäfɛ räm fäts'i Ojɔ nanguecä, nangue 'dat'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo nɛ nangue rá Hogandɔhi Ojɔ bi jajɛ dan huɛjɛ. ³¹ Dami xihmbɛ Ojɔ da yängui nangue ɛ hing yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ra häi Judea, guet'a ra xɛqui bɛ Jerusalén. Nɛ dami 'yäfɛ rá mate Ojɔ nangue ɛ yɛ cu bí 'bɔpɔ Jerusalén, ngue da hyamanho a ra mbɛti ga hax bɛ ga unni, ngue bi mbɛn'ndɛ hing yɛ judío bɛ Macedonia nɛpɔ Acaya, ngue'ɛ yá cu. ³² Nɛ nu'bɛ da nde Ojɔ dan johyagä 'bɛ dá mbagä bɛ, dan säya ts'ɛ bɛ guí 'bɛhmbɛ. ³³ Nɛ nu Ojɔ nzɔi i hurpa rá mbɛi n'da, pɛ nɛ ahɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya.

16

Nu ra Pablo i penba ran zengua yá amigo

¹ Nuna man juhɛ ra Febe, mi ts'ɛtho da mba bɛ guí 'bɛhmbɛ ya nɛ di zengua ahɛ na. Nuna, rá 'bɛfi im fäxte ram pɛti bɛ Cencrea. ² Nɛ dami simanhohɛ na, nangue rá thuhu ma Hmuhɛ, ngue nuju dyɛ 'yɛc'yɛihɛ gue'a man sähɛ ga ɔthɛ. Nɛ dami fäxhɛ 'bɛ'a gätho ní 'bɛfi da 'yɔt'a ra Febe, nguetho guesɛ bi mbäx ɛ xɛn ngu mi'da, nɛcä bi mbäxqui. ³ Dami zengua gui ts'ɛ bɛ ra Priscila, nɛ ra Aquila rá ndɔ, ma mimbɛfihe nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús. ⁴ Nɛ nugä 'bɛ mi t'ɛna xtá thogä, nɛ ɛ mi t'ɛna xtá tho ɛ 'bɛ mí yängä 'bɛ n'dandɔ. Gue'a ná undä ra jamadi Ojɔ nangue ɛ. Pɛ hinga hɔngdä pɛ nɛ ɛ gätho yám pɛti yɛ 'yɛc'yɛi ngue hing yɛ judío, 'da xna undähe ra jamadi Ojɔ nangue ɛ. ⁵ Nɛ dami zengua gui ts'ɛ ɛ gätho dim pɛti bɛ rá ngusɛ ra Aquila. Nɛ'a ma

amigogä ra Epeneto dami zengua gui ts'ɛ bɛ a. Nu'a ra mbɛdi 'yɛc'yɛi bɛ ja ra häi Acaya a. ⁶ Nɛ'a ra María, dami zengua gui ts'ɛ bɛ. Nu'a ɛmmɛ xɛn ngu ra 'bɛfi bi 'yɔt'e nangue ahɛ. ⁷ Nɛ a ra Andrónico nɛ ra Junias ma mijudíohe, nɛ 'darbɛ dá sähe ran ɛnbi. Nu'ɛ gätho yá 'bäihɛ ra Cristo i numanho ɛ, nɛ m'bet'o bi 'yɛc'yɛi ra Cristo ɛ xinda guecä. ⁸ Nɛ a ra Amplias dami zengua gui ts'ɛ bɛ. Dadí huɛcä a nangue rá thuhu ra Hmu. ⁹ Nɛ dami zengua gui ts'ɛ bɛ ra Urbano, ma mimbɛfi'be nangue ra Cristo, nɛ ra Estaquis ngue dadí huɛqui. ¹⁰ Nɛ a ra Apeles dami zengua gui ts'ɛ bɛ. Nu'a ɛmmɛ bi ts'ä rá t'ɛc'yɛi, nɛ bi bɔmanho. Nɛ ɛ 'bɔpɔ ja rá ngu ra Aristóbulo dami zengua gui ts'ɛ bɛ. ¹¹ Nɛ a ra Herodión ma mijudío'be, nɛ ɛ 'bɔpɔ ja rá ngu ra Narciso, gue nu yɛ 'yɛc'yɛi 'bɔpɔ, dami zengua gui ts'ɛ bɛ. ¹² Nɛ a ra Trifena nɛ ra Trifosa dim pɛfi nangue ra Hmu, gätho dami zengua gui ts'ɛ bɛ. Nɛ a ra Pérsida mahuequi a, nɛ a xɛn ngu ra 'bɛfi bi 'yɔt'e nangue ra Hmu. ¹³ Nɛ dami zengua gui ts'ɛ a ra Rufo, an thahni da 'yɔrpa rá 'bɛfi ra Hmu, nɛ a rá mbe tengu'bɛ ma mbegä a. ¹⁴ Nɛ a ra Asíncrito, nɛ ra Flegonte, nɛ ra Hermas, nɛ ra Patrobas, nɛ ra Hermes, nɛ ɛ yɛn 'yohɛ bí 'bɛhmbɛ ɛ, dami zengua gui ts'ɛ bɛ. ¹⁵ Nɛ a ra Filólogo, nɛ ra Julia, nɛ ra Nereo nɛ a rán ju a, nɛ'a ra Olimpas, nɛ'ɛ gätho mi'da yɛ 'yɛc'yɛi bí 'bɔpɔ. ¹⁶ Nɛ damín zenguahɛ n'da ngu n'da ahɛ nangue ran huɛcate. Nɛ gätho yám pɛti yɛ 'yɛc'yɛi ja ua i pɛn'nahɛ ran zengua.

N'da ran zofo rán zɛgui bi man ra Pablo

¹⁷ Pɛ dí xi ahɛ ma zi cu ahɛ, damim fäsehɛ nangue ɛ to'o in nde di hec'ahɛ gue di 'uec'ahɛ nangue a ra hogamhma gán xänbahɛ. Pɛ hin gui 'yɛrbahɛ ra güenda ɛ. ¹⁸ Nɛ nu'ɛ yɛ 'yɛ't'ate, hingui ɔrpa rá 'bɛfi ma Hmuhɛ ra Jesucristo ɛ. Nɛ i häte thoho nangue ɛmmɛ xɛn ho 'bɛ'a mma nɛ i sixmanho ahɛ. Pɛ i härpa yá mbɛi ɛ 'da hingui pɔdi dim fäse. Nɛ gue'ɛ yá 'bɛfi zɛhe i ɔt'ɛ. ¹⁹ Pɛ nu'ɛ mi'da gätho i pɔdi hin guí festahɛ räm hman Ojɔ. Janangue'a i hu ma mbɛigä. Pɛ dadí hec'a thohohɛ ngue'a dín nde ahɛ gui pɔhmbɛ gätho 'bɛ'a xɛn ho, pɛ nu'a hingui ho hin dín nde ahɛ gui pɔhmbɛ a. ²⁰ Nɛ nu Ojɔ ngue'a nzɔi di hoc ra säi, nu'a di ja

ah_u 'dahmantho gui 'yeth_u b_u häi ra zithu nangue _u to in nde di hec'ah_u. Janangue'a gui comhb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo. Ne hont'a gam b_umh_u a ya. ²¹ Nuna ra Timoteo i pen'nah_u ran zengua, ma mimbefi'be na. Nehna ra Licio nehna ra Jasón, nehna ra Sosípater, ma mijudíohe ya, gätho i pen'nah_u ran zengua. ²² Nugä dí Terciogä rá 'yosøcuagä ra Pablo, dí o't'ä ra søcuä ja ua, dadí zengua ah_u nangue ma Hmuh_u. ²³ Nehna ra Gayo, i pen'nah_u ran zengua, nuna di säyagui ua rá ngu drá Pablogä, ne _u gätho y_u 'y_uc'y_ui di säyabi ua rá ngu. Nehna ra Erasto i ja rá 'b_ufi i hax ra mbeti ua ja ra hnini, nehna man 'yoh_uh_u ra Cuarto, gätho i pen'nah_u ran zengua. ²⁴ Dami comhb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo gue gätho ah_u.

Hont'a Oja ga _uspah_u gätho y_u pa mazai

²⁵ Zai ga _uspah_u Oja, nu'a i ja rá ts'edi di zet'a ni t'_uc'y_uih_u 'b_u guim b_umh_u ran ho ma'da'yo ngue 'b_u'a bi 'yøt' ra Jesucristo, tengu dí m mangä. Nguetho nuya i si ah_u ram hma ngue maya'b_u thoho him mí fadi. ²⁶ Pe nuya i pa mhman ya, ne i sifi gätho y_u ja'i høn_u go hap_u i 'b_ui gätho ra ximhäi. Ne nu'a ram hma i hman ya, guet'_u yám hman _u yá pøngahya Oja maya'b_u. Ne i hman ya nangue rán t'edi Oja gue i 'b_ui mazai, in ndepe gätho y_u ja'i da 'y_uc'y_ui ra hogamhma. ²⁷ _umm_u xun ho rá 'yu Oja bi 'daj_u, janangue'a ga _uspah_u Oja gätho y_u pa mazai nangue ga _uspah_u ra Jesucristo. Ne hont'a dí xi ah_u ya.

1 CORINTIOS

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Corinto

Ran zɛngua

¹ Ma zi cu ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ra dɔhnini Corinto, dí ot'ahɯ ra sɔcuɔ i jaua. Dí zɛngua ahɯ gátho gyɯ 'yɛc'yɛihɯ Ojɔ. Nɛ nugä drá Pablogä, bi huangä Ojɔ, nɛ rá pähä zɛhɛ bi xiqui gam mangä rá m hman ra Jesucristo hɔnbɯ go hapɯ. Nɛ'a man 'yohɯhɯ ra Sóstenes dí 'bɯ'be ua, di zɛngua ahɯ. ² Nu'a ra Cristo Jesús bi 'uec'a ni mbɯihɯ bɯ ja ra ts'oqui. Nɛ bi zon'nahɯ gui 'yɔrpahɯ rá 'bɛfi Ojɔ. Nɛ tengu'bɯ 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ɯ mi'da to'o gátho i thãnde ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue n'dat'a ra Hmu dí comhbɯ ɯ. ³ Nɛ dí äpä Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo ngue di 'da ahɯ yán jɔpi, nɛ'a rán johya gui hyãmhɯ a.

Bi dɪn yán jɔpi Ojɔ nguetho i 'bɯhmbɯ ra Cristo

⁴ Bi 'da ahɯ yán jɔpi Ojɔ nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo Jesús. Gue'a ná undä ra jamadi Ojɔ a ya. ⁵ Nɛ nte di 'bɛpɯ ja nim pɛtihɯ, nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo. Pɛ gä i ja ahɯ ran 'yomfɛni da zä gui pãhmbɯ xɯn ho a ya, nɛ da zä guim mamhbɯ xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya. ⁶ Nɛ gue'a rá m hman ra Cristo gá hyãmhɯ, gue'a gní bɔmanhohɯ a ya. ⁷ Janangue'a i juadi xɯn ho rá ts'ɛdi bi 'da ahɯ Ojɔ nangue rá 'bɛfi guí ɔthɯ gátho gní tɔmhɯ dí 'yɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁸ Nɛ di ja ahɯ Ojɔ gan zãmhɯ bɯ gue'bɯ go rán zɛgui yɯ pa, janangue'a nte ma ts'oqui da dɪn'nahɯ 'bɯ bá peng ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁹ Nguetho dí pãhmbɯ nzai di jã'ts'a im man Ojɔ, nɛ guesɛ Ojɔ bi zoncahɯ dam 'bɯhmbɯ rá Ts'unt'ɯ ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bin sãh yɯ 'yɛc'yɛi

¹⁰ Dí äcä ra mate n'dat'a guim bɛmhɯ, nguetho guí tɛnhɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ 'yo guidín hejɯ, pɛ jatho n'datho guim bɛmhɯ nɛ n'dat'a guí 'yɔthɯ. ¹¹ Gue'a dí xi ahɯ a, ma zi cu ahɯ, nguetho bi xicä

'da yɯ cu ngue yá mɛnguhɯ ra Cloé, bi xiqui 'bɛ'a guí ɔthɯ. ¹² Nguetho guí ɛmhɯ 'da ahɯ guí tɛngahɯ, nɛ ɛn'i 'da tɛn ra Apolo, nɛ ɛm mi'da tɛn ra Pedro, nɛ ɛm mi'da ngue tɛn'na ra Cristo. ¹³ Pɛ ha guim bɛmhɯ gá xɛmhɯ ra Cristo. O xigä ha dá tugä bɯ ja ra pont'i nangue ahɯ. Uague guim bɛmhɯ ngue gán xixyãhɯ nangue ma thuhugä. ¹⁴ Pɛ jamadi Ojɔ ngue njo'o to dá xixyã ahɯ, hɔnt'a ra Crispo nɛ ra Gayo. ¹⁵ N'damhma njon da zä da ma bin xixyã nangue ma thuhugä. ¹⁶ Nɛ hɔnt'ɯ gátho 'bɛpɯ rá ngu ra Estéfano dá xixyãbi. Pɛ hin dí m bɛngä 'bɯ 'bo'o xcamá xixyãbi mi'da, uague hɔnt'ɯ. ¹⁷ Nguetho hinga gue'a ra 'bɛfi bi xicä ra Cristo ga ɔt' ran xixyã, pɛ bi xiqui gam mangä ran ho ma'da'yo. Pɛ nu'bɯ dí m mangä a, pɛ hin dí yã tengu bɯ na yã yɯm bãmhyã, nguetho hɔnt'a dí honi da bãh yɯ jã'i ma ts'oquihɯ í du ra Cristo bɯ ja ra pont'i. Janangue'a din ja ra ts'ɛdi ram hma di hocpa yá ts'oqui ɯ.

Gue'a ra Cristo ní 'dajɯ ran 'yomfɛni Ojɔ

¹⁸ Pɛ nu'a ram hma ngue ra Cristo bi du bɯ ja ra pont'i, ɛmbi nte ní mbatho ɯ ní mba bɯ ja ran ɯnbi mazai. Pɛ nujɯ ná mbähä bɯ ja ra temazai, dí pãhmbɯ gue'a ram hma ní zinjɯ Ojɔ ngue bi du ra Cristo bɯ ja ra pont'i, bi hoga ma ts'oquihɯ. ¹⁹ Nɛ i ɛm bɯ rá t'ohni Ojɔ:

Ga uti ngue nte ní mbatho ɯ im ma jase yán 'yomfɛni,

nɛ ga hãcpa yá ts'ɛdi zɛhɛ yɯ jã'i, ga ɛm bɯ ma'ueni, bi 'yɛn Ojɔ.

²⁰ Nguetho bi zãn Ojɔ hin te ní mbat ɯ to'o ɛna jase yán 'yomfɛni, nɛ'ɯ ɛmmɛ bin xãse yúm hmansɛ yɯ jã'i, nɛ'ɯ ɛna pãdi da dãh yɯm hma. Nguetho hingui sä da yã a n'da ɯ nangue yúm hman ɯ. ²¹ Nɛ bi bɛnsɛ Ojɔ, bi zãn bɯya ngue hin dí bã Ojɔ n'da ɯ yán 'yomfɛnisɛ. Pɛ bi zãnni da yã ɯ to da hyãn'a rá m hma nangue ra Cristo bi du, madague'bɯ t'ɛmbi nte ní mbatho. ²² Nguetho nu ma mijudíohe im bɛni gue'ɯ yɯn t'ɔt'e mixte da nu 'bɯ gue'a n'da ram hma ngue majuaɲi. Nɛ nu'ɯ 'da ni mɛnguhɯ ngue hing yɯ judío ahɯ nzai i honse n'da ram hma ngue i ɛmb zɛhɛ majuaɲi. ²³ Pɛ nu'a ram hma dí m mamhbɯ ngue bi du

b_u ja ra pont'i ra Cristo, njonguin numan-hose a. Ne'u y_u judío i san tho 'b_u i sifi, ne'u hing y_u judío i embi nte ní mbatho 'b_u i sifi. ²⁴ Pe nuj_u ngue bi zoncah_u Oj_a, madague'b_u dy_u judío'h_u ogue hin dy_u judío'h_u, pe n'dat'a dí p_uhmb_u i ja rá ts'edi Oj_a di hoga ma ts'oquih_u nangue'a ra Cristo bi du. Janangue'a bi nequi emme x_un ndoho rán 'yomf_ueni Oj_a. ²⁵ Ne nuna ra 'yu bi z_un Oj_a, pe man'da di muui na, madague'b_u t'emb_u hin te ní mbatho, xinda gue'u y_u 'yuse bi z_un zeh_e y_u j_a'i. Ngue gue'a í t'emb_u hin'y_u rá ts'edi Oj_a a, ngue bi du ra Cristo, pe man'da x_un ngu b_u ní nequi a, xinda gue'u g_utho y_un t'ot'e zeh_e y_u j_a'i. ²⁶ Ma zi cu ah_u ngue bi zoncah_u Oj_a, gam b_umh_u hague dín jah_u b_u na nuj_u ra ximh_ui, ngue x_un nguj_u dy_u 'y_umb_ui'h_u, ne x_un nguj_u hin'y_u ma ts'edih_u, ne x_un nguj_u ngue bin hyoya ma tah_u. ²⁷ Pe bi huan Oj_a u i t'emb_u y_u 'y_umb_ui, n'damhma da mb_u'ts' y_u s_u u i jase y_un 'yomf_ueni. Pe gue'a í huan Oj_a u hin'y_u y_u ts'edi b_u na nu ra ximh_ui, janangue'a da mb_u'ts' y_u s_u u i jase y_u ts'edi. ²⁸ Ne bi huan Oj_a u nte di muui b_u na nu ra ximh_ui, ne'u to'o i pa nts'ani, pe man'da in numanho Oj_a u, ne gue'a dí 'berpa y_u ts'edi u to'o x_una i ja se y_un t'edi. ²⁹ Janangue'a njon di jap Oj_a din 'y_uzeh_e. ³⁰ Ne bi jaj_u Oj_a 'darp_u d_um 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús, ne gue'a ní 'daj_u ran 'yomf_ueni Oj_a a, ne nangue'a ra Cristo ní zimanhoj_u Oj_a, ne gue'a í 'y_urcah_u Oj_a ngue y_u t'uhni gah_u a, ne gue'a ní y_uanj_u b_u ja ran ts'o. ³¹ Nguetho i mam b_u ja rá t'ohni Oj_a, hin'y_u 'be'a man'da ran ho da z_u da man'a n'da, hinda hont'a ran ho bi 'y_urpa Oj_a.

2

Hont'a ram hma 'be'a í du ra Cristo i ja rá ts'edi

¹ Ma zi cu ah_u, nu'b_u má mbag_u b_u guí 'b_uhmb_u, ngue dá xi ah_u rám hman Oj_a maju_uni, pe hin dá huan thohog_u y_um hma guep_u da numanhog_u ra ximh_ui, ne hin te dá ma nangue man 'yomf_uenise. ² Ne nu'b_u má b_ueni ga mba b_u guí 'b_uhmb_u, pe dá b_ueni hont'a ga xi ah_u 'be'a ín unba ra Jesucristo 'b_u mí du b_u ja ra pont'i. ³ Ne nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_u, dá ot'ä hin'y_u ma ts'edi, nguetho dá su Oj_a hin da numanho

'b_u x_uá u_uspa mam hmanse, ne dá fet'i. ⁴ Ne nu'b_u mán y_uh_u b_u ngue dá xi ah_u ram hma, hinga gue'a mam hmanse ngue mahotho bi p_ut a ni mb_ui'h_u, pe hont'a rá ts'edi rá Hogand_uhi Oj_a bi z_u bi hoc a ni mb_ui'h_u. ⁵ Janangue'a hinga gue'u y_un 'yomf_ueni 'da y_un 'yoh_u bi ja ah_u g_u 'y_uc'y_ui'h_u Oj_a, pe hont'a rá ts'edi zeh_e Oj_a bi ja ah_u g_u 'y_uc'y_ui'h_u.

Rá Hogand_uhi di japi dí fq Oj_a

⁶ Pe nu'a ram hma dím mamhb_u nangue ra Cristo, go i p_u x_un ho y_u t'ec'y_ui, ngue ran 'yomf_ueni maju_uni a. Ne hinga gue'a rán 'yomf_ueni ra ximh_ui bi b_u x_un ho y_u t'ec'y_ui, xinga gue'u y_um hmanse u y_u ngurp_u ra ximh_ui, ne nu'u mi ts'utho di 'beh y_u ts'edi. ⁷ Pe nu ran 'yomf_ueni dím mamhb_u him mám f_udi, pegue urcah_u Oj_a ya, nangue ra Cristo mi s_unni da y_uanj_u 'b_u him mani 'y_ut' ra ximh_ui, ne da zixcah_u b_u mahets'i ní comhb_u rán ho b_uya. ⁸ Pe xinga n'da u i x_una jase y_u ts'edi ua ja ra ximh_ui ngue i p_urpa rán 'yomf_ueni Oj_a. Nu'b_u xtám b_u'da, hin xtí cuarp_u ja ra pont'i a ra Hmu mixte. ⁹ Pe tengu mán t'o't'i b_u ja rá t'ohni Oj_a: Hin da z_u da b_use n'da a ran ho bi z_un Oj_a da 'y_urpa u to'o hont'a Oj_a im b_ueni, ne nj_um'b_u da z_u da 'y_use n'da, ne nj_um'b_u da z_u da nuse n'da, bi 'y_uen rá t'ohni Oj_a.

¹⁰ Pe nuj_u dí p_uhmb_u a, nguetho bi xij_u rá Hogand_uhi Oj_a. Ne nu rá Hogand_uhi Oj_a di ats'i x_un ho b_u ja rán 'yomf_ueni Oj_a, ne gue'a i xij_u a b_uya. ¹¹ Tengu y_u j_a'i hin jon da z_u da b_urpa rá mb_ui rá mij_u'iui, pe hinda hont'a rá mb_ui zeh_e n'da i p_udi. Ne in jab_u Oj_a, njon da b_urpi 'be'a mb_ueni, pe hinda hont'a rá Hogand_uhi zeh_e i p_udi. Ne di b_ungah_u a. ¹² Nguetho bi 'daj_u rá Hogand_uhi Oj_a, ne hinga gue'a rán 'yomf_ueni ra ximh_ui, ngue in nde di b_ungah_u rán 'yomf_ueni Oj_a, ne g_utho y_u hogant'unni bi 'daj_u nangue rá mate x_un ndoho. ¹³ Pe nu'b_u dím mamhb_u rán 'yomf_ueni Oj_a, pe hin dí u_uspah_u y_um hma nangue man 'yomf_ueni seh_u, pe hont'u y_um hma bi x_ungah_u rá Hogand_uhi Oj_a, ne da z_u dí xihmb_u x_un ho u to'o bin t'un rá Hogand_uhi Oj_a. ¹⁴ Pe nu'a hingui 'b_uhmi rá Hogand_uhi Oj_a, hingui s_u da hy_uni 'be'a g_utho i x_ungah_u rá Hogand_uhi Oj_a, ne embi

rám hman a n'da ra 'yambui. Ne njam'bu sä da badi, hinda hont'bu dim 'bahmi rá Hogandahi Oja. ¹⁵ Pe nu'a ra ja'i ngue 'bahmi rá Hogandahi Oja da zä da badi 'be'a nam bøn'a 'be'a Gä i ja, ngue nda'a da numanho ne nda'a hin da numanho. Pe nu'a hing ra 'yεc'yεi hin da zä da bapra yün 'yomfēni u yu 'yεc'yεi. ¹⁶ Njon da 'yεnse da bapra rán 'yomfēni Oja ra Hmu, njo'o da xifi xun ho 'be'a da 'yot' Oja. Pe nuju dí comhbu a rán 'yomfēni a ra Cristo.

3

I comhbu Oja rá 'befi u yú mbefi

¹ Ma zi cu ah, nu'bu mám 'bahmbu bu him bi zä dá xi ah u xun hei tengu i si u in 'youi xun ho rá Hogandahi Oja. Pe dá xi ah tengu'bu gmí 'yothohu ua ja ra ximhäi, uague tengu'bu ja gním 'bahmbu nangu ra Cristo. ² Pe dá xi ah a hingui hei tengu'bu ra xi'ba thoho dá 'da ah, nguetho tengu'bu hin ní zä gui sihu xun ho ra hme. Ne nguetho ya, guexta'a hont'a ra xi'ba da zä gdín sihme. ³ Nguetho hin guín zac ni mbuihu. Ne guín nde gam mixte zehhu, jananjabu gadín sahmbu. Pe ha hin guí othu tengu'bu gyu ja'i thohohu ua ja ra ximhäi. ⁴ Nguetho guím mamhbu to'o guí tenhd, ne 'da'ahu guí εmhbu guí tengah, ne mi'da εna ten ra Apolo. Pe gue'a gní 'yothu tengu'bu gyú ja'i thohohu. ⁵ 'Be'a dadí mu'be a ra Apolo. Ha hin guí pahmbu ngue yú mbefi thoho Gä'be Oja, ngue dá fäxa'be Gä 'yεc'yεih ra Hmu, nangu ra 'befi bin 'dac'be n'da ngu n'da Gä'be. ⁶ Nugä dá tuh ra hmudä bu, ne nu'a ra Apolo bi uapi, pe nu'a Oja bi japi bin te ne bi bōx u yu hmudä. ⁷ Janangue'a hin'yu rá ts'edi a bi duh ra hmudä, xinga gue'a bi uapi, pe hont'a Oja i ja rá ts'edi ngue bi japi bin te yu hmudä a. ⁸ Ne nugä dí comhma'befi'be a ra Apolo, ne nugä dá tuhu, ne nu'a ra Apolo bi uapi. Ne di 'dac'be Oja 'be'a in nde dí 'dac'be nangu ra 'befi dá ot'be n'da ngu n'da Gä'be. ⁹ Ne se Oja dí comhbe rá 'befi. Ne nu'ahu tengu'bu yú huahi ah Oja ngue bi thuhu.

Ne nu'ahu tengu'bu n'da ra ngu ngue i hō a Oja. ¹⁰ Ne nugä tengu'bu n'da drá ngurpagađo nangu rá mate zeh Oja, ngue dá fä'mi xun ho yú guangujađo a ra ngu.

Ne nu man'da pe di thoqui dim pepu ja a ra ngu. Pe n'da ngu n'da ra mbefi 'bu dim pepu ja a ra ngu, pe i jatho dim pefi xun ho. ¹¹ Ne njon da zä dí pärpa a rá guangujađo ra ngu, ne hont'a ra Jesucristo ngue rá guangu n'da rá ngu Oja. ¹² Pe nu'hu to'o di thoc'a ra ngu, sä da huahni xun ho 'be'a da japi. Xun ho 'bu xōtho yu do dí fōt'a ra ngu, ne nu rá 'bet'e, xōtho yu t'εgui u. Pe 'bo'o im bēni dí fōt' yu za, o gue yu 'yox'yo, ne 'bo'o im bēni dí mbet' yu paxi. ¹³ Ne nu yú 'befi n'da ngu n'da yu 'yεc'yεi da hnu hangu nangu di muui 'bu bi zōn ra pa din ja ran juānbi. Nguetho da zōn ra pa da ts'ä nangu ra sibi, ne da fah puja gue'bu xun ho bi 'yot rá 'befi n'da ngu n'da yu 'yεc'yεi. ¹⁴ Ne nu'bu n'da ra mbefi bi hyät' ra sibi a rá ngu bi hyōe, da dah rán zäbi buya. ¹⁵ Pe nu'bu bin zō a ra ngu bi hyōe, ne nte da dah rán zäbi buya nangu rá 'befi bi 'yot'e. Ne maguepu hin xtám bongui, tengu u 'da bi 'da 'bu min zō yú ngu. ¹⁶ Pe ha hin guí pahmbu ngue gue ah yú ngu ah Oja, ne nu rá Hogandahi Oja i 'bupu mbo ni mbuihu. ¹⁷ Ne nu'a to'o da 'yεna di ts'onba rá ngu Oja, εmme xun ngu yun unbi da 'yōrpa Oja. Nguetho nu rá ngu Oja xun nduxqui a, ne guese ah rá ngu ah Oja. ¹⁸ Ne hin da zä gui thoqui gan hyäzehhu ngue guim bεmhbu jase nin 'yomfēnih. Pe jatho gam pumbēnih a guím bεnseh, janangue'a da zä gui tīmhb a njuāntho ran 'yomfēni xun ho. ¹⁹ Pe nu rán 'yomfēni ra ximhäi nte di muui bu na nu Oja. Ne gue'a mán t'ot'i bu rám hman a, ngue nu'a nín 'yomfēnise n'da 'bu i εna dim mixte, pe di jap Oja dim 'bese bu n'da buya. ²⁰ Ne man'da bi man ram hma, ngue nu'a to'o εna jase yün 'yomfēni, pe go i pa a ra Hmu ngue nte di muui u yün 'yomfēni. ²¹ Janangue'a hin guim bεmhbu man'da di muui n'da ra ja'i. Pe Oja bi 'da ah Gätho ni ngurpihu ngue da mbāx ah. Ne Gätho u i jaua ja ra ximhäi ne'hu 'be'a Gä i 'bui, ne bi zän Oja di ze ah u. ²² Necä ngue drá Pablogä dí fāx ah, ne ra Apolo, ne ra Pedro. Pe ne'a 'be'a Gätho dín nuhu ua ja ra ximhäi i fāxcahu ga pahmbu Oja, ne ra te i fāxcahu, ne ran date, ne ra pa i jabu ya, ne ra pa ba εhe. Ne janangue'a Gätho ni mbetih u. ²³ Nguetho yú mbeti ah ra Cristo ne nu ra

Cristo rá mbeti Ojã a.

4

Yã 'befi i øt' yã 'bãihã ra Cristo

¹ Pε nugã nε ra Apolo, nε jatho guim bεmhba ngue yã 'yεhε gã'be ra Cristo, bin 'dac'be ra 'befi ngue ga xi a'be rãm hman Ojã him mãm fãdi. ² Pε damím bεmhba, n'da ra 'yεhε thoho 'bã bin t'un ra 'befi, i jats'edi tho di jã'ts'a sifi. ³ Pε hin dí wprã a ra güenda a guím bεmhba, ximangutho ã mi'da yã jã'i εngui hin dí jã'ts'i. Nε xínga guecã i sä ga pãse 'bã dí jã'ts'i uague hin'na. ⁴ Pε nu ma mbãigã dí m bεni hin dá soh ma 'befi. Pε madague'bã ngubã dí m bεnse, pε jatho ga tø'mi gue'bã go da nuse Ojã 'be'a dá øt'ã. ⁵ Pε hin go m'bet'o gui 'yεmfã hingui ho bi 'yøt'a n'da. Pε 'be gui tømhbã ba εh ra Hmu, nε gãtho di nεqui bãya 'be'a mim bεmhba mbo ma mbãihã n'da ngu n'dajã. Nε di un Ojã bãya 'be'a rán säui a bi 'yøt'a n'da ngu n'da ra 'yεc'yεi. ⁶ Nu ram hma dí xi ahã, ma zi cu ahã, nanguecã'be ra Apolo, pε n'da ran zofo ngue hin da donts'i 'be'a gui 'yøthã. Nε him man guim bεmhba i ja rá ts'edi n'da ra xãnbate, nε xín guim bεmhba n'datho xãn ho xinda gue'ã mi'da. Janangue'a hin gui thoqui gan 'yεxhã. ⁷ Pε to'o bi ja ahã ngue xãn ho ahã xinda gue'ã mi'da. Gãtho 'be'a i ja ahã bi 'da ahã Ojã. Nε nu'bã guí pãhmbã bin 'da'adahã 'be'a gã i ja ahã, pε hanja gnãn 'yεzehεhã, tengu'bã gã tĩnsehã a ran ho i ja ahã. ⁸ Pε guí øthã tengu'bã gãm hmuschã, ngue hin te guidí 'behmbã, nε tengu'bã ya bin 'da a ni ts'edihã ngue guidí mandahã gãtho mi'da. Pε nuya tengu'bã ya gã sogãhe. Pε hyøcta hmaha 'bã xquí søni ngue xtín ja ni ts'edihã, nguetho nεcãhe n'dat'a xtín 'dac ma ts'edihã 'bã. ⁹ Pε nugãhe ngue ma 'bãihe ra Cristo, dí m bεmhbe Ojã bi 'yørcãhe ngue i hnuhãigãhe xinda gue gãtho mi'da. Nε tengu'bã dyã ofãdihe i pε'ts'i da thoje. Nε i pa ma unguigãhe 'bã i thengahe ra ximhãi. Nε'ã yãm 'behni Ojã mahεts'i di hyonya thoho nangue 'be'a dí sähe. ¹⁰ Nε nuje t'εnje dyã 'yãmbãihe, nguetho dí tenhde ra Cristo. Pε nu'ahã εmme guí homhbã da t'εn ahã i ja nin 'yomfεnihã nguetho guí εna guí tenhdu ra Cristo. Pε nugãhe hin'yã ma ts'edihe bã na hnuje, pε nu bã

na hnu ahã tengu'bã εmme i ja ni ts'edihã. Nε εmme i pa nt'ε'ts'i ahã, pε nugãhe i pa nts'ani gãhe. ¹¹ Nε gãtho yã pa xã thogui, nε gãtho yã pa i jabã ya, εmme dí sähe ra thuhu, nε ra tuthe, nε dyã 'yãhehe, nε pa m'be'migãhe, nε hin hapã pøni i ja ma ngumhbe. ¹² Nε εmme dí yãhmbe ngue dadím pεsehe nangue ma 'yεhe. Nε εmme i ts'anje, pε man'da dí äfe rán jãpi Ojã nangue ã i sante. Nε εmme pa ma ungui gãhe, pε mpãhã thoho dí hãthe 'be'a i t'ørcãhe. ¹³ Nε di c'ãman'ãje, pε man'da dín zomanhohe. Nε ngutho yã pa jabã ya, i t'ørcãhe tengu'bã dyã ngohãihe ra ximhãi ngue hin'yã 'be'a dadí muje. ¹⁴ Pε hin dín nde ahã gui pε'ts' ni sähã nanguehna dí xi ahã. Pε dadí 'da ahã n'da ran zofo, nguetho tengu'bã ma t'ãhni ahã εmme dadí huεc'ahã. ¹⁵ Pε madague'bã xquín nuhã 'det'a mahuãhi ni ngãrpilhã i xãn'nahã nangue ra Cristo, pε hønt'a n'datho ni tahã i 'bãi, ngue guecã, nguetho rá mbãdi thoho dá xi ahã nangue ra Cristo, jananjabã gã 'yεc'yεihã bãya. ¹⁶ Janangue'a dí ä'ahã ra mate ngue gui 'yøthã tengu dí øt'ã. ¹⁷ Nε gue'a dá pεhndã bã ra Timoteo, ngue di zε ahã. Nε nu'a tengu'bã majuãni ma ts'ant'ã ngue εmme dadí huεqui, nε di jã'ts'i xãn ho, nguetho εc'yεi xãn ho a ra Hmu. Nε di bεn'nahã ngue 'be'a dí øt'ã ngue dí tenni xãn ho ra Cristo Jesús. Nε ngutho dí m mangã bã hapã gãtho i ja yãm pεti yã 'yεc'yεi. ¹⁸ Nu bã guí 'bãhmbã, i 'bãpã 'da im bεni jãse yã ts'edi, im bεni ngue hin ga mba bã. ¹⁹ Pε mi ts'atho ga mba bã gan nu'ahã 'bã da nde Ojã. Nε ga pãdi to'o gãtho i εna i jãse yã ts'edi. Nε hinga hønt'ã yãm hma ga øts'e, pε gan nu 'bã majuãni i ja yã ts'edi nangue Ojã. ²⁰ Nguetho nu'bã majuãni di manda Ojã bã ja rá mbãi n'da, hinga høntho da bãdi dín yã xãn ho, pε dín ja ra ts'edi njuãntho. ²¹ Ha guín ndehã ga fεmhyã ahã 'bã dá mbagã bã, uague guín nde ga huεc'ahã 'bã dá søngã bã.

5

Da thøn'a thi n'da ra 'yεc'yεi bi 'yøt'e tengu'bã ran 'yomt'εni

¹ Nε dí øcã bin thãtui rá hømbe n'da ra cu. Pε n'da ran thãti gã 'yøthã εmme xãn ts'otho, tengu'bã ran 'yomt'εni. Nε njo'o to'o

numanho tengu a, xínga gue'u yu ja'i hingui
 εc'yeyi Oja. ² Ne sä εmme guídín 'yεxhε guí
 εmhε nte guídí 'bεhmbε. Pe xingui ts'u
 tu ni mbεihε nangue 'bε'a bi 'yøt'a. Hanja
 ngue hin guí hømhbε thi a. ³ Pe madague'bε
 njo'ogä bε guí 'bεhmbε, pe tengu'bε 'darpε
 dí 'bεhmbε, ngue dá sändä a ran εnbi da nu
 a bi 'yøt' ra ts'oqui, tengu tho 'bε ya dí 'bεcä
 bε. ⁴ Pe i jatho gätho gam pεtihε nangue rá
 thuhu ma Hmuhε ra Jesucristo. Ne tengu
 thoho 'bε necä dí 'bεcä bε, janangue'a dá
 'da ahε ran t'εdi i ja ua. Pe gan 'yohε rán
 t'εdi ma Hmuhε ra Jesús. ⁵ Ne nu'a ran
 'yohε, dami hyømhbε thi da bent'a ra zithu,
 di εnba rá ngøc'yeyi, n'damhma da 'yäp rá
 punbi Oja nangue rá ts'oqui. Ne da zä
 da yan Oja nangue rá mbεi 'bε bi zøn ra
 pa bá peng ra Hmu bεya. ⁶ Pe hingui sä
 gan 'yεxhε. Ha hin guí pähmbε n'da ram
 hma, ngue ts'εtho ra íxi pe i sinni gätho ra
 jani. ⁷ Dami hyømhbε thi a ra nyo'ixi ngue
 ran ts'o guí 'bεhmbε di ts'on'na nim pεtihε.
 Janangue'a xtán ho ahε, tengu ra thuhme
 an t'øt'e nangue ra jani ma'da'yo ngue nte
 ma íxi da mbe, i ts'i 'bε ndäbaxjua. Ne i jatho
 dan hojε, gue'a bi nde a ra Cristo 'bε mim
 'bøts'e zεhε bi hoga ma ts'oquihε. Ne gue'a
 ra hmεpya mi u ε yu ja'i 'bε ndäbaxjua mi
 pøxa n'da ra t'εde'yo. ⁸ Janangue'a thocpa
 thoho hønt'a xan ho ga øthε, ne hønt'a ra
 'yu majuani ga tenhdε. Ne gue'a ra thuhme
 a ngue hin'yu ra íxi. Pe hin ga øthε tengu
 ra nyo'ixi, ngue 'bε'a gätho dín numanhose
 nangue man 'yomfεnisehε, ne 'bε'a gätho
 mi'da xan ts'o. ⁹ Pe nu ra søcuä dá pen'nahε
 mam'bet'o, ne hin gá pähmbε 'bε'a dín nde
 xcá xi ahε, ngue dá xi ahε hin gan 'yohε
 n'da ra 'yomt'εni. ¹⁰ Pe hin dí εn ahε him
 man zohmbε ε hinga na pädí, madague'bε
 yu 'yomt'εni, ne yu ziyate, ne yu bε, ne'u
 thände yu hyäte oja. Nguetho nu'bε guí
 sothohε ε, ne guí 'uehmbε ua ja ra ximhäi
 'bε. Pe hinga gue'a dá xi ahε a. ¹¹ Pe nu'a
 mi nde xcá xi ahε, ngue hin guí 'yεmfε
 ni cuhε ε 'da, ne xín guí comhbε rá 'bεfi
 Oja n'da 'bε εmbi ra cu 'bε guexta'a ran
 'yomt'εni øt'e o gue'bε bin thätui a him mi
 sä xtín thätui, o ran ts'iyate, o i thände yu
 hyäte oja, o ne'u yu εcuate, o gue ra iti,
 o gue ra bε. Pe o guín 'yohε ε tengu ε,

xínga 'darpε gan sihmεhε ε. ¹²⁻¹³ Nguetho
 ni 'bεfihε guí juanbahε ni mi'yεc'yeyihε 'bεpε
 ja nim pεtihε. Janangue'a guí hyømhbε thi
 a bi 'yøt' ra ts'oqui bε guí 'bεhmbε. Pe nu'u
 hinga ná εc'yeyi, hingui sä ga juanbahε ε,
 hønt'a Oja di juanba ε.

6

Sä din hocpa zεhε yu 'yεc'yeyi

¹ Hanja gnín yap zεhεhε bε 'bεh ra zε'mi,
 nu'a hing ra 'yεc'yeyi. Hanja hinga gue'u ni
 mi'yεc'yeyihε guí xihmbε di hoc'ahε. ² Ha
 hin guí pähmbε ngue ga juanbahε ra ximhäi
 'bε rán zεgui yu pa, nguetho yu t'ahni gahε
 Oja. Hague má guet'ε yu sái dí øthε hin
 ga hojε, nguetho man'da hingui hεi dan
 hocpahε. ³ Ne asta gue'u yám 'bεhni Oja
 mahεts'i ga juanbahε. Ha má guet'ε yu
 junt'i dí øzεhεhε yu pa i jabε ya ngue hin
 da zä ga hojε. ⁴ Janangue'a nu'bε ja n'da
 ran junt'i, pe hin ga xihmbε n'da ra zε'mi,
 nguetho hin dí comh ma 'bεfihε a. ⁵ Gue'a
 dí xi ahε a, janangue'a jatho guí pε'ts' ni
 sähε 'bε'a guí øthε. Ha njo'o n'da ahε i ja
 ts'u ran 'yomfεni ngue'a di hoc'ahε nangue
 ran sái guí øthε. ⁶ Ha i jatho da zix rá cu
 bε 'bεh ra zε'mi n'da ra 'yεc'yeyi, ne hing
 ra 'yεc'yeyi a ra zε'mi. ⁷ Ne nu'a gní 'yøthε
 yu junt'i, ne gue'a gním 'bεhmbε a. Hanja
 hin gní hyäthε a ran ts'o i t'øt ahε, ne hin
 guídí jafε da fε ahε 'bε'a guí peshε. ⁸ Hin
 guí häthε, nguetho guesε ahε guí øpahε ran
 ts'o ni cuhε, ne guí pεfε 'bε'a i pε'ts'i. ⁹ Pe ha
 hin guí pähmbε ngue hin da zä da yεrpε di
 manda Oja n'da ra ts'om'bäi. Ne o sä guim
 bεmhε da zin Oja ε yu 'yomt'εni, o gue'u i
 thände yu hyäte oja, o gue'u in nutonto yu
 xisu yu mim 'yohεhε, o gue'u di 'yäsäba yu
 mim 'yohεhε tengu'bε ra xisu. ¹⁰ Ne hin
 da yεrpε di manda Oja ε yu bε, o yu ziyate,
 o yu iti, o yu εcuate, o yu nεxmate. ¹¹ In
 jabε gá 'yøthε 'da ahε, pe bi mba m'be't'e
 ni ts'oquihε, ne guesε Oja bi 'yøt'e yu t'ahni
 ahε. Ne bi hoc'ahε nangue a guí εc'yeyihε
 ra Hmu Jesús, ne nangue a guí 'bεhmbε rá
 Hogandahi ma Ojahε.

Rá mbeti Oja ma ja'ihε

¹² Majuani a ram hma ngue i ja man
 t'εdihε ga øthε 'bε'a gätho dín ndehε. Pe

m'batho a da bomanho ga othua. Majuani ngue i ja man t'edihua ga othua 'be'a gatho din ndehua. Pe hin gan nde ga othua a da dācpa ma mbuihua. ¹³ Ne majuani a ram hma nangué ran ts'ihme, ngue nu'bu in ndehme ma fohohua, dan sihmehua. Pe hin'yua 'be'a man'da nts'anni nangué ma fohohua, ne da zōn ra pa ngue da man Oja him man dan sihmehua. Pe nu'bu in nde ran 'yomt'eni ma ja'ihua, hingui sā ga othua a, nguetho nu ma ja'ihua bi zān Oja dim 'bupua ra Hmu. ¹⁴ Ne da xox Oja ma ja'ihua nangué rá ts'edi, tengu thofo a ra Cristo bi xox 'bu mi du. ¹⁵ Ha hin guí pāhmbua ngue nu ma ja'ihua, gue'a rá ja'i ra Cristo a. Ha da zā ga hajua n'da xequi rá ja'i ra Cristo, ngue ga o't' ran 'yomt'eni, tengu'bu n'danja'i tho ga o't'be n'da ra xisu ra 'yomt'eni. Pe hingui sā ga othua tengu a. ¹⁶ Pe gue'a i o't' ra 'yomt'eni bu na nu Oja, tengu bi mam bu ja rá t'ohni, ngue nu'ua mi yonja'i, pegue bi 'yot'e tengu'bu n'danja'i tho bi gohi. ¹⁷ Pe nu'a ra ja'i 'bu in 'youi ra Cristo, tengu'bu n'danja'i tho da 'yot'ui. ¹⁸ Janangué'a da zā guí 'dahmbua buya nangué'a ran 'yomt'eni. Nguetho nu mi'da yua ts'oqui di ts'onba bu maxots'e rá ngu Oja, pe nu ran 'yomt'eni di ts'onba bu mbo rá ngu Oja. ¹⁹ Ha hin guí pāhmbua ngue nu ni ja'ihua rá nguse rá Hogandāhi Oja a, nguetho 'bupua mbo ma ja'ihua a, gue'a bi 'daju Oja a. Ne nu ni ja'ihua hin ni mbeti zehēhua. ²⁰ Nguetho Oja bi 'yot'e rá mbeti ahua, ne tengu'bu xum hmadi bi gut'i. Janangué'a ga o'pāhua rá 'befi Oja nangué ma ja'ihua ne nangué ma mbuihua.

7

Ran zofo nangué ran thāti

¹ Pe nuya ga xi ahua a guí āngahua. Ne ya dí xi ahua ngue xun ho 'bu da zet'a n'da ran 'yohua, hin da hyon rá xisu. ² Pe emme xun ngu ran 'yomt'eni i ja. Janangué'a man'da xun ho 'bu dim 'buh rá xisu n'da ran 'yohua, ne dim 'buh rá ndo n'da ra xisu. ³ Nu ran 'yohua i jatho dim 'buhmi xun ho rá xisu. Ne ngutho ra xisu, i jatho dim 'buhmi xun ho rá ndo. ⁴ Nguetho nu n'da ra xisu hin di manda zehē a rá ja'i zehē, pegue di manda a rá ndo. Ne ngutho n'da ran 'yohua hin di manda zehē a rá ja'izehē,

pegue di manda a rá xisu, nguetho n'dat'a ram 'bui o't'e. ⁵ Pe hin da 'ue'a n'da nangué rá xisu, ne xín da 'ueh ra xisu nangué rá ndo. Pe hinda hōnt'bu gá bēmbua gan yāhua Oja 'da yua pa da zā guí sethua. Pe i jatho 'da'angu guim bēmbua ni xisuhua. Ne m'bejua buya da zā gan yāhua ni xisuhua mahōn'a. Nguetho nu'bu nya'a ts'ua yua pa hin guí yāhua ni xisuhua, xōmhua thofo da hyā ahua ra zīthu 'bu hingui sā guí sethua. ⁶ Nu'a dí xi ahua, tengu'bu n'da ran t'edi. Pe hin dadí hēc'ahua 'bu guín nde gan thāthua o xin guín nde gam 'busehua. ⁷ Pe dí ēnsegā ngue xun ho 'bu gatho dim 'buse tengugā. Pe hingui sā, nguetho n'da ngu n'da bin 'daju ra ts'edi nangué Oja, ngue 'dahma 'dan'yo ga othua n'da ngu n'daju. ⁸ Pe dí xi ahua, nu'ua to'o hinga na din thāti, ne'ua xun du yá xisu, ne'ua xun du yá ndo, man'da xun ho 'bu ya hin gan simhua, tengu thohogā. ⁹ Pe nu'bu hingui sā da zethoho n'da, man'da xun ho da hyon rá m'pepiui, ngutho n'da ra xisu, ne ngutho n'da ran 'yohua. Nguetho emme di xōmbui ngue njongui 'buhmi. ¹⁰ Ne dí xi u to'o i 'buhmi yá ndo, hingui sā da zogui. ¹¹ Ne nu'bu bi zoh rá ndo n'da ra xisu, i jatho dim 'buse, o gue dim 'buhmi mahōn'a a rá ndo. Ne ximangutho n'da ran 'yohua, hingui sā din xummi a rá xisu. Ne nuna ran t'edi i jaua dí xi ahua, him mam hmansegā, pegue rá m'hua ma Hmuhua ra Jesucristo 'bu mi'bucaua ja ra ximhāi. ¹² Ne nu man'da ram hma dí xi ahua him bi man'a ma Hmuhua 'bu mi'bucaua. Ne nu'a ram hma dí xi ahua, nu'bu n'da ra cu, ngue hing ra 'yēc'yēi a rá xisu, pe nu ra xisu 'bu in nde ma zā dim 'bupua, pe man'da xun ho 'bu di thoqui dim 'buhmi. ¹³ Ne ngutho n'da ra xisu 'bu ra 'yēc'yēi, ne hing ra 'yēc'yēi a rá ndo, pe nu rá ndo 'bu ma zā in nde dim 'buhmi a rá xisu, pe man'da xun ho 'bu di thoqui dim 'buhmi. ¹⁴ Ne nu Oja di jamansu n'da ran 'yohua ngue hing ra 'yēc'yēi, ngue'bu ra 'yēc'yēi a rá xisu. Ne ngutho n'da ra xisu ngue hing ra 'yēc'yēi, pe Oja di jamansu ngue'bu ra 'yēc'yēi a rá ndo. Nu'bu hin xtan jabua, ya hin xtí jap Oja ni t'uhnihua 'bu. Pegue ya majapi nangué Oja u. ¹⁵ Pe nu'a ran 'yohua hing ra 'yēc'yēi, o gue n'da ra xisu, ne nu'bu in nde da zo a ra 'yēc'yēi mi 'buhmi, man'da xun ho 'bu

di thøtho da mba. Ne hingui sä da 'yørpa ra ts'edi dim 'bøhmi 'bø ya hingui nde. Nguetho Ojå bi zångahø dam 'bømanhohø ngue nte man sæi din ja. ¹⁶ Ne nu'bo guí 'bøhmbø ø hing yø 'yøc'yøi, xømhøma thoho da yøn yú mbøi 'bø gui fäxhø da døn ra 'yu, nø'ahø gyú xisuhø, nø'ahø gyøn 'yohøhø. ¹⁷ Pø jatho gui 'yøthø a dí bømanho a rá ts'edi bi 'da ahø Ojå, n'da ngu n'da ahø, ngue nda'a bi zån Ojå gdám 'bøhmbø, tengu gmí øthø 'bø hin ní zon'nahø Ojå. Ne ngutho dí xicä mi'da ngue hønbo go hapø i ja yám pøti yø 'yøc'yøi. ¹⁸ Ne nu'ø to'o nthøqui yú xifani 'bø mi 'yøc'yøi Ojå, pø i jatho guexta'a rá hmøpya yú jå'i nguetho yø judío. Ne nu'bo n'da ngue him mán thøqui rá xifani, pø hin da bønø ngue m'bøjua tho da hyøqui. ¹⁹ Nguetho nte ni mba tho 'bø am hmøpya uague hin'na. Pø man'da i jats'editho ga øthø a i xijø Ojå. ²⁰ Pø n'da ngu n'da da 'yøt'e nda'a da zä dám 'bøi, tengu mi øt 'bø hin ní 'yøc'yøi. ²¹ Nu'bo gmín 'yøhøhø bø 'bøh yø jå'i 'bø gmí döp ni mbøihø Ojå, pø hingui jatho gui päh ni 'bøfihø. Pø nu'bo da xi a ni hmuhø ngue gui pømhø, pø man'da xøn ho 'bø gui pømhø bøya. ²² Ne nu'bo n'da ra 'yøhø, 'bø mi döp rá mbøi ra Cristo, bi mba ma thøgue bø na nu Ojå. Ne ximangutho n'da ra jå'i ngue him bin 'yøhø, pø bin 'yøhø nangue ra Cristo. ²³ Ngue nu Ojå bi 'yøt'e yú t'ühni gahø, nø tengu'bo xøm hmadi bi gut'i. Janangue'a 'yo guí tenthohø 'bø'a di 'bøp ahø gui 'yøthø yø jå'i 'bø i xi ahø gui 'yøthø yø ts'oqui. ²⁴ Ne n'da ngu n'da ahø, ma zi cu ahø, gui thoqui gui 'yøthohø ni 'bøfihø, tengu gmí øthø 'bø hin gní 'yøc'yøihø Ojå. Pø man'da gui thoqui gui 'yøthø xøn ho guerpø da numanho Ojå. ²⁵ Ne nu man'da ram hma guí ängahø nangue'ø njo'o yú xisu o yú ndø, pø hin'yø n'da ram hma bi manse a ma Hmuhø ra Jesucristo 'bø mim 'bøcua ja ra häi. Pø ga xi ahø a dí m bøngä. Ne xøn ho 'bø gui 'yøthø a dí m mangä, nangue a rá mate ma Hmuhø bi 'dac ran 'yomføni. ²⁶ Ne nu mam hmangä dí xi ahø ya, nangue njo'o yú xisu o njo'o yú ndø, xøn ho 'bø din jatho tengu in ja ya. Nguetho nu'ø yø pa jabø ya, xøn høitho 'bø gan nuhø yøn ønbi 'bø dán simhø. ²⁷ Ne nu'bo n'da i 'bøh rá xisu, hin da bønø ngue da hyøgui, nø nu'bo n'da njo'o

rá xisu, hin da bønø da hyoni. ²⁸ Pø nu'bo guín ndehø gan simhø, hin guim bømhø ngue ra ts'oqui a. Ne ngutho 'bø n'da ra hmute da bønø din thåtø, pø hin da 'yømbø ra ts'oqui a. Pøgue nu'bo gan simhø, man'da xøn høi ram 'bøi gui 'yøthø, xinda gue'bo njon xtím 'bø ahø. Ne dín nde gan yøn ahø nangue ø xøn høi. ²⁹ Ma zi cu ahø, nu'a nam bøn a dí xi ahø, him min ngu yø pa dam 'bøhmbø ua ja ra ximhäi. Janangue'a i jatho ga humbø ga juahmbø n'dihi rá 'bøfi Ojå yø pa ní mba bø. Ne nu'ø to'o i 'bøh yú xisu bøya, nø xingui ts'ø da bønø da 'yø'ts'a rá 'bøfi Ojå nangue a rá xisu. ³⁰ Ne hingui sä nya'a ga øshø rá 'bøfi Ojå 'bø ya dín nuhø ra dumbøi, nguetho dí xønhdø ga juahmbø n'dihi rá 'bøfi Ojå. Ne xingui sä nya'a dan johyahø nangue ma amigohø, xinga gue'ø dí tämhø nya'a gan numanhø. ³¹ Ne ngutho ø to'o gätho i øt' yú 'bøfi zøhø ua ja ra ximhäi, pø man'da zi ts'øtho da bønø. Nguetho mi ts'øtho da guadi 'bø'a gätho dín nuhø ya. ³² Janangue'a dín nde ahø ngue man'da ts'øtho guim bømhø 'bø'a di høn ahø ua ja ra ximhäi. Ne nu'bo n'da ran 'yohø ngue njo'o rá xisu, pø man'da ømmø da bøn a rá 'bøfi Ojå, nguetho 'bøø, nø i honi 'bø'a da numanho Ojå. ³³ Pø nu'bo ya i 'bøh rá xisu, nø hinga høn't'a rá 'bøfi Ojå da hyom bøya, nø'a rá xisu da numanho nø da hyonbi 'bø'a gätho da hyoni. ³⁴ Ne nu'a n'da ra xisu ngue njo'o rá ndø, pø man'da da zä høn't'a rá 'bøfi Ojå da bønø da 'yøt'e. Pø nø'a rá jå'i nø'a rá mbøi høn't'a rá 'bøfi Ojå øt'e. Pø nu'a ra xisu 'bø ya i 'bøh rá ndø, nø da 'yøt'e dí numanho a rá ndø. ³⁵ Ne nuna dí xi ahø dín nde ga fäx ahø, nø hin dín nde ga øn'nahø. Ne dín nde ahø gui 'yøthø a xøn ho, ngue hin di høi ni mbøihø 'bø gui 'yøthø rá 'bøfi Ojå. ³⁶ Pø nu'bo n'da ran 'yohø ngue i 'bø a n'da rá t'ixu, nø ya bi zøn ra ora din thåtø. Ne im bønø hingui ho 'bø da zømmi, nø ømmø in nde rá t'ixu din thåtø, xøn ho 'bø di tharpa a rá t'ixu, nø hin da 'yømbø ra ts'oqui a. ³⁷ Pø nu'bo n'da ran 'yohø hin te im bøn rá mbøi ngue din thåt'a rá t'ixu, nø nu'bo ja rán t'edi rá ta da zä da xifi, pøgue man'da xøn ho 'bø dim 'bøtpø. Ne n'dat'a im bønø ngue gue'a xøn ho da 'yøt'a. Ne da bådø xøn ho a bi 'yør bøya. ³⁸ Janangue'a nu'ø to'o di tharpa

yá t'ixu, xən ho i øt'e, pε nε'u to hingui nde di thərpa yá t'ixu, pε man'da xən ho i øt'u. ³⁹ Pε nu'bɯ n'da ra xisu bi hyon rá ndø, pε i jatho dim 'bɯhmi gátho yɯ pa i 'bɯ a rá ndø. Nε nu'bɯ ya bi du a rá ndø, 'bɯ in nde din thət mahøn'a, xən ho ngue din thət, pεgue n'da rá mi'yεc'yεiui din thətui mahøn'a. ⁴⁰ Pε dí εnsegä ngue man'da din johya 'bɯ hin din thət mahøn'a. Nε dí m bēni ngutho di bēngä rá Hogandəhi Oja.

8

'Da yən t'änni nangue yɯ 'bøts'e

¹ Nε nuya dín nde ga xi ahɯ a gá 'yängahɯ, 'bɯ da zä gui sahɯ a ra ngø xí 'bøspa ɯ yɯ hyäte oja, uague hin'na. Nε majuaɯni guím mamhbɯ ngue gátho gahɯ dí pəhmbɯ xən ho a. Pε nu'a gní pəhmbɯ, gue'a gnín 'yεxtahɯ a. Pε man'da gue'a ran huεcate nan te rá 'befi Oja a. ² Pε nu'bɯ gui εnsehɯ gui pəhmbɯ ran 'yomfɛni, pε guerpɯ na fəpɯ bɯya ngue hinga ná pəhmbɯ xən ho, nguetho guidín 'yεxhɯ. ³ Pε nu'bɯ majuaɯni dín numanhohɯ Oja, nε dí comhbɯ rán 'yomfɛni Oja 'bɯ. ⁴ Nuya, nu'u 'bε'a gátho bí 'bøspa ɯ yɯ hmite, pε dí pəhmbɯ hing yɯ oja ɯ εmbi n'youi. Nε dí pəhmbɯ n'datho Oja 'bɯi, nε hønt'a i ja rá ts'edi a. ⁵⁻⁶ Nε madague'bɯ t'εmbi 'bɯh yɯ oja ua ja ra häi nεpɯ mahεts'i, nε t'εmbi xən ngu yɯ oja nε yɯ hmu, pε nujuɯ, hønt'a n'datho a Oja dí 'bɯhmbɯ, ngue ra Ta, nε bi zänni 'bε'a gátho i ja, neju bi zängahɯ ga ørpahɯ rá 'befi. Nε hønt'a n'datho a ra Hmu dí 'bɯhmbɯ, ngue gue'a ra Jesucristo a, nε gue'a í 'yøt' Oja 'bε'a gátho i ja, nε gue'a bi 'daju ra te xən ho ma mbɯihɯ a. ⁷ Pε hinga gátho yɯ cu gui 'bɯhmbɯ i pədi xən ho nangue ɯ yɯ hyäte oja, nε zai mi thənde ɯ, janangue'a εna guexta'a im bεm 'bɯ ya bi za a ra ngø xí 'bøts'e. Nε i εnse ngue'a ra ts'oqui a 'bɯ ya bi za, nguetho hingui zaqui yá t'εc'yεi. ⁸ Pε hinga gue yən ts'ihmε dí sihɯ nan numanhoju Oja. Xín gam bεmhɯ ngue'a nan numanhoju a 'bɯ dí sihɯ o hin dí sihɯ. ⁹ Pε i jatho gui jamansufɯ yá mbɯi ni cuhɯ. Nε mamí jafɯ da dəng bɯ ja ra ts'oqui, nguetho hinga na pədi 'bε'a gui øthɯ 'bɯ gui øthɯ a gui pəhmbɯ xən ho. ¹⁰ Pε xi'bɯ da nu ahɯ 'da ni cuhɯ gue'a gui sihmehɯ bɯ ja yá nijə yɯ hmite. Nε gui pəhmbɯ xən

ho 'bε'a gui sihɯ. Pε nu'u ni cuhɯ im bεnse gue'a ra ts'oqui a 'bɯ da ts'i. Nε xi'bɯ sä da 'yεna da hyut'an zambɯi da zi ɯ xí 'bøx bɯya. ¹¹ Jananjabɯ nu nin 'yomfɛnihɯ gue'a nam 'bεh ni cuhɯ a, nguetho hinga na pədi xən ho. Pε nu'u ni cuhɯ, gue'a í du ra Cristo a ngue da yənbə yá te. ¹² Janangue'a nu'bɯ ngubɯ gui øthɯ, pε gui ørpahɯ ra ts'oqui ra Cristo 'bɯ, nguetho gui ørpahɯ ra ts'oqui ni cuhɯ ngue hingui zaqui yá t'εc'yεi, nε guidí ts'onbahɯ yá mbɯi. ¹³ Nε nugä drá Pablogä, nu'bɯ gue'a ra ngø dí sagä nin ɯnbə rá mbɯi n'da ma cu, pε man'da xən ho 'bɯ him man ga sagä ra ngø 'bɯ, janangue'a hin ga japi da mbeng bɯ ja yɯ ts'oqui n'da ma cu.

9

Da bēni nda'a xən ho da 'yøt' yá 'bäihɯ ra Cristo

¹ Nε nugä man'da ja man t'εdi xcá øt'ä 'bε'a gátho dín numanho ga øt'ä, nguetho majuaɯni ma 'bäigä'be a ra Cristo, ngue dá nusegä a ra Hmu. Nε mfədi majuaɯni bin 'dac man t'εdi nguetho dá ja ahɯ gá 'yεc'yεihɯ Oja nangue rá m fäts'i ra Hmu. ² Nε masque i 'bɯh mi'da εngui him ma 'bäigä'be ra Cristo, pε nu'ahɯ gui pəhmbɯ, nε mfədigui nangue ahɯ. ³ Nε gue'a ga xicä ɯ to'o da 'yängui nangue man t'εdi. ⁴ Nε i ja man t'εdi xcá təh man zäbi o xtín 'dac man ts'ihmε. ⁵ Nε i ja man t'εdi xcán thət'be n'da ra xisu, ngue ma mi'yεc'yεi'be, nε xcá sits'i hønɯ go hapɯ dí 'yo, tengu i øt'u yán 'yohɯ ra Cristo, nε ra Pedro, nε mi'da yá 'bäihɯ ra Cristo. ⁶ Pε ha guím bεmhɯ hin'yɯ man t'εdi'be a ra Bernabé ngue xcá ε'ts' ma 'befi zεhε'be ngue'a ná təh man ts'ihmε'be. ⁷ Nguetho njo'o n'da ra dofɯi i juzεhε yá gasto zεhε. Nε n'da ra ja'i 'bɯ i øt' ran uəndät'ä i jant'εdi da zi. Nε yɯ ja'i 'bɯ di 'yεh yá dε'yo, i jant'εdi da zip yá xi'ba ɯ yá dε'yo 'bɯ in nde. ⁸ Pε hinga hønt'u yɯ ja'i im ma tengu na dí xi ahɯ, pε nε'a Oja im ma tengu na, nε gue'a mán t'o't'i bɯ ja rán t'εdi Oja a. ⁹ Nguetho nu'a rán t'εdi Oja bi 'yo't'a ra Moisés: "Pε nu'bɯ n'da ra mbəndəni i pɯ, hingui sä da thurpa rá nde, n'damhma da zä da za ɯ yɯ xi'yømpøhø i jabɯ," bi 'yεna. Pε ha gam bεmhɯ hønt'u yən dən

in nu Oja. ¹⁰ Ha hin dí p̄ahmbu ngue neju da t'ørcahu a i hmangua, nguetho n'da ran t'uti a, man t'o't'i nangueju. Ne tengu'bu dadim p̄ehmbu bu ja ra häi, ngutho u yu duju ne'u yu mbeju, ne xun ho 'bu da beni da dah yun zäbi nangue yu 'befi øt'e. ¹¹ Ne nugä'be tengu'bu ya dá tu'be ra hmudä bu gui 'buhmbu nangue ra te. Pe xiya ha guim b̄emhbu hingui ho 'bu xcá xoc'be ngue ga si'be. Nu'a nam bøn'a dí xi ah, tengu'bu ya xquí jurca'be. ¹² Pe nu'u mi'da yu xänbate i hani 'be'a guidí unhd, ne man'da i ja man t'edi'be xcá ham'be 'bu xcá nde'be. Pe hinga gue'a dí hongä'be ngue'a ga ta'be. Xun ngu u gätho dadin 'yepa'be, nguetho dí su'ahu hin xquí hyamhbu a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹³ Pe gui p̄ahmbu 'be'a i øt'u to'o dim pepu ja yu nija ma mijudíohe, hont'a i tim bu ja ra nija i si, ne gue'a nam pep u yun t'unni din t'un'na Oja bu. ¹⁴ Ne nguthogähe ya, ngue'a dim mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, bi zän ra Hmu ngue gue'a dám pepähe a rám hma. ¹⁵ Pe hin dí øt'u yun t'edi gä bin 'daqui. Ne hinga gue'a nam bøn'a dá ot'ahu a, ngue gui 'daju man zäbigä. Pe man'da xun ho 'bu ga tugä, xinda gue'bu 'bo'o da 'uingu, ne ndetho dí 'uega man johya. ¹⁶ Pe nu'bu hont'a ga øt'ä ngue ga mangä rám hman ra Cristo, pe hin dí guah man johyagä a 'bu, nguetho gue'a ín 'dac ma 'befi a. Nguetho jats'edi tho gam mangä a ram hma. ¹⁷ Pe nu'bu mpähä thoho dí øt'ä rá 'befi ma Hmu, ne i ja 'be'a dí tahä. Pe nu'bu dats'edi tho ga øt'e ts'atho, pe guemhma 'yo ma güenda ga juadi. ¹⁸ Pe 'be'a nin jurca 'bu mpähä thoho dim man rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pe man'da dí tah ran johya 'bu nte dí tacä ra hme. Janangue'a man'da xun ho 'bu nte ga tahä, madague'bu i ja man t'edi ngue xcá tahä nangue'a ma 'befi. ¹⁹ Ne madague'bu hingan ts'anni ngue dan 'yehögä, ne njo'o n'da ra ja'i ngue'a ma hmu, pe dí cohi tengu'bu drä 'yehögä u gätho yu ja'i, nguempu da zä ga zedi da din ra 'yu xun ho u mi'da xun ngu. ²⁰ Janangue'a nu'bu dí 'buhmbe ma mijudíohe, ngue i øt' yun t'edi bi xi Oja yu judío, necä dí øt'ä u, madague'bu hin di mandagä u. Janangue'a da zä ga zerpa yu mbui da 'yec'yei ra Cristo. ²¹ Pe nu'bu dí 'buhmbe u hingui pah yun t'edi bi xi Oja yu

judío, necä hin dí øt'ä u. Janangue'a da zä bu ga zedi da 'yec'yei ra Cristo. Pe hingui nde da ma ngue dí sotho u yun t'edi Oja, nguetho dí tendä a im man ra Cristo. ²² Ne nu'bu dí 'buhmbe u xun güent'i thoho yu t'ec'yei, pe necä dí øt'ä tengu'bu xun güent'i thogui, janangue'a i sä bu dí zedi da 'yec'yei ra Cristo. Ne gue'a dí øt'ä, ngue 'da'iguje n'da ngu n'da yu ja'i, ne dí honi xun ho 'bepu dí 'yec'yei yu ja'i. ²³ Guehna gätho dí øt'ä na, janangue'a da zä ga comhbu rán japi ra Cristo hont'a go to'o ní ja'i da hyan'a ran ho ma'da'yo. ²⁴ Pe guin nuhu yun t'uti nangue'u i tih, madague'bu i tih, pe n'datho a i tah ran t'unni. Pe dami tihmbu ya nguempu da zä gui tahmbu. ²⁵ Ne tengu thoho yun 'yeni ua ja ra ximhäi, emme din jamansuse, ne hingui nde da 'yot'a di heni. Pe hont'a dim 'bedi i ta u. Pe nu'bu in jahu ga øthu, ga tahmbu a da hyät'i mazai. ²⁶ Ne nugä tengu'bu dí øt' ra 'dihi, dí hax ra 'yu i uenthu bu hapu i ja ran tahä. Ne tengu'bu 'bo'o dadin tun'be, pe hinga ha sätho dí p̄acpi, pe dí pa'di hapu dí täpi xun ho. ²⁷ Pe dí sam zeh ma ngoc'yei, din ndepe da 'yot'a dí xifi, n'damhma hin go ga 'becä a 'be'a dí xi'u mi'da ngue da dahä.

10

Ma hecpi yu 'yec'yei nangue yu hmite

¹ Ne gue'a din nde ah gui p̄ahmbu a, ma zi cu ah, ngue 'be'a bi 'yot' mam bombøtahe maya'bu, gätho mi cot ra güi bu ní mba u, ne bi zits'i. Ne gätho bi 'daxpu 'danguadi ra thengdejä. ² Ne gätho bin yam bu ja ran unbi 'bu mi den ra Moisés, tengu'bu ya yu yante a. Ne janangue'a i t'embu tengu'bu bin xixya nangue'a ra dejä bu bi thogui ne ra güi. ³ Ne gätho 'da'an zitho ra maná ngue ra hme bi un Oja hapu ní mba. ⁴ Ne gätho bi zi ra dehe bi bøm bu ja ra do, tengu'bu bi zip rán zaqui a ra Cristo, ne tengu'bu ya bin 'yohu ra Cristo bu ní mba u. ⁵ Ne madague'bu bi t'ørpe gätho u, pe emme xun ngu u him bi numanho Oja a bi 'yot'e. Ne hønbu go hapu bin c'uaxt' yu do'yo bu ja yu dapo bi thogui. ⁶ Ne gue'a urcahu a, janangue'a hin gan ndehu ga øthu yu ts'oqui, tengu mi øt'u 'bu mi 'yo bu ja ra dapo. ⁷ Janangue'a o gui thandehu yu hyäte oja, tengu mi øt'i

'da ꞥ, tengu mán t'o't'i, ngue bin sihme ꞥ ne bim mihni, bi ndants'i bin ne 'bꞥ mi dꞥnde ra pꞥte xí 'yꞥzhe. ⁸ Janangue'a hin ga øthꞥ ran 'yomt'ɛni tengu mi øt'i 'da, ne n'dapa thoho án du 'däte ma hyu mahuꞥhi njꞥ'i. ⁹ Pꞥ hingui sä ga sähꞥ ra Hmu nangue ma ts'oquihꞥ, tengu mi øt'i 'da, ne xꞥn ngu bi du, bi za yꞥ c'ɛyꞥ. ¹⁰ Janangue'a hin ga säman'uhꞥ nangue Ojꞥ, tengu bi 'yøt'ꞥ 'da, ne gue'a bí mbenh Ojꞥ n'da ram 'behni mahɛts'i ngue'a bi hyo ꞥ. ¹¹ Ne gue'a bin ja a tengu'bꞥ ya n'da ran t'uti ngue i suju dan jahꞥ bꞥ. Ne gue'a xmán t'o't'i 'be'a dám 'bꞥhmbꞥ yꞥ pa i jabꞥ ya ngue rán zegui. ¹² Janangue'a nu'bꞥ dí m bꞥmhꞥ tengu bi 'yøt'ꞥ, pꞥ hingui sä ga ɛmhꞥ, nangue ra ts'edi bi 'dajꞥ Ojꞥ hin'yꞥ 'be'a ga suhꞥ. Pꞥ i jatho ɛmmꞥ dam fäsehꞥ, ngue hin ga tꞥnjꞥ bꞥ ja yꞥ ts'oqui. ¹³ Pꞥ nu'bꞥ i ts'ac ma mbꞥihꞥ ga øthꞥ yꞥ ts'oqui, tengu'bꞥ i ts'ap yꞥ mbꞥi gátho mi'da yꞥ jꞥ'i. Pꞥ dí pꞥhmbꞥ di zerca ma mbꞥihꞥ Ojꞥ ga tꞥfꞥ ran ts'äte. Pꞥ nu'bꞥ ɛna da sijꞥ mi'da xꞥn hɛi ngue hin da zä ga tꞥfꞥ, hin di jajꞥ Ojꞥ gan nuhꞥ ꞥ. Ne i urcahꞥ 'berꞥ dá tꞥfꞥ ꞥ dín nuhꞥ. ¹⁴ Ne nuya, ma zi cu ahꞥ, ne xingui ts'ꞥ guim bꞥmhꞥ gui thꞥndehꞥ yꞥ hyäte ojꞥ. ¹⁵ Ne guehna dá xi'ahꞥ na ya, nguetho i ja nin 'yomfɛnihꞥ, ne sä gui pꞥsehꞥ 'be'a nam bøn'a dá xi ahꞥ. ¹⁶ Ne zꞥi dí äfꞥ Ojꞥ rán jꞥpi 'bꞥ dí sihꞥ ran ts'ihmꞥ bi zán'na ra Cristo bꞥ ja ram pꞥti. Ne nu'bꞥ dí sihꞥ rán gui ra uva, ha hin dí m bꞥmhꞥ ngue dí comhbꞥ rá ji ra Cristo ngue bi hogahꞥ. Ne'bꞥ dí xꞥmhꞥ ra hmꞥ ne dí sihꞥ a, ha hin dí m bꞥmhꞥ ngue dí comhbꞥ rá jꞥ'i ra Cristo ngue bi ꞥnba 'bꞥ mi hogahꞥ. ¹⁷ Madague'bꞥ ɛmmꞥ xꞥn nguju ngue dá sihꞥ ꞥ, pꞥ n'dat'a ra hmꞥ, ne gue'a ní 'yørcahꞥ n'datho ma jꞥ'i dí comhbꞥ a ra Cristo. ¹⁸ Ne tengu bi 'yøt' ma mi'israelhe, gä bi zi yꞥn t'unni mí pa nt'unni Ojꞥ, ne gue'a í gomhma rá te Ojꞥ a. ¹⁹ Janangue'a hin nin sähꞥ gui comhbꞥ a i si ꞥ pa m'bøspe yꞥ hmite, madague'bꞥ hingui ndꞥxqui ꞥ yꞥ ngø i pa m'bøspe ꞥ, ne hin'yꞥ yꞥ ts'edi ꞥ yꞥ hmite. ²⁰ Pꞥgue dí xi ahꞥ, nu'ꞥ 'da ngue hingui pꞥ Ojꞥ, i pøspa yꞥ hmite, pꞥgue yꞥ zꞥthu i hꞥni. Janangue'a hin dín nde'ahꞥ gui com'ma gui sihꞥ ꞥ yꞥ 'bøts'e, n'damhma hin gui comhbꞥ rá 'befi yꞥ zꞥthu. ²¹ Hingui sä ga

thꞥcpahꞥ rá tasa ra Cristo 'bꞥ dí thꞥcpahꞥ rá tasa yꞥ zꞥthu. Ne hingui sä ga comhbꞥ rá ngøc'yɛi ra Cristo 'bꞥ dí comhbꞥ yꞥ 'bøts'e yꞥ zꞥthu. ²² Uague guim bꞥmhꞥ go gui muthꞥ a Ojꞥ. Ha man'da i ja ni ts'edihꞥ xinda gue Ojꞥ.

I sä 'be'a da 'yøt' yꞥ 'yɛc'yɛi, pꞥ da bꞥn ran huɛcate

²³ Majuꞥni a ram hma ngue da zä ga øthꞥ 'be'a go dín numanhohꞥ. Pꞥ nu'bꞥ ga øthꞥ 'be'a gä i ja, hinga gä xꞥn ho bꞥ dán gohi. Majuꞥni da zä da 'yøt'e hønt'a go numanho n'da ra jꞥ'i, pꞥ hinga gátho nan te rá 'befi Ojꞥ ꞥ. ²⁴ Pꞥ i jatho ga huanhdꞥ nda'a man'da xꞥn ho, ngue da zä ga fäxhꞥ ꞥ mi'da, ne hin nangue man hosehꞥ. ²⁵ Pꞥ dami sihꞥ 'be'a gátho i 'bä bꞥ ja ra täi, ne hingui jatho gui 'yänhdꞥ 'be'a di ja a ra ngø 'bꞥ m'bøts'e o hin'na. ²⁶ Nguetho gátho rá mbeti Ojꞥ ꞥ gátho i ja ua ja ra häi, ne ra ngø, ne'a ra ximhäi bꞥya. ²⁷ Ne nu'bꞥ 'bo'o da zix'ahꞥ na ts'ihmꞥ bꞥ ja yꞥ ngu ꞥ hing yꞥ 'yɛc'yɛi, ne nu'bꞥ guín nde gui mbähä, dami sahꞥ 'be'a gátho di 'da'ahꞥ, ne hin te gui 'yänhdꞥ, ne o guim bꞥmhꞥ ngue di hꞥc'ahꞥ Ojꞥ ngue gui sihꞥ. ²⁸ Pꞥ nu'bꞥ n'da ngue da xi'ahꞥ: “Nuna ra ngø bi mba m'bøspe yꞥ hmite,” da t'ɛn'ahꞥ, pꞥ o gui sihꞥ bꞥya, janangue'a hin gui ꞥnbahꞥ rá mbꞥi a to bi xi'ahꞥ, nguetho im bꞥni hingui nde Ojꞥ gui sihꞥ a. ²⁹ Nguetho i jatho gui jamansup rá mbꞥi ni mijꞥ'iui, madague'bꞥ gui pꞥdi ngue xꞥn ho a ra ngø. Pꞥ masque 'bꞥ'i 'da ahꞥ guín nde gui 'yängahꞥ: “Hanja ngue ga ɛt' man ts'ihmꞥhꞥ 'bꞥ 'bo'o hingui numanho a, pꞥ tengu'bꞥ hin'yꞥ ma ts'edihꞥ 'bꞥ. ³⁰ Ne nu'bꞥ dadí unhde ra jamadi Ojꞥ nangue man ts'ihmꞥ dí sihe, hanja ngue sä di c'ꞥman'ujꞥ ꞥ 'da,” gue'bꞥ 'bo'o da 'yängui. ³¹ Pꞥ dí xi'ahꞥ, dami jamansuhꞥ a guí øthꞥ, uague ran ts'ihmꞥ guí sihꞥ, o 'be'a gátho guí øthꞥ, pꞥ hønt'a dí t'ɛspa Ojꞥ gui 'yøthꞥ. ³² Ne ɛmmꞥ ga jamansuhꞥ 'be'a dí øthꞥ ngue njon ga jafꞥ da dꞥngui, xinga n'da ra judío, xinga gue'ꞥ hing yꞥ judío, ne xinga gue'ꞥ ma mi'yɛc'yɛihꞥ. ³³ Nguthogä ya, ɛmmꞥ dí honi ngue ga øt'ä 'be'a gátho da numanho mi'da yꞥ jꞥ'i xꞥn ngu, ne hin dí honi 'be'a dín numanhosɛgä. Pꞥgue dí honi nangue

mi'da, nguep_u da zä da dñ ra tema'da'yo u
gä mi'da x_un ngu.

11

¹ P_e dí xi'ah_u gui t_enhd_u a dí øt'ä, nguetho
dí øt'ä a i øt'a ra Cristo dí t_endä.

'Be'a da 'yøt' y_u xisu b_u ja ram peti

² P_e x_un ho gui øth_u ngue'a guím
b_enthoh_u 'be'a gätho dá xi'ah_u, ngue bi
b_engä Oj_a ga xi ah_u. ³ P_e dín nde ah_u gui
p_ahmb_u, ngue nu ra Cristo, go rá hmu n'da
ngu n'da ran 'yoh_u, n_e nu y_u xisu, tengu'b_u
y_u hmu u y_u ndø. N_e dín jah_u b_u nangu
Oj_a. N_e in jab_u a ra Cristo, rá Hmu a Oj_a
a. ⁴ P_e nu'b_u n'da ran 'yoh_u i y_aui Oj_a b_u
i ja ram peti, o gue im man ram hma, p_e
hingui sä da hyu'ts' rá f_ui, tengu'b_u hin'y_u
rá ts'edi. ⁵ P_e nu'b_u n'da ra xisu i y_aui Oj_a
b_u ja ram peti, o gue im man ram hma, i
jatho da gomp' rá y_a, ngue hin da mispa a
rá ndø, n_e hin da 'yøt'e tengu'b_u nt'axi rá y_a.
⁶ P_e nu'b_u n'da ra xisu hingui nde da gomp'
rá y_a, man'da x_un ho 'b_u da 'y_ax rá y_a 'b_u. P_e
nu'b_u guím b_emhb_u ra 'y_asä 'b_u nt'axi n'da
ra xisu, o gue'b_u tengu'b_u hin'y_u y_u xt_a, p_e
man'da x_un ho 'b_u xt_an gomp' rá y_a. ⁷ P_e nu
n'da ran 'yoh_u hingui sä da hyu'ts' rá f_ui b_u
ja ram peti, nguetho i udi i ja rá ts'edi x_un
ho, tengu'b_u gues_e Oj_a i 'b_up_u. P_e nu n'da ra
xisu i udi man'da ja rá ts'edi n'da ran 'yoh_u.
⁸ Nguetho mb_udi bi 'yøt' Oj_a a ran 'yoh_u, n_e
m'b_ejua b_uya bi th_acpa n'da rá do'yo'bøts'e
a ran 'yoh_u, n_e gue'a í t'øt' ra xisu a b_uya.
⁹ Nu ran 'yoh_u hin í t'øt'e ngue da mb_ax'a ra
xisu, p_e í t'øt'a ra xisu ngue da mb_ax'a ran
'yoh_u. ¹⁰ N_e ε gue'a dím mangä a, ngue nu
y_u xisu i jatho da gomp' y_u y_a, janangue'a
da 'yudi ja y_u ts'edi y_u ndø. N_e gue'a dín
numanho y_um 'b_ehni Oj_a mah_ets'i a b_uya.
¹¹ P_e nu b_u ja rá 'b_efi ra Cristo, hin da
bømanho 'b_u hønt' u y_un 'yoh_u dim p_ep_u, xín
da bømanho 'b_u hønt' u y_u xisu, p_egue gätho
'da däm fäxtah_u u. ¹² Nguetho majua_uni nu'a
ra xisu nt'øt'e nangue rá do'yo'bøts'e a ran
'yoh_u, p_e guexta'a majua_uni ím 'b_u a n'da ran
'yoh_u nangue rá mbe. N_e gätho bi zän Oj_a
din jab_u. ¹³ P_e dami b_ens_eh_u 'be'a man'da
x_un ho gui 'yøth_u, nangue n'da ra xisu 'b_u
in y_aui Oj_a, 'b_u hingan jo'mi rá y_a. Ha gui
εmh_u b_u x_un ho i øt'e uague hin'na. ¹⁴ N_e dí

p_ahmb_u 'y_asä 'b_u xt_a mba rá y_a n'da ran
'yoh_u. ¹⁵ N_e ngutho n'da ra xisu, gue'a ní
n_ecmanho a rá xt_a 'b_u x_u mba. N_e gue'a í
ts'änba n'da ra xisu a, ngue'a xt_a mba y_u
xt_a, tengu'b_u ya rán jo'maya a. ¹⁶ P_e nu'b_u
'bo'o in nde dán junt'a 'b_e'a dí xi ah_u, p_e
hingui sä dán junth_u a. N_e i jatho ga xifi
ngue ngutho i t'ørp_u ja mi'da y_um peti y_u
'y_ec'y_ei.

Da hnumansu ran ts'ihm_e bi zän ra Hmu

¹⁷ P_e nu'a man'da ga xi ah_u ya, hingui
sä ga εn'ah_u x_un ho gui øth_u. Nguetho
hingui sä di zet'a ni mb_uih_u a gui øth_u
b_u ja nim petih_u, p_e man'da di ts'on'nah_u.
¹⁸ Nguetho i siqui 'b_e'a gui øth_u 'b_u guídím
petih_u, guídín junth_u n'da ngu n'da ah_u. N_e
dí εc'y_ei ngue majua_uni a i siqui. ¹⁹ Masque
guím b_emhb_u jatho gan hej_u. P_e guerp_u bi
f_adi nda'a majua_uni y_u 'y_ec'y_ei. ²⁰ Nguetho
nu b_u ja nim petih_u gui sihm_eh_u, p_e him
majua_uni gue'a ran t'øt'e bi xic ma Hmu
gui øth_u. ²¹ P_e nu'b_u ra ora gui sihm_eh_u,
εmme guídín u_emhb_u nin ts'ihm_eh_u n'da
ngu n'da ah_u. Nu' u 'da xínga n'damh_e gá
unhd_u, n_e nu'ah_u b_uya gue'b_u go εmme gán
niyah_u. ²² Ha hin'y_u ni ngumhb_u ngue gan
sihm_eh_u b_u. Nguetho guídí ts'onbah_u rá
'b_efi Oj_a, n_e guídí 'y_asäbah_u u ni cuh_u nte gá
unhd_u. 'Be'a gui εna ga xi ah_u. Ha gui εna
ga εn'ah_u x_un ho a gui øth_u. P_e hin'na.

*Nangue 'be'a nam bøn a ran ts'ihm_e bi zän
ra Hmu*

²³ Janangue'a dín nde ga xi ah_u mahø'n'a
ya 'b_e'a nam bøn a ran ts'ihm_e bi zän ra
Hmu. N_e tengu tho ho bi xängä ra Hmu,
n_e ngutho dí xi ah_u. Ngue n'dat'a ra xui
bi mba ma dä ra Hmu Jesús, n_e bi hy_ac
ra hme, ²⁴ bi 'y_ap ra jamadi Oj_a n_e bi x_em
b_uya. N_e bi 'y_ena: "Dami sih_u na, nuna
ma ngøc'y_eigä na, ngue din unbi nangue
ah_u. N_e gui thoqui gui 'yøth_u na, n'damh_u
guim b_eñj_u." ²⁵ Nu'b_u mi jua a bi zi a ra hme,
bi d_ec a ra tasa b_uya, ngue mi po ra gui'uva,
n_e bi 'y_ena: "Nuna nam bøn_i ngue ya di
hoc'ah_u x_un ho ra 'da'yo'yu da 'yøt'ah_u Oj_a
nangue ma jigä. N_e n'dand_i ngu n'dand_i
gui sih_u, guim b_eñj_u dá tugä nangue ah_u,"
bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁶ Janangue'a n'dand_i
ngu n'dand_i ga sih_u ra hme n_e ra gui'uva,

dí uhmbu rán däte ra Hmu gue'bu go bá pengua mahøn'a.

'Bepu dá fɛn ran ts'ihme bi zän ra Hmu

²⁷ Pɛ nu'a to'o hin din 'yomfɛni, nɛ sä i si a ra hme nɛ ra gui'uva, ya i ja rá ts'oqui, nguetho hingui numansup rán däte a ra Hmu bi du. ²⁸ Janangue'a i jatho m'bet'o da bɛsɛ n'da 'bɛ'a i ja mbo rá mbui, nɛ nubuya da zä da zi ra hme nɛ'a ra gui'uva. ²⁹ Nguetho nu'bu i si a ra hme nɛ i si rán gui ra uva, nɛ hingui bɛni 'bɛ'a ín unba ra Hmu 'bu mi du, nɛ hont'a ran unbi da nu a. ³⁰ Nɛ gue a gui ɔthu a, janangue'a xun ngu xun u ahɛ nɛ xun güent'i ahɛ, nɛ ya xca tuhɛ 'da ahɛ. ³¹ Pɛ nu'bu m'bet'o dadí juanbazehɛ ma mbuihɛ, hin da zɛgbahɛ ra Hmu 'bu. ³² Pɛ nu'bu hin dadí juanbazehɛ ma mbuihɛ, guemhma da 'yɔrcahɛ ram fɛi 'bu. Pɛ man'da xun ho 'bu da mbɛgbahɛ ra Hmu ya, n'damhma hinga 'darpɛ gan nuhɛ ran unbi ra ximhäi. ³³ Janangue'a ma zi cu ahɛ, nu'bu guidim petihɛ, ngue gui sihɛ ra hme nɛ ra gui'uva, nde'bu hin gan uɛnsɛhɛ, pɛ gui tɔmhbu din 'da ahɛ n'da ngu n'da ahɛ. ³⁴ Nɛ nu'bu 'bo'o i tumanthuhu, hin da bɛni din sihme bu ja ram peti, pɛ jatho 'bɛ din sihme bu ja rá ngu, n'damhma hin da mbɛp ahɛ Oja nangue'a nim peti gui ɔthu. Nɛ nu'a 'bɛ'a gätho man'da gui ɔthu, ga hoc'ahɛ 'bu dá mba bu.

12

'Dahma 'dan'yo yú ts'edi bi un rá Hogandahi Oja

¹ Nɛ nuya ma zi cu ahɛ, dín nde ahɛ gui pɛhmbu 'bɛ'a nam bøn a ra ts'edi di 'dajɛ rá Hogandahi Oja nangue ga ɔrpahɛ rá 'bɛfi 'dahma 'dan'yo. ² Gui pɛhmbu 'bɛ'a gá 'yɔthu 'bu him maní 'yɛc'yɛihɛ, nɛ gá hya 'dahɛ yɛ hyäte oja, nɛ hingui ya u. ³ Janangue'a dín nde ahɛ gui pɛhmbu a majuaní ya. Nu'bu gui ɔhmbu 'bo'o i ya nangue rá Hogandahi Oja, da 'yɛmbi rá Hmu a ra Jesús 'bu i ya. Pɛ nu'bu i san'a ra Jesús 'bu i ya, him majuaní in 'youi rá Hogandahi Oja a. ⁴ Nɛ 'dahma 'dan'yo yɛ 'bɛfi da zä da hyan'a n'da ngu n'da yɛ 'yɛc'yɛi, pɛ n'dat'a rá ts'edi rá Hogandahi Oja ngue di unni. ⁵ Nɛ 'dahma 'dan'yo 'bepu ní 'yɔrpa rá 'bɛfi Oja n'da ngu n'da, pɛ n'dat'a ra

Hmu dí ɔrpahɛ rá 'bɛfi. ⁶ Nɛ gätho bi ts'änbi 'bɛ'a da mbɛfi n'da ngu n'da yɛ 'yɛc'yɛi, pɛ n'dat'a Oja di bɛnbi 'bɛ'a da 'yɔt'e. ⁷ Nɛ nu Oja bi 'dajɛ ra ts'edi, janangue'a gätho dí uhmbu ngue dín 'yohɛ rá Hogandahi Oja. Nɛ gue'a bi 'yɔrcahɛ Oja a, n'damhma da zä 'da däm fäxtahɛ. ⁸ Nu'bu 'da bin t'un ra ts'edi da man'a rá hogan'yomfɛni Oja ngue him mám fadi, pɛ nangue rá Hogandahi Oja di bɛnbi da ma. Nɛ nu mi'da bin t'un ra ts'edi da ma xun ho 'bɛ'a nam bøn'a rá m hman Oja. Nɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja bi unni gätho yú 'bɛfi 'dahma 'dan'yo. ⁹ Nɛ nu mi'da bin t'un ra ts'edi da badi dín t'un'na i äp'a Oja. Nɛ nu'bu 'da bin t'un ra ts'edi da xox yɛ hyɛnni, nɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja di unni. ¹⁰ Nɛ nu'bu 'da bin t'un ra ts'edi ngue da 'yɔt' yun t'ɔt'e mixte ngue hingui sä da 'yɔt'a n'da ra ja'i. Nɛ nu'bu 'da bin t'un ra ts'edi da ma 'bɛ'a din ja. Nɛ nu'bu 'da bin t'un ra ts'edi da badi nda'a ním hma bi bɛnba rá Hogandahi Oja, nɛ nda'a bi bɛnba ra zithu. Nɛ nu'bu 'da buya bin t'un ra ts'edi din ya man'da ra nde ngue hingam fadi 'bɛ'a nam bøn'i. Nɛ nu'bu 'da buya da ma 'bɛ'a nam bøn'a bi man a. ¹¹ Pɛ gätho ya i ɔzɛhɛ rá Hogandahi Oja, nɛ di darpi n'da ngu n'da 'bɛ'a da ndesɛ Oja da 'yɔt'e.

Gätho n'danjɛ'i tho dí comhbɛ

¹² Nɛ tengu n'da ra ja'i ɛmme xun ngu ní hut rá ja'i, pɛ n'danjɛ'i tho i cohi. Nɛ in jabu ra Cristo nangueju. ¹³ Nɛ dá gue'bu dyɛ judiohɛ o dyɛ griegohɛ, o dá gue'bu dyú 'yɛhɛhɛ o hin'na, pɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja dá hɛmhbu bu ja ma mbuihɛ, tengu'bu 'darbu í nɛx ra dehe dá sihu. Nɛ gue'a í 'yɔrcahɛ ngue n'danjɛ'i tho dín jahɛ. ¹⁴ Pɛ nu rá ja'i n'da, hinga n'datho ní huti, pɛ ɛmme xun ngu i ja yá thuhu, ngue i juadi xun ho n'da ra ja'i. ¹⁵ Pɛ nu'bu n'da ra gua da 'yɛnsɛ ngue hinga gue'a ra 'yɛ: "Janangue'a hin te dí pɛcä 'bu," ɛna. Pɛ hingui sä ngubu da bɛni, nguetho rá gua ra ja'i a. ¹⁶ Nɛ nu'bu n'da ra zagu da bɛni: "Hin te dí pɛcä," nguetho im bɛni hinga gue'a ra dä a. Pɛ hingui sä ngubu da bɛni, nguetho rá zagu ra ja'i a. Nɛ hingui sä da bɛni ngue hing rá ngø ra ja'i a. ¹⁷ Nguetho nu'bu gätho xtín ja'i a rá dä n'da, 'bɛ'a dí 'yøhnahya 'bu. Xi'bu gä xtín zagu rá ja'i n'da, nɛ hin'yɛ rá xiyu,

'be'a xtán zä xtám bähä tengu rá xiyu. ¹⁸ Pε nu Oja bi zänni 'be'a gätho i ja rá ja'i n'da, nε n'da ngu n'da bi un rá ts'edi ngue da zä da 'yøt'e 'be'a gätho in ndepe da 'yøt'e. ¹⁹ Pε nu 'bη n'daxεqui tho, ha dán zä din ja tengu ra ja'i. ²⁰ Pε in jabη n'da ra ja'i, εmme xηn ngu yη xεqui i ja, guerpη nan ho a n'da ra ja'i. ²¹ Pε nu rá dā n'da hingui sä da 'yεmp a rá 'yε, ngue nte ní mbäts'i, xinga gue'a rá yä hingui sä da 'yεmp η yá gua nte ní mbäts'i. ²² Pε hingui sä ngubη da ma, nguetho n'da ngu n'da yη xεqui gätho i ja yá 'befi. Pε nu yá xεqui ma ja'ihη ngue dí εmfη nte i pεfi, pε man'da εmme di muui η. ²³ Nε nu 'da yη xεqui dí εmfη di 'bedi, pε man'da ga hojη n'damhma xtán ho. Nε nu yη xεqui dí εmfη hingui sä da hnu, pε man'da dí jamansuhη n'damhma hin da ts'ani. ²⁴ Pε nu 'be'a di necmanho nangue ma ja'ihη, ya hin'yη 'be'a man'da ga jafη. Pε Oja bi hoqui gätho ma ja'ihη, nε bi japi ngue man'da bi muui a dí εmfη hingui ho. Janangue'a hin da t'εmp a n'da xεqui nte di muui. ²⁵ Janangue'a hin da zä din hec yη 'yεc'yεi, tengu'bη yá xεqui ma ja'ihη, pε 'da xtín jamansu n'da ngu n'da. ²⁶ Janangue'a nu'bη n'daxεqui ma ja'ihη xηn η, ya 'da nan η tho gätho ma ja'ihη baya. O nu'bη n'da ra xεqui ngue hin hapη i sä, ya di johya gätho ma ja'ihη baya. ²⁷ Pε guim bεmhβη nangue nim petihη, nε gue'a rá ja'i ra Cristo a, nε n'da ngu n'da ahη tengu'bη n'da a n'daxεqui ahη rá ja'i ra Cristo. ²⁸ Nε ngubη bi zän Oja nangue ram peti dí øthη, ngue 'be'a ní 'befi dí øthη n'da ngu n'dajη. Nε nu'η yá 'bäihη ra Cristo man'da bi ts'anbi da hnumansu η. Nε nu yá pøngahyā Oja, nε'η bi ts'anbi da hnumansu η, pε hinga 'da'igu. Nε ná hyu baya yη xänbate nangue rām hman Oja, nε bi ts'anbi nε'η da hnumansu η, pε hinga 'da'iguhη η mi'da. Nε'η mi'da i øt' yan t'øt'e mixte, nε'η mi'da i øthe yη hyenni, pε nε'η mi'da to'o i fäx yá mi'yεc'yεihη nangue ran huεcate ørpe, nε'η mi'da yη ngurbι di manda ram peti, nε'η to'o 'dahma 'dan'yo bη na yä ngue yη nde hingam faði, gätho bi ts'anba yá 'befi n'da ngu n'da. ²⁹ Pε ha gätho ahη ni 'bäihη ra Cristo 'bη, uague yá pøngahyā ahη Oja 'bη, uague guí εmhβη gätho gan xänbatehη, uague gätho guí 'yøthη yan t'øt'e mixte 'bη.

³⁰ Ha gätho i ja ni ts'edihη ngue gui xoxhη yη hyenni, uague gä 'dahma 'dan'yo yη nde guí yähη, ha gätho guí paði guim mamhβη 'be'a nam bøn'η yη nde xηn hεi. Nε majuāni dí xi ahη ngue hin'na. ³¹ Pε dami hyomhβη Oja ngue di 'da ahη ra ts'edi nda'a man'da dí fäx ni mijā'ihη. Pε nuya ga ut'ahη man'da ra 'befi 'be'a ctí fäx ni mijā'ihη pε xinda gue mi'da.

13

Nangue'a ran huεcate

¹ Pε nu'bη gä xcán yähη yá nde yη ja'i, o tengu bη na yä η yám 'behni Oja mahεts'i, pε nu'bη hin'yη man huεcatehη, hin te ní mba tho 'be'a dí øthη 'bη, tengu tho ho n'da ra dambu o gue'η yη xit'εgui zyntho nε ndetho εmme xηn hεi. ² Nε madague'bη i ja ma ts'edihη gam mamhβη ram hma ngue dí m pøngahyāhη nangue Oja, pε nu'bη hin dadí huεjη to dí xihmbη ram hma, nte ní mba tho. O nu'bη xcá paħmbη 'be'a gätho an t'āgui nangue Oja, o gue'bη xcá paħmbη 'be'a gätho man'da xηn hεi, o nu'bη ga paħmbη da t'ørcahη a dí äfη Oja, nε'η yη t'øhø da zä da 'uegue, pε nu'bη hin'yη man huεcatehη, hin te dadí muhη 'bη. ³ O nu'bη xcá unhdη yη hyoya 'be'a gätho dí peshη, pε nu'bη hin dá bεmhβη a ran huεcate, ya nte dá taħmbη bη na nu Oja 'bη. Nε ma xinda gue'bη gätho ma ja'ihη xcá umhβη ngue xtín zø, pε nu'bη him bin ja man huεcatehη, ya nte dá taħmbη baya nangue rán japi Oja. ⁴ Pε nu'a ran huεcate nam bøni, ra yembai, nε hin din xømbai, nε hin din seya, nε xín ná yat'a ngue ja rá ts'edi, xingui honi da t'εspa zehε. ⁵ Nε nu ran huεcate nam bøni, pespa rá sä rá mijā'iui, nε hingui honi nangue rán hose pe i honba ran ho rá mijā'iui. Nε hingui sāman'η, nε hingui ørpa ra güenda ran ts'o bi t'ørpe 'bη majuāni ja rán huεcate. ⁶ Nε nu'η di huεc yá mijā'ihη, hin di johya 'bη 'bo'o in nu i øt' ra ts'oqui, pε εmme di johya 'bη 'bo'o in nu i ten'na ra 'yu majuāni. ⁷ Nε nu'a i ja rán huεcate, hingui sumanhεi di huεc'a n'da, madague'bη i ørpa ran ts'o. Nε hinjam'bη εc'yεi 'bη t'εmbi øt' ran ts'o a to di huεqui. Pε nu'bη i paði bi 'yøt' ran ts'o, i tø'mi din 'yomfēni. Nε hinjam'bη ε'ts'a ní 'yøt' ran huεcate. ⁸ Pε nu'η 'da gä dí øthη

ya, da zøni da zε'u. Nguetho da zøn ra pa ngue njom mam pøngahya nangue Oja, ne njom mam ma nangue mi'da yu nde 'dahma 'dan'yo ngue hingam fadi. Ne nu'u to'o i ja yu ts'edi da ma 'be'a gätho xun hei da fadi nangue Oja, pe him ma man'u, 'bu ya gätho ga pähmbu xun ho. ⁹ Pe nuya nu to'o bin t'unni da man'a xun hei, pe hinga gätho i paði xun ho nangue Oja. Ne'u to bin t'unni dim pøngahya, pe hinga gä im ma. ¹⁰ Ne nu'a dí øthu ya ngue dí 'buhmbu yu pøngahya, pe ya him ma homhbu 'bu dá pähmbu xun ho, nguetho hinga gätho im man'u. ¹¹ Ne tengu'bu män t'uhnih, dá yähu tengu bu na ya yu t'uhni, ne ngubu dám bëmhb, tengu bu nam bæn yu t'uhni. Ne nu'bu män dan'yohuh buya, ya dá bëmhb ngue ga sohmbu 'be'a gätho mí øthu 'bu män t'uhnih. ¹² Ne gue'a dí øthu yu pa i jabu a ya, ne hingui sä gan nuhu 'be'a di ja Oja. Tengu tho ho 'bu dí hëthu n'da ran hyedä hingui di nequi xun ho rá hmi n'da ra ja'i. Pegue da zøni ngue da zä ga pähmbu xun ho 'bu dá nusehu Oja. Nuya hingui sä ga pähmbu xun ho ha in ja, pegue da zøni ga pähmbu xun ho, tengu tho ho Oja i pajü ya. ¹³ Pe hyu i jajü ngue hinjam'bu ga juahmbu. Nu'a n'da, ngue'a ga pähmbu majuani da 'yøt'a ran ho bi man Oja, ne nu'a ná yoho ngue'a ga tømhb a i mam buya, ná hyu buya, ngue a ran huçcate. Ne man'da xun ngu di muui ran huçcate xinda gue'u mi'da i hmangua.

14

Nangue'u 'dahma 'dan'yo bu na ya

¹ Pe man'da ga humbi ga øthu ran huçcate. Ne a man'da di bængahu rá Hogandahi Oja, dam pøngahya ga mamhbu rá m hman Oja. Ne m'bejua ts'u da zä ga øthu mi'da yu 'befi di bængahu rá Hogandahi Oja buya. ² Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde hingam fadi, hønt'a Oja da zä din yaui, ne hinga gue'u yu ja'i i yähu. Nguetho njongui øde 'be'a im ma. Ne masque rá Hogandahi Oja di bænbi, pe nt'agui tho ho. ³ Pe nu'u to'o dim pøngahya nangue ra nde ngue'a mfadi, i xih yu mija'ihu, ne da zä di japi din te yu mbai, ne di zerpa yu mbai, ne emme di un ran johya yu mbai. ⁴ Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde ngue hingam fadi, masque

di zεε rá mbai, pe nu'u to dim pøngahya, gä di zε'u yu mi'yεc'yειhu. ⁵ Ne din ndehmagä gätho ahü gan yähu 'dahma 'dan'yo yu nde. Pe emme man'da din nde ahü gätho gui mamhbu rá m hma Oja nangue ra nde ngue mfadi. Nguetho man'da xun ho a, xinda gue'bu gan yähu mi'da yu nde gue n'dan'yo hinda høn'bu da zä gui mamhbu 'be'a nam bøn'a gä mamhbu, ne gätho din te yu mbai yu 'yεc'yει buya. ⁶ Jannangue'a ma zi cu'ahu, xi'bu hønt'u yu nde hingam fadi gam mangä 'bu dá mbagä bu, 'be'a ním fäts'i ga øt'ahu 'bu. Pe man'da xun ho 'bu ga xän'nahu rá m hman Oja nangue ma ndesehu, ne ga 'da ahü n'da ran 'yomfëni hin gui pähmbu, ne ga xän'nahu 'be'a bi 'yurcä Oja. ⁷ Ne gam bëmhb 'be'a i øt' yum 'bixt'i ne yu 'bida. Nu'u hingui ja yu te pe i ya. Pe nu'bu hingui pømanho a im ma, ya hingam fadi 'be'a ní 'bei a buya, nguetho 'da nan gëtho. ⁸ Ne ngutho n'da ra thuxi bu ja ra sui, da ma xun ho a ra 'bei ngue din tunh yu dofni. Pe nu'bu hin da mba m'bixt'i xun ho, njon da baði 'be'a nam bøni, ne njon din sä da mba ra tuhni. ⁹ Ne ngutho ahü 'bu hin gui yähu n'da ra nde nt'øde xun ho, hague dán zä da fadi 'be'a guím mamhbu. ¹⁰ Ne masque emme xun ngu yu nde i ja ua ja ra ximhäi, ne gätho xun ho 'bu 'bo'o i paði 'be'a nam bøni. ¹¹ Pe nugä, nu'bu hin dí pa a ra nde ní ts'oqui, ya xcá øt'be tengu'bu n'da an 'danni ma hnini'be, ne hingui sä dam pa'be. ¹² Nu'a gui ndehü emme din ja ni ts'edihü nangue rá Hogandahi Oja, pe dami 'yäfu 'be'a ní ts'edi da zä din te yu mbai gätho yu 'yεc'yει gui 'buhmbu. ¹³ Nu'bu n'da ra ja'i din ya man'da ra nde hingam fadi, pe da 'yap rá ts'edi Oja da zä da ma 'be'a nam bøni. ¹⁴ Nu'bu dí ya'be Oja nangue man'da ra nde n'dan'yo, go i ya rá Hogandahi Oja i o ma mbai, pe hin dí thocpa ran 'yomfëni u mi'da 'bupü, ngue 'be'a nam bøn'a dí ma. ¹⁵ 'Be'a xun ho ga øt'e. Pe nde'bu dan ya'be Oja nangue rá Hogandahi, pe i jatho ga japi da ba u mi'da 'bupü ngue 'be'a nam bøni. Ne ngutho 'bu dan tuh yu thuhu, ga εspa Oja nangue rá Hogandahi, pe guexta'a i jatho ga bæn 'be'a nam bøni, ne ga japi da bæn'u mi'da buya. ¹⁶ Nguetho nu'bu gui εspahu Oja nangue n'da ra nde hingam fadi,

ne madague'bu di ben'nahu rá Hogandahi Oja, pe nu'u 'da hin da zä gui comhbu a ram hma 'be'a gni 'yεspahu Oja, nguetho hingui padi 'be'a nam bon'a gui mamhbu. ¹⁷ Ne madague'bu majuani guidi unhdu ra jamadi Oja gue'bu n'dan'yo ra nde gui yahu, pe hin guidi zerpahu yu mbui ni mijai'ihu, ngue ne'u di un ra jamadi Oja. ¹⁸ Jamadi Oja nguetho man'da i sä dan yaga yu nde hingam fadi xinda gue ahu. ¹⁹ Pe nu bu ja yam peti, madague'bu hont'i cat'a thoho yam hma ga ma gue'u nt'ode xun ho, pe man'da xun ho, xinda gue'bu ga εna ga mam bu 'det'a mahuahi yam hma gue'u hingam fadi 'be'a nam boni. Nguetho din nde ga xänba yu cu. ²⁰ Ma zi cu ahu, o gui othu tengu'bu gyu t'ahni ahu, pe damin 'yomfenihu xun ho 'be'a man'da xun ho gui 'yothu bu ja nim petihu. Nguetho gyu dajai'ihu, madague'bu i t'εn'ahu gyu 'uerehu ngue'a hin gui nde gui 'yothu yu ts'oqui. ²¹ Bi 'yem bu ja rá t'ohni Oja: "Madague'bu dá japi bá εh yu 'damhnini ngue 'dan'yo bu na ya, ngue da zo u 'bucua, pe ngutho him bi 'yurpa ra güenda a dám mangä u," bi' yεn Oja. ²² Janangue'a ga pahmbu n'da ra hmerpya 'bu 'bo'o din ya man'da ra nde n'dan'yo, i uh rá ts'edi Oja, hndepe da 'yεc'yei u hingui nde da 'yεc'yei. Ne hinga gue'u yu 'yεc'yei i pa nt'orpe yu hmerpya. Pe nu ra ts'edi ngue da man ram hman Oja nangue yu ndese u, xun ho ngue'a da xänbi gätho yu 'yεc'yei, ne hin nangue'u εmme xum me yu mbui, hingui nde da 'yεc'yei. ²³ Pe xi'bu bim peti gätho yu 'yεc'yei ne gätho 'dahma 'dan'yo yu nde i ya, ne da zom bu 'da ngue hing yu 'yεc'yei, o gue'u hinga na padi xun ho. Ha hin guim bεmhbu ngue da 'yεn'ahu gui jathu. ²⁴ Pe nu'bu gätho gui mamhbu ram hma Oja ngue ra nde mfadi, ne da yurpu 'da hing yu 'yεc'yei o gue'u hinga na padi xun ho. Ne da base buya ngue ja yu ts'oqui, ne da badi 'be'a i ja yu mbui zεhe 'bu bi 'yø'a gui mamhbu. ²⁵ Ne nu'a nt'agui bu mbo yu mbui da japi di nequi xun ho. Ne din danyahmu ne da 'yap rá punbi Oja buya. Ne da 'yεna: "Majuani maha gui 'buhmbu Oja," da 'yem buya.

Da t'øt'e xun ho a ram peti

²⁶ Nuya, ma zi cu ahu, din nde ga xi ahu 'be'a man'da xun ho gui 'yothu 'bu guidim petihu. Pe nde'bu 'be' guim bεmhbu 'be'a din te yu mbui gätho yu 'yεc'yei, ne da zä gan tuhmbu n'da ra thuhu guin nde gan tuhmbu buya, o gue n'da ram hma guin nde gan xänbatehu, o gue n'da ram hma bi ben'nahu Oja ngue gui mamhbu, o n'da ram hma gui nde gui mamhbu n'da ra nde hingam fadi 'be'a nam boni, pe gue'bu di 'bui to'o da man a 'be'a nam boni ngue hingam fadi. ²⁷ Pe nu'bu gui yahu man'da ra nde n'dan'yo, hont'u yonja'i din ya, ne nu'bu xun ngu, hyunja'i. Ne hinga n'dat'a ra ora din ya gätho. Nubuya i jatho dim 'bu'a n'da da ma 'be'a nam bon a bi hma. ²⁸ Pe nu'bu njongui 'bupu n'da i padi da ma 'be'a nam bon'a bi hma, man'da xun ho 'bu nte da mam bu ja nim petihu. Da zä din ya, pe n'danni din yaseui Oja. ²⁹ Ximangutho u i man ram hman Oja nangue ra nde mfadi, din ya yoho o hyu. Ne nu'u to'o bin t'un ra ts'edi da badi 'be'a nam bon'a ram hma, da mam 'bu hingui ho, ua gue'bu xun ho. ³⁰ Ne nu'bu i hupu n'da bi benba Oja da ma 'be'a im beni da ma, pe 'be di jua a i ya bu, ne gui jafu din ya a man'da buya. ³¹ Janangue'a da xøt'a gan yahu 'dahmi 'datho, ne gätho ahu to'o gätho di benba Oja din ya. Nubuya tengu 'bu gan niyabahu yu cu nangue yu mbui ne gätho da hya yu ts'edi yu mbui buya. ³² Nu'u to i man ram hman Oja i jatho da zamzεhe rá mbui zεhe, madague'bu Oja bi benbi din ya, pe jatho da dø'mi ts'u, 'be din ya a man'da. ³³ Nguetho nde Oja da ts'anni 'be'a gätho din ja bu, ne hinga 'da ni thas thoho 'be'a gätho i øt' Oja. Ne in jabu i t'øt'e hønbu go hapu i ja yam peti ma mi 'yεc'yeihu. ³⁴ Ne nu yu xisu hingui sä din ya bu ja yu dampeti, nguetho hin'yu yan t'edi din ya u, ne i jatho da 'yø'a 'be'a da sifi, ne hin dim 'bet'o, tengu i mam bu ja rá t'ohni Oja. ³⁵ Ne nu'bu in nde da 'yanni 'be'a nam bon a hmam bu, i jatho da 'yan'na rá ndø bu ja rá nguse, nguetho hin di necmanho 'bu i ya n'da ra xisu bu ja ram peti. ³⁶ Ha guim bεmhbu gä damzεεhu rá 'befi Oja, ngue gui εmhbu da zä gui sänzεεhu 'be'a gui 'yothu. Uague guim bεmhbu høn'adahü gä hyamhbu a ram hma. ³⁷ Pe nu'bu majuani bi 'da

ah_u rá ts'edi Oj_u gui mamhb_u r_um hma, o gue'b_u majua_{ni} bin 'da ah_u nin 'yomf_uxi_u nangué rá Hogand_uhi Oj_u, nu'b_u, jatho gui 'y_uth_u a dá ot'ah_u 'b_u, nguetho rá manda ra Hmu a. ³⁸ N_e nu'b_u 'bo'o hingui nde da 'y_u'a dá ot'ah_u, p_e hingui s_a gui 'y_urpah_u ra güenda a. ³⁹ Janangué'a ma zi cu ah_u, man'da ϵ mm_e gui hyumbi gui mamhb_u r_um hman Oj_u nangué ra nde mf_uadi. P_e hin gui h_ecpah_u to'o in nde din y_u man'da ra nde. ⁴⁰ P_e gan 'yomf_uxi_u x_un ho, n_e 'darp_u dí mba gui 'y_uth_u, n_e hinga 'da dí th_us thoho 'b_e'a g_utho gui 'y_uth_u.

15

Bi ndants' mah_un'a ra Cristo

¹ Nuya ma zi cu'ah_u, d_un nde ga xi ah_u mah_un'a ran ho ma'da'yo, tengu dá xi ah_u mam 'b_et'o. N_e gue'a ram hma g_u hy_umh_u, n_e gue'a gn_um 'b_uhmb_u x_un ho a. ² N_e guet'a ram hman a gn_u y_un ni teh_u a 'b_u guid_u thoqui gui t_en thohoh_u a dá xi ah_u. P_e nu'b_u hin'na, s_ati tho gu_u ϵ mh_u gu_u θ th_u 'b_u. ³ N_e dá ja ah_u g_u p_uhmb_u a ram hma bin 'dac_u ngue man'da jats'edi tho ga p_uhmb_u. Ngué dá x_un'nah_u bi du ra Cristo, bi hoga ma ts'oquih_u, tengu thoho m_un t'o'ti b_u ja rá t'ohni Oj_u. ⁴ Bi t'_ugui, n_e bi xox Oj_u 'b_u ná hyupa, tengu thoho mí mam b_u ja rá t'ohni Oj_u. ⁵ N_e nu'b_u mi d_umb_uni ra Cristo, m'b_et'o bin 'yuse b_u 'b_uh ra Pedro, n_e m'b_ejua b_uya bi nu mi'da y_u x_uadi. ⁶ N_e m'b_ejua b_uya x_u 'b_exque bi n_equi b_u 'darp_u mídm peti c_ut'a c_uento y_u cu. N_e ϵ mm_e x_un ngu i 'b_utho ϵ ya, madague'b_u x_un du ϵ 'da. ⁷ N_e m'b_ejua bi nu ra Jacobo, n_e m'b_ejua mah_un'a bi nu g_utho ϵ y_u 'b_uih_u. ⁸ P_e r_un z_egui thoho n_ec_u bi z_a dá nug_u ra Cristo b_u 'y_u. N_e ϵ mm_e x_un h_ei b_u dá ϵ c'y_eig_u a ram 'b_ui ma'da'yo, tengu'b_u n'da ra 'u_ere hingui s_a dim 'b_ui, n_e ϵ mm_e din ϵ nbi. ⁹ N_e him man z_a'b_e ngue xt_u t'_ung_u ma 'b_ui'be ra Cristo, n_e man'da ts'_utho dad_u mu'be xinda gue'_u mi'da y_u 'b_uih_u, nguetho ϵ mm_e dá ϵ n_ub_u ϵ y_u 'y_ec'y_ei Oj_u. ¹⁰ P_e nu Oj_u rá mate z_eh_e bi jaqui tengu d_un jag_u ya. N_e hinga s_ati thoho rá mate Oj_u bi 'y_urque, nguetho ϵ mm_e dá humbi xinda gue g_utho mi'da y_u 'b_uih_u ra Cristo. P_e hinga guec_u dá θ ' ra 'b_efi, n_e gue'a rá mate z_eh_e Oj_u bi z_equi dá

θ 'e. ¹¹ Madague'b_u guec_u o gue'_u mi'da bi x_un'nah_u, p_e n'dat'a ram hma dí mamhbe ngue bi du ra Cristo nangué ma ts'oquih_u, n_e bi xox Oj_u 'b_u mi du. N_e gue'a ram hma g_u 'y_ec'y_eih_u a.

Da xox Oj_u ϵ x_un du

¹² P_e xi a ram hma dí mamhb_u, ngue bi d_umb_uni ra Cristo 'b_u mí du, p_e hanja gn_u 'y_emh_u 'da ah_u b_uya, ngue hingui s_a da d_umb_uni ϵ x_un du. ¹³ Nu'b_u hin da d_umb_uni ϵ x_un du, p_e xinga gue'a ra Cristo xt_un d_umb_uni 'b_u, n_e guexta'a ya x_un du a ya 'b_u. ¹⁴ N_e nu'b_u hin xt_un d_umb_uni a ra Cristo, hin'y_u rá ts'edi a ram hma dí mamhb_u 'b_u, n_e ndetho gu_u 'yoh_u b_u 'b_u. ¹⁵ N_e nu'b_u ngub_u gu_um b_emh_u ngue hingui s_a da d_umb_uni ϵ x_un du, gu_u nub_eth_uni gahe 'b_u ngue dí mamhbe bi xox Oj_u a ra Cristo 'b_u mí du. ¹⁶ Nu'b_u hingui s_a da d_umb_uni n'da ra du, p_e xinga gue a ra Cristo xt_un z_a xt_un d_umb_uni 'b_u. ¹⁷ N_e nu'b_u guexta'a ra du a ra Cristo, s_ati thoho gu_u ϵ c'y_eih_u a 'b_u, n_e guexta'a him mahoqui ni ts'oquih_u 'b_u. ¹⁸ N_e nu'b_u ngub_u gu_um b_emh_u, p_e n_e'_u y_u 'y_ec'y_ei x_un du b_u ja rá 'y_e ra Cristo, n_e má z_a dim 'b_ep_u 'b_u Oj_u 'b_u, gue'b_u ya má z_a bim 'b_e a ra Cristo 'b_u mí du. ¹⁹ P_e nu'b_u h_unty_u dí nuh_u ran ho nangué ra Cristo, ha hin gu_um b_emh_u ga nuh_u man'da ran ho 'b_u dá tuh_u 'b_u. P_e hu ϵ higah_u 'b_u nte ga nuh_u, xinda gue'_u g_u mi'da y_u j_u'i ngue nte mb_uni da nu. ²⁰ P_e majua_{ni} maha bi d_umb_uni ra Cristo 'b_u mí du. N_e tengu'b_u rá mb_udi n'da ra th_u bi sop_u ja n'da ra hu_uhi, n_e gue'a nam b_uni ngue da xox Oj_u ϵ to'o g_utho i 'b_uhmi ra Cristo. ²¹ Tengu thoho 'b_u mí d_ump' ran d_ute ua ja ra ximh_ui n'da ran 'yoh_u, ngue ra Adán, n_e ngutho a man'da ran 'yoh_u ngue ra Cristo, bi d_u'mi ngue da ndants' mah_un'a y_u du. ²² N_e tengu tho ϵ g_utho bi x_und ra Adán, g_utho i tu, p_e nu g_utho di x_und ra Cristo, g_utho da mba nsots'i. ²³ P_e hinga g_utho n'dat'a ra ora da mba nsots'i, nguetho rá mb_udi a ra Cristo, n_e nu'b_u bá ϵ h ra Cristo, g_utho ϵ x_u huahni da mba nsots'i m'b_ejua. ²⁴ N_e nub_uya, ba ϵ h rá pa ran z_egui. Nguetho nu'a ra Cristo x_u d_upi 'b_e'a g_utho má ts'edi, ngue y_un s_uih_u Oj_u, n_e g_utho to'o i h_us_e y_un t'_uedi, n_e to'o di manda z_eh_e, ngue'_u y_u j_u'i n_e'_u y_u z_uth_u.

Nε nu'bu ya bi dāha, di un'na Oja rá Ta rá ts'edi mahøn'a. ²⁵ Nguetho nu ra Cristo, im Hmuts'ut'abi ya, ne gue'bu go bi dāha di 'berpa yá ts'edi u gātho yán sūih. ²⁶ Ne nu'a ran dāte ran zegui thoho da dāpi, ne má zā dim 'be a buya. ²⁷ Tengu bi mam bu ja rá t'ohni Oja, di japi da dāh ra Cristo 'be'a gātho má ts'edi i ja. Pe njon da bēni ne'a Oja rá Ta da dāpi, nguetho guesē bi un rá ts'edi ra Cristo a. ²⁸ Ne nu'bu gātho bi dā a ra Cristo u 'be'a gā ní ts'edi i ja, ne nu'a ra Cristo buya, ngue rá Ts'unt'u Oja, ne din dāse bu 'bu Oja rá Ta. Nguetho m'bet'o xí un rá ts'edi. Nubuya da hønse Oja din ja rá ts'edi buya. ²⁹ Ne man'da guí ōthū guídín xixyāhū nangue'u xun du. Pe hanja gní 'yēmhbu him mam 'bu u xun du buya. ³⁰ Ne hanja hin dí su man dātehe, gātho u yu pa dí 'buhmbe ua thā, gue'bu xcá pāhmbe hin ga ndanshe mahøn'a. ³¹ Ne majuāni thocpa thoho dadím pom'be ran dāte. Ne gue'a dí xi ahū a ngue'a dín nde ahū gui pāhmbu 'be'a dí ōt'ā. Nguetho ēmmē dí numanho ahū, ma zi cu ahū, ngue n'dat'a ma Hmuhū ra Jesucristo dí ēc'yēihū. ³² Ne dá hāt'i xun ngu yun unbi, ne xi u yu zate dán tunhdā'be ua Éfeso, ngubū i ēmb yu jā'i. Pe 'be'a ní mba a dá ōt'ā 'bu hin da dāmbēni u xun du. Pe nu'bu hin ga ndanshū mahøn'a, mbāhā dan sihmehū ya ne dam minhdu, nguetho má zā ga tuhū nixudi mani. ³³ O guídín hyehmbū da thā ahū gui tenhdū yām hman u 'da yu hyāte, janangue'a hin gui 'behmbū yu hogan t'ōt'e. ³⁴ Pe damin 'yomfēnihū xun ho gui pāhmbū nda'a ram hma gue majuāni, ne gui 'yeshū yu ts'oqui buya. Nguetho guí 'buhmbū 'da hinga ná pāhmbū xun ho Oja. Ne guehna dí xi ahū na, janangue'a gui pes' ní sāhū.

Hague din ja 'bu bi dāmbēni u xun du

³⁵ Uague guím bēmhbu 'da ahū gui 'yāngahū: “Be'a di ja 'bu bi dāmbēni u xun du, ne 'be'a ní ngōc'yēi din ja mahøn'a.” ³⁶ Pe n'da rán t'ānni yu 'yāmbū a. Ha hin guí nuhū 'be'a di ja n'da ra hmudā 'bu pa nthuhu ngue i 'ya rá xi ne ja da bōx'a rá mbūi buya. ³⁷ Ne hōnt'a go má hmudā guí tuhmbū, hinga guexta'a rá ndā 'bu bi bōts'e. Nguetho gue'a rá ndā gā tuhmbū, ne ra

paxi bu dán go 'bu bi bōts'e. ³⁸ Ne hōnt'a go nda'a má hmudā da thuhu, gātho yá xise 'bu bin ja, tengu bi zānba Oja a. ³⁹ Ne hinga 'da'angu ma ngōc'yēihū yu fani o gue yu doja o yu huā. ⁴⁰ Ne in jabū 'be'a gātho i ja bu mahēts'i ne 'be'a gātho i ja ua ja ra ximhāi, nu'bu bí ja bu mahēts'i, n'dan'yo thoho nán ho xinda gue'u ja ua ja ra hāi. ⁴¹ Nu'a rán nequi ra hyadi ne ra zāna ne yu sō gātho 'dahma 'dan'yo. Ne hinga 'da'angu u yu sō, 'dahma 'dan'yo bu ni nequi. ⁴² Ne ngutho nangue'bu bi dāmbēni yu du, ne nu'bu bi t'ā a ra ngōc'yēi, da 'ya nguetho nts'ānbi da 'ya a. Pe nu'bu bi dāmbēni buya ne hin njām'bu da du mahøn'a. ⁴³ Nu'a bi t'āgui hingui ho, pe nu'a da bōts'e ēmmē xun ho a. Nu'bu mi t'āgui hin'yu rá ts'edi, pe nu'bu mí bōts'e, man'da ēmmē bin ja rá ts'edi. ⁴⁴ Nu'a ra ngō 'bu mi t'āgui, nts'ānni hōnt'ua ja ra ximhāi dim 'būi. Pe nu'bu bi bōts'e, nts'ānni dim 'būpū mahēts'i buya. Ne guí pāhmbū i ja ma jā'ihū nangue ra ximhāi, pe man'da i jatho gui pāhmbū ngue ne'a din ja ma jā'ihū nangue rá Hogandāhi Oja. ⁴⁵ Ne gue'a in ja a tengu mán t'ōt'i bu ja rá t'ohni Oja, gue ná n'da ra Adán bi ts'ānni bin jā'i ua ja ra ximhāi. Pe nu'a ná yoho gue'a di un ra temazāi ngue njām'bu da guadi, gue'a ra Cristo a. ⁴⁶ Ne m'bet'o dām 'buhmbū nangue ma ngōc'yēihū ngue hōnt'ua ja ra ximhāi dim 'būi. Ne m'bejua buya dam 'buhmbū nangue ra ngōc'yēi ngue nts'ānni dim 'būpū mahēts'i. ⁴⁷ Ne nu rá mbūdi ran 'yohū nt'ōt'e nangue ra hāi. Nu a ná yoho gue'a bí 'yēh mahēts'i, ma Hmuhū ra Cristo a. ⁴⁸ Ne ngutho ma ngōc'yēihū ua ja ra hāi, tengu tho a ran 'yohū ngue bi t'ōt'e nangue ra hāi. Pe nu ma ngōc'yēihū m'bejua din ja tengu thoho rá ngōc'yēi a ma Hmuhū ra Cristo, nu'a ran 'yohū bí 'yēh mahēts'i a. ⁴⁹ Ne tengu thoho bu dá nequihū nangue ra Adán nt'ōt'e ra hāi, ne ngutho bu dá nequihū mahøn'a nangue'a ra mengu bu mahēts'i. ⁵⁰ Ne dín nde ga xi ahū mahøn'a, ma zi cu ahū, ngue nu'a man ngōhū ne ma jihū i jajū ya, hingui sā da gonhui rá ts'edi Oja mahēts'i a. Nguetho nu'a hingui hāt'i, hingui sā 'darpū da 'bes'ui a da hyāt'i hōn'bu go njām'bu. ⁵¹ Pe dín nde ahū gui pāhmbū a him mam fādi, ngue hinga gātho ga tuhū

ngue dyá 'yɛc'yɛih, pɛ gátho da mba ma pârquigah ma ngøc'yɛih. ⁵² Nɛ xøgue n'dan c'uɛrpadátho da 'yørcah 'bɛ bin yá ra thaxi 'bɛ rán zɛgui ra pa. Nɛ nu'bɛ bin yá ra thaxi, 'bɛx da ndants'i gátho ɛ yɛ 'yɛc'yɛi xɛn du, nɛ din ja yá ngø him man zä din ts'oni. Nɛ'ɛ xí du, nɛ'ɛ hin ní du, gátho da mba ma pädi. ⁵³ Nɛ nu ma ngøc'yɛih dí hehɛ ya hin da hyät'i, janangue'a da mba mahoqui ngue da hyät'i mazai bɛya. Nɛ i ja rán däte a ma ngøc'yɛih ya, pɛgue din jajɛ a njám'bɛ da du. ⁵⁴ Nɛ nu'bɛ bin ja ma ngøc'yɛih ngue njám'bɛ da du, ya bi jät's'a bi man rá t'ohni Ojå bɛya, bi 'yɛna: "Pɛ nu'bɛ däm 'bɛhmbɛ mahøn'a, gue'a dí guah ran däte a, nguetho ya bi thapi." ⁵⁵ "Hague grán däte, hapɛ i ja ni ts'edi ya ngue gui hyoje. 'Bɛ'a gá ja ya thɛ, nɛ ya gui ɛna xquí taje." ⁵⁶ Nɛ nu yán t'ɛdi Ojå nɛ gue'ɛ nám fädi ja ma ts'oquih. Nɛ nu'a ma ts'oquih bɛya, gue'a ní zä di ɛngahɛ ran däte a. ⁵⁷ Pɛ jamadi gahɛ Ojå, nguetho bi jajɛ dá tafɛ ran däte nangue'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁵⁸ Janangue'a, ma zi cu ahɛ, damín zámhbɛ bɛ xɛn ho nɛ hin hapɛ gui 'uehmbɛ bɛ. Nɛ gui hyumbi man'da man'da gam pɛhmbɛ nangue rá 'bɛfi ra Hmu, nguetho gui pähmbɛ hinga säti thoho a, xinda gue'bɛ hin ga ndanshɛ mahøn'a.

16

Nthqqui yɛ mbeti da 'bäx yɛ cu

¹ Nɛ nuya dín nde ga xi ahɛ 'bɛ'a gui 'yøthɛ nangue ra mbeti guidí pɛthɛ, ngue nu'a rá m fäts'i ma mi'yɛc'yɛih. Dami 'yøthɛ tengu thoho dá xicä ɛ 'bɛpɛ ja yɛm pɛti bɛ Galacia. ² Ngue gátho 'bɛ domingo, n'da ngu n'da ahɛ gui hyajɛ ts'ɛ a hangu xquí tähmbɛ nhyäto 'bɛ nhyäto, gui pɛshɛ. Nɛ nu'bɛ dá søngä bɛ, ya di jabɛ, nɛ hinga ja gui pɛthɛ bɛya. ³ Nɛ nu'bɛ dá søngä bɛ, ga pɛhndä bɛ Jerusalén ɛ yɛn 'yohɛ ngue gá huanhdɛ. Nɛ ga un ra søcuq da gäts'i nangue ran zɛngua, nɛ da hyax'a xquí pɛthɛ bɛya. ⁴ Nɛ 'bɛ dán 'yomfɛni 'bɛ da zä 'nɛqui ga mba, ya 'darpɛ dá mbähmbe bɛya.

Bi ma da bøn na 'yo ra Pablo

⁵ Nɛ nu'bɛ dá mba na 'yo, i jatho 'bɛ ba søngä bɛ Macedonia, nɛ ja ga thocä bɛ Corinto bɛya. ⁶ Nɛ xømhma thoho dam

'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa, uague dam 'bɛhmbɛ bɛ gátho däm bøn yɛ pa xɛ sɛ. Nɛ nubɛya xømhma thoho da zä gui zɛjɛ ts'ɛ 'bɛ di nɛqui to'o da 'yurca ra 'yu hapɛ gátho dan 'yo m'bɛjua. ⁷ Pɛ hin dín ndegä ngue xø ga thotho bɛ gui 'bɛhmbɛ, pɛ dín nde dam 'bɛpɛ 'da yɛ pa, 'bɛ gue'a da nde ma Hmuhɛ a. ⁸ 'Bɛ dam 'bɛcä ua ja ra hnini Éfeso man yozna, ja ga mba bɛ. ⁹ Nguetho ɛmmɛ hndeqe ga man rá m hman Ojå ua, madague'bɛ xɛn ngu man säi'be 'bɛcua. Pɛ ɛmmɛ i te rá 'bɛfi Ojå ua, jannangue'a him 'bɛxque sä ga mba n'dihi. ¹⁰ Nɛ nu'bɛ da zøm bɛ a ra Timoteo, dami simanhohɛ, janangue'a nte da bɛni. Nguetho dim pɛfi nangue rá 'bɛfi ma Hmuhɛ a, tengu thohogä. ¹¹ Pɛ jatho gátho ahɛ gui numansuhɛ a ra Timoteo. Nɛ nu'bɛ bá ɛcua, dami fäxhɛ ngue da zømanho ua. Nguetho dí tøn'ua a, nɛ ɛmmɛ dín nde ga nu mahøn'a, nɛ'ɛ gátho mi'da. ¹² Nɛ ɛmmɛ dá xicä ma cuhɛ ra Apolo xtá mbähä 'da yɛ cu 'bɛcua, ngue da nu ahɛ. Pɛ him bi nde bi mba ya. Pɛ xømhma thoho m'bɛjua da mba bɛ 'bɛ bi zä da mba.

Yán zɛgui ran zɛngua

¹³ Nɛ jant'a thoho gui 'yøthɛ tengu'bɛ gan äthahɛ, ngue gan zámhbɛ bɛ ja ni t'ɛc'yɛih. Dami hyuthɛ ran zambɛi, din ja ni ts'edihɛ xɛn ho. ¹⁴ Nɛ 'bɛ'a gátho gui øthɛ, pɛ dami 'yøthɛ nangue ran huɛcate. ¹⁵ Nɛ nuya ma zi cu ahɛ, gui pähmbɛ ngue gátho ja a yán jahɛ ra Estéfano, mbädi yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ra häi Acaya, nɛ ɛmmɛ hønt'a im bɛni ngue da mbäx yá mi'yɛc'yɛih ɛ. ¹⁶ Janangue'a dín nde ahɛ ɛmmɛ gui numansuhɛ a ra Estéfano, ngue'a gui 'yøthɛ a da man a. Pɛ nɛ'ɛ mi'da i 'bɛpɛ, ngue 'da'angu i øthɛ a ra Estéfano, ngue'a hin din säi, nɛ humbi da 'yøt' ra 'bɛfi xɛn ho, nɛ'ɛ gui numansuhɛ ɛ. ¹⁷ Nɛ ɛmmɛ dadí johyagä, ngue nu'a mí hɛmbä 'bɛ'a gui øthɛ, pɛ ya dí pɛcä ya, nguetho bi zøcua a ra Estéfano, nɛ ra Fortunato, nɛ'a ra Acaico. ¹⁸ Janangue ɛmmɛ bi xah ma mbɛi. Nɛ ahɛ bi xah ni mbɛihɛ ya, nangue'a ram hma gá 'yängahɛ gue'a hin gmí pähmbɛ. Nɛ dami numanhohɛ ɛ yɛ jät'i tengu ɛ. ¹⁹ Nu yɛ cu i 'bɛcua ra häi Asia, gátho i pen'nahɛ ran zɛngua. Nu ra Aquila nɛ ra Priscila rá xisu, nɛ gátho ɛ dim pɛti bɛ ja rá ngu, nɛ gátho i pen'nahɛ

ran zεngua nanguε rά thuhu ma Hmuhε.
²⁰ Dami hyaηbahε yún zεngua gātho yε cu
 i 'bεcua. Damin zεngua zεhεhε n'da ngu
 n'da ahε ngue 'da gdín huεctahε. ²¹ Pε nugā
 dra Pablogā ga ozεhεgā n'da ran zεngua dí
 pεn'nahε nanguε ma 'yεsεgā. ²² Nu'bε i 'bε
 a n'da ngue him majuāni i numanho a ma
 Hmuhε ra Jesucristo, nε hin te rán jaui Ojā
 a 'bε, nε da zānba ran εnbi a. Nε mi ts'εtho
 ba εh ma Hmuhε da 'yøt' ran juānbi a. ²³ Nε
 nuya da mbāx ahε rá mate ma Hmuhε ra
 Jesucristo. ²⁴ Nε εmμε dadí huεc'ahε gātho
 ahε nanguε 'darpε dí 'bεhmbε ra Cristo
 Jesús. Nε hønt'a dí xi ahε ya.

2 CORINTIOS

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɛc'yɛi bɥ ja ra ɔɔhnini Corinto

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, nɛ nangue rá pähä Ojɔ ma 'bäigä'be a ra Jesucristo. Dín 'yogä'be ma cuhɥ ra Timoteo. Nɛ dí pɛn'nahɥ bɥ ra sɔcuɔ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ ngue dim peti bɥ ja rán ngu Ojɔ bɥ ja ra hnini Corinto, nɛ gätho yɥ 'yɛc'yɛi i 'bɥpɥ ja ra xɛqui Acaya. ² Nɛ nu'a Ojɔ ma Tahɥ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɥ di 'da ahɥ rá mate a, nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

Yɥn ɥnbi ra Pablo

³ Jamadi Ojɔ rá Ta ma Hmuhɥ ra Jesucristo, nguetho i ja rá yembɥi nanguejɥ. Nɛ guesɛ Ojɔ thocua thofo i hurca ma mbɥihɥ. ⁴ Nu'a Ojɔ i hurca ma mbɥihɥ nangue gätho yɥn ɥnbi dín nuhɥ. Janangue'a da zä ga hurpahɥ yá mbɥi 'da to'o in nu ran ɥnbi, tengu tho bɥ í hyurcahɥ ma mbɥihɥ Ojɔ. ⁵ Nu'bɥ dí comhbɥ yán ɥnbi ra Cristo, nu'a di zɛrca ma mbɥihɥ, go din theui ran ɥnbi dín nuhɥ. ⁶ Nɛ nangue ran ɥnbi dín nugä'be, gue'a dín te ni t'ɛc'yɛihɥ, nɛ di zɛt'a ni mbɥihɥ a. Nɛ nu'bɥ di zɛrca ma mbɥi'be Ojɔ, nɛ ahɥ di zɛt'a ni mbɥihɥ. Nguetho nu'bɥ guím bɛmhɥ a ran ɥnbi dín nu'be, sä gui hyäthɥ nɛ hin gan xɔmbɥihɥ ran ɥnbi guín nuhɥ, tengu thohogä'be. ⁷ Hin ts'ɥ dadí 'yon ma mbɥi'be nangue ni t'ɛc'yɛihɥ. Nɛ dí pɔ'be ngue guí comhbɥ man ɥnbi'be. Ngutho Ojɔ da hyurca ma mbɥihɥ. ⁸ Nugä'be dín nde ahɥ, ma cu ahɥ, gui pɔhmbɥ ngue dán nu'be ran ɥnbi bɥ ja ra häi Asia. Nɛ hin'yɥ ma ts'edi'be ngue xcá häzehɛ'be, nguetho ɛmmɛ ts'edi ran ɥnbi dá nu'be, nɛ mi ts'utho xcá tu'be bɥ. ⁹ Majuɔni ɛ maguerɥ xcá tu'be, pɛ gätho ɥ bin ja n'damhma sä ga pɔ'be ngue hin'yɥ ma ts'edi zɛhɛ'be, pɛ ga tɔm'be 'be'a da 'yɔt' Ojɔ, ngue man'da xɥn ndoho rá ts'edi ngue da xox'ɥ xɥn du. ¹⁰ Nu'a Ojɔ bi yängä'be bɥ ja ran ɔɔte ngue ɛmmɛ nts'utho, nɛ dí pɔ'be ngue Ojɔ da yängä'be mahɔn'a. Nɛ dí

ɛc'yɛi'be nɛ dí tɔm'be ngue thocua thofo da yängä'be Ojɔ. ¹¹ Nɛ nu ahɥ sä gui zɛc'be ts'ɥ 'bɥ guín yɔhɥ Ojɔ nanguecä'be, nɛ m'bejua bɥya da zä gätho ahɥ n'dat'a ga xihmbɥ jamadi Ojɔ nangue 'be'a bi 'yɔrca'be.

Ra Pablo bi ma hanja him bi mba n'dihi bɥ ja ra hnini Corinto

¹² I hu ma mbɥi'be nguetho di bɛnga ma mbɥi'be ngue xɥn ho 'be'a dí ɔt'be ua ja ra ximhäi, nɛ xɥn ho 'be'a dí ɔt'be nangue ahɥ. Nɛ hin nangue man 'yomfɛnise'be, pɛ Ojɔ i fäxcä'be ngue dí ɔt'be ran ho. ¹³ Dín nde ahɥ gui pɔhmbɥ xɥn ho 'be'a dí ɔt'be, tengu dí ɔt'ahɥ ya. ¹⁴ Nɛ madague'bɥ hin guí pɔhmbɥ gätho ya dí xi'ahɥ, pɛ nu'bɥ bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu Jesús, gan johyahɥ nangue a ram hma dí ɔt'ahɥ. Nɛ ngutho ga'be da hyu ma mbɥi'be nangue ahɥ. ¹⁵ Majuɔni min ndegä xcá mba bɥ, nɛ nu'bɥ xcá mba bɥ, mi sä nyondj xcá hut'a ni mbɥihɥ. ¹⁶ Mim bɛngä ngue xcá thocä bɥ guí 'bɥhmbɥ, gan nu ahɥ ts'ɥ nu'bɥ má mbagä bɥ ja ra häi Macedonia, nɛ dím bɛngä ga thopɥ mahɔn'a 'bɥ dá pɔngä ua ja ra häi Macedonia. Nɛ nu'bɥ dá mba bɥ, dím bɛngä ngue gui fäxcä bɥ ja ra 'yu Judea. ¹⁷ Pɛ hingui yoho man 'yomfɛnigä, tengu guí ɛnjɥ dí ɔt'ä 'bɥ him má thocä bɥ. Hin dí ɔt'ä tengu ɔt'i 'da ɥ yɥn 'yohɥ ngue yoho im bɛni. ¹⁸ Nɛ majuɔni dá bɛngä xcá mba bɥ 'bɥ má xi ahɥ. Nɛ i pɔ Ojɔ majuɔni dí xi ahɥ. ¹⁹ Nugä nɛ ra Timoteo nɛ ra Silvano ya dá xi ahe nangue ra Cristo Jesús, rá Ts'unt'ɥ Ojɔ. Nɛ nu'a ra Cristo hin di pä a im bɛni, pɛ hɔnt'a majuɔni im man a. ²⁰ Nɛ gue'a ra Cristo ní ja'ts'i 'be'a gätho i sän Ojɔ da 'yɔt'e, nɛ nangue bi hogahɥ ra Cristo dí pɔhmbɥ di 'dajɥ rá mate Ojɔ 'bɥ dí äfɥ, nɛ gue'a ná ɛspahɥ Ojɔ a. ²¹ Guet'a Ojɔ bi 'dajɥ ra ts'edi ngue thocua thofo ga tɛnhɥ ra Cristo, nɛ n'da ngu n'dajɥ bi 'dajɥ ra 'bɛfi. ²² Nɛ guet'a Ojɔ bi 'yɔt'e yá mbɛti gahɥ a, nɛ bi 'dajɥ rá Hogandɔhi mbo ma mbɥihɥ, guerpɥ na fadi majuɔni di 'dajɥ 'be'a gätho man'da. ²³ Majuɔni a dí xi ahɥ ngue hanja hin dá thocä bɥ guí 'bɥhmbɥ. Nu'bɥ xcá sɔngä bɥ a ra pa dá xi ahɥ, xcá ɔamhya ahɥ ts'ɥ 'bɥ, nguetho hinga nadí hojɥ 'be'a guí ɔthɥ. Nɛ ndetho ɛmmɛ xcá ɥn'na ni mbɥihɥ 'be'a xcá xi ahɥ. Nɛ dí pɔdi majuɔni a dí xi

ahꞰ ya, nꞰ dí xi OjꞰ di 'dac ran Ʞnbi 'bꞰ him majuaꞰni a dí mꞰ ma. ²⁴ PꞰ dín nde ahꞰ da hyu ni mbꞰihꞰ, nꞰ hin da du ni mbꞰihꞰ 'bꞰ'a ga xi ahꞰ. NꞰ gue'a dín nde ga øt'ahꞰ 'bꞰ dá mbagá bꞰ. PꞰ hin'yꞰ man'da sä ga xi ahꞰ gui 'yꞰc'yꞰihꞰ, nguetho i jua'a guí Ʞc'yꞰihꞰ ngue guí pꞰhmbꞰ majuaꞰni ra Cristo.

2

¹ Janangue'a dá Ʞnsegá, nu'bꞰ dá mba bꞰ mahøn'a, hin ga 'da ahꞰ ra dumbꞰi mahøn'a. ² Nguetho nu'bꞰ guím bꞰndumbꞰihꞰ, hingui sä gui 'dajꞰ ran johya 'bꞰ. NꞰ hønse ahꞰ sä gui 'dajꞰ ran johya, pꞰ hingui sä 'bꞰ i tu ni mbꞰihꞰ. ³ Janangue'a dá ot'ahꞰ ra søcuꞰ nguetho dín nde ngue gan 'yomfꞰnihꞰ ts'Ʞ, nꞰ sä gui hojꞰ 'bꞰ'a gnám 'bꞰhmbꞰ. NꞰ nu'bꞰ dá mbagá bꞰ, ya xquí hojꞰ a 'bꞰ'a man'da gnám 'bꞰhmbꞰ, nꞰ sä gui 'dajꞰ ran johya bꞰya nꞰ hin dín ja'ahꞰ ra dumbꞰi. Nguetho dí Ʞnsegá ngue n'dat'a dí mꞰ bꞰmhꞰ, nu'bꞰ dín johyagá nꞰ ahꞰ ja nin johyahꞰ. ⁴ NꞰ Ʞmme mi tu ma mbꞰi nu'bꞰ má ot'ahꞰ ra søcuꞰ, nꞰ Ʞmme dán zoni, nguetho hin dín nde gui Ʞ't' ni mbꞰihꞰ nangue 'bꞰ'a dá ot'ahꞰ, pꞰ dín nde gui pꞰhmbꞰ ngue Ʞmme dadí huꞰc ahꞰ.

Da mba ma punbi to'o bi 'yøt' ran ts'o

⁵ Hinga hønsegá pꞰ gátho ahꞰ i ja ahꞰ ra dumbꞰi nangue 'bꞰ'a bi 'yøt' ran 'yohꞰ ngue bi zin rá hømbe. ⁶ PꞰ dí Ʞna xøt'a ya ran Ʞnbi gá unhdꞰ a ran 'yohꞰ. ⁷ NꞰ nuya nde'bꞰ gui punbahꞰ rá ts'oqui, nꞰ gui hyurpahꞰ rá mbꞰi. Nguetho nu'bꞰ hin gui hyurpahꞰ rá mbꞰi, man'da din ja ra dumbꞰi ngue njꞰm'bꞰ sä din hogui. ⁸ Nuya dí ä ahꞰ ra mate ngue gui 'yuthꞰ xꞰn ho nin huꞰcatehꞰ a ran 'yohꞰ. ⁹ Nugá dá ot'ahꞰ nguetho dín nde ga pꞰ 'bꞰ guí øthꞰ tengu dí xi ahꞰ, uague hin'na. ¹⁰ Nu'bꞰ guí punbahꞰ n'da ni mijꞰ'ihꞰ, nꞰcá ga punba a. NꞰ nu'bꞰ guí punbahꞰ 'bꞰ'a bi 'yøt'a n'da, nꞰ dí punbá a nangue rán t'Ʞdi ra Cristo. ¹¹ Nguetho hin dín ndegá da dajꞰ ra zĩthu nangue 'bꞰ'a dí øthꞰ. Dí pꞰhmbꞰ 'bꞰ'a nde da 'yøt'a ra zĩthu nguetho in nde da hyájꞰ.

Him bin säya a ní bꞰm bꞰ Corinto ra Pablo

¹² Nu'bꞰ má søngá bꞰ ja ra hnini Troas, OjꞰ ya xí xocua yú mbꞰi yꞰjꞰ'i bꞰ. NꞰ hingui

hꞰi dá mangá bꞰ rán ho ma'da'yo ra Cristo nguetho yꞰjꞰ'i min nde da 'yøde. ¹³ PꞰ hin dán johyagá, nguetho hin dá tĩngá bꞰ ma cuhꞰ ra Tito. Ngue xtá xiqui 'bꞰ'a guí øthꞰ bꞰ. JananjabꞰ dá socá yꞰjꞰ'i bꞰ Troas nꞰ dá mbagá bꞰ ja ra häi Macedonia, ja dá tĩngá bꞰ a ra Tito.

Nangue ra Cristo sä ga tafꞰ ra zĩthu

¹⁴ PꞰ jamadi OjꞰ, nangue dín 'yohꞰ ra Cristo di jajꞰ ga tafꞰ ra zĩthu bꞰ'a gátho dí øthꞰ. NꞰ hønbe go hapꞰ dí mꞰ mam'be ran ho ma'da'yo, OjꞰ di japi da tho a, tengu tho 'bꞰ n'da ra 'yꞰthi i tux ran dꞰhi i yꞰmanho. ¹⁵ NꞰ nangue dín 'yohꞰ ra Cristo, OjꞰ in numanhojꞰ, tengu ra 'yꞰthi i yꞰmanho bꞰ nam bꞰn OjꞰ. Nugá'be dí mꞰ mam'be ra Cristo Jesús bꞰ 'bꞰi gátho yꞰjꞰ'i, gue'Ʞ i ja yú temazꞰi, nꞰ Ʞ di 'bꞰh ra temazꞰi. ¹⁶ Nu a ram hma dí mꞰ mam'be, da zänba ran Ʞnbi a 'bꞰ hingui nde da hyꞰn a n'da, pꞰ nu Ʞ to'o i Ʞc'yꞰi 'bꞰ'a dí mꞰ mam'be, di un ra te a. PꞰ to'o maha da hyät'i da'yøt' na. ¹⁷ Hønt'Ʞ tengu gá'be ngue n'dat'a OjꞰ dí mꞰ bꞰmhꞰ, nꞰ dyꞰm 'bꞰhngá'be OjꞰ, nꞰ dyú 'yꞰhꞰ gá'be ra Cristo, nꞰ nu a OjꞰ in nuc'be. NꞰ nugá'be hin dí øt'be tengu øt'Ʞ 'da xꞰn ngu ngue in nde da dꞰse nangue rá 'bꞰfi OjꞰ i øt'e.

3

Rán hoqui OjꞰ ma'da'yo

¹ Ha guí ꞰmhꞰ dí ozehꞰ ma certificado'be 'bꞰ dí xi ahꞰ 'bꞰ'a dí øt'be. Ha jatho din ja ma certificado'be ngue da xi ahꞰ xꞰn ho dí øt'be tengu i cꞰ yꞰ hyäte xänbate guí 'bꞰhmbꞰ bꞰ. O ha guí ꞰmhꞰ jatho gui 'yørca'be n'da tengu guí ørpa Ʞ 'da. ² PꞰ go gueꞰe ahꞰ ma certificado ahꞰ nguetho nu'bꞰ 'bo'o ngue bi bꞰ'a gním 'bꞰhmbꞰ, da bꞰdi 'bꞰ'a ma hoga'bꞰfi dá øt'ä bꞰ 'bꞰ mám 'bꞰhmbꞰ bꞰ. ³ NꞰ nu Ʞ yꞰjꞰ'i ngue hingui Ʞc'yꞰi da nu ahꞰ, tengu 'bꞰ bi nu n'da ra søcuꞰ nangue rá m hman OjꞰ. PꞰ hinga gue ra søcuꞰ nt'o't'i ra tinta o gue nt'o't'i bꞰ ja ra do ngue da nu Ʞ, pꞰ gue'a bi 'yo't'a ra Cristo bꞰ ni mbꞰihꞰ nangue rá HogandꞰhi OjꞰ 'bꞰ má xän'nahꞰ. ⁴ Da zä ngubꞰ ga xi ahꞰ ngue xꞰn ho ra 'bꞰfi dí øt'a'be, nguetho i fäxca'be OjꞰ nangue dín 'yohꞰ ra Cristo. ⁵ NꞰ hin nangue man hose'be da zä ga øt'be ran ho, pꞰ hønse OjꞰ di 'dac'be ra ts'edi ga

øt'be 'be'a dí øt'be. ⁶ Nu Oja bi 'dac'be 'be'a ga hom'be ngue i juadi xæn ho, ngue da zä ga xi'be yu ja'i rán hoqui Oja ma'da'yo. Nu ran hoqui hinga 'da'anguui i mammi yæn t'edi nt'o't'i maya'bu. Nguetho nu'a ran ho ma'da'yo i xijü di 'dajü ra temazai a rá Hogandahi Oja. Pε nu yæn t'edi i xijü tengu 'bu ma yapatehu, ngue'a hin dí hät'i ga øzehehu a ran ho im mam bu. ⁷ Pε nu'bu rá mbüdi bin t'un yæn t'edi, pε min 'youi a rá nuixte Oja, nguetho emme madi yoxni rá hmi ra Moisés 'bu madín t'un yu do nt'o't'i yæn t'edi, janangue'a hingui sä u yu ja'i da hyerpa rá hmi. M'bejua buya bim 'be a rá nuixte mi ja bu rá hmi. Pε madague'a in 'youi ra nuixte u yæn t'edi 'bu ja min t'uni, pε din yapate ne ran unbi. ⁸ Nu yæn t'edi min 'youi rá nuixte Oja ne bi man a ran däte. Pε emme xæn ngu man'da rá nuixte Oja in 'youi rá 'befi rá Hogandahi Oja. ⁹ N'youi rá nuixte Oja yæn t'edi ngue din yapate, pε emme man'da xæn ngu rá nuixte Oja din 'youi ran ho ma'da'yo ngue im man Oja di hogahu. ¹⁰ Nuya bim 'beh rá ts'edi u yæn t'edi, nguetho emme man'da i ja rá ts'edi ran ho ma'da'yo. ¹¹ Nu yæn t'edi min 'youi ra nuixte, pε nts'änni 'da yu patho da hyät'i, ne bi thogui. Pε nuya emme xæn ngu ra nuixte in 'youi a ran ho ma'da'yo, ne njäm'bu da guadi. ¹² Dí pähmbu ngue njäm'bu dim 'beh rá ts'edi a ran hoqui ma'da'yo ngue bi 'yøt' Oja. Janangue'a sä ga huthu nzämbui gam mamhu ran ho ma'da'yo. ¹³ Ne nu'bu dí m mamhu ran ho ma'da'yo, hin dí øthu tengu mi øt' ra Moisés maya'bu, ngue bi gop rá hmi ra 'bøt'e, ndepe hin da nu yu ja'i israel gue'bu xtím 'be a rá nuixte. ¹⁴ Pε nu yu ja'i him mi pa u ngue dim 'be u yu nuixte yæn t'edi ne guexta'a yu pa ya, nu'bu in nu ra søcuä guerü nt'o't'i yæn t'edi rán hoqui Oja maya'bu, hingui sä da badi. Nguetho tengu 'bu i ja n'da ra 'bøt'e bu ja rá hmi da gop rá dä. Ne hønt'a ra Cristo sä di 'uecpa a. ¹⁵ Guexta'a yu mbui u 'da i 'buhya, nu'bu in nde da den yæn t'edi ra Moisés ne nu'bu im ma, hingui sä da badi 'be'a nam bøn u, nguetho njot'i tho yu mbui. ¹⁶ Pε nu'bu di päh rán 'yomfëni n'da nangue a ra Cristo ne di döp rá mbui a, din ja ran nequi rá mbui 'bu. ¹⁷ Nu'a ra Cristo, 'da anguui

rá Hogandahi. Ne nu'bu i 'buü mbo ma mbuihu, ne gue'a í thøgahu bu ja ra 'bexui ne ran unbi. ¹⁸ Ne hingan jo'mi ma mbuihu tengu 'bu dí hanthu xæn ho a rá nuixte ra Cristo. Ne tengu n'da ra hyedä di nequi bu to'o da hyandi, ne ngutho gahu man'da man'da di nequi gahu rá nuixte ra Cristo dí hanthu, ne gue'a ní 'yørcahu a ngue ga cohmbu tengu a.

4

¹ Nu rá mate zehø Oja ngue bi 'dac'be ra 'befi, janangue'a hingui cuent ma mbui'be nangue ra 'befi dí øt'be. ² Zai hin di thoc man 'yomfënis'e'be nangue rá 'befi Oja, ne hin dí häte'be 'bu dí m mam'be rá m hman Oja tengu i øt'u 'da. Pε dí m mam'be ngue majuani a rá m hman Oja, ne gätho yu ja'i sä da badi ngue dí 'yo'be xæn ho bu ja rá hmi Oja. ³ Hønt'u ngue ní mba bu ja ran unbi hingui pädi 'be'a nam bøn a dí m mam'be ngue ran ho ma'da'yo. ⁴ Nguetho nu ra zithu t'ëmbi oja ua ja ra ximhäi i ja ya di xädäba yu mbui u i tenni, hin di japi ngue da nu nuixte a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ngue xtí yorpü 'bui. Pε nu'a ra Cristo gue'a ní fa Oja a, ne 'da anguui rá ts'edi. ⁵ Pε nugä'be hin dí m mam'be a dí hnumanhoc'be, pε dí m mam'be ngue gue'a ra Cristo Jesús ra Hmu a. Ne dí øt'be ni 'yøhe ga'be, nguetho emme dí n numanho'be ra Jesús. ⁶ Nu Oja rá mbüdi bi manda din ja ran nequi bu mi ja ra 'bexui, guet'a Oja bi yorbü ja ma mbuihu. Ne nangue ran nequi i jajü bu ma mbuihu, sä ga pähmbu rá nuixte Oja. Nguetho ra Jesucristo bi jajü dá pähmbu rá nuixte Oja.

Nám 'buhmbu a ngue dí pähmbu a majuani

⁷ Oja bi 'dajü rá ts'edi mbo ma mbuihu, tengu n'da ra jahäi bi järpu a xæn ngu di muui. Tengü 'bu dyu ts'øehu din xen'a n'dihi. Pε guerü na fadi him ma ts'edi zehehu a ná ørpahu rá 'befi Oja, pε guesε rá ts'edi a bi 'dajü. ⁸ Nguetho thocua thoho dí n nu'be yæn unbi, pε hingui tu ma mbui'be nangue rá ts'edi Oja dí n 'yohe. Ne ja'bu hin dí pä'be 'be'a dán go a dí øt'be, pε hin dí m mam'be ngue ga heh ma 'befi'be. ⁹ I 'buh man sui'be pε hin dí 'yos'e'be nguetho 'buh mam fäts'ihe ra Cristo, ja'bu in nu ran u ma ja'i'be, pε hin dí tu'be. ¹⁰ Hønbu go

hapu ga mbe'be, din nu'be ran unbi, ne sa xca tu'be nangué ra 'befi ra Jesús dí ot'be, tengu tho 'bu mi du ra Jesús. Pe nangué dí hát'be yan unbi di nequi dí 'buhmbe ra Jesús, ne di jamansuc'be. ¹¹ Ne thocua thoho xna da thog'be nangué dí ot'be rá 'befi ra Jesús, pe gue'a ní nequi rá ts'edi ra Jesús dín 'yo'be a, ngue i faxca'be, ne hin'yu ma ts'edi zeh'e'be. ¹² Janangué'a thocua thoho i thusca man dāteh, pe gue'a man'da gním 'buhmbu Oja xun ho a. ¹³ Nu'a n'da ran 'yohu bi ma maya'bu bu ja rá t'ohni Oja: "Nugä dí εc'yεigä, janangué'a dím mangä na," bi 'yεna. Ngutho dí ot'ä'be ya, dí εc'yεi'be, janangué'a dí mam'be a dí εc'yεi'be. ¹⁴ Ne hin dí su'be, nguetho dí pa'be madá thog'be, pe guet'a Oja ngue bi xox'a ma Hmuhu ra Jesús 'bu mi du, da xoxcä'be tengu bu i xox'a ra Jesús. Ne ahu dan 'yohu 'bu dá sōmhbu bu 'bu a Oja. ¹⁵ Pe nu'u 'be'a gätho dín nu'be nangué ahu, n'damhma man'da xtán ngu ahu guin nuhu rá mate Oja, ne man'da xtán ngu ahu gui 'yεmfu Oja, jamadi ni mate. Ne gue'a man'da dí t'εspa Oja a buya. ¹⁶ Janangué'a hingui cuent ma mbui'be nangué a ma 'befi'be, madague'bu man'da man'da in theh rá ts'edi ma ja'i'be. Pe Oja di un ra ts'edi ma mbui'be gätho yu pa. ¹⁷ Nu'u yan unbi dín nuhu ua ja ra häi hingan ya'a u, pe gue'a man'da dá tīmhu ran ho bu mahεts'i. εmme man'da xun ngu ra nuixte gan nuhu bu, xinda gue ran unbi dá nuhu ua ja ra häi. ¹⁸ Hin dím bεmhbu gätho yan unbi dín nuhu ua ja ra ximhäi, nguetho da tho u. Pe man'da dím bεmhbu 'be'a gätho hin dín nuhu ya, nguetho nu'a din jagähu bu mahεts'i hin da tho a.

5

¹ Ne dí pahmbu ngue ma ja'ihu tengu n'da ra ngu ua ja ra ximhäi, hinga ya'a da hyät'i. Ne nu'bu da yot' ma ngu ua din ja bu a man'da ma ngumhu bu mahεts'i ngue bi hyo Oja. Ne njam'bu da gua a, nguetho him bi hyoh yu ja'i. ² Ne nuju dadín xōmbuihu nangué ma ngoc'yεihu i jajū ya, ne dín dōmdahu di pärcä ma ja'ihu, da gohi ma'da'yo, ngue rán säui bu mahεts'i a. ³ Nu Oja di japi ngue din ja ma ngoc'yεihu bu. ⁴ Pe nuya ngue dí 'buhmbu ua, ne in nu ran

unbi ma ngoc'yεihu ne dín xōmbuihu. Pe hin nangué a dín nde ga tuhu n'dihi, pe man'da dín ndehu a ma ja'ihu ma'da'yo, ngue dím pärcähu ma ngoc'yεihu i ja ya. ⁵ Nu Oja bi zänni ngue di pärcä ma ja'ihu, ne bi 'daju rá Hogandähi ngue ra hmεpya majuani din ja. ⁶ Ne dín dō'mate thohu yu pa dí 'buhmbu ua. Nguetho dí pahmbu nu yu pa dí 'buhmbu ma ja'ihu i jajū ya, hin dí 'buhmbu ma Hmuhu ra Jesús bu ja rá ngu bu mahεts'i. ⁷ Dí pahmbu majuani din ja ma ngumhu bu, nguetho dí εc'yεigähu Oja, madague'bu hin dín nuhu. ⁸ Ne dín dō'mate thohu ua, pe dí εmhbu ngue man'da xun ho ga sohmbu ua ma ngoc'yεihu, ne ga mbähä bu bí 'bu a ma Hmuhu mahεts'i. ⁹ Pe man'da hnehi thoho dín nde ga othu 'be'a in nde ma Hmuhu, madague'a dí 'buhmbu ua ja ra häi, uague dí 'buhmbu bu guεu bí 'bui. ¹⁰ Nguetho da zōn ra pa ngue gätho dyu 'yεc'yεihu jatho dam 'bähmbu bu ja rá hmi ra Cristo, n'da ngu n'daju. 'Dahmi 'datho ga hamhu 'be'a yün thehu dá othu ua ja ra häi. Ga tåhmbu 'bu xun ho, ga 'behmbu 'bu hin ε ho.

Bi hogahu 'be'a nán sūhmbu Oja 'bu mí du ra Cristo

¹¹ Ne dí su ga ot'ä a hin da numanho Oja, janangué'a dí humbi dí xifi 'be'a dí 'yεc'yεi Oja u yu ja'i. Nugä'be Oja i paç'be xun ho 'be'a majuani dí ot'be, ne nu ahu dín nde ngue gui paç'be xun ho. ¹² Hin dín nde a'be guim bεmhbu ngue dím ma nangué man hose'be. Pe dín nde ngue guin numanhoc'be, guεu da zä gui hεcuahu yu ja'i ngue i ten'ndu yan 'yohu din 'yεzεhε, pe nu'u yú mbui u him majuani u. ¹³ Pe dí ot'be 'be'a gätho da numanho Oja, nguetho dín numanho'be Oja, madague'a im man yu ja'i dí tontogä'be. Pe nu'a 'be'a dí ot'ä'be da bōmanho nangué ahu. ¹⁴ Nangué rán huεcate ra Cristo ná ot'be 'be'a gätho dí ot'be, nguetho dí pahmbu ngue bi du bi nu ran unbi nangué gätho yu ja'i. Ne gue'a ní zä dim pomhu ran unbi u, tengu 'bu xtán duse ngue xtán guzεhε yú ts'oqui. ¹⁵ Ne bi du ne bi ndants' mahōn'a ngue nde di un ra 'da'yote u gätho yu ja'i. Janangué'a da 'yε'ts'a ní 'yot' yú pähä zεhε u to da hyān ra 'da'yote, ne da 'yot'e 'be'a in numanho a. ¹⁶ Janangué'a nuya dá pah man

'yomfɛniɦ, nɛ nuya hin ná numanhohɦ ma miɟa'ihɦ 'bɛ'a di ja, tengu mi ɔthɦ nu'bɦ him mi ɛc'yɛihɦ. Pɛ gam bɛmhɦ tengu bɦ nam bɛn Oɟa ɦ. Nɛ nu'bɦ him mi ɛc'yɛigã, dí m bɛni ngue nu ra Cristo n'da ran 'yohɦ thoho tengugã, pɛ nuya hinguin ja bɦ dí m bɛngã ya. ¹⁷ Nguetho gãtho to'o in 'yohɦ ra Cristo tengu 'bɦ ma'da'yo ɦ, nu yún yon 'yomfɛni zɛɦɛ bi 'bɛ'ɦ, pɛ nuya gãtho bi gohi ma'da'yo. ¹⁸ Pɛ gãtho bi 'yɔzɛɦɛ Oɟa dãm 'bũhmbɦ ma'da'yo. Nguetho bi hogahɦ 'bɛ'a madín sũhmbɦ Oɟa 'bɦ mi du ra Cristo. Nɛ nuya bi 'dajɦ ra 'bɛfi ngue ga xihmbɦ yɦ ɟa'i 'bɛ'a dí zin a Oɟa ɦ, nɛ da mba ma punbi yú ts'oqui ɦ gãtho i ɛc'yɛi. ¹⁹ Nguetho nu'a Oɟa min 'youi ra Cristo nu'bɦ mi 'yɔt'e 'bɛ'a dí hocpa yá mbɦi yɦ ɟa'i ja ra ximhãi. Nuya hin da gũcpa a rá muui ɦ yú ts'oqui gãtho to'o da 'yɛc'yɛi a. Nɛ bi 'dajɦ ra 'bɛfi ngue ga xihmbɦ yɦ ɟa'i 'bɛpɦ dín yãmanhohɦ Oɟa ɦ. ²⁰ Nujɦ ma 'bãigãhɦ ra Cristo, ɛmmɛ dí hãh ma mbɦi dí xihmbɦ yɦ ɟa'i tengu tho 'bɦ xtã xisɛ Oɟa ɦ, ngue da 'yãpi di hocpa yá mbɦi, nɛ din 'yohɦ xɦn ho Oɟa. ²¹ Nu'a ra Cristo hin'yɦ rá ts'oqui, pɛ bi nu ran ɦnbi nangue ma ts'oquihɦ tengu 'bɦ yú ts'oqui zɛɦɛ. Janangue'a da 'yɛmbi rán ho a rán hose ra Cristo to'o gãtho da 'yɛc'yɛi 'bɛ'a í du a.

6

¹ Nɛɛɛ a Oɟa dí comhbe rá 'bɛfi, nɛ janangue'a gãtho ma mbɦi'be dí xi aɦ ɦ ngue gui jamansuhɦ rá mate Oɟa. ² Nguetho Oɟa bi mam bɦ ja rá t'ohni: “Dã ɔcã ni ndehɦ a ra pa gã zojɦ, nɛ dá ɔt'ahɦ ra mate. Nɛ dá zɛ aɦ ra pa dá yãn aɦ,” ɛn'a Oɟa. Nuya yɦ pa ja bɦya Oɟa sã da 'yɔt'ahɦ ran ho, nuya nám pa ya Oɟa i sã di pɔ'ahɦ. ³ Nɛ dí honi xɦn ho 'bɛ'a gãtho ga ɔt'be, ngue hin di ɦt' yú mbɦi 'da 'bɛ'a dí ɔt'be, n'damhɦma njon di c'ãman'ɦ rá 'bɛfi Oɟa dí ɔt'be. ⁴ Nɛ nangue 'bɛ'a dí ɔt'be dín nde ga ut yɦ ɟa'i ngue majuãni yúm 'bɛhniga'be ra Cristo ua ja ra hãi. Nɛ gãtho dí ɔt'be xɦn ho nɛ hin dín xɔmbɦi'be, madague'bɦ xɦn ngu ran ɦnbi dín nu'be. Nɛ xɦn hɛi 'bɛ'a nám 'bɦ'be, nɛ ja'bɦ hin dí pã'be 'bɛ'a ga ɔt'be. ⁵ Nɛ xɦn ngu yɦ nidi i 'bɛnzaga'be, nɛ dí ofãdi'be, nɛ dín nu'be 'da yãn 'yo'ts'i 'bɦ in cuɛ yɦ ɟa'i. Nɛ 'da yɦ pa ɛmmɛ dí

yã'be nangue ra 'bɛfi xɦn hɛi dí ɔt'be. Nɛ dí äthã'be 'da ɦ yɦ xui, hin dí ɟ'be, pɛ dí tɔmda'be 'bɛ'a din ja. Nɛ 'da yɦ pa hin'yɦ ga si'be. ⁶ Pɛ n'datho ma mbɦi'be tengu rán sãui a majuãni, nɛ dá ɔt'be ran ho nguetho dín 'yo'be rá Hogandãhi Oɟa. Nɛ hin dadí xɔmbɦi'be nangue ma 'bɛfi'be, pɛ dí utã'be yɦ ɟa'i ma yembɦi'be nɛ man huɛcate'be. ⁷ Nɛ dí m mam'be a ram hɦma majuãni, nguetho di zɛc'be Oɟa ga ɔt'be rá 'bɛfi. Nɛ nangue ma hocɟa'i dí ɔt'ã'be, hingui sã di yãcpa'be yɦ ɟa'i. ⁸ Ja'bɦ i hnumansuc'be, ja'bɦ hin'na, nu'ɦ 'da di c'ãman'ɦc'be, nu'ɦ mi'da im ma xɦn ho dí ɔt'be, nu'ɦ 'da im ma dí fɛhnigã'be. Pɛ madague'a xɦn ngu 'bɛ'a man ɦ yɦ ɟa'i, dí m mam'be 'bɛ'a ngue majuãni. ⁹ Bɦ i 'da ngue im ma ngue hingui pãdi 'bɛ'a dí ɔt'be, pɛ 'bɦ i 'da i pãc'be xɦn ho. Nɛ n'dapa ngu n'dapa i husca man dãte'be, pɛ guexta'a dí 'bɦ'be. Nɛ xɦn ngu yãn ɦnbi dín nu'be, pɛ hin dí tu'be. ¹⁰ Nɛ nu'bɦ dín nu'be ra dumbɦi, 'bɛx di 'dac'be ran johya ra Hɦmu mahɛts'i. Nugã'be dí hyoya'be, pɛ xɦn ngu ɦ dí jap'be da dín a ran ho, nguetho dí xicã'be 'bɛ'a di un'na Oɟa. Nɛ hin'yɦ 'bɛ'a da zã gam mam'be ngue ma mbɛti zɛɦɛ'be, pɛ hin'yɦ 'bɛ'a dadí 'bɛ'be, nguetho Oɟa di 'dac'be gãtho dí hom'be. ¹¹ Nu aɦ ma amigo aɦ guí 'bũhmbɦ bɦ ja ra hnini Corinto, ya dá xi aɦ gãtho 'bɛ'a dí m bɛni, nguetho dadí huɛc'ahɦ ngue gãtho ma mbɦi. ¹² Nugã'be majuãni dadí huɛc aɦ, pɛ nu aɦ hin ɛ ja nin huɛcate nanguecã'be. ¹³ Pɛ dí xi aɦ tengu tho 'bɦ ma t'ɦni aɦ, dami xoc ni mbɦihɦ nɛ din ja aɦ ran huɛcate nanguecã'be, tengu tho dí ɔt'be nangue aɦ.

Oɟa i 'bɦpɦ mbo ma mbɦihɦ

¹⁴ O guín 'yohɦ ɦ 'da ngue hingui ɛc'yɛi Oɟa, nguetho nte yún jahɦ n'da ɦ ɔt' ran ts'o 'bɦ ɔt' ran ho n'da. Nɛ nte rán jai ra 'bɛxui a ran nɛqui. ¹⁵ Nɛ hin te rán jai ra Cristo a ra Satanás ngue ra zĩthũ, nɛ hinga 'dat'a im bɛmmi n'da ra 'yɛc'yɛi a hingui ɛc'yɛi. ¹⁶ Nɛ hin te rán jai rá ngu Oɟa ɦ yɦ hɦmite, nguetho ni mbɦihɦ rá ngu Oɟa ngue i 'bɦi mazãi. Nɛ gue'a bi man Oɟa maya'bɦ: “Nugã dam 'bɦpɦ mbo yú mbɦi, nɛ dan 'yohɦ, nɛ nugã ga ɔt'e yú Oɟagã ɦ, nɛ nu'ɦ ga ɔt'e ngue ma t'ɦhnigã ɦ,” bi 'yɛn Oɟa.

17 Janangue'a bi 'yɛn Oja: “Damí 'uehmbu bu, o guí tenhdu ngu'e'u hingui ɛc'yɛi, nɛ 'yo guí sáhu 'bɛ'a xɛn ts'o. Nɛ ga ɔt'e ngu'e ni Ojaju, nɛ ga sin ahɛ buya. 18 Nɛ ga ɔt'e ni Tajɛ nɛ nu ahɛ ga ɔt'e ma ts'unt'u ahɛ nɛ ma t'ixu ahɛ.” Gue'a bi man Oja ngu'e nuixte rá ts'edi.

7

Bim páh yá mbui yu 'yɛc'yɛi

1 Ma amigo ahɛ dadí huɛc ahɛ, ya xɛn ngu yɛn ho bi man Oja da 'yɔrcahu, pɛ jatho ga 'uehmbu bu i ja 'bɛ'a gátho xɛn ts'o. Nɛ ga 'uehmbu 'bɛ'a in nde di ts'on ma ja'ihɛ, nɛ ma mbuihɛ. Jatho ga homhbɛ man'da man'da 'bɛ'a dí gua'a dán hoju, ngu'e gan numansuhɛ Oja. 2 Nɛ nu ahɛ guí 'buhmbu bu ja ra hnini Corinto, dami bɛnc'be nanguecá'be, nguetho xinga n'da ahɛ bi nu ran unbi 'bɛ'a dá ɔt'ahɛ, nɛ hin te dá ɔt'á'be ngu'e di ts'on'na ni mbuihɛ, nɛ xinga n'da ahɛ dá há ahɛ ngu'e m'bejua ga ɛn'ahɛ gui jurcahu. 3 Nuya hin dín nde ngu'e ga damhya ahɛ, nguetho ya dí xi ahɛ ngu'e ɛmmɛ dadí huɛc ahɛ, nɛ thocua thoho dím bɛn ahɛ, asta gue'bu ga tugá. 4 Nugá dí ɛc'yɛi ngu'e guí ɔthu ran ho, nɛ gue'a ní hyu ma mbui a. Nɛ nu ahɛ gadí 'daju ran johya, madague xɛn ngu yɛn unbi dín nugá'be, pɛ ɛmmɛ hu ma mbui ran johya. 5 Nu'bu má sɔngá'be bu ja ra hái Macedonia, ɛmmɛ xɛn hɛi 'bɛ'a dá ɔt'be, nguetho hɔnbu go hapu dá tho'be bi zɛc'be yu ja'i, nɛ xɛn hɛi 'bɛ'a nám 'bu'be nɛ mi ja ra mbidi ma mbui'be. 6 Pɛ nu Oja nzaí i hurpa yá mbui u to'o i tu yá mbui, nɛ bi hyurca ma mbui'be 'bu mi zɔm bu ra Tito. 7 Bi hyurca ma mbui'be nangue gá hyurpa rá mbui ra Tito 'bu gmí 'buhmbu bu. Nu ra Tito bi xicá'be ngu'e ɛmmɛ bi du ni mbuihɛ nangue 'bɛ'a gá 'yɔthu ngu'e hingui ho. Nɛ bi xicá'be ɛmmɛ gmín ndehɛ guin nuju. Nɛ nu'bu mí c'aman'ugá 'da, nu ahɛ bu gá yanjɛ. Nɛ nangue guím bɛnjɛ, man'da i hu ma mbui. 8 Bi du ma mbuigá 'da yu pa nangue rá mbudi sɔcuá dá pɛn'nahɛ bu, pɛ hin'na ya. Bi du ma mbui nangue ra dumbui dá 'da ahɛ. 9 Nuya dadí johyagá, hin nangue bi du ni mbuihɛ, pɛ nangue gá páh nin 'yomfɛnihɛ 'bu mi du ni mbuihɛ. Nɛ nu Oja bi japi ngu'e bi bɔmanho 'bɛ'a dá

xi ahɛ. Nɛ nte man unbi bi gohi 'bɛ'a dá ɔt'a'be. 10 Nguetho nu'u i hon Oja 'bu i tu yá mbui, di japi di páh yá mbui nangue yá ts'oqui, ngu'e da yɛni, nɛ da 'ue'a ra dumbui buya. Pɛ nu'bu i tu yá mbui ngu'e hingui paði 'bɛ'a da 'yɔt'e nɛ im bɛn ra ximhái, hin di páh rá mbui 'bu, pɛ man'da di un ran dɛte buya. 11 Nu ni dumbuihɛ bi 'da ahɛ ran 'yomfɛni xɛn ho nangue gá hyomhbɛ Oja, nɛ ɛmmɛ gá hyumbi gá hoju 'bɛ'a bin ja. Nɛ ɛmmɛ gá numan'ahɛ a ngu'e bi 'yɔt' ra ts'oqui, nɛ ɛmmɛ gá suhu 'bɛ'a bin ja. Nɛ gá un ran unbi to'o bi 'yɔt' ran ts'o, nɛ ɛmmɛ gán ɛhyahu gui 'yɔthu ran ho. ɛmmɛ gmín ndehɛ xcá mbagá bu xcá zɛ ahɛ. Nɛ ya gá 'yuhmbu bin ho a ra ts'oqui gmín 'yohɛ. 12 Jananjabu gue'a dá ot'ahɛ ra sɔcuá a, ngu'e hinga hɔnt'a ngu'e di hoc rá mbui a ran 'yohɛ ngu'e bi 'yɔt' ran ts'o, xínga gue'a bi t'ɔrpa ran ts'o, pɛ nangue ma sɔcuá dá ot'ahɛ, Oja bi zá bi 'yut'ahɛ ngu'e majuani guí tengahɛ. 13 Janangue'a ɛmmɛ hu ma mbui'be. Nɛ man'da dadí johya'be nu'bu mi xic'be ra Tito ngu'e gá hyurpa rá mbui a nangue 'bɛ'a gá 'yɔthu. 14 Nɛ dá xih ra Tito, gue da t'ɔmanho a rá m hma bu guí 'buhmbu. Nɛ gue'a gá 'yɔrpahu, gá 'yɔmanho a ram hma bi xi ahɛ. Janangue'a hin dí pɛ'ts' ma ságá nangue 'bɛ'a dá xifi, pɛ ɛmmɛ i hu ma mbui. 15 Nguetho nu'bu mí mba bu ra Tito, ɛmmɛ gá numansuhɛ, nɛ ɛmmɛ gán ɛhyahu gá 'yɔthu 'bɛ'a gátho bi xi ahɛ. Janangue'a man'da bin ja rán huɛcate ra Tito nangue ahɛ bu. 16 Nɛ ɛmmɛ hu ma mbui nguetho sá ga ɛc'yɛi ngu'e majuani guí ɔthu ran ho.

8

Yɛn t'unni yu 'yɛc'yɛi

1 Ma zɛ cu'ahɛ, dín nde ahɛ gui paɛmbu 'bɛ'a gátho bi 'yɔt' rá mate Oja bu mbo yá mbui yu 'yɛc'yɛi dim pɛti bu ja ra hái Macedonia. 2 Nu yu 'yɛc'yɛi bu bi nu ran unbi nguetho yu hyoya thoho u. Pɛ guemhma ɛmmɛ i ja ran johya yá mbui, nɛ man'da man'da di unda yɛn t'unni yá mi 'yɛc'yɛihɛ. 3 Nugá dí haxanjuani ngu'e bi unni xɛn ngu, madague'a hin'yɛ 'bɛ'a da gopu ja rá nguse, nɛ rá páhazɛhɛ bi uni. 4 Nɛ bi 'yác ra mate ngu'e nɛ'u da gom'ma ram fáts'i din t'un'ndu yu hyoya 'yɛc'yɛi bu ja ra hái Judea.

⁵ Nε man'da x̄n ho bi 'yõt'e xinda gue'a dá b̄ngä, nguetho m'bet'o thoho bi hyon rá pähä Ojã ngue di b̄nbi 'be'a da 'yõt'e, nε nub̄ya bi xiqui ngue da mb̄xqui ga fãx u yu cu. ⁶ Nu ra Tito rá mb̄di bi xi ah̄u nangue ȳn t'unni gui umhb̄u. Nε dá xi'be ra Tito di jua'a di peti gãtho nin t'unnih̄u gá mamhb̄u gui umhb̄u, nangue nin hūcateh̄u, ngue ra mate thoho. ⁷ Nu ah̄u ε̄mme x̄n ngu ȳn ho guí øth̄u, nε i ja ni t'εc'yeh̄u x̄n ho, nε sä guím mamf̄u rá m hman Ojã x̄n ho, nε ε̄mme guí pähm̄b̄u x̄n ho, nε ε̄mme guí ε̄hya gui 'yøth̄u rá 'befi Ojã, nε ja ah̄u nin hūcateh̄u nanguecã'be. Pε nuya x̄n ho 'b̄u gui umhb̄u x̄n ho nin t'unnih̄u, n'damhma hin te gui 'behmb̄u nangue rá 'befi Ojã guí øth̄u. ⁸ Nugã drá Pablogã hin dín nde ga manda ah̄u 'be'a guí øth̄u. Nuna 'be'a bi 'yõt' yu cu bu ja ra häi Macedonia, n'da ra hm̄εpya a. Nu'b̄u ngub̄u gui 'yøth̄u, da zã ga päcã ngue majuãni i ja ah̄u nin hūcateh̄u nangue yu 'yεc'yeh̄u. ⁹ Nguetho guí pähm̄b̄u rá mate ma Hmuh̄u ra Jesucristo. Nu'a tengu 'b̄u ra m̄mbeti a, pε bin hyoya nangueju ngue bi nde dín jaj̄u x̄n ngu. ¹⁰ Nuya i ja a ga xi ah̄u 'be'a dím b̄ngä. X̄n ho 'b̄u gui juahmb̄u 'be'a gá d̄mh̄b̄u má j̄eya, nguetho ε̄mme gán ε̄yah̄u má j̄eya gá un nin t'unnih̄u. ¹¹ Nuya dami peth̄u nin t'unnih̄u, nε daman ε̄yah̄u ya, tengu 'b̄u rá mb̄di gá b̄mh̄b̄u, nε gui umhb̄u 'be'a gãtho sä guí umhb̄u. ¹² Nu'b̄u ja a nde di un a n'da, Ojã da numanho, 'b̄u gue'a rán th̄eui 'be'a p̄e'ts'a n'da a di uni. ¹³ Pε hin dí ε̄na go dín d̄nhȳi u 'da o dim m̄mbeti u 'da nangue a gá unhd̄u, nε nu ah̄u b̄ya hin'ȳu 'be'a gui hyomhb̄u. ¹⁴ Pε nu'a dí xi ah̄u, pε nuya x̄n ngu i ja ah̄u, x̄n ho 'b̄u gui unhd̄u ts'̄u u 'da hin'ȳu 'be'a da hyoni. Nε nu'b̄u da z̄on ra pa ngue hin'ȳu 'be'a gui hyomhb̄u, nu'̄u di zε ah̄u u. Janangue'a gãtho thocua thoho dín ja 'be'a da hyoni. ¹⁵ Nε gue'a mán t'o't'i b̄u ja rá m hman Ojã: “To'o di peti x̄n ngu, pε hin da bong thoho a da hyonse, pε n̄'̄u di peti z̄u ts'̄utho, hin te di 'bedi.”

Ra Tito n̄'̄u in 'yoh̄u

¹⁶ Dí ε̄mfe jamadi Ojã ngue bi 'dac mam fãts'i'be ra Tito, ngue n̄'̄a ε̄mme im b̄n ah̄u nε ε̄mme ε̄hya nangue ah̄u. ¹⁷ Ngue nu ra

Tito min nde da 'yõt'e 'be'a dá xifi, n̄'̄a mi ja rá pähä zεhε da mba b̄u. ¹⁸ Nε da mb̄e ra Tito na man'da ra cu ngue dí p̄nhdã b̄u, nu'a im man rá m hman Ojã x̄n ho, nε gãtho yu 'yεc'yeh̄u ngub̄u im ma nangue'a. ¹⁹ Ma mi'yεc'yeh̄u bi huanhna ran 'yoh̄u na, ngue dan 'yohe 'b̄u dá h̄axhe ra mb̄eti b̄u Judea. Nε gue'a ná uh man hūcatehe ngue dín nde ga fãx ma cuh̄u, nε dí nuix̄te ra Hmu mah̄ets'i a. ²⁰ Nugã'be dadí jamansu 'be'a dí øt'be nangue ȳn t'unni x̄n ngu, nguetho hin dín nde dín ja 'be'a dí c̄ãman'uc'be. Nε gue'a í than'nd̄u mi'da yu cu ngue ga mb̄ähmbe 'b̄u dá h̄axhe a ra mb̄eti. ²¹ Nguetho dín nde ga øt'be gãtho x̄n ho bu na nu Ojã n̄εp̄u na nu ma mijã'i'be. ²² Nε ga p̄en'nah̄u bu man'da ra cu mah̄on'a ngue da mb̄ähã ra Tito. Nε nuna dí pähm̄be ngue ra 'yεc'yeh̄u x̄n ho na. N̄ehna ε̄mme ε̄hya da 'yõt'e x̄n ho rá 'befi Ojã. ε̄mme nde da mba b̄u da nu ah̄u, nguetho ya dá xihna nangue ni hogant'øt'eh̄u. ²³ Nε nuna ra Tito, man 'yo'be nangue ma 'befi dadí zε ah̄u. Nε nu'̄u mi'da in 'yoh̄u ra Tito, yám 'behni u yu 'yεc'yeh̄u dim peti ua. Nε da mb̄ãx ah̄u nangue rá 'befi Ojã, gue'a dín n̄εqui x̄n ho rá nuix̄te ra Cristo b̄u guí 'b̄uhmb̄u. ²⁴ Nuya dami 'yørca'be ra mate gui simanhoh̄u ȳn 'yoh̄u, n'damhma gãtho mi'da yu 'yεc'yeh̄u da b̄ãdi ngue majuãni i ja nin hūcateh̄u, tengu tho dím mangã ngue nzãi i ja ah̄u ran hūcate.

9

Di pet ȳn t'unni nangue yu mi'yεc'yeh̄u

¹ Nugã hingui jatho ga xi ah̄u nangue gui zεhmb̄u ni mi'yεc'yeh̄u, nangue ȳn t'unni gui unhd̄u. ² Nguetho dí pädi ngue ε̄mme i ja ah̄u ra pähä gui zεhmb̄u. Nε ya dá xih yu jã'i ngue i 'b̄ucua ja ra häi Macedonia 'be'a guí øth̄u bu ja ra häi Acaya. Dá xihya ngue gán ε̄yah̄u gá pet nin t'unnih̄u má j̄eya. Nε yu cu ua nde da d̄en'nah̄u 'be'a guí øth̄u. ³ Nuya dí p̄en'nah̄u ya yu cu da mb̄ãx ah̄u gui peth̄u nin t'unnih̄u jannangue'a di ja bu 'b̄u dá søngãhe bu, nε dín n̄εqui ngue guín ε̄yah̄u gui fãx̄h̄u yu hyoya, tengu dá xih yu cu ua ngue guí øth̄u. ⁴ Nε nu'b̄u ga mb̄ähmbe bu u 'da yu m̄engu ua ja ra häi Macedonia, nε hin x̄quín ε̄yah̄u gui pet nin t'unnih̄u, ga p̄e'ts' ma säh̄u 'b̄u. Nguetho ε̄mme dí εc'yeh̄u

guí øth_u 'be'a guím mamhb_u. ⁵ Janangue'a dá xihya y_u cu dim 'bet'o da mba b_u, di ze ah_u, n'damhma da zä gui peth_u gätho nin t'unnih_u, di jua a gá mamhb_u. Ne nu'b_u dá mbähmbe b_u, ya xti guadi xquí pet'u gätho nin t'unnih_u. Ne nu man 'yohe da badi ngue gá umhb_u nangue ni pähä zehéh_u, ne hin nangue dá xi ah_u. ⁶ Dami bëmhb_u ya, to'o i tu z_u yoho y_u hmudä, z_u yoho da xoc'u, pe to'o da duhu x_un ngu, da xoqui x_un ngu u. Janangue'a mpähä thoho gui unhd_u y_u hyoya y_un t'unni, ne nu Ojä x_un ngu ran japi di 'da ah_u b_uya. ⁷ N'da ngu n'da di uni tengu im bën rá mb_ui zehé di uni. O gadi umhb_u 'b_u hin guín ndese ni mb_uih_u, pe xinga gue'u mi'da da xi ah_u gui umhb_u. Nguetho Ojä di huéc'u to'o i ja ran johya di uni. ⁸ Nu Ojä sä di 'da ah_u x_un ngu, janangue'a dí gua a gui hyonseh_u, pe ne'a thocua thoho gui unhd_u to'o hin'y_u 'be'a da hyoni. ⁹ Nt'o't'i b_u ja rá m hman Ojä to'o ngue di unni x_un ho u y_u hyoya, nu'a rá hogant'øt'e da gohi mazai. ¹⁰ Nguetho nu'a Ojä ngue nzai di un y_u hmudä to'o i tup_u ja ra huahi, ne di japi din xandi ngue din ja 'be'a da zi, guet'a Ojä di 'da'ah_u ra hmudä dán xand ni hogant'øt'eh_u, tengu b_u nan xand y_u hmudä b_u ja ra huahi. ¹¹ Nu Ojä di 'daj_u x_un ngu, n'damhma da zä xø ga thoj_u x_un ngu b_uya. Ne nu'b_u dá undähe nin t'unnih_u, ne to'o da hyani da 'yεspa Ojä ne di un ra jamadi Ojä. ¹² Yoho y_un ho da bøni nangue nin t'unnih_u, nu y_u 'yεc'yεi din ja 'be'a da hyoni, ne gätho u di un ra jamadi Ojä b_uya. ¹³ Ne gätho to'o da hyan nin t'unnih_u da 'yεspa Ojä, nguetho nu nin t'unnih_u ra hmεpya a ngue majuañi guí εc'yεih_u rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne εmme di johya ngue guí pañmb_u ni cuh_u u, ne'u gätho mi'da y_u cu. ¹⁴ Ne to'o da hyan nin t'unnih_u, da 'yap Ojä da mbäx ah_u, ne di huéc ah_u b_uya, nguetho i ja ah_u x_un ngu rá mate Ojä b_u mbo ni mb_uih_u. ¹⁵ Pe jamadi Ojä nangue ran t'unni εmme x_un ho bi 'daj_u, ngue rá Ts'ant'u, ne hingui sä gam bëmhb_u hangu na ngu di muui a. Janangue'a nu'b_u dí m bëmhb_u 'be'a bin 'daj_u, hin ga hyøj_u 'be'a dí pesh_u 'b_u.

10

Ijaránt'εdi ra Pablo 'be'a da xihya 'yεc'yεi

¹ Nugä drá Pablogä, εmme dín nde ah_u gui 'yøhmbe a ga xi ah_u, pe janate tho ga xi ah_u, tengu thoho 'b_u da xi'azehéh_u ra Cristo. Nguetho guí 'b_uhb_u b_u 'da u sä εna mbe dín su 'b_u dí 'b_uhb_u b_u, ngue'a janate tho dí m mangä, pe nu'b_u dí pen'nah_u ma søcuq, εmme nts'edi dí m mam b_uya, sä εn u 'da. ² Nu'b_u dá mbagä b_u, hin dín nde ga ut'ah_u hangu rá ts'edi man zamb_ui, pe sä ga damhyaqä ts'u to'o im ma ngue dí m bεnsegä'be 'be'a dí øt'be. ³ Majuañi dy_u ja'i thohoga'be ua ja ra ximhäi, pe hin dí tñm'be ua a ra ts'edi ná taf_u ra ximhäi. ⁴ Nuj_u hinga gue'a ma ts'edizehé nán s_uhb_u, pe rá ts'edisε Ojä a ná taf_u rá ts'edi ran ts'o. ⁵ Nangue rá ts'edi Ojä dí hecuah_u y_un 'yεts'i y_u ja'i nangue 'be'a p_use, ne'u hingui nde da b_u Ojä. Ne nu rá ts'edi Ojä da zä di päp_u y_un 'yomfēni y_u ja'i ngue 'da'anguui da bëmhb_u ra Cristo. ⁶ Ne nu'b_u ya dá pa'be ngue majuañi guí øth_u 'be'a in nde Ojä, nugä ga hut'anzamb_ui ngue ga 'uec'u 'da guí 'b_uhb_u b_u, ngue hingui nde da 'yøt'a in nde Ojä. ⁷ Dami bëmhb_u ya 'be'a i t'øt'ah_u. 'B_u i 'da ah_u ngue im bēni ngue majuañi in 'yoh_u ra Cristo, x_un ho 'b_u, pe jatho da badi ngue necä'be dín 'yo'be ra Cristo. ⁸ Hin dí pe'ts' ma sä x_un ngu y_u nidi ga xi ah_u, ngue bi 'dac man t'εdi'be Ojä. Nu Ojä bi 'dac'be ra ts'edi ga ze ah_u man'da gui pañmb_u Ojä, pe hin nangue ga ts'ongä'be ra 'beñi b_u. ⁹ Nugä hin dín nde gui suh_u nangue 'be'a dí ot'ah_u. ¹⁰ Nguetho 'b_up_u 'da di c'aman'ugä, ne εn'u: "εmme ja rá ts'edi rá søcuq ra Pablo, pe nu'b_u i 'b_ucua hin'y_u rá ts'edi, ne hingui sä din ya x_un ho," εn u 'da. ¹¹ Pe jatho guim bëmhb_u 'da ah_u ngue tengu b_u nan ja rá ts'edi u ma søcuqä, ne ngutho 'b_u dá xi a zehéh_u. ¹² Nugä'be hinga 'da'ígu dí m bēmhb_u y_u ja'i i 'b_up_u, ngue i ja ran 'yεts'i nangue 'be'a εna p_use u. Pe nu'u to'o im bēni man'da i p_use xinda gue'u mi'da, pe hingui pa a majuañi. Nguetho sä i nujspa y_u mija'ih_u nangue 'be'a im bεnse. ¹³ Pe nugä'be hin dí m mam'be man'da ja man t'εdi'be xinda gue'a bi zänga'be Ojä, pe hønt'a dí øt'be 'be'a i xic'be Ojä. Ne bi xic'be Ojä dam pe'be b_u guí 'b_uhb_u. ¹⁴ Ne njon da zä da 'yεna man'da bi tho'a dá øt'be, xinda gue'a bi xic'be Ojä 'b_u mb_udi thoho

dá sòm'be b_u guí 'b_uhmb_u dá xi ah_u rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁵ Nε hin dín nde ga εm'be ngue ma 'bεfi'be 'bε'a bi 'yøt'ε mi'da b_u guí 'b_uhmb_u, hønt'a ma 'bεfi'be ga ja ah_u guim bεnth_u ni t'εc'yεih_u x_un ho, nε gue'a dí zä ga øt'be man'da ra 'bεfi b_u, 'b_u da xic'be Ojå. ¹⁶ Nε sä ga mbε'be b_u mi'da y_u hnini b_uya ngue man'da yatho guep_u njom bi xih y_u jå'i rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nε njon da zä da ma ngue n'dan'yo dá thocpa rá 'bεfi b_u. ¹⁷ Hingui ho 'b_u dín 'yεzεhε n'da, pε man'da da hyådumb_ui da 'yεspa ra Hmu mahεts'i. ¹⁸ Nguetho hin te di muui 'b_u dín 'yεzεhε n'da, pε nu'b_u i øt'e 'bε'a da numanho Ojå, gue'a di muui.

11

Ra Pablo bi ma nangue y_u hyäte

¹ O gadín xømb_uih_u 'bε'a dí xi ah_u ya, madague'a dí yåtontogä ts'ε. ² Pε nugä εmme dí häh ma mb_ui nangue ah_u, nguetho i ja b_u mbo ma mb_ui rán huεcate Ojå. Nε εmme dín nde ah_u hønse ra Cristo guin numanhoh_u, tengu n'da ra hmute ngue hin di ts'on rá mb_ui, hønt'a in numanho a to'o dim 'b_uhmi. ³ Pε dín su ngue di ts'on nin 'yomfεnih_u nangue ra fεhni im man ra zĩthu, tengu thoho bi 'yørpa ra zĩthu ra Eva rá mb_uadi thoho, nε ts'urp_u thoho di ja ah_u ngue hinga gätho ni mb_uih_u guin numanhoh_u ra Cristo. ⁴ Pε εmme guí øhmb_u 'bε'a gätho i xi ah_u 'da y_u jå'i ngue i sòm b_u guí 'b_uhmb_u, madague'a i xi ah_u n'dan'yo ra Jesús ngue'a hin din theui a dá xi ah_u, nε n'dan'yo n'da ran 'yomfεni in nde di 'da ah_u, nε i xi ah_u n'dan'yo thoho nangue ran ho ma'da'yo, xinda gue'a dá xi ah_u. ⁵ Pε nugä hingui coh ma ts'εdigä xinda gue'ε 'da guí tεnhd_u, ngue im manse ngue man'da yá 'bäih_u ra Jesucristo. ⁶ Pε dí pácä a majuani ran 'yomfεni nangue Ojå, nε gue'a dá ut'ah_u x_un ngu y_u nidi, madague'a hingui sä dan høt'ahyå tengu'ε y_un 'yoh_u. ⁷ Uague guí εmh_u hingui ho dá øt'ä nguetho nte dá hác'ah_u 'b_u má mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u. Pε dá øt' ra 'bεfi dá honse man ts'ihme, nguetho min nde ga zε ah_u. ⁸ Nε nu'b_u má xän'nah_u b_u, nu'ε y_u 'yεc'yεi i 'b_up_u mi'da y_um peti, gue'ε bi 'dacä 'bε'a dá hongä b_u, janangue'a bi zä dá xi ah_u ran ho

ma'da'yo nε nte dá ä ah_u. ⁹ Nε nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_u, him mi ja 'bε'a dá hongä, nε hin te dá ä ah_u. Pε nu'b_u mí zøm b_u ma cuh_u y_u mangu macedonia, bi 'dacä 'bε'a madi 'bεcä. Nε ngub_u ga øt'ah_u mahøn'a b_u, hin te ga ä ah_u. ¹⁰ Nε dím ma majuani b_u ja rá hmi ra Cristo, ngue hin te ga hácua y_u cu 'b_up_u ja ni häih_u Acaya, nangue rá 'bεfi Ojå dí øt'ä b_u, nε njon da zä da xiqui ga äh ra mbeti. ¹¹ Ha gue'a dí øt'ä gní 'yεmh_u hin dadí huεc'ah_u, pε Ojå i padi ngue dadí huεc'ah_u. ¹² Nε ga thoqui tengu dá øt'ä, n'damhma di nεqui ngue hinga 'da'igu dí øthe y_u hyäte madague'b_u ná yåt'a εna i øt'e x_un ho rá 'bεfi Ojå. ¹³ Nu'ε im manse εna yá 'bäih_u ra Cristo, pε him majuani im man'ε, y_u hyäte thoho, nε hin yá 'bäih_u ra Cristo ε. ¹⁴ Pε nde'b_u hin guí hyonya thohoh_u 'bε'a i øt'ε, nguetho nεse a ra zĩthu da zä da hyä ah_u, da zä da 'yøt'e tengu 'b_u n'da ra hogam'bεhni mahεts'i bá pεn'na Ojå. ¹⁵ Janangue'a 'da'igu øth_u ε yá 'yεhε ra zĩthu, nε im bεn y_u jå'i y_u hogam'bεhni ε. Pε da zøn ra pa da nu ran εnbi din theh_u 'bε'a bi 'yøt'e.

Ran εnbi bi nu ra Pablo nguetho rá 'bäiui ra Cristo a

¹⁶ Pε εmme dí nde ah_u guí 'yøhmb_u 'bε'a dí xi ah_u, madague'b_u guim bεmh_u ngue dí tontogä ts'ε 'b_u dí manse 'bε'a dí øt'ä. ¹⁷ Nu'b_u dím manse 'bε'a dí øt'ä, εna gue'b_u hinga gue'a bi xicä Ojå ngue gam ma, pε εna gue'b_u dí tontogä ts'ε 'b_u dím mangä tengu na. ¹⁸ Pε nu y_un 'yoh_u b_u i xi ah_u nangue yän hose, nuya necä ga xi ah_u ts'ε nangue man hose. ¹⁹ Nu ah_u εmme x_un ho nin 'yomfεnih_u, pε εmme guí εhyah_u guí øhmb_u 'bε'a i xi ah_u y_u tonto. ²⁰ Nε εmme gadí hoh_u gan 'yεhεhε to'o in nde di manda ah_u, madague'b_u i hä ah_u o gue i ä ah_u 'bε'a gätho i ja ah_u. Nε guin numansuh_u ε εmme dín 'yεzεhε, madague da mbεp'a ni hmih_u, pε guexta'a guí tεnhd_u ε. ²¹ Nugä'be hingui sä ga øt'be tengu ε, pε gue'a gním mamhb_u hin'y_u ma ts'εdigä'be. Nu'ε y_un 'yoh_u guí 'b_uhmb_u b_u im man yän hose. Necä ga hut'anzamb_ui gam mangä ts'ε nangue man hose, tengu n'da ra tonto. ²² Ná yåt'ε ngue y_u hebreo ε, pε necä drá hebreogä. Nε ná yåt'ε gue y_u israel ε, pε necä drá israelgä.

Nε ná yáτ'μ gue yám bom'βeto ra Abraham μ, pε necä drám bom'βetogä ra Abraham. ²³ Nε ná yáτ'μ ngue yú 'yεε ra Cristo μ, pε nugä man'da drá 'yεεgä a ra Cristo xinda gue'μ. Nuya dím mangä tengu n'da ra tonto. Nugä man'da xún ngu ra 'βefi dí øt'ä xinda gue'μ 'da yún 'yohμ, nε man'da xún ngu yμ nidj dán ofädigä, nε xún ngu yμ nidj dá nu ran unbi nanguε yμm fei, nε xún ngu yμ nidj mi εna xtá thogä. ²⁴ Nε cút'a nidj bi 'yørcä 'däte ma 'de'maguto yμm fei μ ma mεnguε yμ judío. ²⁵ Nε nhyundj bi 'benzagä, nε n'dandj yμ ja'i bi bat'adogä. Nε nhyundj án xén'a ra barco mi hugä baya, bi zo bμ ja ra dehe, nε 'däte ma goho ora dá o bμ ja ra dehe baya. ²⁶ Pε xún ngu yμ nidj dán 'yogä nε xún ngu yμ nidj má guεpμ xcá tugä bμ ja yμ dαthe, nεpμ 'bμh yμ bε. Nε bi gorcä ra 'yu ma mεnguε yμ judío, nε'μ hing yμ judío. Nε mi εna xtá thogä bμ ja yμ hnini nεpμ ja yμ dαpo. Nε dá hu yμ barco bμ εmme εn ra dehe ran dαhi εmme nts'utho. Nε mi εna xtá hyogä μ yμ hyäte 'yεc'yεi. ²⁷ Nε ja'bμ εmme dá yäcä nanguε ma 'βefi, nε bin unba ma ja'i, nε ja'bμ nya'a thoho hin dán açä. Nε ja'bμ nya'a thoho hin dán sihmεgä, xinga gue ra dehe dá sigä. Nε ja'bμ xún se nguetho hinga xøt'a ma pahniägä. ²⁸ εmme xún hεi 'βε'a dí øt'ä, nε'μ yμ 'yεc'yεi gätho hønβμ go hapμ dim peti εmme dí hädumbμi ga jamansugä μ. ²⁹ Nε'a dí øt'ä 'da'angu dí sägähe μ 'βε'a gätho i sä μ, nu'bμ 'bμ a n'da ra 'yεc'yεi xún güent'i, dí com'be rán güent'i a. Nε nu'bμ n'da ra 'yεc'yεi i øt' ran ts'o, nugä εmme dí cuεgä nanguε a to bi 'βepi da 'yøt'e. ³⁰ Pε nu'bμ i ja a dín nde dá yädä, pε hønt'a dán güent'igä dá yädä. ³¹ Nu Ojå rá Ta ma Hmuhμ ra Jesucristo majapi mazai a, i paði ngue hing ra fehni dím mangä. ³² Tengu dá øt'ä n'dandj nu'bμ mám 'bucä bμ ja ra hnini Damasco, nu'bμ min ts'ut'abi ra Aretas, nε nu'a ra ts'ut'abi bi xi μ yμ dofai da gorca ra 'yu bμ ja ra goxthi rá mbä't'i ra hnini, mim bεni ngue da bεndgä bμ. ³³ Pε nugä dá pøngä bμ ja n'da ra ventana nε dá hugä bμ ja n'da ra dα'bøts'e, nε nu'μ ma amigo bi cα'ma ra 'bøts'e ngue ra xαhi bμ thi rá mbä't'i ra hnini. Nε him bi bεndgä μ yμ cot'yu. Mahotho dá øt'ä 'bμ má pøngä bμ ja ra hnini Damasco.

12

Ojå bi 'yurpμ mahεts'i ra Pablo

¹ Nu'bμ dím mansεgä 'βε'a dí øt'ä, hin te di muui. Pε guemhma ga xi ahμ 'βε'a bi 'yurcä ra Hmu mahεts'i 'bμ n'dandj. ² Bi bongä 'de'magoho njεya Ojå bi zixcä bμ mahεts'i. Hin dí paçä 'bμ nε'a ma ngøc'yεi o hin'na, pε Ojå paði 'βεpμ ín ja. ³ Hønt'a dí paçä ngue dá mba mahεts'i, hin dí paçä 'bμ n'youi ma ngøc'yεi o hin'na, hønt'a Ojå paði 'βε'a dá øt'ä. ⁴ Nε nu'bμ mí ts'ixcä bμ guεpμ mahotho, dá øcä 'βε'a bi hmam bμ, nε njongui man yμ ja'i tengu a. Nε him bin 'dac ran t'εdi gam ma 'βε'a dá øpμ. ⁵ Nε nuna bi t'ørcä i sä xcá yädä a 'bμ gue'a xcá bεni gam ma, pε hønt'a man hosegä gam mangä ngue dí paçä hin'yμ ma ts'edi zεhεgä. ⁶ Nugä i jagä 'βε'a xcan 'yεxä 'bμ xcá ndegä nε hin dadín hyät'ä tengu 'bμ ra tonto, nguetho da zä xcá ma majuani 'βε'a bi t'urcä. Pε hin dín nde ngue gue'a dí t'εscä a, pε dín nde ngue gue'a in nuse yμ ja'i a dí øt'ä dí numansugä μ, nε'a 'βε'a øse ngue dím mangä. ⁷ Nugä dá nugä εmme mahotho bμ. Pε nu ra zjthi bi 'dacä n'da ran unbi dí sägä. Nε Ojå bi un ran t'εdi da 'yørcä, ndeque hin dan 'yεzεhεgä nanguε 'βε'a bi 'yurcä Ojå. ⁸ Nε hyundj dá äpä Ojå ngue di 'uec'i ts'μ ran μ i jagä. ⁹ Pε nu'a Ojå bi xiqui hin di 'uec'a ran μ, pε di 'dacä rá mate nε rá ts'edi sä ga hät'ä ran unbi. "Nu'bμ hin'yμ ni ts'edizεhε, man'da di nεqui ma ts'edigä," i εngä Ojå. Jananguε'a nu'bμ hin'yμ ma ts'edi zεhεgä, man'da εmme dadín johyagä, nguetho dí paçä ngue'a man'da dí nεqui rá ts'edi ra Cristo. ¹⁰ Nuya hingui tu ma mbμi 'βε'a dí øt'ä, madague'a xún ngu yún unbi dín nugä, ngue di c'aman'ug yμ ja'i, uague i pa ma uguigä. Nε hingui tu ma mbμi nanguε 'βε'a i ørca yμ ja'i 'bμ dí øt' rá 'βefi ra Cristo. Nguetho nu'bμ hin'yμ ma ts'edi, pε man'da di 'dac rá ts'edi ra Cristo.

I hαh rá mbμi ra Pablo nanguε yμ 'yεc'yεi bμ Corinto

¹¹ Nu'a 'βε'a guím bεngahμ, jatho ga xi'asehμ 'βε'a dí øt'ä, tengu 'bμ drá tontogä. Man'da xún ho 'bμ xquím mansεhμ man hogä xinda gue'bμ gam mansεgä. Nu yún 'yohμ guí tεnhdμ, hin'yμ 'βε'a i ja μ ngue hin'yugä, madague'a nte i jagä a di muui.

12 Nu'bu mám 'bucä bu, dá ut'ahu ngue majuañi ma 'bäigä'be ra Jesucristo, hin dán xombui 'bu má ut'ahu yan t'ot'e nuixte ne yu hyonya nt'ot'e gue gá nusehu 'bu mám 'buhmbu bu. 13 Hanja guím mamhbu ngue hin dá ot'ahu bu tengu dá ot'ä bu 'buh mi'da yu 'yεc'yεi. Pe 'da'angu dá ot'ahu, pe hont'a n'da, ngue hin dá ä ahü 'be'a dá hongä. Ha gue'a gni 'yεnjü hingui ho a dá ot'ä. Pe dami pungahu 'bu. 14 Nuya ná hyundi ga mbagä bu. Ne hin te ga ä'ahu 'be'a dí hongä mahøn'a, nguetho hin dín ndegä a ni mbetihü, pe dín ndegä gan jahü tengu 'bu ma t'uhni ahü. Ne hinga gue'ü yu t'uhni i pe'ts'i 'be'a i hon rá ta o rá mbe. Pe nu yu ta ne yu mbe i pe'ts'i 'be'a da hyon yä t'uhni. 15 Pe da hyu ma mbui 'bu da zä ga 'bedi 'be'a gätho dí pe'ts'i gueru da zä ga hon'na ran ho ni mbuihü, ne gueru go him mi sä dam pefi ga ze'ahu. Pe masque hin gadí huεgahu tengu bu na huεc'ahu. 16 Ne guím mamhbu majuañi ngue hin te dá hacä ni mbetihü, pe guím bεmhbu 'da ahü ngue dá tacä ni mbetihü ngue guí εmhbu dá hä ahü. 17 Ha guím bεmhbu dá hä ahü ngue dá pen'nahü yam 'behni bu. 18 Nugä dá ndep ra Tito da mba bu, in 'youi man'da ma cuhu. Guí pähmbu hin te bi dāha ngue damá 'yā ahü. Nguetho 'da'ingu dím bεngä'be ra Tito ngue dadí huεc'a'be, ne 'da'ingu bu na ot' ma 'befi'be. 19 Ma cu'ahu, dadí huεc'ahu, dín 'yohü ra Cristo. Ne Ojä pañi majuañi a dím mam'be ya, ngue dí hom'be 'be'a dín te ni mbuihü. Janangue'a dí honi ga tapä ü yam hma him majuañi, ngue im man'ü yu hyäte di ügui. Ne hinga gue'a guím bεmhbu 'da ahü, ngue guí εmhbu dí hom'be guin numanhoju. 20 Pe dí su ngue hin gan numanhogä 'be'a guí othu bu 'bu dá mbagä bu. Pe ne da du ni mbuihü 'be'a ga xi ahü büya. Dí su ngue ga tñ ahü gadín sühmbu n'da ngu n'da ahü, ne gadín seyabahü, ne gadín cuεfu n'da ngu n'da ahü, ne gadín tafu n'da ngu n'da ahü, ne gadín c'aman'uhü, ne gadín 'yöspatho 'be'a gadín xihmbu, ne gadín 'yεzehü, ne dí su ga tñ ahü hinga gue'a guí othu bu ja nim petihü. 21 Ne nu'bu dá mbagä bu, dí su ngue ma Ojahü di jaqui ga pe'ts' ma sä nangue 'be'a guí othu bu. Ne dín jagä ra dumbui nangue to'o bi 'yot' ran ts'o

mam'bet'o, ne guexta'a hin ni päh yä mbui, him bi 'yär rá punbi Ojä nangue ran ts'o bi 'yot'e, gue'ü bi 'yot' ran 'yomt'εni, ne'ü bi zinba yä xisu mi'da yan 'yohü.

13

Rán zofo ra Pablo, ne yan zengua

1 Na hyundi ya ga mbagä bu gan nu ahü. Ne nu'bu dá mbagä bu, ga juanbä ü 'bähmbu ü yoho o gue hyu yu testigo. 2 Nu'bu mám 'bucä bu mam'bet'o dá damhya ü to'o zai i ot' yan ts'o. Nuya ga xi'ü mahøn'a ne gätho mi'da ahü, nu'bu dá mbagä bu mahøn'a, to'o gätho i ot' ran ts'o hin ga huεcthoho ü. 3 Ne nu'ahu da zä gui pähmbu xün ho ngue majuañi rá ts'edi ra Cristo 'bu ja a dím mangä büya, ne him ma ts'edi zehεgä. Ne nu'a ra Cristo hingui 'beh rá ts'edi ne guí pähmbu nguetho dim perü mbo ni mbuihü rá ts'edi. 4 Nu ra Cristo him mi ja rá ts'edi 'bu mi du bu ja ra pont'i, pe nuya i 'bui nangue rá ts'edi Ojä. Necä'be hin'yü ma ts'edi zehε'be tengu tho a ra Cristo 'bu mi du, pe nuya dín 'yohe ra Cristo nangue rá ts'edi Ojä, n'damhma da zä ga hoc'ahu bu. 5 Nuya n'da ngu n'da ahü dami bεmhbu xün ho mbo ni mbuizehü, janangue'a gui pähmbu majuañi guí εc'yεihü o hin'na. Nu'bu hin gán hyäzehü, sä gui pähmbu majuañi i 'bapü mbo ni mbuihü ra Cristo. 6 Necä'be dín nde ahü gui pähmbu ngue majuañi dí εc'yεi'be ra Cristo. 7 Dí äp'be rá ts'edi Ojä ngue gui 'yothü ran ho, ne hin nangue da bomanho ma 'befi bu, nguetho man'da dín nde ahü gam 'bumanhohü ra Cristo, xinda gue'bu guin numansuc'be. 8 Nugä'be hin dín ndehma ngue ga hεm'be to'o i ot'a majuañi pe hont'a dín nde ga ot'be 'be'a di ze ü. 9 Da hyu ma mbui'be 'bu di zac ni mbuihü nangue Ojä, madague'a guím bεmhbu ngue hin'yü ma ts'edi'be. Pe hont'a dí äp'be Ojä ngue dín te ni mbuihü nangue Ojä. 10 Dí o't'ahu ngue gui hoc ni mbuihü, nguetho hin dín nde nts'edi ga damhya ahü 'bu dá mbagä bu. Nu Ojä bi 'dacä ran t'edi ngue ga tet'a ni mbuihü, pe him bi 'dac ran t'edi ga ü't'a ni mbuihü. 11 Nuya hont'a dí xi'ahu ya, ma zü cu'ahu, Ojä gui cohmbu bu guí 'buhmbu. Pe man'da dín te xün ho ni mbuihü. Ne dami bεmhbu 'be'a gätho dá xi'ahu, nde'bu

n'dat'a guim bɛmhbɛ n'da ngu n'da ahɛ,
nɛ gam 'bɛmanhohɛ, nɛ hin gan sɛhmbɛ
bɛ. Nɛ Ojɔ da zɛ man'da di huɛc ahɛ nɛ
da hyu ni mbɛihɛ. ¹² N'da ngu n'da dami
zomanhothɛ nangue ran huɛcate, nguetho
n'dat'a ra Hmu dí tɛnhdɛ. ¹³ Nɛ gátho yɛ
'yɛc'yɛi 'bɛcua i pɛn'nahɛ ran zɛngua. ¹⁴ Nu
rá mate ma Hmuhɛ ra Jesucristo, nɛ rán
huɛcate Ojɔ, nɛ rá m fäts'i rá Hogandɔhi Ojɔ
dí comhbɛ gátho ahɛ. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ ya.

GÁLATAS

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra häi Galacia

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä, guecä him bi huangä yɯn 'yohɯ, pɛ guesɛ a ra Jesucristo, nɛ'a rá Ta, ngue bi xox'a rá Ts'unt'ɯ 'bɯ mi du. ² Nugä nɛ gätho ya ma cuhɯ nangue Ojɔ ngue i 'bucua dí pɛn'nahɯ ran zɛngua. Guehna ra sɔcuɔ dí ot'ahɯ, nangue gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ ra häi Galacia. ³ Dí äp Ojɔ ra Ta nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da ahɯ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ. ⁴ Nu'a ra Jesús bin däsɛ bi gurca ma ts'oquihɯ. Nɛ nangue'bɯ mí du a, bi zä da yɔnjɯ nangue ran ts'o i jaua ja ra ximhäi. Nɛ guehna rá pähä ma Tahɯ Ojɔ bi 'yɔrcahɯ. ⁵ Janangue'a dí ɛspahɯ Ojɔ nɛ i ja rá nuixte gätho yɯ pa mazäi.

Hin'yɯ man'da ram hma ngue dí m pø a n'da

⁶ Nugä xøgue dadí hyonya thoho hanja 'bexque gá hyɛhmbɯ Ojɔ ngue bi zon'nahɯ xquí pɔhmbɯ rá mate ra Cristo, nɛ gá hyaxhɯ n'dan'yo ra 'yu t'ɛmbi ní zin ahɯ Ojɔ. ⁷ Pɛ hin'yɯ man'da rá 'yu ní zinjɯ Ojɔ, hinda hønt'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ i 'bɯ'i 'da'ɯ in nde da hyä ahɯ, ngue nde di pät'ahɯ ra 'yu nangue ra Cristo. ⁸ Pɛ ya xtá xi ahɯ ra 'yu ngue majuɔni dí yɔnjɯ Ojɔ a. Nu'bɯ 'bo'o da xi ahɯ nɛ 'dahma 'dan'yotho da xi ahɯ, da nu rán ts'ɛmbi Ojɔ a, madague'bɯ guecä o n'da rá m 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Ga xi ahɯ mahøn'a tengu ya xtá xi ahɯ, nu'bɯ 'bo'o xi ahɯ n'dan'yo n'da ra 'yu xinda gue'a gá hyɔmhɯ, Ojɔ da zänba ran ɯnbi a. ¹⁰ Nuna ram hma dí xi ahɯ nts'ɛdi ts'ɯ. Mfadi hin dí honi guin numanhojɯ, pɛgue dí hongä Ojɔ da numanhogui. Pɛ nu'bɯ xcá honi 'bɛ'a dí numanhog yɯ jɔ'i, hingui sä xcán 'yɛhɛgä nangue ra Cristo 'bɯ.

Hønt'a Ojɔ bi bɛnba ram hma im man ra Pablo

¹¹ Ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ gui pɔhmbɯ hing rá m hman yɯ jɔ'i a rán ho ma'da'yo ra Cristo dá xi ahɯ. ¹² Nu ran ho ma'da'yo

dím mangä, xínga n'da ran 'yohɯ bi xiqui, nɛ hín dá øcä bɯ ja man xädi a, pɛ guesɛ a ra Jesucristo bi jaqui dí pɔdi. ¹³ Nu ahɯ ya gá 'yøhmbɯ 'bɛ'a mí øt'ä nu'bɯ mi tendä yú t'ɛc'yɛi ɯ ma mijudíohe, ɛmmɛ madí undä ran ɯnbi ɯ yú 'yɛc'yɛi ra Cristo, nɛ mim bɛngä xcá juadi gätho ɯ. ¹⁴ Nɛ mi øt'ä xɯn ho yú t'ɛc'yɛi ma mɛnguhe yɯ judío, ɛmmɛ mi ɛhya ga jɔ'ts'ä ɯ, nɛ xinda gue'ɯ mi'da 'da ingu yɯ jɛya mi pɛs'he. Nguetho ɛmmɛ min nde xcá thocä yún t'øt'e ɯ ndu mam bombøtahe maya'bɯ. ¹⁵ Pɛ nu'bɯ hin nám 'bucä, Ojɔ xí huangui, nɛ m'bejua bi zongui nangue rá mate. Nguetho bi ndesɛ Ojɔ a. ¹⁶ Janangue'a bi jaqui dá pɔ'a rá Ts'unt'ɯ ngue gue'a ra Cristo, guerpɯ bi zä gam man rá m hma bɯ 'bɯh yɯ jɔ'i hing yɯ judío. Nɛ nu'bɯ mi zoncä Ojɔ, xínga n'da ra jɔ'i bi xängui. ¹⁷ Nɛ him 'bex dá mbagä bɯ ja ra hnini Jerusalén ngue xcán yɔ'be ɯ mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo ngue m'bet'o xinda guecä. Pɛ m'bet'o dá mbagä bɯ ja ra häi Arabia bɯ njongui 'bɯi, guerpɯ dán yɔsɛ'be Ojɔ. M'bejua bɯya duá pengä bɯ ra hnini Damasco. ¹⁸ Pɛ xí tho'an hyu jɛya 'bɯ má mbagä bɯ ja ra dɔhnini Jerusalén, ja dá pɔcä ra Pedro bɯya, nɛ 'dɛ'macut'a thoho dám 'bɯ'be bɯ ra Pedro. ¹⁹ Pɛ hin dá nugä mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo, pɛ hønt'a ra Jacobo rán 'yohɯ ma Hmuhɯ dá nugä bɯ. ²⁰ Pɛ majuɔni na dí ot'ahɯ, nguetho i pɔ Ojɔ hin dí mangä ra fɛhni. ²¹ M'bejua bɯya dá mbagä bɯ ja ra häi Siria nɛ ra häi Cilicia. ²² Nɛ nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi dim peti bɯ ja yám peti bɯ ra häi Judea, him mi pɔqui nguetho njɔm'bɯ min nugui. ²³ Pɛgue mi øde ngue guecä drá Pablo mi ɛna xcá juah yɯ 'yɛc'yɛi, pɛ nuya dí m mangä rá m hman Ojɔ. ²⁴ Janangue'a bi un ra jamadi Ojɔ ngue 'bɛ'a bin ja nanguecä.

2

Mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo bi zimanho a ra Pablo

¹ Nu'bɯ mi tho'a 'dɛ'magoho njɛya dá mbagä mahøn'a bɯ ja ra dɔhnini Jerusalén. Dá mbɛ'be ra Bernabé nɛ dá six'be ra Tito. ² Nugä dá mbähmbe bɯ nguetho bi bɛngä Ojɔ. Nɛ dán yɔhe 'da'ɯ yú ngurpi yɯ 'yɛc'yɛi. Nɛ hønt'ɯ dá xi'be 'bɛ'a ním hma dí xi'ɯ

hing yu judío, ngue gue'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nguetho dí su di ɯ't' yá mbɛi 'bɛ'a dí ɔt'ä, ngue hinga nɛ'u yá t'ɛc'yɛi yu judío dí mangä hapɛ dí 'yo. Nɛ nu'bɛ hin xtá numanho, xtí ts'onga ma 'bɛfi bɛ 'bɛ. ³ Pɛ nte bi xic'be, xím bi ma ngue jatho da thecuá rá xifani ra Tito tengu yá t'ɛc'yɛi yu judío. Nɛ nuna ra Tito hin ra judío na, pɛ ra griego na. ⁴ Pɛ mi 'bɛpɛ ɯ 'da yu hyäte ngue yuɛn 'yøxte, ngue høntho in øxtho, ngue nde da badi gue'bɛ dí ɔt'ä yá t'ɛc'yɛi yu judío o hin'na. Nu'ɯ in nde di hɛgahɛ 'bɛ'a gätho bi 'dajɛ ra Cristo, ngue bi jajɛ ga hɛhmbɛ yán t'ɔt'e yu judío. ⁵ Pɛ xíngui ts'ɯ dán hyɛhmbe ngue da hyäje ɯ yu hyäte, pɛ dá zacuahe a ram hma majuani. Nguetho dín ndehe, høn't'a majuani rán ho ma'da'yo ra Cristo gui 'yɛ't'ambɛihɛ a. ⁶ Nɛ nu'ɯ njuan̄tho yu ngɛrpi bɛ, madague'bɛ t'ɛmbi man'da ja yán t'ɛdi xinda guécä, pɛ 'da'angudähe, nguetho 'da'angu yuɛn 'yohɛthoho bɛ na nu Ojã. Nɛ him bi xiqui n'dan'yo n'da ram hma ga xänba yu ja'i. ⁷ Pɛ nu'ɯ yu ngɛrpi bi hyäxa njuani ngue gue'a Ojã bi 'dacä ra 'bɛfi ga xi'ɯ hing yu judío a rán ho ma'da'yo ra Cristo, tengu thoho ra 'bɛfi bi un Ojã ra Pedro nangué da xih ma mijudíohe. ⁸ Nguetho n'dat'a Ojã bi 'dac'be ra ts'ɛdi ra Pedro, nɛ bi xifi da xi'ɯ yu judío, pɛ nugä, bi xiqui ga xi'ɯ hing yu judío. ⁹ Janangué'a nu'bɛ mi hyäxa njuani ngue 'da'angu nan hɛts'i a ra 'bɛfi bin 'daje ɯ yu ngɛrpi a ra Jacobo, nɛ ra Pedro, nɛ ra Xuua, bi bɛndga ma 'yɛ'be ra Bernabé. Nu'a nám bøn'a n'dat'a dí ɛc'yɛihe, nɛ n'dat'a dím mamhbe ga mbɛ'be bɛ 'bɛ'ɯ hing yu judío, dam pɛ'be bɛ, pɛ nu'ɯ, di thoqui da xih yu judío. ¹⁰ Høn't'a bi xic'be jatho ga fäx'be yu hyoya, pɛ ngubɛ dí ɛhya ga ɔt'a.

Nu'a ra Pablo bi dɛmhyá ra Pedro bɛ Antioquía

¹¹ Pɛ nu'bɛ mi mba bɛ ja ra hnini Antioquía a ra Pedro, nugä dá xip rá hmi, nguetho hingui ho bi 'yøt'e. ¹² Nguetho nu'bɛ mi zøm bɛ 'da ɯ ma mijudíohe bi mbɛn'na ra Jacobo, nɛ 'bɛx bi 'yɛ'ts'a na sihmɛhɛ ɯ hing yu judío, sä bi zu da 'yɛmp'ɯ yá mijudíohe hingui ho bi 'yøt'e. ¹³ Nɛ nu'ɯ mi'da yu judío ngue mi ɛc'yɛi bɛ, bi dɛn'na ra Pedro. Nɛ'a ra Bernabé bi dɛn'ndɛ ngue

madí yorba yán t'ɔt'e. ¹⁴ Pɛ nu'bɛ má nugä ngue him bin theui ran ho ma'da'yo a bi 'yøt'ɯ, dá xi'a ra Pedro, nɛ gätho mi 'bäpɛ: “Nu'i gra Pedro gra judío, pɛ hin gmi ɔt' yán t'ɔt'e yu judío. Pɛ hanja gní 'yøt' mahøn'a yán t'ɔt'e yu judío, nɛ n'danni guín sihme. Pɛ tengu'bɛ guí uthɛ ɯ hing yu judío ngue da 'yøt' yán t'ɔt'e yu judío,” dá ɛmbi.

Dyɛ judíohe, ní yqñje a ra Cristo

¹⁵ Nugähe ngue dám 'bɛhmbe dyɛ judíohe, nzai dá øthe yán t'ɛdi Ojã bi sije. Nɛ hin dám 'bɛhmbe tengu'ɯ hing yu judío, ngue hingui päh yán t'ɛdi Ojã ɯ. ¹⁶ Pɛ guehma dí pähmbe hin dí hogahe ɯ yuɛn t'ɛdi gue Ojã bi un mam bombøtahe maya'bɛ, pɛ høn't'bɛ ga hãmhbɛ rá mate ra Jesucristo, di hoga ma ts'oquihe, dyɛ judíogähe. Janangué'a nɛcähe ngue dá pähmbe yán t'ɛdi Ojã, pɛ dá hãmhbɛ rá mate ra Jesucristo ngue dí hogahe. Nɛ hin dí ɛmhbe di hogahe 'bɛ dí øzɛhɛhe ɯ yuɛn t'ɛdi. Nguetho mán t'o't'i: “Xínga n'da da t'ɛmbi xɛn ho nangué yán t'ɛdi Ojã.” ¹⁷ Nɛ nugähe dyɛ judíohe, pɛ nangué ra Cristo dí homhbe di hogahe ya. Nɛ gue'a ná ɛs'he a dím bɛmhbe di hogahe ɯ yán t'ɛdi Ojã. Pɛ hin dím bɛmhbe ngue dyɛ 'yøt'ats'oquihe 'bɛ dí ɛs'he ɯ, nguetho gätho xɛn hotho rá 'yu ra Cristo. ¹⁸ Pɛ nu'bɛ gam mangä ngue jatho ga ɔt'ä mahøn'a yán t'ɛdi Ojã bi un ma mijudíohe, ngue gue'ɯ dí hogä ɯ, pɛ ga cohi dra 'yøt'ats'oqui 'bɛ, nguetho hin dí hä't'i ga ɔt'ä yuɛn t'ɛdi tengu in nde Ojã. ¹⁹ Janangué'a dá ɛ'ts'ä ná bɛngä ní zingä Ojã ɯ yán t'ɛdi, nɛ dá tɛn'na ra Jesucristo nguɛpɛ da zä di 'dac ra 'da'yote, nɛ da zä bɛ ga ørpa rá 'bɛfi Ojã bɛya. ²⁰ Nuya dám 'bɛcä tengutho 'bɛ 'darpɛ xcá tu'be ra Cristo bɛ ja ra pont'i, ngue bi 'bɛrca man 'yomfɛnise. Nɛ gue'a ra Cristo i 'bɛcua mbo ma mbɛi ya, di bɛngä a dím ma nɛ 'bɛ'a gätho man'da dí ɔt'ä. Pɛ gue'a nám 'bɛcä a ngue thocua tho dí hängä rá ts'ɛdi a rá Ts'ɛnt'ɯ Ojã, ngue bi huɛgä a nɛ bi un rá te nanguécä. ²¹ Nɛ nugä hin te dím mangä ngue säti thoho bi du'a ra Cristo. Pɛ nu'bɛ xtí hogahɛ ɯ yán t'ɛdi Ojã, säti thoho bi du'a ra Cristo 'bɛ.

3

Hinga gue'u yun t'edi in 'dajm rá Hogandahi Ojã

¹ Nu'ahm ma zã cu ahm, ngue gui 'buhmbm bũ ra hãi Galacia, hanja gnãn 'yãmbũihm, to'o bi hyã ahm ngue hin gui 'yøthm a majũani. Nguetho rá mbũdi gá 'yøhmbm xũn ho 'bẽ'a nam bøn'a í du'a ra Jesucristo. ² Pẽ damim bẽmhbm ya nda'a in 'dajm rá Hogandahi Ojã a, ha gue'u yun t'edi Ojã bi man ra Moisés, uague gue'bũ má ẽc'yẽihm bi du ra Cristo nanguẽ ma ts'oquihm. ³ Nẽ ya gá dũhmbm gãn 'yohm rá Hogandahi Ojã nanguẽ gá 'yẽc'yẽihm ra Cristo. Ha gui ẽna gui hyẽhmbm a, nẽ gui ẽna gan hoczẽhẽm ya. Hanja gãn tontohm. ⁴ Nẽ nanguẽ gãtho yun unbi gá nuhm, ha hin te ts'ũ nin 'yomfẽni bi 'da ahm yun unbi. Nde'bũ gui pãhmbm ts'ũ 'bẽ'a nam bøn'ũ yun unbi. ⁵ Pẽ gá 'yẽc'yẽihm 'bẽ'a bi 'yøt'ahm ra Cristo, nẽ gue'a in 'da ahm rá Hogandahi Ojã a, nẽ gue'a ní ja ahm gui 'yøthm yun t'øt'e nuĩxte, nẽ hinga gue'a gnĩ 'yøthm yun t'ẽdi yũ judío. ⁶ Nu ra Abraham bi 'yẽc'yẽi a bi xi Ojã da 'yøpẽ, nẽ hin'yũ man'da 'bẽ'a í ts'imanho a. ⁷ Nde'bũ gui pãhmbm ya ngue gãtho yũ 'yẽc'yẽi i comhbm rán jãpi Ojã bin t'un'na ra Abraham, tengu'bũ njuãntho gãtho yũ t'ũhni ra Abraham. Nguetho i ẽc'yẽi 'bẽ'a bi man Ojã tengu ra Abraham. ⁸ Nu Ojã mámb'et'o mi pãdi ngue da numanho ẽ gãtho to'o da 'yẽc'yẽi 'bẽ'a bi ma, dague'bũ dyãm bom'beto hũ ra Abraham o hin'na. Jananguẽ'a Ojã bi xi'a ra Abraham: "Gãtho yũ nde 'dahma 'dan'yo gui comhbm ran jãpi ẽ da 'yẽc'yẽigui tengu i," bi t'ẽmp'a ra Abraham. ⁹ Jananguẽ'a gãtho to'o da hyãntho ram hma nanguẽ ran ho da 'yørcãhm Ojã, n'dat'a ran jãpi ga comhbm ra Abraham, nguetho n'dat'a rá t'ẽc'yẽi dí øthm. ¹⁰ Nu'ũ gãtho ngue i ẽna, jãtho da 'yøt' yun t'ẽdi bi un Ojã yũ judío, gãtho da nu rán ts'embĩ Ojã ẽ. Nguetho i mam bũ ja rám Hman Ojã: "Nu'bũ gui fẽsthohohũ a n'da ran t'ẽdi, sãti thoho 'bẽ'a mi'da gui 'yøthm 'bũ, nẽ guexta'a gui nuhm rán ts'embĩ Ojã." ¹¹ Mfãdi ya ngue xĩnga n'da ra jã'i sã da zin'a Ojã nanguẽ'a ní 'yøt' yun t'ẽdi yũ judío. Pẽ tengu i mam bũ ja rám Hman Ojã: "Gãtho to'o da hyãntho ram hma nanguẽ ran ho da t'øpẽ, nu Ojã di

hocpa yã ts'oqui, nẽ di un ra temazã." ¹² Pẽ nu yun t'ẽdi Ojã, gui ẽmhbm gui uãspãhm rá mate Ojã ẽ. Pẽ bi 'yẽntho ẽ: "Nu'bũ 'bũ to'o da hyãt'i da 'yøt'e gãtho yun t'øt'e yun t'ẽdi, dí zin Ojã yun t'ẽdi 'bũ," bi 'yẽn'ũ. ¹³ Nu'a ra Cristo bi yãnjm nanguẽ ran ts'embĩ mi ja xcã nuhm ngue hin dá jãsh'hm yun t'ẽdi. Nguetho bi nu ran ts'embĩ nanguẽjũ 'bũ mín zãpũ ja ra pont'i. Nẽ gue'a nam bøn'a mán t'o't'i bũ ja rám Hman Ojã: "Da nu rán ts'embĩ Ojã a to'o din zãpũ ja ra za," mi ẽna. ¹⁴ Nanguẽ 'bẽ'a bi 'yøt'a ra Cristo Jesús, sã ga hãmhbũ rá Hogandahi Ojã, nanguẽ'a dá ẽc'yẽihm. Nẽ n'dat'a ran jãpi bi un Ojã ra Abraham ngue da comhbm yũ jã'i hing yũ judío, nẽ gãtho mi'da ngue da 'yẽc'yẽi.

Hingui sã yun t'edi di ts'onba ran hoqui bi 'yøt' ra Jesucristo

¹⁵ Ma zã cu ahm, ga xi ahm n'da ra hmẽpya ya. Tengu'bũ yoho yun 'yohm i hon yũ testigo da 'yøt'a n'da ran hoqui, nẽ i huspa yã firma nẽ rá sello ra zẽ'mi. Njo'o man'da ran 'yohm sã di pãdi. ¹⁶ Nu ran hogui bi 'yøt'ui Ojã a ra Abraham nẽ rám bom'beto. Pẽ nu rám hman Ojã him bi ma ngue gãtho yãm bom'beto, pẽ bi ma hønt'a n'datho, ngue gue'a ra Cristo. ¹⁷ Nugã ga xi ahm ya 'bẽ'a nam bøn'a dímb mangã. M'bet'o thoho xĩ 'yøt'ui ran hogui Ojã a ra Abraham, nẽ tengu'bũ ya bi firmabi ngue njãm'bũ dim pãdi. Nẽ m'bejua bũya bi un yun t'ẽdi ma mijudíohe, 'bũ ya xĩ thoqui goho ciento nẽ 'dãte ma 'det'an jẽya. Pẽ hin'yũ yã ts'edi ẽ yun t'ẽdi ngue di ts'onba a ran hogui bi 'yøt'ui Ojã ra Abraham. ¹⁸ Nẽ nu'bũ da gue'ũ yun t'ẽdi xtĩ zinjm Ojã, pẽ hin xtã man'a Ojã a ran hogui í hogazẽhẽhm Ojã 'bũ. Pẽ nu'a ran hogui bi mammi Ojã a ra Abraham, di untho nanguẽ rá mate zẽhẽ. ¹⁹ Pẽ hanja í zãn'na Ojã ẽ yun t'ẽdi, gue'bũ ya hinga gue'ũ ørcãhm ran ho ẽ. Pẽ m'bejua bi man Ojã yun t'ẽdi, guẽpũ da fãdi gãtho i ja yã ts'oqui yũ jã'i. Pẽ nu'ũ yãm 'bẽhni Ojã mahẽts'i bi xi'a ra Moisés ngue di un yun t'ẽdi yũ jã'i nẽ hinga guesẽ Ojã. Nẽ bi zãn Ojã din t'ẽ'ts' 'bũ bi zøh rám bom'beto ra Abraham ngue bi ma ba ẽhẽ, ngue gue'a ra Cristo. ²⁰ Pẽ nu Ojã bin yãseui ra Abraham 'bũ mí 'yøt'ui ran hogui, njom mi 'bã'inde n'da ra pøngahyã, nẽ

him mi 'bähmi n'da rá m 'behni mahęts'i. Ne hont'a Ojå bi 'yot'ui ran hogui ra Abraham.

'Be'a nam bøn ɥ yun t'ędi

²¹ Pɛ nu'a Ojå hingui yoho ɥm hma bi xijɥ. Nu'bu xca häthɥ xca jas'hɥ yún t'ot'e ɥ yun t'ędi, gue'ɥ xtí 'dajɥ ra temazai 'bu. ²² Pɛ nu rá m Hman Ojå i ma ngue gätho ɥ ja'í i ja yú ts'oqui. Ne gätho to'o da 'yęc'yęi 'be'a bi 'yot'a ra Jesucristo, da hyani 'be'a bi man Ojå ngue di unni. ²³ Nu'bu hin ní zocua häi ra Cristo, mí øthe yún t'ędi Ojå madí mandagahe xun ho, tengu'bu dyɥ ofádihe. Jague'bu mi zøh ra Cristo, dá hámhbe rá mate bi xogahe. ²⁴ Ne nu yun t'ędi midí mandagahe 'bu hin ná pámhbe ra Cristo. Ne tengu n'da ra t'uhni i pa ma ɥnbi 'bu hingui ho øt'e, pɛ gue'ɥ dá hámhbe rá mate ra Cristo di hogahe. ²⁵ Nuya dá däh ma mbuihɥ ra Cristo, ne him man dí homhbɥ 'be'a man'da di mandagahɥ. ²⁶ Nguetho gätho bi 'yørcahɥ yú t'uhnigahɥ Ojå 'bu má hámhbe rá mate ra Cristo. ²⁷ Ne gätho dán xixyähɥ nangue dí tenhdɥ ra Cristo ne 'da'angu dí m bémhbɥ a. ²⁸ Ne dí 'bühmbɥ ra Cristo, janangue'a hinga 'dahma 'dan'yo bu na nuju Ojå, dyɥ judíoɥ, o gue dyɥ griegohɥ, o gue dyɥ 'yęhęhɥ o gue hin dyɥ 'yęhęhɥ, o gue yun 'yohɥ, o gue ɥ xisu. Pɛ gätho gahɥ tengu'bu dí 'bühmbɥ n'danja'itho bu na nu Ojå. ²⁹ Ne nu'bu dí 'bühmbɥ ra Cristo, tengu'bu ne ahɥ gätho bi xandgahɥ ra Abraham, ne sä ga comhbɥ ran hogui bi 'yot'ui Ojå a, ne sä ga hámhbe rán japi Ojå bi ma di unni.

4

¹ Nuya dín nde ga xi ahɥ n'da ra hmɛpya 'be'a mi ørcahe yún t'ędi Ojå 'bu him mi tımhbe ran 'yomfęni. Tengu'bu n'da ra t'ut'uhni da du rá ta, ne i 'bui tengu'bu n'da ra 'yęhę bu ja rá ngu, madague'bu xun ngu 'be'a bi zocpa a rá ta. ² Jatho da mba ma manda asta gue'bu go bin te ra t'uhni. ³ Ne gue'a mi øthe a 'bu hin ná pámhbe, midí mandagahe ɥ yún t'ędi Ojå, gue bi xije 'bɛpɥ dán 'yohe ua ja ra ximhäi. ⁴ Pɛ nu'bu mi zøn ra pa ngue bá penh Ojå rá Ts'ant'ɥ, ne bim 'bui nangue n'da ra xisu ngue ma mijudíohe. Ne nu'a rá Ts'ant'ɥ Ojå bi 'yot' yún t'ędi Ojå. ⁵ Janangue'a bi zä bi hyagahɥ gätho ɥ ts'oqui dín dupatehɥ

nangue hin dá øthɥ yun t'ędi xun ho, ne bi zä bu bi zinju Ojå ngue dyɥ t'uhni gahɥ buya. ⁶ Ne nuju yú t'uhnigahɥ Ojå, ne bá pengahɥ a rá Hogandahi bu ja ma mbuihɥ. Ne nangue dí 'bühmbɥ rá Hogandahi Ojå, sä gam mamhbɥ ngue ma Tahɥ Ojå. ⁷ Nuya guí 'bühmbɥ ngue yú t'uhni ahɥ Ojå, ne hin guí 'bühmbɥ tengu gyɥ 'yęhęhɥ. Ne nangue'a 'be'a bi 'yot'a ra Cristo, Ojå di 'da ahɥ 'be'a gätho i ja, nguetho yú t'uhni ahɥ.

I hädumbui ra Pablo nangue ɥ 'yęc'yęi

⁸ Pɛ nu'bu hin gní pámhbɥ Ojå majuani, ngue gue'ahɥ hing ɥ judío ahɥ, gmín 'yęhęhɥ ɥ oja ngue him majuani. ⁹ Pɛ nu ahɥ ya gá pámhbɥ Ojå, ne'a Ojå i pa ahɥ. Ha guím bémhbɥ guí hyomhbɥ man'da ra 'yu mahøn'a, ngue gan 'yęhęhɥ yún t'ędi Ojå guím bęnsɛhɥ dí zin'ahɥ Ojå ɥ. Pɛ nu yun t'ędi hin'ɥ yú ts'ędi ɥ, tengutho a ra 'yu gá hyehmbɥ mam'bet'o, 'bu gmí thandehɥ ɥ oja him majuani. Pɛ nte manho da 'yot'ahɥ mahøn'a ɥ. ¹⁰ Pɛ nuya guí ęmhbu i ja yú ts'ędi ɥ 'da ɥ pa, o gue'ɥ 'da ɥ zana, o gue 'da ɥ jęya. ¹¹ Nugä dra Pablogä, ęmmɛ dí su nangue ra 'bɛfi xtá øt'ä bu guí 'bühmbɥ, ne 'be'a dá xi ahɥ, ęna gue'bu nte ní mbatho. ¹² Nu ahɥ ma zɥ cu ahɥ, dín nde ahɥ gam 'bühmbɥ tengugä, nguetho dá ɛ'ts' yun t'ędi mi øt'ä, ne dí 'bucä tengu ahɥ ngue njam'bu gá 'yøthɥ yun t'ędi mam'bet'o. Ne nu'bu mám 'bühmbɥ bu, gán numanhoju, nte mán ts'o gá 'yørcahɥ. Masque nehya guí 'yømanhohɥ na. ¹³ Pɛ guí pámhbɥ ngue mi ęgä, ne gue'a dá mbagä bu. Ne nu'bu mám 'bühmbɥ bu, dá xi ahɥ ran ho ma'da'yo buya. ¹⁴ ęmmɛ xun hęi ran ɥ mi jagä, pɛ njo'o ahɥ gá sanju ngue xun ęgui. Pɛ gätho ahɥ gá sinju xun ho, tengu'bu dram 'behni mahęts'igä, o tengu'bu da guecä dra Jesucristogä. ¹⁵ ęmmɛ mi hu ni mbuihɥ 'bu má xi ahɥ ram hma. Ne nu'bu 'bo'o xtán zä, xtá hyäh rá dä ne xtí 'daqui. ¹⁶ Pɛ nuya, ha guí sju ya nangue dí xi ahɥ majuani. ¹⁷ Nu ɥ ja'í ngue i hä ahɥ, høntho in nde di 'uec'ahɥ nanguecä, nguetho in nde ahɥ go guí numansuhɥ ɥ ne guí tenhdɥ ɥ. ¹⁸ Xun ho ngue guí tenhdɥ ɥ 'da, pɛ guí huanhdɥ to'o majuani im ma xun ho, madague'a hinga 'darbu dí 'bühmbɥ. ¹⁹ Ma zɥ t'uhni ahɥ nangue ra Cristo, nts'ędi gá ęngahɥ,

tengu'bu n'da ra xisu ngue hinga nam 'buh rá t'uhni, ngue xø ga ja ahü gam 'buhmbü ma'da'yo mahøn'a. Ne guexta'a ga thoqui ga nu ran ünbi, jague'bu gá pähmbü xün ho a ra Cristo. ²⁰ Xi'bu di 'bücä bü, n'dahma sä dan yäsehü, nguetho nuua dí 'bücä hingui sä ga pädi 'be'a guím bëmhbü.

Rá hmepyä ra Agar ne ra Sara

²¹ Nu ahü ngue guín nde gui 'yøthü yün t'ëdi ma mijudíohe, ga xi ahü ya 'be'a nam bøn ü yün t'ëdi. ²² Nt'o't'i ngue mi 'bu'i yoho yú ts'unt'ü ra Abraham. N'da rá ts'unt'ü ra 'yëhé xisu, ne n'da rá ts'unt'ü a rá xisu zehé ngue hinga gue'a rá 'yëhé. ²³ Nu rá ts'unt'ü ra 'yëhé xisu bim 'bui tengutho 'bü im man yü jã'i dim 'buh yú t'uhni, pe nu rá ts'unt'ü a rá xisu zehé bim 'bui nangue rá ts'edi Ojä nguetho ya xí man'a Ojä ngue dim 'bui. ²⁴ N'da ra hmepyä ngue yoho yü 'yu i hax yü jã'i. Nu ra 'yëhé xisu ní huti ra Agar, rán t'uti ü yün t'ëdi Ojä bin t'un'na Moisés bü ja ra t'øhø Sinaí. Ne nu'ü to i ten'ndü, tengu'bu yü 'yëhé ü. ²⁵ Nu ra Agar i uh ra hmepyä nangue ra t'øhø Sinaí nubü ja ra häi Arabia, ne ngutho ra dähniini Jerusalén ngue'a i ja bü a ya. Ne nu yü jã'i i 'bupü, i uh ra hmepyä tengu'bu yú 'yëhé ü yün t'øt'e yün t'ëdi ü. ²⁶ Pe nu ra xisu ngue hing ra 'yëhé i uh ra hmepyä nguepü mahëts'i, ra hnini Jerusalén ma'da'yo. Ne njongui pa ma manda bü nangue yün t'ëdi. Ne nuju dyü mengühü bü. ²⁷ Nt'o't'i bü ja rá m hman Ojä: Gan johya gra xisu ngue hing ra 'yëhé, madague'bu hinga nam 'buh ni t'uhni.

Nts'edi gan yä nangue nin johya, gue'e hin gana nu ran ünbi.

Nguetho dim 'buh mi'da ni t'uhni ngue yú t'uhni Ojä, emme xtán ngu, xinda gue'a ra 'yëhé xisu ngue i tün yú t'uhni nangue bi mansë tengu yü jã'i.

²⁸ Ma zü cu ahü, nuya dí øthü tengu ra Isaac rá ts'unt'ü ra Abraham, ngue Ojä bi ma dim 'bui. Nguetho yú t'uhnigahü Ojä tengu bi ma. ²⁹ Pe nu man'da ra ts'unt'ü ngue bim 'bui nangue bi mansë tengu man yü jã'i, bi zü'a ra ts'unt'ü ngue bim 'bui nangue rá ts'edi a rá Hogandähi Ojä, tengutho in ja ya. ³⁰ Im mam bü ja rá m hman Ojä; "Dami 'yethü ra 'yëhé xisu ne'a rá t'uhni, nguetho

hin da gonhui 'be'a i ja rá ts'unt'ü ra xisu ngue hing ra 'yëhé." ³¹ Gui pähmbü ya, ma zü cu ahü, ngue hin dyü t'uhni gahü ra 'yëhé xisu. Pe tengu'bu dyü t'uhnigahü ra xisu ngue hing ra 'yëhé.

5

Hin dan 'yëhéhü yün t'ëdi mahøn'a

¹ Nu'a ra Cristo bi yänju bü min 'yëhéhü mam'bet'o, ngue ya him man dan 'yëhéhü bü. Pe damin zämhbü bü hapü bi mbäp'ahü ra Cristo, ne 'yo gadín umhbü gan 'yëhéhü mahøn'a. ² Dami 'yøhmbü ya 'be'a dí xi ahü, nugä dra Pablogä. Nu'bu gui 'yëna gui 'yøthü 'da yün t'ëdi ngue gui hyc ni xifanihü, nu'a ra Cristo hin da zä da 'yøt'ahü n'da ran ho a 'bü. ³ Dín nde ga xi ahü mahøn'a. Nu'bu gui dämü gui 'yøthü yün t'ëdi ma mijudíohe, jatho gätho gui 'yøthü, nguetho hinga xøt'a n'datho gui 'yøthü.

⁴ Nu'bu 'bü i 'da ahü ëna ngue ja yú ts'edi ü yün t'ëdi di hoc'a ni mbühü ngue da zimanho ahü Ojä, pe ya gá hühmbü ra Cristo 'bü, ne gá 'uehmbü bü ja rán huëcate Ojä büya. ⁵ Pe nu rá Hogandähi Ojä dá hämhbü 'bü má pähmbü majuäni ra Cristo, gue'a dí 'yënjü xün hoju Ojä a, ne gue'a ná tømhbü da zinju xün ho. ⁶ Ne nu'bu dí 'buhmbü ra Cristo, madague'bu da mba nthëqui ma xifanihü o hin'na, hin te di muui. Pe man'da hñehi thofo ga simhbü xün ho ma mbühü a ra Cristo, ne gue'a dí jajü ga øthü ran huëcate a. ⁷ Pe nu'bu rá mbüdi thofo, emme gmí 'yohü xün ho bü ja rá 'yu Ojä. To'o bi zämp'ahü ngue hin guí øthü ra 'bëfi majuäni. ⁸ Him bi zämp'ahü Ojä, nguetho guesë Ojä bi zon'nahü gan 'yohü bü ja rá 'yu. ⁹ Nu'bu guí 'buhmbü n'da in nde di ts'on'na nin 'yomfënihü, 'da xni ts'on'natho ni mbühü 'bü, tengutho 'bü rá íxi ra thuhmë i sinni gätho ra jüni. ¹⁰ Nugä dí haxa njuäni ngue ma Hmuhü Ojä di ja ahü 'da'angu gam bëmhbü. Ne to'o i 'bupü ngue in nde di ts'on'na nin 'yomfënihü, da nu rán ts'embi Ojä a, hønt'a go to'o. ¹¹ Nu'bu guexta'a dí xicä yü jã'i, jatho gui 'yøthü yün t'ëdi ma mijudíohe, hin din nugä ran ücpi 'bü. Pe guexta'a i pa ma üguigä nguetho dí m mangä, jatho gui 'yëc'yëihü a ra Cristo, ngue bi du bü ja ra pont'i nangue ma ts'oquihü.

12 Nu'a to'o in nde da hyec'a ni xifanih_u, man'da x_un ho 'b_u da 'uetho _u. 13 Nguetho nu ah_u, ma z_u cu ah_u, Oj_u bi ja ah_u bi thøc'ah_u y_un t'ɛdi, nɛ bi zon'nah_u in nde ah_u gan 'yɛhɛh_u n'da ngu n'da ah_u nangue ran huɛcate. Nɛ hínguín nde ah_u gui 'yøth_u ni pähä zehɛh_u. 14 Pɛ tengu'b_u dá jas'h_u gätho y_un t'ɛdi Oj_u 'b_u dan huɛj_u n'da ngu n'daj_u tengu b_u nan huɛcsɛh_u. 15 Pɛ gan jamansuh_u, xøhma ts'urp_u thoho gam 'bɛsɛh_u 'b_u gan s_uhmb_u n'da ngu n'da ah_u, nɛ gan täth_u.

Gam bɛmh_u rá Hogand_uhi Oj_u

16 Pɛ guehna dí x_u ah_u na ya. Dami 'yøth_u a di bɛn'nah_u rá Hogand_uhi Oj_u, nɛ gue'a gní 'yɛs'h_u gní 'yørpa rá pähäzɛhɛ ni j_u'ih_u b_uya. 17 Nguetho nín 'yomfɛnise n'da, hinga gue'a im man rá Hogand_uhi Oj_u a, nɛ nu rá Hogand_uhi Oj_u hinga 'da'anguui ní pähäzɛhɛ n'da, nɛ din s_uhmi _u. Nɛ nu rá Hogand_uhi Oj_u hin di jaj_u ga øth_u 'bɛ'a in nde ma ts'on 'yomfɛnih_u. 18 Nɛ nu'b_u gue'a rá Hogand_uhi Oj_u dí tɛnhd_u, di zɛrca ma mb_uih_u, janangue'a hin da zä da sij_u dá festah_u y_un t'ɛdi Oj_u. 19 Gätho mfädi 'bɛ'a nín t'øt'e n'da 'b_u øzɛhɛ 'bɛ'a in nde ní j_u'i n'da. Ngue i øt' ran 'yomt'ɛni, nɛ ran ts'om'bäi, nɛ ra ts'on'yomfɛni, 20 nɛ i th_unde y_u za o gue y_u hmite, nɛ i øt' y_un j_uxtøni, nɛ i øt' y_un s_ui, nɛ i øt' ran ts'ɛya, nɛ in cue, nɛ i øt'a i numanhosɛ, nɛ i øt' y_un heque, nɛ i nde n'danni din 'yo, 21 nɛ i siyate, nɛ i hote, nɛ mihni, nɛ di muns' p_u ja y_u ngo ngue da 'yøt' y_u ts'oqui, nɛ n'dan'yo thoho i øt'e. Nɛ dí x_u ah_u mahøn'a tengu dá x_u ah_u, ngue nu'x_u to'o øt' ya, hin nan säui da y_urp_u di manda rá ts'ɛdi Oj_u. 22 Pɛ nu'a rá Hogand_uhi Oj_u di jaj_u ga øth_u ran huɛcate, nɛ ran johya, nɛ ní hyu ma mb_uih_u a, nɛ hin dan xømb_uih_u, nɛ ga øth_u ra yemb_ui, nɛ ran hocj_u'i, nɛ ga jas'h_u dí mamhb_u, 23 nɛ hin ga säman'uh_u, nɛ ga s_umzɛhɛ ma mb_uih_u. Nɛ nu'b_u ga øth_u ya, hin'y_u n'da ran t'ɛdi da zä dí z_uj_u 'b_u. 24 Nɛ nu'a to'o in 'youi a ra Cristo, tengu'b_u x_u guarp_u ja ra pont'i a rá ts'on'yomfɛni zɛhɛ, ngue him man di manda a rá pähä zɛhɛ nɛ gätho 'bɛ'a mí nde rá j_u'i. 25 Pɛ nu'b_u dí 'b_uhmb_u rá Hogand_uhi Oj_u, jatho ga jaf_u di mandagah_u 'bɛ'a gätho dí øth_u 'b_u. 26 Pɛ nde'b_u hin dan 'yɛzɛhɛh_u, janangue'a hin

ga bɛnbah_u _u mi'da ngue da nde da 'yøt'e tengu'x_u 'da bin 'yɛts'i.

6

Dam fäxh_u n'da ngu n'daj_u

1 Ma z_u cu ah_u, nu'b_u 'b_u'a n'da ah_u bi d_ung b_u ja ran ts'o, pɛ nu'ah_u gue guexta'a guím bɛmh_u rá Hogand_uhi Oj_u, janate tho guín zohmb_u a, gui zɛhmb_u da mbeng b_u ja rá 'yu Oj_u, guím bɛmh_u nɛ'ah_u hin'y_u ni ts'ɛdih_u, ts'urp_u thoho nɛ ah_u gui t_unj_u 'b_u da ts'ä ah_u. 2 Nɛ nu'b_u guí comhb_u ni dumb_uih_u, guí øth_u rán t'ɛdi ra Cristo 'b_u. 3 Pɛ nu'b_u 'b_u'a n'da ah_u din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin'y_u 'bɛ'a p_udi, din hyäzɛhɛ 'b_u. 4 Nɛ hinga gue'a nan johyah_u ngue gam bɛmh_u x_un ho ma 'bɛfih_u xinda gue mi'da. Pɛ ga ørpamasu ma 'bɛfih_u ngue ga øth_u x_un ho, nɛ gue'a dán johyah_u a b_uya. 5 Pɛ n'da ngu n'da ah_u jatho gui 'yøzɛhɛh_u 'bɛ'a go ní 'bɛfi di 'da ah_u Oj_u, ngue ni 'bɛfizɛhɛh_u. 6 Nu ah_u ngue i sän'nah_u ran ho ma'da'yo, nde'b_u gui fäxh_u ni xänbateh_u gätho 'bɛ'a i honi, janangue'a 'da xtám fäxtah_u. 7 O guím bɛmh_u gui nuh_u ran ho 'b_u guí øth_u ran ts'o, nguetho guidín hyäzɛhɛh_u 'b_u guím bɛmh_u a, nɛ hingui sä ga häth_u Oj_u. Tengu'b_u ga tuhmb_u y_u hmudä. Nu'b_u dá tuhmb_u a x_un ho, x_un ho a din ja b_uya, pɛ nu'b_u ga tuhmb_u a hingui ho, hingui ho din ja b_uya. 8 Nu'b_u 'b_ui to'o i øt'e ngue i numanhosɛ rá j_u'izɛhɛ, xmá mba di 'bɛh ra temaz_ui 'b_u. Pɛ to'o 'b_ui nangue rá pähä rá Hogand_uhi Oj_u, nu'a din t'un ra temaz_ui. 9 Nde'b_u hin dan xømb_uih_u ngue ga øth_u ran ho, nguetho da zøn ra pa da hnurca ma 'bɛfih_u 'b_u hin da güent' ma mb_uih_u. 10 Janangue'a jant'a thoho ga ørpah_u ran ho gätho ma mij_u'ih_u a ra ora ngue da zä ga ørpah_u. Nɛ man'da gam bɛmh_u ga ørpah_u ran ho _u ma cuh_u nangue ra Cristo.

Man'da ran zofo, nɛ ran zɛngua ran zɛgui

11 Guín nuh_u ya y_u t'ohni x_un ndoho dá o't'äzɛhɛ. 12 Nu'x_u to'o in nde di 'bɛp'ah_u ngue gui hyec ni xifanih_u, pɛ hønt'a in nde di numanho y_u j_u'i. I su xtá nu ran _unbi 'b_u xtá ma, hønt'a ra Cristo í hogah_u 'b_u mí du b_u ja ra pont'i nangue ma ts'oquih_u. 13 Nu'x_u to'o im ma ngue da thec'a ni xifanih_u, pɛ nde hønt'a dí y_ut'a gui tɛnhd_u, gue'b_u da zä

di 'bɛp'ahɯ gui hyɛc ni xifanihɯ. Nɛ hingui ɔt'e gátho yɯn t'ɛdi. ¹⁴ Pɛ nugä hin dín nde dá yɔt'a dí ɔzɛhɛ. Pɛ hɔnt'a nán johyagä a í du bɯ ja ra pont'i ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ nugä tengu'bɯ 'darbɯ dá tu'be ra Cristo, tengu'bɯ dá tugä ua ja ra ximhäi, ngue hin dí ɔt'ä yán t'ɔt'e a. Nɛ nu yán t'ɔt'e ra ximhäi, hin te rán jauri a 'bɛ'a dí ɔt'ä. ¹⁵ Pɛ nu'ɯ in 'yohɯ ra Cristo, hin te di muui 'bɯ nthɛqui o hin'na, pɛ man'da di muui ngue i ja ra tema'da'yo. ¹⁶ Nɛ dí äp Ojɔ da hyurpa yá mbui, nɛ di un rán johya ɯ gátho to'o i 'yo ra 'yu dí xi ahɯ, nguetho gue'ɯ majuaɲi yá t'uhni Ojɔ ɯ. ¹⁷ Nu yɯ pa dí mba bɯ ya, o ɛmmɛ gadí unghaɯ ma mbui, nguetho i ja yɯ mbɛdi ma ja'i hapɯ bi ts'ɛgui, nangué dán 'yɛhɛgä ra Hmu Jesús. ¹⁸ Ma zɯ cu ahɯ, dami cohmbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɯ a ya.

EFESIOS

Nu ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɛ'yei bɯ ra dɑhnini Éfeso

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, nangué rá pähä Ojɑ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Nu'ahɯ gyɯ 'yɛ'yeihɯ bɯ ja ra hnini Éfeso, dí ot'ahɯ ná ra sɔcuɑ. Nε gätho gyɯ mbeti ahɯ Ojɑ nangué guí ɛ'yeihɯ ra Cristo Jesús. ² Dí äp Ojɑ ma Tahɯ di 'da ahɯ rán jɑpi, nε rán johya da hyut'a ni mbɯihɯ, nε ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Ojɑ di jɑcuahɯ nangué dín 'yohɯ ra Cristo

³ Dí ɛspahɯ Ojɑ, nu'a rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nε nangué a dín 'yohɯ ra Cristo, nu'a Ojɑ bi jɑcuahɯ nangué gätho yún jɑpi i ja bɯ mahɛts'i. ⁴ Nu Ojɑ bi huangahɯ nangué ra Cristo nu'bɯ ma hin'yɯ ra ximhäi, nguetho in ndejɯ hin din ja ma ts'oquihɯ, nε xtán hotho ma mbɯihɯ bɯ ná nu Ojɑ. ⁵ Nε nangué rá pähä Ojɑ ya xɯ huangahɯ, nε nangué ra Jesucristo bi jajɯ ngue dyú t'ahnigahɯ Ojɑ. Nε gue'a bi 'yɔt'e nguetho bi huɛgahɯ. ⁶ Janangué'a zɑi dí ɛspahɯ Ojɑ, nguetho ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛ cate bi 'yɔrcahɯ 'darbɯ dí 'bɯhmbɯ a rá Ts'unt'ɯ di huɛqui. Nε gue'a rán jɑpi bi 'dajɯ 'bɯ má däh ma mbɯihɯ a rá Ts'unt'ɯ. ⁷ Ngue ɛmmɛ bi huɛgahɯ Ojɑ, nε gue'a í du a rá Ts'unt'ɯ bi pɔjɯ, bi nde bi punga ma ts'oquihɯ. ⁸ Nε ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛcate Ojɑ, ngue bi jajɯ dá pɑhmbɯ a rá 'yu, nε bi 'dajɯ rán 'yomfɛni xɯn ho. ⁹ Pɛ bi jajɯ Ojɑ dá pɑhmbɯ 'bɛ'a mán t'ɑgui, ngue 'bɛ'a mim bɛnse da 'yɔt'e ngue da 'yɔt'a ra Cristo. ¹⁰ Nguetho da zɔn ra pa di jua'a 'bɛ'a mim bɛn Ojɑ da 'yɔt'e, ngue di jap ra Cristo di manda gätho ja ua ja ra häi nɛpɯ mahɛts'i. ¹¹ Nu'a Ojɑ i ɔt'e 'bɛ'a gätho mim bɛni da 'yɔt'e, nε bi huangahɯ maya'bɯ ngue dan 'yohɯ ra Cristo. Nε nangué'a dín 'yohɯ ra Cristo, sä ga hɑmhɯ yún jɑpi di 'dajɯ a. ¹² Gue'a bi zän Ojɑ nanguéjɯ, janangué'a da t'ɛspa Ojɑ 'bɯ bi hnu a ran ho da 'yɔrcahɯ.

Nε guecähe yú mbɯdigähe dá ɛ'yeihe ra Cristo, nε yú mbɯdigähe bi 'yɔrcähe a. ¹³ Nε ahɯ, nu'bɯ gmí 'yɔhmbɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo di pɔjɯ, gue ram hma majuaɯni a, gá 'yɛ'yeihɯ a. Nε nu'bɯ gmí 'yɛ'yeihɯ, nε ahɯ gá hɯɑmhɯ rá Hogandɑhi Ojɑ, ra hmɛpyɑ ngue yú mbeti ahɯ Ojɑ, tengu xí ma. ¹⁴ Nu rá Hogandɑhi i udi ngue majuaɯni ga hɑmhɯ rán t'unni di 'dajɯ Ojɑ 'bɯ bi zɔn ra pa da zixcahɯ bɯ mahɛts'i, gätho gahɯ ngue yú mbetigahɯ a. Gue'a ná ɛspahɯ nuixte thoho a.

Nu ra Pablo i äp Ojɑ di un ran 'yomfɛni xɯn ho yɯ 'yɛ'yei

¹⁵ Nε nu'bɯ má ɔcä ngue guí ɛ'yeihɯ a ra Hmu Jesús, nε i ja ahɯ ran huɛcate nangué ni mi'yɛ'yeihɯ, dán yɑ'be Ojɑ, ¹⁶ nε zɑi dí xi Ojɑ i hu ma mbɯi ngue di huɛc'ahɯ, nε zɑi dí äpä rám fäts'i nangué ahɯ. ¹⁷ Nε nu'a ra Ta nuixte thoho, gue'a rá Ojɑ ma Hmuhɯ ra Jesucristo, dí äp'ahɯ ran 'yomfɛni man'da gui pɑhmbɯ xɯn ho a. ¹⁸ Nε dí äp'a Ojɑ ngue man'da da xoc'a nin 'yomfɛnihɯ, ngue gui pɑhmbɯ a ran ho nuixte guí tɔhmbɯ, ngue gue'a í zɔn'nahɯ guí comhbɯ a. Nε gui pɑhmbɯ ngue ɛmmɛ nuixte thoho di muui 'bɛ'a di 'da ahɯ Ojɑ gätho ɯ to'o yú mbeti a. ¹⁹ Nε dí äp Ojɑ gui pɑhmbɯ ɛmmɛ xɯn ndoho rá ts'edi rá Hogandɑhi hin hapɯ nín zegui, ngue dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gätho gahɯ dí ɛ'yeihɯ. ²⁰ Nε n'dat'a rá ts'edi ngue ɛmmɛ se a dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gue'a bá xox'a ra Cristo bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, nε bi jɑpi ngue da hyupɯ ja rán 'yei Ojɑ bɯ mahɛts'i. ²¹ Nε nu'a ra Cristo bin t'un man'da ra ts'edi xinda gue'ɯ to'o gätho ja yú ts'edi bɯ mahɛts'i nɛcua ja ra häi, o gue yɯ ts'ut'abi, o gue yɯ ngɯrbi, o gue'ɯ mi'da di manda. Nε hingui sä n'da da ndɔnba n'da ra thuhu da t'ɛmbi i ja man'da rá ts'edi gue i 'bɯhɯya o gue yɯ pa dí 'yɛpɯ. ²² Nε gätho 'bɛ'a i ja Ojɑ bi jap'a ra Cristo ngue gätho di manda. Nε bi jap'a ra Cristo ngue di manda gätho yɯ 'yɛ'yei, nguetho tengu 'bɯ ma yɑhɯ a di mandagahɯ. ²³ Nε nu yɯ 'yɛ'yei i 'bɯi tengu 'bɯ rá jɑ'i ra Cristo. Nε dí comhbɯ 'bɛ'a gätho i ja ra Cristo. Nε nu rá ts'edi í yu'a 'bɛ'a gä ɔzɛhe ua ja ra häi, nɛpɯ mahɛts'i.

2

Dám pøhmbu nangue rán huçcate Oja

1 Ne mam'bet'o tengutho 'bu xtá tuh nangue ma ts'oquih, nguetho him mi ørpah masu a ran ho mi sij. Pe nuya nu Oja bi 'daj ra temazai nangue ra Cristo. 2 Ne nu'ah nu'bu hin gmí 'yεc'yεih, gmí tenhd yán t'øt'e ra ximhäi, ne madí manda ah rá hmu y zithu, tengutho y pa ja bu ya, gátho to'o hingui ørpa masu Oja, ne hingui øt'e 'be'a nde Oja. 3 Ne gátho gáhe 'da'angu tho mi øth bu mam'bet'o, ne mi tenhd 'be'a min nde ma ja'i zehéh. Ne dá øt' ma pähä zehéh. Ne nu'bu xcá thoqui xcá tenhd, εmme xcá nuh rá cue Oja 'bu, tengu tho u mi'da. 4 Pe nu'a Oja εmme xñ ngu rá yembai i ja, ne εmme i ja rán huçcate nangueju. 5 Janangue'a bi 'daj ra 'da'yote, tengu 'bu 'darbu bi xoxgah ra Cristo, madague'bu tengu 'bu ya xí du ma teh nangue ma ts'oquih. Pe nangue rá mate thoho Oja xtám pøhmbu. 6 Ne nu'a Oja n'dat'a bi xoxgah ra Cristo Jesús, ne bi jaj 'darbu dá huhmb a ra Cristo bu mahεts'i bu nam bεn Oja. 7 Guehna bi 'yøt'e, ngue gátho y pa mazai da 'yuh rán huçcate, ne da faði hin hap se a rá mate bi 'yørcah bu mí yañju ra Cristo Jesús. 8 Bi pøj Oja 'bu má hãmhb rá mate thoho Oja, ne hin nangue y hogant'øt'e dá øth. Pe nangue a rán t'unni zehε Oja xtám pøhmbu. 9 Ne hin nangue ra 'befi xñ ho xtá øth, janangue'a njon da zä din 'yεts'i. 10 Nguetho bi 'yørc zehéh Oja ngue dám 'buhmb ma'da'yo nangue ra Cristo Jesús, gueru da zä ga øth xñ ho rá 'befi bi zän Oja maya'bu.

Nu ra Cristo bi jaj dán yqmanhohu dyu judíohe ne'ahu

11 Ne nu ah ngue hin gyá judío'ahu, o gadín 'yεxh nangue rá mate Oja, pe damim bεmhbu ngue yatho gnán hyaju Oja mam'bet'o. Ne nte má hmεpya gmí øth tengu mí øt'ähe ngue dá hec ma xifanihe dyá judíohe. Ne gue'a ná hut'a thohohe gyu 'yånthequih. 12 Ne nu'u y pa u, hin te nin jah ra Cristo, xín te nin jah u y judío. Ne hin gní pãmhb ran hogui ngue mi man Oja da 'yøt'e. Pe gám 'buhmb ua ja ra ximhäi ne nte gmí tømhb 'be'a

da 'yøt' Oja, nguetho hin gní pãmhb Oja. 13 Ne gmí 'yo man hεth nangue a Oja, pe nuya bá jan'nah, ne sä guin 'yoh ra Cristo ngue bi du nangueju. 14 Pe nu'a ra Cristo bi jaj dán yqmanhohu, dyu judíohe ne ah ngue hin gyá judíohe. Ne bi jaj ngue 'da'angu bu na nuju Oja yu judío ne'u hing yu judío. Nu'a ra Cristo bi hogah 'be'a madín hyaju. 15 Nguetho bi du ra Cristo, ne gue'a í jua u yán t'εdi yu judío bi xi Oja, ngue yñ t'uti mi øt'u. Ne bi japi ngue 'da'angu ga comhb ra temazai yu judío ne'u hing yu judío, nangue ma'da'yo dí 'buhmb ra Cristo ya, ne hinga 'dahma 'dan'yo bu dán nuju Oja. Janangue'a hin dadín sãmhb ya. 16 Ne nu'bu mi du bu ja ra pont'i ra Cristo, bi japi da numanho Oja u hønt'a go to'o ma ja'i da 'yεc'yεi a, madague'a yu judío, uague hing yu judío. Ne him man sãmhb u. 17 Nu'a ra Cristo bi zøcua ja ra häi ne bi xij ran ho ma'da'yo, ngue'a dá εsh ran sui mi øth a Oja, guecähe dyu judíohe ngue mi hånthe rá 'yu Oja, ne ah ngue hing yu judío'ahu ngue gmin 'yomanhεtho nangue rá 'yu Oja. 18 Ne gue'a ra Cristo bi zä dán yqmanhohu Oja rá Ta, nguetho n'dat'a rá Hogandahi bi 'daj, madague'bu dyu judíohe o gue hin dyu judíohe. 19 Pe nuya hin guí 'buhmb tengu 'bu gyá 'damhninihu ya, pe 'da'angudah ngue dyu 'yεc'yεih. Nguetho nuya gátho gahu dyu menguh bu bí 'bu Oja, ne gátho gahu yú t'ähni gahu Oja. 20 Ne nuju dyu 'yεc'yεih, tengu 'bu n'da ra ngu bi thøe gueru dim 'bu Oja. Ne bi d'u mi bi hyøh yu pøngahya maya'bu, ne'u yú 'bäih ra Cristo nu'bu mi ma nangue ra Cristo. Ne bi d'u mi tengu 'bu i pa m'bä'mi yú guangujado n'da ra ngu, ne guese a ra Jesucristo a ra do mahyoni bim peru. Ne guenju tengu 'bu dyu føt'eh buya. 21 Ne nu'a ra Cristo tengu 'bu ra cemento nín zøt'u y do bu pa nthøts'e a ra ngu, ngue da gomanho, asta gue'bu go bi guadi xñ ho, gueru ja rá ngu Oja, tengu ndese Oja. 22 Ne nangue dín 'yoh ra Cristo, nejju tengu 'bu dyu dohu ngue dim peru ja a rá ngu Oja, gueru i 'buh rá Hogandahi.

3

Nu ra Pablo rá 'befi i xih ran ho ma'da'yo

u hing yu judío

1 Janangue'a dí äpä rá ts'edi Oja nangué ah_u, drá Pablogä. Pε dí ofädigä nangué dí xi ah_u ran ho ma'da'yo, gue ah_u ngue hing yu judío'ah_u. 2 Masque ya gá 'yøhmb_u ngue Oja bi 'dacä ra 'bεfi ngue dí xi ah_u räm hma, nangué rá mate thoho. 3 Nugä ya dá ot'ah_u ts'ü 'bε'a bi 'yurcäzεhε Oja, ngue njom mi paði, ngue nε u hing yu judío da zin Oja nangué ra Cristo. 4 Nε nu'b_u gá nuh_u ra søcuä, sä gui pañmb_u a bi xicä Oja ngue njom mi paði nangué ra Cristo. 5 Nε x_un ngu yu jεya bi thogui ngue him mi xi Oja yu ja'i 'bε'a mim bεni da 'yøt'e. Pε nuya bi 'uega ma mbaihe gueje ma 'bäigähe ra Cristo nε u yä pøngahyä, nε bi jaje rá Hogandähi ga pañmbe 'bε'a him mam faði, ngue i fañ ya. 6 Pε nuna him mam faði, guehna ngue ran ho ma'da'yo sä gui pañmb_u ya 'bε'a i ja ua ya, ngue nε'u yu ja'i hing yu judío sä dim 'b_uhmb_u Oja tengutho yu judío. Nε n'dat'a gui comhb_u yu judío ran hogui bi 'yøt' Oja nangué ra Cristo Jesús. Nε n'danja'itho gui comhb_u nangué rá ja'i ra Cristo, nguetho ya gá 'yεc'yεih_u rán ho ma'da'yo ra Cristo. 7 Pε nangué rá mate zεhε nε rá ts'edi Oja sä gam mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague'a him man 'yεnigä'be. 8 Nugä hin te ts'ü dadí mu'be, nε him man 'yεni'be ngue ga xih yu ja'i ngue hing yu judío rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pε guehma bi 'dacä Oja ra mate ngue gam mangä a, nε ga xih yu ja'i njon da hyät'i da mbede hangu nan ngu y_un ho in nde di 'daj_u ra Cristo. 9 Nε bi 'dac rá 'bεfi ga japi gätho yu ja'i da baði 'bε'a him mam faði, ngue 'bε'a mim bεn Oja da 'yøt'e 'b_u rá mb_udi thoho, ngue nε'u hing yu judío da zin Oja 'b_u da hyän rá mate ra Cristo. Nε gue'a mi sänni da 'yøt' Oja, n'dat'a Oja bi 'yøt'e 'bε'a gätho ja ua ja ra ximhäi, nεp_u mahεts'i. 10 Gue'a mím bεn Oja da 'yøp_u yu 'yεc'yεi, guerp_u da faði x_un ho gätho rá hogan'yomfεni, da b_u u i 'b_up_u mahεts'i ngue i ja yä ts'edi. 11 Nε gue'a i øt' Oja ya, tengu mim bεm 'b_u ra mb_udi thoho da 'yøt'e, nangué ma Hmuh_u ra Jesucristo, nε da 'yøt'e gätho yu pa mazäi. 12 Nε nangué dí εc'yεih_u ra Cristo, hin dí su ga sømh_u b_u nangué ma mb_uih_u ngue dan yañ_u Oja. Nε dí pañmb_u da 'yøde. 13 Janangue'a dí

ä'ah_u ra mate hin da du ni mb_uih_u 'b_u dín nugä ran _unbi, nangué'a dá xi ah_u ran ho ma'da'yo. Xingui ts'ü guim bεmh_u ngue'a dín nugä ran _unbi, pε 'da dán johya thohoh_u ngue bin 'dac ra ts'edi ga häät' y_un _unbi.

Rán huεcate ra Cristo

14 Nu'b_u dím bεngä ngue nε ah_u gy_u menguh_u b_u bí 'b_u Oja, dín danyahmu dí äp'ah_u ra jamadi Oja rá Ta ma Hmuh_u ra Jesucristo. 15 Nε rá Ta u gätho yu 'yεc'yεi, nε'u bi zøm b_u mahεts'i, nε'u 'b_utua ja ra ximhäi. 16 Nε dí äp Oja ma Tah_u nuixte thoho di muui rá ts'edi, ngue di zac ni mb_uih_u nangué rá ts'edi rá Hogandähi Oja. 17 Nε dí äp Oja ngue din zäm b_u mbo ni mb_uih_u a ra Cristo, nguetho gui εc'yεih_u a. Nε dí äp Oja ngue man'da din te nin huεcateh_u, nε nangué nin huεcateh_u dí zac ni mb_uih_u. 18 Janangue'a nε ah_u nε gätho mi'da yu 'yεc'yεi da zä gui pañmb_u hangu nan uant'i, nε hangu na mba, nε hangu nan hε, nε hangu nan hεts'i a rán huεcate ra Cristo. 19 Nε madague'b_u hingui sä gätho ga pañmb_u rán huεcate ra Cristo nguetho εmmε x_un ngu, pε dí äp Oja ngue man'da man'da gui pañmb_u a, janangue'a da zä gätho da yuh ni mb_uih_u a rá ts'edi zεhε Oja. 20 Pε x_un ho ga εspah_u Oja gätho yu pa mazäi, nguetho i ja rá ts'edi da 'yøt'e x_un ngu man'da, xinda gue'a 'bε'a dí ähmb_u o 'bε'a dím bεmh_u. Ngue n'dat'a ra ts'edi dim pεp_u mbo ma mb_uih_u. 21 Nε gätho gah_u dy_u 'yεc'yεih_u, x_un ho dan johyah_u ga εspah_u Oja, nangué'a ra Cristo Jesús dí pañmb_u, høn'b_u go njäm'b_u mazäi. Nε hønt'a gam bεmh_u a ya.

4

Nu rá Hogandähi Oja di jaj_u n'dat'a gam bεmh_u

1 Nugä drá Pablogä dí ofädigä nangué dí øt'a rá 'bεfi ra Hmu. Nε dí ä'ah_u ra mate ngue gam 'b_umanhoh_u tengu nin säh_u ngue ya bi zon'nah_u Oja. 2 Nε hin gan 'yεxh_u, pε gui 'yøth_u ngue hin'y_u ni ts'edi zεhεh_u, nε hin gan xømb_ui n'da ngu n'da ah_u 'bε'a i t'øt'ah_u, nε hin gan xuhnanyah_u n'da ngu n'da ah_u, pε gan huεj_u. 3 Nε εmmε gan jamansuh_u ngue hinga 'dahma 'dan'yo guim bεmh_u. Pε dami thoqui gui

tenhd_u rá Hogand_uhi Oj_u di ja ah_u n'dat'a guim b_umh_u. ⁴ Nguetho tengu 'b_u gätho n'danja'idä_uh_u b_u na nu_u Oj_u dy_u 'y_uç'yeih_u, n_u n'dat'a rá Hogand_uhi Oj_u dí comhb_u. N_u n'dat'a dí t_umhb_u 'b_ue'a da 'y_urcah_u Oj_u, ngue gätho bi zongah_u. ⁵ H_unt'a n'da ma Hmuh_u i 'b_ui ngue di mandagah_u. N_u n'dat'a ma t'ç'yeih_u nangue ma Oj_uh_u i 'b_ui, n_u n'dat'a man xixy_uh_u dí øth_u, ngue dí uhmb_u y_u mbetigah_u Oj_u. ⁶ N_u n'dat'a Oj_u gue'a ma Tah_u dí comhb_u, ngue gätho gah_u, n_u gätho di mandagah_u, n_u gätho di 'yonj_u, n_u gätho gah_u i 'b_up_u mbo ma mb_uih_u a. ⁷ Nu'a ra Cristo, nangue ra mate thoho, 'dahma'dan'yo y_u ts'edi bi 'daj_u n'da ngu n'daj_u ngue sä ga øth_u ra 'b_ufi ngue ndej_u ga øth_u. ⁸ N_u gue'a mán t'o't'i b_u ja rá m hman Oj_u maya'b_u: "P_u gue'a ra Cristo bi un y_u ts'edi _u y_u j_u'i 'b_u mí mbeng b_u mahçts'i, 'b_u mi d_umb_uçni. N_u bi 'berba rá ts'edi gätho nan ngu ran ts'o mim b_unt'_u y_u j_u'i." ⁹ N_u nu'b_u mi mbeng b_u mahçts'i, mf_uadi ngue guerp_u bá n_uxp_u, n_u bi z_uçua ja ra häi, n_u bi mba nt'äg_ui. ¹⁰ Guet'a bá ç_ui, n_u guet'a bi ndex mahçts'i, ngue da yu'ts' rá ts'edi b_u mahçts'i, n_u h_unb_u go hap_u, n_uçua ja ra häi bi yu'ts' rá ts'edi. ¹¹ N_u 'dahma 'dan'yo y_u ts'edi bin 'daj_u n'da ngu n'daj_u ngue dy_u 'y_uç'yeih_u. Bin 'dac ma ts'edihe 'dagähe ngue ma 'bäigähe ra Cristo, n_u 'da ah_u di ja'ah_u gam p_ungahy_uh_u, n_u mi'da ah_u di ja ah_u gadí 'yomhb_u a ran ho ma'da'yo, n_u 'da ah_u di ja ah_u gam mbädi_u, n_u mi'da ah_u di ja ah_u ngue gan xänbateh_u nangue rá m hman Oj_u. ¹² Ngub_u bi 'y_ut'a ra Cristo, bi un y_u ts'edi y_u 'y_uç'yei, nguerp_u da zä da 'y_ut'e x_un ho ra 'b_ufi bi zänbi n'da ngu n'da, nangue rá 'b_ufi Oj_u. Janangue'a da zä 'da däm fäxtah_u. N_u gue'a dín te rá 'b_ufi Oj_u a, tengu 'b_u bi zac rá j_u'i ra Cristo. ¹³ N_u da z_uni ngue gätho 'dat'a gam b_umh_u nangue ma t'ç'yeih_u, n_u gätho n'dat'a ga p_uhmb_u x_un ho rá Ts'unt'_u Oj_u. N_u gue'a dín te x_un ho ma mb_uih_u n_u dam 'b_umanhoh_u tengu ra Cristo. ¹⁴ N_u nu'b_u gue'a dí homhb_u, hin da thäj_u tengu 'b_u dy_u t'uhni_u, 'b_u 'bo'o 'dahma 'dan'yo da xij_u ngue da 'y_uçna da hyäj_u. Nguetho nu'_u y_u hyäte çna gue'b_u çmm_u p_uadi, p_u h_unt'a in ndej_u ga tenhd_u y_u f_uhni. ¹⁵⁻¹⁶ P_u ga p_uadi ga tenhd_u a maju_uni

nangue ran huçcate. N_u gue'a nán te x_un ho ma mb_uih_u, n_u di jaj_u tengu 'b_u n'danja'i tho ga cohmb_u. Tengu 'b_u rá j_u'igah_u ra Cristo, n_u nu'a ra Cristo, tengu 'b_u rá y_u a. N_u gue'a nín z_ut'_u y_u 'y_uç'yei. Nguetho di manda gah_u n_u di z_uerca ma mb_uih_u, di jaj_u n'dat'a gam b_umh_u, n_u gätho ga comhma'øt'eh_u x_un ho ra 'b_ufi bi 'daj_u n'da ngu n'daj_u, ngue 'da däm fäxtah_u, nangue ran huçcate. N_u gue'a nán te x_un ho rá 'b_ufi Oj_u, tengu 'b_u bin te x_un ho rá j_u'i ra Cristo.

Dám 'b_uhmb_u ma'da'yo nangue ra Cristo

¹⁷ Nugä dra Pablogä dím p_ungahy_ugä nangue ra Hmu 'b_u dí xi ah_u na jaua, ngue nu'ah_u him mam 'b_uhmb_u ya tengu _u y_u j_u'i hinga na p_u Oj_u. N_u him mam 'b_uhmb_u tengu y_u j_u'i ngue di manda y_u ts'on'yomf_uçni z_uç_u. ¹⁸ N_u nu'_u i 'yo tengu n'da ra xädä nangue yán 'yomf_uçni, n_u hinguip_u p_uadi 'b_ue'a nam b_un'a i øt'e nguetho hinguip_u 'yo b_u ja rán n_uçqui Oj_u. N_u hinguin nde da b_u Oj_u nguetho çmm_u x_um m_uç y_u mb_ui _u. ¹⁹ N_u hinguip_u p_u'ts' y_u sä 'b_u øt y_u ts'oçqui, nguetho ya x_um b_unt' ran ts'o, n_u çmm_u di ho da 'y_ut'e h_unt'a go 'b_ue'a man ts'o, nguetho hin'y_u mbo y_u mb_ui 'b_ue'a di z_uedi ngue da z_uçmmi. ²⁰ P_u nu'eh_u hinga ngub_u bi xän'nah_u _u bi xi'ah_u nangue ra Cristo. ²¹ Ya gá 'y_uhmb_u nangue ra Cristo, n_u nu'b_u maju_uni gá 'y_uhmb_u 'b_ue'a bi xi ah_u, guí p_uhmb_u ya ngue gue'a maju_uni a. ²² Janangue'a dami hyehmb_u gätho 'b_ue'a gnám 'b_uhmb_u, ngue ni nyon'yomf_uçniçh_u i hä ah_u, ngue 'b_ue'a guí ndeç_u guip_u 'y_uth_u. ²³ N_u ma'da'yo ni mb_uih_u n_u nin 'yomf_uçniçh_u, ngue gätho ma'da'yo guim b_umh_u ya. ²⁴ N_u dami hyeh_u ngue gätho ma'da'yo tengu bi zän'nah_u Oj_u nangue rá pähä z_uç_u. Nuya dami 'yuhmb_u ram 'b_ui nju_uantho guip_u 'y_uth_u, ngue nte man ts'o guip_u 'y_uth_u ya. ²⁵ Dami 'y_uçsh_u a ra f_uhni ngue madín xihmb_u n'da ngu n'da ah_u, n_u guim mamhb_u a maju_uni. Nguetho tengu 'b_u n'danja'i tho dí comhb_u ra Cristo. ²⁶ N_u nu'b_u guín çueh_u nangue ran ts'o i t'øt'e, p_u damím fähmb_u, mamán d_u ah_u ran ts'o. N_u hinga n'dapa gan çueh_u. ²⁷ P_u xingui ts'_u ga çueh_u ra z_uth_u b_u ja ma mb_uih_u. ²⁸ Nu'b_u guím p_uçh_u 'da ah_u, p_u guip_u 'y_uçsh_u a gnám p_uçh_u. N_u gam p_uhmb_u

xan ho, ne gue'a gdí tĩmhba a guí homhba, ne da zã guí fãx'ua mi'da ngue hin'yua 'be'a da hyoni. ²⁹ Ne 'yo guim mamhba ya ts'ore, pe guim mamhba ran ho dí ze'ua ne dí hyu yá mbui u to'o guí xihmba. ³⁰ Ne 'yo gadí unhdũ ra dumbui a rá Hogandahi Oja nangue n'da ra ts'oqui. Nguetho nu'a i 'burũ mbo ma mbuihũ, ne gue'a da 'yudi ngue yá mbetigahũ Oja 'bu rán zegui ra pa, tengu 'bu jajũ ra sellõ. ³¹ Dami 'yeshũ a gní bẽman'uhũ, ne hin gan cuehũ 'bu ja 'be'a da si ahũ o ja 'be'a da t'õt'ahũ. Ne 'yo gadí c'aman'uhũ n'da ngu n'da ahũ, ne o guim bẽmhba ran ts'o nangue ni mijã'ihũ. ³² Pe gan 'yõrpahũ ran ho n'da ngu n'da ahũ, ne 'da xtãn ja ni yembuihũ, ne gam punbahũ n'da ngu n'da ahũ, tengu tho í pun'nahũ Oja nangue ra Cristo.

5

Da 'yõt'e xan ho u yá t'uhni Oja

¹ Ga øthũ 'be'a øt'a Oja, nguetho yá t'uhni gahũ a ngue di huẽgahũ. ² Ngue ga ørpahũ ran huẽcate ma mijã'ihũ, tengutho ra Cristo bi huẽgahũ 'bu mín dãse bu ja ra pont'i nanguejũ. Ne nu ra Cristo bi un rá te, n'da ran t'unni ngue bi numanho Oja. ³ Ne yá t'uhni gahũ Oja, janangue'a xingui ts'ua gam bẽmhba ran ts'o, hin ga øthũ ran 'yomt'ẽni, xing ran ts'iyate, ne xinga n'da ran ts'o ga øthũ. ⁴ Ne hin gam mamhba ra ts'ore o gue ran 'yãnt'ua, ne hin dan ya mangãt'ihũ, nguetho hin rán theui rá 'yẽc'yẽi Oja u. Pe ga xihmba Oja jamadi nangue rán ho bi 'dajũ. ⁵ Pe dí pãhmba hingui sã n'da da yãrpũ di manda ra Cristo ne Oja, nu'bu i øthoho ran 'yomt'ẽni, o gue im bẽn ra ts'on'yomfẽni, o gue i øt' ran ts'iyate. Nguetho nu ra ziyate tengutho 'bu i thãnde 'be'a i ja. ⁶ Ne njon ga jafũ da hyãjũ gue'bu 'bo'o da xijũ ngue xan ho 'bu ga øthũ ran ts'o. Nguetho to'o da 'yõt' ya yãn ts'o, ẽmmẽ xan ngu da nu rá cue Oja, nangue a him bi 'yõrpa masu Oja. ⁷ Pe hin dan 'yohũ to'o i øt' ran ts'o, nguetho hin'yua 'be'a man jahũ u. ⁸ Pe nu'ahũ mam'bet'o gmí 'yohũ bu ja ra 'bexui. Pe nangue guí 'bãhmba ra Cristo ya guí 'bãhmba bu ja rán nequi a. Nuya dãmam 'bãhmba tengu rán sãui bu ja ran nequi. ⁹ Ne nu'a rán nequi Oja, gue'a dán jahũ ra hogambui a, ne gue'a dãm

mamhba majuãni a, ne gue'a dá øthũ ran ho a. ¹⁰ Ne dami hyumbi gan xãhmba guí 'yøthũ 'be'a dí hyu rá mbui Oja. ¹¹ Pe xingui ts'ua ga øthũ tengu øt'ua i 'yo bu ja ra 'bexui. Pe ga uhmba ngue nte ní mbatho 'be'a øt'ua. ¹² Pe ga pe'ts' ma sãhũ hin gam mamhba 'be'a øt'ua i øt' mán t'ãguitho ran ts'o. ¹³ Pe nu'a rán nequi Oja di yot'ua to'o i 'yo bu ja ra 'bexui, ndepe da bãdi ngue i ja yá ts'oqui. Ne hingui sã da 'yãn mant'ãgui thoho n'da 'be'a øt'e, nguetho nu'a rán nequi Oja di yot'ua gãtho ran ts'o. ¹⁴ Janangue'a nt'o'ti: "Daman nuhmba ngue guí ãhmba, tengu 'bu gyá duhũ, nguetho nu'a ra Cristo di 'da ahũ ran nequi," bi 'yẽna. ¹⁵ Janangue'a dami jamansu 'be'a guí øthũ, ne hin gam 'bãhmba tengu u yã jã'i ngue hingui pãdi 'be'a øt'e. ¹⁶ Pe madague'a xan hẽi yã pa i ja bu ya, dami hyumbi gam pẽhmba xan ho. ¹⁷ 'Yo guí co'yãmbuihũ, pe dami hyumbi guí hyoni guí pãhmba rá pãhã ra Hmu. ¹⁸ Pe hin dán johyahũ a ra sẽi, nguetho di ts'ongahũ a. Pe man'da dán johyahũ rá Hogandahi Oja. ¹⁹ Ne 'da dán johyabahũ n'da ngu n'dajũ ngue dan xihmba 'be'a i ørcahũ ra Hmu, ngue dan tuhmba yá thuhu Oja gãtho ma mbuihũ dá ẽspahũ Oja a. ²⁰ Ne thocua thoho ga xihmba jamadi Oja ra Ta, nangue 'be'a gãtho jajũ, nangue rá thuhu ma Hmuhũ ra Jesucristo.

Dim 'bũmanho yũ 'yẽc'yẽi bu ja yãn nguse

²¹ Ne hin dan junthũ, pe 'da xtãn 'yẽhẽ thohohũ, nguetho gãtho gahũ dín numansuhũ ra Cristo. ²² Ne nu ahũ gyá xisuhũ, dami 'yøthũ 'be'a im man ni ndøhũ, tengutho bu gní 'yøthũ a im mam ma Hmuhũ mahẽts'i. ²³ Nguetho nu'ua yãn 'yohũ i 'bet'o bu ja rá ngu, tengu a ra Cristo i 'bet'o bu 'bãh yã 'yẽc'yẽi, ngue tengu 'bu guesẽ a rá jã'i a, ne rãm põrpate gãtho u. ²⁴ Nu'ua yã xisu da 'yõt'e 'be'a gãtho im man yá ndø, tengu tho yã 'yẽc'yẽi da 'yõt'e 'be'a gãtho im man ra Cristo. ²⁵ Ne nu ahũ ma min'yohũ ahũ, dami huẽc ni xisuhũ, tengu tho a ra Cristo bi huẽc yã 'yẽc'yẽi, ne bi un rá te nanguejũ. ²⁶ Ne nu a ra Cristo ngubũ bi 'yõt'e, nu'bu mi japi da bo xan ho gãtho yã 'yẽc'yẽi nangue rãm hman Oja. Nguetho ram hma tengu 'bu ra dehe i pe't'e gãtho ran ts'o. Ne nu'a

ran xixya, n'da ra hmerpya ngue ra Cristo bi hoga ma mbuih. ²⁷ N'damhma da zin u yu 'yεc'yεi, ngue ya gätho mahoqui, ne nte man ts'o din 'yohu. Ne hin'yü 'be'a da thĩnbi, pegue gätho i jua a ran ho. ²⁸ Ne gätho yün 'yohu, nde'bu di huεc yá xisu, tengu bu ní huεc rá ja'izehe. Nguetho nu'u to'o di huεc rá xisu, din huεc zεhe a. ²⁹ Ne xinga n'da ra ja'i i san rá ja'izehe, pe din jamansu, ne i 'uĩni xun ho rá ja'i, tengutho i ot'a ra Cristo nangue yu 'yεc'yεi. ³⁰ Nguetho nuju dyu 'yεc'yεih, tengu 'bu rá ngoc'yεi ne rá do'yo gahu a rá ja'i ra Cristo. ³¹ Tengu mán t'o't'i: "Nu'bu n'da ran 'yohu i sin rá xisu, i soh rá ta ne rá mbe, n'damhma da zä di manda rá xisu, tengu 'bu ε rá ja'izehe," bi 'yεn'a ra t'ohni. ³² Ne xun heĩ da bađi 'be'a nam bøn na, pe dí εngä drá Pablogä, ngue i udi nangue ra Cristo ne nangue yu 'yεc'yεi. ³³ Pe ne im ma, gätho ahü ngue gyün 'yohuh, dami huεc ni xisuh tengu bu gní huεc zεheh. Ne nu'ahü gyu xisuh damin numansu ni ndøh.

6

¹ Nu'ahü gyu t'uhnih gyu 'yεc'yεih dami 'yøthü 'be'a man ni tahü ni mbehü, nguetho gue'a yün thehü a ngue gui 'yøthü. ² Dami numansu ni tahü ne ni mbehü. Ne gue'a rá mbüdi a rán t'εđi Oja ngue ní jap Oja n'da a, ngue bi ma maya'bu. ³ Ne guehna ran japi bi ma da nu n'da 'bu da 'yøt'e, ngue din ja ran johya ne xun ngu yu pa dim 'bucua ja ra häi. ⁴ Ne nu ahü gyü tahü, nu'bu gui sah ni t'uhnih, nde'bu hin gui jafu din cuetho. Pe dami temanhoü guerü dí 'yεc'yεi ra Hmu u. ⁵ Ne nu ahü gyu mbeñih ne gyu 'yεhεh, dami 'yøthü xun ho 'be'a im man ni hmuhü ua ja ra häi, ne guin numansuh u, ne gui suhü. Ne mpähä thoho gui 'yøthü ni 'beñih, tengutho bu gní 'yørpahü rá 'beñi ni Hmuhü ra Cristo. ⁶ Dami 'yøthü xun ho ni 'beñih, hinga høn'bu in nu ahü ni hmuhü, pe dami 'yøthü tengutho bu gnín 'yεhεhü ra Cristo. Ne gätho ni mbuih, ne gue'a rá pähä Oja a büya. ⁷ Dami 'yøt' ni 'beñih nangue ran johya, tengu bu gní 'yøthü rá 'beñi ni Hmuhü mahεts'i, ne hinga hønt'a dín numanho ahü yu ja'i. ⁸ Ne damim bεmhü ya, Oja di cos'ahü ran ho nangue ran ho xcá 'yøthü,

madague'a gyu 'yεhεhü o gue gyu hmuhü. ⁹ Ne nu ahü gyu hmuhü, pe gui 'yørpahü a xun ho u ni mbeñih, o gue ni 'yεhεhü, tengutho bu gní ndepe da 'yøt'ahü ran ho. Ne hin gui xihmbü yün unbi, nguetho gui pähmbü ngue n'dat'a ni Hmuhü mahεts'i. Ne nu a ra Hmu mahεts'i hin di hyεspu na nuju.

Di zerca ma mbuihü rá ts'edi Oja tengu rá he ra dofui

¹⁰ Ne nuya ma zu cu ahü, ga zacua ma mbuihü nangue rá ts'edi Oja i jaju. ¹¹ Ngue tengu n'da ra dofui i he rá he ngue ra t'εgui ní täcua yün sä u yün saihü. Ne ngutho rá ts'edi Oja 'bu dí homhbü ngue hin da zä da hyäju ra zĩthu. ¹² Nguetho hinga gue'u yu ja'i man saihü, pe gue'u yá hmu yu ts'oqui, ngue ra zĩthu rá hmu ra 'bexui i ja gätho ra ximhäi. Ne u gätho yám fäts'ihü ra zĩthu in 'youi ran dahi, ne gätho 'be'a má ts'edi bá nεxpü 'buh rá hmu ran ts'o, gätho man saihü u. ¹³ Janangue'a tengu 'bu ga hehü yu t'εgui ya, nangue gätho rá ts'edi Oja, ngue ga häthü ga tafu yün sä ra zĩthu i säc ma mbuihü. Ne nu'bu dá tahmbü ran sai, ya dá juahmbü xun ho, ne dá nuhü xingui ts'u dá 'beñmbü. ¹⁴ Ne nu yu t'εgui dí xi ahü, ne gue'u nán sähü u. Ngue nu'a ram hma dí tenhdü, ngue tengu 'bu ran gat'i ngue ra t'εgui gam päthü. Ne nu'a ná hāmhbü ran hogui bi 'yørcahü ra Cristo, tengu 'bu ra coto ngue ra t'εgui a, ngue hingui sä da daju ra zĩthu. ¹⁵ Ne nu'a ná yāmanhoü Oja nangue'a ran ho ma'da'yo dá hāmhbü, ne gue'a ná huthü ran zambüi tengu 'bu dí net' ma zapatohü ngue yu t'εgui, ne dan tihmbü ga sühmbü ra zĩthu. ¹⁶ Ne man'da, nu'a ná pähmbü majuani Oja, ngue tengu 'bu n'da ra xit'εgui ní däqui gätho yün sä ra zĩthu, tengu 'bu t'εngbahü n'da ra sibi. ¹⁷ Ne nu'a ná pähmbü majuani dám pøhmbü, tengu 'bu dá pant' ma yahu ra fai ngue ra t'εgui, ngue hin gam bεmhü a in nde di bεngahü ra zĩthu. Ne nu'a rá m hman Oja, tengu 'bu ra espada di 'daju rá Hogandahi Oja, gue'a dám muthü ra zĩthu a. ¹⁸ Pe thocua thoho dan yahu Oja, ga äfu rá ts'edi, xingui ts'u ga εshü nan yahu Oja, tengu di bεngahü rá Hogandahi Oja. Ne dan εhyahü hin dan xømbuihü, ngue ga äfu Oja da mbäx'u gätho ma mi'yεc'yεih. ¹⁹ Ne nugä drá Pablogä, dami 'yäfu Oja

nanguecä, n'damhma di 'dacä ran 'yomfɛni
 nɛ ga hut'anzambɛi gam mamp'a rá m hma,
 nɛ ga xi ɯ hing yɯ judío 'bɛ'a nde Ojɔ ngue da
 bəh ya. ²⁰ Gue'a nán ofädigä a, ngue dí xicä
 yɯ jɔ'i 'bɛ'a bi xicä Ojɔ. Dami 'yäfɯ rá ts'ɛdi
 Ojɔ ngue hin ga su ga thoqui gam mangä
 rá m hma.

Ran zɛngua ran zɛgui

²¹ Nuya dí pɛnhdä bɯ na ma cuhɯ ra
 Tíquico, ngue ɛmmɛ mahuɛqui. Nɛ nuna
 ɛmmɛ øt'e xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ. Nu'a da
 xi ahɯ 'bɛ'a gätho dadí jagä, nɛ nangué
 gätho 'bɛ'a dí øt'ä. ²² Nuna ra Tíquico
 da gəx na ra sɔcuɔ dí øt'ä, nɛ da xi ahɯ
 nanguécähe, nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ. ²³ Pɛ
 Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo
 da hyut'a ni mbɯihɯ, nɛ di ja ahɯ gui huɛ
 c ni mi'yɛc'yɛihɯ, nguetho gá hyəmhbɯ rán
 ho mbo ni mbɯihɯ. ²⁴ Pɛ Ojɔ di 'da ahɯ rán
 jɔpi gätho ahɯ to'o gätho hin gui 'yɛ'ts'a gnín
 numanhohɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ
 hønt'a dá xi ahɯ ya.

FILIPENSES

Ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɑhnini Filipos

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä dí yo'be ra Timoteo drá 'yɛhɛ'be ra Jesucristo. Dí o't'ä'be na ra sɔcuɑ gätho ahɯ ma zɯ cu ahɯ, nɛ ɯ yɯ ngurbi nɛ ɯ yɯm fäts'ihɯ yɯ ngurbi, nɛ gätho ɯ i 'bɯpɯ ra dɑhnini Filipos ngue i tɛn'na ra Cristo. ² Pɛ dí ndep Ojɑ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo da 'yɛnts'ahɯ rán jɑpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Nu ra Pablo i äp ra jamadi Ojɑ nangue yɯ 'yɛc'yɛi

³ Jamadi, dí ɛmp'a ma Ojɑ, n'dandɪ ngu n'dandɪ dí m bɛn ahɯ, nguetho gue ahɯ mam fäts'i ahɯ bi 'dacä Ojɑ. ⁴ Nɛ zɑi ɛmmɛ i jagä ran johya 'bɯ dí äpɑ ra jamadi Ojɑ nangue ahɯ. ⁵ Nɛ dadín johyagä nguetho n'dat'a rá 'bɛfi ran ho ma'da'yo dí comhbɯ, gue'a gní zɛjɯ a, nɛ gue'a gá 'yøthɯ 'bɯ rá mbɯdi gá 'yɛc'yɛhhɯ, nɛ asta gue yɯ pa i jabɯya. ⁶ Nugä dí pɑdi ngue Ojɑ di thocta a ra hoga'bɛfi ngue bi dɑ'mi bi 'yørbɯ ni mbɯihɯ, janangue a di juadi xɯn ho 'bɯ bi zø n ra pa ba ɛh mahø n'a ra Jesucristo. ⁷ Nɛ gue'a ná äpɑ ra jamadi Ojɑ a, ngue ɛmmɛ dí m bɛn ahɯ. Nɛ tengu'bɯ 'da'angu dí sähɯ ran ɯnbi dí sägä nɛ gue'a ná comhbɯ rán jɑpi Ojɑ a, dá gue'bɯ dí ofädigä, o gue'bɯ dí 'bɑpɯ ja ran juɑnbate, ngue dadín yɑn a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí m ma ngue majuɑni a. ⁸ Nɛ hønt'a Ojɑ i pɑdi hangu nan gu bɯ ná huɛc'ahɯ, nɛ tengu bɯ ɛmmɛ ni huɛgahɯ ra Jesucristo. ⁹ Hanangue'a dí äp Ojɑ ngue man'da xɯn gu din ja ahɯ ran huɛcate n'da ngu n'da ahɯ, nɛ din ja ahɯ ran 'yomfɛni xɯn ho, nɛ guim bɛmhɯ xɯn ho nangue a 'bɛ'a gätho guí øthɯ. ¹⁰ N'damhɯma gui huanhdɯ 'bɛ'a man'da xɯn ho gui 'yøthɯ, nɛ n'dat'a guim bɛmhɯ, nɛ hin hapɯ di nɛqui ni ts'oquihɯ 'bɯ bi zø n ra pa ngue ba ɛh ra Cristo. ¹¹ Nɛ hønt'a ra Jesucristo sä dí 'da ahɯ ra hogambɯi, ngue xɯn gu yɯ hoga'bɛfi din ja ahɯ, nɛ gue'a dí t'ɛspa Ojɑ a.

Hønt'a ra Cristo nám 'bɯ a ra Pablo

¹² Ma zɯ cu ahɯ, dí n de ahɯ ngue gui pɑhmbɯ, gue'a nán te ran ho ma'da'yo a nám 'bäcä ua. ¹³ Ngue gätho yɯ dofɯi ua ja ran guts'ut'abi, nɛ'ɯ gätho mi'da yɯ jɑ'i i pɑdi ngue rá 'bɛfi ra Cristo a ná 'bäcä ua. ¹⁴ Nɛ dá gue'bɯ dí ofädigä, pɛ gue'a ní hyut'an zambɯi ma cuhɯ ngue'ɯ xɯn gu i 'bɯcua, nɛ hinguin su 'bɯ im man rá m hman Ojɑ. ¹⁵ I 'bɯcua 'da ɯ ngue im mamp'a rá m hman Ojɑ, i sɛya nangue rá m hman Ojɑ dí øt'ä. Pɛ i 'bɯh mi'da ngue im man rá m hman Ojɑ ngue nde da 'yøt' ran ho. ¹⁶ Nɛ nu'ɯ ngue ɯ i ja ran ts'ɛya, im ma nangue ra Cristo, nguetho in nde 'bɛ'a da dɑsɛ ɯ. Pɛ hinga gätho rá mbɯi im ma, pɛ høntho nde ɯ ngue di yop a ma dumbɯigä ua ja ra fädi. ¹⁷ Pɛ nu'ɯ mi'da di huɛgä, nɛ nde da mbäxgui, nɛ gue'a ní man rá m hman ra Cristo ɯ, nguetho i pɑdi 'bɛ'a ná 'bäcä ua, ngue dí n yɑnba a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁸ Pɛ madague a hønt'a go to'o im mamp'a rá m hman Ojɑ, dá gue'bɯ n'dat'a im bɛni o hin'na 'bɯ im ma nangue a ra Cristo, nɛ guexta a ɛmmɛ dadín johya. Nɛ thocua tho ho dan johyagä. ¹⁹ Nguetho dí pɑdi ngue ga pømanhogä ua ja ra fädi, nguetho zɑi guí äfɯ rá ts'edi Ojɑ nanguecä, nɛ zɑi i fäxcä rá Hogandɑhi ra Jesucristo. ²⁰ Nugä hin dí n ndegä ngue m'bɛjua ga pɛ'ts' ma sä nangue 'bɛ'a dí øt'ä, pɛ ɛmmɛ dí n de ga hut'an zambɯi gam mangä xɯn ho rá m hman Ojɑ 'bɯ bi ts'ɛgbä. Janangue a gätho yɯ jɑ'i da bɑh rán uixte ra Cristo nangue a dí øt'ä, madague'bɯ dí 'bɯcä o gue'bɯ da thogä. ²¹ Nguetho hønt'a dí 'bɯi nangue ra Cristo, dí n ndegä ngue din uixte ra Cristo nangue 'bɛ'a gätho dí øt'ä, nɛ man'da tho 'bɯ dá tugä. ²² Pɛ nu'bɯ guexta a dadí thoqui dí 'bɯcua ja ra häi, sä ga tɑh mi'da yɯ jɑ'i ngue da 'yɛc'yɛi a ra Hmu mahɛts'i. Pɛ hin dí pɑsɛ nda a ga huanhni, hague dam 'bɯi, uague ga tu. ²³ Pɛ nugä ɛmmɛ xɯn hɛi ga pɑdi nda a ngue man'da xɯn ho. Pɛ nu'bɯ da hønsegä, man'da dí n de 'bɯ ga tu ngue ga mba ním 'bɯ'be ra Cristo, nguetho man'da xɯn ho nanguecä. ²⁴ Pɛ man'da xɯn ho nangue ahɯ ngue guexta a dí 'bɯcä ua ja ra ximhäi. ²⁵ Janangue a dí hɑxanjuɑni guexta a dam 'bɯcä ua ngue ga fäx ahɯ

ngue dín te ni t'ɛc'yɛihɛ. Nɛ man'da din ja ahɛ ran johya 'bɛ man'da gá 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo. ²⁶ Nɛ nu'bɛ dí 'bɛcä ua ja ra häi, nɛ guín nuɟɛ mahøn'a, ɛmmɛ da hyu ni mbɛihɛ nangue ra Cristo, nɛ gui 'yɛspahɛ ra Cristo bɛya. ²⁷ Pɛ damam 'bɛhmbɛ 'bɛ'a rán sähɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ madague a 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ o yabɛ dí 'bɛcä, pɛ ga ɔcä ran ho gui 'yøthɛ bɛya, nangue 'da' angu guim bɛmhɛ, nɛ gui fähmbɛ ma t'ɛc'yɛihɛ nangue rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁸ Nɛ hin gui suhɛ to'o da zɛ ahɛ nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nangue hin gá suhɛ, da badi ngue di 'bɛh yá te ɛ, nɛ da badi ngue i ja ahɛ ra temazai ngue bi 'da ahɛ Oɟa. ²⁹ Nguetho hinga hønt'a ran ho bi 'da ahɛ Oɟa ngue gui 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo, pɛ nɛ'a man'da ran ho, ngue gui sähɛ yɛn ɛnbi nangue ra Cristo. ³⁰ Nɛ 'da'angu dí øthɛ ya, dadín ɛnbahɛ ngue dín yamhbɛ a ran ho ma'da'yo, tengu tho ho gá nuhɛ dá øt'ä mám'bet'o, nɛ gui øhmbɛ ngue guexta'a dí øt'ä ya.

2

Nu rán uɟte ra Cristo, hin'yɛ ran 'yɛts'i

¹ Nu'bɛ gue'a ra Cristo di zɛ ahɛ, nɛ guí pähmbɛ rán huɛcate a, nɛ nu'bɛ guín 'yohɛ rá Hogandahi Oɟa, nɛ guí pähmbɛ gui 'yøthɛ ra yembɛi nɛ ra mate, dan johyagä 'bɛ. ² Pɛ dami yusca ma mbɛi ran johya nangue 'bɛ'a guí øthɛ ya, ngue n'dat'a guim bɛmhɛ, nɛ 'da xctín huɛctahɛ, nɛ 'da'angu nin 'yomfɛnihɛ guim bɛmhɛ, hinga 'dahma 'dan'yo guim bɛmhɛ. ³ Nɛ hin ga øthɛ ran 'yɛya, nɛ hin dan 'yɛxhɛ, nɛ hin gam bɛmhɛ ngue dan uɟtehɛ, pɛ man'da da bɛnse n'da hingui hose xinda gue'ɛ gä mi'da. ⁴ Nɛ hinga hønt'a ga honsehɛ gam bɛmhɛ, pɛ nɛ'a i hon ɛ mi'da ga fäxhɛ. ⁵ Pɛ n'da ngu'n'da dam bɛmhɛ tengu tho bɛ i bɛnjɛ ra Cristo. ⁶ Nu ra Cristo 'da'anguidui Oɟa a, pɛ him bin 'yɛzɛhɛ ngue Oɟa a, nguetho bi bɛnjɛ. ⁷ Ngue bá sogui gätho rá ts'edi mahɛtsí, nɛ bin 'yɛhɛ 'bɛ mín ja'i ua ja ra ximhäi, nɛ bi mbäx yɛ ja'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ mín ja'i xingui ts'ɛ bin 'yɛts'i, pɛ bi 'yøt'e gätho 'bɛ'a min nde Oɟa, nɛ bi du bɛ ja ra pont'i tengu n'da ra ts'om'bäi. ⁹ Nɛ nangue a bi 'yøt' ra Cristo, Oɟa bi 'yɛspa a, nɛ bi un ra ts'edi man'da xɛn gu, nɛ gue'a

ra thuhu bi unni ɛmmɛ man'da di muui. ¹⁰ Janangue a nu'a ra Jesús gue'a rán säui din thande a, gätho 'bɛpɛ mahɛts'i nɛcua ja ra häi nɛ'ɛ gätho xɛn du, yɛ ja'i nɛ yúm 'bɛhni Oɟa nɛ yɛ zɛthɛ, gätho da 'yɛspa ra Jesucristo ra Hmu. ¹¹ Nɛ gätho nán gu da badi nɛ da ma ngue gue'a ra Jesucristo a ra Hmu nangue gätho 'bɛ'a i ja, n'damhɛma gätho da 'yɛspa Oɟa ra Ta.

Nu yɛ 'yɛc'yɛi guesɛ ɛ yɛn yot'i ua ja ra 'bɛxui

¹² Janangue a ma zɛ cu ahɛ ngue dadí huɛc'ahɛ, zai gá 'yøthɛ 'bɛ'a dá xi ahɛ nu'bɛ 'darbɛ mám 'bɛhmbɛ, pɛ madague'a yaua dí 'bɛcä ya, man'da hnehɛ tho ho gui 'yøthɛ a nin sähɛ ngue i 'bɛh ma pørpatehɛ, nɛ hin gan 'yɛxhɛ, pɛ guin numansuhɛ Oɟa. ¹³ Nguetho gue'a Oɟa dim pɛpɛ mbo ma mbɛihɛ nɛ gue'a di 'dajɛ rá pähä nɛ rá ts'edi ngue ga ørbahɛ rá pähä Oɟa. ¹⁴ Nɛ o gadí yäni thohɛ, xín gan junthɛ, pɛ dami 'yøthɛ gätho in nde Oɟa. ¹⁵ N'damhɛma njon da dingahɛ n'da ran ts'o ngue da ma i ja ma ts'oquihɛ. Pɛ dam 'bɛhmbɛ tengu man sähɛ ngue yá hogat'uhni gahɛ Oɟa, guerpɛ 'bɛ ɛ yɛ ja'i ngue i øt' ram fɛ'ts'i. Janangue a ga øthɛ bɛya tengu n'da ran yot'i bɛ ja ra 'bɛxui, ngue ga xihmbɛ rá m hman Oɟa di un ra te. ¹⁶ Nɛ nu'bɛ gui xihmbɛ rá m hman ra temazai, nugä dan jhyagä 'bɛ bi zøn ra pa ngue ba ɛh ra Cristo, ngue hin'yɛ 'bɛ'a dá pɛ'ts' ma sä nangue ra 'bɛfi xtá øt'ä bɛ guí 'bɛhmbɛ. ¹⁷ Nguetho dadí hoc'a ni t'ɛc'yɛihɛ, tengu'bɛ dadí hocä n'da ra 'bøts'e, xɛn ho 'bɛ dá undä Oɟa. Nɛ nugä 'bɛ hin dí gua ɛ yɛn ɛngi dá sä 'bɛ gmí 'yɛc'yɛihɛ, pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga un ma te nɛ ga fäm ma ji, ngue dí gua a ra 'bøts'e ga undä Oɟa nangue gätho ahɛ. Guexta a dadín johyagä, nɛ da zä gui hyamhbɛ man johyagä. ¹⁸ Janangue a ga comhbɛ man johyagä 'bɛ bi zøn ra pa da t'ɛna da thogä.

Ra Timoteo nɛ ra Epafrodito

¹⁹ Nɛ nu'bɛ rá pähä Oɟa 'bɛx ga pɛn'nahɛ bɛ ra Timoteo da nu ahɛ. Nɛ nu'bɛ dá paði 'bɛ'a gadí jahɛ bɛ dan johyagä bɛya. ²⁰ Nguetho njohgui 'bɛcua man'da ngue im bɛni tengu dím bɛm'be ra Timoteo nangue ahɛ. ²¹ Nguetho gätho mi'da i 'bɛcua im

bɛnsɛ nanguɛ yá 'bɛfi zɛhɛ, nɛ him majuani rá 'bɛfi ra Cristo Jesús im bɛm bɛya. ²² Pɛ ya guí pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ dí muui nanguɛ 'bɛ'a i ɔt' na ra Timoteo, ngue dí com'be rá 'bɛfi Ojɔ, tengu n'da ra ts'unt'ɛ i conhui rá 'bɛfi rá ta. ²³ Pɛ dí tɔ'mi hasta gue'bɛ ga pɔcä 'bɛ'a din jacä ua. Nɛ m'bɛjua ga pɛnhdä bɛ na ra Timoteo. ²⁴ Pɛ xɔmhma da nde ra Hmu mahɛts'i ngue da zä ga mba bɛ n'dihi, gan nu ahɛ. ²⁵ Pɛ dí m bɛni ngue m'bet'o ga pɛn'nahɛ bɛ mahɔn'a na ra Epafrodito, ma cuhɛ, nɛ dí com'be rá 'bɛfi ra Cristo dín yɔnba'be a rán ho ma'da'yo. Guehna guá pɛncä'be ua nanguɛ da mbäxca'be. ²⁶ Pɛ nuya ɛmmɛ nde da mba bɛ gam 'bɛhmbɛ mahɔn'a, nɛ ɛmmɛ tu rá mbɛi ngue ya rá 'yɔhmbɛ ngue mí ɛ a. ²⁷ Nɛ majuani ɛmmɛ mi ɛ nɛ mi ts'utho xtán du. Pɛ nanguɛ rá mate Ojɔ ngue him bi du. Nɛ nu'bɛ xtán du, man'da ɛmmɛ xɛn gu ra dumbɛi xcá nugä 'bɛ. ²⁸ Pɛ jananguɛ a dí humbi ga pɛnhdä n'dihi na, n'damhma gan johyahɛ 'bɛ guin nuhɛ mahɔn'a, nɛcä da hyu ma mbɛigä ua. ²⁹ Nɛ nu'bɛ bi zɔm bɛ dami simhbɛ xɛn ho, nɛ gui 'yäfɛ ra jamadi Ojɔ ngue bi xox a. Nɛ gätho yɛn jɔ'i guin numansuhɛ ngue ɔt'e tengu i ɔt' na ra Epafrodito. ³⁰ Nɛ nuna mi ts'utho xtán du nanguɛ rá 'bɛfi Ojɔ, nguetho bi 'yɛn rá te nanguɛ bi zɛqui, ngue bi 'yɔt' ra 'bɛfi tengu tho'bɛ gue ahɛ xzui zɛjɛ.

3

Nura Cristo 'bɛ dí ɛc'yɛihɛ, gue'a ní bo ma mbɛihɛ a

¹ Nuya ma zɛ cu ahɛ, dí xi ahɛ, daman johyahɛ nanguɛ ra Hmu mahɛts'i. Nugä hin dadín xɔmbɛi ngue ga xi ahɛ mahɔn'a, gan johyahɛ, nguetho nin hos'ɛhɛ ngue dí xi ahɛ. ² Daman jamansuhɛ nanguɛ ɛ yɛ ts'on'yomfɛni jɔ'i, nguetho nu'ɛ tengu tho'bɛ yɛ satexɔ'yo, nɛ i xi ahɛ jatho da hmɛpya ni jɔ'ihɛ ngue da mba nthɛqui ahɛ. ³ Pɛ nujɛ majuani am hmɛpya gahɛ bɛ na nujɛ Ojɔ, nguetho dí thɔndehɛ Ojɔ nanguɛ rá Hogandɔhi, nɛ dadín johyahɛ nanguɛ a ra Cristo Jesús, nɛ dí pɔhmbɛ hinga gue'a man hosegahɛ ní 'yɛnjɛ yá t'ɛnigahɛ Ojɔ. ⁴ Pɛ nu'bɛ 'bo'o sä ɛna yá t'ɛhni Ojɔ nanguɛ xɛn hose, pɛ man'da sä xcá ɛngä 'bɛ, nguetho man'da mi pɔmanho man t'ɔt'egä.

⁵ Nguetho däm 'bɛi nanguɛ yɛ judío, nɛ ná hyɔtopa xtám 'bɛcä 'bɛ mi thɛgä ma xifani, nɛ gätho dá comhbe a bi xije Ojɔ dyá hebreohe dyá judíohe, nguetho nu'a ma ta ra hebreo a gue a bi xɔnd mam bombɔta ra Benjamín mi 'bɛh maya'bɛ. Nɛ dá tɛndä 'bɛ'a im man yɛ fariseo, ngue ɛmmɛ dá humbi dá ɔt'ä ɛ yán t'ɛdi yɛ judío. ⁶ Nɛ nugä ɛmmɛ dá yɔngä a ma t'ɛc'yɛihe dyá judíohe, jananguɛ a madí ɛnba yá 'yɛc'yɛi ra Cristo. Nɛ mi ɔt'ä ɛ gätho yɛn ho im man ɛ yán t'ɛdi yɛ judío, jananguɛ'a njo'o to'o mi sä da man'a n'da rán t'ɛdi Ojɔ ngue dá fɛsthoho. ⁷ Nɛ mí m bɛngä ní zingä Ojɔ a man hose. Pɛ nuya dí pɔdi ndetho di 'bɛrpa nín 'yomfɛni n'da a. Nɛ dá ɛ'ts'ä a ná bɛngä xɛn ho sɛgä jananguɛ bi zä dá tɛngä ran ho nanguɛ ra Cristo. ⁸ Nɛ madague'a hangun gu xtá ɔzɛhɛgä, pɛ ndetho man'da dí 'bɛdi, nguetho man'da di muui ngue dí pɔcä ra Cristo Jesús ma Hmu. Jananguɛ a gätho man hose dá 'bɛdi, ya him mín numanho, n'damhma bi zä dán 'yo'be ra Cristo. ⁹ Nɛ nuya sä dam 'bɛ'be ra Cristo, nɛ ntemanho i jagä 'bɛ'a dí ɔzɛhɛgä nanguɛ yɛn t'ɛdi, pɛ nanguɛ a dí ɛc'yɛi 'bɛ'a bi 'yɔrca ra Cristo, nɛ gue'a í bo ma mbɛi a nɛ in numanhogä Ojɔ. Nguetho Ojɔ in numanho ɛ i hɔntho rá mate ra Cristo. ¹⁰ Nɛ nuya hɔnt'a man'da ɛmmɛ dín nde ga pɔdi xɛn ho a ra Crsito. Ngue ga com'be xɛn ho a rá ts'ɛdi bin t'um 'bɛ mi däm bɛni, nguepɛ da zä dam 'bɛi xɛn ho 'bɛ dí 'bɛtua ja ra ximhäi, nɛ da zä dan ɛnbä tengu yɛn ɛnbi bi nu a, nɛ da zä ga com'be rán dɔte, ngue nde da ma di 'bɛrqui xɛn ho a man yombɛi zɛhɛ. ¹¹ Nɛ nubɛya xɔmhma thoho da zä ga com'be xɛn ho a rá ts'ɛdi ra Cristo bin t'um 'bɛ mí däm bɛni, ngue dam 'bɛi xɛn ho a ra 'da'yote.

Gan uɛnthohɛ ga tɔhmbɛ ra 'dihɛ bɛya

¹² Pɛ nugä hingui sä gam mangä ngue gätho dí com'be rá ts'ɛdi ra Cristo, nguetho hin daná sɔni ngue gätho xtán hotho ga ɔt'e. Pɛ guexta a dadí thoqui dí honi ngue ga pɔdi gätho 'bɛ'a bi bɛngä ra Cristo Jesús 'bɛ mi bɛndgä. ¹³ Pɛ ma zɛ cu ahɛ dí xi ahɛ ya, ngue hinga gätho dí ɔt'ä xɛn ho, pɛ hin dín nde gam bɛngä mahɔn'a 'bɛ'a xtá ɔt'ä mam'bet'o. Pɛ guexta a ɛmmɛ dadí

thoqui dí nde man'da ga øt'ä ran ho, ngue ga tãhã xun ho. ¹⁴ Ne dín nde gan uenthó xun ho, ngue ga tãhã ga han a í zoncahã Ojã bũ mahçts'i ga hãmhbũ, nangue dí çc'yeyihũ ra Cristo. ¹⁵ Ne gãtho ahũ ngue xun te nin 'yomfçnihũ nangue ni t'çc'yeyihũ, nde'bũ 'da'angu guim bçmhũbũ tengu dím bçngã. Ne nu'bũ bũ a n'da ahũ n'dan'yo guím bçmhũbũ, nu a Ojã di ja ahũ ngue gui pãmhbũ 'be'a nde Ojã. ¹⁶ Pe nde'bũ ga thohmbũ tengu zãi dí øthũ, nangue rá 'bçfi Ojã. ¹⁷ Ma zũ cu ahũ, dami tçnhdũ a 'be'a dí øt'ä, ne'ũ mi'da 'bũ i øt'a tengu dí øt'ä, dami tçnhdũ. ¹⁸ Nugã drã Pablogã, ga xi ahũ mahøn'a, çmmç xun gu yũ nidĩ ya xtã xi ahũ, nguetho çmmç tu ma mbũi nangue 'be'a i øt'ũ 'da xun gu, i çna i 'yo bũ rá 'yu Ojã, pçgue din sãmhbũ ra Cristo ngue hingui çc'yeyi 'be'a í du bũ ja ra pont'i. ¹⁹ Ne da zøn ra pa ngue da guadi ne di 'bçh yã te, nguetho hønt'a 'be'a i si ne 'be'a ndese rá jã'i i hãdumbũ. Pe çmmç din 'yçx ỹ nangue 'be'a i øt'ũ ne hin'yũ yũ 'yãsä. Ne hønt'a im bçni nangue a 'be'a jãua ja ra ximhäi. ²⁰ Pe nujũ dyã 'yçc'yeyihũ, dyã mçnguhũ bũ mahçts'i, ne dadí thoqui dí tømDAHũ ngue ba çh mahçts'i a mam pørpatehũ, ngue gue'a ma Hmuhũ ra Jesucristo. ²¹ Ne nu'a ra Cristo di pãrca ma ngøc'yeyihũ tengu rá jã'izçhç ngue nuixte thoho, rá rs'edi i ja. Ne n'dat'a rá ts'edi ngue di manda 'be'a gãtho i jãua.

4

Thoscua thoho dan johyahũ nangue ra Hmu

¹ Ma zũ cu ahũ çmmç dadí huçc'ahũ ne çmmç dím bçn ahũ, nguetho xcã 'dajũ ran johya, ne nangue gã 'yçc'yeyihũ, gue'a ní nequi xun ho ma 'bçfigã a. Ne nuya ma zũ cu ahũ, o gadí uãnsa nin 'yomfçnihũ nangue ni t'çc'yeyihũ. ² Ne nu aui man ju aui nangue ra Cristo ra Evodia ne ra Síntique, dami 'yørcaui ra mate ngue 'yo gadín sãmhi, nguetho gadín cuui nangue ra Hmu mahçts'i. ³ Ne nu i ma hogamfãts'i'i ngue gã fãxca ra 'bçfi, dami fãx ỹ yũ xisu ngue dím 'bũmanho, nguetho çmmç dãm pçcãhe ỹ nu'bũ má mamhbe bũ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Ne a ra Clemente ne'ũ mi'da bi mbãxqui, ngue gãtho bi thusca

ma thuhuhũ bũ ja ra xøcuã bũ mahçts'i nangue bin 'dajũ ra temazã. ⁴ Pe thocua thoho dan johyahũ nangue ra Hmu, ne dí xi ahũ mahøn'a, dan johyahũ. ⁵ Ne ga fãxhũ ma mijã'ihũ, n'damhã gãtho yũ jã'i da nu ngue dadí jamansuhũ 'be'a nám 'bũmhũbũ. Ne gam bçmhũbũ ngue mi ts'ũtho ba çh ra Hmu mahçts'i. ⁶ Ne hin ga hãdumbũihũ nangue 'be'a gãtho dí homhbũ, pe gãtho ga xihmbũ Ojã 'be'a dí homhbũ, ne ga xihmbũ ra jamadi ngue zãi ørcahũ a xun ho. ⁷ Ne nu Ojã da hyurca ma mbũihũ bũya nangue ran johya hingui sä xtãm bãse n'da, pe gue'a ran johya ní jamansuc ma mbũihũ ne man 'yomfçnihũ, nangue dín 'yohũ ra Cristo Jesús.

Gam bçmhũ 'be'a gãtho xun ho

⁸ Nuya ma zũ cu ahũ, mi'da jãua ngue dín nde ga xi ahũ. Ngue gam bçmhũbũ gãtho 'be'a a majuãni, ne gãtho 'be'a yãn thehũ ngue dí hnumansujũ, ne gam bçmhũbũ hin di yoho bũ dá øthũ 'be'a dí øthũ, ne hin te man ts'o gam bçmhũbũ. Ne gam bçmhũbũ ga ørpa hũ 'be'a dí hyu yũ mbũi ỹ ma jijã'ihũ, ne gam bçmhũbũ ga øthũ 'be'a mfãdi ngue xun ho. Ne gam bçmhũbũ gãtho 'be'a çmmç xun ho, ne gam bçmhũbũ ngue 'be'a gãtho da t'çspi xun ho. ⁹ Ne gui 'yøthũ 'be'a gãtho dá xãn'nahũ, ne gui tçnhdũ gãtho 'be'a xtã ut ahũ. Ne nu'bũ ngubũ gui 'yøthũ, da zã gan 'yohũ xun ho Ojã ngue zãi i hurpa ní mbũi n'da.

Bi 'benpi ts'ũ ram fãts'i a ra Pablo

¹⁰ Ne nu Ojã bi 'dacã ran johya nangue a gã bçnjũ mahøn'a, ngue gadí zejũ ts'ũ. Ne dí pãcã ngue hin gã pumbçnijũ, pe hønt'a nja, him mi sä bũ gui zejũ mam'bet'o. ¹¹ Pe hin dí çna ngue xcãn ỹnbã 'bũ hin xquí fãxcahũ, nguetho ya xtãn zãi ngue i jagã ran johya madague'bũ i ja a ga honi o hin'yũ. ¹² Nugã dí pãcã 'be'a nám 'bũmanho n'da ra hyoya, ne dí pãcã 'be'a nám 'bũmanho n'da ngue i ja xun gu. Ne dadín johyagã madague a dín niyãgã o gue dí tumanthuhugã. Ne hønt'a go 'be'a dín nu, uague xun gu i jagã o hin'yũ, pe i hu ma mbũigã. ¹³ Ne hønt'a go má ts'edi i ndec Ojã, ya gãtho sä ga øt'e, nguetho i fãxca ra Cristo. ¹⁴ Pe guexa a xun ho gã 'yøthũ ngue gã zejũ ts'ũ, ngue i pan hnuman'ũgã.

15 Ne nu ah_u guí 'b_uhmb_u b_u Filipos, guí p_uhmb_u ngue h_unse ah_u gá z_uej_u ts'_u nu'b_u má p_ungä b_u ra häi Macedonia, ngue rá mb_udi dá mangä ran ho ma'da'yo b_u, ne gá p_uncah_u ra mb_ueti. 16 Ne nu'b_u guexta a mí 'b_ucä b_u ra hnini Tesalónica, yond_ui hyund_ui gá p_uncah_u ra mb_ueti, gue'b_u má hongä. 17 Ne hinga h_untho dín nde ga h_uni, p_ue dín nde ngue di j_up ah_u Oj_u nangue a xcá 'daj_u, nangue gá z_uej_u. 18 Nugä ya dá h_uni 'b_ue'a guá p_uncä_u 'b_u mi z_uocua ra Epafrodito, ne i pongui ts'_u 'b_ue'a dí honi. Ne nangue 'b_ue'a guá p_uncä_u, nu Oj_u i numanho, tengu'b_u n'da ran t'unni ξ mm_ue di muui. 19 Ne nu'a ma Oj_uh_u di 'da ah_u x_un ho 'b_ue'a gätho guí homhb_u nangue dí 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús. Nguetho nte di 'b_ue'a, ne ξ mm_ue x_un ho a di 'daj_u. 20 P_ue dí ξ spah_u ma Tah_u Oj_u ne gätho y_u pa maz_ui. Ne h_unt'a dím b_ungä a.

Rán z_ugui ran z_ungua

21 Ne dí p_un'nah_u ran z_ungua gätho y_u 'y_uc'y_uei ngue i 'b_up_u, nangue rá thuhu ra Jesucristo. Ne gätho ya y_u cu dí 'b_uhmbe ua i p_un'nah_u ran z_ungua. 22 Ne' _u mi'da y_u 'y_uc'y_uei ngue i 'b_ucua ja ra hnini, gätho i p_un'nah_u ran z_ungua. Ne nu' _u y_u 'y_uc'y_uei ngue dim p_ucua ja ran g_uts'at'abi man'da in nde di z_ungua ah_u. 23 Ne nu ma Hmuh_u ra Jesucristo dí äp_u di 'da'ah_u rán j_up_u gätho ah_u. Ne h_unt'a dí xi ah_u a, ne h_unt'a gam b_umh_u a ya.

COLOSENSES

Ra sɔcua bi 'yorba ra Pablo ɛ yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ja ra dɔhnini Colosas

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, ma 'bäigä'be ra Cristo Jesús, nangue rá pähä Ojä. ² Nɛ dí yo'be ma cuhɛ ra Timoteo, dadí zɛngua ahɛ gätho yɛ 'yɛc'yɛi ngue guí 'bɛhmbɛ bɛ ja ra hnini Colosas, dadín cuhɛ nangue n'dat'a dím bɛmhɛ ra Cristo. Nɛ dín ndehe ngue gätho ahɛ guin nuhɛ rán jɔpi Ojä ma Tahɛ, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ.

Jamadi dí ɛmfɛ Ojä

³ Nu'bɛ dí yəhe Ojä ngue rá Ta ma Hmuhɛ ra Jesucristo, thocua thoho dí ɛmfɛ jamadi nangue ahɛ. ⁴ Nguetho ya xtá øhmbe nangue ni t'ɛc'yɛihɛ nangue ra Cristo Jesús, nɛ dá øhmbe ngue ja ahɛ ran huɛcate nangue ni mi 'yɛc'yɛihɛ. ⁵ Nguetho guí tømhbɛ 'bɛ'a gätho yɛn ho guin nuhɛ bɛ mahɛts'i, nɛ guí tømhbɛ gue'bɛ go rá mbɛdi gmí 'yɛc'yɛihɛ a ram hma majuani. ⁶ Nu ran ho ma'da'yo ngue xcá 'yøhmbɛ, nuya din xandi, nɛ hønɛ go hapɛ i pa, di pärpa yá mbɛi yɛ jɔ'i, tengu tho bin ja bɛ guí 'bɛhmbɛ 'bɛ gmí 'yɛc'yɛihɛ njuantho rá mate Ojä. ⁷ Gmí 'yøhmbɛ ran ho ma'da'yo gue'a bi xi ahɛ man 'yo'be ra Epafras. Nugähe ɛmmɛ dadí huɛje na, nguetho nuna ran 'yohɛ n'da rá 'yɛhɛ ra Cristo, nɛ di ze ahɛ nangue rá 'bɛfi Ojä. ⁸ Nɛ nuna ra Epafras bi xije ngue gadí huɛgahe nangue rá Hogandahi Ojä di bɛn'nahɛ. ⁹ Nɛ nu'bɛ ra pa dá øhmbe ngue xɛn ho ni t'ɛc'yɛihɛ nɛ nin huɛcatehɛ, thocua thoho dí äfe rá ts'edi Ojä nangue ahɛ, ngue guí pähmbɛ rá pähä Ojä nɛ guí pähmbɛ rán 'yomfɛni a rá Hogandahi Ojä. ¹⁰ Nɛ dí äfe rá ts'edi Ojä ngue gam 'bɛhmbɛ tengu rán säui ɛ yá t'uhni Ojä, nɛ thocua thoho zai guí 'yøthɛ a in numanho ra Hmu. Nɛ dí äfe Ojä ngue guí 'yøthɛ yɛ hogant'øt'e, nɛ din te ni mbɛihɛ ngue man'da guí pähmbɛ Ojä. ¹¹ Nɛ gätho nan gu rá ts'edi Ojä dí äpähe nangue gätho yɛn ɛnbi guín nuhɛ, ngue hin gan

xømɛihɛ. Nɛ nangue rá ts'edi Ojä di ja ahɛ ngue hin di ɛn'na ni mbɛihɛ, nɛ din ja ahɛ ran johya. ¹² Janangue a da zä guí 'yɛmfɛ jamadi ma Tahɛ Ojä, nguetho bi hogahɛ da zä ga comhbɛ 'bɛ'a gätho di un yɛ 'yɛc'yɛi guepɛ bí ja rán nɛqui. ¹³ Nɛ bi yɔnjɛ Ojä bɛ ja rá ts'edi ra 'bɛxui, nɛ bi zixgahɛ bɛ di manda rá Ts'unt'ɛ di huɛqui. ¹⁴ Nɛ nu'a rá Ts'unt'ɛ bi gurca ma ts'oquihɛ, nɛ gue'a í zä bi pungahɛ Ojä a.

Rá 'bɛfi bi 'yøzɛhɛ ra Cristo

¹⁵ Nɛ nu Ojä hingui sä da nu n'da, pɛ nu ra Cristo ngue 'da'angudui Ojä, nɛ bin jɔ'i ua ja ra häi tengu tho 'bɛ dá nuhɛ Ojä. Nu ra Cristo mi 'bɛ 'bɛ rá mbɛdi thoho, 'bɛ nte mi ja ua. ¹⁶ Nɛ nangue rá ts'edi Ojä ra Cristo bi 'yøt'e 'bɛ'a gätho i ja nɛ to'o gätho i 'bɛi, guecua ja ra häi, nɛpɛ mahɛts'i, nu'ɛ di nɛqui nɛ'ɛ hin di nɛqui, gätho ɛ i ja yá ts'edi, nɛ'ɛ ɛmbi i jase yá ts'edi, pɛ nu ra Cristo bi 'yøt'e gätho ɛ ngue di manda ɛ. ¹⁷ Nɛ nu'a ra Cristo mi 'bɛi nu'bɛ ma hin'yɛ ua ra ximhäi. Nɛ nangue rá ts'edi di jamansu xɛn ho gätho 'bɛ'a bi 'yøt'e, nɛ gue'a ní bømanho a. ¹⁸ Nu gätho yɛ 'yɛc'yɛi i 'bɛi n'dam'bɛi tho i øt'e tengu'bɛ n'danjɔ'i tho, nu ra Cristo tengu'bɛ rá yɔ a. Nɛ di un ra temazai yɛ 'yɛc'yɛi. Nɛ nu'a, rá mbɛdi ngue bi dambɛni a. Janangue a hin'yɛ man'da ra ts'edi nuixte tengu rá ts'edi a. ¹⁹ Nguetho bi zän Ojä hønt'a rá Ts'unt'ɛ bi unni gätho rá ts'edi. ²⁰ Nɛ nu'bɛ mí mbän rá ji ra Cristo bɛ ja ra pont'i, bi 'berpa yá ts'edi ɛ gätho madín sɛhmbɛ Ojä i 'bɛcua ja ra häi nɛpɛ mahɛts'i. Nɛ gue'a dí hocpi gätho 'bɛ'a i ja, nɛ gue'a dí hocpa ɛ to'o gätho in nde. ²¹ Nɛ nu'a ra Cristo bi hogahɛ, nguetho yatho dá 'uehmbɛ bɛ rá 'yu Ojä, nɛ mí øthɛ yɛn ts'o, nɛ gue'a dán sɛhmbɛ Ojä a. Pɛ nuya Ojä sä da numanhojɛ. ²² Nu Ojä bi hogahɛ gätho ma ts'oquihɛ, nguetho rá jɔ'i ra Jesús bi nu ran ɛnbi nɛ ran dɛte nanguejɛ. Janangue'a xtán hotho gahɛ 'bɛ bi däjɛ bɛ 'bɛ Ojä, nɛ hin da dɛnga ma ts'oquihɛ. ²³ Pɛ nu'bɛ guín nde ngue din ja ahɛ bɛ, pɛ jatho thocua thoho guí 'yɛc'yɛihɛ, nɛ hin guí 'yon nin 'yomfɛnihɛ. Nɛ guí thoqui guí tømhbɛ ran ho ma'da'yo gá 'yøhmbɛ, nu'a bi sih yɛ jɔ'i gätho ra ximhäi. Nɛ n'dat'a ram hma dí øt'ä ngue dím pøngahyagä, guecä drá Pablogä.

Rá 'bɛfi ra Pablo

²⁴ Nε nugä di johya ma mbui 'bɛ dín nu ran ʌnbi nangue ahɛ. Nε xɛn zän Ojå ga comhbɛ rán ʌnbi ra Cristo, nguetho yá mbeti gahɛ a. Nu'a bi nu ran ʌnbi nangue gátho yɛ 'yɛc'yɛi, nɛcä dín nu ran ʌnbi tengu bi zän Ojå ngue gan nugä. ²⁵⁻²⁶ Nε bi huancä Ojå gátho yɛ 'yɛc'yɛi ga pɛpi, ngue ga xih ran ho ma'da'yo. Nε nu'a ran ho ma'da'yo ní gua a rá m hman Ojå a, ngue im ma gátho him mam fadi mam'bet'o. Nguetho gue'bɛ rá mbɛdi thoho njom mí padi. Nε nu'bɛ má m 'bɛhmbɛ bɛya, nε ja dá pɛhmbɛ bɛya. ²⁷ Nε nuna ram hma him mam fadi, ngue dim 'bɛpɛ ra Cristo bɛ mbo ma mbuihɛ, ngue gátho dyú 'yɛc'yɛihɛ i 'bɛh ra ximhäi, nɛ'ɛ hing yɛ judío. Nε nangue dim 'bɛpɛ mbo ma mbuihɛ ra Cristo, sä ga tɔmhɛ a rán ho nuixte bí ja bɛ mahɛts'i. Nε guehna ran t'ɔt'e nuixte in ndejɛ Ojå ga pɛhmbɛ ya. ²⁸ Janangue a nu ran ho ma'da'yo dím mamhbe nε dí xänbahe xɛn ho, nε gátho yɛ jå'i dí xihmbe ran ho, nangue bi 'dacä ran 'yomfɛni Ojå. Nguetho dí ndepe gátho da mba ma hocpi yá mbui ɛ, nu'bɛ i padi 'bɛ'a bi 'yɔrba ra Cristo. Nε da zä dim 'bui xɛn ho ra Cristo bɛ mbo yá mbui bɛya. ²⁹ Janangue a gátho ma mbui dí ɔt'ä ma 'bɛfi, nangue ra ts'edi ngue bi 'dac ra Cristo dí ɔt'ä.

2

¹ Nugä drá Pablogä dín nde ahɛ gui pɛhmbɛ ngue dí hɛdumbɛi dí äpä rá ts'edi Ojå nangue ahɛ gyú 'yɛc'yɛihɛ. Nε'ɛ ngue 'bɛpɛ ra hnini Laodicea nε gátho ɛ mi'da ngue njam'bɛ mi nugui. ² Dín nde ahɛ ngue da hyu ni mbuihɛ, nε n'dat'a guim bɛmhɛ nangue i ja ahɛ nin huɛcatehɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nε hin te di 'bɛdi ngue gui pɛhmbɛ nangue ra Cristo, nguetho 'bɛ'a gátho him mam fadi sä gui tɛmhɛ nangue ra Cristo. ³ Pɛ nangue ra Cristo sä gui tɛmhɛ 'bɛ'a him mam fadi nangue rán 'yomfɛni ra Cristo. Nε hɔnt'a ra Cristo sä da 'yut ahɛ rán 'yomfɛni Ojå. ⁴ Nuna guehna dí xi ahɛ na, nguetho 'bɛ'i 'da nde da hyä ahɛ, ɛmmɛ mahotho im man ɛ, pɛ him majuani. ⁵ Nugä hinga 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ ya, pɛ i so ma mbui nangue ahɛ. Nε ɛmmɛ i hu ma mbui 'bɛ dí ɔde ngue hingui cuent' ni mbuihɛ, nε hingui tap a

ni mbuihɛ ɛ yɛ hyäte, nangue ni t'ɛc'yɛihɛ nangue ra Cristo. ⁶ Nde'bɛ thocua thoho gan 'yohɛ ra Cristo Jesús ra Hmu, nguetho ya gá sin a ra Cristo ngue dim Hmu bɛ ja ni mbuihɛ, nε bi du nangue ahɛ. ⁷ Nu ra Cristo tengu'bɛ ra dɛ'yɛ a, nε n'dat'a guí comhbɛ rá te ni mbuihɛ, nε gue'a nán te ni mbuihɛ a. Nε dami zacua ni t'ɛc'yɛihɛ, tengu bi sän'nahɛ. Nε zai gui 'yɛmfɛ jamadi Ojå gátho bi 'da ahɛ.

Dí comhbɛ ra 'da'yote ra Cristo

⁸ Damin jamansuhɛ ngue hin din ts'on ni t'ɛc'yɛihɛ nangue 'bɛ'a im man i 'da yɛn 'yohɛ, ngue nde da hyä ahɛ. Pɛ im bɛnsɛ a i xi ahɛ, nε him majuani a i xi ahɛ. Gue'ɛ yám hmanɛ yɛn 'yohɛ im ma mi'da yɛ hmu hin di nɛqui di manda ua ja ra ximhäi, nε hin rán t'ɛdi ra Cristo ɛ. ⁹ Pɛ nangue a ra Cristo da zä ga pɛhmbɛ xɛn ho Ojå. Nguetho Ojå bin jå'i nangue rán gɔc'yɛi ra Cristo, nε nte di 'bɛdi gátho i ja a Ojå nangue rá jå'i ra Cristo. ¹⁰ Janangue a nu'bɛ dín 'yohɛ ra Cristo, i jajɛ 'bɛ'a gátho dí homhbɛ. Nε nu'a ra Hmuts'ut'abi a, nε hɔnt'a di manda gátho 'bɛ'a i ja. ¹¹ Nε nu'bɛ má ɛc'yɛihɛ ra Cristo, bi thegahɛ gátho ma ts'oquihɛ gátho gahɛ, nε ahɛ ngue hing yɛ judío ahɛ. Nε gue'a njuantho ran thequi in nu Ojå a bi 'yɔt ahɛ ra Cristo. ¹² Nguetho nu'bɛ mán xixyáhɛ, tengu'bɛ 'darbɛ bi t'ägahɛ a ra Cristo, ngue dá sohmbɛ bɛ ma nyon 'yomfɛnihɛ. Nε tengu'bɛ 'darbɛ dá thɛmhɛnihɛ ra Cristo bɛ ja ra 'da'yote, nguetho dí ɛc'yɛihɛ rá ts'edi Ojå bi xox'a ra Cristo 'bɛ mi du, nangue rá ts'edi xɛn ndoho. ¹³ Nε nu'bɛ hin ní hoc ni mbuihɛ, gátho ahɛ ngue hing yɛ judío ahɛ, tengu'bɛ gyú duhɛ nangue ni ts'oquihɛ, nε hin gmi comhbɛ ran hoqui bi man Ojå maya'bɛ. Pɛ nu Ojå bi ja ahɛ nɛ'ahɛ dá comhbɛ ra tema'da'yo ra Cristo, nε bi pungahɛ gátho ma ts'oquihɛ. ¹⁴ Nε nujɛ hin dá jashɛ yán t'ɛdi Ojå, o gue'a ran hocjå'i dí pɛsehɛ hin dá jashɛ a, nε gue'a gä dín dupatehɛ a. Pɛ bi gurga man dupatehɛ a ra Jesús 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i. Nε gue'a ní hogahɛ Ojå a. ¹⁵ Nε nangue a 'bɛ'a bi 'yɔt' ra Cristo 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i, bi 'berpa yá ts'edi ɛ i ɛna i ja yá ts'edi ngue hin di nɛqui. Nε bi japi ngue bi mbɛ'ts' yá sä 'bɛ mi hnu ngue bi dɛ a ra Cristo.

Ga homhbꝰ ga øthꝰ ngue dyꝰ mænguhꝰ bꝰ mahęts'i.

¹⁶ Janangue a njon da zä da xijꝰ ga sufꝰ 'be'a dí sihꝰ, ne njon da zä da xijꝰ jatho ga sufꝰ n'da ran go, gue'a yꝰ t'ungopa, o gue'a yꝰ pa ran ts'äya. ¹⁷ Ne nuya yꝰn t'ędi ęmbi xꝰn dꝰxqui, bi man Ojꝰ maya'bꝰ ngue bi xi ꝰ yꝰ judío, pe 'da yꝰ patho ꝰ. Ne din t'es' 'bꝰ bá ęh ra Cristo ꝰ, nguetho yꝰ hmępya thoho nangue a ra Cristo. Pe nuya bi zøh ra Cristo, ne gue'a majuaꝰni i ja rá ts'edi a. ¹⁸ Ne masque i si ahꝰ gui 'behmbꝰ rán jꝰpi Ojꝰ 'bꝰ hin gui thꝰndehꝰ yꝰm 'behni Ojꝰ mahęts'i. Pe o gui suhꝰ. Gue'a im man ꝰ 'da, nguetho ęmbi ran 'yęts'i 'bꝰ dí thꝰndehꝰ ra Cristo, nguetho i ja rá ts'edi. Pe go i ęn ꝰ hing ran 'yęts'i 'bꝰ ga thꝰndehꝰ ꝰ i coh yá ts'edi, ngue yꝰm 'behni Ojꝰ mahęts'i. Pe im manse, ne him bi 'yut Ojꝰ, nguetho ęmme xꝰn ts'o yꝰn 'yomfęni ꝰ. ¹⁹ Pe nu'ꝰ hin'yꝰ 'be'a yꝰn jahꝰ ra Cristo. Pe nuꝰ dyꝰ 'yęc'yęihꝰ dí 'bꝰhmbꝰ ra Cristo tengu'bꝰ n'danja'i tho dí comhbꝰ. Nu ra Cristo tengu'bꝰ ra yꝰ, ne di bęngahꝰ yꝰn 'yomfęni xꝰn ho, ne gue'a nán te ma mbꝰihꝰ a, tengu bi zän Ojꝰ.

'Darbꝰ dá tuhꝰ ra Cristo ne 'darbꝰ dí 'bꝰhmbꝰ a

²⁰ Ha hin gá tuhꝰ ra Cristo, ne gui ęna gá hyęhmbꝰ yꝰn t'øt'e ra ximhäi. Pe hanja guexta a gní 'yøthꝰ tengu'bꝰ rá mbeti ahꝰ ra ximhäi, ngue gui ødahꝰ yꝰn t'ędi ꝰ to'o ęmbi di manda ua ja ra ximhäi. ²¹ Ngue sä i ęn ahꝰ: “Yo gui thꝰhmbꝰ ya, ne o gui sahꝰ ya, ne o gui hꝰxhꝰ ya.” Pe nde'bꝰ hin gan hyęhmbꝰ ngue di 'bęp ahꝰ ꝰ yꝰn t'ędi ꝰ. ²² Pe gátho ya ęnjꝰ ga sufꝰ, pe an ts'änni gátho ga homhbꝰ ne din thegue. ²³ Ne ęna gue'bꝰ gue'a ran 'yomfęni xꝰn ho a im man ya yꝰn 'yohꝰ, nguetho im man a n'da ran thꝰnde ngue hin dín 'yęx a n'da, ne im ma da zęthoho 'be'a in nde n'da. Pe mfꝰdi hinga gue'a, nguetho hinga gue'a ní zęrpa ní mbꝰi n'da 'bꝰ im bęni da 'yøt' ran ts'o.

3

¹ Pe gam bęmhꝰ ngue 'darbꝰ dá thꝰmbęnihꝰ ra Cristo, tengu'bꝰ ya dá sohmbꝰ ra ximhäi. Janangue a ga homhbꝰ ga øthꝰ ngue dyꝰ mænguhꝰ bꝰ mahęts'i, ngue ya dí 'bꝰhmbꝰ ra Cristo, ne nu'a i 'bꝰpꝰ

ja rán 'yęi Ojꝰ, i conhui rá ts'edi a. ² Gam bęmhꝰ tengu bꝰ nam bęn ꝰ 'bꝰpꝰ mahęts'i, ne hin gam bęmhꝰ tengu bꝰ nam bęn ꝰ 'bꝰcua ja ra ximhäi. ³ Gam bęmhꝰ ngue 'darbꝰ dá tuhꝰ ra Cristo, ne nuya 'darbꝰ bi 'besca ma tehꝰ ra Cristo bꝰ bí ja rá ts'edi Ojꝰ, bꝰ nam bęn a. ⁴ Nu ra Cristo dá simhbꝰ mbo ma mbꝰihꝰ, ne gue'a ma tehꝰ i jajꝰ a ya. Ne nu'bꝰ bi hnu a rá ts'edi nuixte ra Cristo, neꝰu da hnu ngue dí comhbꝰ rá nuixte a.

Hønt'a ma'da'yo gam bęmhꝰ ya

⁵ Janangue a nuya gátho yꝰn ts'o ra ximhäi i ja bꝰ mbo ma mbꝰihꝰ ga hęhmbꝰ, tengu'bꝰ dán hyosehꝰ. Hin dan 'yomt'ęnihꝰ, xin ga øthꝰ yꝰ 'yäsä, ne ga ęshꝰ ꝰ yꝰ ts'on'yomfęni. Xín dan siyatehꝰ, nguetho tengu'bꝰ dí thꝰndehꝰ ꝰ yꝰ ojꝰ ngue him majuaꝰni. ⁶ Pe gue guehya da nu rán ts'ęmbi Ojꝰ nts'utho, ngue gátho ꝰ hin di jamansu 'be'a im man Ojꝰ. ⁷ Nu'ehꝰ ngubꝰ gmí øthꝰ 'bꝰ gmí 'yohꝰ bꝰ ja ra 'bęxui. ⁸ Pe nuya dami hyęhmbꝰ 'be'a gmím bęnbahꝰ ni mija'ihꝰ ya, gátho ra cue, ne dami hyęhmbꝰ a gní 'yęt'ambꝰihꝰ ran ts'o. Ne o gadí c'aman'ꝰ ni mija'ihꝰ nangue ra ts'ore, ne gui 'yęshꝰ nangue ra ts'ore i pøn ni ndehꝰ. ⁹ Ne o gadín xihmbꝰ yꝰ fehni n'da ngu n'da ahꝰ, nguetho ya gá pähmbꝰ nin 'yomfęnihꝰ ne gátho 'be'a gmí øthꝰ. ¹⁰ Ne nuya i ja ahꝰ ma'da'yo nin 'yomfęnihꝰ. Pe nu Ojꝰ man'da man'da di 'da ahꝰ ran 'yomfęni, da gohi tengu thoho rán 'yomfęni ra Cristo, ngue bi 'dajꝰ ra 'da'yote. ¹¹ Nu ra Cristo 'da'angu bꝰ na nu yꝰ jꝰ'i, madague hønt'a go 'be'a má jꝰ'i, yꝰ griego, o gue yꝰ judío o gue hing yꝰ judío, o gue yꝰm 'bꝰndꝰpo jꝰ'i, o gue yꝰ 'yęhę, o gue hing yꝰ 'yęhę. Nu ra Cristo in 'yohꝰ hønt'a to'o nde da 'yęc'yęi, ne nangue ra Cristo ga tımhbꝰ gátho dí homhbꝰ. ¹² Ne nangue rán huęcate Ojꝰ ya bi huancahꝰ ngue ga ęc'yęihꝰ. Janangue a nde'bꝰ ga øthꝰ ran hocjꝰ'i, ne hin dan 'yęxhꝰ, ne ga ørbahꝰ ran ho ma mija'ihꝰ, ne dín ja ma yęmbꝰihꝰ, ne hin dan xømbꝰihꝰ 'be'a da t'ørcahꝰ. ¹³ Ne dam punbahꝰ n'da ngu n'dajꝰ nu'bꝰ da 'yørcahꝰ ran ts'o n'da, tengutho bꝰ í pungahꝰ ra Cristo. ¹⁴ Pe man'da ęmme hnehni thoho ga øthꝰ ran huęcate, hin te dadí 'behmbꝰ 'bꝰ. ¹⁵ Ne ga

jafu ra Cristo di manda gahu, n'damhma dim 'bamanho ma mbaihu. Nguetho ya bá zoncahu Oja ngue dam 'buhmbu tengu'bu n'danja'itho. Ne thocua thoho ga xihmbu ra jamadi 'be'a bi 'yurcahu Oja. ¹⁶ Ne gam bembu ram hman ra Cristo, ne nanguie ram hma din jaju ran 'yomfeni xun ho. Ne gue'a dán xanbahu a n'da ngu n'daju. Ne ga emfu jamadi Oja nu'bu di tuhmbu ya thuhu, o gue dim mamhu ram hman Oja. ¹⁷ Ne 'be'a gätho di othu, ne 'be'a gätho dim mamhu, pe ga othu a di t'espä ra Hmu Jesús. Ne ga emfu jamadi Oja ma Tahu, nanguie a ra Jesús.

Dam 'bamanhohu bu ja ma ngumhu

¹⁸ Ne nu ahü gyü xisuhu, dami 'yohmbu 'be'a im man ni ndohu, nguetho gue'a rán säui n'da ra 'yec'yei. ¹⁹ Ne nu ahü gyün 'yohuhu, dami huéc ni xisuhu, ne hin gui sahmbu u. ²⁰ Ne nu ahü gyü t'uhnihu, dami 'yothu 'be'a gätho man ni tahu ne ni mbehu, nguetho gue'a in numanhu Oja a. ²¹ Ne nu ahü gyü tahu, ne gyü mbehu, hinga thocua tho gui süh ni t'uhnihu, jananguie a mpähä thoho da 'yot'a guin numanhohu. ²² Ne nu ahü gyü 'yehéhu ne gyü mbehihu, dami 'yothu 'be'a gätho nde ni hmuhu, ya ja'i. Pe hinga hont'u guim bembu da numanhu ahü u, pe gue'a Oja guin ndehu da numanhu ahü. Jananguie a gui 'yothu xun ho ni 'behihu ngue di numanhu ahü Oja. ²³ Ne nu'u 'be'a gätho ni 'befi gui othu, gui 'yothu xun ho, nguetho hinga hont'a ra ja'i ni hmuhu, pe nese a Oja. ²⁴ Nguetho ya gui pahmbu a ra herencia di 'daju ra Cristo, ngue i juadi xun ho, ne gue'a majuani ni Hmuhu a. ²⁵ Pe nu'u to'o i ot' ran ts'o, Oja di cospa a bi 'yot'e, madague a hont'a go to'o ni ja'i.

4

¹ Ne nu ahü gyü hmuhu, dami 'yorpahu ran ho ni 'yehéhu o gue ni mbehihu, nguetho gui pahmbu i 'buru mahets'i ni Hmuhu.

Man'da ran zofu

² Ne gätho gahu hin dan xombaihu nanguie dan yahu Oja, ne thocua thoho ga xihmbu jamadi Oja 'be'a gätho di 'daju. ³ Ne nu ahü damin yahu Oja nanguecähe, ngue di jaje ga thoje gam mambe ram hma, ne

ga xih yu ja'i 'be'a bi 'yurcahu, ram hma ngue him mam fadi, ngue dim 'buru mbo ma mbaihu ra Cristo. Ne nugä di ofädigä nguetho dim mangä na ram hma. ⁴ Dami 'yafu rá ts'edi Oja ngue da bomanho 'be'a dim mangä, ngue 'be'a bi 'yurcahu, nguetho jatho gam mangä xun ho a. ⁵ Ne dami jamansu ni mbaihu, jananguie a nu yu ja'i hing yu 'yec'yei da nu ngue majuani guin 'yohu ra Cristo. Ne daman éhyahu gui xihmbu nanguie ra Cristo. ⁶ Dami zomanhohu yu ja'i, ne hin gui 'yuthu u, pe dami hyurpahu yu mbai. Pe ga pahmbu 'be'a dá thahmbu n'da ngu n'da, nanguie a ran ho di bengahu Oja ngue ga xihmbu.

Ran zengua ran zegui

⁷ Nuna ma zu cuhu ra Tiquico, emme dadí huécä na, ne bi mbäxqui xun ho ngue dá ot'be rá 'befi Oja. Nu'bu bi zom bu, da xi ahü gätho 'be'a dadí jagä. ⁸ Jananguie a di pähndä bu ya, ngue gui pahmbu 'be'a di jagähe ua. Ne nu'a da hyut a ni mbaihu nanguie ra Cristo. ⁹ Ne da mbe ra Tiquico ma cuhu ra Onésimo, nuna i ec'yei xun ho na, nehna dadí huécä na. Nuna n'da ra mengu bu gui 'buhmbu, ne da xi ahü 'be'a gätho bin ja ua. ¹⁰ Nehna ma mi ofädi'be ra Aristarco, i pen'nahü ran zengua, ne ra Marcos rá meni ra Bernabé i pen'nahü ran zengua. Ne ya dá xi ahü nanguie ra Marcos, ne nu'bu da zom bu, dami simhu xun ho. ¹¹ Nehna ra Jesús í Justo i pen'nahü ran zengua. Pe hondi hyutho ya ma mijudíohe ngue yu 'yec'yei dadim pähmbe ua nanguie rá 'befi Oja, ne guehya hyu emme i hurca ma mbai. ¹² Ne nuna i pen'nahü ran zengua na ra Epafra, n'da ra mengu bu gui 'buhmbu, ne rá 'yehé ra Cristo na. Ne zai i äp rá ts'edi Oja nanguie ahü, ngue hin gui päh nin 'yomfenihu nanguie ra Cristo, pe njuantho gui 'yothu rá pähä Oja. ¹³ Ne majuani dim mangä nanguie ra Epafra, ngue emme xu hyadumbui in yai Oja nanguie ahü, pe hinga hön'a thohu, pe ne'u yu 'yec'yei i 'buru ja ra hnini Laodicea, ne'u 'buru ja ra hnini Hierápolis. ¹⁴ Nu'a ra Lucas, ra médico, emme dadí huéju a, ne'a i pen'nahü ran zengua. ¹⁵ Necä dra Pablogä di penpa ran zengua yu 'yec'yei ngue i 'buru ja ra hnini Laodicea,

ne'a man juhꞰ nanguꞰ ra Cristo ra Ninfas, ne gätho Ʞ yꞰ 'yɛc'yɛi ngue dim peti bꞰ rán gu. ¹⁶ Ne nu ahꞰ, nu'bꞰ gá jua a gá mamhbꞰ na ra sɔcuꞰ dí pen'nahꞰ ya, dami thocpahꞰ Ʞ yꞰ 'yɛc'yɛi bí 'bꞰpꞰ ja ra hnini Laodicea. Ne'a man'da ra sɔcuꞰ dá pehndä bꞰ Laodicea, dami nuhꞰ bꞰ. ¹⁷ Ne nu'i gra Arquipo, pe i jaua a dí xi a'i. Dami 'yøt'e xꞰn ho ra 'bɛfi ngue bi 'da a'i ra Hmu, ne hingui ts'Ʞtho gui 'yøt'e. ¹⁸ Nugä dra Pablogä, dá o't'ä ua na man zengua nanguꞰ ma 'yɛsɛ. Pe damim bɛmhꞰ ngue dí ofädigä. Oja di jamansu ahꞰ ne da mbäx ahꞰ. Ne hønt'a dí xi'ahꞰ ya.

1 TESALONICENSES

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra

Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra

dɔhnini Tesalónica

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä ne ra Silvano ne ra Timoteo dí ot'ähe na ra sɔcuɔ, ne dí penh'nahe ran zɛngua gätho ɯ yɯ 'yɛc'yɛi gue dim pɛti bɯ ja ra hnini Tesalónica, gätho yɯ ja'i ngue in 'yohɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ra Jesucristo ma Hmuhɯ. Ne nu ahɯ ne dín ndehe din ja ahɯ rán jaɔi Ojɔ, ne da hyut'a ni mbɯihɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bi t'ut'ɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ mi'da yɯ häi

² Ne zai dí xihmbe jamadi Ojɔ nangué ahɯ. Ne zai dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Ojɔ. ³ Ne dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Ojɔ ma Tahɯ, nangué ni t'ɛc'yɛihɯ gní'yøthɯ rá 'bɛfi Ojɔ ne nangué nin huɛcatehɯ ɛmmɛ guí humbi gam pɛhmbɯ, ne nangué a guí tɔmdahɯ ngue ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo, ne gue'a gní hyät'i gní sɛthɯ 'bɛ'a gätho guín nuhɯ. ⁴ Ma zɯ cu ahɯ dí pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ di huɛc'ahɯ Ojɔ, ne bi huan'nahɯ ngue gyɯ mbɛti ahɯ a. ⁵ Ne nu'bɯ rá mbɛdi dá mangähe bɯ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, gá pɔhmbɯ him mam hmansegä, pɛ nangué rá ts'ɛdi a rá Hogandɔhi Ojɔ guí hyámhbɯ a ram hma bi bɛn'nahɯ gue majuaɔni a. Ne guí pɔhmbɯ mam 'bɯihe nu'bɯ mám 'bɯcähe bɯ, nguetho dá ut'ahɯ 'bɛ'a dám 'bɯ a n'da. ⁶ Ne nu ahɯ gá tɛnhɛ a ram 'bɯi dá ut'ähe ngue tengu bi 'yøt' ra Hmu mahɛts'i. Ne madague'a xɯn ngu ran ɯnbi gá nuhɯ, pɛ guehma gá hyámhbɯ a ram hma ne gán johyahɯ nangué rá Hogandɔhi Ojɔ. ⁷ Pɛ nangué mpähä thofo gá hyámhbɯ ram hma ne gám 'bɯmanhohɯ, gätho gá 'yuthɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ ra häi Macedonia nɛpɯ ra häi Acaya. ⁸ Ne nangué ahɯ gá jafɯ bi fɔ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, janangué'a hinga hønɯ ra häi Macedonia ne ra häi Acaya, pɛ hønɯ go hapɯ i fɔdi gue ɛmmɛ i ja ni t'ɛc'yɛihɯ nangué Ojɔ. Ne him mahyoni ga

xihmbe a ram hman ya. ⁹ Ne nu'ɯ gätho yɯ ja'i i ma ngue ɛmmɛ gá simanhoje 'bɯ má mbähmbe bɯ ni hninihɯ. Ne i ma nangué gá sohmbɯ ni nyoguihɯ, ne nuya guí thändehɯ Ojɔ i 'bɯi ngue majuaɔni a. ¹⁰ Ne i ma gue guí tøhmbɯ ba ɛh mahøn'a mahɛts'i ra Jesús, rá Ts'unt'ɯ Ojɔ. Gue'a bá xox'a Ojɔ bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ne gue'a ra Jesús da yänjɯ nangué rán ts'ɛmbi Ojɔ xɯn ɯ tho ngue ba ɛhɛ.

2

Rá 'bɛfi ra Pablo bɯ Tesalónica

¹ Ne nu ahɯ ma zɯ cu ahɯ guí pɔhmbɯ ngue hinga säti thofo dá mbähmbe bɯ guí 'bɯhmbɯ. ² Ne guí pɔhmbɯ hangu nangu ran ɯnbi bi mba ma ɯnguigahe nu'bɯ mám 'bɯhmbɛ bɯ ja ra hnini Filipos. Pɛ madague'a dá nuhe ran ɯnbi, nu Ojɔ bi 'daje ran zambɯi dá xi ahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague xɯn ngu min nde da zɯje. ³ Nguetho hin dá xi ahɯ n'da ram hma him majuaɔni, ne hin dá xi ahɯ nangué 'bɛ'a ga tɔsɛhe, ne hin dím bɛni ngue høntho xcá hä ahɯ. ⁴ Pɛ nugähe nzai dí mamhbe tengu in nde Ojɔ, nguetho Ojɔ bi huangähe ga mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne i pɔ Ojɔ ngue hin te dá cømhbe, ne hin dá homhbe 'bɛ'a da numanho yɯ ja'i. Pɛ Ojɔ di ɔsca ma mbɯihe. ⁵ Ne hin dí huanhde yɯm hma mahotho guerpɯ da numanhoje yɯ ja'i. Ne hin dí homhbe ngue ga tɔhmbɛ ra mbɛti. Nu'a Ojɔ i pɔdi 'bɛ'a dí mamhbe. ⁶ Ne hin dá homhbe 'bɛ'a dí numansuje yɯ ja'i, xínga gue ahɯ o gue'ɯ mi'da, madague'a mi sä xcá øt'ähe ts'ɛdi nguetho ma 'bäigähe ra Cristo. ⁷ Pɛ ɛmmɛ dá tump'a ma mbɯihe tengu'bɯ n'da ra mbe di jamansu yá t'ɯhni, nangué man huɛcatehe dá øt'ahɯ. ⁸ Dín nde ga comhbɯ a rá hman Ojɔ madague'a jatho ga ɛm ma tehe, nguetho ɛmmɛ dadí huɛc'ahɯ. ⁹ Ma zɯ cu ahɯ, ha hin guím bɛmhbɯ 'bɛ'a dá øthe 'bɯ mám pɛhmbɛ bɯ ma pa ne ra xui ngue dá honsɛhe 'bɛ'a dá homhbe, nguetho him mi nde ga pa ahe. Pɛ ra mate thofo dá xi ahɯ rá hman Ojɔ. ¹⁰ Pɛ ha hin guí pɔsɛhɯ, ne a Ojɔ i pɔdi 'bɛ'a mam 'bɯihe nu'bɯ mám 'bɯhmbɛ bɯ guí 'bɯhmbɯ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ, ngue høn't'a Ojɔ dín ndehe da t'ɛspi, ne hin'yɯ 'bɛ'a dí mba ma yɔcpihe, nguetho gätho xɯn ho 'bɛ'a dá øthe.

11 Nε guí p̄ahmb̄a ngue n'da ngu n'da ah̄a dá øthe tengu'bu ma t'ahni ahe tengutho n'da ra ta di huεc yá t'ahni nε di un ran zofo. Nε xtá h̄at'ah̄a ra ts'edi ni mb̄uih̄a. 12 Nε dá xi'ah̄a ja ts'editho gui 'yøth̄a ram 'b̄ui tengu i numanho Oj̄a. Nguetho Oj̄a bi zonh'nah̄a gui comhb̄a a rá ts'edi nuixte b̄u di manda. 13 Nε nz̄ai dadí unhde ra jamadi Oj̄a nangue ah̄a, nguetho nu'bu má xi ah̄a rá m Hman Oj̄a, gá hȳamhb̄a a majūani rá m Hman Oj̄a, nε hin gá 'yεmh̄b̄a gue h̄on̄tho rá m hman ra ja'i. Nε gue'a ram hma dim pεp̄a mbo ni mb̄uih̄a ya, gátho ah̄a ngue guí εc'yεih̄a. 14 Nu ah̄a ma z̄u cu ah̄a, gá nuh̄a ran ɛnbi gue bi 'yøt'a ni mεnguh̄a, tengutho bi nu yu 'yεc'yεi b̄u ra h̄ai Judea nu'bu mi nu ran ɛnbi ngue bi 'yørpa yá mijudíoh̄a u. 15 Nu yu judío bi hyo a ra Hmu Jesús, tengutho bi 'yørpa yá p̄ongahȳa Oj̄a mam'bet'o, necáhe bi hyøn̄je thi, nε Oj̄a din s̄uhmb̄a u, nε njo'o to i numanho u. 16 Nε nu'bu má xihmbe yu ja'i ngue hing yu judío ra 'yu dí p̄ø Oj̄a u, pε bi hεgáhe u yu judío. Janangue'a bin te yá ts'oqui u, nε nuya bi ts'änni da nu rán ts'emb̄i Oj̄a nts'utho u.

Nu'a ra Pablo nde da mba mahøn'a b̄u Tesalónica

17 Ma z̄u cu ah̄a, nu'bu má njo'ogáhe b̄u 'da yu pa, hin dadí pumb̄eni ah̄a, pε dí m b̄en ah̄a nε εmmε dí n̄dehe ga mbähmbe b̄u, gua nu ahe. 18 Nugáhe mim b̄eni ga mbähmbe b̄u, nε nugá dra Pablogá mi säpi ga mbagá b̄u x̄un ngu yu nidj, pε 'bex bi z̄angua ra z̄ithu. 19 Pε gue'a zeh̄ch̄a man johya ahe. Nguetho nu'bu bá εh mahøn'a ma Hmuh̄a ra Jesucristo, di nequi x̄un ho ma 'bεfihe, ngue ya gá 'yεc'yεih̄a. 20 Majūani guesε ah̄a man johya ah̄a, nguetho tengu'bu man t'unni ah̄a ga dá ah̄a b̄u.

3

1-2 Pε nugá him mí hāt'i ga tøm̄i mi'da yu pa ngue da 'bäx ah̄a. Janangue'a dá p̄en'nah̄a na ma z̄u cuh̄a ra Timoteo ba fäx ah̄a nε di zε ah̄a nangue ni t'εc'yεih̄a, nε dá co'be ua ja ra hnini Atenas. Nε nu ra Timoteo n'da rá 'yεhε Oj̄a ngue dadím pεhmbe ngue dí mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo. 3 Nuna ra Timoteo di zε ah̄a ngue hin gui 'uehmb̄a b̄u ja rá 'yu Oj̄a nangue ran

ɛnbi guín nuh̄a. Nguetho ya guí p̄ahmb̄a gue rá pähä Oj̄a ga nuh̄a ran ɛnbi nangue'a ga t̄nh̄d̄a ra Cristo. 4 Guí p̄ahmb̄a 'bε'a dá xi ah̄a nu'bu má m 'b̄uhmb̄a, ngue jatho guin nuh̄a ran ɛnbi tengu guín nuh̄a ya. 5 Nε nu'bu him mi sä man'da nya'a ga tøm̄i, dá p̄ehndä n'dihi b̄u ra Timoteo, nguetho dí n̄de ga p̄adi 'bε'a guí øth̄a nangue ni t'εc'yεih̄a. Nguetho nugá dí su da d̄a ah̄a ra z̄ithu, nε säti thoho ra 'bεfi dá øt'ahe b̄u 'b̄u. 6 Pε nuna ra Timoteo ya bí 'bärp̄a guep̄a guí 'b̄uhmb̄a nε dá h̄amhbe ra nde nangue ni t'εc'yεih̄a nε nangue nin huεcateh̄a. Nε bi xije ngue nz̄ai εmmε guím b̄en̄je nε guín nde guin nuje, tengutho b̄u na ndegáhe gan nu ahe. 7 Janangue'a ma z̄u cu ah̄a, madague'a dí n̄de nuhe ran ɛnbi ua, pε nu'bu má øhmbe ngue'a gadí zacuatho ni t'εc'yεih̄a, 'bex bi hyu ma mb̄uihe. 8 Nε nugáhe sä ga h̄äthe u yu ɛnbi dí n̄de nuhe ua, nguetho dí p̄ahmbe gue ya gadí thot'a ni t'εc'yεih̄a nangue'a ra Hmu. 9 Thocua thoho dí xihmbe jamadi Oj̄a nangue'a ran johya gadí 'daje. 10 Nε nu ra pa nε ra xui dí yahe Oj̄a nangue ah̄a, nε dí äp'ahe rá ts'edi Oj̄a ngue gan nu ah̄a mahøn'a. Nguetho dí n̄de ga xän'nah̄a 'bε'a gadí 'b̄ehmb̄a nangue ni t'εc'yεih̄a. 11 Nε dí äcáhe Oj̄a ma Tah̄a nε'a ma Hmuh̄a ra Jesucristo gue di jaje ga mbähmbe b̄u gua nu ah̄a. 12 Nε ma Hmuh̄a di ja ah̄a ngue 'da gdán huεctah̄a n'da ngu n'da ah̄a, nε gui huεj̄a gátho mi'da, tengugáhe ngue dadí huεc'ah̄a. 13 Gue nu'a ran huεcate i ja ah̄a dí zac'a ni mb̄uih̄a nε di ja ah̄a n'dat'a Oj̄a guim b̄emhb̄a, nε gátho ma hoqui b̄u dán nu Oj̄a ma Tah̄a nu'bu bá εh mahøn'a ma Hmuh̄a ra Jesús din 'yoh̄a gátho x̄um p̄øh̄ø.

4

Dam 'b̄uhmb̄a a dí numanhoj̄a Oj̄a

1 Nuya ma z̄u cu ah̄a, dí xi ah̄a nangue rá thuhu ma Hmuh̄a ra Jesús gue gui thoj̄a gui 'yøth̄a 'bε'a dá xän'nah̄a. Nε gam 'b̄uhmb̄a a dí numanho ah̄a Oj̄a, nε man'da gui thoj̄a x̄un ho. 2 Nε guim b̄emhb̄a ya 'bε'a gátho dá xän'nah̄a nangue rá thuhu ma Hmuh̄a ra Jesús gue gui 'yøth̄a. 3 Nε gue'a nde Oj̄a gue gui dāf̄u gátho ni mb̄uih̄a, nε hin gui 'yøth̄a ran 'yomt'ēni. 4 Nε n'da ngu n'da ah̄a nde'b̄u gui p̄ahmb̄a guin numansu

ni xisu zehéhú, janangue'a hin gui 'yøthú ran 'yomt'ɛni mi'da yú xisu. ⁵ Nε hin gui 'yørpahú ran ts'o tengu i øt'ú yú ja'i ngue hingui pə Ojə. ⁶ Nde'bú xínga n'da ahú gui 'yøthú gui únba ni min'yohúhú ngue gui nutontofú rá xisu. Nguetho Ojə di cos'ahú ran únbi 'bú gue'a gui 'yøthú, tengu dá xi ahú. ⁷ Nguetho Ojə bi zongahú ga øthú ran ho nε him bi zongahú ga øthú ran ts'o. ⁸ Nu'a to'o fεsthohú ú yún zofu im mangua, pε hin rám hmanε n'da ran 'yohú i fεsthohú pε rán t'ɛdi Ojə, ngue bi 'dajú rá Hogandəhi. ⁹ Nu Ojə ya bi xán'nahú ngue gan huɛjú n'da ngu n'da ahú, janangue'a hin'yú man'da ga xi ahú. ¹⁰ Nε ya gá 'yuthú nin huɛcatehú gátho yú cu i 'búpu ra hái Macedonia. Pε dí xi ahú ma zú cu ahú nε man'da gui 'yuthú nin huɛcatehú. ¹¹ Nε nu ahú o gadím pate thohohú pε gui 'yøzehé ni 'bεfi zehéhú nε gui hyədumbú gui hyomhbú 'bε'a gdám 'búhmbú, tengu xtá xi ahú. ¹² Nu'bú ngubú gui 'yøthú, da numanho ahú ú hingui ɛc'yéi, nguetho hin gui áthú 'bε'a guí homhbú.

Ba ɛh mahøn'a ma Hmuhú ra Jesucristo

¹³ Nuya ma zú cu ahú dín nde ahú gui pəhmbú 'bε'a din ja ú yú 'yɛc'yéi xún du, janangue'a hin da du ni mbúihú tengu ú yú ja'i nte mán ho i tø'mi, ngue hingui pə Ojə. ¹⁴ Nε tengu bú na ɛc'yéihú ngue bi du ra Jesús nε bi dambɛni a, nε ngutho bú dá ɛc'yéihú da dambɛni ú yú 'yɛc'yéi xún du, nε di jap Ojə gátho dín 'yohú ra Jesús nu'bú bá ɛh mahøn'a. ¹⁵ Guehna rám hman ra Hmu dí xi ahú ya, nujú dyú 'yɛc'yéihú gue dí 'búthohú 'bú bá ɛh mahøn'a ra Hmu, hin dam 'bεt'ohú ga texhú mahɛts'i, pε nu'ú yú 'yɛc'yéi xún du dim 'bεt'o ú. ¹⁶ Nguetho guesε ra Hmu ba cəh mahøn'a mahɛts'i, nε ɛmmε ts'edi da ma nangue rá ts'edi nu'bú bi zøn ra pa da man Ojə. Nε rá ngurpa m'bɛhni mahɛts'i ɛmmε nts'edi da ma. Nε gátho na ngúni ra ximhái da t'ø a rá thúxi Ojə. Nε gátho ú to'o xí 'yɛc'yéi, ngue xún du, da dambɛni, nε gue'ú rá mbúdi da ndexpú mahɛts'i. ¹⁷ Nε dim 'bεjua ú yú 'yɛc'yéi ngue i 'bútho, 'dat'a da zixcahú, nε dan c'athú ra Hmu bú i ja yú güi nε dam 'búhmbú ra Hmu gátho yú pa mazəi. ¹⁸ Nε guehna dá xi ahú gnín hyurpa ni mbúihú n'da ngu n'da ahú.

5

¹ Ma zú cu ahú, hingui jatho ga xi ahú jam'bú da zøn ú yú pa dín ja ú an ts'änni dín ja. ² Nguetho nu ahú guí pəhmbú xún ho ngue njongui pədi, o gue ra pa o gue ra xuí ba ɛh ra Hmu. Tengu'bú hingui pə a n'da jam'bú ba ɛ'a n'da ra bε. ³ Nε nu'bú da man ú hing yú 'yɛc'yéi gue gátho i 'búmanho nε nte mán ts'o dín ja, 'bex ba ɛh ran ts'εmbi da 'yøt' Ojə ngue hin dim pommi ú. Nguetho tengu n'da ra xisu gue bi zøn ra ora dim 'búh rá t'úhni, nε hin hapú sá da mbatho. ⁴ Pε nu ahú ma zú cu ahú, hin di pi ahú ngue tengu'bú ba ɛ a n'da ra bε, nε hingan ts'ərbú da zøhø, nε di pi ú i hupú ja ra 'bεxuí. Pε guí tømhbú ra pa ba ɛh ra Hmu. ⁵ Nguetho gátho gahú dí 'búhmbú bú ja ra 'bεxuí tengu'bú ra xuí. ⁶ Nde'bú hin dam 'búhmbú tengu'bú dí ɛhmbú, tengu ú mi'da, pε dí nuhmbú nε dan 'yomfɛnihú xún ho. ⁷ Nu ra xuí i ɛh yú ja'i nε ra xuí di ho di mihni. ⁸ Pε nujú gue dí 'búhmbú ja rán nεqui Ojə, nde'bú nzəi dín jajú ran 'yomfɛni xún ho. Nε nujú jatho ga hehú rá ts'edi Ojə nangue ma t'ɛc'yéihú, nε ran huɛcate, nε ga tømDAHÚ rán ho ma'da'yo ra Cristo gue gue'a dí pøjú, janangue'a hin da dajú ra zíthú. ⁹ Nguetho Ojə him bi zängahú ga nuhú rán ts'εmbi a. Pε bi zängahú ga hámhbú a ran ho ma'da'yo ngue di pøjú ma Hmuhú ra Jesucristo. ¹⁰ Nguetho nu ra Jesucristo bi du nanguejú, ngue in nde 'darbú dam 'búhmbú a, madague'bú xtá tuhú o gue dí tehú nu'bú bá ɛh mahøn'a. ¹¹ Janangue'a damín hyurpa ni mbúihú nε gam fəxhú n'da ngu n'da ahú tengutho guí øthú ya.

Nu ra Pablo di un ran zofu yú 'yɛc'yéi

¹² Nuya ma zú cu ahú, damín numan-suhú ú gátho bi huan Ojə ngue yún ngurpi bú, ngue xán'nahú nε di 'da ahú ran zofu nangue Ojə. ¹³ Dami numanhohú ú nε ɛmmε guí huɛjú nangue ra 'bεfi i øt'e nangue ahú. Nε dami 'yεs'hú a gnín junthú bú guí 'búhmbú. ¹⁴ Nuya ma zú cu ahú dí xi ahú, dami xihmbú ú i dənhyéi ngue hingui ho 'bε'a i øt'e. Nε dami zεhmbú to'o i tu yá mbúi, nε dami zεhmbú ú ngue hinguin zaqui yú t'ɛc'yéi. Nε o gadín xømhbúihú nangue gátho ú, pε dami fəxhú ú. ¹⁵ Nε gan jamansuhú hin gui cospahú ran ts'o 'bú i

øt'ah_u ran ts'o_u 'da, pε gan 'yørpah_u ran ho n'da ngu n'da ah_u, nε gätho i 'bucua ja ra ximhäi. ¹⁶ Nε daman johyah_u gätho y_u pa. ¹⁷ Nε 'yo guí εs'h_u gan yāh_u Ojā. ¹⁸ Nε Ojā guí xihmb_u jamadi 'be'a gätho bi 'yøt'ah_u. Nguetho gue'a in nde Ojā a guí 'yøth_u, gue ah_u guín 'yoh_u ra Cristo Jesús. ¹⁹ Nε 'yo guí serpah_u rá ts'edi rá Hogandāhi Ojā dim pεp_u mbo ni mbūih_u. ²⁰ Nε 'yo guí øman'uh_u 'b_u 'bo'o da ma, ngue dim pøngahyā Ojā. ²¹ Dami bεmh_u gue 'be'a gätho x_un ho o hin'na. Nu'b_u x_un ho, dami pεs'h_u. ²² Dami 'uehmb_u gätho 'be'a mán ts'o. ²³ Nu Ojā gue bi hoc'ah_u, nε di ja ah_u gätho ni mbūih_u guim bεmh_u a. Nε di ja ah_u ni mbūih_u nε ni teh_u nte mán ts'o dín 'yoh_u nu'b_u bá ģh mahø'n'a ma Hmuh_u ra Jesucristo. ²⁴ Nu Ojā gue'a bi zon'nah_u, ngub_u da 'yøt'ah_u. Nguetho di jā'ts'a im ma nε da 'yøt'e gätho na.

Ran zengua ran zεgui nε rán jāpi Ojā

²⁵ Ma z_u cu ah_u dami 'yāf_u rá ts'edi Ojā nanguecāhe. ²⁶ Dami zεnguagah_u ts'_u u y_u cu nangue ran huęcate. ²⁷ Nuya dí xi ah_u nangue rán t'ędí ma Hmuh_u, dami mamh_u ma søcuāgā b_u 'būi gätho y_u cu. ²⁸ Nε gue'a ma Hmuh_u ra Jesucristo di jāp'ah_u. Hønt'a dí xi ah_u ya.

2 TESALONICENSES

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ɔɔhnini Tesalónica

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablo, ne ra Silvano ne ra Timoteo dí o't'ahɯ na ra sɔcuɔ gätho ahɯ gyɯ cuhɯ nangue ra Cristo guí 'bɯhmbɯ bɯ ra hnini Tesalónica, gue ahɯ guí 'bɯhmbɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ² Nu'a Ojɔ ma Tahɯ, ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo dí ndepe di 'da ahɯ rán jɔpi ne da hyut'a ni mbɯihɯ.

Di ɯnba ɯ yɯ ts'om'bäi 'bɯ bá peng ra Cristo

³ Ma zɯ cu ahɯ jatho ga xihmbe Ojɔ jamadi nangue ahɯ. Ne xɯn ho ngue ngubɯ dí m bɛmhbe, nguetho thocua thoho man'da te ni t'ɛc'yɛihɯ, ne man'da man'da gnín huɛctahɯ n'da ngu n'da ahɯ. ⁴ Janangue'a man'da jagähe ran johya nu'bɯ dí xihmbe mi'da yɯ 'yɛc'yɛi 'be'a guí ɔthɯ. Nguetho hin gadín xɔmbɯihɯ nangue ni t'ɛc'yɛihɯ, madague'a hangu nangu yɯn ɯnbi guín nuhɯ ne'ɯ 'be'a gätho i t'ɔt'ahɯ ya nangue guí tɛnhɔ ra Cristo. ⁵ Nangue a guí häthɯ yɯn ɯnbi, guí uhmbɯ gue jatho di ɯnba Ojɔ ɯ to di ɯn'nahɯ, pɛ nu ahɯ gám pomhbɯ a. Ne nu'ɯ yɯn ɯnbi guín nuhɯ ya, gue'a ní hoc'a ni mbɯihɯ Ojɔ tengu rán säui bɯ di manda Ojɔ. ⁶ Ne xɯn ho da 'yɔt' Ojɔ 'bɯ bi un ran ɯnbi ɯ to di ɯn'nahɯ. ⁷ Ne nu Ojɔ di japi din säya nin ɯnbi guí nuhɯ ya, ne ngutho da 'yɔrcähe 'bɯ bá ɛh mahɔn'a mahɛts'i ma Hmuhɯ ra Jesús, din 'yohɯ yám 'be'ni gue i ja yú ts'edi, ne ban 'yohɯ ra sibi nts'utho. ⁸ Ne nu'bɯ bá ɛhe, di un ran ts'ɛmbi gätho to'o hingui pɔ Ojɔ, ne gätho to'o him bi 'yɔrpamasu rán ho ma'da'yo ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁹ Ne nu'ɯ to'o da nu ran ts'ɛmbi x má mba da nu ran ɯnbi ngue njám'bɯ da guadi, ne ma 'ueque tho bɯ 'bɯh ra Hmu mahɛts'i, nɛpɯ hapɯ ja rá ts'edi nuixte. ¹⁰ Pɛ nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi, gue'ɯ dí hnu a rá nuixte a ra Hmu 'bɯ bi zɔn ra pa ba ɛhe. Ne gätho yɯ 'yɛc'yɛi da 'yɛspa a,

ne ahɯ gan 'yohɯ ɯ, nguetho gá 'yɛc'yɛihɯ ran ho ma'da'yo dá xi ahɯ. ¹¹ Janangue a nzai dí yähe Ojɔ nangue ahɯ. Ne dí äfe di 'da'a ni mbɯihɯ ngue yɯn thɛhɯ ram 'bɯi bi zän'nahɯ. Ne nu'a Ojɔ di 'da ahɯ rá ts'edi guí 'yɔthɯ ran ho guím bɛni guí 'yɔthɯ. Ne nangue ni t'ɛc'yɛihɯ, Ojɔ di zɛ ahɯ guí 'yɔthɯ rá 'bɛfi. ¹² Ne nangue'a 'be'a guí 'yɔthɯ bɯya, nu'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo da t'ɛspi. Ne nu'a xin da 'yɛs'ahɯ, nangue rá mate zɛhe a Ojɔ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

2

Ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui

¹ Nuya ma zɯ cu ahɯ, dí xi ahɯ ya 'be'a din ja nu'bɯ bá ɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue di pɛrcähe 'darbɯ dam 'bɯhmbɯ. ² 'Yo gadí päh nin 'yomfɛnihɯ 'bɯ 'bo'o da xi ahɯ, ya bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu. 'Yo gadí 'yon ni mbɯihɯ 'bɯ 'bo'o da xi ahɯ bi bɛnba Ojɔ ngue ya ba ɛh ra hmu ya. Ne 'yo guí ɛc'yɛihɯ 'bɯ 'bo'o da hyä ahɯ ngue da 'yɛn ahɯ dá o't'ähe ra sɔcuɔ dá mamhbe ya bi zɔh ra Hmu mahɛts'i. ³ Ne 'yo guí ɛc'yɛihɯ 'be'a gätho i man yɯ jɔ'i. Nguetho him ba ɛh ra Hmu asta gue'bɯ go gätho yɯ jɔ'i i 'bɯcua ja ra häi ngue hingui ɛc'yɛi din sɯhmbɯ Ojɔ. Ne him ba ɛh ra Cristo asta gue'bɯ din 'yo a n'da ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui, ngue m'bejua da t'ɛrpɯ ja ran ɯnbi mazai. ⁴ Ne nu'a ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui da zɯi gätho yɯ 'yɛc'yɛi gue i thɔnde Ojɔ, ne da zɯ ɯ mi'da i thɔnde hɔnt'a go 'be'a i thɔnde, nguetho in nde a dí mba nthɔnde zɛhe. Ne da yɔrpɯ ja n'da ra nijɔ ne da hyupɯ, tengu'bɯ gue'a Ojɔ a. ⁵ Ha hin guím bɛmhɯ guehna dá xi ahɯ nu'bɯ má m 'bɯhmbɯ bɯ. ⁶ Pɛ nuya guí pɔhmbɯ 'be'a i sɔmmi ngue ba ɛhe, nguetho hinga na sɔn ra pa da man Ojɔ gue ba ɛhe. ⁷ Pɛ nuya ɛmmɛ xɯn ngu dim pɛpɯ yá mbɯi yɯ jɔ'i a rá ts'edi ra zɔthɯ, ngue hin di nequi. Pɛ i pa nts'ambi thoho rá ts'edi asta gue'bɯ go bi zɔn ra pa ngue Ojɔ di 'uec'a to'o i sɔmmi. ⁸ Ne gätho da nu ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui. Pɛ nu'bɯ bá ɛh mahɔn'a ra Hmu Jesús nuixtetho rá ts'edi, da hyo a ran 'yohɯ, ngue da huic thoho. ⁹ Ne nu'bɯ bá ɛh ran 'yohɯ ngue xɯn ngu rá ts'edi ra zɔthɯ in 'youi, ne da 'yɔt'e xɯn ngu yɯ hmɛpya, ne yɯn t'ɔt'e nuixte ngue dí hyät'

y_u ja'i. ¹⁰ Nε gätho 'be'a män thäte da 'yøt'e, ngue da hyät' y_u ja'i i 'yo rá 'yu ram 'bedi, gue'ü him mín nde da 'yεc'yεi a majuani guerü mí sä xtím pøhø. ¹¹ Nε nu'ü gätho him bi nde da 'yεc'yεi a majuani Oja, di japi da 'yεc'yεi y_u fεhni nε da den'na ran 'yoh_u ngue ra ngurpa 'yøt'ats'oqui. ¹² Janangue'a gätho ü him bi 'yεc'yεi a majuani pε man'da di ho ran ts'o, 'darb_u da nu rán ts'εmbi Oja ü.

Nthahni dim pøhø

¹³ Pε nzai ga xihmbe jamadi Oja nangue ah_u 'be'a gätho bi 'yøt'ah_u ma z_u cu ah_u, ngue di huεc'ah_u ra Hmu. Nguetho Oja bi huahn'nah_u rá mb_udi thoho ngue di pø ah_u. Nε nangue gá 'yεc'yεih_u a majuani, nu'a rá 'befi rá Hogandahi Oja í bo ni mb_uih_u. ¹⁴ Nε bi huahn'nah_u Oja ngue gá 'yεc'yεih_u 'b_u má xi ahe rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nε bi zän'nah_u Oja gui comhb_u rá nuixte ma Hmu_u ra Jesucristo. ¹⁵ Nuya ma z_u cu ah_u dami thoctah_u ni t'εc'yεih_u, nε 'yo gadí uans'h_u 'be'a guím bεmh_u, nε 'yo gadí pumbεnih_u 'be'a dá xän'nah_u nu'b_u 'darb_u mám 'b_uhmb_u, nε'a 'be'a dá xi ah_u nu'b_u má o't'ahε ü y_u søcuä. ¹⁶ Nuya gue ma Hmu_u ra Jesucristo, guesε a, nε Oja ma Tah_u, da hyut'a ni mb_uih_u mazai nangue rán hose Oja. Nu'a Oja di huεc'ah_u, nε nangue rá mate bi jaj_u ga tøhmb_u 'be'a di 'daj_u. ¹⁷ Nε nu'a Oja da hyu ni mb_uih_u, nε di zet'a ni mb_uih_u ngue gui mamhb_u nε gui 'yøth_u 'be'a gätho x_un ho.

3

Gui 'yäf_u Oja nanguecähe, εn'a ra Pablo

¹ Hønt'a dí xi ah_u ya ma z_u cu ah_u, dami 'yäf_u rá ts'edi Oja nanguecähe n'dahma din ja rá ts'edi rá m hman ra Hmu, nε da bømanho hønb_u go hap_u ga 'yomhbe. Nε gätho to'o da 'yøde da hyäni nangue ran johya, tengutho bin ja b_u guí 'b_uhmb_u. ² Nε gui 'yäf_u rá ts'edi Oja ngue da yänje b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi ja'i, nguetho hinga gätho in nde da hyän rá m hman Oja. ³ Nguetho nu'a ra Hmu njäm'b_u da hyεgah_u pε nzai da mbäj_u, nε i ja rá ts'edi ngue hin di japi di ün'nah_u ra dämants'o. ⁴ Nε nu'a ra Hmu di jaje dí pähmbe ngue gadí thoctah_u guí øth_u 'be'a gätho dí xi ahe. ⁵ Nε nu'a ra Hmu di ja ah_u

man'da man'da gui pähm_u rán huεcate Oja, nε di ja ah_u gui hyäth_u 'be'a gätho guí thohmb_u tengutho bi 'yøt'a ra Cristo.

Jatho gui 'yøt' ni 'befi zεhεh_u

⁶ Ma z_u cu ah_u dí xi ah_u nangue rá thuhu ma Hmu_u ra Jesucristo, dami 'uehmb_u ts'ü b_u 'b_u ü ni cuh_u i dänhyεi, ngue hingui nde dim pεfi, gue'ü hingui tēn'na 'be'a dá xän'nahe. ⁷ Nε nu'ah_u guí pähm_u 'be'a gdám 'b_uhmb_u, tengu dá ut'ahe 'b_u mám 'b_ucähe b_u, ngue hin dám 'b_undänhyεi thohogähe. ⁸ Nε xingui ts'ü gá 'daje 'be'a dá homhbe. Pε dám pεhmbe ra pa nε ra xui n'dahma bin ja 'be'a dá homhbe, nε xingui ts'ü dá pa ahe. ⁹ Madague mí sä xcá ähmbe ngue xquí zεje. Pε dá ndehe ga ut'ahe ra hmεpya gui 'yøth_u. ¹⁰ Nε nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_u, dá xi ah_u, ngue'b_u 'b_u a n'da hingui nde dim pεfi, hin din sihmε 'b_u, pε da zä ra thuhu 'b_u. ¹¹ Nguetho dí øhmbe gue 'b_u i 'da ah_u hingui nde dim pεfi, pε di hødänhyεi thoho nε ndetho din thjnt p_u hin yá 'befi. ¹² Nuya nangue rá ts'edi ma Hmu_u ra Jesucristo, dí xi ü to'o hingui nde dim pεfi, ngue da hyänya zεhε rá 'befi da 'yøt'e, nε da hyonse 'be'a dám 'b_ui. ¹³ Pε nu'ah_u ma z_u cu ah_u, o gadín xømb_uih_u gui 'yøth_u ran ho. ¹⁴ Nu'b_u 'b_u a n'da ah_u hingui nde da 'yøt'a 'be'a dí xi ah_u, dami hyeth_u 'b_u, janangue'a da mbε'ts' yá sä. ¹⁵ Pε o gadín s_uhmb_u, pε gui unhd_u ran zofo tengu'b_u ni cuh_u.

Ran zεgui ran zofo

¹⁶ Nε guesε ra Hmu, hønt'a sä da hyut'a ni mb_uih_u, hønt'a go 'be'a guí thohmb_u gätho y_u pa. Nε nu'a ra Hmu gam 'b_uhmb_u gätho ah_u. ¹⁷ Nugä dra Pablo dí o't'ä na ran zεgua i ja ua ya nangue ma 'yεεgä. Tengu'b_u ma firmagä na, ngue gätho ya ma søcuä. ¹⁸ Nuya nu'a ma Hmu_u ra Jesucristo di jap'ah_u, gätho ah_u. Nε hønt'a dí xi ah_u a ya.

1 TIMOTEO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo nangué rán t'ɛdi Ojã ma yãntehũ, nɛ ra Jesucristo, guesɛ'a ran ho dí tɔmhbu a. ² Dí pɛnh'na n'da ra sɔcuɔ gra Timoteo, tengu'bu majuañi ma ts'unt'u i, ngue ya dá xãn'na ma t'ɛc'yɛihũ. Nɛ dí äp Ojã ma Tah di 'da'a rá mate nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi a ra Cristo Jesús ma Hmuhũ.

Da mba ma hɛcpi ɛ n'dan'yo in xãnbate

³ Nɛ tengu dá xi'a 'bu má mba bu Macedo-
nia, nɛ ngutho dí xi'a ya, dami copu Éfeso,
nɛ gui hɛcpa ɛ 'da bí 'bɛpu, ngue hinga
n'dan'yo da ma 'bu in xãnbate. ⁴ Nɛ dami
xifi hin din xäh mi'da yu cuento gue 'be'a sä
ɛmbi bi 'yɔt'u ndu ma bombɔtahũ maya'bu
nɛ'bu ɛmmɛ ma 'be'a yú thuhu ɛ, ngue
man'da di xãnt'u yúm hma. Nguetho nu'u
yãm hma tengu ɛ, säti thoho ran 'yomfɛni
di un'na n'da, pɛ hin di 'yomfɛniba n'da
da 'yɛc'yɛi Ojã. ⁵ Pɛ nu'a ma 'bɛfihũ dyu
xãnbatehũ, ga xãnba yu ja'i dan huɛju. Nɛ
gue'a ran huɛcate di nɛqui bu ma mbɛihũ
'bu m'be't'e a, nɛ'bu zãi dí ɔthũ a di bɛngahũ
Ojã, nɛ'bu hɔnt'a Ojã dí m bɛmhbu a. ⁶ Pɛ
nu'u 'da hinga guehya yãm hma dín huɛca
n'da i honi, pɛ bi 'uɛpu ja rá 'yu Ojã,
janangué i tɛn yãm hma säti thoho. ⁷ Nu'u,
ɛmmɛ i honi nde din xãnbate nangué yán
t'ɛdi Ojã bi man ra Moisés, pɛ hingui pãdi
'be'a im ma. Sä i mants'editho, pɛ nɛ hingui
pãdi 'be'a nam bɔn'u yúm hmanɛ i ma 'bu i
man yãn t'ɛdi. ⁸ Dí pãhmbu gue xãn ho ɛ yũn
t'ɛdi bi xi Ojã ra Moisés. Pɛ bi ts'ãn yán t'ɛdi
Ojã gue dí mba ma hɛcpi ɛ yu dãdits'oqui.
⁹ Nɛ gue'ɛ yãn t'ɛdi dí mba ma hɛcpi ɛ to'o
jase yán t'ɛdi zɛhɛ, nɛ'u i fɛsta yán t'ɛdi Ojã,
nɛ'u to hingui numansu Ojã, nɛ di ho da
'yɔt' yu ts'oqui. Nɛ'u to hingui ɛspa Ojã, nɛ i
tɛn ra ximhäi, nɛ i ho yú ta nɛ yú mbe, nɛ yu
hyodu. Gue'ɛ da sih yán t'ɛdi Ojã ɛ, nɛ hinga
gue'ɛ hɔnt' Ojã mbɛni. ¹⁰ Nɛ bi ts'ãn yán t'ɛdi
Ojã dí mba ma hɛcpi ɛ ɔt' ran 'yomt'ɛni, nɛ'u

din 'yãsäbi yú min'yohũhũ tengu'bu n'da ra
xisu, nɛ'u i pɛ yú mija'ihũ, nɛ'u i man yu
fɛhni, nɛ i xih ra fɛhni yu zɛ'mi. Nɛ gãtho
ɛ n'dan'yo i ɔt'e xĩnda gue ra hoganxãdi, nɛ
gue'ɛ da sih yán t'ɛdi Ojã ɛ, nguetho i xijũ
hin ga ɔthũ yu ts'oqui. ¹¹ Pɛ nu'a rán ho
ma'da'yo ra Cristo dí pãrca ma mbɛihũ Ojã
a, nu'a mixte xãn hotho a. Nɛ gue'a ran ho
ma'da'yo bi xicã Ojã gam mangã.

I xi Ojã jamadi ra Pablo, nangué rá mate xãn ngu

¹² Jamadi dí xih ma Hmuhũ ra Jesucristo,
nguetho bi huangui dram 'bɛhnigã, nɛ i
pãdi ga ja'ts'i, nguetho di 'dac rá m fãts'i ga
ɔt'a i xiqui. ¹³ Pɛ nugã ɛmmɛ dra nɛxmategã
mam'bet'o, nɛ mí sangã a ra Cristo gue'bu
go má unba ɛ 'da yú 'yɛc'yɛi. Nɛ xĩngui ts'u mí
pãcã 'be'a nam bɔn'a mí ɔt'ã, nguetho him
mí ɛc'yɛigã ra Cristo. Pɛ Ojã bi 'dac rá mate
bi pungui. ¹⁴ Pɛ ɛmmɛ xãn ngu rá mate ma
Hmuhũ ra Cristo Jesús, bi jaqui dá dãpä ma
mbɛi a, nɛ bi jaqui ɛmmɛ dá numanhogã
a Ojã nɛ dá huɛc ma mija'i'be. ¹⁵ I ja ua
n'da ram hma da zã ga pãhmbu majuañi,
ngue bi zɔcua ja ra ximhäi a ra Jesucristo di
pɔ'u yu ts'om'bãi tengugã man'da xãn ts'o
dá ɔt'ã. ¹⁶ Pɛ ɛmmɛ xãn ngu rá mate bi
'yɔrcã Ojã, nguetho nde gãtho da 'yut mi'da
yu ja'i ɛmmɛ ja rá yembɛi a ra Jesucristo.
Nɛ tengu thohogã, ngutho da 'yɔrpa ɛ to'o
di dãp yú mbɛi a, nɛ'u din ja ra te mazã.
¹⁷ Janangué'a ga ɛspa ma Ojãhũ gãtho yu pa
mazã. Nu'a, ra Hmuts'ut'abi mazã a, nɛ
njongui sä da nu, nɛ njãm'bu da guadi. Nɛ
n'datho Ojã, njo'o man'da, nɛ gãtho i pãdi.
Nɛ hɔnt'a gam bɛmhbu a ya. ¹⁸ Nɛ nuya gra
Timoteo, tengu'bu ma ts'unt'u i, i ja ua a dí
xi'a ya. Nu'i gra dofɛi nangué Ojã, dami
'yɔt' ra hogatuhni, tengu thoho bi xi'a ɛ yú
pɔngahyã Ojã. Janangué'a dami hyãdumbɛi
gui 'yɛc'yɛi rá hogamhma Ojã, nɛ gui 'yɔt'a
'be'a i xi'a 'bu in zop'a ni mbɛi. ¹⁹ Nɛ hin gui
'yɔt'e tengu mi ɔt'u 'da 'bu mí zop yú mbɛi
Ojã, pɛ bi mbɛsta'a 'be'a bi sifi, bi ts'onɛ yú
mbɛi buya. ²⁰ Tengu mí ɔt'a ra Himeneo nɛ
ra Alejandro. Pɛ dá juãnba ɛ, nɛ dá xifi bi
mba ma dã bu 'bũh ra zĩthu, di unbi, da bãdi
hin da zan Ojã.

2

Da mba nt'äpi rá m fáts'i Ojã nanguẽ gãtho yu ja'i

¹ Nε i ja ua n'da ram hma ga xi'i, gra Timoteo, ngue mahyoni gui 'yõrpu ja ram peti. Nguẽ nu'bu guí yãhu Ojã, gui xihmbu nanguẽ gãtho yu ja'i, gui 'yãfu rá mate nanguẽ'a, nε gui xihmbu jamadi Ojã nanguẽ'a 'bε'a bi 'yõrpa n'da ngu n'da u yu ja'i. ² Nε'u yu ts'ut'abi nε gãtho to'o ja yú ts'edi, dami 'yãfu rá m fáts'i Ojã nanguẽ'u, ngue hin din ja yu sui nε xing ra dumbui, nε hin te gam bεmhbu, nε da zã bu ga øthu xun ho 'bε'a bi man Ojã buya. ³ Nε xun ho 'bu ga øthu a, nguetho gue'a numanho Ojã mam põrpatehu a. ⁴ Nguetho in nde Ojã da yãni gãtho yu ja'i nanguẽ rá ts'edi ra zithu nε di 'yomfɛnibi nanguẽ'a majuãni. ⁵ Nε n'datho Ojã i 'bui. Nε n'datho a i 'bã'inde nε din hocpate bu bí 'bu Ojã, nu'a ra Jesucristo ngue bin ja'i a. ⁶ Nguetho bin dãse ngue gãtho bi gurca ma ts'oquihu. Nε guehna ram hma bi xiju Ojã 'bu mi zõn ra pa bi ma. ⁷ Nε guehna ram hma í thangã gam mangã na, nε guehna bí 'bencã na, nε majuãni hin dí fɛhnigã, ngue ma 'bεfigã ga xãnba u hing yu judío, ga japi di dãp yú mbui Ojã, da yãni, nε da 'yεc'yεi a majuãni. ⁸ Nε man'da dí xi'i, hõnbu go hapu dim peti yu 'yεc'yεi, xtãn hotho yú 'yε u yan 'yohu di 'uã'ts' 'bu din yãhu Ojã, ngue nte má cue da bɛni, nε xing ran ucpate. ⁹ Nε dí xi'i 'bε'a gui xih yu xisu, ngue hin din hoc zεhe nanguẽ ran 'yεts'i, uague di hoc yú ya, uague ra oro o yu thebe o 'bε'a xum hmadi da japi. Pε din hoc zεhe nanguẽ yú he rán säui n'da ra hogambui nε ra hogan'yomfɛni. ¹⁰ Nε da bãdi da 'yõt' ra hogambui, nε gue'a ran hoqui rán säui n'da ra xisu i numansu Ojã. ¹¹ Nε nubu ja nim petihu, da ndese yu xisu da sãnbi, nε hin go din xãnbate, nε gãtho da 'yõde. ¹² Nε dí xi'i hin dim 'bet'o yu xisu ngue da xãnba yan 'yohu, pε din hεtho. ¹³ Nguetho m'bet'o bi 'yõt' Ojã a ra Adãn, nε m'bejua a ra Eva, jananguẽ'a hingui sä dim 'bet'o n'da ra xisu. ¹⁴ Nguetho nu ra xisu bi numanho 'bu mí xih ra zithu da 'yõt' ra ts'oqui, pε nu ra Adãn him mín nde xtã 'yõt'e. ¹⁵ Jananguẽ'a din unba 'bu xum 'buh yú t'ahni u yu xisu, pε da mbãx Ojã u

'bu thocpa thoho i εc'yεi, nε'bu din ja yan huεcate, nε'bu din 'yomfɛni xun ho, n'dat'a Ojã da bɛni.

3

Nda'u yan 'yohu din ngurpi

¹ Majuãni a ram hma, nu'bu in nde din ngurpi n'da, in nde n'da ra 'bɛfi xun ho. ² Pε jatho din hocjã'i n'da ra ngurpi, nε nte da thĩnba n'da rá ts'oqui. Nε hõnt'a n'da rá xisu da zi, nε da bãdi da zamzεhe rá mbui nε din 'yomfɛni xun ho, nε di jamansu 'bε'a i øt'e, nε di ho di un ran ts'ãya bu ja rá ngu, nε da bãdi din xãnbate nanguẽ rá m hman Ojã. ³ Nε njãm'bu dim mihni, xín din ndesui, nε hin da 'yõman'u a i sifi, nε xín din hecpate pε din hocpate, nε hin da nde xun ngu ra mbeti. ⁴ Nε da bãdi dim 'bet'o bu ja rá nguse, nε nu yú t'ahni da 'yõt'e 'bε'a i xifi, nguetho numansu yú ta. ⁵ Nguetho nu'bu hingui pãdi dim 'bet'o bu ja rá nguse n'da ran 'yohu, hin da bãdi di jamansu yu 'yεc'yεi 'bu. ⁶ Nε hin din ngurpi n'da ra 'da'yo 'yεc'yεi, ts'arpu thoho din 'yεts'i tengutho ra zithu, nε da dεx'a Ojã a. ⁷ Nε nu yu ngurpi da 'yõt'e ngue da hnumansu, nεpu 'bu u hing yu 'yεc'yεi da 'yõt'e 'bε'a dí hnumansu, jananguẽ'a njon di c'ãman'u, nε hin da dãp ra zithu buya.

Ndana ní ja'i dim fãxte

⁸ Ximangut'u yãm fáts'ihu yu ngurpi, ngutho guexta'a jatho din hocjã'i, nε 'da'angu da ma, nε hin dim mihni, xín din siyate nanguẽ ra mbeti. ⁹ Nε da bãdi xun ho 'bε'a gãtho rán thɛui a ram hma nε din zam bu, nε zãi øt'a xi Ojã 'bu in zop yú mbui. ¹⁰ Nε nde'bu 'bε da hnu 'bu tenni xun ho, nε nubuya nu'bu hin te da thĩnbi, da zã da 'yõt' ra 'bɛfi dim fãxte buya. ¹¹ Ximangutho 'bu dim fãxte n'da ra xisu, i jatho da hnumansu, pε hin din c'ãte, nε xín dim mihni, pε din 'yomfɛni xun ho, nε di ja'ts'i 'bε'a gã øt'e. ¹² Nε nu n'da ran 'yohu 'bu im fãxte, n'datho rá xisu da zi, nε da bãdi dim 'bet'o bu ja rá ngu, nε da 'yõt'u yú t'ahni 'bε'a da xifi. ¹³ Nguetho nu'bu i øt'e xun ho rá 'bɛfi n'da ram fáts'i, da hnumanho buya, nε man'da da hyut' ran zambui nanguẽ rá 'bɛfi ra Cristo.

Mixte xun ho a ram hma dí εc'yεihu

14 Guehna dí ot'a na ya, gra Timoteo, madague'b_u dí m b_uni ga mba b_u n'dihi. 15 P_e xi'b_u him 'bex da zã ga mba b_u, p_e ya dá xi'i 'b_e'a x_un ho gui 'yøt'e nangue a rá ngu Ojã. Ngue nu y_u 'y_ec'y_ei xa hyømba rá ngu Ojã nangue y_u mb_ui, ngue 'dat'a Ojã i 'b_ui. N_e tengu'b_u rá ngu j_u Ojã guerp_u na fãdi x_un ho rá m hma Ojã, n_e dí n yãmh_u a. 16 N_e gue'a ran ho ma'da'yo dí t_enhd_u mixte x_un ho a, ngue bin 'yuse ra Cristo ua ja ra häi 'b_u mín jã'i a, p_e bin 'youi rá Hogandãhi Ojã guerp_u í fãdi hin'y_u rá ts'oqui a, n_e bi nu _u yã m 'b_ehni Ojã mah_ets'i. N_e bi hmangua dí 'b_uhmb_u høn_u go har_u 'b_uh y_u jã'i gue 'dahma'dan'yo b_u na yã. N_e bi t'_ec'y_ei ua ja ra ximhäi, bi ts'ix mah_ets'i b_u bí ja rá ts'edi Ojã mixte b_uya.

4

Mi pã Ojã da 'ue'u da

1 Nu rá Hogandãhi Ojã m'bet'o di b_engã ngue da 'uep_u ja rá 'yu Ojã _u 'da. Ngue da 'yømanho _u y_u nde _u y_u hyãte xãnbate bin xãdi nangue yã m hman y_u zĩthu. 2 Nu y_u hyãte hingui sã b_u da zop yã mb_ui Ojã, nguetho bi ts'on yã mb_ui nangue y_u fehni zã i m ma. 3 Ngue sã di h_ecpa y_u jã'i, i xifi hin din thãti, xín da zi 'da y_un ts'ihm_e, sã _en'ã. P_e bi zãngah_u Ojã ga hãmh_u høn't'a go 'b_e'a mán ts'ihm_e 'b_u dí xihmb_u jamadi Ojã, gue nu j_u d_yu 'y_ec'y_ei h_u, n_e dí pãmh_u nda'a majuañi. 4 Nguetho gãtho x_un ho 'b_e'a bi 'yøt' Ojã, n_e hin'y_u 'b_e'a ga _emhb_u, p_e ga hãmh_u n_e ga _emf_u jamadi Ojã b_uya. 5 Nguetho majãpi ngue'a dí äf_u rán jãpi Ojã, n_e nu rá m hman Ojã i _em_u x_un ho a.

Rá hogamb_efi ra Jesucristo a ra Timoteo

6 Nu'i gra Timoteo, x_un ho 'b_u guim b_enba y_u cu na ram hma i ja ua, janangue'a gam p_efi x_un ho nangue ra Jesucristo. Nguetho bi hã'a ra ts'edi ni mb_ui a ra hogamh_uma dí _ec'y_ei h_u, ngue ra hoganxãdi gui tenni. 7 N_e o gui _erpa ra güenda yã m hmanse y_u jã'i sãti tho ho n_e x_un ts'o. P_e dami hyãdumb_ui nangue rá 'b_efi Ojã. 8 N_e tengu 'b_u zã i dadin cunh ma jã'i h_u, n_e da hyã ra ts'edi,

n_e ngutho ga øth_u nangue ma mb_ui h_u, da hyã ra ts'edi 'b_u zã i ga hambah_u nangue rá 'b_efi Ojã. N_e _em_e x_un ngu di muui 'b_u ga hambah_u, nguetho i ørcah_u ran ho y_u pa i jab_u ya, n_e gãtho y_u pa mazã i. 9 N_e majuañi na ram hman na, janangue'a nde'b_u gãtho ga øth_u x_un ho. 10 Janangue'a dí häth_u yã n _unbi n_e dí humbi dadim p_ehmb_u, guerp_u go da zã ga xihmb_u x_un ho rá m hma Ojã y_u jã'i. N_e da zã ga dãp yã mb_ui Ojã b_uya, n_e dim pøhø. Nguetho n'dat' Ojã dí tømhb_u i 'b_ui, nu'a in nde da yã n'ã gãtho y_u jã'i i 'b_ui, n_e da yã n'ã to'o da 'y_ec'y_ei a. 11 Nuya yã n xãdi i ja ua, thocpa tho ho gui hyãdumb_ui _em_e gui b_enbi n_e gui xãnbi gãtho y_u cu bí 'b_up_u. 12 O to guíd i japi da 'y_u'ts'i'i ngue gra ts'unt'ã tho ho. P_e gui 'yut'ã y_u cu nangue yã n t'øt'e bi xij_u Ojã gue gui 'yøz_eh_e x_un ho, gui jamansu 'b_e'a gui ma, o 'b_e'a gui 'yørp_u. Janangue'a gui 'yuti din hu_equi n'da ngu n'da, n_e di jã'ts'i, n_e da zãmz_eh_e yã mb_ui. 13 P_e gãtho 'b_u hin ná søngã b_u, p_e gui jamansu ni 'b_efi 'b_u guí man rá m hman Ojã, n_e'b_u gadí un ran zofo y_u jã'i, n_e'b_u guí xãnbi 'b_e'a nam bøn'a n'dax_equi gui xifi. 14 Damim p_efi x_un ho nangue a rá ts'edi Ojã bi 'da'i, tengu bi xi'a _u 'da yã pøngahyã Ojã. Ngue bi b_en'na ni mb_ui Ojã 'b_u mí 'yãp rá mfãts'i nangue'e, n_e bi gãx yã 'y_e b_u ja ni yã. 15 Thocpa tho ho gui 'yøt'a dí xi'i, n_e høn't'a gui hyãdumb_ui gui 'yøt'a, n_e nub_uya da nu i gãtho y_u jã'i ngue bin te x_un ho ni mb_ui nangue rá 'b_efi Ojã guí øt'e. 16 N_e thocpa tho ho gui hyãdumb_ui gam fãse nangue ni mb_ui, n_e gui jamansu 'b_e'a gãtho gui xi _u 'b_up_u nangue rá m hman Ojã. N_e nu'b_u ngub_u gui 'yøt'e, n_e di jãp'a Ojã, n_e'ã gã mi'da y_u jã'i guí xãnbi.

5

Ga fãx ma cuh_u

1 O guí s_u'a n'da ra dãc'y_ei, p_e dami zofo x_un ho, tengutho 'b_u ni ta. N_e nu'ã y_u ts'unt'ã gui 'yøt'e tengutho 'b_u nin 'yoh_uh_u. 2 N_e nu y_u zi bømbe gui 'yøt'e tengutho 'b_u ni mbe, n_e nu y_u hmute, gui 'yøt'e tengutho 'b_u nin ju, n_e hin guim b_en'a n'da ra 'yãsä nangue'ã. 3 N_e nub_u ja yã m peti gui jamansuh_u n'da ra bømbe 'b_u x_un du rá ndø, ngue'b_u njo'o to'o di jamansu. 4 P_e nu'b_u

n'da ra bømbe xæn du rá ndø, ne 'bæh yá t'æhni, o gue yá 'beto, da bædi rán t'ædi Ojå a di jamansu yá mbe, tengutho bi 'yørpa 'bæ mín t'æhni. Ne gue'a in nde Ojå. ⁵ Ne nu'bu n'da ra zi bømbe i nyæui Ojå gä ra pa ne ra xui, ne hønt'a Ojå im bæni, ne nu'bu njo'o to'o di jamansu, pæ gui fæxhæ a bæya. ⁶ Pæ nu mi'da yæ xisu, xæn du yá ndø, ngue hinguim bæn Ojå, ne i honi da 'yøzehæ yá pähä zehæ. Madague'bu i 'bæi, pæ tengu'bu xæn du bæ nam bæn Ojå. Hinga gue'æ da mba ma jamansu bæ ja ram peti æ. ⁷ Ne nuya yæm hma i ja ua, gui xænba æ yæ cu, janangue'a njon da 'yæna hingui ho øt'æ. ⁸ Ne nu'bu n'da hin di unni 'bæ'a di 'bæ a rá ta o gue rá mbe, o gætho mi'da yá mæni, man'da xæn ts'o rá mbæi 'bæ, xinda gue'bu hin xtá 'yæc'yæi, ne bi gøn'a ra Cristo. ⁹ Nuya ga xi'i nda'æ ní hyoya bømbe gui hyuspa yá thuhu dim pæpæ ja ram peti. Hønt'æ pæ'ts'a hyæte njeya ne æmmæ bim 'bæmanhoui yá ndø. ¹⁰ Ne i hnumanho nangue yæ hoga'bæfi i øt'e, ne bi jamansu xæn ho yá t'æhni, ne zæi di säyaba yæ jå'i bæ ja yá ngu, ne him bin 'yæzehæ pæ bin 'yæhæ nangue yá mi'yæc'yæihæ, ne bi hyurpa yá mbæi to'o mi tu yá mbæi, ne bin æhya bi 'yøt' mi'da yæ hogant'øt'e. Ne guehya yæ hyoya bømbe gui hyuspa yá thuhu ya. ¹¹⁻¹² Pæ nu mi'da yæ xisu xæn du yá ndø, nu'bu hingui ngu yæ jeya pæ'ts'i, hin gui hyuspa yá thuhu gue gui 'yæmfæ dim pæpæ. Nguetho ts'ærpæ thoho da bæni din thæti, ne nu'bu din thæti mahøn'a hin da 'yøt'a ra 'bæfi mí ma xtá 'yøt'e. Ne ra ts'oqui a nguetho him bi jå'ts'a bi ma. ¹³ Ne nu'æ, ts'ærpæ thoho din dæhyæi yá mbæi 'bæ njo'o yá ndø, ne da hyå'da thoho yæ ngu, ne høn nan c'æte di ja, im man'a hingui ho, ne sä din thjnt'i i øt'e ne hin rá 'bæfi bæ. ¹⁴ Janangue'a man'da xæn ho 'bæ din thæti mahøn'a, dim 'bæh yá t'æhni, ne dim pæpæ ja yá nguse. Ne nu'bu din jabæ da 'yøt'e, hin di c'æman'æjæ man sæihæ 'bæ. ¹⁵ Nguetho i 'bæ i 'da yæ xisu xæn du yá ndø, ne ya xæ mbengui ne i tæn ra zjthu. ¹⁶ Ne dí xi'i mahøn'a, nu'bu 'bæ a n'da ra cu ngue bi du rá ndø a rá mbe, jatho da mbæpi, o gue rá nana bi du rá ndø, o gue rá mæni, i jatho di jamansu, ne hinga gue'a ra mbeti pa ma peti bæ ja ra nijå dí mba ma jamansu æ. Janangue'a dí gua'a ra mbeti bæ

ja ra nijå ngue hønt'æ njo'o to'o di jamansu da mba m'bæpi bæ. ¹⁷ Nu yæ ngærpæ bæ ja ram peti, nu'æ to di jå'ts'i xæn ho yá 'bæfi, da t'æspa æ, ne da mba m'bæts'i 'bæ'a di 'bædi. Ne nu'æ to i humbi din xænbate nangue rá m hman Ojå, man'da jats'æditho da t'æspi. ¹⁸ Nguetho nt'o't'i: "Nu yæ uæfanindæni 'bæ i uæhi hingan thu't'i yá nde, pæ da zä da za yæ paxi i ja bæ." Ne man'da ram hma i ja: "Nu'a to dim pæfi ja rán t'ædi din ju't'i," i æna. ¹⁹ Ne hin gui 'yærpæ ra güenda 'bæ da mba ma yæpi n'da ra ngærpæ t'æmbi bi 'yøt' ra ts'oqui, hinda hønt'bu di yoho hyu æ di yæpi gui 'yøh pæya. ²⁰ Ne nu'bu majuæni bi 'yøt' ra ts'oqui, da mba ma hæcpi bæ dim peti æ mi'da, n'dahma gætho din su. ²¹ Ne madague'bu gadín amigoui o hin'na, pæ 'da'angu gui 'yørpe. Ne gue'a i jats'ædi dí xi'i gui 'yøt'a, nguetho in nu a Ojå, Ojå da bædi 'bæ gui jå'ts'i, ne'a ra Hmu, ra Jesucristo, in nu i, ne yá hogam 'bæhni Ojå mahæts'i in nu i. ²² Him 'bex gui un ra 'bæfi n'da ran 'yohæ, 'bæ gui pæhmbæ 'bæ'a rá mbæi. Nguetho nu'bu n'da gá un ra 'bæfi, ne da 'yøt' ra ts'oqui, gui conhui rá ts'oqui a bæya. Janangue'a gan 'yomfæni xæn ho, ne nte gan dupate bæya. ²³ Nuya dí xi'i gra Timoteo, nangue ni mbæi xæn æ, ne jant'a pænts' thoho, dami si zits'ætho ra vino, ne hinga hønt'a ra dehe gui si. ²⁴ Guim bæmh bæ ndana æ yæn 'yohæ da sih ra 'bæfi bæ ja ram peti, 'bæ i 'da ngue mfædi i ja yá ts'oqui, ne 'bæh mi'da ngue hinga mfædi i ja yá ts'oqui jague'bu da zøn ra pa da thjnbæ yá ts'oqui. ²⁵ Ne ngutho nangue ran hocjå'i i øt'a n'da, mfædi nangue yæ jå'i. Ne nu'bu him 'bexque mfædi, pæ m'bæjua da fædi, nguetho hingui sä da 'yægui.

6

¹ Nu'æ yæ 'yæhæ bí 'bæpæ, da numansu æ yá hmu to i ørpæ yá 'bæfi. Ne nu'bu din jabæ da 'yøt'e, njon di c'æman'æ nangue Ojå ne njon di c'æman'æ rán xædi Ojå. ² Ne nu'bu yæ 'yæc'yæi æ yá hmu yæ 'yæhæ, pæ guexta'a da numansu æ yá hmu ne hin da zani ngue'bu mbæni din cuhæ æ. Pæ man'da da bæni da mbæpi xæn ho, nguetho rá mi'yæc'yæiui da mbæpi, ne di huæc'a rá hmu. Dami xænba na ram hma, ne thocpa thoho gui bænbæ æ.

Xɛn ngu dí tɔhmbɛ nangué rá 'bɛfi Ojɔ nguetho i hurca ma mbɛihɛ

³ Pɛ i 'bɛi 'da yɛ xɛnbate n'dan'yo ram hma in xɛnbate, nɛ hin din thɛui a rɛm hma ma Hmuhɛ ra Jesucristo ngue majuaɔni di zɛrca ma mbɛihɛ, nɛ hin din thɛui a ram hma ga dɛp ma mbɛihɛ Ojɔ. ⁴ Pɛ nu'ɛ, bi ɛ't' yɛ mbɛi nangué ran 'yɛts'i, nɛ nte i paɔi. Nɛ ɛmmɛ honi di dunba yɛm hma guepɛ i fɔpɛ ran ts'ɛya, ran heque, ran ts'ante, ran t'ɛ't'ate, 'bɛ'a gɛtho im bɛn rá mbɛi. ⁵ Nɛ nu'ɛ thocpa tho din sɛi n'da ngu n'da ɛ, gue'ɛ bin ts'on yɛn 'yomfɛni, nɛ hingui sɛ da bɔdi ndana a majuaɔni. Nɛ im bɛni xɛn ngu ra mbɛti da dɛha nangué rá 'bɛfi Ojɔ. Pɛ o gui ɔhmbɛ a i man ɛ. ⁶ Pɛ majuaɔni xɛn ngu dí tɔhmbɛ nangué rá 'bɛfi Ojɔ, i hurca ma mbɛihɛ, nɛ dí 'bɛmanhohɛ nangué Ojɔ. ⁷ Nguetho nte bá hɛhɛ 'bɛ mɛm 'bɛhmbɛ ua ja ra ximhɛi, nɛ nte da zɛ ga hɛxhɛ 'bɛ bi zɔn ra pa ga tuhɛ. ⁸ Pɛ hin da du ma mbɛihɛ 'bɛ zɛ ts'ɛtho dí pɛs'hɛ yɛn ts'ihmɛ nɛ yɛ he. ⁹ Pɛ nu'ɛ to'o in nde dim mɛmbɛti, hingan ts'ɛrpɛ thoho da thɛt'i da 'yɔt'a ra ts'oqui. Nɛ tengu'bɛ da mba nthu't'i rá mbɛi, nɛ man'da man'da nɛn xɛndi 'bɛ'a gɛtho da bɛn rá mbɛi. Pɛ ndetho din ɛnbazɛhɛ, nɛ din tonto rá mbɛi 'bɛ'a gɛtho honi, nɛ gue'ɛ yɛn t'ɔt'e ní zo bɛ ja ram 'bɛdi. ¹⁰ Nguetho nu'bɛ 'bɛ a n'da ɛmmɛ in nde ra mbɛti, gue'a ní mbɛdi gɛtho yɛ ts'oqui bɛ rá mbɛi a. Nɛ nu'a ní ho ra mbɛti ɛ 'da, bi 'uepɛ rá 'yu Ojɔ, nɛ di ɛnba zɛhɛ rá mbɛi nangué ra dumbɛi.

I ɔt' ra hogatuhni nangué Ojɔ a ra Timoteo

¹¹ Pɛ nu'i gra Timoteo, rá mbɛfi'i Ojɔ, dami 'uegue nangué yɛn ts'o i mangua. Pɛ gui hyumbi gui tɛn'na ran ho, nɛ hɔnt'a Ojɔ guim bɛni da mbɛx'i'i, nɛ gui huɛc ni mijɔ'ihɛ, nɛ hin gan xɔmbɛi, nɛ din ja ni yembɛi. ¹² Xɛn ngu yɛ ja'i bi 'yɔ 'bɛ gmim ma xɛn ho ni t'ɛc'yɛi. Nɛ ngutho ya gui hyut'anzambɛi gui tɛha, tengu'bɛ n'da ra dofɛi i hɛt yɛn ɛnbi ngue da dɛh ran sɛi. Janangué'a da zɛ guim bɛnt'i xɛn ho a ra te ma'da'yo, gue'a í zon'na a. ¹³ Nɛ guim bɛni Ojɔ in nu i, nu'a di un yɛ te 'bɛ'a gɛtho i 'bɛi. Janangué'a gui hyut'anzambɛi nɛ hin gui su nin dɛte. Nɛ in nu'a ra Jesucristo ngue bi ma xɛn ho a majuaɔni 'bɛ mí mba

ma dɛpi ra Poncio Pilato. ¹⁴ Janangué'a dí xi'i, jats'ɛditho gui ja'ts'i gɛtho ra 'bɛfi bin 'da'i, nte gui ts'oni, nɛ njon da man ran ts'o nangué'a bɛya. Nɛ gue'a gui 'yɔt'a ya, gue'bɛ go bi zɔn ra pa di nɛqui ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Nguetho nu'bɛ bi zɔn ra pa nts'anni, Ojɔ ba pɛnhua ra Cristo mahɔn'a. Nɛ nu Ojɔ mixte xɛn hotho, nɛ ɛmmɛ di johya, nɛ i 'dase ngue di manda. Nɛ nu'a Ojɔ ra ts'ɛt'abi xinda gue gɛtho mi'da yɛ ts'ɛt'abi 'bɛi, nɛ nu'a ja rá ts'ɛdi xinda gue gɛtho mi'da ja yɛ ts'ɛdi. ¹⁶ Nɛ hɔnt'a Ojɔ njɛm'bɛ da du. Nɛ ɛmmɛ di nɛc thoho hapɛ bi 'bɛi, njon da zɛ da hyɛm bɛ, nɛ njongui sɛ da nu Ojɔ. Nu'a ɛmmɛ i t'ɛspi nɛ da 'yuh rá ts'ɛdi mazɛi. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ¹⁷ Dami xi'ɛ yɛ mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ngue'ɛ to i ja yɛ mbɛti ua ja ra ximhɛi, dami xifi hin din 'yɛts'i, nɛ xɛn da bɛni di muui yɛ mbɛti, nu'ɛ ts'ɛrpɛ thoho dim 'bɛdi. Pɛ dami xifi hɔnt'a Ojɔ da bɛni, ngue di muui xɛn ho, nɛ da bɔdi bí nɛxpɛ 'bɛ Ojɔ gɛtho xɛn ho dí pɛs'hɛ, ndejɛ dan johyahɛ. ¹⁸ Pɛ dami xifi da 'yɔt' ran ho, nɛ man'da tengu'bɛ gue'a ná mɛmbɛti ɛ bɛya. Ngué hin din 'yɛya pɛ da gomhɛ yɛ ja'i 'bɛ'a pɛ'ts'i. ¹⁹ Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga ɔthɛ, ga pɛs'hɛ 'bɛ'a majuaɔni di muui, nɛ ga nuhɛ xɛn ngu rán jaɔi Ojɔ 'bɛ bi zɔn ra pa, nɛ majuaɔni dam 'bɛmanhohɛ gɛtho yɛ pa mazɛi.

N'da ran zofo ran zɛgui

²⁰ Nu'i gra Timoteo, dami jamansu xɛn ho ra 'bɛfi nangué rɛm hma Ojɔ bi 'da'i. Nɛ dami 'uegue nangué'ɛ yɛm hma ɛmbi ní dɛn ran 'yomfɛni n'da, pɛ hingui ho ɛ. Sɛti thoho, nɛ n'dan'yotho ra 'yu i ut'a n'da. Nɛ nu'ɛ to'o bi dɛnni, bi 'bɛh rá 'yu Ojɔ. ²¹ Nɛ nuya Ojɔ di 'da ahɛ rá mate. Nɛ hɔnt'a dí xi'a ya.

2 TIMOTEO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

1 Nugä dra Pablogä, Ojã bi zänni ma 'bäi'be a ra Jesucristo, ga xih yu ja'i a bi mam majuañi Ojã, ngue di un ra temazañi u to di dáp yá mbai ra Cristo Jesús. 2 Dí pen'na ra sɔcuɔ gra Timoteo, dadí huɛc'a'i tengu'bu ma ts'unt'u i. Ne dí äp Ojã ma Tahu di 'da'a rá mate ne rán huɛcate ne da hyut'a ni mbai, ne ra Cristo Jesús ma Hmuh.

Ra Timoteo da ma ran ho ma'da'yo nangu ra Jesucristo

3 Dí ɛmbä jamadi Ojã 'bu dí m bɛn'i, ra xui ne ra pa thocpa thoho, nguetho dí paði guí ɛc'yɛi xun ho tengugä, ngue dá ɔt'ä ra 'befi bi 'dacä Ojã, ne ngutho mi ɔt'u mam bombɔtahe 'bu maya'bu. 4 Dí m bɛn'i gán zom 'bu mán xummi, ne bi däh ni guidä. Ne ɛmme dín nde ga nu i mahøn'a, ne din jagä ran johya xun ho 'bu ga nu i. 5 Dí m bɛn'i ngue hingui yoho ni mbai. Pe guí ɛc'yɛi xun ho, tengubu na 'yɛc'yɛi ni ndømbe ra Loida ne'a ni mbe ra Eunice. 6 Janangue'a dín nde'e thocpa tho guim bɛni bi 'da'a rá ts'edi Ojã 'bu má cäx ma 'ye bu ni ya, ne dí xi'i gan ɛhya gui 'yɔt' rá 'befi Ojã bi 'da'i. 7 Nguetho nu'a rá Hogandahi Ojã bi 'daju hin di jajü dan suhu, pe dí jajü ga huthu ran zambu, ne dan huɛju n'da ngu n'daju, ne ga sam zehɛ ma mbaihu. 8 Janangue'a o guí pes' ni sä gui mamp'a rá m hman ma Hmuh, ne o guí su ngue dí ofädigä nangu Ojã. Pe ne'i dami hyät'i gui set yun unbi tengu thogä, nangu rá m hman Ojã guí ɔt'e. Ne Ojã da mbäx'i'i. 9 Ne bi yanju Ojã ne bi mberca ma mbaihu, ne nubuya bi xijü ga ɔrpahu rá 'befi. Pe hin í yanju a rá 'befi Ojã dí ɔthu, pe bi yanju 'bu má hamhu rá mate. Ne gue'a bi zän zehɛ Ojã 'bu him maní 'yɔt' ra ximhäi, ngue da yanju ra Jesucristo. 10 Nuya bi nequi a mán ts'änni, ngue bi nequi ma yantehu ra Jesucristo, nu'a bi dáp rá ts'edi ran däte, ne bi jajü dán 'yohu rá 'yu ra te mazai. Ne gue'a i xijü rán ho ma'da'yo

ra Cristo. 11 Ne gue'a ram hma dá mangä, ne bá 'bengä, ne gue'a ram hma dá xänba u yu ja'i hing yu judío. 12 Janangue'a dí sägä ran unbi ya. Pe hin dí pes' ma sä, nguetho dí paçä a to'o dí ɛc'yɛigä, dí paði i ja rá ts'edi da mbesca ma tegä ngue dá däpi, ga pømaho 'bu rán zegui. 13 Ne nangu ran ho ma'da'yo dá xän'ni'i, dami thoqui gui 'yɛc'yɛi ra Cristo Jesús ne dami 'yɔt' ran huɛcate bi 'da'i. 14 Ne dami jamansu ran ho ma'da'yo i 'yo ni güenda, nangu rá Hogandahi Ojã i 'bupu mbo ma mbaihu. 15 Guí paði gätho bi 'ue'u yu cu ngue yu mengu bu Asia, bi 'uegue nanguécä, ne ra Figelo ne ra Hermógenes. 16 Pe nu'u gätho 'bupu rá ngu ra Onesíforo, Ojã dí jap'u. Nguetho nu ra Onesíforo xun ngu yu nidü bi mbäxcagui, ne him bi mbes' rá sä nangu yu cadena i thurcä. 17 Ne nu'bu mi zɔcua Roma a, ɛmme bi hyongui ne bi dñgui. 18 Nu ra Jesucristo di japi xun ho 'bu rán zegui ra pa, nguetho nu'bu mán 'bupu Éfeso, ne ɛmme xun ngu 'be'a gätho bi 'yɔrpu ngue bi mbäx rá 'befi Ojã bu a. Ne man'da guí paði xinda guecä.

2

Ra hoga dofai nangu ra Jesucristo

1 Pe nu'i tengu'bu ma ts'unt'u i, gra Timoteo, dami hyä ra ts'edi nangu rá mate bi 'da'a ra Jesucristo. 2 Nu ram hma gá 'yode dá mangä, ne xun ngu'u i man'a majuañi. Ne n'dat'a ram hma gui thocpa ra 'befi mi'da yu hocja'i, gui huan'ndu to'o da zä da xänba u mi'da. 3 Dami hyät yun unbi tengugä, nguetho gra hogadofai nangu ra Jesucristo. 4 Nu ra dofai hingui sä xtán hɛti rá mbai, ngue xun ngu mi'da 'be'a gätho da 'yɔt'e tengu mi'da yu ja'i thoho, janangue'a da zä da 'yɔt'a i numanho rá hmu ngue bi cü't' ran dofai. 5 Nu'a to'o nde da däh ran t'ɛni, pe hin da dā 'bu hin da 'yɔrpa yán t'ɛdi a ran t'ɛni. 6 Nu'a to dim pepu ja ra häi da zi a rá mbüdi din ja, janangue'a da hyumbi da 'yɔt' rá 'befi, ngue da baði rá mbüdi i tãse rá 'befi nangu rá mbai zehɛ. 7 Dami paði 'be'a dí xi'i, Ojã di 'yomfɛni'i ngue 'be'a gätho gui 'yɔt'e. 8 Thocpa thoho guim bɛni i 'bu'a ra Jesucristo ya, bi dambɛni 'bu mi du, ne nu'a n'da rá m bom'beto ra David. Ne gue'a ram hma dí mangä a. 9 Janangue'a

dí sã ran ʌnbi ya, ne dí ofãdi, tengu'bu drã ts'om'bãigã. Pe nu rãm hman Ojã hingui ofãdi a. ¹⁰ Ne dí hãt'i dí thocã a ra 'befi, madague'bu pa ma ʌnguigã, dín ndepe ne'ʌ dim pø ʌ to'o gãtho nthahni. Ne ga comhbʌ rá ts'edi mixte a ra Cristo, gãtho yʌ pa mazai. ¹¹ Majuani a ram hma, ngue Nu'bu dím bẽmhbu tengutho 'bu 'darbu xcamã tuhʌ ra Cristo, da zã 'darbu dam 'bũhmbʌ 'bu.

¹² Ne nu'bu dí hãthʌ yʌn ʌnbi, pe 'darbu ga comhbʌ bu ja rá ts'edi 'bu. Pe nu'bu dí cõmhbu a ra Cristo, ne'a da gõnjʌ a.

¹³ Nu'bu hin dí ɛc'yẽihʌ gue majuani a, pe guexta'a majuani a, ne gãtho da 'yõt'a bi ma da 'yõt'e.

Ojã da numanho ra hogambefi

¹⁴ Dami bẽnba ʌ bí 'bũpʌ nanguehya yʌm hman ya, nguetho in nu Ojã ʌ. Gui xifi hin din junt'i nangue yʌm hma. Nguetho sãti tho 'bu din junt'i, ndetho di ʌ't'ʌ to'o i øde. ¹⁵ Ne gan ɛhya gan xãdi nguetho gra hogambefi nangue a ram hma majuani. Damin 'yomfẽni gui hyoni 'be'a nam bõni n'da ngu n'da ram hma, ne gui pãdi 'be'a pe ʌ n'da ngu n'da yʌm hma, ne gui pẽpi xʌn ho. Janangue'a da numanho Ojã a gui øt'e, ne hin gui pẽs' ni sã. ¹⁶ Ne gui 'uegue nangue yʌm hma sãti thoho, nguetho nu'ʌ hingui ho ʌ, ne di japi ɛmmɛ din ts'om'bãi n'da. ¹⁷ Ne nu'ʌ yʌm hma, tengu'bu ra sãsi din ndoqui, ne da 'ya rá jã'i n'da. Ngue tengu yʌm hma i man'a ra Himeneo ne ra Fileto. ¹⁸ Nu'ʌ bi 'uegue nangue ram hma majuani, ne sã ɛn'ʌ ya bin ja ngue ya xʌn dambẽni ʌ yʌ 'yɛc'yẽi i 'bũi. Janangue'a bi pãrpa yʌ t'ɛc'yẽi ʌ 'da. ¹⁹ Pe nu rá 'befi Ojã i ørpa yʌ 'yɛc'yẽi, hin da zã dim 'bedi, nguetho di jamansu ʌ yʌ t'ʌhni Ojã. Ne nu'ʌ yʌ t'ʌhni Ojã, ngue i man rá thuhu ra Cristo, i jatho da 'uepʌ ja ra ts'oqui. ²⁰ Ne nuju dyʌ 'yɛc'yẽihʌ, dí øthʌ tengu'bu dyʌm pẽfihʌ bu ja rá ngu Ojã. Ne tengu'bu xʌn ngu yʌm pẽfi bí ja bu. Nu'ʌ 'da yʌ oro, ne yʌ t'axi, pẽgue ra za ʌ 'da, ne ra jãhãi ʌ mi'da. Nu'ʌ 'da ɛmmɛ pa nthoni, nu'ʌ 'da hin ɛ mahyoni. ²¹ Nu'bu n'da ra jã'i da 'uesɛ bu ja ra ts'oqui, da gohi xʌn ho, tengu n'da ram pẽfi i pa nthoni, da mba ma jamansu, ne da zã di pẽpi xʌn ho rá hmu

bu ja rá ngu. ²² Janangue'a dami 'uegue nangue yʌ ts'oqui di ho yʌ ts'ʌnt'ʌ, pe gan ɛhya gui 'yõt' ran ho in nde Ojã. Ne gui hyã ra ts'edi nangue guim bẽn Ojã, ne din ja nin huɛcate, ne n'dat'a guim bẽmhbu ʌ gã mi'da i ɛc'yẽi Ojã, nangue'ʌ m'be't'e yʌ mbũi. ²³ Ne gui 'uetho nangue ran junt'i im man'ʌ to'o hin din 'yomfẽni, nguetho ja guepʌ da mbũpʌ n'da ra sũi. ²⁴ Pe nu yʌ 'yɛɛ ra Hmu hingui sã din sũi, pe din ja yʌ yembũi nangue n'da ngu n'da ʌ, ne din ɛhya din xãnbate, ne da hyãt'i xʌn ho 'be'a da t'ørpe. ²⁵ Ne nu'bu 'bu'a n'da n'dan'yo im bẽni, jante thoho gui 'yuti, xøhma tho Ojã di japi di pãh rá mbũi, da zõni da bã a majuani. ²⁶ Ne da dɪn ran 'yomfẽni xʌn ho bũya, nguetho da yãni nangue rá 'dih'i ra zĩthu xĩ bẽnt'i, mín nde a ra zĩthu xtã 'yørpa rá pãhã.

3

Ijatho dam fãhmbʌ nangue'ʌ yʌ ts'om'bãi

¹ Nu'i Timoteo, dami pãdi 'be'a din ja. Ba ɛpʌ yʌ pa xʌn hɛi, nguetho dim 'bũh yʌ ts'om'bãi. ² Nguetho din huɛc zehɛ, ne hõnt'a ra mbeti da nde. Ne ná yãt'a, ne din 'yɛzehɛ, ne din sante, da mbesta'a 'be'a i xih rá ta ne rá mbe, ne hingui bẽn ra mate bi t'ørpe, ne hingui numansu Ojã. ³ Ne hin din ja yʌn huɛcate, ne njãm'bu din hoh yʌ mbũi, ne hõnt'a go 'be'a da xih yʌ mijã'ihʌ, ne øzehɛ yʌ pãhã zehɛ, ne njo'o to i su, ne i san'ʌ i øt' ran ho. ⁴ Ne yʌ zãndatetho, ne hingam 'be din 'yomfẽni 'be'a da 'yõt'e. Ne mbẽni ma guesɛ, ne di ho rán johya ra ximhãi xinda gue rá pãhã Ojã. ⁵ I ja yʌn t'øt'e tengu yʌ t'ɛc'yẽi, pe hingui nde da hyãn rá ts'edi Ojã ʌ. Pe gui 'uegue nangue'ʌ. ⁶ Ne i pa bu ja yʌ ngu, i hãt' yʌ xisu, i xifi 'da'angu da 'yøthʌ ngue'ʌ yʌ xisu hingui zaqui yʌ mbũi, ngue'a xʌn ngu yʌ ts'oqui i tu. Ne man'da ní ts'ixpʌ ja ra ts'oqui. ⁷ Ne da 'yõmanho 'be'a gã ním hma da sifi ne thocpa tho din xãdi pe njãm'bu da bã a majuani. ⁸ Tengu mi øt'ʌ ra Janes ne ra Jambres, ngue'a mim bãdi ʌ, ne midín sũhmbʌ ra Moisés, ngue rá põngahyã Ojã. Ne ngutho i øt' yʌn 'yohʌ ya, din sũhmbʌ a ram hma majuani. Ne bi ts'on yʌn 'yomfẽni, ne bim 'bedi nangue'a ra 'yu majuani. ⁹ Pe hingui ngu yʌ pa da hyãt'i, nguetho gãtho

da t'uti nte ní mbat'ɯ yám hma, tengu bin jap'ɯ yɯ bədi ngue ra Janes ne ra Jambres.

Rán zεgui ran zofo

¹⁰ Pε nu'i Timoteo, gá tenni 'be'a dá xän'na'i. Ne guí pədi 'be'a däm 'bucä, ne guí pədi hanja dá øt'ä a. Guí pədi 'be'a dí εc'yεigä, ne gán nu njəm'bɯ dán xømbuigä. Ne guí pədi ja man huεcate. ¹¹ Ne guí pədi εmme bi mba ma ɯgui, ne gán nu 'be'a mán ɯnbi dá hä't'ä. Ne guí pədi 'be'a gätho dá thocä bɯ Antioquia, neɾɯ Iconio, neɾɯ Listra, ngue nu yɯn ɯcpi dá nugä. Pε Oja bi yəngui nangue gätho ɯ. ¹² Ne majuani dí xi'i, to'o gätho da nde n'dat'a ra Cristo da deni, da mba ma ɯcpi ɯ. ¹³ Nu yɯ ts'om'bäi ne yɯ hyäte, man'da man'da xɯn ts'o 'be'a da 'yøt'e. Ne 'da xtín hyäthoho. ¹⁴ Pε nu'i, dami thoqui 'be'a gán xädi, guí pədi gue majuani a, gue guí pədi to'o bi xän'na'i. ¹⁵ Ne gue'bɯ go gmín t'ɯhni, gá pəh rá t'ohni Oja, i ja rá ts'edi bi bən'ni'i gá döp ni mbui ra Jesucristo, ne gán yəni. ¹⁶ Gätho rá t'ohni Oja bi bənba Oja nangue rá mbui to'o bi 'yo't'i. Ne mahyoni di jajɯ ga pəhmbɯ 'be'a rán 'yomfəni Oja, ne da xijɯ 'bɯ hinga gue'a dí øthɯ, ne gue'a dí pərca ma mbuihɯ a, ne da xəngahɯ ran ho ga øthɯ. ¹⁷ Janangue'a nte di 'be a rá mbefi Oja, da zä bɯ da 'yøt'e 'be'a gätho xɯn ho.

4

¹ Janangue'a dí xi'i gra Timoteo, Oja in nujɯ, ne ra Jesucristo, nu'a i jatho ba pengua da 'yøt' ran ts'ut'abi, di juənbə ɯ 'bui ne'ɯ xɯn du. In nujɯ, janangue'a εmme dí xi'i: ² Dami mamp'a räm hma, εmme gan εhya guim ma, hønbɯ go hapɯ ne hønt'a go ní ora, pε guehma gui xifi n'da ngu n'da yɯ ja'i. Dami hεcpa yɯ dədits'oqui, japi da 'ye'ts' yá ts'oqui, ne gui zεrpa yá mbui bɯya. Ne jante thoho gui xänbi ne hin gan xømbui. ³ Gui hyumbi nguetho ba εpɯ yɯ pa njon da nde da 'yø'a ram hma di hocpa yá mbui, pεgue da zonh'nɯ mi'da yɯ xänbate, da man ɯ 'da yəm hma man'da di hose. ⁴ Da goh yá mbui nangue'a majuani, ne da den'nɯ yəm hma him majuani. ⁵ Pε nu'i thocpa thoho gan 'yomfəni xɯn ho. Dami hyät' yɯn ɯnbi, dami ja'ts'i xɯn ho a ni 'befi, nangue rán ho ma'da'yo ra Jesucristo. ⁶ Ne nugä, mi ts'utho

da zøn ra pa da guah ran t'unni nangue ma te dadí un Oja, da zøn ra ora ga pøngä ua, ngue ga tu. ⁷ Bi gua a ran təha dá øt'ä ya nangue'a ran təha xɯn ho, ne bi gua a ra 'dihí dá øt'ä. Dá jamansu ma 'befi nangue ma t'εc'yεi dá øt'e. ⁸ Ne nuya bí jabɯ a ran ho di 'dacä ra hoga Inspector, ngue rán theui a ran ho dá øt'ä. Ne di 'dacä 'bɯ bi zøn ra pa. Ne hinga høngdä, ne gätho ɯ mi'da gue i xønni ba εh ra Hmu, ne'ɯ gätho din t'un ran ho ɯ.

Bi mba ma bənbi ra Timoteo

⁹ Ne nu'i, Timoteo, dami 'yøt' ra ts'edi gua εcua n'dihí. ¹⁰ Nguetho nu ra Crescente bi mba bɯ Galacia, ne ra Tito bi mba bɯ Damacia, nu'a go ra Demas bi mbase bɯ ra hnini Tesalónica, ngue bi ho ra ximhäi in nu ya. ¹¹ Hønt'a ra Lucas dí 'bɯ'be ua. Bá si a ra Marcos 'bɯ guá εhe, nguetho ga hongua a. ¹² Ne dá penh pɯ ja ra hnini Éfeso a ra Tíquico. ¹³ Pε nu'bɯ guá εhe, gua cəngui ts'ɯ ma coto dá sopɯ Troas bɯ bí 'buh ra Carpo, ne'ɯ ma libro gua cəngui ts'ɯ, pε man'da jats'edi gua cənga yɯ søcuə hinga nt'o't'i. ¹⁴ Nu ra Alejandro ra 'yøt'acobre, xɯn ts'o 'be'a bi 'yørque. Oja di cospi nangue yán t'øt'e. ¹⁵ Damim fädi hin da 'yøt'e'e tengu bi 'yørcä, nguetho εmme bi gorca ma nde 'bɯ mán yə. ¹⁶ Nu'bɯ rá mbədi bi mba ma juəngui njom bi mbäxcagui, pε gätho bi hyega thoho. Oja di punba ɯ. ¹⁷ Pε Oja däm 'bä'be ne bi zεrca ma mbui, janangue'a dá ja'ts'i dá man'a räm hman bɯ bí 'bɯ'ɯ hing yɯ judío. Ne Oja bi mbäxqui bi yəngui nangue yá nde yɯ zate. ¹⁸ Ne Oja da yəngui nangue gätho 'be'a xɯn ts'o, ne 'bex da zixca bɯ mahəts'i bɯ di manda. Ga εspahɯ Oja gätho yɯ pa mazai. Ne hønt'a gam bəmhbɯ a ya.

Yɯn zεngua rán zεgui

¹⁹ Dami zεnguagui ts'ɯ ra Prisca, ne'a rá ndø, nu'a ra Aquila, ne'ɯ 'bɯpɯ rá ngu ra Onesíforo. ²⁰ Nu ra Erasto bí copɯ Corinto. Nu'a ra Trófimo dá sopɯ Mileto ngue xɯn ɯ. ²¹ Dami 'yøt' ra ts'edi gua ε 'bɯ hin ní yət' yɯ pa xɯn se. I penh'na ran zεngua gätho yɯ cu i 'bucua, nu ra Eubulo ne ra Pudente, ne ra Lino, ne ra Claudia, ne gätho mi'da yɯ cu 'bucua, gätho i penh'na ran zεngua. ²² Nu ma Hmuɯ ra Jesucristo da mbäx'a ni mbui,

ne di 'da ahu rá mate Oja. Ne hont'a dá xi'a
ya.

TITO

Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Tito

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, dí pɛn'na ra sɔcuɔ i ja ua grá Tito. Nugä rá 'yɛhɛgä Oja, nɛ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Ga zɛdi da 'yɛc'yɛi ɛ bi huan Oja, nɛ da bɔ a ram hma majuaɲi, janangue'a da 'yɔt' ran hocja'i nangue Oja. ² Guehna dí ɔt'ä nguetho dín ndep ɛ ga comhbɛ ra temazai ngue bi ma majuaɲi Oja 'bɛ rá mbadi ra ximhäi. Nɛ nu Oja hingui sä da man ra fɛhni a. ³ Nɛ nuya bi zɔn ra pa ngue bi ts'änni da hman ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'dac man t'ɛdi gam mangä, ngue guesɛ Oja ma yantehɛ. ⁴ Nɛ nu'i Tito, tengu'bɛ majuaɲi ma ts'ant'ɛi, ngue dá ja i gá 'yɛc'yɛi. Nɛ dí äp Oja ma Tahɛ di 'da'a rán japi nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi, nɛ ra Jesucristo ma Yantehɛ.

Ipa nsifi ra Tito 'bɛ'a da 'yɔrɛ Creta

⁵ Janangue'a dá soc'a bɛ ja ra häi Creta, ngue gui juadi hapɛ di 'bɛ'a ra 'bɛfi. Ngue gui huan'ndɛ yɛ ngarbi n'da ngu n'da yɛ hnini bɛ guí 'bɛi, ngue nu yɛ ngarbi nangue yɛ 'yɛc'yɛi, tengu dá xi'a mam'bet'o. ⁶ Gui huan'ndɛ to'o nte ma ts'oqui i thɛnbi, nu'a n'datho rá xisu i si, nɛ nu yú t'uhni bi dáp yú mbɛi Oja, nɛ hingui ɔt'a n'da ran tonto, xinga gue ram fɛ'ts'i i ɔt'ɛ yú t'uhni, janangue'a njon di yapi. ⁷ Nguetho nu yɛ ngarbi i 'yo yú güenda a rá 'bɛfi Oja. Janangue'a da thahni to'o hingui ɔt' ran ts'o, nu'a hin din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin din cuɛ, nɛ xín dim mihni, xín din ndesɛi, xín din siyate ngue ra mbɛti. ⁸ Nɛ da thahni to'o di säyaba yú mija'ihɛ bɛ ja rá ngu, nɛ di ho 'bɛ'a gätho xɛn ho. Nɛ din 'yomfɛni ts'ɛ, nɛ 'da ni huɛcthoho gätho, nɛ da numansu Oja nangue n'da ra hogambɛi, nɛ i samzɛhɛ rá mbɛi hin din tonto. ⁹ Nɛ din zam bɛ ja ram hma majuaɲi, nangue ram hma dadín xähmbɛ, janangue'a da zä da xänba ɛ bí 'bɛrɛ, da mbäts'i. Nɛ nu mi'da bí 'bɛrɛ, ngue'ɛ di ɛcpa rá m hman Oja, di bɛnbi hapɛ di 'bɛ'ɛ, janangue'a da 'yɛc'yɛi. ¹⁰ Nguetho

nu'ɛ to'o im ma da 'yɔthoho yɛn t'ɔt'e mi xi Oja yɛ judío maya'bɛ, i jatho da mba ma hɛcpi ɛ. Nguetho nte ní mbat'ɛ yúm hma ɛ, nɛ i häte ɛ, nɛ i ɔt' yú pähä zɛhɛ. ¹¹ Nɛ hɔnbɛ go hapɛ i cɛrɛpɛ ja yɛ ngu, i ɛ't'ɛ gätho i 'bɛrɛ, nangue yúm hmanɛ yɛ hyäte, ngue hingui sä da hma. Nɛ hɔnt'a ra mbɛti in nde. ¹² Nɛ i ɔt'e tengu mi man'a n'da yú mɛngu zɛhɛhɛ bɛ ra häi Creta, ngue n'da ra basɔcuɔ, bi ma: "Zai yɛ ndɔbɛthani ɛ ma mɛnguhe ua, nɛ tengu yɛ zate ngue xɛn ts'o ɔt'ɛ, nɛ hɔnt'a da zi i honi, nɛ ɛmmɛ i dɛnhyɛi," bi 'yɛna. ¹³ Nɛ majuaɲi bi man'a n'da yú mɛnguhɛ. Janangue'a gui hɛcpa ɛ, n'damhɛ da bɔmanho yú t'ɛc'yɛi ɛ i 'bɛrɛ. ¹⁴ Nɛ gui xifi hin da 'yɛc'yɛibi yúm hman ɛ ɛ yɛ judío, nɛ xín da numansup yú t'ɛc'yɛi ɛ yɛ ja'i, gue'ɛ hinguin nde da 'yɔt'a majuaɲi. ¹⁵ Nu'ɛ to'o xɛn ho yú mbɛi, hɔnt'a xɛn ho im bɛni, pɛ nu'ɛ to'o hin bi dáp yú mbɛi Oja nɛ xɛn ts'o yú mbɛi, nu'ɛ, hin'yɛ 'bɛ'a numanho ɛ. Nguetho bin ts'on yán 'yomfɛni, nɛ him bi zä bi 'yɔ'a bi xi Oja 'bɛ mi zop yú mbɛi. ¹⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ ja'i tengu ɛ, ɛna ngue i ɛc'yɛi Oja, pɛ n'dan'yo thoho yán t'ɔt'e, guɛrɛ ní fadi hingui ɛc'yɛi ɛ. Nɛ xɛn ts'o yú mbɛi nangue'a fɛsthoho 'bɛ'a sifi, hingui sä da 'yɔt' ran ho.

2

Ra Tito din xänbɛte nangue ra hoganxädi

¹ Pɛ nu'i gra Tito, dami xänbi 'bɛ'a nín t'ɔt'e rán thɛui a ra hoganxädi. ² Nu yɛ zí ndɔ, dami xifi hin din iti, nɛ da 'yɔt'e ngue da hnumansu, nɛ da bɛni xɛn ho 'bɛ'a da 'yɔt'e, nɛ da 'yɛc'yɛi xɛn ho, nɛ da 'yɔt' ran huɛcate, nɛ hin din xɔmbɛi. ³ Nɛ'ɛ yɛ zí bɔmbe, dami xifi da numansu Oja hapɛ din 'yo, nɛ njon di c'aman'ɛ, nɛ xín dim mihni, nɛ da 'yuh ra hoga'yɛ. ⁴ Nɛ nu yɛ zí bɔmbe da xänba yɛ hmute di huɛc yú ndɔ nɛ yú t'uhni. ⁵ Nɛ da xänba n'da ran 'yomfɛni xɛn ho, hin din 'yomt'ɛni, nɛ di jamansu bɛ ja yú ngusɛ, din ja ra yembɛi, nɛ da 'yɔt'a da xih yú ndɔ, n'damhɛ njon da zä da man ran ts'o nangue rá m hman Oja. ⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ ts'ant'ɛ, gui xifi din 'yomfɛnise ts'ɛ. ⁷ Nɛ nu'i Tito, dami 'yut'ɛ mi'da 'bɛ'a gätho guí ɔt'e, ngue dim 'bɛmanho. Nɛ n'dat'a guim bɛni ngue gui xänbi 'bɛ'a majuaɲi, nɛ gui 'yɔt'e ngue

da hnumanho'i 'bɛ guín xänbate. ⁸ Ne ɛmme xtán ho 'be'a gätho guim ma, n'damhma nte da thɪn'na nim hma. Ne da mbɛ'ts' yá sä to'onde da zɪjɪ, ne hin hapɪ dí mbɪ'a 'be'a da ma. ⁹ Ne'ɪ yɪ 'yɛɛ i 'bɪpɪ, dami xifi da 'yɔt'e gätho i xih yá hmu, ne hin da dɔti, ne mpähä thoho da 'yɔt'a i sifi. ¹⁰ Ne hin da bɛpi 'be'a pɛ'ts' yá hmu, pɛ da 'yɔt'a gätho in numanho yá hmu. Ne nu'bɪ gätho din jabɪ da 'yɔt'e, gue'a dí nɛcmanho ram hma nangue ma yantehɪ Ojɔ. ¹¹ Nguetho bi nɛqui rá mate Ojɔ ngue in nde di pɔ'ɪ gätho 'bɪcua ja ra ximhäi. ¹² Ne nu rá mate Ojɔ di bɛngahɪ ga hɛhmbɪ ran ts'om'bäi, ne ga hɛhmbɪ ma pähä zɛɛɛɪ. Ne di bɛngahɪ ga sɔmzɛɛ ma mbɪhɪ ne ga ɔthɪ ran hocjɔ'i, ne gan numansuhɪ Ojɔ gätho yɪ pa dí 'bɪhmbɪ ua ja ra ximhäi. ¹³ Ne di bɛngahɪ ga tɔmhɪ ja gue'bɪ bi nɛqui a ran johya dí tɔmhɪ, ngue di nɛqui a ma Ojɔhɪ ra Jesucristo tɔte tho rá ts'ɛdi, ne ma yantehɪ a. ¹⁴ Ne bin dɛse a ngue di 'bercahɪ gätho man ts'om'bäihɪ, ne da mberca ma mbɪhɪ, da 'yɔt'e ngue yá t'ɪhni zɛɛgahɪ Ojɔ, ne di ɛhyagahɪ nangue ran ho ya. ¹⁵ Ne guehna i ja ua gui xänba bɪya. Dami xänbi, gui 'yomfɛnɪp yɪ cu, ne gui hɛcpi, nguetho bin 'da'a ran t'ɛdi xɪn ho gui 'yɔt'e. Ne o guidí japi da mbɛsta'a nim hma.

3

I sih ra Tito nda'a nín zofo da xänba yɪ yɛc'yɛi

¹ Ne nu'i gra Tito, dami bɛnba ɪ yɪ cu ngue da numansu ra ts'ɪt'abi, ne'ɪ yɪm fäts'ihɪ ra ts'ɪt'abi gätho da numansu. Ne hin da 'yɔrpa ram fɛ'ts'i, pɛgue mpähä thoho da 'yɔt'e 'be'a gätho xɪn ho. ² Ne gui xifi njon ga c'ɔman'ɪhɪ, ne hin dan junthɪ, pɛ ma pähä zɛɛɛɪ da thɔcpahɪ. Ne din jajɪ ra yembɪ nangue gätho yɪ jɔ'i. ³ Guim bɛmhɪ ngue nɛjɪ dán tontohɪ mäm'bet'o, ne mi jase man t'ɛdihɪ, nɛjɪ dán hyäzɛɛɛɪ, ne gätho dán 'yɛɛɛɪ rá ts'oqui ra ximhäi. Ne dá 'bɛɪ ma pahɪ nangue man ts'om'bäihɪ dá ɔthɪ, ne dá sɛyabahɪ ma mijɔ'ihɪ. Mí ts'anjɪ ne xim mí santehɪ. ⁴ Pɛ bi zɔn ra pa bi nɛqui rá mate Ojɔ ma yantehɪ, ngue bi 'yɔrpa ran huɛcate ɪ yɪ jɔ'i. ⁵ Ne bi yɔnjɪ Ojɔ. Pɛ hin nangue yɪn

t'ɔt'e xɪn ho dá ɔthɪ, pɛ bi yɔnjɪ nangue rán huɛcatesɛ 'bɪ má ɔmanhohɪ a. Bi 'dajɪ ra 'da'yote 'bɪ mi mberca ma mbɪhɪ, ne dí 'bɪhmbɪ ma'da'yo nangue rá Hogandɔhi. ⁶ Ne bi 'dajɪ xɪn ho rá Hogandɔhi n'youi xɪn gu rán japi ne rá ts'ɛdi nguetho ra Jesucristo ma yantehɪ a. ⁷ Ngue bi hogahɪ nangue rá mate, janangue'a 'darbɪ dam 'bɪhmbɪ nangue ra temazɔi, ne gue'a dí tɔmhɪ a ya. ⁸ Ne gätho majuɔni na im mangua. Gui hyɔɪ ni mbɪ gui xänbi xɪn ho yɪ 'yɛc'yɛi 'bɪpɪ, janangue'a da bɛni ɛmme da hyumbi da 'yɔt'a ran ho. Nguetho xɪn ho a, ne da mbäx yá mijɔ'ihɪ bɪya. ⁹ Pɛ o guidín junthɪ nangue'ɪ yɪm hma nte ní mbatho, ne hinguin junthɪ nangue 'be'ɪ yá thuhu ɪ yɪm bombɔta maya'bɪ. O guidín sɪhmbɪ nangue yɪn t'ɛdi midí un Ojɔ yɪ judío, nguetho säti thoho 'bɪ dán sɪhmbɪ ɪ. ¹⁰ Nu'bɪ 'bɪ a n'da n'dan'yo yɪm hma im ma ní dɪp'ahɪ yɪn junt'i, dami hɛcpi. N'dandɔ o yondɔ gui hɛcpi. Pɛ nu'bɪ hin da 'yɔde, gui hyɛthohɪ a. ¹¹ Nguetho nu'a xi'ahɪ yɪm hma ní dɪp'ahɪ yɪn junt'i, xí bɔm bɪ ja rá 'yu Ojɔ a, ne ɔt' yɪ ts'oqui, ne da nuse bɪ 'be'a xí 'yɔr bɪya.

Man'da i xih yá amigo ra Pablo

¹² Dí ɛna ga pɛnhna ra Temio o gue ra Tíquico. Nu'bɪ bi zɔm bɪ, 'yɔrqui ts'ɪ ra mate gua ɛ'a n'dihi, dan c'at'ui bɪ ra hnini Nicópolis. Nguetho dín nde dam 'bɪhmbɪ bɪ 'bɪ bin ja yɪ pa xɪn sɛ. ¹³ Dami fäts'i xɪn ho a ra Zenas, nu'a im pɔngahyɔ nangue yɪn t'ɛdi. Ne'a ra Apolos, dami zɛdi da dɪn'a mahyoni ngue da hyɔx 'bɪ bi mbɛ bɪ n'danni. ¹⁴ Nguetho nu yɪ cu da bɔdi ngue dim pɛfi xɪn ho nangue yá 'bɛfi zɛɛɛɪ, n'damhma da zä da mbäx ɪ mi'da di 'be'a mahyoni. ¹⁵ Dami zɛngua gahe ts'ɪ ɪ bí 'bɪpɪ, ngue'ɪ ma mi 'yɛc'yɛihɪ, ngue 'da xtán huɛctahɪ. Ne dí äp Ojɔ da 'yɛnts'ahɪ rán japi gätho ahɪ. Ne hɔnt'a dí xi ahɪ ya, ne hɔnt'a gam bɛmhɪ a ya.

FILEMÓN

Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Filemón

Ra Pablo bi 'yorba ra sɔcuɔ ra Filemón

¹ Nguä drá Pablogä dí ofädigä nangue ra Cristo Jesús. Dí ot'ä'be ra sɔcuɔ ra Timoteo, nɛ ga pɛn'na'be ma amigo'a'be grá Filemón, man 'yohɯ i nangue rá 'bɛfi Ojɔ. ² Nɛ dadí zɛngua'be yɯ 'yɛc'yɛi ngue zɔi dím pɛti bɯ ni ngu, nɛ ma cuɯ ra Apia. Nɛ dadí zɛngua ra Arquipo man 'yohɯɯ dín yɔmhbe rá 'bɛfi Ojɔ. ³ Nu Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da'ahɯ rá mate nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Rán huɛcate nɛ rá t'ɛc'yɛi ra Filemón

⁴ Nɛ nu'i ma zɯ cu mahuɛqui i, nu'i grá Filemón, dadí undä ra jamadi nangue'e nu'bɯ dí yɔ'be Ojɔ. ⁵ Nguetho dá øde 'bɛ'a guí ørpɯ guí 'bɯhmbɯ, ɛmmɛ i ja nin huɛcate nangue yá t'ɯhni Ojɔ bɯ. Nɛ dí øde ngue i ja ni t'ɛc'yɛi xɯn ho nangue ra Jesús ra Hmu. ⁶ Nɛ dí äcä rá ts'edi Ojɔ ngue xɯn ngu yɯ jɔ'i da 'yɛc'yɛi ra Jesús nangue nim hma, nɛ da hyɔni 'bɛ'a gátho ran ho di 'dajɯ ra Cristo Jesús. ⁷ Gueczɛhɛgä ɛmmɛ dadí johya, nɛ i hu ma mbɯi nangue nin huɛcate, ma zɯ cu i grá Filemón. Nguetho xɯn ngu gá hyurpa yá mbɯi yá t'ɯhni Ojɔ.

Bi t'äp ra mate ra Filemón nangue rá 'yɛhɛ ra Onésimo

⁸ Nuya madague a i ja man t'ɛdigä nangue ra Cristo ngue xcá manda i, ⁹ pɛ man'da xɯn ho ga ä'a n'da ra mate tho gui 'yɔt'e nangue ran huɛcate tho, ngue gui simanho mahøn'a na ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Nugä drá Pablogä, ya xtán dɔc'yɛigä, nɛ dí ofädigä nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús. ¹⁰ Dí ä'a ra mate nangue ra Onésimo, nu'a tengu'bɯ ma t'ɯhni gä nangue ra Cristo, nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Cristo nangue dá xicä ua ja ra fädi. ¹¹ Nu'ɯ 'da yɯ pa xɯ thogui, hin te madí muui ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Pɛ nuya xɯn ho da 'yørcaui. ¹² Nuya ga pɛn'nahɯ ra Onésimo bɯ guí 'bɯi. Nɛ nu'bɯ bi mba a, da du ma mbɯi, nguetho ɛmmɛ dím bɛn a. ¹³ Nɛ dín ndepe xtán gocua ra Onésimo, sä

xtí zɛqui ts'ɯ, nguetho dí ofädigä, ngue dím mangä ran ho ma'da'yo, ngue tengu'bɯ da gue'a zɛhɛ xquí zɛqui. ¹⁴ Pɛ hin dín nde gam ma ngue da gocua 'bɯ nte guím ma, nguetho nu'a ran huɛcate jatho da bɛnsɛ n'da, hin da t'ørba ts'edi n'da a. ¹⁵ Pɛ nu'a bi 'yɔt'na bi 'dapɯ guí 'bɯi 'da yɯ pa, pɛ bi bɔmanho, nguetho bi hocpa rá mbɯi Ojɔ ya. Nɛ nuya gadín cuui mazɔi na ya. ¹⁶ Hin gui sini nangue ni 'yɛhɛ thoho pɛ gui sini nangue ni zɯ cu nangue ra Cristo, nguetho nuna ma zɯ cuɯ mahuɛqui. Nuya man'da di nuui ya, nguetho hinga hɔnt'a ni 'yɛhɛ, pɛ ni zɯ cu nangue ra Cristo ma Hmuhɯ ya. ¹⁷ Nu'bɯ majuaɯni dadín amigoui xɯn ho, dami sin na ra Onésimo, tengu tho 'bɯ xquí sin zɛhɛgä 'bɯ xcá mbasegä bɯ. ¹⁸ Nu'bɯ ja 'bɛ'a bi 'yɔt'e'e, uague i ja 'bɛ'a i tu'a'i, pɛ 'yo ma güenda ga juzɛhɛgä. ¹⁹ Nugä ga firmagä, drá Pablogä, janangue da fädi majuaɯni ga ju't'ä a rá güenda na. Janangue'a hingui hɛi gui sin ya nɛ gadín cuui. Pɛ nde'bɯ guin 'yomfɛni ts'ɯ, nguetho guengä dá ja'a'i gá tɯn a ra temazɔi 'bɯ gmí 'yɛc'yɛi ram hma dá xi'i. ²⁰ Nuya ma zɯ cu, 'yørqui ts'ɯ ra mate 'bɛ'a dí ä'a'i, nangue guín 'youi ra Hmu. Nu'bɯ gui 'yut nin huɛcate nangue ra Onésimo, da hyu ma mbɯi 'bɯ. ²¹ Nugä dá o't'ä a ra sɔcuɔ i ja ua ya, nguetho dí ɛc'yɛi ngue gui 'yɔt'e 'bɛ'a dí xi'a'i. Nɛ dím bɛni hinga hɔnt'a dí xi'a'i pɛ man'da ran ho guim bɛnsɛ 'bɛ'a gui 'yɔt'e. ²² Dami hoqui ts'ɯ hapɯ sä dan säyagä bɯ, nɛ dami 'yäfɯ Ojɔ nanguecä, nɛ Ojɔ da 'yɔt'e da xogagui, da zä ga mbagä bɯ, gan nu'ahɯ bɯya.

Yɔn zɛngua ra Pablo, nɛ bi ma da nu ran jɔpi a ra Filemón

²³ Nuya dí ofädi'be ra Epafra, nɛ'a di zɛngua i. Nɛ nu'a i ofädi nangue bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo Jesús. ²⁴ Nu ra Marcos nɛ ra Aristarco nɛ ra Demas nɛ ra Lucas, nuya ma mimbɛfihe nangue rá 'bɛfi Ojɔ di zɛngua i. ²⁵ Nɛ nu'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da'ahɯ rán jɔpi a, gátho ahɯ. Nɛ hɔnt'a dí xi a ya.

HEBREOS

Ra sɔcuɑ bi 'bɛnba yɯ 'yɛc'yɛi, yɯ israel, ngue na yɑ ra hebreo ɯ

Bin 'yusɛ Ojɑ nangue'a rá Ts'unt'ɯ

¹ Nu'bɯ maya'bɯ thofo 'dahmi ts'ɯ bɯ í 'yu'a rán 'yomfɛni Ojɑ, nɛ 'dahma 'dan'yo bɯ á xi'ɯ yú pɔngahyɑ. Nɛ gue'ɯ bi xi a mam bombɔtahɯ ɯ, gue dyɯ israelhɯ. ² Pɛ nuya rán zɛgui yɯ pa ya, bi jajɯ ga pɑhmbɯ xɯn ho Ojɑ ya nangue rá Ts'unt'ɯ bi zɔcuɑ dí 'bɯhmbɯ. Nɛ guesɛ a rá Ts'unt'ɯ í 'yɔt' Ojɑ gátho yɯ ximhái, nɛ bi zǎnni dim Hmu 'bɛ'a gátho í ja. ³ Nɛ ní 'yɛpɯ bí 'bɯ Ojɑ rá Ts'unt'ɯ tengu'bɯ rá thai ra hyadi, gue'a di jajɯ ga pɑhmbɯ a rán ho Ojɑ. Nɛ tengu 'bɯ ra sello, 'da angu da bɔni. Nɛ di 'yonse 'bɛ'a gátho í ja a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ, nangue rá m hma í ja rá ts'edi. Nɛ nu'bɯ mí juasɛ bi hoga ma ts'oquihɯ ua, bi mbeng bɯ mahɛts'i 'darpu ní mandauí a tɑtɛ thofo í ja rá ts'edi.

Man'da í ja rá ts'edi rá Ts'unt'ɯ Ojɑ xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i

⁴ Nu rá Ts'unt'ɯ Ojɑ 'bɯ ya xí hogahɯ, bin t'un rá ts'edi xɯn ho xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i. Nguetho ya rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ Ojɑ a, í conhui rá ts'edi rá Ta xinda gue'ɯ yám 'bɛhni. ⁵ Nguetho:

Nu'i ma 'dats'unt'ɯ í,

dí 'da a ni ts'edi ya,

pɛ njam'bɯ bi t'ɛmp'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ, pɛ hinda hɔnt'a rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ. Nɛ:

Nugá dra Ta nangue ma Ts'unt'ɯ,

nɛ xínga n'da rá m 'bɛhni Ojɑ bi 'yɛmbi. ⁶ Pɛ nu Ojɑ 'bɯ mambá si ua ja ra ximhái a rá Ts'unt'ɯ, nɛ bi 'yɛna:

Nu ahɯ gyɯm 'bɛhni mahɛts'i, gátho gui thɑndehɯ na ma Ts'unt'ɯ,

bi 'yɛn Ojɑ. Nguetho nu'a rá Ts'unt'ɯ go da t'ɛspa a bɯ na nu Ojɑ. ⁷ Pɛ nu yám 'bɛhni mahɛts'i, í ɔt' Ojɑ yú 'yɛhɛ thofo ɯ, tengu mán t'o't'i:

ɛmmɛ í tih yám 'bɛhni 'bɯ í ɔrpa rá 'bɛfi tengu 'bɯ yɯn dɑhi,

nɛ di juadi 'bɛ'a gátho hingui numanho Ojɑ tengu 'bɯ yɯ sibi, nangue rá ts'edi zɛhɛ Ojɑ.

⁸ Pɛgue bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ:

Nu'i gra Ojɑ, thocpa thofo gam manda zɛhɛ mazɑi,

njam'bɯ dim 'bɛh ni ts'edi, nɛ guidí manda xɯn ho.

⁹ Nɛ bi 'yɛmbi:

Nu'i gra Ojɑ, ɛmmɛ guí numanho a ran ho, nɛ 'bɛ xingui

ts'ɯ guí nde gui nu a ran ts'o.

Janangue'a ni Ojɑgui man'da dá 'da'a ran johya

xinda gue'ɯ gátho mi'da ni cu gue ma 'yɛc'yɛi,

bi 'yɛmbi. ¹⁰ Nɛ bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ:

Nu'i gra Hmu, rá mbɛdi gá 'yɔt' ra ximhái,

nɛ gá 'yɔzɛhɛ 'bɛ'a gá bí ja mahɛts'i,

bi 'yɛn Ojɑ.

¹¹ Nɛ nu'a ra ximhái dim pádi, nɛ mahɛts'i, pɛ nu'i gam 'bɯi mazɑi.

Gátho yɯ din ts'oni tengu'bɯ yɯ 'yahe.

¹² Nɛ tengu'bɯ di páh ní he n'da,

din jabɯ 'bɯ gá páh ra ximhái.

Pɛ nu'i njam'bɯ gam pádi gátho yɯ pa,

nɛ njam'bɯ da gua'a ni te.

¹³ Nɛ, dami manda ua ja ma ts'edi ui,

ja gue'bɯ ga ja í gui tɑp'ɯ gátho man sɯihɯ,

bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ. Pɛ njam'bɯ bi

xi ɯ yám 'bɛhni Ojɑ tengu a. ¹⁴ Gátho yám

'bɛhni bí pɛnhua, tengu'bɯ yɯn dɑhi gue hin

dí nuhɯ, í ɔt' yú 'yɛhɛ Ojɑ nanguejɯ to'o

gátho nts'ǎnni da hyɑn a ra te njam'bɯ da guadi.

2

Jatho ga ɯrpahɯ ra güenda a ní yɑnjɯ Ojɑ

¹ Pɛ nu'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ bi 'yurcahɯ rá 'yu Ojɑ, xinda gue ɯ 'bɛ'a mí hma maya'bɯ.

Janangue'a man'da ɛmmɛ jats'editho ga ja-

mansuhɯ a 'bɛ'a dí ɔhmbɯ ya, n'dahma hin ga 'bɛhmbɯ a, nɛ xín dam 'bɛhmbɯ bɯya.

² Nu'bɯ mí man'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ ɯ yán t'ɛdi

Ojɑ maya'bɯ, pɛ guehɯma bi nu ran ɯnbi a

rán sǎui a to bi mbɛsta a bi ma. Pɛ nu'a

rám hma Ojɑ bi man'a rá Ts'unt'ɯ, man'da

ja rá ts'edi a. ³ Janangue 'bɛ xíngui ts'ɯ ga

ponjɯ 'bɯ hin dí ɯrpahɯ ra güenda a rá m hma mixte thofo. Nɛ gue'a ram hma ní

yañjɛ Ojɔ a. Nε rá mbɛdi bi mansε ra Hmu 'bɛ mim 'bɛcua ja ra ximhái. Nε m'bejua bi xijɛ ɛ yá xádi gue bi 'yø a bi man ra Hmu. ⁴ Nε'a Ojɔ bi 'yudi majuɔni a ram hma 'bɛ mí 'yøt' yɛ hmεpya nε xɛn ngu yɛn t'øt'e mixte. Nε'bɛ mí 'dajɛ ra ts'edi nangue rá Hogandɔhi, tengu mí ndesε Ojɔ bi darcahɛ. Nε gue'a í 'yudi majuɔni a ram hma.

Nu ra Jesús njuɔntho bin ja tengu thohogahɛ

⁵ Pε nuna rá ts'edi Ojɔ gue dí mangä, hinga nan ja xɛn ho. Pε hinga gue'ɛ yám 'behni mahɛts'i di jap Ojɔ di manda bɛ ja ra 'da'yo ximhái 'bɛ bin ja rá ts'edi Ojɔ xɛn ho bɛ. ⁶ Pεgue bi zän Ojɔ to'o di manda bɛ, tengu bi si'a Ojɔ 'bɛ mí t'änni 'be'a di 'yɛt'ui yɛ jɔ'i:

'Be'a gue ε dí pɛhmbe gue εmme guím bɛnje, nε dyɛ jɔ'i thohohe. Nε man'da guidí jamansuje.

⁷ Pε ja 'da yɛ pa gá jaje him mí ja ma ts'edihe, xinda gue'ɛ nim 'behni bɛ mahɛts'i.

Pεgue gá sänni gui 'yɛscahe, nε gui 'dac ma ts'edihe.

Nε gá sänni ga mandahe 'be'a gätho i 'bɛi nε 'be'a gätho i ja gue gá 'yøt'e.

⁸ Nε gätho gá sän'ndɛ mi'da 'be'a gä gá 'yøt'e gue da 'yɛc'yεigahe,

bi 'yɛm bɛ mán t'øt'i. Janangue'a hin'yɛ 'be'a bi zänni gue hin ga mandahɛ, nguetho bi 'yɛna: “Gätho da t'ɛc'yɛi ɛ yɛ jɔ'i.” Pε hindaná nuhɛ gue gätho da 'yɛc'yεigahɛ.

⁹ Pε hinda hønt'a ra Jesús, bin ja tengu mán t'øt'i, bi t'ɛspa 'bɛ mí du, bin t'un rá ts'edi. Pεgue xín ja 'da yɛ pa bin japi him mí ja rá ts'edi xinda gue'ɛ yám 'behni Ojɔ mahɛts'i. Janangue'a bi zä bi du nangue n'da ngu n'dajɛ, nangue rán huɛcate Ojɔ. Nε nu'a ran dɔte bi nu, gue'a í t'ɛspa a. ¹⁰ Nu Ojɔ bi zän'ndɛ gätho da hyonse. Nε bi nde bá si xɛn ngu yá t'ɛhni bɛ ja rá ts'edi. Janangue'a xɛn ho a bi 'yøt' Ojɔ gue bin ɛnba ɛ yá Hmu, guepɛ bi zä bi yañjɛ xɛn ho. ¹¹ Nε nu'a ra hocpate nε'ɛ to'o mahoqui, nε n'dat'a yɛ Ta. Janangue'a hingui pɛ'ts' rá sä a ra hocpate da 'yɛmbi yá cu ɛ bi hoqui. ¹² Tengu mán t'øt'i, bi 'yɛna:

Ga xi ɛ ma cu gätho nangue'e, nε ga ɛs'i'i nubɛ ja rá m pɛti ma cu,

bi 'yɛn'a ra Cristo. ¹³ Nε man'da bi man ra Cristo:

Dí tø'mi da mbäxcä Ojɔ.

Nε xø bi 'yɛna:

Dí 'bähmbe ua ya yá t'ɛhni Ojɔ bi 'daqui,

bi 'yɛn'a ra Cristo. ¹⁴ Nujɛ yá t'ɛhnigahɛ a, dyɛ jɔ'i thohohɛ, ngue i ja ma ngøhɛ nε ja ma jihɛ. Nε a ra Jesús bin jɔ'i nε bin ja rá ngøc'yɛi tengu thoho gahɛ. Janangue'a bi zä bi du ngue í 'bɛrpa rá ts'edi a rá hmu ran dɔte, ngue ra zithu. ¹⁵ Nε guepɛ da zä di 'uecpa yá mbidi ɛ to'o i su ran dɔte gätho yɛ pa i 'bɛi. ¹⁶ Nε mfädi hinga gue'ɛ yám 'behni Ojɔ mahɛts'i bi 'yørpa ra güenda da yɔni, pεgue guenjɛ dyɛ 'yɛc'yɛihɛ yám bom'betojɛ ra Abraham, nde Ojɔ da yañjɛ.

¹⁷ Janangue'a nu ra Jesús njuɔntho bin ja tengu thoho gahɛ, bi bɛni 'be'a gätho dí m bɛmhɛ, bi zä 'be'a gätho dí sähɛ. Nu'bɛ hin xtín jabɛ, hin xtán zä xtí huɛgahɛ, hin xtán zä xtí juah rá 'bɛfi Ojɔ gue bi hoga ma ts'oquihɛ. Gue'a í t'ɛmbi bim hmumbäjä a. ¹⁸ Nε nuya da zä da mbäxcahɛ to'o i ts'ä nangue yɛn ɛnbi, nguetho nεε a bi ts'ä nangue yɛn ɛnbi, nε bi hyät'i.

3

Nu ra Jesús man'da sä da t'ɛspi xinda gue'a ra Moisés

¹ Nuya, ma hoga cu ahɛ, gue bi huan'nahɛ 'darpɛ dam 'bɛhmɛ bɛ mahɛts'i a Ojɔ. Dami 'yøhmɛ ya nangue ra Jesús, nu'a ra pøngahyɔ nε ra hocpate nangue rá 'yu Ojɔ dí tɛnhɛ. ² Nu ra Jesús bi juah rá 'bɛfi bi un'na Ojɔ, tengutho ra Moisés bi juah rá 'bɛfi gue bi jamansu ɛ n'dam'bɛi yá t'ɛhni Ojɔ. ³ Pε nu ra Jesús man'da sä da t'ɛspi xinda gue'a ra Moisés, tengu thoho ra ta bɛ ja n'da ra ngu man'da da t'ɛspi xinda gue'ɛ yá t'ɛhni. ⁴ Pε madague'bɛ i ørpa rá 'bɛfi Ojɔ ɛ yɛ jɔ'i, tengu bi 'yøt' ra Moisés, pε nu'a Ojɔ i øzɛhɛ gätho rá 'bɛfi. ⁵ Nguetho rá 'yɛhɛ Ojɔ a ra Moisés, nε bi jɔ'ts' rá bɛfi bi jamansu gätho yá t'ɛhni Ojɔ maya'bɛ. Nε nu rá 'bɛfi ra Moisés bi 'yu i ts'ɛ a rá 'bɛfi ra Cristo da 'yøt' 'bɛ bi zøhø. ⁶ Pε nu ra Cristo rá Ts'unt'ɛ Ojɔ a, nε bi jɔ'ts'i bim hmu nangue'ɛ n'dam'bɛi yá t'ɛhni Ojɔ. Nε guectahɛ ya n'dam'bɛi yá t'ɛhni gahɛ Ojɔ, 'bɛ dadí thoctahɛ dí pɔhmɛ majuɔni

a, nɛ'bu dadí thoju a nán johyah a ran ho dí tømhbɛ.

Da zin yá t'uhni Oja da hyurpa yá mbɛi

⁷Janangue'a i ɛn'a rá Hogandahi Oja bu ja rá t'ohni:

Nuya ra pa i jabu ya in zo ahɛ Oja. Pɛ ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a i xi ahɛ.

⁸'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ mí tɛn ra Moisés, bi numan'atho Oja 'bu mín 'yo bu ja ra ɛhái.

Nɛ bi zä Oja ɛ yu ja'i nangue 'bɛ'a bi numan-hosɛ.

⁹Nu nim bombøtahɛ bi 'yørca ran ts'äte nɛ bi

numan'athogui 'bu nyote njɛya mín 'yo bu ja ra 'yu, madague'bu bi nu xɛn ngu yɛn t'øt'e gue dá ut ma ts'edi, bi 'yɛn Oja.

¹⁰Janangue'a dán cuɛgä nangue'ɛ yu ja'i, nguetho thocpa thoho i 'uegue nangue yá mbɛi,

hin jam'bu bi bɔ a ra 'yu dá xifi, bi 'yɛn Oja.

¹¹Janangue'a ɛmme dán cuɛgä nangue'ɛ. Majuani dá ma,

hin ga singä bu ja ra häi ɛ ngue da hyu yá mbɛi, bi 'yɛn Oja.

¹²Ma zi cu ahɛ, pɛ dam fähmbɛ. Xi'bu n'da ahɛ gui 'uehmbɛ 'bu din ja ahɛ ra ts'ombɛi, gue gui 'yɛna hin gui nde gui 'yɛc'yɛihɛ Oja, i 'bɛi. ¹³Pɛ n'da ngu n'da ahɛ damim fäxhɛ bu ja ra hoga'yu, n'da pa ngu n'da pa, janya i sä ga øhmbɛ a im ma Oja, yu pa ya. Nɛ nu'bu din jabu gui 'yøthɛ, xinga n'da ahɛ da hyä ahɛ yu ts'oqui, gue di 'bät'a ni mbɛihɛ.

¹⁴Nguetho dí comhbɛ a rán ho ra Cristo 'bu dí thoju a ní hyu ma mbɛihɛ a, gue'bu go rán zɛgui tengu 'bu rá mbɛdi dá tømhbɛ.

¹⁵Janangue'a i xijɛ a rá t'ohni Oja ya:

ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a rá nde Oja gue in zo ahɛ ya.

'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ 'da bi numan'atho Oja, bi 'yɛna.

¹⁶To'o ɛ bi 'yøh rá m hma Oja nɛ bi numan'atho. Ha hinga gue ɛ yu ja'i bi yɔn Oja nangue'a ra häi Egipto mín 'yohɛ ra Moisés.

¹⁷Nɛ to'o bi un ra cuɛ Oja gätho nyote njɛya. Ha hinga guet'ɛ bi yɔn Oja bu ja ra häi Egipto, bi 'yøt' yu ts'oqui, janangue bi du bu ja ra ɛhái. ¹⁸Nɛ to'o ɛ majuani bi t'ɛmbi hin da hyurpa yá mbɛi Oja. Ha hinga guet'ɛ

him bi 'yɛc'yɛi Oja. ¹⁹Gam bɛmhbu ya hanja him bi zä bi zin Oja ɛ, nguetho him bi 'yɛc'yɛi Oja ɛ.

4

¹Nuya i jatho ga suhɛ, janya i ja yu pa i xijɛ Oja da zinju bu ja rá ngu ngue da hyurca ma mbɛihɛ. Xøhma ts'ɛrbɛ thoho hin da zøni ga cɛthɛ bu. ²Nguetho nɛju bi sijɛ a ram hma gue dí cɛt'a n'da, tengu bi sih yu ja'i mí 'bɛh maya'bu, gue'ɛ bin 'yohɛ ra Moisés. Pɛ nu'ɛ, him bi zä í ts'im bu a ram hma bi sifi, nguetho him bi nde bi bɔ ɛ gue majuani a. ³Pɛ nuju gue dí pəhmbɛ majuani a ram hma, guenju gue ga cɛthɛ bu da hyurca ma mbɛihɛ Oja. Nɛ guɛpɛ him bi zä bi yɛt'ɛ 'da, bi 'yɛn Oja:

Janangue'a dán cuɛgä nangue ɛ, nɛ majuani dá ma,

njam'bu ga singä ɛ gue da hyu yá mbɛi, bi 'yɛn Oja.

Pɛ bi dɛ'mi bi xih yu ja'i gue da zim bu 'bu mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi Oja, nɛ bin säya bu, bi hyu rá mbɛi zɛhɛ. ⁴Tengu bi ma rá t'ohni gue nubɛ bi ma, gue:

Ná yoto ma pa bin säya Oja 'bu mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi.

⁵Pɛgue bi xi'ɛ bɛya nangue'ɛ 'da mín 'yohɛ ra Moisés:

“Njam'bu ga singä ɛ gue da hyu yá mbɛi,” bi 'yɛn Oja.

⁶Pɛ guehma 'bɛi to'o din säya bu da hyu yá mbɛi. Pɛ hinga gue'ɛ 'da bi sifi maya'bu, nguetho him bi 'yɛc'yɛi a ram hma. ⁷Pɛgue bi 'yu Oja n'da ra pa mahøn'a, gue ra pa i jabu ya, tengu bi ma ra David nangue ɛ xɛn ngu yu jɛya xí thogui 'bu mí 'bɛh ra Moisés. Nɛ gue'a ram hma xí hmangua, gue ɛna:

Nuya ra pa i jabu ya in zo ahɛ Oja. Pɛ ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a i xi ahɛ.

'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ 'da bi numan'atho Oja, bi 'yɛn'a ra David.

⁸Nu'a ra Moisés bim pommi a ra Josué bi thoqui bi zix ɛ yu ja'i. Bi säyabi bu ja a ra häi Canaan bi un Oja, bin johya bu. Pɛ nu'bu da gue'a ran johya bi man a Oja, hin xtá ma mahøn'a Oja nangue man'da ra pa 'bu.

⁹Janangue'a guexta'a i ja n'da ra xɛqui í juadi xɛn ho, guɛpɛ da hyurca ma mbɛihɛ Oja, gue yá t'ɛhnigahɛ a. ¹⁰Nu'ɛ to'o da yɛt'i gue da hyurpa yá mbɛi a Oja, din säya

nangue gätho yá 'bɛfi ɯ tengu tho Ojå bin säya nangue gätho rá 'bɛfi bi hyu rá mbɛi 'bɯ mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi. ¹¹ Janangue'a nde'bɯ ɛmmɛ ga ndehɯ ga cɯthɯ bɯ. Hin ga øthɯ tengu ɯ him bi 'yɛc'yɛi ram hma 'bɯ mí xi Ojå. ¹² Pɛ nu'a rá m hman Ojå dim pɛfi tengu'bɯ ra theni yoho yá hɛt'i, pɛ man'da i ja rá ts'edi a xinda gue ra theni, ngue i sä da zørpɯ mbo ní mbɛi n'da, i urcahɯ 'bɛ'a gätho dí m bɛmhɯ mbo ma mbɛihɯ, 'bɛ'a majua ni dí n de ga øthɯ, ngue nda'a bi bɛngahɯ Ojå, nɛ nda'a dá bɛnsɛhɯ. ¹³ Xinga n'da ɯ bi 'yøt'a Ojå gue i sä da 'yɛcpi 'bɛ'a mbɛni, gätho i paði, nɛ di nɛqui bɯ ja rá dá a to i hæscahɯ ra güenda.

Nu ra Jesús ma hmumbäjäqɯ xɯn ndoho rá ts'edi

¹⁴ Nu ra Jesús rá Ts'unt'ɯ Ojå, i t'ɛmbi ma hmumbäjäqɯ nguetho ma hocpatehɯ a. Nɛ bi zø m bɯ mbo mahɛts'i. Nɛ i fäxcahɯ a gue i ja rá ts'edi mixte. Janangue'a ga thoqui ga tɛnhɯ a rá m hma. ¹⁵ Nu ra Jesús ma hmumbäjäqɯ i paði hinga gätho dí häthɯ ɯ dí sähɯ, nguetho bi zä 'bɛ'a gätho dí sähɯ. Pɛ hin jam'bɯ bi 'yøt'a n'da ra ts'oqui. ¹⁶ Janangue'a hin ga suhɯ dan yaqɯ Ojå bɯ bí ja rá ts'edi, nguetho di huɛgahɯ nɛ di pungahɯ, nɛ da mbäxcahɯ a ra ora dí homhbɯ a.

5

¹ Bi than'dɯ 'da yɯ ja'i israël 'bɯ maya'bɯ ngue dim hmumbäjä. Nɛ da 'yäp'a Ojå nangue gätho mi'da. Nɛ midí thocpa Ojå ɯ yá 'bøts'e nangue ɯ yɯ zu'uɛ bi tho, gue ní mba ma punbi yá ts'oqui yɯ ja'i. ² Nɛ nangue yɯ ja'i thoho ɯ yɯ hmumbäjä, hinga gätho bi 'yøt'e xɯn ho, ngutho ɯ mi'da yá mijå'ihɯ. Janangue'a bi zä janate tho bi hoc'ɯ yɯ 'yambɛi nɛ yɯ 'yøt'ats'oqui. ³ Nɛ jatho rá mbɛdi midí un Ojå n'da ra 'bøts'e ra mbäjä nangue yá ts'oqui zɛhɛ, tengu bi 'yøt'e nangue yá ts'oqui yɯ ja'i. ⁴ Njongui sä da 'yøt'e gue dim hmumbäjäɛ, nɛ hønt'a Ojå sä da huahna n'da ra hmumbäjä, tengu 'bɯ mí huahna ra Aarón. ⁵ Nɛ ngutho bin ja nangue ra Cristo, him bi manɛ gue dim hmumbäjäɛ, pɛ Ojå bi un ran t'ɛdi gue dim hmumbäjä, tengu bi ma rá t'ohni Ojå 'bɯ mí 'yɛna:

Nu'i ma 'dats'unt'ɯ i, dadí 'da'a ni ts'edi ya.

⁶ Nɛ bi 'yɛmbi mahøn'a:

Nu'i gam mbäjä gätho yɯ pa ya, tengu ra hmɛpya bi 'yøt' ra Melquisedec, bi 'yɛn Ojå bɯ ja rá t'ohni. ⁷ Nu ra Cristo 'bɯ mim 'bɯcua ja ra häi, zäi nan yaui Ojå, bi 'yäp rá mfäts'i da dɛp'ɯ. Nts'edi bi mbafi nɛ bin zoni. Pɛ bi badi ja rá ts'edi Ojå da yam bɯ ja ran dɛte. Nɛ bi 'yø Ojå 'bɯ mí nde din unɛ bɯ ja rá pähä Ojå. ⁸ Nu'a ra Cristo, madague'bɯ rá Ts'unt'ɯ Ojå a, pɛgue bin ja'i a, janangue'a bi xänba yɯn unbi 'bɛ'a dí 'yørpɯ rá pähä Ojå a. ⁹ Bin jabɯ bi 'yøt'e, janangue'a bi zøni bi ja'ts'i gätho rá pähä Ojå. Nɛ bi zä bi un'na ra te mazäi gue to'o gätho da 'yɛc'yɛi a. ¹⁰ Nguetho bi huan Ojå a gue dim hmumbäjä nangue dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, tengu ra hmɛpya bi 'yøt' ra Melquisedec.

Nts'utho 'bɯ ga penjɯ

¹¹ I ja xɯn ngu 'bɛ'a dí n de ga xi ahɯ nangue a bim hmumbäjä a ra Cristo. Pɛ xɯn hɛi ga xi ahɯ nguetho hin guí honi gui paqɯmbɯ. ¹² Nɛ xɯn ngu yɯ pa xɯ thogui gue mí ja ngue xquín xänbatehɯ, pɛ guexta'a i jatho da si ahɯ ɯ yam hma hingui hɛi nangue Ojå. Nguetho gá cohi gán 'yambɛihɯ. I jatho gui sihɯ ra xi'ba tengu'bɯ gyɯ 'uerehɯ, nɛ hin guí häthɯ gui sihɯ njuantho ran ts'ihmɛ. ¹³ Nɛ nu'a gnán ts'ihmɛhɯ ra xi'ba, in ja tengu yɯ 'uere, nɛ hinda ná paqɯmbɯ 'bɛ'a ra te gue däm 'bɯhmbɯ njuantho. ¹⁴ Pɛ nu ran ts'ihmɛ xɯn ho nt'øt'e nangue yɯ daja'i. Nɛ xɯn te yá mbɛi nangue zäi din 'yomfɛni, janangue'a paði nda'a xɯn ho nɛ nda'a hingui ho.

6

¹ Janangue'a nde'bɯ ga thoqui ga homhbɯ gue dan daja'ihɯ. Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ a rá mbɛdi bi sängahɯ nangue ra Cristo. Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ gue ga päh ma mbɛihɯ gue mí ɛna xtá hyojɯ, nɛ hinga hønt'a ga mamhbɯ ga dɛp ma mbɛihɯ Ojå. ² Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ ram hma dan xixyqɯ, nɛ nangue ran jäxa'yɛ, nɛ nangue da dambɛni ɯ xɯn du, nɛ nangue din ja ran juanbi 'bɯ rán zɛgui, nde'bɯ hinga hønt'ɯ ga mamhbɯ ya, nguetho dí paqɯmbɯ nda'a ɯ. ³ Mbähä

ga thoj_u 'b_u da zä da xoc'a ni mb_uih_u Oja, nguetho i ja mi'da. ⁴⁻⁶ Nguetho nu'b_u hin ga thohmb_u, xøhma thoho da b_uni da mbenc i 'da. Ne nub_uya him man'dand_i da nde ba pengui mahøn'a. Nguetho nu'b_u mí numanho n'dand_i rán nequi Oja, ne bi zämanho a bi un Oja, ne bin 'yoh_u rá Hogand_uhi Oja, ne bi zämanho a rá hogamhma Oja, ne bi b_u i ts'_u rá ts'edi a ra 'da'yo ximhäi din ja. Pe nu'b_u da mbengui, ya him man'dand_i da zä di hoc yá mb_ui mahøn'a. Nguetho im b_uni tengu'b_u da zä di cuat mahøn'a b_u ja ra pont'i a rá Ts'unt'_u Oja, ne di japi din thenda a ra Cristo. ⁷ Nguetho tengu'b_u n'da ra häi a ra ja'i, n'dand_i ngu n'dand_i din 'ye, i pøt'e, ne i pøts'e 'be'a pa nthuhu b_u. Ne nu'a ra häi nu'b_u di japi din ja 'be'a tup_u a ra mb_uefi, da hyän rán japi Oja a. ⁸ Pe nu'b_u hin di japi da bøx'a 'be'a bi thup_u, ne hønt'_u y_u 'uini i ja b_u, nte di muui 'b_u. Ne hin da hnumanho a ra häi 'b_u. Ne nzequi da mba nt'udi nangue ra sibi.

Bi zangba ma mb_uih_u a ra Jesús, dí tømhb_u a ran ho ya

⁹ Pe madague'b_u njab_u dá mamhbe, ma zi cu ah_u, pegue dí haxhe njuani gan jah_u tengu ra hogahäi, bin japi bin ja x_un ngu 'be'a bi thup_u, nguetho bi hoc'a ni mb_uih_u Oja. Ne x_un ndoho ran japi ba x_uhe, guin nuh_u. ¹⁰ Nguetho x_un ho øt' Oja ngue hin di pumb_uni a ra 'b_uefi gá 'yøth_u, ne ran huçcate gá 'yuth_u u 'da ni cuh_u, nangue rá thuhu Oja, ne nangue a guí ødah_u ya. ¹¹ Emm_e dí ndehe gui thoj_u gan x_uhyah_u, n'da ngu n'da ah_u, gue'b_u go rán z_uequi ra pa. Janangue'a da zøni gui hyamhb_u 'be'a gätho guí tømhb_u. ¹² Hin dí ndehe da y_und_uny_uei thoho ah_u, pe dami 'yøth_u 'be'a mí øt'_u 'da 'b_u mí b_uadi majua_uni a rá m hma Oja, ne bi hyät'i bi zet yá mb_ui, janangue'a bi hyän a ra herencia bi ma majua_uni Oja. ¹³ Nu Oja 'b_u mí xih majua_uni a ra Abraham, bi ma majua_uni nangue rá thuhu z_uhe. Nguetho njo'o man'da x_un ndoho rá ts'edi hinda hønse a. ¹⁴ Ne bi 'y_un Oja: "Majua_uni x_un ngu ran ho ga 'da i, ne ga 'da i x_un ngu nim bom'beto," bi t'emp'a ra Abraham. ¹⁵ Nu ra Abraham b_uya bi hyät'i bi dø'mi, janangue'a bi hyäni 'be'a bi xi a Oja. ¹⁶ Nu'b_u 'da y_u ja'i im ma majua_uni

'be'a da 'yøt'e, i ndønba rá thuhu Oja, ne ya him ma hyom mi'da y_um hma dí hoc'a, nguetho i fadi majua_uni a bi ma. ¹⁷ Ne'a Oja 'b_u mí nde da 'yurcah_u ngue majua_uni a rá m hma, bi man rá thuhu z_uhe 'b_u mí xij_u ra herencia. Ngue guej_u nts'änni ga h_umhb_u a. Janangue'a ga p_uhmb_u njam'b_u di pä a bi xij_u. ¹⁸ Janangue'a yoho b_u dá p_uhmb_u, rá m hmanse ne rá thuhu z_uhe, ga p_uhmb_u hin dim fehni Oja, pe majua_uni da zinj_u b_u. Ngue guej_u bá 'dahmb_u b_u mí ja x_ucá tuh_u, dá b_uenth_u b_u hap_u da zinj_u ya. ¹⁹ Janangue'a bi zinj_u b_u a ra Jesús, bi zangba ma mb_uih_u b_u mbo rá ngu Oja, njam'b_u da hyegah_u. ²⁰ Nguetho m'bet'o bi y_urp_u a ra Jesús. Ne bi xi a Oja ngue bi hogah_u ngue da numanhoj_u b_u. Gue'a nam bøni ma hmumbäjah_u, ngue i 'b_ui maz_ui, tengu ra hm_upya bi 'yøt' ra Melquisedec.

7

Bim mbäjä ra Jesús tengu ra hm_upya bi 'yøt'a ra Melquisedec

¹ Nu ra Melquisedec bim hmuts'ut'abi b_u ja ra hnini Salem, ne bim mbäjä nangue Oja mixtetho rá ts'edi. Ne nu ra Abraham 'b_u mam bá tap'_u 'da y_u ts'ut'abi, bin c'at'ui ra Melquisedec, bi t'äp rán japi Oja nangue a ra Abraham. ² Ne nu'a ra Abraham b_uya bi un'na ra Melquisedec a ná 'det'a gue xpí hyänba yán s_uih_u, gue rán t'unni Oja a ná 'det'a. Ne nu rá thuhu ra Melquisedec nde da ma "ra hoga hmuts'ut'abi." Ne nde da ma gue "ra hmuts'ut'abi di hocpa ra s_ui," ne gue'a nam bøn'a rá thuhu rá hnini Salem. ³ Ne hinga mfadi to'o rá ta ra Melquisedec, o to'o rá mbe. Ne hinga mfadi nda'a rá 'y_u, ne hinga nt'o't'i gue'b_u mí m 'b_ui o gue'b_u mí du. Janangue'a tengu'b_u rá ts'edi rá Ts'unt'_u Oja b_u in 'yu a ra Melquisedec, gue dim mbäjä gätho y_u pa høn'b_u go njam'b_u. ⁴ Janangue'a sä ga p_uhmb_u ya gue x_un ngu rá ts'edi ra Melquisedec 'b_u min ja, nguetho gues_e ma ngurpa bøtah_u ra Abraham bi un'na ná 'det'a bá tap'_u yán s_uih_u. ⁵ Nu rán t'edi Oja bi xi u yá t'uhni ra Leví gue yá mbäjä y_u israel, gue da hyaçpa a ná 'det'a u yá meni, madague'b_u yám bom'beto ra Abraham u, pe nese u. ⁶ Pe nu ra Melquisedec, madague'b_u hingui conhui

rá 'y_u ra Leví gue ra Abraham, pε bi un'na ná 'det'a gue'a bá t̄ah ra Abraham. Nε nu ra Abraham, madague'b_u x_un ngu rá ts'edi b_u nam bεn Oj̄a, nguetho bi xifi majuani da 'yørpa a Oj̄a. Pε man'da ja rá ts'edi ra Melquisedec nguetho bi t'äp a ran j̄api a ra Abraham. ⁷ Nε mf̄adi nu'a di j̄ap'a n'da man'da ja rá ts'edi xinda gue'a pa ma j̄api. ⁸ Pε nu'x_u yá mbäjä ra israel z̄ai midin t'un'na ná 'det'a, pε y_u j̄a'i x_u, nε i tu x_u. Pε nu man'da ra mbäjä gue ra Melquisedec, i mam b_u ja ra t'ohni tengu 'b_u i 'b_utho. ⁹ Nε da zä gam bεmh_u ya, gue gätho rá 'y_u ra Leví, gue yá mbäjä ra israel, gue i äp'a ná 'det'a x_u yá mēni, gam bεmh_u gue nε'x_u tengu'b_u bin jut'x_u 'b_u mí un'na ná 'det'a xεqui a ra Melquisedec a ra Abraham. ¹⁰ Nguetho da zä gam bεmh_u nangue ra Abraham, tengu'b_u ya xmín 'yoh_u yám bom'bet'o 'b_u mín c'at'ui ra Melquisedec, madague'b_u hin nám 'b_ui. ¹¹ Bim mbäjä ra Aarón gue rá 'y_u ra Leví, nε rá ngørpa b̄ota a ra Abraham a. Nε gue'x_u bim mbäjä x_u nangue'x_u y_u israel, tengu bi man yán t'ēdi Oj̄a. Pε nu'b_u da guehya yá 'bēfi gue ní yān Oj̄a x_u y_u j̄a'i, him mi jatho xtí nεqui man'da ra mbäjä gue n'dan'yo 'b_u, tengu ra hmεpya bi 'yu a ra Melquisedec, nε hin nangue a ra Aarón. ¹² Pε nu'b_u mí mba ma pädi y_u mbäjä, nε 'bē'a mí øt'e, nε x_u y_un t'ēdi mí tēnni, mí jats'editho da mba ma pädi x_u. ¹³⁻¹⁴ Bi 'yεn ra t'ohni gue nu a man'da ra mbäjä gue ra Cristo a, bim 'b_ui nangue man'da rá ts'unt'x_u ra Israel, ngue hing rá 'y_u y_u mbäjä. Nguetho mf̄adi x_un ho gue ma Hmuh_u bim 'b_ui nangue rá 'y_u ra Judá. Nε nte bi ma yán t'ēdi ra Moisés, gue dim mbäjä a rá 'y_u ra Judá. ¹⁵ Pε man'da gui p̄ahmb_u 'bē'a dá mangä 'b_u guim bεmh_u nangue a ra Melquisedec, gue i udi tengu a man'da ra mbäjä, nu'a ra Cristo a. ¹⁶ Nε hin nangue ra 'y_u bi man x_u y_un t'ēdi da zä dim mbäjä a ra Cristo. Nε xín nangue x_u y_un t'ēdi mí ma 'bē'a da t'øt'ua bi dēn'na, nguetho him mán ts'änni z̄ai din ja x_u. Pεgue bi zä bim mbäjä nangue a rá ts'edi a rá tēse njām'b_u da zä da guadi. ¹⁷ Gue'a bi man Oj̄a:

Nu'i gra mbäjä maz̄ai,

tengu ra hmεpya bi 'yøt'a ra Melquisedec, bi 'yεn Oj̄a. ¹⁸ Gue'a án t'e'ts'a ra 'yu gue

bi ts'än maya'b_u, nguetho mbε nte midí muui a. ¹⁹ Nguetho njom bi zä bi hocpa yá ts'oqui x_u y_un t'ēdi bin t'un ra Moisés. Pε bi nεqui man'da x_un ho, gue i sixcah_u b_u bí 'b_u Oj̄a. ²⁰ Nε man'da x_un ho ra 'yu nangue ra 'da'yo mbäjä, nguetho bi manse rá thuhu Oj̄a 'b_u mí un rán t'ēdi a rá Ts'unt'x_u. ²¹ Pε nu mi'da y_u mbäjä 'b_u mín t'un yá 'bēfi, him bi hndønba rá thuhu Oj̄a. Nε nanguehna ra hmumbäjä, bi manse rá thuhuse Oj̄a. Tengu bi mam b_u ja rá t'ohni Oj̄a, bi 'yεmp'a rá Ts'unt'x_u zεhε: Nügä dra Oj̄a, dí manse ma thuhugä, nε hin ga pä a dí ma.

Nu'i gam mbäjä gätho y_u pa maz̄ai, tengutho ra hmεpya bi 'yøt'a ra Melquisedec, bi 'yεn Oj̄a. ²² Nu ra Jesús, da zä di j̄a'ts'a n'da ran hoqui man'da x_un ho xinda gue'a mí ja mam'bet'o, nguetho dim hmumbäjä maz̄ai a. ²³ Nu'x_u 'da y_u mbäjä bi zōni x_un ngu mí 'b_ui, nguetho i tu, nε him bi zä bi thoqui høn'b_u go njām'b_u. ²⁴ Pε nu ra Jesús hingui tu, janangue'a njo'o man'da sä da hyānba rá 'bēfi. ²⁵ Janangue'a da zä di hoqui x_un ho x_u to'o da zøm b_u 'b_u Oj̄a ya, nangue a ra Cristo. Nguetho i 'b_ui maz̄ai, da zä thocpa thoho da 'yäp'a Oj̄a nangue x_u to da zøm b_u. ²⁶ Njuāntho ε gue'a ra Jesús a ma hmumbäjä dí homh_u. Nguetho x_un hotho a, nte in ðupatesε him bi 'yøt' y_u ts'oqui, nε him bi hyānba yám 'bäi x_u y_u ts'om'bäi, nε man'da i pa nt'εspi gue i ja rá ts'edi b_u mahεts'i. ²⁷ Nu y_u j̄a'i 'b_u mim hmumbäjä di thoqui da mbøspa Oj̄a gätho y_u pa, mbädi bi mbøspe nangue yá ts'oqui zεhε, nε m'bejua yá ts'oqui y_u j̄a'i. Pε nu ra Jesús him bi 'yøt'e tengu x_u, nε n'dand̄i thoho bi mbøspa Oj̄a 'b_u mi un rá tēse, nguetho di muui maz̄ai a. ²⁸ Nu rán t'ēdi Oj̄a bi man ra Moisés bi t'εmbi dim hmumbäjä x_u y_u j̄a'i thoho, pε him bi hyät'i bi j̄a'ts'x_u yán t'ēdi Oj̄a. Pε nu'b_u mí manse rá thuhu Oj̄a, bi ma gue dim hmumbäjä rá Ts'unt'x_u zεhε. Nε nu'a gätho bi j̄a'ts'x_u y_un t'ēdi nε bi juadi, nte di 'bēh ya. Nε gue'a rám poniui a rán t'ēdi Oj̄a bin t'un ra Moisés a ra Jesús.

8

Nu ra Jesús bin hocpate nangue ra 'da'yon hogui

¹ Bí 'bup mahęts'i a ma hmumbäjägu gue ma hocpateh, 'darp ní mandauí a tate thoho rá ts'edi. Ne guehna man'da jats'edi na dí xi ah. ² Ne dim mbäjä bu majuani i pa nthande Ojä bu mahęts'i, tengu'bu ra nijä bi 'yot' Ojä, ne him bi hyoh yu jä'i. ³ Gätho yú hmumbäjä u yu israel, bi ts'anni di un yu 'bøts'e nangu e yu zu'uę bi tho, ne mi'da. Janangue'a ne a ra Jesucristo ja 'be'a bi uni, nguetho ne a ra hmumbäjä a. ⁴ Pe hinga guercua ja ra ximhäi bim mbäjä a. Ne nu'bu xtín ząngua ja ra häi, njam'bu xtán zä xtím mbäjä. Nguetho hing rá 'yu ra Leví a, ne hing yu zu'uę bi mbøx'a, tengu bi man rán t'ędi Ojä bi man ra Moisés. ⁵ Ne nu'a ra nijä bu midím pe u yu mbäjä ua ja ra ximhäi, n'da ra hmępya thoho gue 'be'a ørp mahęts'i. Nguetho bi sih ra Moisés 'bu mí darp'a ra nijä: "Dami jamansu 'be'a gui jap'u i ja bu, ne 'be'a gätho gui 'yørp, tengu thoho dá ut'a 'bu gmí 'bup ja ra t'øhø," bi 'yęmp Ojä. ⁶ Pe nu ra Cristo bin t'un'na n'da ra 'befi ęmme man'da xun ho xinda gue'u mi'da yu mbäjä. Nguetho din hocpate nangu ran hogui man'da xun ho 'be'a gätho i ma da 'yørcah. ⁷ Nu'bu xtán zä xtí hocpa n'da a rá mbadi ran hogui, him mí jatho xtán ja a ná yoho ran hogui. ⁸ Pe nu Ojä him bi zä bi numanho yu jä'i nangu a ran hogui mí ja, pe guexta'a ndupate bu na nu Ojä u. Janangue'a bi 'yęna:

Da zøn'a n'da ra pa

ga øt'ä n'da ra 'da'yon hoqui mahøn'a nangu yu me israel ne yu me judá.

⁹ Ne hin din ja tengu ran hoqui dá xi u yám bombøta

'bu mambá jęcp ra häi Egipto, ne dá jamansu.

Dá xifi xtí jä'ts'i, pe him bi hyät'i da 'yøzehe man hoqui dá xifi, gue man t'ędi dá xi a ra Moisés.

Janangue'a him bi zä dá numanho u, bi 'yęn'a ra Hmu.

¹⁰ Pe nu ran hoqui ga ørpa yu israel 'bu m'bejua mi'da yu pa, din ja tengu gam mangä ya.

Ga un man 'yomfęni bu ja yún 'yomfęni u, ne ga japi mpähä thoho da dęngui.

Janangue'a da numanhogui, ne ga øt'ä gue yú Ojägä u, ne din ja gue ma t'uhni zeh e buya.

¹¹ Ne hinga hnęhi thoho 'bo'o da xänba u, ne njon da sänbi gue da baqui, nguetho gätho da bac zeh e u, yu ngurpi o gue yu jä'i thoho.

¹² Ne ga punbi nangu ran ts'o, ne him man gam bęngä u yú ts'oqui, bi 'yęn Ojä. ¹³ In jabu a ra 'da'yon hoqui, ne gue'a í t'ęmbi ra nyonhoqui a mí ja, gue ya bi juah rá 'befi a, ne ní mba bu dim 'bedi 'bu mí man na.

9

Ne cua ja ra häi mí ja rá ngu Ojä, ne rp mahęts'i

¹ Nu'a rá mbadi ran hoqui, mí ja yún t'ędi nangu yun t'øt'e mí t'ørp ja ra nijä ua ja ra ximhäi. ² Ne nu'a ra nijä bi t'øt'e, bin ja n'da ra cuarto rá mbadi, t'ęmbi xun dęxqui, guerp mí ja rán 'døgue yu lámpara, ne ra męxa gue i cęx yu 'bøxthuhme. ³ Ne mí ja man'da ná yoho ra cuarto gue nub mbo, mán joti n'da ra 'bøt'e, guerp mí t'ęmbi man'da xun dęxqui. ⁴ Ne nub, mí ja bu ra męxa ra oro guerp mí zø ra xęca xiza yumanho. Ne a rá huada ran hoqui gue mán jots'i ra oro gätho yú hyo. Ne nub mbo ra huada mí hørp n'da ra xaro gue ra oro, mí o bu zi ts'u ra hme i t'ęmbi ra maná. Ne a rá tøhø ra Aarón gue bi 'dogui, ne u yu xindo bi t'o't'a ra nyonhoqui, gue nu'u yún t'ędi Ojä maya'bu. ⁵ Ne nu rán jo'mi ra huada, n'da ra xithe i t'ęmbi ran ts'äya ram punbate. Ne mí tørp yoho yú pøte u yú mbädi Ojä mahęts'i, mí com'pu mate ra xithe bu mí pa nsits'i ra ji dím punba yú ts'oqui yu jä'i. Pe hinga xøt'a ga xi ah 'be'a nam bøn'u gätho yu hmępya mí ja bu mbo ra nijä. ⁶ Bin jabu bi t'øt'e. Nu yu mbäjä thoho, thocpa thoho mí cęrp a rá mbadi ra cuarto, gue mí øt' yú 'befi nangu ran dęnde bu ja ra nijä. ⁷ Pe nub ná yoho ra cuarto man'da xun dęxqui, hønt'a ra hmumbäjä mí thopu, hønt'a n'dapa thoho i tho a n'da jęya. Ne nu'bu mí yęrp, i thexp rá ji yu zu'uę gue mí xixrp, nangu rá ts'oqui zeh e 'bu rá mbadi, ne nangu yú ts'oqui yu jä'i 'bu ná yondj. ⁸ Nu'a rá Hogandähi Ojä di jajü ga pąhmbu, ngue hin ní soc'a ra 'yu ní mba bu bí 'bu Ojä 'bu gätho mí t'øthoho ran dęnde bu ja a ra nijä ua ja ra ximhäi. Ne

gue'a n'da ra hmεpya bi 'yu a ra 'bøt'e mí corpυ man'da xυn duxqui, mí corpa bυ υ yυ ja'í. ⁹ Gátho υ yυn t'øt'e mí t'ørpυ ja a ra nijā, n'da ra hmεpya tho ho nanguē a njuāntho i jajυ ya. Nguetho yυn t'unni nε yυ 'bøts'e bi un'na Ojā, him bi zā bi hocpa bυ mbo rá mbυi υ mí øt'e. Jananguē mí pa njorpi bυ υ. ¹⁰ Nguetho hønt'a mí man yυn t'εdi nanguē yυn ts'ihmε midí hoqui, nε midín xut'í. Pε nu'υ gue'υ 'da yυn t'εdi gue i ja thi. Nε gue'a bi zān Ojā da 'yøt'υ, ja gue'bu mam bá εh ra Cristo, ja bi nεqui a majuāni ra 'yu ja rá ts'edi a bυya. ¹¹ Gue ya bá εh ra Cristo, nε gue'a ma hmumbājāhυ a, nanguē ra 'da'yo nhoqui i ja ya. Nε nu'a ra nijā guerpυ dim pēhna ra mbājā ya, man'da xυn ho, nε guerpυ majuāni bυ. Nε him bi 'yøt' yυ ja'í, nguetho hing ra ngugua ja ra ximhäi a. ¹² Pεgue mahεts'í bυ bi yut' na ra Cristo ya, tengu ra hmεpya bi 'yuh yυ hmumbājā 'bυ mí yurpυ man'da xυn duxqui. Nε ya hin di un yá ji yυ t'udε'yo o gue yυ t'undāni, pε bi un rá jise. Nε n'dandí tho ho bi yurpυ, nε bi yānjυ xυn ho a. ¹³ Nu rán t'εdi Ojā bi t'εmbi xυn ts'o ní ngøc'yεi n'da 'bυ xí dā a n'da ra du. Nε bi ma jatho da mba ma c'uaspa rá ji ra toro nε ra dε'yo, nε rá 'bospi a ra t'usundāni gue bi t'upυ ja ra sibi. Nε gue'a dí hocpa ní ngøc'yεi n'da a. Ja bi zā bi dānde Ojā υ bυya. ¹⁴ Pε gam bεmhbυ man'da εmmε i ja rá ts'edi a rá ji ra Cristo, bi mberca ma ts'on'yomfēnihυ midí 'uegahυ nanguē Ojā, n'dahma da zā ga ørpahυ rá 'bεfi Ojā gue i 'bυi. Nguetho hin'yυ rá ts'oqui ra Cristo, nε bin unse bυ 'bυ Ojā, ra 'bøts'e gue mazāi di muui bυ nam bεn Ojā. ¹⁵ Nu ra Jesucristo bin hocpate nanguē ra 'da'yon hoqui 'bυ mí du. Jananguē'a gátho bi mba mahoqui ma ts'oquihυ, gue guejυ mí tēhdυ rá mbυdi ra yonhoqui. Hinga høngdahυ, pε nε υ mí 'bυ 'bυ hin nán ja a ra 'da'yon hoqui. Nε nubυya gátho bi zā dá comhbυ ran jāpi mazāi gue bi xi Ojā υ bi zohni. ¹⁶ Nu'bu i man'a n'da to'o da zocpa υ 'bε'a pε'ts'í, pε 'bε da fādi 'bυ majuāni bi du, ja da t'øt'a xi ma bυya. ¹⁷ Hingui sā da t'øt'a xi ma 'bυ i 'bátho, hinda høn'bυ bi du. ¹⁸ In jabυ bin ja 'bυ rá mbυdi a ran hoqui bi man Ojā, gue bin ho 'bυ mí mba m'bānbi rá ji n'da ra zu'uε, ja bi fādi majuāni bi nu ran

dāte bυya. ¹⁹ Jananguē'a nu'a ra Moisés 'bυ mí xih rán t'εdi Ojā gátho yυ mε israel, nε bi c'uaspa ra ji bυya. Bi mit' ra thenga xidε'yo nε n'da ra t'υ'yεza gue n'youi yá paxi, nε bi garbυ ja ra dehe n'youi rá ji ra t'undāni nε rá ji yυ chibo, bi c'uaspa bυ ja rá søcuā i man rán t'εdi Ojā, nε gátho yυ ja'í bi mba ma c'uaspi a ra ji bυya. ²⁰ Nubυya bi 'yεna: "Nuna ra ji, guehna dí hoc'a ran hoqui na, gue bi man Ojā nanguējυ. Nuya da zā di punga ma ts'oquihυ," bi 'yεn a ra Moisés. ²¹ Nε nubυya bi c'ua'ts' ra ji bυ ja rá nijā Ojā, nε 'bε'a gátho mí ja bυ mbo mí pa nthoni bυ ja rán thānde Ojā, gátho bi mboxpυ yυ ji. ²² Nε i mam bυ ja rán t'εdi Ojā, gue gue'a ra ji í hoc'υ 'bε'a gátho mí t'øt'e. Pε nu'bu hin dim fān ra ji, hin'yυ ra punbi nanguē ra ts'oqui, i εm bυ mán t'o't'í.

Í'uec yυ ts'oqui a ím 'bøts'e ra Cristo

²³ Nu'a ra nijā, n'da ra hmεpya tho ho mí ja ua ja ra häi, bi mba ma hoqui nanguē υ yá ji yυ zu'uε mí hma. Jananguē'a bin ja ra 'bøts'e man'da xυn ho gue dí hogahυ, tengu'bu dyá nijāhυ majuāni bυ mahεts'í. ²⁴ Nε hinga guerpυ ja ra nijā bi 'yøt' yυ ja'í i 'bυh ra Cristo ya, nguetho yυ hmεpya tho υ nanguē a majuāni rá ngu Ojā. Pε ε guerpυ mahεts'í bi yut'í, i äp Ojā ya nanguējυ. ²⁵ Nu yá hmumbājā yυ israel, jεya 'bυ njεya mí cørpυ ja ra cuarto man'da xυn duxqui, midí un ra ji, pε hin rá jise. Pε nu ra Cristo hinga thocpa tho ho di un ra 'bøts'e. ²⁶ Xi'bu xtín ja tengu yυ hmumbājā, jεya 'bυ njεya midí un ra ji. Mí jatho xυn ngu yυ nidi xtán du ra Cristo 'bυ, gue'bu go rá mbυdi ra ximhäi. Pε him bin jabυ bi 'yøt'a. Pε nuya n'dandí tho ho bi zøcua ra Cristo gue bin unse bim 'bøts'e zεhε, gue í'uecpa yá ts'oqui yυ ja'í. Nε guehya yυ pa gue di jā'ts'a mí hma mām 'bet'o. ²⁷ Tengu yυ ja'í, nts'änni n'dandí tho ho da du, nε m'bejua da nu ran juānbi. ²⁸ Nε ngutho ra Cristo, n'dandí tho ho bin uni bim 'bøts'e, ngue bi 'uecpa yá ts'oqui υ xυn ngu yυ ja'í. Nε m'bejua ba pengua da zin υ i tø'mi, pε hin dí 'yεhε dí 'uec yυ ts'oqui mahøn'a.

10

¹ Nu'a ran t'εdi bin t'un ra Moisés nanguē yυ 'bøts'e bi 'yøt' yυ mbājā, n'da ra hmεpya

thoho nangue'a ran ho bá ɛhya. Ne hinga gue'a majuaŋi ran ho a. Ne njam'bu bi zä bi mba ma hocpi yá ts'oqui ɛ mí ɔt' yɛ 'bɔts'e, madague'bu njeɣa 'bu njeɣa midí uni. ² Nu'bu da gue'u yɛ 'bɔts'e xtán zä xtín hoc'u, pɛ n'danditho xtí uni, ne xtá 'ye'ts'a ní un yɛ 'bɔts'e 'bu. Ne ya xtám baɗi n'dandí thoho bi bo yá ts'oqui buya. ³ Pɛ nangue yɛ 'bɔts'e bi uni gátho yɛ jeɣa, bi japi da bɛni gue in dupate tho yá ts'oqui. ⁴ Nguetho hinjam'bu da zä di punba yá ts'oqui n'da ɛ yá ji yɛ ndani ne yɛ de'yo. ⁵ Janangue'a bi 'yɛn ra Cristo 'bu mí zɔcua ja ra häi, bi 'yɛmp'a Oja rá Ta:

Hinga njuan̄tho gue'u yɛ zu'uɛ guí nde.

Janangue gá jaqui dán ja'igä ngue dam 'bɔts'egä, bi 'yɛn'a ra Cristo.

⁶ Ne hin gnán johya n'da ran t'unni ngue yɛ zu'uɛ bi t'upɛ ja ra sibi, xínga gue'u yɛ 'bɔts'e nangue yɛ ts'oqui.

⁷ Janangue dá ɛngä: “Bá ɛcä ya ga ɔt'ä ni pähä ma Oja i, dam 'bɔts'e zɛɛgä, tengu män t'o't'i bu ja nim hma,”

bi 'yɛn'a ra Cristo. ⁸ Nu'a rá mbadi bi mangua, hin nán johya Oja ɛ yɛ 'bɔts'e gue yɛ zu'uɛ bi t'udi nangue yá ts'oqui n'da, madague'bu gue'a bi man'a n'da rán t'ɛdi a.

⁹ Pɛ xɔ bi 'yɛm mahɔn'a buya: “Bá ɛcä ya gue ga ɔt'ä ni pähä, ma Oja i, gue dam 'bɔts'e zɛɛgä.” Gue nde da ma, dí 'ueh ya yɛ 'bɔts'e mí ja, ne din ja nɛ man'da ra 'bɔts'e. ¹⁰ Nu ra Jesucristo bi 'yɔt' rá pähä Oja, gue bi unse rá ja'i n'dandí thoho bi juadi. Janangue'a bi hogahɛ Oja ya. ¹¹ Nu yá mbäja yɛ israel mí ɔt'ɛ yá 'bɛfi gátho yɛ pa, ne thocpa thoho midi un yɛ 'bɔts'e, madague'bu hinjam'bu mí sä di hocpa yá ts'oqui n'da ɛ. ¹² Pɛ nu ra Jesucristo n'dandí thoho bin uni bim 'bɔts'e nangue ma ts'oquihɛ, pɛ him man'dandí din uni. Ne bí 'bɛpɛ 'darbɛ ní mandaui Oja ya. ¹³ Ne guerpɛ bí 'bɛpɛ ya, gue'bu go bi ɗap'u yán suiɛ. ¹⁴ Nguetho nangue n'dandí thoho bin unse, janangue'a bi juadi bi hoc'u to'o bi 'yɔt'e yá mbɛti. ¹⁵ Guesɛ a rá Hogandahi Oja di jajɛ ga pɛhmbɛ a mangua, 'bu mí ma:

¹⁶ Nu ran hoqui ga ɔrpa yɛ ja'i 'bu m'bejua, din ja tengu na, ga bɛnba bu ja yá mbai ma pähä zɛɛ, da ndese gue da ɗengui.

Nguetho ga un man 'yomfɛni bu ja yán 'yomfɛni ɛ.

¹⁷ Ne xɔ bi 'yɛm mahɔn'a:

Him man'dandí gam bɛngä yá ts'oqui, ne xínga gue'u yɛm fɛ'ts'i mí ɔt'ɛ,

bi 'yɛn rá Hogandahi Oja. ¹⁸ Nangue Oja bi punba ma ts'oquihɛ, hingui sä ga unhdɛ mí da yɛn t'unni dí punba ma ts'oquihɛ.

Da zä ga sɔmhbu bu 'bu Oja

¹⁹ Ma zi cu ahɛ, gam bɛmhbu nangue a ra nyonhoqui mi ja, njo'o n'da ra ja'i thoho mí sä da yɛrpɛ man'da xɛn ɗɛxqui, ne gue'a í t'u'a ra 'bɔt'e mí ndam bu. Pɛ nuya bi zä dí cɛthɛ bu ja a rá ngu Oja mahɛts'i, man'da xɛn ɗɛxqui. Ne dí cɛthɛ nangue a rá ji ra Jesucristo, bi hogahɛ. Ne hin dín suhu ya. ²⁰ Ne dí cɛthɛ nangue a ra 'yu ma'da'yo gue i 'bai. Nguetho bi 'uegahɛ ra 'bɔt'e mí ndam bu ja ra goxthi, 'bu mí unse rá ja'i ra Cristo ya. ²¹ Nu'a ra Jesús, gue'a ma hmumbäjahɛ, nangueju gue yát'uhnigahɛ Oja. ²² Janangue'a mbähä ga sɔmhbu bu 'bu Oja ya, n'dat'a gam bɛmhbu majuaŋi i ndeju. Nguetho bi mberca ma mbaihu nangue rá ji ra Cristo, hin gam bɛmhbu gue dín dupatehɛ yɛ ts'oqui ya. Ne tengu 'bu am 'be't'egahɛ a ra dehe xɛn güe. ²³ Ne ga thoqui ga mamhbɛ a ran ho dí tɔmhbu, hin ga suhu. Nguetho majuaŋi di ja'ts'a rá m hma bi xijɛ Oja gue di pɔju. ²⁴ Mbähä dan xänbahɛ ga ɔthɛ ran huɛcate, ne 'da dán ɛhyadahɛ ga ɔthɛ a. ²⁵ Ne hin ga ɔthɛ tengu ɔt'i 'da him mi sɔm bu ja mam petihɛ. Pɛgue mbähä ga thoqui dam petihɛ, ne dan xänbahɛ n'da ngu n'dajɛ. Ne man'da ga humbi ga ɔthɛ ya, nguetho ya mí ts'utho ba ɛh ra Hmu. ²⁶ Pɛ nu'bu dí ndese ga thoctahɛ yɛ ts'oqui 'bu ya má pɛhmbɛ a majuaŋi, tengu'bu hin dá jamansuhɛ a ra 'bɔts'e xtím pungahɛ. Pɛ ya hin'yɛ 'bɛ'a man'da sä ga umhbɛ buya, gue dí mba ma pungui ma ts'oquihɛ. ²⁷ Pɛ hɔnt'a ra mbidi gan nuhu 'bu, gue ran unbi dí co'ts'a Oja, nangue ra sibi nts'utho 'bu bi de, gue di jua ɛ yán suiɛ Oja. ²⁸ Gam bɛmhbu tengu ran t'ɛdi bin t'un ra Moisés, gue'bu 'bu a n'da i ɔt' ram fɛ'ts'i, ne di nequi yoho o gue hyu yɛ testigo gue bi nu, bi tho a ra ja'i buya, ne hin da mba ma huɛqui. ²⁹ Pɛ ha hin dím bɛmhbu

gue man'da nts'utho ran ts'embi ga nuh_u 'b_u dí m bēni ga nēmh_u b_u hāi a rá Ts'ant' u Ojā, nē dí ēmh_u nte di muui a rá ji xtí hoga ma mb_uih_u, nē' b_u dí numan' u tho a rá Hogandāhi Ojā gue mí ēna xtí huēgah_u.

³⁰ Pē dí pāhmb_u a ra Hmu gue bi ma: “Nugā ma 'bēfi ga ju't'i, ga un'na rá muui bi 'yōt'e.” Nē bi 'yēn ra t'ohni: “Da zēmba yá t'uhni Ojā 'b_u di thoqui da 'yōt' ra ts'oqui.” ³¹ Emmē nts'utho 'b_u da dīnba yá ts'oqui n'da a Ojā b_u ja ran juānbi, gue'a i 'b_ui. ³² Pē dami bēmh_u 'bē'a gá 'yōth_u u y_u pa x_u thogui, gue'b_u ja gmí tīmh_u ran nēqui. X_un ho gá 'yōth_u, jante tho gá hyāth_u y_un unbi x_un ndoho.

³³ Nē 'da ah_u bi mba nthenni ah_u, nē bi mba ma un'ni ah_u b_u ja yá hmi y_u jā'i. Nē mi'da ah_u gue hin gá suh_u da mba ma un'ni ah_u 'b_u 'darb_u gmí 'yoh_u u bi mba ma unbi. ³⁴ Nē hin gán suh_u gue gá zēnguah_u u ni cuh_u 'bāp_u ja ra fādi, nē gán johya thohoh_u 'b_u mí thān'nah_u 'bē'a gmí pēs'h_u. Nē gá pāhmb_u ja ah_u b_u mahēts'i a man'da x_un ho, gue da hyāt'i mazāi. ³⁵ O guí es'h_u a gní hyuth_u nzamb_ui, janangue'a din 'da ah_u n'da ran t'unni x_un ndoho. ³⁶ Pē i jatho ga sēth_u ts' u, n'dahma da zā ga ōth_u rá pāhā Ojā, janangue ga hāmh_u a bi ma majuāni di 'daj_u.

³⁷ Nguetho i mam b_u ja rá t'ohni Ojā: Mí ts'utho ba ē'a i ja gue ba ēhē, ya hin da ya'a ba ēhē, nē di 'da ah_u a guí tōmh_u.

³⁸ Nē nu' u to da 'yēc'yēi majuānigā, gue' u ga hocpa yá ts'oqui, ga ēmbi x_un ho b_uya, nē ga un'nd_u ra temazāi u.

Pē nu' u bi mbengui hin ga numanho u, bi 'yēn Ojā. ³⁹ Pē nuj_u hinga guej_u dá penj_u guerp_u xcá nuh_u ran unbi mazāi. Pē dí ēc'yēih_u gue majuāni a Ojā, janangue'a din jaj_u ra temazāi.

11

Nē gue'a ná ēc'yēih_u majuāni a Ojā

¹ 'Bē'a nam bōn'a na ēc'yēih_u majuāni a Ojā. Nám bōni, gue dí ēc'yēih_u majuāni ga hāmh_u a ran ho bi xij_u Ojā. Nē nam bōni ga ēc'yēih_u majuāni 'bē'a gātho i ma Ojā, madague'b_u hin dí nuh_u a. ² Nu ma bombōtah_u bi hnumanho nguetho bi 'yēc'yēi majuāni a Ojā. ³ Dí ēc'yēih_u majuāni bi 'yōt' Ojā y_u ximhāi, madague'b_u hin dá

nuh_u 'b_u mí 'yōt' u. Nu'b_u mí 'yēna din ja, ya bin ja b_uya, gue bi 'yōt'e nangue u 'bē'a him midí nēqui. ⁴ Nu'a ra Abel bi un Ojā n'da ra 'bōts'e x_un ho xinda gue a bi un a ra Caín, nguetho bi 'yēc'yēi majuāni a bi xi Ojā. Nu'b_u mí thānba a rán t'unni ra Abel, bi fādi bi numanho Ojā a. Nē madague'b_u bi du ra Abel, pē tengu 'b_u 'būtho, gue urcah_u 'bē'a mí ōt'a, gue bi 'yēc'yēi majuāni a Ojā.

⁵ Ngutho ra Enoc, bi 'yēc'yēi mbo rá mb_ui a majuāni. Janangue'a bi ts'ixp_u ja rá ngu Ojā nē him bi du. Nē him bi thīngua ja ra hāi a, nguetho bi zix'a Ojā. Nē i ēn ra t'ohni: “Nu'b_u hin ní ts'its'i, bi hnumanho a.” ⁶ Pē nu'b_u i 'b_u a n'da i nde da zōm b_u 'b_u Ojā, pēgue da 'yēc'yēi majuāni i 'b_u a, nē da 'yēc'yēi majuāni din t'un ran ho a to i hon Ojā. Nguetho hingui sā da numanho Ojā n'da 'b_u hingui ēc'yēi a majuāni. ⁷ Bi 'yēc'yēi a ra Noé gue majuāni a mí xi Ojā din ja a ra dāmbant'i, madague'b_u hin ní nu. Nē bi 'yōt'a ra dābarco bi xifi, guerp_u da yān' u i 'b_up_u rá ngu. Nē bi 'yēmbi x_un ho Ojā a nguetho mí ēc'yēi mbo rá mb_ui a Ojā. Nē gue'a í nēqui hing y_u 'yēc'yēi gātho ra ximhāi, jān í ts'emba u. ⁸ Bi 'yēc'yēi majuāni Ojā a ra Abraham. Janangue'a bi bōm 'b_u mí zon'na Ojā, gue da mba b_u ja a ra hāi bi xi Ojā gue di unni. Bi nēxp_u ja rá hāi zēhē, nē him mí pādi hap_u man ní mba. ⁹ Nē nu'b_u mí zōm b_u, pē bin 'yotho b_u. Nguetho bi 'yēc'yēi majuāni gue ja nín zām b_u rá ngu Ojā mahēts'i. Janangue'a bi hyōtho y_u ngum'bōt'e b_u. Nē ngutho bi 'yōt'a ra Isaac rá ts'ant' u, nē a ra Jacob rá 'beto, gue nē' u da gomh_u ra herencia bi sih majuāni ra Abraham. ¹⁰ Nguetho nu ra Abraham mí tō'mi da zōni nín zām b_u ja n'da ra dāhnini gue mahēts'i, din ja hōn' b_u go njām' b_u, gue bi bēn Ojā nē bi 'yōzēhē. ¹¹ Nē bi 'yēc'yēi majuāni a ra Sara, nē gue'a í hyān rá ts'edi Ojā a gue dim 'b_uh rá ts'ant' u. Nē him mí sā xtím 'b_uh rá t'uhni, gue ya x_um bōmbe. Pē bim 'b_u' a rá ts'ant' u, nguetho bi bādi majuāni da 'yōt'a bi man Ojā. ¹² Nē ngutho ra Abraham, madague'b_u ya xí thoh y_u pa gue mí sā xtím 'b_uh yá t'uhni, pēgue bi zōni bim 'b_uh yām bom' beto ēmmē x_un ngu, tengu y_u sō mahēts'i, o tengu y_u 'bomu b_u ja ra ndendejā, gue njongui hāt'i da mbede.

13 Ne gätho u bi du 'bu him mani hyan a ran ho bi xi Oja. Pe tengu'bu mí handi yatho bu bí ja a ran ho bi sifi, nguetho mí ec'yeyi mbo yú mbui gue majuañi din t'unni. Janangue'a bin johya 'bu mí beñi gue da nu a. Jananjabu bi manse tengu'bu bi thotho ua ja ra ximhäi u. 14 Ne nu u im ma tengu na, i udi gue i 'yotho ne i hon man'da ra häi gueru din zai. 15 Ne nu'bu xtám beñtho a ra häi bu xpí bøn u, mí sä xtá mbeng mahøn'a u 'bu. 16 Pe mí nde n'da ra häi man'da xun ho, gue nde da ma, ra häi mahets'i. Janangue'a bin johya Oja gue da 'yembi yú Oja u, ne bi hocpa yú hnini u. 17-18 Ne nu'bu mí ts'ap rá mbui ra Abraham, gue bi sifi bá si a rá ts'unt'u ra Isaac, da mbøspa Oja. Ne mí nde xtá 'yot'e, nguetho bi 'yec'yeyi majuañi a Oja, madague'bu bi xifi dim 'buh yám bom'betó 'bu bi xand ra Isaac. 19 Gue'a bi beñ'a ra Abraham gue i ja rá ts'edi Oja da xox u xun du. Janangue'a tengutho 'bu bi dambeni bu 'bu u xun du a ra Isaac 'bu mam bá si mahøn'a a rá ta. Ne n'da ra hmerya bi 'yot' na. 20 Ne nangue a bi 'yec'yeyi majuañi ra Isaac gue da gomhu rán ho Oja u yú t'uhni, janangue bi sih majuañi ra Jacob ne ra Esaú gue da mba majapi. Ne bi sifi 'be'a bi zänba Oja n'da ngu n'da u. 21 Ne ngutho a ra Jacob, bi 'yec'yeyi majuañi a ran japi bi man Oja. Ne ní mba bu da du, pe bi thocpa a ran japi u yú 'beto, gue'u yú ts'unt'u ra José. Ne bi dande Oja 'bu mí dospa rá ya rá tøhø a ra Jacob. 22 Ne a ra José bi 'yec'yeyi majuañi a bi man Oja. Janangue'a nu'bu mí ts'utho da du, bi xi u yú menguhu gue yu israel, gue da zøni da mbeng bu yú häi zehø. Ne bi xifi da thux'a ra ánima 'bu bi bøm bu u, gue'a ra José xí du. 23 Ne rá ta ne rá mbe ra Moisés 'bu mim 'buh ra Moisés, bi 'ya'a rá ts'unt'u an hyuzna. Ne him bi numansu a rán t'edi ra ts'ut'abi gue mí ma xtí tho u yú ts'unt'u yu israel. Nguetho midí nequi din hocja'i, ne mí ec'yeyi majuañi di jamansu Oja. 24 Ne a ra Moisés guexta'a mí ec'yeyi majuañi a Oja. Janangue'a nu'bu mín dan'yohu, him mam bi nde da t'embi rá ts'unt'u a rá t'ixu ra ts'ut'abi bu Egipto, gue xtán zä xtín jase rá ts'edi. Ne gue'a rá t'ixu a ra ts'ut'abi bi dím bu mán t'agui ne bi tede. 25 Pe man'da bi nde 'darbu bin unbah u yú t'uhni Oja a ra Moisés nu'u yú menguhu,

xinda gue'bu xtán den rán johya ra ximhäi gue ní mba bu da guadi. 26 Ne nu'bu mín 'yomfëni ra Moisés, man'da di muui 'bu n'dat'a yun ts'ante da nuui ra Cristo, xinda gue'bu xtí manda 'be'a gätho mí ja bu ra häi Egipto, nguetho man'da mí numanho 'be'a di un Oja m'bejua. 27 Ne nangue bi 'yec'yeyi majuañi ra Moisés, janangue'a bi bøm bu ra häi Egipto, ne him bi zu a nán cue a ra ts'ut'abi. Pe bi hyut'an zambui, nguetho bi badi in 'youi Oja, madague'bu him mí nu. 28 Pe bi 'yec'yeyi majuañi a bi xi Oja a ra Moisés, janangue'a bi 'yot'a bi xifi, ngue bi manda dí cots'i ra ji bu ja yú 'yojut'i yu israel. Janangue'a him bi thop yú mbudi ts'unt'u u yu israel 'bu mam bá eh rá m 'behni Oja. Gue'a t'embi ndabaxjua bi du'mi bi 'yot'u. 29 'Bu mí 'yec'yeyi mbo yú mbui i ja rá ts'edi a Oja u yu israel, janangue'a bi jap'a Oja bi hocpa n'da ra 'yu bu ja ra deja, gue bi tho u. Pe nu'bu mí 'yena ne u xtá 'dax'u yu me egipto, gue'u mí cute, bi comp' ra dehe bi du u buya. 30 Nu yu israel bi sifi di the'ts'a ra dahnini Jericó gätho nyoto pa, nguetho ma mbä't'i ra jado a ra hnini. Ne nu'a í 'yec'yeyi majuañi a Oja, ne gue'a í yot' ra jado a 'bu mí gua'a nyoto pa di the'ts'i. Ne bi zä bi dap ra hnini u yu israel buya. 31 Pe mí 'buru n'da ra xisu gue ra Rahab. Ne madague'bu man ra 'yomt'ëni mam'bet'o, pe hinga ne a bi tho a 'bu mí tho yú menguhu gue him mí ec'yeyi Oja. Ne nu'a í zimmanho u yám 'behni yu israel, ne gue a í fadi mí ec'yeyi mbo rá mbui a Oja. 32 Ne xun ngu mi'da xtán zä xcá xi ahü, pe hinga xot'a yu ora ga xi ahü, nangue ra Gedeón ne ra Barac, ne nangue ra Sansón ne ra Jefté, ne nangue ra David ne ra Samuel, ne gätho mi'da yu pøngahya. 33 Ne mí ec'yeyi majuañi Oja u, ne gue'a í hyan rá ts'edi Oja u, gue bi dap yu ja'i mí 'buru n'danni mi'da yu häi 'bu mín suhmbu. Ne bin ts'ut'abi xun ho. Ne mí ec'yeyi majuañi a bi sifi, janangue'a gätho bi zä bi 'yør buya. Ne nu'u mi'da mí ec'yeyi majuañi a Oja, janangue'a him bi za yu dazate. 34 Ne him bin zø u mi'da bí thøtru ja ra orno 'bu emme midí thoni nám pa, nguetho bi 'yec'yeyi a majuañi u. Ne him bi zä bi tho mi'da 'bu mí t'embi xtá tho nangue ra juai. Ne nu'bu mí güent yú ja'i u mi'da, bi jap'a Oja bi zaqui. Ne madague'bu him mí

ja yá ts'edi ɯ mi'da, pɛgue tengu'bɯ ya mí ja yá ts'edi 'bɯ mí 'yɛc'yɛi majuɔni Ojɔ, nɛ gue'a í 'da ɯ yɯ dofɯi yán sɯihɯ. ³⁵ Nɛ mí 'bɯ í 'da yɯ xisu 'da'a n'danni, gue xí du yá t'ɯhni. Pɛ bi dɔmbɛni ɯ yá t'ɯhni 'bɯ mí 'yɛc'yɛi majuɔni ɯ yá mbe. Nɛ nu'ɯ mi'da bi ndesɛ bi tho nangue'a bi 'benza, nɛ him bi nde bi goh yá mbɯi guɛpɯ xtá mba ma thøgue, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuɔni da bømanho bɯ ja ran dɛte ɯ, da mba bɯ ja ra te man'da xɯn ho. ³⁶ Nɛ nu'a í 'yɛc'yɛi majuɔni ɯ mi'da, nɛ gue'a í hyät' yɯn ɯcpi gue bi t'ɯspi, nɛ bi hyät' 'bɯ mí mím 'benza, nɛ 'bɯ bi thu't'i 'da nangue yɯ cadena nɛ bi jot'a fädi. ³⁷ Nɛ bi tho ɯ 'da gue bi mba ma bat'ado. Nɛ nu'ɯ mi'da bi thɛngui nde nangue ra thɛgui. Nɛ mi'da í tho ra juai 'bɯ mí sifi da mba ma thøgue. Nɛ mí 'yotho ɯ mi'da, nɛ í huɛhi thoho ɯ, mí he yɯ xidɛ'yo, nguetho pa ma ɯcpi. Nɛ mí sä ran ɯ gue mí pa ma ɯnbi. Nɛ gätho ɯ bi hyät'i, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuɔni a Ojɔ. ³⁸ Nɛ him mí fädi gue man'da xɯn ho ɯ, pɛ man'da di muui ɯ xinda gue'ɯ gätho ra ximhäi. Pɛ ha sä mí 'yotho bɯ ja yɯ ɯhäi 'bɯ mí 'dagui, nɛpɯ ja yɯ t'øhø. Nɛ mí 'bɯpɯ ja yɯ hyädo nɛpɯ ja yɯ hyähäi. ³⁹ Pɛ gätho bi hnumanho ɯ nangue bi 'yɛc'yɛi majuɔni Ojɔ. Janangue'a i pa mfɛni thoho ɯ. Pɛ him 'bex bi hyän a bi xi a Ojɔ di unni. ⁴⁰ Nguetho xí zän Ojɔ 'bɛ'a man'da xɯn ho da 'yøt'e nanguejɯ, gue 'darbɯ ní hɔmhɯ ran ho ɯ mí 'bɯh maya'bɯ.

12

Thocpa thoho ga tɛnhɯ a ma ngɯrpihɯ ra Jesús

¹ Janangue'a nujɯ i 'bɯi xɯn ngu yɯ jɔ'i gue xɯ 'yurcahɯ a majuɔni Ojɔ tengu ja dá xi ahɯ. Janangue'a ga 'uejɯ ts'ɯ gätho di pajɯ, nɛ yɯ ts'oqui gue tengu'bɯ an thu't'i ma guahɯ, n'dahma ga häthɯ dan tihmbɯ nangue'a ran tɔha bin 'dajɯ guɛpɯ go him min sä. ² Nɛ thocpa thoho ga hanthɯ a ma ngɯrpihɯ ra Jesús, janangue'a da zä n'dat'a ga øthɯ bɯya. Nɛ di jajɯ ga øthɯ tengu bi 'yøzɛhɛ, gue bi 'yɛc'yɛi majuɔni a Ojɔ, nɛ gue'a í hyät' ran ɯnbi bɯ ja ra pont'i a. Nɛ nu'a ran dɛte bi nu, yán dɛte ɯ yɯ ts'om'bäi, ɛmmɛ ma ɯcpi a. Pɛ him bi zu da nu a tengu a, nguetho mí pɔdi din ja ran johya m'bejua

nanguejɯ. Nɛ nuya bí 'bɯpɯ mahɛts'i 'darbɯ ní mandaui Ojɔ. Nɛ guɛpɯ i sixcahɯ bɯ. ³ Nɛ gam bɛmhɯ tengu bí 'yøt' ra Jesús, bi hyät' 'bɯ mí ts'ɯi, nɛ 'bɯ bin ɯnba bɯ 'bɯh yɯ ts'om'bäi. Janangue'a hin dan xømbɯihɯ, nɛ hin gam bɛmhɯ gue ga penjɯ. ⁴ Pɛ nu ahɯ hinga ná ɛs'hɯ yɯ ts'oqui guɛpɯ gdí tuhɯ. Pɛ dami 'yɛs'hɯ ɯ, madague'bɯ gdí tuhɯ 'da ahɯ. ⁵ Ha gá pumbɛnihɯ a ran zofo gue i xijɯ Ojɔ, gue yá t'ɯhni gahɯ a, tengu mam bɯ ja ra t'øhni bɯ i ɛna:

Ma ts'unt'ɯ i, dami bɛni 'bɛ'a dí mbɛp'a a ni Hmu, gue'bɯ bi xi i hapɯ gá 'bedi.

Nɛ xín gui säman'ɯ 'bɯ bi zɯ i.

⁶ Nu'a ra Hmu i xänba ɯ di huɛqui, nɛ i fɛ ɯ gätho ɯ i ɛmbi yá t'ɯhni.

⁷ Dami hyäthɯ ɯ yam fɛi, nguetho gue'ɯ i xän'nahɯ ɯ. Nu Ojɔ i ɛna yá t'ɯhni ahɯ. Nɛ jo'o n'da ra t'ɯhni gue hin da xänba rá ta nangue yam fɛi. ⁸ Pɛ nu'bɯ hin da mbɛp'ahɯ Ojɔ, tengu ɯ gätho yá t'ɯhni i fɛi, nu'bɯ, masque hin yá t'ɯhni ahɯ 'bɯ. Guín jahɯ tengu ra t'ɯhni gue hinga mfädi to'o rá ta.

⁹ Nɛ man'da, nu'bɯ mín t'ɯhniɯ, gue'bɯ mí mbɛgba ma tahɯ däm 'bɯhmbɯ ua ja ra häi, dá numansuhɯ ɯ. Hanja man'da hin dín umhbɯ da mbɛgbahɯ Ojɔ, rá Ta ma mbɯihɯ, janangue ga tɛmhɯ ra te ma mbɯihɯ. ¹⁰ Nu ma tahɯ ua ja ra ximhäi bi mbɛgbahɯ 'bɯ n'dandj, gue mí mím bɛni xɯn ho. Pɛ nu Ojɔ 'bɯ i fɛgbahɯ, zɔi xɯn ho i ørcahɯ, gue di jajɯ xtán hothogahɯ tengu a. ¹¹ Majuɔni hin dí ɛmhɯ xɯn ho a ram fɛi 'bɯ ra ora dí sähɯ a, nguetho xɯn ɯ. Pɛ nu'bɯ bin hoh ma mbɯihɯ nangue ram fɛi, nɛ dí 'bɯmanhohɯ bɯya, nɛ i hu ma mbɯihɯ.

Nts'utho 'bɯ ga hɛhmbɯ rá nde Ojɔ

¹²⁻¹³ Janangue'a dan ɛhyahɯ mahø'n'a gue ga thojɯ a rá 'bɛfi Ojɔ, nɛ hin ga 'uehmbɯ. Pɛ ga hɔxhɯ ra 'yu xɯn juɔni. Nubɯya nu ní guahɯ guí hɛmfɯ, mí ɛna xtá 'uagui, pɛgue da yɔni, da hyä ra ts'edi mahø'n'a. ¹⁴ Nɛ gui hyomhbɯ hin gui dɔmhɯ n'da ra sɯi. Nɛ gui hyomhbɯ ra hogambɯi. Nguetho nu'a hin'yɯ ra hogambɯi hin da zä da nu a ra Hmu. ¹⁵ Nɛ 'da gdám fäxta nin 'yomfɛnihɯ n'da ngu n'da ahɯ, janangue'a hin dim 'bɯ i 'da ahɯ hin da nde rá mate Ojɔ. Nɛ xínga n'da ahɯ din ja tengu n'da rá 'yɯ ra ts'oqui,

gue hin di nequi 'b_u rá mb_udi, p_e nu'b_u bi b_ots'e din x_andi, di ts'on _u mi'da b_uya. ¹⁶ N_e dam f_ahmb_u njon dan 'yomt'ɛnihu. N_e x_in ga samh_u a rá mate Oj_a, tengu bi 'y_ot' ra Esaú, gue í pá a ra t_uh_u a rán j_api mí ɛna xtí un'na Oj_a, gue rá mb_udi ts'unt'_u ra Isaac. ¹⁷ N_e guí p_ahmb_u 'b_e'a bi 'y_ot' ra Esaú, gue m'bejua bi nde a ran j_api mí ɛna xtí un'na rá ta. P_e him mam bi z_a bi un'na. N_e ts'edi bin zoni, p_e him bi d_ini 'b_e'a xtá 'y_ot' mah_on'a gue xtá hy_an'a. ¹⁸ Gam b_emhb_u 'b_e'a bi 'y_ot' y_u israel, bi z_om b_u ja n'da ra t'øhø ua ja ra ximh_ai, guerp_u bi d_e ra sibi nts'utho, n_e bi 'b_exui y_u güi tengu 'b_u ra xui, n_e bin ja ra nd_onth_i 'b_u mi sih y_an t'ɛdi Oj_a _u. P_egue n'da ra hm_epya a tengutho b_u rá ngu Oj_a gue ɛmm_e x_un d_uxqui. ¹⁹ N_e bi 'y_oh ra th_uxi, n_e rá nde Oj_a bi 'y_o _u. N_e nu'b_u mí 'y_o a rá nde _u y_u israel, ɛmm_e bi 'y_ah ra mate gue hin da 'y_oh mah_on'a, nguetho ɛmm_e bin su. ²⁰ Him mí h_at'i da 'y_o a ra nde bi xifi, bi 'y_ena: “Xinga n'da ra j_a'i n_e xing y_u zu'u_e da z_a da d_acua, nu'b_u da d_acua, 'b_exque da tho, n_e da mba ma 'y_e'mado o gue da mba ma s_unza.” ²¹ ɛmm_e nts'utho 'b_e'a bin ja b_u. N_es_e ra Moisés bi 'y_ena: “Dí fet'i gue dín su.” ²² P_e nuj_u ya nju_antho rá hnini Oj_a b_u mah_ets'i dí c_uth_u, i p_ap_u ma mb_uih_u, gue Oj_a z_ai 'b_ui. N_e i t'ɛmbi ra t'øhø Si_on a rá hnini Oj_a, n_e i t'ɛmbi Jerusalén b_u mah_ets'i. N_e dá s_omhb_u b_u 'b_uh y_am 'b_ehni Oj_a mah_ets'i gue y_u mahu_ahi tho, guerp_u di munts'i i th_ande Oj_a ɛmm_e di johya. ²³ N_e dá c_uth_u b_u an thuts'i ma thuhuh_u b_u mah_ets'i, guerp_u d_am p_etih_u g_atho to'o bi hy_an ra herencia bi un Oj_a. N_e dá c_uth_u b_u bí 'b_u Oj_a ra Z_e'mi di ju_anbi g_atho. N_ep_u 'b_uh y_a mb_ui _u i tu, gue nu'_u bi t'ɛmbi x_un ho 'b_u mí hoc'a Oj_a. ²⁴ N_e dá c_uth_u b_u 'b_uh ra Jesús ma hocpateh_u b_u bí 'b_u a i ørcah_u ran hoqui ma'da'yo. N_e dí c_uth_u nangue rá ji ra Jesús 'b_u mí tho, í punga_u Oj_a a. Janangue'a man'da x_un ho i xij_u rá ji 'b_u mí tho, xinda gue'a rá ji ra Abel 'b_u mí tho, nu'a i ma di _unba a to bi hyo a. ²⁵ Janangue'a i jatho dam f_ahmb_u hin ga h_ehmb_u a rá nde a in zoj_u ya. Gam b_emhb_u him bi z_a bi zo a ran _unbi _u bi mb_esta a rá nde Oj_a, 'b_u mí ts'ocua ja ra ximh_ai. Janangue'a 'b_e xingui ts'_u da z_a ga sohmb_u ran _unbi 'b_u ga

f_estah_u a Oj_a, nguetho mah_ets'i b_u in zoj_u ya. ²⁶ Nu'b_u mí man y_un t'ɛdi Oj_a b_u ja ra t'øhø, bi japi bi 'y_an ra h_ai. P_e nuya i ɛn Oj_a: “Man'dand_i ga japi di 'y_ani, p_e hinga h_on ra h_ai, p_e n_e mah_ets'i,” bi 'y_en Oj_a. ²⁷ N_e nu'a 'b_e'a g_atho hingui d_u, da mba ma b_unt'i. N_e din z_am b_u _u hingui s_a da mba ma 'ueque, gue nu'_u 'b_e'a g_atho bi z_an Oj_a gue din z_am b_u. ²⁸ N_e bin 'daj_u b_u di manda Oj_a gue hingui s_a da mba ma 'ueque. Janangue'a ga xihmb_u jamadi Oj_a, n_e ga th_andeh_u ngue ga numansuh_u n_e ga suh_u. N_e gue'a numanho a b_uya. ²⁹ Nguetho nu ma Oj_ah_u di juadi 'b_e'a hingui numanho tengu ra sibi.

13

Ga øth_u a dí numanhoj_u Oj_a

¹ O guí ɛ'ts'a gnán hu_ej_u n'da ngu n'da ah_u tengu'b_u guidín cuh_u. ² N_e guim b_emhb_u gui s_ayabah_u ja ni ngumhb_u to'o da z_om b_u. N_e nu'_u 'da njab_u mí øt'e, bi zin _u 'da y_am 'b_ehni Oj_a bá n_exp_u mah_ets'i n_e him mí p_adi. ³ N_e dami b_emhb_u _u y_u ofädi, ngue tengu'b_u n'da gn_an ofädithoh_u. N_e guim b_emhb_u _u bi mba ma _unbi, nguetho n_e ah_u i ja ni j_a'ih_u gue s_a da mba ma _un'ni ah_u. ⁴ N_e g_atho ah_u guin numansuh_u a ran th_ati g_a 'y_oth_u ni xisuh_u, n_e a bi 'y_ot'_u mi'da. N_e gam 'b_umanho nangue nin th_atih_u, njon di ts'on a. Nguetho di _unba Oj_a _u to'o da 'y_ot' ran 'yomt'ɛni, n_e _u hinga na din th_ati, n_e _u x_un th_ati nu'b_u i øt' ran 'yomt'ɛni. ⁵ N_e 'yo guí numanhoh_u x_un ngu ra mbeti. P_e gan johyah_u nangue hangu ts'_u i ja ah_u. Nguetho: “Nj_am'b_u ga h_ec'ah_u, thocpa tho ho ga jamansu ah_u,” bi 'y_en Oj_a. ⁶ Janangue'a s_a dan johyah_u 'b_u dí ɛmh_u: I f_axcah_u ra Hmu, n_e hin ga suh_u 'b_e'a da z_a da 'y_orcah_u y_u j_a'i. ⁷ Dami b_emhb_u 'b_e'a bi 'y_ot'_u y_u ng_urpi gue bi xi ah_u rá m hman Oj_a. N_e guim b_emhb_u 'b_e'a bi b_oni nangue ra te man nám 'b_u _u. N_e gui tho_u a bi 'yut'ah_u, nangue bi 'y_ec'y_ei maju_ani a Oj_a _u. ⁸ Nu ra Jesucristo hingui dim pädi, gue'b_u go maya'b_u, n_ehya n_e g_atho y_u pa h_on'b_u go nj_am'b_u. ⁹ Janangue'a hin gan h_ehmb_u da ts'ix ah_u b_u ma'ueni, guerp_u i hman y_um hma 'dahma 'dan'yo n_e hingam f_adi. P_e nu'a ná b_emhb_u rá mate Oj_a gue'a ní zac ma mb_uih_u a, xinda gue'a

yɛn t'ɛdi gue 'bɛ'a i ts'i. Nguetho njo'o to'o xí zac yá mbɛi 'bɛ supi 'bɛ ja a i si. ¹⁰ Pɛgue i jajɛ n'da ran ts'ihmɛ, tengu ra hmɛpya gue ra 'bɔts'e mí øt' yɛ mbäjä bɛ ja ra nijä maya'bɛ, him mí ja ran t'ɛdi da zi. ¹¹ Pɛ nu rá hmumbäjä yɛ israel 'bɛ mí mbøspa Ojä nangue yɛ ts'oqui, bi dɛxpɛ mbo a rá ji ɛ yɛ zu'uɛ, guɛpɛ ja ra cuarto man'da xɛn dɛxqui. Pɛ nu yá ngø ɛ yɛ zu'uɛ mí zø bɛ ndehnini. ¹² Nɛ gue'a bi 'yøt' ra Jesús, bin ɛnbi bi du bɛ ndehnini bɛ 'bɛh yɛ israel. Nɛ gue'a rá jise í hoc yɛ jä'i. ¹³ Pɛ ga mbähä ga tɛnhdɛ bɛ ndehnini bɛ 'bɛh ra Jesús, tengu'bɛ n'da na 'bɛngadahɛ bɛ ma'ueni. ¹⁴ Nguetho nuua ja ra ximhäi hin'yɛ ua n'da ma hninihɛ gue din zäi xɛn ho. Pɛ dí homhbɛ ra dahnini gue njäm'bɛ da gua a, guɛpɛ nín zämhbɛ bɛ. ¹⁵ Nɛ nde'bɛ thocpa tho ho ga thändehɛ Ojä nangue ma ndehɛ, nɛ ga xihmbɛ ra jamadi. Nɛ di thoc'a mam hmamhbɛ a ra Jesucristo, tengu'bɛ di un Ojä ma 'bɔts'ehɛ. ¹⁶ Nɛ hin dam pumbɛnihɛ a na øthɛ ran ho, nɛ hin dam pumbɛnihɛ ga comhbɛ 'bɛ'a jajɛ, nguetho nɛ'ɛ tengu'bɛ yɛ 'bɔts'e i numanho Ojä ɛ. ¹⁷ Nɛ gui 'yøthɛ a xi a ni ngɛrpihɛ, nɛ gui pähmbɛ ja yán t'ɛdi da xi ahɛ 'bɛ'a gui 'yøthɛ. Nguetho i fät'a ni mbɛihɛ ɛ, nɛ i jatho di döp Ojä ra güenda nangue ahɛ. Gui 'yøthɛ a dán johya ni ngɛrpihɛ, nɛ hin da du yá mbɛi. Nguetho nu'bɛ hin gui 'yøthɛ a, xín da bømanho ahɛ 'bɛ. ¹⁸ 'Yäfɛ rá m fäts'i Ojä nanguecähe, nguetho n'dat'a dí m bɛmhbe ga tɛnhde a, nɛ dí nde ga øthe xɛn ho gätho. ¹⁹ Dí ä ahɛ ra mate, gue ɛmmɛ gui 'yäfɛ Ojä di jaqui ga mbagä bɛ n'dihi.

I äp rán japi Ojä ɛ yá cu

²⁰ Nu Ojä ra hocpate a, bi xoxpɛ 'bɛ ɛ xɛn du a ma Hmuhɛ ra Jesucristo, nu'a di jamansuc ma mbɛihɛ. Nɛ nu'a rá ji í hoc'a ran hoqui njäm'bɛ da guadi. ²¹ Nɛ dí äp rá mate Ojä da 'yøt'ahɛ hin hapɛ gui 'bɛhmbɛ, n'dahma da zä gui 'yøthɛ rá pähä a. Nɛ dí äp rá mate da 'yørcahɛ 'bɛ'a gätho i nde a rá ts'ɛdi ra Jesucristo. Ga numansuhɛ Ojä gätho yɛ pa mazaí. Nɛ hønt'a gam bɛmhɛ a. ²² Ma zi cu ahɛ, dí ä ahɛ ra mate hin gan xømbɛihɛ gui 'yøhmbɛ na ran zofo, nguetho nuna ram hma dá ot'ahɛ hingui ngu 'bɛ'a

ma. ²³ Ja n'da ram hma dí nde ga xi ahɛ, nu'a man 'yohɛhɛ ra Timoteo ya bi so'ts'i. Nu'bɛ da zøcua n'dihi, ga six 'bɛ dá mba bɛ. ²⁴ Zɛnguagahɛ ts'ɛ bɛ gätho ni ngɛrpihɛ, nɛ gätho ɛ yɛ cu gue ma mi'yɛc'yɛihɛ. Nɛhya bá nɛxpɛ Italia i pɛn'nahɛ ran zɛngua. ²⁵ Nɛ dí äp rán japi Ojä nangue gätho ahɛ. Nɛ hønt'a dí xi ahɛ ya.

SANTIAGO Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago

Ran zengua

¹ Nugä drá Jacobogä, rá 'yɛhɛgä Ojɔ nɛ ma Hmuhɔ ra Jesucristo. Nɛ hɔnbu go hapu gá mbähä n'da ngu n'da ahɔ, dí zengua ahɔ ma mɛni ahɔ, ngue n'dat'u mam bombɔtahɔ u 'de'mayoho yú ts'unt'u ra Israel.

Di 'daju ran 'yomfɛni Ojɔ

² Ma zi cu ahɔ, nde'bu dan johyahɔ 'bu dí sähɔ yun unbi, hɔnt'a go man unbi dín nuhɔ. ³ Nguetho dí pähmbu nu'bu da ts'ác ma t'ɛc'yɛihɔ, gue'a ní jaju ga häthɔ xun ho a. ⁴ Pɛ i jatho ga häthɔ xun ho nɛ hin gan suhɔ, nɛ gue'a dín te ma mbuihɔ a, nɛ di hajɔ xun ho ra ts'edi, nɛ nte ga 'behmbu buya. ⁵ Pɛ nu'bu hin dí pähmbu nda'a xun ho ga ɔthɔ, ga äfu Ojɔ ran 'yomfɛni nɛ di 'daju a. Nguetho di unni xun ho to'o da 'yäpi, nɛ hin di japi da mbɛ'ts' rá sä n'da. ⁶ Pɛ jatho n'dat'a gam bɛmhbu 'bu ja 'be'a dí äfu, nɛ hinga 'dahma'dan'yo gam bɛmhbu. Hin ga ɔthɔ tengu ra t'ɔthe bu ja ra dädädehe, hɔnbu go hapu ní 'yɛn ran dahi. ⁷ Nu ra jã'i i ɔt'e tengu a, sä im bɛni di un'na i äp a Ojɔ, pɛ nte di unni. ⁸ Nguetho 'dahma'dan'yo im bɛnsɛ, nɛ hingui sä n'dat'a da 'yɔt'e. ⁹ Pɛ ɛmme di johya n'da zi hyoya 'yɛc'yɛi, nguetho i pãdi ɛmme xun ngu di muui bu nan nu Ojɔ. ¹⁰ Nɛ'a ra mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ɛmme di johya 'bu mi bãdi hinga gue'a rá mbɛti ní numanho Ojɔ a, ngue nu rá mbɛti tengu yá dɔni u yu paxi i hɔe. ¹¹ Ngue nu'bu xpám bɔx ra hyadi ɛmme xum pa, di hmang yu paxi nɛ i hɔh yá dɔni buya, nɛ him man di nɛcmanho. Din jabu n'da ra mɛmbɛti 'bu hɔnt'a ra mbɛti in numanho, madague'bu di thoqui dim pɛfi, pɛ di 'bɛdi 'be'a gätho i pɛ'ts'i.

Ga häthɔ 'bu bi ts'äjɔ

¹² Nu'bu ga häthɔ yun unbi, dan johyahɔ buya. Nguetho nu'bu mi ts'äjɔ nɛ dá häthɔ, ya dín 'daju ra temazã, tengu bi man Ojɔ di 'daju 'bu hɔnt'a gam bɛmhbu a.

Dím bɛnsɛhu yu ts'oqui

¹³ Nu'bu 'bu'a n'da da bɛni da 'yɔt'a n'da ra ts'oqui, pɛ hin da 'yɛna Ojɔ bi bɛnbi. Nguetho xun ho Ojɔ nɛ hingui xifi da 'yɔt' ra ts'oqui n'da ra jã'i, nɛ xín da zä da si Ojɔ da 'yɔt' ra ts'oqui. ¹⁴ Pɛ n'da ngu n'da yu jã'i 'bu im bɛni da 'yɔt' yu ts'oqui, pɛ bin 'yɔrpazehɛ nangue rán 'yomfɛni sɛ. ¹⁵ Nɛ nu'a 'be'a bi numanho sɛ, nɛ nu'bu mi bɛni da 'yɔt'e, nɛ gue'a dí mbuxca yu ts'oqui rá mbui a. Nɛ nu'bu mi 'yɔt'u yu ts'oqui mi bɛni, nɛ man'da bi thoqui bi 'yɔr buya, nɛ gue'a dí nu ran unbi mazã a buya. ¹⁶ Ma zi cu ahɔ, hin dan hyäzehɛhu 'bu dí ɔthɔ yu ts'oqui, gue'a hin gam bɛmhbu Ojɔ di 'bɛcpahɔ. ¹⁷ Nguetho xun hotho 'be'a gätho di 'daju Ojɔ, nɛ hɔnt'u gätho xun ho bí nɛxpɔ bi 'bu Ojɔ, ngue bi zän yu nyot'i ua ja ra häi. Nu'u ja'bu di 'beh yün nɛqui 'bu xu 'bät'u, pɛ nu Ojɔ njam'bu di 'beh ran ho. ¹⁸ Rá pähä zehɛ Ojɔ bi xändgahɔ 'bu má hamhbu rá m hma majuãni, nɛ yú t'uhni gahɔ a buya. Janangue'a man'da xun hoju xinda gue'u mi'da gätho bi 'yɔt'e.

Dan xähmbu ram hma nɛ ga ɔthɔ yün thehu

¹⁹ Gue'a dí pähmbu a, ma zi cu ahɔ. Janangue'a dan ɛhya dan xähmbu a rá m hma, xinda gue'bu go dan yäsehɔ, ogue ga ɛmhbu go dí pãsehɔ ngue dan junthɔ. ²⁰ Nguetho nu'bu dadín junthɔ, hingui sä ga ɔthɔ 'be'a nde Ojɔ. ²¹ Pɛ ga ɛshɔ a ná ɔthɔ yu ts'oqui, nɛ ran ts'o zã dá bɛmhbu. Nɛ hin dan 'yɛzehɛhu. Janangue'a da zä ga cɔ't' ma mbuihɔ a ram hma, tengu'bu n'da ra hmudä da thupɔ, nɛ dín te bu. Nɛ gue'a dí pɔcpa ma mbuihɔ a buya. ²² Pɛ hinga hɔntho dan xäthohɔ ram hma. Nguetho dán hyäzehɛhu 'bu dím bɛmhbu hin'yu man'da ga ɔthɔ. Pɛ i jatho thocpa thoho ga ɔthɔ yün thehu a ram hma dadín xähmbu. ²³ Nguetho nu'bu dí ɛmhbu dadín xähmbu ram hma, nɛ hin dí ɔthɔ yün thehu, dadí pumbɛni thohɔ a dán xähmbu 'bu. Tengu'bu dí hɛthɔ ran hyädä ma hmihɔ, nɛ hin dí zãmhbɔ bu. ²⁴ Dá nuhma a ma hmihɔ, pɛ 'bɛx dá pumbɛnihɔ 'bu má 'uehmbu. ²⁵ Pɛ nu'bu dan zãmhbɔ a ra 'da'yomhma, gue'a di zɛju ga ɔthɔ yün thehu a. Nɛ nu'bu zã dí ɔthɔ a, nɛ hin dí pumbɛnihɔ a, di jãcpahɔ Ojɔ buya nangue

'be'a gätho dí øth_u. ²⁶ Nu'b_u sä ξna ørpa rá 'befi Ojå n'da, ne hin di jamansu 'be'a ma, din hyäzehε 'b_u, ne nte ní mbat'a ní 'yørpa rá 'befi Ojå 'b_u. ²⁷ Pε nuna majuani rá 'befi Ojå ma Tah_u da numanho 'b_u ga fäxh_u y_u hyoya t'uhni, ne y_u xisu x_un du y_u ndø, ngue in nu ran unbi. Ne nde'b_u dam fäseh_u hin di ts'onga man 'yomfēnih_u rán t'øt'e ra ximhäi.

2

Hin ga huandah_u to'o gan numanhoh_u

¹ Ma zi cu ah_u, nu'b_u dí ξc'yēih_u ma Hmuh_u ra Jesucristo ngue mixte x_un ho a, nde'b_u ga øth_u tengu i øt'a, ngue hin ga huandah_u to'o dín numansuh_u. ² Xi'b_u da zøm b_u ja mam pētih_u n'da ran 'yoh_u i fo rá 'yε ram fo'yε ξmmε x_um hmadi, ne mahotho rá he. Ne da zøm b_u n'da zi hyoya hingui ho rá he. ³ Ne man'da gan numanhoh_u a mahotho rá he, xinda gue'a n'da zi hyoya. Ne ga ξmf_u a mahotho rá he: “Nu'i n'yø, damin säya ts'ü ua ja ran thuts'i,” ga ξmf_u. Ne nu'a zi hyoya büya: “Nu'e, damím 'bäh n_u ogue damí hyuh n_u häi ja rá hyo ran thuts'i,” ga ξmf_u a büya. ⁴ Ha hin dím bēmhb_u ngue yoho man t'øt'eh_u 'b_u dí samh_u a nan hyoya ü da, ne nu'a na mēmbeti ü da, gue'a na εspah_u ü. Ne guexta'a ra ts'oqui dí øth_u 'b_u dí huandah_u a dín numanhoh_u. ⁵ Ma zi cu ah_u, damí 'yøhmb_u na ga xi ah_u. Ha him bi huan Ojå ü x_un ngu i hyoya b_u na nu ra ximhäi, ngue da dīn a man'da di muui, ngue da gomhb_u yán japi ü di un y_u t'uhni Ojå. Ne gue'a bi ma majuani di un'nd_u to'o gätho da bēn a. ⁶ Pε nuya gá 'yāsābah_u y_u hyoya. Ha hin dí pāhmb_u ngue gue'ü y_u mēmbeti di ungh_u, ne i sixcah_u b_u ja y_u ngunts'ut'abi. ⁷ Ha hinga gue'ü y_u mēmbeti dí øhmb_u im man ra ts'ore nangue rá hoga thuhu ma Hmuh_u ra Cristo. ⁸ Pε: “Ga huεc ma mijā'ih_u tengutho b_u na huεczehε ma jā'ih_u.” Guehna x_un ho ga øth_u na, nguetho rán t'ēdi ra Cristo mixte thoho a, tengu man t'o't'i b_u rām hman Ojå. ⁹ Pε nu'b_u hinga gätho y_u jā'i dadí huēj_u, ra ts'oqui a dí øth_u 'b_u, ne dín dupateh_u a ran t'ēdi ngue im ma gätho 'da i gu b_u dán huēj_u. ¹⁰ Pε dín ndeh_u made tho ga øth_u gätho rán t'ēdi Ojå. Pε madahønt'a n'datho rán t'ēdi Ojå hin dá

øth_u, ya dín dupateth_u gätho rán t'ēdi Ojå 'b_u. ¹¹ Ngub_u dí ørpah_u yán t'ēdi Ojå ngue bi 'yēna: “O guí øth_u ran 'yomt'ēni,” ne: “O guí hācpah_u rá te ni mijā'ih_u,” bi 'yēna. Madague'b_u hin dí øth_u ran 'yomt'ēni, pε dí hācpah_u rá te ma mijā'ih_u, guemhma dín dupateth_u gätho rán t'ēdi Ojå 'b_u. Nguetho n'dat'a Ojå bi ma gätho yán t'ēdi. ¹² Pε nu'a rán t'ēdi ra Cristo, gue'a di zej_u ga øth_u yán theh_u. Ne gue'a rán t'ēdi dí 'yāngah_u Ojå a 'b_u dá øth_u o hin'na. Janangue'a ga jamansuh_u a dím mamhb_u ne'a dí øth_u. ¹³ Ne nu'b_u him bi 'yøt' ran huεcate n'da, ne hingui ngu 'be'a dí huεc Ojå a 'b_u bi juanbi. Pε nu'b_u bi 'yøt' ran huεcate n'da, da bømanho 'b_u bi juanba Ojå a.

Hingui ho 'b_u nte n'youi y_un t'øt'e rá t'ξc'yēi n'da

¹⁴ Ma zi cu ah_u, 'be'a gue ní mba a i øt' i 'da sä ξna ja y_u t'ξc'yēi, pε hingui øt'ü yán theh_u. Hin da yān Ojå n'da 'b_u sä ξna ja rá t'ξc'yēi. ¹⁵⁻¹⁶ Xi'b_u 'b_u a n'da ma cuh_u ra 'yāhe ne sä ra thuhu. Ne ga ξmf_u: “Ní mba, bá he ni he, ne bán sihme, da hyu ni mbai,” ga ξmf_u. Pε nte dá unhd_u 'be'a honi. 'Be'a gue ní mba a dá ørpah_u 'b_u. ¹⁷ In jab_u n'da 'b_u hingui øt' y_un t'øt'e rán säui rá t'ξc'yēi, nu rá t'ξc'yēi nte di muui, tengu'b_u n'da ra du ngue hingui di 'yāni. ¹⁸ Pε nu'b_u gui 'yēnj_u: “Nu'i ja ni hogant'øt'e, pε nugāhe dí ξc'yēi mbo ma mbaihe.” Ne ga xi'ah_u büya, damí 'yurca ni t'ξc'yēi ngue nte n'youi nin t'øt'eh_u, gan nugā. Nugā da zä ga ut ah_u y_un t'øt'e dí øt'ä, janangue'a di nequi ma t'ξc'yēigä ngue majuani a. ¹⁹ Guí pāhmb_u i 'b_u Ojå, pε hin dí gua a zi ts'ü. Nguetho ne'ü y_u zīthu i pādi i 'b_u Ojå, pε ξmmε di fet'i, nguetho yán säih_u Ojå ü. ²⁰ Gy_u 'yāmbaih_u, ha hin guí pāhmb_u ngue xingui ts'ü nte di muui ni t'ξc'yēih_u 'b_u hin te guí øth_u. ²¹ Nde'b_u gam bēmhb_u ts'ü nangue mam bombøtah_u ra Abraham. Ja bi nequi a xmí pā Ojå x_un ho 'b_u mi 'yøt'a bi xifi, ngue bi gāxp_u ja ra do a Isaac rá ts'unt'ü, ngue ξna xtá hyo xtí un'na Ojå. ²² Nangue bi 'yεc'yēi mbo rá mbai, bin ja ra ts'edi büya ngue da 'yøt'ü yán theh_u. Janangue'a rām pε ra t'ξc'yēi ü y_un t'øt'e. ²³ Ne gue'a mi mam b_u ja rām hman Ojå, bi 'yēna: “Nu ra Abraham bi 'yεc'yēi

a bi man Oja, janangue'a bi 'yemp Oja xun ho," ne bi 'yembi rá amigo xun ho Oja baya. ²⁴ Dí pãhmbu ya, i emp Oja xun ho n'da ra ja'i 'bu øt' rán säui rá t'ec'yëi, ne hinga sä da 'yena ec'yëi Oja. ²⁵ Ximangutho a Rahab, ngue ra xisu zã min 'yomt'ëni mam 'bet'o. Pë bi 'yemp Oja xun ho 'bu midí nequi rá t'ec'yëi, 'bu mi 'yøt'a ran ho bi 'yøt'e, ngue bi jamansu u yu 'yec'yëi 'bu mi mba bá aspa rá hnini. Ne bá uti n'dan'yo ra 'yu bá hãx 'bu mam bá pengui, janangue'a him bi mba mfent'i u. ²⁶ Ja ga pãhmbu baya ngue hingui ho rá t'ec'yëi n'da 'bu hingui øt'u yún thehu, tengu n'da ra ja'i xun du ngue hin'yu bu rá mbui.

3

Ga samzêhe ma jãnihu

¹ Ma zi cu ah, nde'bu hinga gãtho dan xãnbatehu bu ja ram peti. Nguetho dí pãhmbu Oja da nu 'be'a dí øthu, ne nuje, man'da da 'yãngahe Oja, xinda gue'bu hin xcán xãnbatehe. ² Ne gãtho gahu xun ngu yu nidi ja'bu dí øthu yu ts'oqui. Pë nu'bu 'bu'a n'da xinga n'da ra ts'oqui im ma, ya xun te xun ho rá mbui a, ne i pãdi di jamansu xun ho gãtho i øt'a 'bu. ³ Tengu'bu dí cãrbahu yún ts'are yu fani, da 'yøt'a dí xihmbu baya, ne hinga hont'a rá nde di 'bãt'i, pë 'da dí 'bãthoho. Nguetho 'bu i samzêhe rá jãni n'da, ne hinga hont'a rá m hma da bãdi da zammi, pë da da bãdi di jamansu xun ho gãtho i øt'e. ⁴ Ne tengu ra dãbarco, madague'a xu ndoho, ne ts'edi ran dãhi i joni, pë emme zicue a ní mba ma 'yoni, pë hõnbu go da ndepe dí mba a di 'yoni. ⁵ Nguetho ma jãnihu, zicue, pë emme xun ngu da bõni nangue 'be'a da ma. O tengu'bu n'da ra despi zicue, pë emme xun ngu 'be'a da 'yudi, ne da zã da 'yu a n'da ra xãnthø xu ndoho. ⁶ Nguetho ma jãnihu tengu'bu n'da ra sibi. Ne man'da xun ts'o øt' ma jãnihu xinda gue'a ma 'yehu ogue ma guahu. Ne gue'a ní ts'oni gãtho dí øthu a, ne di xãnd ran ts'o gãtho ra ximhãi, ngue di bẽnba a ra zĩthu. ⁷ Pë nu yu ja'i man'da da zã di maxubi hont'a go má zate ne yu doja ne yu pozu ne yu huã. ⁸ Pë nu rá jãni n'da, njo'o to da zã di hãt ra 'yu. Ne i hote, tengu n'da ra pozu, emme in cue, ran dãte a rá nde. ⁹ Nangue ma jãnihu sä dí emhbu dí

espahu Oja ma Tahu, pë ne dí äfu ra 'yãnthi ma mija'ihu. Pë nu'u, bi zãn'na Oja u, bi ndepe dim 'bui tengu tho Oja u. ¹⁰ N'dat'a ma ndehu ná yãhu 'bu dí espahu Oja ne'bu dí äfu ra 'yãnthi ma mija'ihu. Pë ma zi cu ah, hingui sä ga øthu tengu a. ¹¹ Ha i sä 'darbu da bõhmi ra dehe xun ho a ra dehe xun xã. ¹² O 'be'a di ja yu za'ixi, ma zi cu ah, ha ne'u yu pëni i zupu. O xi n'da ra zabot'i, ha zupu yu xixi. Xingui sä 'darbu da bõhmi ra dehe xun ho a hingui ho.

Bí nexpu bí 'bu Oja ran 'yomfëni xun ho

¹³ Nu'bu dí pãhmbu ran 'yomfëni, pë ga uhmbu 'bu, nangue ran hocja'i gã øthu, ne hin dan 'yẽzẽhẽhu, gueru da fãdi majuãni i ja man 'yomfënihu. ¹⁴ Pë nu'bu xun ju dí m bẽnba ma mija'ihu nangue ran ts'eya, ne dadí mispahu, ne sä dí emhbu ja man 'yomfënihu, pë ra fehni a dí m mamhbu 'bu. ¹⁵ Pë nuna ra ts'on'yomfëni na him bí nexpu bí 'bu Oja, pë bi nequida ua ja ra ximhãi, ne dá bẽnse ma mbuihu, ne ra zĩthu bi bẽngahu tengu na. ¹⁶ Nguetho nu'bu dí øthu ran ts'eya, ne dí n nde dam mixtehu, nu'bu, dí øthu gãtho yu ts'oqui 'bu, ne yu sai. ¹⁷ Pë nu ran 'yomfëni di 'daju Oja, n'dat'a gam bẽmhbu, ne ga hocpahu rá mbui ma mija'ihu, ne gan numanhohu u, ne din ja man huẽcatehu, ne ga fãxhu u, ne hin da goh ma mbuihu 'bu ja a dí xihmbu u, ne hin ga hãthu u. ¹⁸ Pë nu'bu jante thoho ga hocpahu rá mbui ma mija'ihu, dí øthu tengu'bu dí pomhbu ra hmudã dí bõx ran ho 'bu.

4

Hin ga øthu rá pãhã ra ximhãi

¹ Ha hin guí pãhmbu haru di nequi u yan sai guí øthu, ne yan heque. Ha hinga gue'u di ho ni mbui zẽhẽhu a gnín sãhmbu. ² Nu'a hin ní zã guí tĩmhbu a guín ndehu, gue'a gnín hote thohohu a. Ne gue'a ran ts'eya a gnín sãhmbu 'ne gnín tunhdu, nguetho hingui sä guí tãhmbu a guín ndehu nangue ni pãhã zẽhẽhu. Pë hin guí tĩmhbu ngue hin guí äfu Oja. ³ Pë madague'bu guí äfu Oja a guín ndesehu, pë hin di 'da'ahu, nguetho hingui ho guím bẽmhbu, guín nde guí xãnd ni pãhã zẽhẽhu. ⁴ Sä guí emhbu hont'a Oja guím bẽmhbu, ne ya guí ten thohohu ra ximhãi.

Ha hin guí p̄hmb̄u gadín s̄hmb̄u Oj̄a 'b̄u guín numanhoth̄u ra ximh̄ai. ⁵ Uague guí ɛmh̄b̄u s̄ati thoho bi man rá t'ohni Oj̄a ngue bi 'ȳɛna: “P̄e ɛmm̄e dín ndepe da b̄ɛngui, janangue'a dá un ma Hogand̄ahi di huɛc'̄u, n̄e di jamansup ȳá mb̄ui,” bi 'ȳɛn Oj̄a. ⁶ P̄e di zet'a ni mb̄uih̄u Oj̄a, n'damh̄ma da z̄ä h̄ont'a guim b̄ɛmh̄b̄u a. Janangue'a ɛn Oj̄a, di un rá mate n'da 'b̄u hin din 'ȳɛzɛh̄e, p̄e da z̄u a n'da 'b̄u din 'ȳɛzɛh̄e, i ɛn rá t'ohni Oj̄a. ⁷ Damin unsh̄u ya ngue di manda ah̄u Oj̄a, n̄e dami s̄hmb̄u ra z̄īthu, da 'dagui nangue'ah̄u. ⁸ Z̄ai damim b̄ɛmh̄b̄u ngue 'darb̄u guí 'b̄uhmb̄u Oj̄a, n̄e z̄ai da hyut'a ni mb̄uih̄u b̄uya. Dami 'ȳesh̄u ȳu ts'oqui guí ɔth̄u, n̄e hingui yoho da b̄ɛn ni mb̄uih̄u. ⁹ P̄e i jatho da du ma mb̄uih̄u nguetho dȳú ts'om'b̄ai h̄u. N̄e dan zomhb̄u, hingui s̄ä dan thethoh̄u. Nu ma thedeh̄u dim pommi ra ts'oni, n̄e nu man johyah̄u dim pommi ra dumb̄ui. ¹⁰ N̄e ga ɔth̄u ngue hin'ȳu ma ts'edi zeh̄eh̄u b̄u ja rá hmi Oj̄a. Ga äf̄u ra punbi, janangue'a di pungah̄u n̄e di jaj̄u dan johyah̄u b̄uya.

Hin dan c'aman'uh̄u

¹¹ Ma zi cu ah̄u, o gadín c'aman'uh̄u, nguetho nu'b̄u gadín c'aman'uh̄u, masque guím b̄ɛmh̄b̄u hingui ho rán t'ɛdi Oj̄a i ɛna dan huɛj̄u. N̄e nu'b̄u hin dí ɔth̄u rán t'ɛdi Oj̄a, ɛna gue'b̄u jase man t'ɛdih̄u 'b̄u. ¹² P̄e h̄ont'a n'da s̄ä di 'daj̄u ȳan t'ɛdi, nguetho Oj̄a a, n̄e h̄ont'a s̄ä da ȳan'a n'da n̄e i s̄ä di jua'a n'da. P̄e ha dím b̄ɛmh̄b̄u dȳu ojah̄u ngue s̄ä ga ɛmh̄b̄u ja ȳá ts'oqui u 'da.

Hin dí hand̄u ní 'ȳɛh̄ man zaquih̄u

¹³ Mb̄äh̄ä dan 'yomf̄ɛnih̄u ts'̄u ya, nguetho dí ɛnthoh̄u: “Nuya ogue nixudi ga mb̄äh̄ä n'danni, dam 'b̄uhmb̄u n'da j̄eya b̄u, n̄e dam p̄eh̄mb̄u, ga t̄ah̄mb̄u,” dadín 'ȳɛmf̄u. ¹⁴ P̄e hingui s̄ä gam mamhb̄u tengu a, nguetho ya hin dí p̄hmb̄u 'b̄e'a ga ɔth̄u, n̄e hin dí hand̄u b̄u ní 'ȳɛh̄ man zaquih̄u. Tengu tho n'da ra güi, guín nu, jab̄u, n̄e x̄o gán nu, hin'ȳu b̄u. Njarb̄u n'da ra j̄a'i. ¹⁵ P̄e nde'b̄u ga ɛmh̄b̄u: “Nu'b̄u da nde Oj̄a, dam 'b̄uhmb̄u ts'̄u, n̄e din ja 'b̄e'a da z̄ä ga ɔth̄u b̄uya.” Gueh̄na gam mamhb̄u na ya. ¹⁶ P̄e dán 'ȳɛzɛh̄eh̄u 'b̄u hin dá äf̄u Oj̄a 'b̄e'a da z̄ä ga

ɔth̄u. P̄e ra ts'oqui a. ¹⁷ Nu'b̄u dí p̄hmb̄u a ran ho, n̄e hin dí ɔth̄u a, ra ts'oqui a 'b̄u.

5

N'da ran zofo i sih̄u memb̄eti

¹ Damin 'yomf̄ɛnih̄u ts'̄u gȳu memb̄etih̄u, gan zomhb̄u n̄e ga mbahmb̄u nguetho nts'utho ra 'ȳan̄th̄i guin nuh̄u. ² Nu'a 'b̄e'a ḡä guí p̄esh̄u tengu'b̄u x̄u 'ya b̄u nam b̄ɛn Oj̄a, n̄e ni heh̄u tengu'b̄u x̄an za ȳu zu'uɛ. ³ Nu ni mb̄etih̄u x̄an ts'om b̄u na nu Oj̄a a, nguetho nin ts'iyateh̄u a gní t̄imhb̄u u, n̄e hin ḡä p̄hmb̄u nda'a x̄an ho x̄qui jaf̄u. N̄e gue'a dí jua ah̄u a tengu'b̄u ra sibi. N̄e tengu'b̄u guidí munsh̄u a ran unbi guin nuh̄u 'b̄u ran z̄ɛgui. ⁴ Ḡä hyät ni mb̄efih̄u hin ḡä juarpah̄u ȳán z̄äbi 'b̄u min xop̄u ni huɛh̄ih̄u. N̄e nu'a ran z̄äbi ḡä c̄onba ni mb̄efih̄u, n̄e gue'a dí ȳap̄ ah̄u a. N̄e nu'a rá ts'oni ni mb̄efih̄u bi 'ȳo Oj̄a t̄ate thoho rá ts'edi, n̄e da hȳa ra güenda nangue'u. ⁵ Nu'ah̄u ḡám 'b̄uhmb̄u nangue nin johya zeh̄eh̄u nguecua ja ra ximh̄ai gȳú ziyateh̄u. N̄e bi zac ni mb̄uih̄u tengu n'da ra ts'udi. P̄e gue'a dín ja'ah̄u tengu'b̄u ran thots'udi 'b̄u rán z̄ɛgui ra pa. ⁶ N̄e nu'ah̄u guí coth̄u f̄ädi u nte in dupate, n̄e x̄o guí hoh̄u b̄uya, n̄e hin di mu.

Ga häth̄u 'b̄e'a i t'ørcah̄u

⁷ Janangue'a ma zi cu'ah̄u, nu'b̄u i t'ørcah̄u a, p̄e hin dan x̄omb̄uih̄u, n̄e ga t̄omhb̄u gue'b̄u go bá ɛh̄ ma Hmuh̄u ra Cristo. Tengu'b̄u dí tuhmb̄u ȳu hmud̄ä ua ja ra häi, dí t̄omhb̄u h̄ont'b̄u go nj̄am'b̄u ba ɛh̄ ra 'ye, di hoqui 'b̄e'a ḡä xtá tuhmb̄u b̄uya. N̄e din ja a mi numanhoh̄u din ja b̄uya. ⁸ Janangue'a ga s̄eth̄u hin dan x̄omb̄uih̄u, nguetho ya him maya'a ba ɛh̄ ra Hmu. ⁹ Ma zi cu'ah̄u, hin ga ɛmh̄b̄u rá ts'oqui na n'da ma cuh̄u 'b̄u dín nuh̄u ȳan unbi, n̄e x̄omh̄ma di ungh̄u Oj̄a. P̄e guim b̄ɛmh̄b̄u mi ts'utho da z̄o'a ra z̄ɛ'mi ya. ¹⁰ Ma zi cu'ah̄u, gam b̄ɛmh̄b̄u gue bi hyät ȳan unbi u ȳá p̄ongah̄ȳa Oj̄a, n̄e ngutho ga häth̄u u. ¹¹ Nguetho dí p̄hmb̄u maj̄api u i h̄ät ȳan unbi. Xtá ɔh̄mb̄u ngue bi hyät ȳan unbi a ra Job, n̄e x̄an ngu ran ho bi t'ørpa m'bejua. Nguetho nu'a Oj̄a x̄an ngu rán huɛcate n̄e x̄an ngu rá mate. ¹² H̄n̄eh̄i thoho hin ga ūaspah̄u rá thuhu Oj̄a a mam hmans̄eh̄u, x̄in ga nd̄onbah̄u rá thuhu 'b̄e'a man'da jua ja ra häi ngue ga ɛmh̄b̄u di z̄erca mam

hmansεhε. “Ha guí εc'yεi a dí xi'i uague hin'na,” ga εmthohohε. Janangue'a hin di unghε Ojε.

Danyq̄hε Ojε

¹³ Nu'bε dín nuhε ran unbi, dan yq̄hε Ojε 'bε. O nu'bε dadín johyahε, dan tuhmbε n'da ra thuhu ngue dí εspahε Ojε. ¹⁴ Nu'bε xεn εjε, ga xihmbε yε ngarbi bε ja ram pεti ba εhε da 'yāp rá mfāts'i ra Hmu, nε da jajε ra aceite nangue rá thuhu ra Hmu. ¹⁵ Nε Ojε di 'uec'a ran ε dí hεmfε, nguetho dá εc'yεihε ngue majuq̄ni da yq̄njε 'bε má äfε a. Nε nu'bε ma ts'oquihε a dán hyεnhdε, pε di pungahε. ¹⁶ Nε dan xih ma ts'oquihε n'da ngu n'dajε, janangue'a da zä dan 'yāfε rá mate Ojε n'da ngu n'dajε, nε nu'bε xεn ε n'da da yq̄m bεya. Nguetho xεn ngu rá ts'εdi da 'yøt' Ojε 'bε da 'yāp a majuq̄ni n'dat'a Ojε im bεni, nε gue'bε di bεnba Ojε a i ädi. ¹⁷ Tengu a ra Elías, nu'a n'da ra jε'i thoho tengu gahε, nε bi hyq̄hε rá mbεi bi 'yāp Ojε ngue hin din 'ye. Nε him bin 'ye ua ja ra ximhäi gätho nhyunjεya nε n'dato zq̄na. ¹⁸ Nε xø bin yq̄ui Ojε mahø'n'a ngue bi 'yāp ra 'ye. Nε bá pεnh'na Ojε ra 'ye, nε bi bøx yε hmudä ua ja ra häi bεya. ¹⁹⁻²⁰ Ma zi cu'ahε, nu'bε n'da ra 'yεc'yεi da 'uepε ja ra 'yu xεn juq̄ni, nε nu'bε da zä ba sihε mahø'n'a, ga pāhmbε ngue dá yq̄nbahε rá te a xí 'uegue. Nε madague'bε xεn ngu yá ts'oqui, pε bi mba ma punbi.

1 PEDRO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zengua

¹ Nugä drá Pedrogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Dí penh'nah ra sɔcuɔ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ ra Cristo, n'da'a n'danni gá mbähä ja ra häi Ponto nɛpɯ Galacia nɛpɯ Capadocia nɛpɯ Asia nɛpɯ Bitinia. ² Nu ma Tahɯ Ojɔ maya'bɯ tho ho bi huancahɯ, nɛ bi zänni da 'yɔrcahɯ yú t'ähni gahɯ. Nɛ bi 'uega ma mbuihɯ a rá Hogandahi Ojɔ, nɛ bi mbän rá ji nanguejɯ a ra Jesucristo, guerpɯ nan zä ga ɔthɯ a i xijɯ. Dí äp'a Ojɔ ngue man'da gui hyámhbɯ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbuihɯ baya.

Ga tafɯ ran dɔte

³ Jamadi Ojɔ, ngue nu rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo, nɛ rá Ojɔ a. Nguetho xɯn ngu rán huɛcate bi jajɯ dám 'bähmbɯ ma'da'yo. Nuya dí pähmbɯ gan nuhɯ ran ho mazai, nguetho bi dambɛni ra Jesucristo. ⁴ Nɛ nuya dí tɔmhɯ ɯ yɯ erencia di 'dajɯ Ojɔ ngue m'be'ts'i bɯ mahɛts'i, nɛ njám'bɯ dim 'bedi, nɛ njám'bɯ din ts'oni. ⁵ Nɛ nuya i fäjɯ Ojɔ nangue rá ts'edi, nguetho dí ɛc'yɛihɯ a. Nɛ ya i sänni da yanjɯ xɯn ho 'bɯ bi zɔn ra pa ran zɛgui. ⁶ Nɛ nu'bɯ dí m bɛmhɯ ya, nɛ guehya ní 'dajɯ ran johya, madague'bɯ da du ma mbuihɯ bɯ na sähɯ hɔnt'a go man ɯnbi 'da yɯ pa ya, 'bɯ da 'yɛn Ojɔ. ⁷ Tengu ra oro i ts'ä ngue ra sibi ngue din hogui. Nɛ ngutho ma t'ɛc'yɛihɯ i ts'ä, nɛ man'da di muui a xinda gue'a ra oro ngue dim 'bedi. Janangue'a di nɛcmanho ma t'ɛc'yɛihɯ 'bɯ bá peng ra Jesucristo, nɛ da numanhojɯ, nɛ di 'dajɯ ran ho, nɛ 'darbɯ dam 'bähmbɯ baya. ⁸ Nɛ nuya madague'bɯ hinga nán nuhɯ ra Cristo, pɛ ɛmmɛ guín numanhohɯ a. Nɛ madague'bɯ hin guín nuhɯ a ya, pɛ guí pähmbɯ majuaɲi a. Janangue'a ɛmmɛ dadí johyahɯ, tengu tho'bɯ ya dí 'bähmbɯ ra Cristo bɯ mahɛts'i. Nɛ hin di jua ɯ mam hmansɛhɯ gam mamhbɯ a ran johya. ⁹ Nguetho ya dí dɯ'mi dí hámhbɯ a dí tɔmhɯ, ngue da yanjɯ Ojɔ. ¹⁰ Guehna bi

'yo't'ɯ yɯ pɔngahyɔ maya'bɯ ngue da yanjɯ rá mate Ojɔ. Nɛ bi hyádumbɯi min nde xtám badi xɯn ho 'be'a nam bɔn a ram hma bi 'yo't'ɯ. ¹¹ Min nde xtám badi jam'bɯ din ja a, nɛ nda'a ní pa din ja a bi man rá Hogandahi ra Cristo mi o yá mbui. Nguetho bi bɛnbi da 'yo't'i 'be'a da 'yɔt' ra Cristo 'bɯ bi zɔhɔ, ngue da nu ran ɯnbi ngue da tho, nɛ da t'ɛspa 'bɯ m'bejua. ¹² Pɛ bi xi Ojɔ ɯ yɯ pɔngahyɔ ngue hin da bɔsɛ, xinga gue'ɯ yɯ jɔ'i mi 'bähmbɯ, pɛgue gue'a go i sijɯ a ya nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nu'ɯ to bi xijɯ na, bi ma nangue rá Hogandahi bá penpa Ojɔ. Nɛ'ɯ yám 'behni Ojɔ mahɛts'i ɛmmɛ in nde da badi 'be'a nam bɔn a i sijɯ ya.

I xijɯ Ojɔ ngue xtán hojɯ

¹³ Pɛ nuya dan sähɯ ga ɔthɯ a rán thehɯ a dí tenhdɯ, ngue ga sãmzɛhɛ ma mbuihɯ 'be'a gätho dí m bɛmhɯ. Nɛ hɔnt'a rá mate Ojɔ ga tɔmhɯ dí 'dajɯ 'bɯ bá ɛh ra Cristo. ¹⁴ Nɛ ga ɔthɯ 'be'a i xijɯ Ojɔ, tengu yɯ t'ähni i ɔt'a i xih yá ta. Nɛ hin ga ɔthɯ tengu mi ɔthɯ mam'bet'o ngue ma pähä zɛhɛhɯ 'bɯ nte mi pähmbɯ. ¹⁵ Pɛ gä xtán hotho ga ɔthɯ, nguetho xɯn hotho Ojɔ ngue bi zoncahɯ bi 'yɔt'e yú t'ähni gahɯ a. ¹⁶ Tengu nt'o't'i: "Xtán hotho ahɯ nguetho xɯn hotho gä," bi 'yɛn Ojɔ. ¹⁷ Pɛ nu'bɯ dí yähɯ Ojɔ, dí ɛmfɯ ma Tahɯ. Pɛ gam bɛmhɯ njuantho da gurcahɯ 'be'a dá ɔthɯ n'da ngu n'dajɯ. Janangue'a dam fähmbɯ ngue gan numansuhɯ Ojɔ gätho yɯ pa dí 'bähmbɯ ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Nguetho dí pähmbɯ bi yanjɯ Ojɔ nangue yɯn t'ɔt'e bi xänga ma tahɯ säti tho ho. Pɛ hing ra mbeti í yanjɯ a, nu'a dim 'be'a. ¹⁹ Pɛ bi yanjɯ ra Cristo 'bɯ mi du ngue bi mbän rá ji, nɛ hɔnt'a da zä di pɔ a n'da a. Nguetho xɯn hotho ra Cristo, tengu n'da ra dɛ'yo mi man Ojɔ maya'bɯ ngue da 'bɔts'e, pɛ gue'a hing ra mbɛdi nɛ xɯn hotho. ²⁰ Nu ra Cristo bi ts'änni din yante 'bɯ hin ní 'yɔt' ra ximhäi a Ojɔ. Nɛ ran zɛgui ya ja bi nɛqui ua ja ra ximhäi nanguejɯ. ²¹ Nɛ nangue ra Cristo bi zɔcua, gue'a dá ɛc'yɛihɯ Ojɔ ya, ngue bi xox a ra Cristo 'bɯ mi du, nɛ bi 'yɛspi. Janangue'a dí pähmbɯ majuaɲi di 'dajɯ rán ho Ojɔ dí tɔmhɯ ya. ²² Nuya nangue rá Hogandahi Ojɔ dá tenhdɯ ram hma majuaɲi, nɛ gue'a dán hojɯ a. Nɛ gue'a dán zä ya majuaɲi ga

huɛc ma cuhɯ. Janangue'a mpähä tho ho dan huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ nangue gätho ma mbɯihɯ. ²³ Nguetho däm 'bɯhmbɯ ma'da'yo nangue räm hman Ojɔ da hyät'i mazɔi a, nɛ njɔm'bɯ di 'bɛh rá ts'ɛdi a. Pɛ nu ma tehɯ bi 'dac ma tahɯ nɛ ma mbehɯ, hinga gue'a da hyät'i mazɔi a. ²⁴ Nɛ nt'o't'i: Tengu yɯ paxi tho ho yɯ jɔ'i, nɛ gätho xɯn ho 'bɛ'a pɛ'ts'i tengu yú dɔni ɯ yɯ paxi.

Pɛ nu yɯ paxi di hmangui, nɛ yú dɔni i hø. ²⁵ Pɛ nu'a räm hman a ra Hmu njɔm'bɯ dim 'bɛh rá ts'ɛdi. Gue'a ran ho ma'da'yo i sijɯ a.

2

Nu'a ra Cristo tengu n'da ra do

¹ Jatho ga ɛshɯ gätho ran ɯcpate nɛ ra fɛhni nɛ'bɯ yoho ma mbɯihɯ, nɛ ga ɛshɯ ran ts'ɛya nɛ ran c'ɔte. ² Nɛ tengu yɯ 'uere ngue ma'da'yo bim 'bɯi, ngue ɛmmɛ i hon ra xi'ba da zi, nɛ ngutho ga øthɯ, thocpa tho ho ga homhbɯ rá hogamhma Ojɔ, ngue dín te xɯn ho ma mbɯihɯ a. ³ Nguetho ya dá tɪmhɯ a rá mate Ojɔ nangue räm hma, nɛ dá pɔhmbɯ ngue xɯn ho a. ⁴ Nɛ man'da gam bɛmhɯ ga cuathɯ ra Cristo xɯn ho, nu'a bi 'dajɯ ra te. Madague'bɯ i pa ma ɯcpi, tengu'bɯ n'da ra gɔdo di bɯnt'a n'da ra do, pɛ Ojɔ bi huahni man'da di muui bɯ da thøh rá ngu. ⁵ Tengu'bɯ n'da ra do man'da di muui a ra Cristo bɯ ja ra ngu, nɛ nujɯ i pa ma cuati gahɯ bɯya, tengu'bɯ dyɯ dohɯ, da 'yøjɯ rá ngu Ojɔ ngue hin di nɛqui. Nɛ yú mbäjä gahɯ Ojɔ, nguetho dí unhdɯ Ojɔ yɯn t'unni gätho ma mbɯihɯ. Nɛ di thocpa a rá Ta man t'unniɯ a ra Cristo, janangue'a da numanho Ojɔ ɯ. ⁶ Nɛ nt'o't'i maya'bɯ bɯ ja räm hman Ojɔ nangue 'bɛ'a da t'ørpa ra Cristo. Bi 'yɛn Ojɔ:

Tengu'bɯ drá ngɯrpagɔdo dá huahna n'da ra do man'da di muui, nɛ dá høpɯ ja ma dongu bɯ Sión, nubɯ hapɯ ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛn Ojɔ.

Nɛ nu'a to'o da guat'a, hin da mbɛ'ts' rá sä 'bɯ bi nu ran juɔnbi,

bi 'yɛn Ojɔ. ⁷ Nejɯ xɯn ngu dadí muhɯ nguetho dí cuathɯ a ra Cristo. Pɛ madague'bɯ hin da guat'ɯ 'da, pɛ guexta'a din ja tengu bi man Ojɔ, ngue bi 'yɛna:

Madague'bɯ him bi numanho ɯ 'da yɯ gɔdo a ra do, pɛ da gopɯ ja ma dongu, ngue man'da di muui 'bɯ da thøh ma ngu, bi 'yɛn Ojɔ. ⁸ Nɛ man'da mi hma: Nu'a ra Cristo tengu'bɯ n'da ra do ngue di ferpɯ rá gua n'da, nɛ dim 'bɛpɯ, bi 'yɛn ra t'ohni. Nɛ bi ts'änbi dim 'bɛpɯ, nguetho hinguin nde da 'yɛc'yɛi ram hma nangue ra Cristo.

Yú t'ɯhni gahɯ Ojɔ

⁹ Pɛ nujɯ, Ojɔ bi huancahɯ bi 'yørcahɯ tengu'bɯ n'da'bɯi gahɯ, ma'ueque ma mbɯihɯ. Nɛ gätho gahɯ dyɯ mbäjä gahɯ bi 'dac ma ts'ɛdihɯ Ojɔ, nɛ yú mbɛti gahɯ a. Nguetho in nde ga uhmbɯ ngue mixte xɯn ho Ojɔ, ngue bá jɯgahɯ bɯ ja ra 'bɛxui mi 'bɯhmbɯ, nɛ bi zixcahɯ bɯ ja rán nɛqui mahotho ya. ¹⁰ Nu'bɯ mám'bet'o mi 'bɯhmbɯ tengu'bɯ dyɯ hyoya t'ɯhniɯ, nɛ nuya dí 'bɯhmbɯ yú t'ɯhni gahɯ Ojɔ. Pɛ nu mám'bet'o him mi pɔhmbɯ rá mate Ojɔ, pɛ nuya dá hɔmhɯ rá mate Ojɔ ya.

Ga humbi ga øthɯ ngue yú mbɛfi gahɯ Ojɔ

¹¹ Ma zi cu ahɯ, ɛmmɛ dadí huɛc'ahɯ. Janangue'a nts'ɛdi dí xi'ahɯ ga øthɯ tengu'bɯ hin dyɯ mɛnguhɯ ua ja ra ximhäi, hin ga øthɯ rá pähä ma nyon 'yomfɛniɯ ngue i ørcahɯ ran sɯi ma mbɯihɯ. ¹² Nɛ thocpa tho ho dam fähmbɯ dan 'yoman-hohɯ, nguetho in nujɯ ɯ hingui pɔ Ojɔ. Nɛ madague'bɯ i ɛnjɯ dyɯ ts'om'bäihɯ, pɛ xømhma tho ho da zøn ra pa da 'yɛspa Ojɔ 'bɯ bi nu ran hocjä'i dí ørpahɯ. Nguetho da zä da xocpa yú mbɛi Ojɔ ɯ. ¹³ Nɛ ga øthɯ a im man a ra ts'ɯt'abi ngue i 'bet'o ua ja ma häihɯ, janangue'a da hnumanho ma Hmuɯ ra Cristo bɯya. ¹⁴ Nɛ'ɯ mi'da to'o gätho bi un yún t'ɛdi ra ts'ɯt'abi, gätho ga ɛc'yɛihɯ ɯ. Nguetho i ja yú ts'ɛdi di ɯnba ɯ to'o øt' yɯ ts'oqui, nɛ da numanho ɯ to'o øt' ran ho. ¹⁵ Nguetho nɛ'a Ojɔ rá pähä a 'bɯ dí øthɯ a, nɛ gue'a dí 'yɛ'ts'ɯ yɯn c'ɔte im man ɯ yɯ 'yambɯi bɯya. ¹⁶ Nuya hingui ørcahɯ ra ts'ɛdi ga tɛnhɯ yún t'ɛdi Ojɔ, nguetho in ndejɯ mpähä tho ho ga tɛnhɯ. Pɛ hin gam bɛmhɯ gue'a ní jajɯ ga øthɯ yɯ ts'oqui a, pɛ man'da ga øthɯ ngue yú mbɛfi gahɯ Ojɔ. ¹⁷ Nɛ gan numanhohɯ gätho yɯ jɔ'i, nɛ ga

huɛc ma mi'yɛc'yɛi hɛ, nɛ gan numansuhɛ Oja, nɛ ga ɛspahɛ ra ts'ut'abi i 'bet'o ua ma hãihɛ.

Ga ɔthɛ tengu bi 'yɔt ra Cristo bin ɛnbi nanguejɛ

¹⁸ Gyɛ 'yɛhɛhɛ nɛ gyɛ mbɛfihɛ dami 'yɛc'yɛi ni hmuhɛ 'bɛ gadí zɛhmbɛ ɛ. Nɛ'ɛ yɛ hocjã'i nɛ'ɛ yɛ ts'om'bãi 'bɛ di ɛn'nahɛ, gãtho guin numansuhɛ ɛ. ¹⁹ Nguetho man'da da numanho ahɛ Oja 'bɛ gui hyãthɛ yɛn ɛnbi 'bɛ nte man ts'o gã 'yɔthɛ, pɛ bi ɛn'nahɛ nangue guí tɛnhɛ Oja. ²⁰ Pɛ nu'bɛ gan nuhɛ ran ɛnbi nangue ma ts'oquihɛ, nɛ ga hãthɛ, pɛ hin gam bɛmhɛ ga tãhmbɛ n'da ran ho nangue'a. Hɔntho dá jut ma ts'oquihɛ. Pɛ nu'bɛ ga hãthɛ ran ɛnbi nangue ran ho dí ɔthɛ, da numanhojɛ Oja. ²¹ Oja bi zãnni ga hãthɛ yɛn ɛnbi tengu ra Cristo, bi nde bin ɛnbi nanguejɛ, nɛ bi 'yurcahɛ 'bɛ'a ga ɔthɛ. ²² Nguetho nu ra Cristo njã'm'bɛ bi 'yɔt' yɛ ts'oqui, nɛ njã'm'bɛ bi man yɛ fɛhni. ²³ Nɛ nu'bɛ mi ts'ani, njã'm'bɛ bi dãdi. Nu'bɛ mi mba ma ɛcpi, him bi ma dí co'ts'i. Him bi zu da zan yɛ jã'i, nguetho bi bãdi Oja da numanho a. ²⁴ Nu rá jã'i zɛhɛ ra Cristo bi nu ran ɛnbi nangue ma ts'oquihɛ 'bɛ mi 'dɔmp'ɛ ja ra za. Nɛ gue'a í thɔgahɛ ma ts'on 'yomfɛnihɛ a, nguɛpɛ da zã ga ɔthɛ ran ho ya. Nu yɛn ɛnbi bi zã 'bɛ mi tho, gue'a í yãnjɛ a. ²⁵ Nujɛ dá 'bɛhmbɛ ra 'yu, tengu yɛ dɛ'yo. Pɛ nuya bá penjɛ bɛ 'bɛh ma mbãndɛ'yohɛ, nu'a i fãrca ma mbɛihɛ.

3

Ran zofo bi sih yɛ xisu nɛ yɛ ndɔ

¹ Nu'ahɛ gyɛ xisuhɛ, gui 'yɛspa ni ndɔsɛhɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nɛ nu'bɛ 'da ni ndɔhɛ hinguin nde da 'yɛc'yɛi rãm hman Oja, pɛ nu'bɛ bi nu guí 'bɛmanhohɛ, xɔmhma thoho da zɔni da 'yɛc'yɛi ɛ, nɛ hinga hɛchi thoho ja a gui xihmbɛ 'bɛ hinguin nde da 'yɔde. ² Nguetho da nu ahɛ gadím fãhmbɛ ngue guín numansuhɛ Oja, nɛ hin gui 'yomt'ɛnihɛ. ³ Nɛ nu'bɛ guím bɛni gan hoczɛhɛhɛ, pɛ nangue ni mbɛihɛ. Nɛ hin guim bɛmhɛ nangue 'bɛ'a gã i ja'ahɛ thi ngue dí nɛcmanho ahɛ, ogue ni yãhɛ, ogue ni hehɛ gui hojɛ, ogue yɛ thebe, ogue yɛ ts'ungu. ⁴ Pɛ gan hoczɛhɛhɛ ngue ni

mbɛihɛ, ngue di nɛcmanhotho bɛ dá nu Oja, ngue hin di nɛqui, nɛ nu'a njã'm'bɛ dim 'bɛ a. Ngue'a hin gan 'yɛzɛhɛhɛ, pɛ gan johyahɛ nangue Oja. Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu di muui bɛ nam bɛn Oja a. ⁵ Nɛ njabɛ mi ɔt' yɛ xisu mi 'bɛh maya'bɛ, ngue gue'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi mi numansu Oja, nu'ɛ mi hoczɛhɛ yã mbɛi ngue mi numansu yã ndɔ. ⁶ Tengu ra Sara bi 'yɛc'yɛi a rá ndɔ ngue ra Abraham, nɛ bi 'yɛmbi rá hmu. Nuya tengu'bɛ yã t'ixu ahɛ ra Sara 'bɛ guí ɔthɛ 'bɛ'a mi ɔt'e, ngue thocpa thoho gui 'yɔthɛ ran ho nɛ nte gui suhɛ. ⁷ Nɛ ngutho dí xi'ahɛ, man 'yohɛ ahɛ, dam 'bɛmanhohɛ ma xisuhɛ nangue ran 'yomfɛni bi 'dajɛ Oja. Ga pãhmbɛ hin'yɛ yã ts'ɛdi yã jã'i ɛ yɛ xisu, janangue'a ga fãxhɛ ɛ. Nɛ gan numansuhɛ ɛ, nguetho n'dat'a rá mate Oja i conhui rá xisu n'da ran 'yohɛ, ngue n'dat'a ra te ma'da'yo. Nɛ nu'bɛ hin dam 'bɛmanho ma xisuhɛ, hin da 'yɔmanho ma ndehɛ Oja 'bɛ.

Ga ɔthɛ a di bɛnga ma mbɛihɛ Oja

⁸ Nɛ gãtho gahɛ n'dat'a gam bɛmhɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ gam bɛmhɛ tengu'bɛ 'da dá sãhɛ 'bɛ'a i sã a n'da. Nɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ din ja ma yembɛihɛ, nɛ hin dan 'yɛzɛhɛhɛ n'da ngu n'dajɛ. ⁹ Nɛ hin ga cospahɛ ran ts'o 'bɛ 'bɛi to da 'yɔrcahɛ ran ts'o, xín ga cospahɛ ran ts'ante 'bɛ 'bo'o da zanjɛ. Pɛ ga áfɛ ran jãpi tengu thoho i ɔrcahɛ Oja, bi zoncahɛ di 'dajɛ rán jãpi. ¹⁰ Nguetho nt'o't'i:

Hɔnt'a go to'o in nde dim 'bɛmanho, nɛ da nu yɛ pa xɛn ho,

pɛ i jatho da zãm rá jãni nangue ran ts'o, nɛ xín da man yɛ fɛhni.

¹¹ Nɛ da hyɛ a ran ts'o, da 'yɔt' ran ho.

Nɛ hin da nde dim 'bɛh yãn sũihɛ, pɛ ɛmmɛ da hyoni 'bɛpɛ dí hocpa rá mbɛi rá mijã'iui.

¹² Nguetho nu ra Hmu in numanho ɛ to i ɔt' ran ho,

nɛ i ɔmanho 'bɛ ja a äpi,

pɛgue da zɛ ɛ ɔt' ran ts'o,

bi 'yɛn rá t'ohni. ¹³ Pɛ to'o maha di

ɛngahɛ 'bɛ dan ɛhya ga ɔthɛ ran ho. ¹⁴ Pɛ madague'bɛ ga sãhɛ ran ɛ 'bɛ dí ɔthɛ ran ho, pɛ gue'a man'da ná tĩmhɛ rán ho Oja a. Janangue'a hin ga suhɛ 'bɛ in nde di pijɛ ɛ 'da, xín da du ma mbɛihɛ. ¹⁵ Pɛ hɔntho

gan numansuh ra Cristo mbo ma mbuih, ngue ma Hmuh a. Ne thocpa thoho dan sah ga xihmb 'be'a di ec'yehi 'bu 'bo'o da 'yangah. Pe jante thoho ga xihmb ne gan numansuh u. 16 Ne thocpa thoho ga oth a di benga ma mbuih Oja. Janangue'a da mbe'ts' yu sa to'o di c'aman'u ran ho di oth 'bu di tenhd ra Cristo. 17 Nguetho man'da xun ho 'bu gue'a ran ho na sah ran unbi, 'bu da nde Oja, xinda gue'bu ga sah ran unbi nangue ma ts'oqui zehheh. 18 Ne'a ra Cristo bin unbi, ne njam'bu bi 'yot' yu ts'oqui. Pe n'dandj thoho bi du nangue ma ts'oquih, gueju dyu ts'om'bäih, nguetho bi nde da zixcah bu bi 'bu Oja. Ne majuanj bi tho ra ngoc'yei, pe nu ra mbui guexta'a mi 'bui. 19 Ne nu ra mbui ra Cristo 'bu mi du, bi mba bi zop yu mbui u xun du ngue ofädi. 20 Ngue yu mbui yu ja'i nangue u ngue him bi 'yec'yehi Oja 'bu maya'bu thoho. Pe Oja mi t'omi xta 'yec'yehi gätho ni 'yot' ra barco ra Noé. Gueru bi za bin yan u zi hyato njä'i thoho, bi bong 'bu min ja ran ts'embi, nangue ra dehe ra dambunt'i. 21 Ne nu ran xixya nam bõni, nejü däm pomhb ran ts'embi nangue bi dambeni ra Jesucristo. Ne nu ran xixya hinguin nde da ma ngue i pa m'be't'e ma ja'ih ngue ra häi, pe nam bõni di äfu Oja di hoga ma mbuih. 22 Ne nuya, nu ra Jesucristo bi mba mahets'i, darbu di mandauj bu ja ra ts'edi Oja. Ne nu'u gätho yu ts'edi i 'bui i su a ra Cristo, nguetho hont'a i ja ra ts'edi xinda gue'u yüm 'behni Oja mahets'i ne yu zithu.

4

Dan darbah ra mate Oja

1 M'bet'o thoho dan sah din unba ma ngoc'yehi tengu ra Cristo, ne gue'a ni tac yu ts'oqui a. Nguetho nu'a to bin unba ra ngoc'yehi, him man da nde yu ts'oqui a. 2 Ne gätho mi'da yu pa di 'buhmbu ua ja ra ximhäi, hin däm 'buhmbu nangue ma pähä zehheh, pe dam 'buhmbu ga oth ra pähä Oja. 3 Da xot'a da oth ran t'ot'e ra ximhäi, midj hoh ran 'yomt'eni, ne mi ot' ma pähä zehheh, ne mi minhdu, ne madin sixhu bu ja yu calle ne mi mbahmbu bu, ne däm munshu bu däm minhdu, ne mi thandehu yu pöte, pegue Oja him bi zanni ga thandehu

u. 4 Ne nu'u 'bucua ja ra ximhäi hingui sä da badi hanja hin di oth ran tonto tengu i ot'u, janangue'a i sanju u ya. 5 Pe Oja di unba u to i sanju, nguetho di juanba Oja u 'bui ne'u xun du. 6 Ne nu yu ja'i xun du ya, bi sih ran ho ma'da'yo 'bu mi 'bui, ngue'a i za bi un Oja ra te yu mbui u, madague'bu ya xun du yu ngoc'yehi. Ne gue'a ran säui nangue yu ts'oqui, nangue gätho yu ja'i i tu. 7 Nuya bi zõn ra pa ran zegui. Janangue'a dan 'yomfënih xun ho, ne ga samzeh ma mbuih, ngue da za thocpa thoho dan yahu Oja buya. 8 Ne m'bet'o thoho ga oth ngue emme dan hueju n'da ngu n'daju. Nguetho nu'a to'o ja ran huecate, di punba ra ts'oqui ra mijä'iuu, madague'bu xun ngu yu ts'oqui. 9 Dan säyabah n'da ngu n'daju bu ja ma ngumhb nangue ma pähä zehheh. 10 Ne 'da däm fäxtah n'da ngu n'daju nangue ra 'befi Oja 'dahma 'dan'yo bin 'daju, gue dan darbah a ra mate Oja 'dahma 'dan'yo ngue da hamhb. 11 Ne nu to bin t'un ra 'befi da mamp'a ram hman Oja, da ma tengu'bu da gues Oja da ma. Nu to bin t'un ra 'befi da mbax'u mi'da, da mbats'i nangue ra ts'edi xun ho bi un'na Oja. Ngue'a da nde di 'yepa Oja a 'be'a gätho ot'e, nangue di tenhd ra Jesucristo, nu'a mixte thoho, ne i ja ra ts'edi gätho yu pa mazai.

Gan nuh ran unbi nangue di tenhd ra Cristo

12 Ma zi cu'ahu, hin ga hyonya thohohu 'bu i ts'aju yan unbi nts'edi, ne hin ga emhb, hague in ja a ya. 13 Pe dan johya thohohu, nguetho di comhb yun unbi ra Cristo. Ne nu'bu bi nequi xun ho ra ts'edi, man'da xun ngu ran johya gan nuh buya. 14 Nu'bu pa ma uguu gahu nangue di tenhd ra Cristo, pe majapi gahu, nguetho mixte thoho ra ts'edi ra Hogandahi Oja din nuh buya. Ne madague'bu di upa ra Cristo u 'da, pe nuju di epahu a. 15 Pe nu'bu gan hotehu ne gam pëhu, ogue n'da ran ts'o ga oth, ogue sä dan thjnthu 'be'a ot' ma mijä'ih, ga pe'ts' ma sah 'bu, ne gan nuh ran unbi nangue a ra ts'oqui da oth. 16 Pe nu'bu din nuh ran unbi nangue di tenhd ra Cristo, hin ga pe'ts' ma sah 'bu. Pe ga emfu jamadi Oja, ngue di pahmbu ngue di tenhd ra Cristo. 17 Nguetho bi zõn ra pa ya di d'mi ot'

rán ts'embí Ojã. Pɛ rá mbúdi thofo gahú i ɔrcáhú ran ts'embí, ngue yú t'áhni gahú a. Pɛ ts'útho dín nuhú. Pɛ nu'ú hingui ɛc'yɛi rá m hman Ojã, xún ngu 'bɛ'a gã da nu ú 'bú bi zón ra pa da 'yót'e xún ho rán ts'embí Ojã. ¹⁸ Nɛ ɛmmɛ xún ngu yún únbi gan nuhú bú dí pøjú Ojã, ngue dyú 'yɛc'yɛihú, nguetho ja'bú n'dandí hin dí ɔhmbú a i xijú. Nɛ 'báh mi'da 'be xíngui ts'ú nde da 'yóde, nɛ i san Ojã. Nɛ nu'ú hin da zã dim pøj ú. ¹⁹ Janangue'a nu'bú dí sáhú yún únbi bi zãngahú Ojã, pɛ ga dáh ma mbúihú Ojã di jamansujú. Nɛ njãm'bú da hyegahú, nguetho gue'a bi 'dajú ra te. Nɛ ga thoqui ga ɔthú ran ho.

5

Di jamansu yú dɛ'yo Ojã ú yú ngúrbi

¹ Nuya n'da ram hma dí xi'ahú, yú ngúrbi ahú yú 'yɛc'yɛi. Nɛcã drá ngúrbigã, dá nuse ra Cristo 'bú mi du, nɛcã ga comhbú ran jãpi din 'dajú m'bɛjua. ² Ma mi ngúrbi ahú dyú mbãndɛ'yohú, dí xi'ahú ya, jatho ga jamansuhú yú dɛ'yo Ojã, nguetho 'yo ma güendahú ga jamansuhú ú. Nɛ hin gam bɛmhú i t'ɔrcáhú ts'ɛdi, pɛgue gam bɛmhú ma pãhá zɛhɛhú ga ɔthú. Nɛ hin nangue a din jurgahú ngue dyú ngúrbiú, pɛ nangue a dín numanho sehú a. ³ Nɛ hin ga suthohú yú t'áhni Ojã hapú dí 'báhmbú n'da ngu n'dajú, pɛ janate tho ga uthú ra 'yu nangue man t'ót'e zɛhɛhú. ⁴ Nɛ nu'bú bi nɛqui ma Hmuhú dyú mbãndɛ'yohú, di 'dajú ran jãpi ngue ga tãhmbú, ngue hin jãm'bú din thegue. ⁵ Ngutho ahú man 'yohú ahú, dami 'yɛc'yɛihú 'bɛ'a im man yú dãc'yɛi ngue ni ngúrbiú. Nɛ gãtho ahú gan umhbú da si ahú n'da ngu n'da ahú. Nɛ njãm'bú gan 'yɛzɛhɛhú, nguetho:

Da zú Ojã a din 'yɛts'i,

pɛ di un rá mate a to'o hin din 'yɛts'i.

⁶ Janangue'a ga ɔthú ngue hin'yú ma ts'ɛdi zɛhɛhú bú ja rá hmi Ojã, gam bɛmhú hont'a ja rá ts'ɛdi xínda guejú. Janangue'a da 'yɛsca zɛhɛhú Ojã 'bú bi zón ra pa. ⁷ Nɛ ga xihmbú Ojã gãtho ma dumbúihú, nguetho di jaman-sujú a. ⁸ Damín äthãhú xún ho, ngue damím fãhmbú, nguetho nu man súihú ra zĩthu i 'yo ua, tengu n'da ra zate i 'yo, in cuɛ, i honi to'o da za. ⁹ Pɛ dami sãhmbú a ra zĩthu

nangue rá ts'ɛdi Ojã guí ɛc'yɛihú. Nɛ gam bɛmhú ngue n'dat'ú yún únbi dín nuhú ma mi'yɛc'yɛihú ngue gãtho ra ximhái. ¹⁰ Pɛ nu Ojã ɛmmɛ xún ngu rá mate, bi zoncahú ga comhbú rá ts'ɛdi mixte gãtho yú pa mazãi, nangue dí 'báhmbú ra Cristo. Pɛ m'bet'o thofo dan únbahú ts'ú, ngue di hoga ma mbúihú Ojã, nɛ di hát ra ts'ɛdi ma mbúihú, nɛ di jajú dan zãmhbú xún ho bú. ¹¹ Nu Ojã nte hɛmbi, gãtho da zã da 'yót'e, gãtho yú pa mazãi. Nɛ gue'a gam bɛmhú a ya.

Rán zɛgui ran zɛngua

¹² Dí pɛnh'nahú ra sɔcuã i ja ua, ngue da gãx a ra Silas, nuna n'da ma cuhú ngue da zã ga ɛc'yɛihú a man a. Nuna ra sɔcuã ja ua, hingui ngu 'bɛ'a ma, n'da ran zofo thofo, nɛ dí xi'ahú majuãni rá mate Ojã a guí tɛnhú. Janangue'a damín zãmhbú bú. ¹³ I pɛnh'nahú ran zɛngua ni cuhú i 'bucua Babilonia, nthahni nangue Ojã, tengu ahú. Nɛhna ra Xuua Marcos di zɛngua ahú, tengu'bú ma ts'unt'ú na. ¹⁴ Nɛ zã gan zohmbú n'da ngu n'da ahú nangue ran huɛcate. Nɛ dín nde da hyu ni mbúihú nangue guí tɛnhú ra Cristo. Nɛ gue'a gam bɛmhú a ya. Hont'a dí xi'ahú ya.

2 PEDRO

Ná yoho ra sɔcuʌ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Simón Pedrogä, rá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ ma 'bäigä'be a. Dí pɛnh'nahɛ ra sɔcuʌ ja ua, ngue gätho n'dat'a dí ɛc'yɛihɛ a bi zängahɛ Ojå. Nɛ 'da nan zimanhogdahɛ Ojå, nguetho 'da í hoga thohohɛ ra Jesucristo, nu'a ma Ojåhɛ a nɛ mam pørpatehɛ a. ² Dí äp Ojå man'da gui pəhmbɛ a, nɛ ma Hmuhɛ ra Jesús. Nɛ man'da gui hyəmhbɛ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbɛihɛ bɛya.

Nu Ojå i ørcahɛ dan jahɛ tengu a

³ Nu rá ts'edi Ojå bi 'dajɛ 'bɛ'a gätho ga homhbɛ ngue dam 'bɛhmbɛ ra 'da'yom'bɛi, janangue'a bi zä bɛ dá tɛnhdɛ Ojå. Nguetho dá pəhmbɛ a bi zoncahɛ 'darbɛ dam 'bɛhmbɛ bɛ bí ja rá ts'edi mixte. ⁴ Nɛ nangue rá ts'edi i ørcahɛ ran ho mixte thoho ngue mím ma, nguetho i ørcahɛ dan jahɛ tengu a, ngue in yənjɛ bɛ ja rá ts'o'yu ra ximhäi i øt' ran ts'iyate. ⁵ Nɛ nu'bɛ dí pəhmbɛ in yənjɛ Ojå nangue ra ts'o'yu, ɛmmɛ ga hədumbɛihɛ ga øthɛ 'bɛ'a mangua 'bɛ. Ya dí ɛc'yɛihɛ rá mate bi hogahɛ. Pɛ hinga hɔnt'a, nuya ga øthɛ yɛ hogant'øt'e. Nɛ hinga hɔnt'a ga øthɛ yɛ hogan t'øt'e, pɛ man'da ga homhbɛ dan xähmbɛ ga pəhmbɛ rá 'yu Ojå. ⁶ Nɛ hinga hɔnt'a dan xähmbɛ rá 'yu Ojå, pɛ man'da ga səmzɛhɛ ma mbɛihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga səmzɛhɛ ma mbɛihɛ, nɛ man'da ga sɛthɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga sɛthɛ, nɛ man'da hɔnt'a Ojå gam bɛmhɛ. ⁷ Nɛ hinga hɔnt'a ga øthɛ ngue gam bɛmhɛ Ojå, nɛ man'da ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɛ, nɛ man'da ga huɛjɛ gätho yɛ jå'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ ɛmmɛ ga humbi ga øthɛ ɛ im mangua, dyɛ hoga mbɛfi gahɛ a ma Hmuhɛ 'bɛ, nɛ da zä ga fäx ma mi jå'ihɛ bɛya, nguetho dí pəh ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁹ Pɛ nu'bɛ hin ga øthɛ ɛ im mangua, hin dí cəthɛ xɛn ho ran nɛqui ma mbɛihɛ 'bɛ. Nguetho dí pumbɛni thohɛ ngue m'be't'e ma mbɛihɛ nangue yɛ ts'oqui mi øthɛ. ¹⁰ Pɛ ma zi cu'ahɛ, ɛmmɛ

ga hədumbɛihɛ ga uhmbɛ ngue yá thahni gahɛ Ojå, ngue bi zoncahɛ a. Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga øthɛ, hin hapɛ ga tənjɛ 'bɛ. ¹¹ Nɛ din johya Ojå 'bɛ dá cəthɛ bɛ di manda rá ts'edi mazai a ma Yəntehɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo bɛya. ¹² Janangue'a thocpa thoho dín nde ga bɛn'nahɛ na mangua, madague'bɛ gui pəhmahɛ a, nɛ gui zənthɛ bɛ ja ram hma majuani ngue bi si ahɛ. ¹³ Pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga thoqui ga 'yomfɛni ahɛ, ngue gätho yɛ pa dí 'bɛcä ua gätho ma ngøc'yɛi, ga ja ahɛ guim bɛmhɛ a dá xi'ahɛ. ¹⁴ Nguetho mits'utho da zøn ra pa ngue ga soh ma ngøc'yɛi, ngubɛ bi xicä ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Janangue ɛmmɛ dí humbi dí xi'ahɛ, n'damhɛma thocpa thoho guim bɛmhɛ a 'bɛ dá mbagä.

Dá nuhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsɛhe

¹⁶ Nugä xtá xi'ahɛ nangue rá ts'edi ma Hmuhɛ ra Jesucristo, din ja 'bɛ bá ɛcua mahøn'a a. Hinga ngu mi'da yɛ jå'i im bɛnsɛ 'da yɛ cuento ngue ní hyät'a n'da. Pɛ nu'a dá nuhe, gue'a dím mamhɛ a. Nɛ gue'a xtá xi'ahɛ a, nguetho dá nusɛhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsɛhe. ¹⁷ Gue'bɛ má øhmbe n'dandɪ rá nde Ojå bí 'yɛh mahɛts'i mixte thoho, nɛ gue'a í 'yɛspa a rá Ts'ənt'ɛ 'bɛ mi 'yɛna: “Guehna ma Ts'ənt'ugä na, ngue ɛmmɛ dadí huɛcä na, nɛ ní hyu ma mbɛi na,” bi 'yɛn Ojå. Nɛ bi japi ɛmmɛ bi nɛcthoho. ¹⁸ Nɛ majuani dá øhmbe rá nde Ojå bí 'yɛh mahɛts'i, nguetho 'darbɛ mi 'bɛhmbe ra Jesucristo bɛ ja ra t'øhø guepɛ bin yå. ¹⁹ Janangue'a man'da da zä ga pəhmbɛ majuani a mi hmam bɛ ja yá sɔcuʌ yɛ pøngahyå maya'bɛ, ngue mi ma nangue ra Cristo ba ɛhɛ, nɛ din ja rá ts'edi mixte. Nɛ nu ram hma man t'o't'i, xɛn ho 'bɛ thocpa thoho ga honi ga pəhmbɛ, tengu'bɛ ra nyot'i di yot'ua ja ra 'bɛxui, gue'bɛ go bi zøn ra pa ngue da mbɛdi gan nuhɛ yɛ hmɛpya ngue udi ya ba ɛpɛ ra Hmu, ga pəhmbɛ xɛn ho 'bɛ'a man t'o't'i bɛya. ²⁰ Nɛ m'bet'o thoho ga pəhmbɛ ngue xínga n'da ra jå'i sä da bəsɛ n'da rá t'ohni Ojå 'bɛ hin nangue a rá Hogandəhi di zedi. ²¹ Nguetho nu'ɛ yá pøngahyå Ojå ma'ueque yá mbɛi, him bi bɛnsɛ a ram hma bi 'yo't'ɛ, pɛ guessɛ a rá

Hogandahi Oja bi be'ni 'be'a bi 'yo't' 'bu mi 'yo't' ram hman Oja u.

2

Dim 'buh yu hyate xanbate

¹ Ne mi 'buhmbu 'da yu hyate pongahya yu ja'i israel maya'bu, ngutho ah, gam 'buhmbu 'da yu hyate xanbate. Ne yu zandate tho, nguetho di cu't' yam hmanse 'bu im man ram hman Oja. Ne nangue u yam hma dim 'be'a n'da u. Ne hingui orpa ra pahä a ra Hmu ngue bi gurba yu ts'oqui. Janangue a ja xun dambeni, ya xim 'bedi. ² Ne xun ngu da den'na di 'yot' yu pahäzehe u yu hyate xanbate. Janangue da mba nthenni thoho a ra 'yu majuani. ³ Ne emme da nde da hyä ah nangue yu hma mahotho, nguetho da nde gui juthu u. Pe ya maya'bu thoho bi ts'anni da nu yun unbi u, tengu ot'u, ne guehma da nu nguetho hingui pa ma pumbeni 'be'a da nu. ⁴ Nguetho xinga gue'u yam 'behni Oja mahets'i bi yam 'bu mi 'yot' ra ts'oqui. Ne'u bi hyotru ja ra 'bexui, bi dat'i con yu cadena, gueru bi got'u, da domp'u ran juanbi. ⁵ Ne xim bi yan yu ja'i 'bu maya'bu a Oja, hinda hont'a ra Noé, ngue bi 'yec'yei Oja, ne bi xih yu ja' i xta 'yot' ran ho. Ne hont'u yotonja'i min 'yohu ra Noé bi yan Oja 'bu mam bá penh ra 'ye, bin ja ra dambant'i gätho ra ximhäi nangue u yu ts'om'bäi mi 'bui. ⁶ Ximangutho a ra hnini Sodoma ne Gomorra, bi nu ran ts'embi ne bi gohi bim 'bospi u. Janangue'a nu Oja i urcahu 'be'a din jap u yu ja' i hinguin nde da den Oja. ⁷ Pe bi yan a ra Lot ra hocja' i a. Ne nu'a emme madin xombui nangue u yan t'ot'e u mi sanzehe 'be'a mi ot'e. ⁸ Ne emme madi unba ra mbui a ra hocja' i, nguetho n'dapa ngu n'dapa min nu yan t'ot'e xun ts'o ne mi oh yu ts'ore 'bu 'darbu mi 'buhmbu bu ra hnini Sodoma. ⁹ Janangue'a di pahmbu ja ra ts'edi Oja i färpa yu mbui u to'o mben Oja, hin da 'yot'e tengu ot' yu ts'om'bäi 'bu 'darbu i 'buhmbu. Ne i ja ra ts'edi Oja da gorbu ja ran unbi u yu ts'om'bäi, ne ya in nu ya gätho yu pa tömp'u ran juanbi u. ¹⁰ Ne nu'u 'da i orpa yu pahä yu ngoc'yei, man'da da nu ran unbi u. Pe di ts'on yu mbui ngue i øzehe yu pahä zehe, ne i san ma Hmuhu ra Cristo. Nu'u yu zambui u, ne yun yets'i u, i thenda u

to'o ja yan t'edi, ne hingui su. ¹¹ Pe nu yam 'behni Oja mahets'i man'da i ja yu ts'edi ne yan t'edi xinda gue'u yun 'yohu i sante, pe i su di cospa ran ts'ante u go i sante, nguepu ja ra hmi Oja. ¹² Tengu yu zu'ue i 'bucua ja ra ximhäi, i ts'anba u ngue da fent'i ne ma zä dim 'bedi, ne ngutho u yu hyate xanbate. Ne i sani 'be'a hingui pa'di. Ne nu'bu bi du, hont'a ran unbi mazai da nu. ¹³ I ot' ran ts'o, pe hont'a ran unbi da dähä. Ne im beni ngue ran johya 'bu di thoc'a ni 'yot' yu pahä zehe ga ra pa. Ne nu'u tengu yun ts'oni ne yu mbedi bu guidim petihu, nguetho di johya i ot' yu pahäzehe 'bu gui sihmehu u. ¹⁴ Ne hont'a ran 'yomt'eni im bem 'bu i hand yu xisu, ne njam'bu sä da 'yets' yu ts'oqui. I hat'u 'da hinga na ec'yei xun ho, nguetho nu'u thocpa thoho yu ziyate. Pe Oja di unba u. ¹⁵ Nguetho bi zoh ra 'yu xun juani, bi mbase bu ma'ueni. Ne i ten ra 'yu mi ten ra pongahya Balaam, ra ts'unt'u a ra Beor, nu'a emme madi ho din ju't'i nangue yu ts'oqui mi ot'e. ¹⁶ Pe bi hecra Oja 'bu n'dandi, ngue bi japi bin ya ra fani hingui sä din ya. Pe bin ya ra fani ngue bi hecra a ra pongahya, ngue hin da 'yot'a ra ts'oqui mi ena xta 'yot'e. ¹⁷ Pe nuya yu hyate ya, tengu n'da ra hyado ena i po bu ra dehe, pe nte po bu. Ne tengu yu güi i tuxta ran dahi, sä ena din 'ye. Ne nts'anni ra 'bexui man'da xun pothi da nu u, tengu u, gätho yu pa mazai. ¹⁸ Nguetho emme xu ngu 'be'a ma, pe hin'yu 'be'a nam böni. Ne i hat yu ja' i mi ena xta 'uepu ja ra ts'o'yu. Ne xo i xifi dá 'yothu yu ts'oqui, ne emme da 'yörpa yu pahä yu ngoc'yei, ne im beni nte din japi. ¹⁹ Ne i xifi, mathogue thoho ah, njon da zamp ah 'bu gui tengahe, sä ena. Pe i fehni u, nguetho guesu i sam ra zithu u. Nguetho nu'bu bi dap ra ts'oqui n'da ra ja' i, ya ra 'yehä ra zithu a buya, ne hingui sä da mba mathogue nangue yu ts'oqui. ²⁰ Nguetho nu'bu n'da ra ja' i bin yuni nangue ra ts'o'yu ra ximhäi, nangue bin xah ram hma ma Hmuhu mam pötehü ra Jesucristo, pe nu'bu da mbengui mahon'a, hingui sä da bom bu ja yu ts'oqui mahon'a a. Ne nubuya man'da xun ts'o da 'yot'e xinda gue'a mi ot' 'bu him mi pah ra Cristo. ²¹ Janangue'a nu'u to bi mbenc 'bu ya mi da'mi da ba'a ra hoga'yu, man'da xun ho 'bu hin xti da'mi, nguetho bi

hyetho rá hogant'edi Oja 'b_u mi sänbi. ²² Ne bi 'yot'e tengu man t'o't'i: "Tengu'b_u n'da ra fo'yo bi zi mahøn'a yú ts'odi xí zani. Ne tengu'b_u n'da ra ts'udi bi 'yo mahøn'a ra böhäi 'b_u xín hi."

3

Ra Cristo bi ma majuani ba eh mahøn'a

¹ Ná yoho na ra sœcuã dí ot'ah_u ya, ma zi cu'ah_u. Ne nu gätho yoho y_u sœcuã n'dat'a dí m bœni man'da ga bœn'na ni hogan 'yomfœni_u. ² N'damhma guim bœmh_u u y_um hma mi ma mam'bet'o u yú pœngahyã Oja. Ne guim bœmh_u mam hmamhbe dá xi'ah_e, ma 'bäi gähe ma Hmuh_u ra Jesucristo, ne ma pœrpateh_u a. ³ M'bet'o thoho ga pãhm_u 'be'a dín ja 'b_u rán zœgui y_u pa. Di nequi 'da y_u 'y_uspate da dentho ho ra 'yu majuani, gue'ã zãi øt' yú pãhä zeh_e. ⁴ Ne da 'yœna: "Hap_u gán yãh_u ngue bi xi'ah_u ra Jesucristo ba eh mahøn'a, ne hin jãm'b_u i sä ba eh_e. Ne gue'b_u go mi 'b_u u ndu ma ngurba bœtah_u maya'b_u thoho, guexta'a i ja, gue'b_u go rá mbudi ra ximhäi," da 'yœna. ⁵ Pœ nu'ã 'da i œna, i œna nguetho di pumbœni tho 'be'a bin ja maya'b_u, ne hinguin nde da bãdi, ngue bi juah ra ximhäi Oja nanguie ra dãm bœnt'i. Nguetho xí 'yot' Oja mahœts'i ne ra ximhäi nanguie rá m hma. Ne bi japi bi bœx p_u ja ra dehe a ra häi, ne gue'a ra dehe ín 'yot' ra häi. ⁶ Pœ guet'a ra dehe bi juah ra ximhäi mi ja, ngue bi mbœnt'i. ⁷ Ne nuya mahœts'i ne ra ximhäi ngue i ja ya, Oja i sänni di juadi mahøn'a. Pœ i tœ'mi da zœn ra pa ngue bi ma ba penh ra sibi ua ja ra häi, gue'a ran œnbi da 'yot'a Oja a nanguie y_u ts'om'bäi. ⁸ Ma zi cu'ah_u, hin ga pumbœni thoh_u ngue nu'a dí œmf_u n'da mahuãhi njeyã, da zã da 'yœn Oja n'dapa tho b_u nam bœn a, ne nu'a dí œmf_u n'dapa thoho, da zã da 'yœn Oja n'da mahuãhi njeyã b_u nam bœn a. ⁹ Ne hinguie dãnhyœi Oja tengu im man i 'da, guemhma da 'yot'e 'be'a bi ma da 'yot'e. Pœ i tœgbah_u Oja da zœni ga coh ma mbuih_u, nguetho in nde xínga n'da dam 'behmb_u. ¹⁰ Pœ nu'b_u bá eh ra Hmu, tengu'b_u ba œ'a n'da ra bœ 'b_u bin xui, hinga mfãdi 'be'a ma ora da zœhø. Ne di juadi gätho u di nequi mahœts'i, œmme din thoni ndœspi, ne gätho 'be'a i ja da mbœnt'i ngue nám pa. Ne gätho

ra häi, ne gätho 'be'a bi 'yot' y_u jã'i ua ja ra häi, gätho din zœ u. ¹¹ Jananguie'a nte man ts'o da bœn ma mbuih_u, ne thocpa thohogan numansuh_u Oja, nguetho dí pãhm_u da mbœnt' ra ximhäi ra sibi. ¹² Ne nuya dín dœmdah_u da zœn ra pa bi man Oja, ngue da 'yuh mahœts'i, ne dim 'bedi gätho jab_u. Ne din hyœgui 'be'a gätho i ja nanguie ra sibi. Ne dí xœnhd_u din ja n'dihi a. ¹³ Nguetho dí tœmdah_u ma'da'yo mahœts'i ne ra ximhäi, tengu bi ma majuani Oja, ngue din zãm b_u ran ho. ¹⁴ Jananguie'a, ma zi cu'ah_u, nu'b_u dí tœmh_u ngue din ja, ga humbi gan nde da numanhoj_u ra Cristo 'b_u bá eh_e da 'yot' ran ts'ut'abi. Ne nte man ts'oni, ne nte man dupate da dïngah_u 'b_u bá eh pœya. ¹⁵ Ne gam bœmh_u ngue i set rá mbui Oja, i tœ'mi dim pœ'ã 'bœcua ja ra ximhäi. Tengu thoho bi 'yot'ah_u ma zi cuh_u ra Pablo nanguie rán 'yomfœni bi un Oja. ¹⁶ Ne mbœ gätho yú sœcuã bi 'yo't'i im ma tengu dí ot'ah_u ya. Pœ xœn hœi da fãdi 'be'a nam bœn'i 'da yã m hma bi 'yo't'a ra Pablo. Ne 'bœ'i 'da him bin xãdi ne him bin zãm b_u ja ram hma. Jananguie'a nu'b_u sä im man'a rá t'ohni ra Pablo, ogue mi'da yú t'ohni Oja, pœ hinga gue'a b_u na hma. Ne gue'a í m 'be'i 'da a. ¹⁷ Pœ nu'ah_u guí pãhm_u ngue ngub_u da 'yot'i 'da y_u jã'i. Jananguie'a gam fãhm_u hin da zix'ah_u b_u rá 'yu Oja gmí zãmhb_u, guerp_u i yã u y_u jã'i i honse yãm hmansœ. ¹⁸ Pœ man'da damí pãhm_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo, ne ma pœrpateh_u a. Ne nu'a ga œspah_u a ya, ne gätho y_u pa mazãi. Ne gue'a gam bœmh_u a ya. Hœnt'a dí xi'ah_u ya.

1 XUUA Ná n'da ra sɔcuə bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ram Hma ngue di 'dajɔ ra 'da'yote

¹ Nu'a mí 'bɔ 'bɔ rá mbɔdi thoho, gue'a dá hɛthe ma dáhe, nɛ dá øhmbe a bi ma, nɛ dá nuhe xɔn ho, nɛ dá thähmbe ma 'yɛhe. Nɛ gue'a ra Jesucristo a, ráam Hma Ojə ngue bi ma di 'dajɔ ra 'da'yote. ² Nguetho nu'a di 'dajɔ ra 'da'yote bin 'yuse gue bin jə'i, nɛ dá nuhe, janangue'a dí mamhbe majuaɔni a bin ja, nɛ dí xi ahɔ ya gue zəi xmi 'bɔi nɛ zəi dim 'bɔi. Mam bi 'bɔhmi rá Ta nguetho n'dat' Ojə a, nɛ bin 'yuse ua dí 'bɔhmbɔ. ³ Nɛ nu'a dá nuhe nɛ dá øhmbe a bi ma, gue'a dí xi ahe a ya, n'dahma nɛ'ahɔ gui pəhmhɔ a, nɛ gətho dan yəmanhohɔ a ra Ta nɛ rá Ts'ant'ɔ ra Jesucristo. ⁴ Guehna dí ot'ahɔ na ya, n'damhma nɛ'ahɔ din ja ahɔ ran johya xɔn ho.

Nu Ojə ran Nɛqui a

⁵ Nu'a Ojə ran Nɛqui a, nde da ma xɔn hotho a, nɛ hin'yɔ ra 'bɛxui nangue'a. Nɛ gue'a ram hma bi xije ra Jesucristo, nɛ gue'a dí xi'ahɔ a ya. ⁶ Sə dí ɛmhɔbɔ dí yəmanhohɔ ra Jesús, pɛ nu'bɔ guexta'a dí 'yohɔ bɔ ja ra 'bɛxui, dí fɛhnihɔ 'bɔ, nguetho hín dí øthɔ a rán səui a majuaɔni. ⁷ Pɛ nu'bɔ majuaɔni dí 'yohɔ bɔ ja ran nɛqui guerpɔ 'bɔ Ojə, hin'yɔ 'bɛ'a ga əhmɔbɔ bɔ, nɛ dí yəmanhohɔ a 'bɔ, nɛ nu rá ji ra Jesús rá Ts'ant'ɔ Ojə, thocpa thoho i thugahɔ gətho ma ts'oquihɔ a. ⁸ Pɛ nu'bɔ sə dí ɛmhɔbɔ hin'yɔ gahɔ ra ts'oqui, dadín hyəzɛhɛhɔ 'bɔ, nguetho hin dá cɔ't' ma mbɔihɔ a majuaɔni. ⁹ Pɛ nu'bɔ ga mamhɔbɔ ma ts'oquihɔ, gue hingui ho dá øthɔ, da zə di pungahɔ Ojə nangue ra Cristo bi gut'i, nɛ da mbercahɔ gətho ran ts'o, tengu mím ma. ¹⁰ Pɛ nu'bɔ sə dí ɛmhɔbɔ hin te dá øthɔ yɔ ts'oqui, dí nubethənihɔ Ojə 'bɔ, nguetho bi 'yɛn Ojə gətho bi 'yøt' yɔ ts'oqui. Pɛ xingui ts'ɔ dí cɔ't' ma mbɔihɔ ráam hman a 'bɔ.

2

Ma hocpatehɔ a ra Jesucristo

¹ Ma zi t'əhni ahɔ gue dyɔ 'yɛc'yɛihɔ, dí ot'ahɔ ra sɔcuə i ja ua, dadí hɛc'ahɔ hin gui 'yøthɔ yɔ ts'oqui. Pɛ nu'bɔ ga øthɔ n'da ra ts'oqui, gue him majuaɔni dí numanhohɔ, pɛ dí 'bəhmɔbɔ ma Hocpatehɔ din hocpau i bɔ 'bɔh ra Ta, ra Jesucristo, ra Hocjə'i a. ² Nguetho guesɛ a ran t'unni a di hoga ma ts'oquihɔ. Nɛ hinga hɔngdahɔ in nde di hogahɔ, pɛ gətho yɔ ts'oqui ja ua ja ra ximhəi in nde di hoqui nangue bi du ra Cristo. ³ Nu'bɔ majuaɔni dí øthɔ ɔ yún t'ɛdi Ojə, da zə ga pəhmɔbɔ gue dí yəmanhohɔ a bɔya. ⁴ Pɛ sə ɛn i 'da: "Dí pəcə Ojə," ɛn ɔ, pɛ fɛhni ɔ nɛ hingui ørpa yún t'ɛdi, nɛ hin di cɔ't' rá mbɔi a majuaɔni. ⁵ Pɛ nu'bɔ i øt'a man Ojə n'da, hinga ndetho bi huɛc Ojə n'da 'bɔ, pɛ bi bəmanho a bi 'yørpe. Ga xi ahɔ ya 'bɛpɔ dán zə ga pəhmɔbɔ 'bɔ majuaɔni dí 'bəhmɔbɔ a ra Cristo. ⁶ Nguetho nu'bɔ ɛn'a n'da gue i 'bɔhmi ra Cristo, "jatho ga øt'a tengu bi 'yøt' ra Cristo," da 'yɛnsɛ 'bɔ. ⁷ Ma zi cu ahɔ, nu ran t'ɛdi dí ot'ahɔ gue dan huɛjɔ, him ma'da'yo a, pɛgue guet'a ram hma mbɔdi bi sijɔ maya'bɔ, 'bɔ ra mbɔdi thoho dá pəhmɔbɔ ra Cristo. ⁸ Pɛgue tengu 'bɔ ma'da'yo a, nguetho janaguehya dí øthɔ ya tengu bi 'yøt' ra Cristo. Nguetho bi dɔ'mi di 'uegahɔ ra 'bɛxui ma mbɔihɔ ra nyot'i majuaɔni. ⁹ Nu'bɔ sə ɛn'a n'da i 'bɔpɔ ja ran nɛqui, nɛ i san rá cu, pɛ guexta bɔ ja ra 'bɛxui i 'bɔ 'bɔ. ¹⁰ Nɛ nu'a to'o di huɛc rá cu, bin zəm bɔ ja ran nɛqui a, nɛ nu'a hin hapɔ da dənc'a. ¹¹ Pɛ nu'a to'o san rá cu, i 'bɔpɔ ja ra 'bɛxui a, nɛ i zəm bɔ. Hingui sə da bədi nda'a xɔn ho, nguetho bi 'bɛrpa ran 'yomfɛni a ra 'bɛxui. ¹² Dí ot'ahɔ ma zi t'əhni ahɔ, nguetho dí pədi xɔ pun'na ni ts'oquihɔ, bi hoc'ahɔ ra Cristo. ¹³ Nɛ nuya 'da ahɔ dyɔ dəc'yɛihɔ, dí ot'ahɔ nguetho dí pədi guí pəhmɔbɔ a mí 'bɔi gue'bɔ rá mbɔdi thoho. Nɛ 'da ahɔ gyɔ ts'ant'əhɔ, dí ot'ahɔ nguetho dí pədi gá təfɔ ra zɪthu. Nɛ xø dí ot'ahɔ ya gətho ahɔ ma zi t'əhni ahɔ, nguetho gətho gahɔ dá pəhmɔbɔ ra Ta. ¹⁴ Nɛ xø dí ot'ahɔ, dyɔ dəc'yɛihɔ, nguetho dí pədi gá pəhmɔbɔ a mí 'bɔi gue'bɔ rá mbɔdi thoho. Nɛ xø dí ot'ahɔ gyɔ ts'ant'əhɔ, nguetho dí pədi i ja ni ts'ɛdihɔ gá təfɔ ra zɪthu, nangue ráam hman Ojə thocpa thoho guím bɛmhɔbɔ. ¹⁵ O guídí hohɔ rá pəhə ra ximhəi, gue hin

gui 'yøt' ni pähä zehéh. Nguetho nu'bu dadí ho ma pähä zehéh, hin dadi hohu Oja 'bu. ¹⁶ Nguetho nu'bu yú pähä ra ximhäi, gätho him bi zän Oja u, 'be'a gä di ho ní ngøc'yei n'da, ne ní dā n'da di ho 'be'a gätho in nu nde da mbézehé, ne'bu im bēni jase rán 'yomfēni n'da. Pē nu'bu bi nequidā ua ja ra ximhäi u tengu u. ¹⁷ Pē nu ra ximhäi ní mba bu da guadi, ne'bu yán 'yomfēni ra ximhäi da gua'u. Pē nu'bu ørpa rá pähä Oja, dim 'bumanho gätho yu pa mazai.

Ba ðh rán sūiui ra Cristo

¹⁸ Ma zi t'uhni ah, rán zegui ya. Ne xtá øhmbu ngue di nequi n'da rán sūiui ra Cristo. Ne nuya bi mbūdi bi nequi xun ngu yú mfäts'ih a rán sūiui ra Cristo. Janangue'a dí pāhmbu mbē rán zegui ya. ¹⁹ Ne gue'u 'da xum bøngua dí 'būhmbu. Pē him majuañi ma mi'yēc'yēih u, nguetho nu'bu majuañi ma cuh u, hin xtá 'ue u 'bu. Pē bi bøn'u janangue'a bi 'yuse gue him majuañi ma cuh u gätho u bi bøni. ²⁰ Pē nu ah bi 'dajū rá Hogandāhi Oja a ra Cristo. Janangue'a gätho gahú dí pāhmbu nda'a majuañi. ²¹ Dí ot'ah na, pē hin dí ðn'i hin guí pāhmbu a majuañi. Pē guí pāhmbu a, ne guí pāhmbu hinguin 'youi ra fehni a majuañi. ²² Nu'a gue ðna hing ra Cristo a ra Jesús, ε gue'a ra ngørpa fehni a, ne rán sūiui Oja a, nguetho i ðna hing rá Ts'unt'u Oja a ra Jesucristo, ne xingui ðc'yēiba a rá Ta būya. ²³ Nguetho nu'a to'o hingui ðc'yēi ra Cristo rá Ts'unt'u Oja xinga gue'a Oja rá Ta i paði. Pē nu'a to'o ðc'yēi rá Ts'unt'u ne'a rá Ta i pərpa a būya. ²⁴ Ne nu'a 'be'a gätho dá øhmbu ra mbūdi dá pāhmbu ra Cristo, ga thoqui gam bēmhbū a. Nguetho nu'bu dí thoqui dímb bēmhbū a, zai dí 'būhmbu a ra Ts'unt'u ne'a rá Ta būya. ²⁵ Ne bi xijū majuañi di 'dajū ra 'da'yote gue i ja ya ne njām'bu da guadi. ²⁶ Guehna dí ot'ah na, nguetho 'bu i 'da in nde da hyä ah. ²⁷ Pē nu ah, nu'a rá Hogandāhi bi 'dajū ra Jesucristo bin zām bu ma mbūih a, ne guesε a i xāngahú gätho 'be'a man Oja. Janangue'a him mahyoni to'o da xāngahú yán theh. Ne nu'a i xāngahú rá Hogandāhi Oja majuañi a, hing ra fehni a. Ne di bēngahú dan zāmhbū bu 'būh ra Cristo. ²⁸ Ne nuya ma zi t'uhni ah, damin

zāmhbū bu 'būh ra Cristo, n'damhma dan johyahū 'bu dá nuh ne hin ga pes' ma säh. ²⁹ Nu'bu dí pāhmbu gue xun ho Oja, nguetho ga pāhmbu gue bim 'būi ma'da'yo nangue Oja u to'o gätho i øt' ran ho.

3

Yú t'uhnigahú Oja

¹ Dyú 'yēc'yēih, gam bēmhbū gue ðmme xun ngu rán huεcate ra Ta, ngue bi 'yøt'e ngue yú t'uhnigahú a. Janangue'a hingui pajū u i ten ra ximhäi, nguetho njām'bu mi pā Oja. ² Ma zi t'uhni ah, nuya yú t'uhnigahú Oja. Ne hinga na urcahú hague dán jahú m'bejua. Pē nu'bu bi nequi 'be'a da 'yørcahú, dí pāhmbu dan jahú tengu ra Cristo, nguetho da zā ga pāhmbu hague majuañi in ja a ra Cristo. ³ Ne n'da ngu n'dajū 'bu dí tømhbū dan jahú tengu ra Cristo, janangue'a dadín hoc zehé ma mbūih, dín ndehú da gohi xun ho tengu ra Cristo. ⁴ Nu'a to'o øt' ra ts'oqui i festhoho rán t'ēdi Oja, nguetho nu'a ra ts'oqui nam bøni ram fē'ts'i nangue yun t'ēdi. ⁵ Pē dí pāhmbu bi zøcua ra Cristo gue di 'berca ma ts'oquih. Ne nu'a ra Cristo hin'yū rá ts'oqui a. ⁶ Nu'bu zai 'būhmi ra Cristo n'da, hingui nde da 'yøt' yu ts'oqui a. Pē nu'bu bin zām bu ja yu ts'oqui n'da, njām'bu bi cu't' rá mbūi hague in ja a ra Cristo, ne njām'bu bi ndepe di hocpa rá mbūi. ⁷ Ma zi t'uhni ah, njon gui jafū da hyä ah, nguetho hønt'u gue zai øt' ran ho bi mba mahoqui u ne xun ho u tengu ra Cristo. ⁸ Pē nu'a zai øt' ran ts'o, rá 'yēhε ra zīthu a. Nguetho nu ra zīthu zai øt' ra ts'oqui gue'bu go rá mbūdi thoho. Ne gue'a í zøcua ja ra ximhäi rá Ts'unt'u Oja, gue di ts'onba rá 'befi ra zīthu. ⁹ Nu'bu to'o bim 'būi mahøn'a nangue Oja, hingan zai øt yu ts'oqui u, nguetho í hyaxta Oja yú ta gue ra hogambūi. Hingui sä dín zām bu ja yu ts'oqui nguetho bim 'būi mahøn'a nangue Oja. ¹⁰ Da zā ga pāhmbu nda'u yú t'uhni Oja ne nda'u yú t'uhni ra zīthu. Nguetho nu'bu to'o bin zām bu ja ra ts'oqui, ne hin di huεc yú cu, hing yú t'uhni Oja u.

Dan huεjū n'da ngu n'dajū

¹¹ Nguetho guehna ran t'ēdi bi sijū 'bu rá mbūdi dá pāhmbu ra Cristo, ngue dan

huɛjɥ n'da ngu n'dajɥ. ¹² Nε hin ga øthɥ a bi 'yøt'a ra Caín gue í hyaxta a rám 'bäi ra zĩthu nε bi hyo rán 'yohɥ. Hanja ngue bi hyo a. Nguetho hingui ho rá mbɥi a, janangue'a bi hyo rán 'yohɥ ngue xɥn ho rá mbɥi a. ¹³ Janangue'a, ma zi cu ahɥ, hin ga hyonya thohohɥ ngue'bɥ di ugahɥ yɥ jã'i i tɛn ra ximhäi. ¹⁴ Pε nujɥ dí pãhmbɥ dá sohmbɥ rá ts'edi ran dãte, nε dá sømhɥ bɥ ja rá ts'edi ra te. Guehna dí pãhmbɥ nguetho dadí huɛc ma mi'yɛc'yɛihɥ. Nu'a to'o hin'yɥ rán huɛcate, bin zãm bɥ ja rá ts'edi ran dãte a. ¹⁵ Nu'a to'o di ɥp rá cu, ra hyodu a. Nε dí pãhmbɥ njo'o n'da ra hyodu i ja ra 'da'yote mazãi. ¹⁶ Pε nu ra Cristo bi 'yurcahɥ 'bɛ'a njuãntho ran huɛcate, ngue bi dãse rá te nanguejɥ. Nε jatho ngutho ga øthɥ, hin ga su ga dã ma tehɥ guerpɥ da zã ga fãx ma cuhɥ. ¹⁷ Pε nu'a to'o i ja 'bɛ'a i pɛ'ts'i, nε i pãdi hin'yɥ 'bɛ'a da hyon a rá cu, nε nu'bɥ hingui ørpa ran huɛcate, hinguim bɛni da numanho Ojã a 'bɥ. ¹⁸ Ma zi t'ũhni ahɥ, hinga hõntho gam manthohɥ ran huɛcate, pε guemhma ga øthɥ a.

Dadín johyahɥ 'bɥ dí yãhɥ Ojã

¹⁹ Nε nu'bɥ majuãni dí øthɥ ran huɛcate, janangue dí pãhmbɥ yá t'ũhniãhɥ a Majuãni, nε gue'a nan johyahɥ bɥ ja rá hmi a. ²⁰ Pε nu'bɥ ga juãnbã zɛhɛ ma mbɥihɥ, pε da hyurca ma mbɥihɥ Ojã, madague'bɥ i pãdi 'bɛ'a gãtho dá øthɥ, nguetho man'da ja rán huɛcate xinda guejɥ. ²¹ Janangue'a ma zi cu ahɥ, nu'bɥ hin te dí tĩmhɥ ja ma mbɥihɥ a xɥn ts'o, dadín johyahɥ ngue dí pãhmbɥ dí yãmanhohɥ Ojã, ²² nε di 'dajɥ 'bɛ'a gãtho dí äfɥ 'bɥ dí yãhɥ, nguetho dí ørpahɥ yán t'ɛdi, nε dí ørpahɥ gãtho i numanho. ²³ Nε i ja ua yán t'ɛdi Ojã, gue ga ɛc'yɛihɥ rá Ts'ũnt'ɥ, ra Jesucristo, nε dan huɛjɥ n'da ngu n'dajɥ, tengu bi xijɥ. ²⁴ Nε nu'a to'o i ørpa yán t'ɛdi, i 'bɥhmi Ojã nε bim 'bɥpɥ Ojã bɥ rá mbɥi a bɥya. Nε dí pãhmbɥ dí 'bɥhmbɥ Ojã, nguetho gue'a di bɛngahɥ rá Hogandãhi bi 'dajɥ.

4

Nda'a rãm Hman Ojã, nε nda'a rãm hman a rán sũiui Ojã

¹ Ma zi cu ahɥ, hingui sä ga ɛc'yɛihɥ 'bɛ'a gãtho ním hma ɛmbi rãm hman Ojã. Pε i jatho ga pãhmbɥ 'bɥ majuãni ngue gue'a rãm hman Ojã, uague hin'na. Nguetho xɥn ngu yɥ hyãte pøngahyã i 'youa ja ra ximhäi. ² Nε nu'a jatho ga pãhmbɥ nda'a ním hma bi bɛnbã rá Hogandãhi Ojã, nu'bɥ im ma ngue rá Thahni Ojã ngue bin jã'i nε gue'a ra Jesucristo a, gue'a ram hma bi bɛnbã rá Hogandãhi Ojã a bɥya. ³ Pε to'o gãtho ngue ɛna hin bin jã'i a rá Thahni Ojã gue ra Jesucristo, pε nu'a ra hyãte a 'bɥ, nguetho bi thocpa rãm hman a rán sũiui ra Cristo. Xtã øhmbɥ ngue din 'yo ua rãm hma, nε ya i 'yo ua rãm hman a ya. ⁴ Ma zi t'ũhni ahɥ, yá t'ũhniãhɥ Ojã. Ya dá tãfɥ ɥ yɥ hyãte pøngahyã, nguetho nu'a dí 'bɥhmbɥ, man'da ja rá ts'edi a xinda gue'a rán sũiui Ojã, ngue i 'bɥcua ja ra ximhäi. ⁵ Nu yɥ hyãte pøngahyã, yá mbɛfi ra ximhäi ɥ, nε guecua ja ra ximhäi bi nεquidã yúm hman ɥ, janangue'a i ømanho ra ximhäi 'bɛ'a im man ɥ. ⁶ Pε nujɥ yá t'ũhniãhɥ Ojã. Janangue'a hõnt'a to'o i pã a Ojã i ømanho ma hmamhbɥ ɥ. Pε nu'ɥ ngue hin yá t'ũhni Ojã, hingui ømanho ma hmamhbɥ ɥ. Guerpɥ na pãhmbɥ bɥya nda'a i tɛn'na majuãni, nε nda'a i tɛn'na him majuãni.

Ran huɛcate a Ojã

⁷ Ma zi cu ahɥ, nde'bɥ dan huɛjɥ n'da ngu n'dajɥ. Nguetho nu ran huɛcate bí'yɛpɥ 'bɥ Ojã. Nε nu'a di huɛc rá mijã'iui, gue'a bim 'bɥi ma'da'yo nangue Ojã, nε dim pãhmi Ojã a. ⁸ Pε nu'a hin'yɥ rán huɛcate, hingui pã a Ojã a, nguetho nu'a Ojã ran huɛcate a. ⁹ Ojã bi 'yurcahɥ ran huɛcate 'bɥ mambá pɛnhua ja ra ximhäi rá 'dats'ũnt'ɥ bi yãnjɥ, n'dahma din jajɥ ra 'da'yote. ¹⁰ Ojã bi 'yurcahɥ ran huɛcate ngue majuãni, nguetho bá pɛnhua rá Ts'ũnt'ɥ ngue bin dãse bi gurca ma ts'oquihɥ. Nε mada hangu gam bɛmhɥ Ojã, pε njãm'bɥ da zã gam bɛmhɥ, tengu bɥ nam bɛnjɥ. ¹¹ Ma zi cu ahɥ, nu'bɥ ɛmmɛ xɥn ngu rán huɛcate bi 'yørgahɥ Ojã, nde'bɥ nɛjɥ dan huɛjɥ n'da ngu n'dajɥ. ¹² Hingui sä gan nuhɥ Ojã nangue ma dãhɥ. Pε mfãdi bin zãm bɥ ja ma mbɥihɥ 'bɥ dadín huɛjɥ. Nε bi bõmanho rán huɛcate i ørcãhɥ bɥya. ¹³ Dí pãhmbɥ ngue dí 'bɥhmbɥ Ojã, nε nu Ojã bin

zəm b_u ja ma mb_uih_u. Guehna dí pəhmb_u, nguetho bi 'daj_u rá Hogandəhi, ¹⁴ neje dí bən'nah_u nguetho dá nusəhe rá Ts'unt'_u Ojə, ne dí mamhbe majua_{ni} bá pənh Ojə ua ja ra ximhäi gue da yənbə yá te y_u jə'i. ¹⁵ Nu'a to'o im ma ngue rá Ts'unt'_u Ojə a ra Jesús, nu'a Ojə bin zəm b_u ja rá mb_ui, ne nu'a ra jə'i xim mi 'bəhmi Ojə a. ¹⁶ Dín nuh_u rán huɛcate Ojə, nguetho dí ɛc'yəibah_u a. Nu Ojə ran huɛcate a. Nu'a to'o zəi ɛc'yəi rán huɛcate Ojə, ne 'b_u zəi di huɛc rá mijə'iui, nu'a i 'bəhmi Ojə a, ne Ojə bin zəm b_u ja rá mb_ui a. ¹⁷ Ne nangue dí 'bəhmb_u Ojə dí pəhmb_u xən ho rán huɛcate. Janangue'a dan johyah_u 'b_u bi zəŋ ra pa din ja ran juənb_i. Nguetho dí 'bəhmb_u tengutho ma Hmuh_u ra Cristo i 'bəhmi Ojə, madague'b_u guexa dí 'bəhmb_u ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Nu'a to'o i su ran juənb_i, i su nguetho hinga na pədi xən ho ran huɛcate i ɔrpa Ojə. Pə nu rán huɛcate Ojə di 'uec'a ra mbidi a. Pə nu 'b_u dín suh_u, dí ɛmh_u di ɛngah_u Ojə 'b_u. ¹⁹ Dí ɔth_u ran huɛcate, nguetho m'bet'o bi huɛgah_u Ojə. ²⁰ “Dí numanho Ojə,” sə dí ɛmh_u, pə dadí ɛp ma cuh_u. Dí fəhnih_u 'b_u. Nguetho nu 'b_u hin dadí huɛc ma cuh_u gue zənt'a dín nuh_u, hague dán zə ga numanhoh_u Ojə gue njəm'b_u dín nuh_u. ²¹ Ne jəua rán t'ɛdi Ojə, bi xij_u: “Nu'a to'o da numanho Ojə, pə i jatho ngue ne'a rá cu da numanho, ne di huɛqui.”

5

Dí taf_u ra ximhäi nangue ma t'ɛc'yəih_u

¹ Nu'_u to'o gətho i ɛc'yəi gue bin jə'i Ojə ne n'dat'a ra Jesucristo a, yá t'əhni Ojə _u. Ne gətho to'o i numanho Ojə ne'_u yá t'əhni Ojə di huɛc'_u nguetho n'dat'a Ojə yá Ta. ² Ne nu 'b_u majua_{ni} dín numanhoh_u Ojə, ne 'b_u dí ɔth_u yán t'ɛdi, dí pəhmb_u bəya ngue majua_{ni} dadí huɛc ma cuh_u. ³ Ne nu 'b_u majua_{ni} dín numanhoh_u Ojə, ga ɔth_u yán t'ɛdi, ne nu '_u yán t'ɛdi hingui həi. ⁴ Nguetho nu '_u to'o bim 'b_ui ma'da'yo nangue Ojə bin t'un ra ts'edi rá mb_ui gue da dəp ra ximhäi. Ne dí taf_u rá ts'edi ra ximhäi nangue dí ɛc'yəih_u ra Cristo. ⁵ To'o ngue i təp rá ts'edi ra ximhäi. Nu'a gue i ɛc'yəi ngue rá Ts'unt'_u Ojə a ra Jesús.

Rá Hogandəhi Ojə di bəngah_u rá Ts'unt'_u Ojə a ra Jesús

⁶ Nu ra Jesucristo bi zəcua ja ra häi. Bin xixyə ra dehe a. Ne n'dat'a gue bi mbän rá ji 'b_u mi du a. Ne hinga hənt'a ngue bin xixyə ra dehe, pə ne bi mbän rá ji, ngue bi du. Nu'a ra Jesucristo, rá Thahni Ojə a. Gue'a im ma majua_{ni} rá Hogandəhi Ojə nguetho hingui sə dim fəhni a. ⁷ Hyu _u bí 'bəh mahəts'i im ma majua_{ni} gue rá Ts'unt'_u Ojə a ra Jesucristo. Nu'a n'da, ra Ta, nu'a n'da ram Hma, nu'a n'da rá Hogandəhi Ojə, ne n'dat'a im man'_u. ⁸ Ne hyu _u i urcah_u majua_{ni} ua ja ra ximhäi gue rá Ts'unt'_u Ojə a ra Jesucristo. Nu'a n'da, rá Hogandəhi Ojə, nu'a n'da rán xixyə ra Jesucristo, nu'a n'da, rán dəte ra Jesucristo. Ne gətho _u hyu n'dat'a i urcah_u. ⁹ Dí ɛc'yəih_u yəm hman yə jə'i 'b_u majua_{ni}, pə man'da ja ts'edi tho ga ɛc'yəih_u rəm hman Ojə. Ne bi man Ojə gue rá Ts'unt'_u a ra Jesús. ¹⁰ Nu'a to'o ɛc'yəi rá Ts'unt'_u Ojə, i pəse mbo rá mb_ui gue majua_{ni} a. Pə nu'a to'o hingui ɛc'yəi, i nubəthəni Ojə a 'b_u, nguetho hingui ɛc'yəi a bi man Ojə nangue rá Ts'unt'_u. ¹¹ Ne i jəua a ram hma ngue bi ma, gue Ojə bi 'daj_u ra 'da'yote mazəi 'b_u má ɛc'yəih_u rá Ts'unt'_u. ¹² Nu'a 'bəhmi rá Ts'unt'_u Ojə, i ja ra te ma'da'yo a, pə nu'a hingui 'bəhmi rá Ts'unt'_u Ojə, hingui ja ra te ma'da'yo a.

Dí pəhmb_u dí pəsh_u ra 'da'yote mazəi

¹³ Janangue'a dí ot'ah_u gy_u 'yɛc'yəih_u a rá Ts'unt'_u Ojə, n'dahma gui pəhmb_u i jaj_u ra 'da'yote. ¹⁴ Ne dadín johyah_u gue dan yəh_u Ojə, dí pəhmb_u i numanhoj_u. Ne nu 'b_u din theui rá pəhə Ojə a dí əhmb_u, dí pəhmb_u i ɔmanho 'b_u dí yəh_u a. ¹⁵ Ne nu 'b_u dí pəhmb_u ngue ɔmanho, ga pəhmb_u gue da 'yət'a dí əhmb_u 'b_u. ¹⁶ Nu 'b_u dín nuh_u n'da ma cuh_u i ɔt' ra ts'oqui, ngue him má zə bi hyəx ra ts'o'yu, ga əf_u rá mate Ojə nangue a. Nu Ojə bəya di jəpi ba pengui to'o bi 'yət' ra ts'oqui. Pə nu 'b_u 'bo'o má zə bi hyəx ra ts'o'yu, pə hin dí ɛn ah_u ga əf_u rá mate Ojə nangue a. ¹⁷ Gətho _u hing yán theh_u i ɔt'a n'da, ra ts'oqui a. Pə ja 'b_u ɔt' ra ts'oqui n'da him má zə bi hyəx ra ts'o'yu, janangue'a ga əf_u Ojə bəya. ¹⁸ Dí pəhmb_u to'o gətho bim 'b_ui ma'da'yo nangue Ojə, hin din zəm b_u ja yə ts'oqui a. Nguetho i fəh rá Ts'unt'_u Ojə a,

nε hingui sä di 'uec'a ra zı̄thu bε 'bε Ojå a.
¹⁹ Nε dí p̄hmbε ngue yá t'uhnigahε Ojå. Nε
dí p̄hmbε i o rá ts'edi ra zı̄thu ε gátho mi'da
i 'bεcua ja ra ximhäi. ²⁰ Nujε dí p̄hmbε bi
zøcua ja ra ximhäi rá Ts'ant'ε Ojå, nε nu'a bi
jajε dá p̄hmbε a majuani. Nε dí 'bεhmbε a
majuani nguetho dí 'bεhmbε ra Jesucristo.
Nε gue'a majuani Ojå a, nε gue'a di 'dajε ra
'da'yote ma mbεihε a gue njam'bε da guadi.
²¹ Ma zi t'uhnı̄ ahε, hin ga εc'yεihε yε hyäte
ojå. Nε hønt'a dí xi ahε ya.

2 XUUA

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dɔc'yei ngarpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ jaua, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, nɛ guí 'bɛhmbɛ bɛ ni t'ɛhni. Dadí huɛc'ahɛ ngue'a n'dat'a dí tɛnhdɛ ram Hma majuɔni. Nɛ hinga hɔngdä dadí huɛc'ahɛ pɛ nɛ'ɛ gätho mi'da ngue i pɔ a Majuɔni. ² Dadí huɛc'ahɛ, nangue'a ram Hma majuɔni bin zɔm bɛ ja ma mbɛihɛ nɛ njɔm'bɛ dim 'bɛpɛ a. ³ Ma zi cu ahɛ, 'da'angu dí m bɛmhɛ a ram hma majuɔni, nɛ dadín huɛjɛ. Janangue'a dí äp Ojɔ ma Tahɛ nɛ'a rá Ts'unt'ɛ ra Jesucristo da gopɛ ni mbɛihɛ a rá mate, nɛ rán huɛcate, nɛ thocpa thoho da hyut'a ni mbɛihɛ.

Ga cohmbɛ bɛ ja rán xädi ra Cristo

⁴ Nugä ɛmmɛ dán johyagä 'bɛ má ɔcä ngue i tɛn'na ram Hman ɛ 'da ɛ ni t'ɛhni, tengu i xijɛ ra Ta. ⁵ Nɛ nuya, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, n'da ran t'ɛdi dí nde ga bɛn'ni i. Nɛ him ma'da'yo na ran t'ɛdi gue ga xi i, pɛ tengu thoho bi sijɛ rá mbɛdi dá pɔhmbɛ ra Cristo, ngue dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ. ⁶ Nu'a ran huɛcate nam bɔni, gätho ga ɔthɛ yán t'ɛdi Ojɔ. Nɛ gue'a rán t'ɛdi bi sijɛ rá mbɛdi gue thocpa thoho dan huɛjɛ. ⁷ Guehna dí xi ahɛ na, nguetho xɛn ngu yɛ hyäte i 'youa ja ra ximhäi, ngue i ɛna him bin jɔ'i a ra Jesucristo. Pɛ nu'ɛ häte ɛ, nɛ i tɛn rán sɛiui Ojɔ ɛ. ⁸ Pɛ jatho gam fähhmbɛ njon da hyä ahɛ, janangue'a hin dim 'bɛ a xtá pɛhmbɛ. Pɛ dami thojɛ xɛn ho ni 'bɛfihɛ, janangue'a gätho gui tɔhmbɛ 'bɛ'a in nde Ojɔ di 'da ahɛ m'bɛjua. ⁹ Pɛ nu'a to'o in nde da mispa rán xädi ra Cristo, nu'a hinguin 'youi Ojɔ 'bɛ. Pɛ nu'a to'o copɛ ja rán xädi ra Cristo, nu'a din 'youi ra Ta nɛ rá Ts'unt'ɛ a bɛya. ¹⁰ Nu'bɛ da zɔm bɛ n'da ɛna im man rá m Hman Ojɔ, pɛ nu'bɛ hin din thɛui rá m hman ra Cristo, hin ga säyabahɛ bɛ ma ngumhbɛ, xín ga äfɛ rá m fäts'i Ojɔ nangue a. ¹¹ Nguetho nu'a to i äp rá m fäts'i Ojɔ nangue a, tengu thoho 'bɛ i fäx'ɛ yán t'ɔt'e gue hingui ho.

Dím bɛni ga mba bɛ

¹² ɛmmɛ xɛn ngu 'bɛ'a dí nde ga xi ahɛ, pɛ masque hɔnt'a dá huxä ra sɔcuɔ jaua. Nguetho xɔmhma da zä ga mbagä bɛ, gan nu ahɛ bɛ, nɛ dan yɔhɛ bɛ, janangue a hin te ga 'bɛhmbɛ ran johya. ¹³ I penh'na ran zengua ɛ yú t'ɛhni a ni juhuɛ, nɛ'a nthahni nangue Ojɔ a. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ ya.

3 XUUA

Ná hyu ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dác'yei ngurpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ ma zi cu i Gayo, mahuɛqui i. Dadí huɛc'i i nanguie ram Hma majuani dí ɛc'yeiui. ² Dí äp Ojã di ja i guí pømmanho, nɛ di zac ni jã'i, tengu nán zaqui ni mbäi. ³ Ɛmme dán johyagä nanguie'e, nguetho bi xicä 'da yu cu bá peng bu guí 'bäi, ngue guí ten'na ram Hma majuani, nɛ nu'u gätho guí ɔt'e din theui a ram Hma. ⁴ Hin'yü man'da dán johyagä 'bu dí øde i ten'na ram hma majuani u dá xänbi.

Xün ngu rá mate ra Gayo

⁵ Ma zi cu i, xün ngu ni mate ngue'a gadí jamansu ni cuhu, madague'bu hin guí pã u. ⁶ Nu'u 'da yu cu gue bá peng bu guí 'bäi bi ma nanguie'e. Nu'bu mám petihe bi xije ngue i ja nin huɛcate. 'Yørqui ts'u ra mate guí fãx'u 'bu bi zøm bu mahøn'a, nguetho yün sãhu da 'bãx'u yám 'behni Ojã. ⁷ Nguetho nu'u 'da bi 'behni da mba n'danni da ma nanguie ra Jesucristo, nɛ hin te da 'yãp'u hingui ɛc'yei. ⁸ Jananguie'a jatho ga jamansuh u. Nɛ nu'bu dí fãxhu u, dí comhu ra 'bɛfi nanguie rá m Hman Ojã buya.

Nu ra Diótrefes in hɛcpate

⁹ Dá penh'na n'da ra sɔcuɔ bu ja nim petih u. Pɛ nu ra Diótrefes hinguin nde da 'yøde 'bɛ'a dí mamhbe, nguetho in nde dim 'bet'o nanguieɛ. ¹⁰ Jananguie'a, nu'bu dá mbagã bu, ga xi ah u 'bu dãm petih u, 'bɛ'a i ɔt'a ra Diótrefes, ngue di c'ãman'uje. Nɛ hinga høn't'a, nɛ hingui sin'u yam 'behni ya ní nets'i, nɛ di hɛcpa u to'o ɛna da zin u, nɛ i høn a thi buya.

Im mamanho nanguie ra Demetrio

¹¹ Ma zi cu'i, dí xi i, hin ga tenhd u yün t'ɔt'e yu ts'om'bäi, pɛ ga humbi ga tenhd u yün t'ɔt'e yu hocjã'i. Nu'u to'o zã ɔt' ran ho, bim 'bäi ma'da'yo nanguie Ojã. Pɛ nu'u to'o zã ɔt' ran ts'o hingui pã Ojã u. ¹² Pɛ

nu ra Demetrio gätho im mamanho yu cu nanguie'a. Nɛ nu yün t'ɔt'e gätho din theui a ram Hma majuani. Nɛcã n'dat'a dí m mangã ngue xün ho a ra Demetrio. Nɛ guí pãdi ngue majuani dí m mangã.

Rán zɛgui ran zengua

¹³ Ɛmme xün gu 'bɛ'a dí n de ga xi'i, pɛ høn't'a dá huxã ra sɔcuɔ jaua. ¹⁴ Nguetho xømhma mi ts'utho ga mbagã bu ba nu i, nɛ dan yãui bu. ¹⁵ Ojã da hyut'a ni mbäi. I penh'na ran zengua ni amigo 'bucua nɛ dami zenguagahe ts'u n'da ngu n'da u guí 'bühmbu bu. Nɛ høn't'a dí xi ah u ya.

JUDAS

Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Judas

Ran zengua

¹ Nugä drá Judascä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ man 'yohugä a ra Jacobo Santiago. Dí o't'ahɛ ra sɔcuɔ hɔnbɛ go hapɛ i 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gätho ahɛ ngue Ojɔ bi huahn'nahɛ nɛ ɛmmɛ di huɛc'ahɛ, nɛ ra Jesucristo di jamansu ahɛ. ² Nɛ Ojɔ dí ndepe di 'da ahɛ rá mate xɛn ngu, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ thocpa tho man'da gui hyɛmhɛ rán huɛcate Ojɔ.

Yɛ hyäte xänbate

³ Nu'ahɛ ma zɛ cu ahɛ dadí huɛc'ahɛ, mí ndegä ga o't'ahɛ nangue 'bɛ'a í pɔjɛ Ojɔ gätho gahɛ. Pɛ dí m bɛngä ngue n'dan'yo jatho ga xi ahɛ. Jatho gui hyuthɛ nzambɛi guin yɛmhɛ a rá m hma ma t'ɛc'yɛihɛ ngue bi 'dajɛ Ojɔ, dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, n'damhma njon da zä di pät'ahɛ 'bɛ'a guí ɛc'yɛihɛ. ⁴ Dí xi ahɛ na, nguetho i 'bɛ i 'da ɛ yɛ hyäte xänbate, gue'ɛ 'darbɛ gadím pɛtihɛ, nɛ him bi xi ahɛ ngue xɛn ts'o im bɛni da 'yɔt'e. ɛmmɛ xɛn ts'otho nɛ hinguin 'yohɛ Ojɔ ɛ. Nguetho sä i ɛn ɛ: “Sä gui 'yɔthɛ 'bɛ'a go guím bɛnsehɛ, nɛ hin di ɛn'nahɛ Ojɔ nguetho i ja rá mate,” sä i ɛn ɛ yɛ hyäte. Him majuaɛni i man ɛ, nɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi ma Hmuɛ ra Jesucristo gue'a di mandagahɛ. Nɛ nt'o't'i bɛ ja rá m Hman Ojɔ 'bɛ'a ran ɛnbi da nu ɛ i ma tengu na. Nɛ Ojɔ da 'yɔt'e tengu bi ma. ⁵ Nuya dí n de ga bɛn'nahɛ 'bɛ'a gá pɛmhɛ má m'bet'o, ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ maya'bɛ. Nu Ojɔ bi yɛn ɛ yɛ jɔ'i israel gue bi gɛcpɛ ja ra häi Egipto, pɛ to'o gätho him bi 'yɔt'e 'bɛ'a nde Ojɔ, gätho Ojɔ bi japi bi du bɛ ma'ueni ɛ. ⁶ Nɛ nu 'da ɛ yɛm 'bɛhni mahɛts'i mí ja yú ts'edi. Pɛ m'bejua bi 'bɛh yú ts'edi 'bɛ mí ts'on yán 'yomfɛni. Janangue'a bá pɔm bɛ mahɛts'i guerpɛ mí 'bɛi. Nuya Ojɔ hin di japi da bɔm bɛ ja ra 'bɛxui guerpɛ 'bɛhya. Nguetho nu'ɛ tengu nthu't'i yɛ cadena bɛ, nɛ da gopɛ asta gue'bɛ go da zɔn ra pa dí n ja rán ts'ɛmbi Ojɔ nts'utho. ⁷ Nɛ'ɛ yɛ jɔ'i mí 'bɛrpɛ ja ra hnini Sodoma nɛ ra hnini

Gomorra nɛ yɛ hnini mbɛ 'darbɛ mí jahɛ, bi 'yɔt' ran ts'o. Bi 'yɔt' yɛn 'yomt'ɛni, nɛ yɛn 'yohɛ bi 'yɔrpa ran ts'o yú min 'yohɛhɛ, tengu 'bɛ ra xisu i 'bɛhmi, nɛ yɛ xisu mí ɔt'e tengu a. Pɛ nu Ojɔ bi juadi nangue ra sibi mahɛts'i. Nɛ nu'a 'bɛ'a bi t'ɔrpɛ, Ojɔ bi 'yuh ra hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔrpa yɛ dɔdits'oqui. ⁸ Pɛ madague'bɛ i ja yɛ hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔt' Ojɔ, pɛ nu yɛ hyäte xänbate guexta'a i ɔt'e tengu mí ɔt' yɛ jɔ'i bɛ ja ra hnini Sodoma. I ma guesɛ Ojɔ i uti 'bɛ'a da 'yɔt'e xɛn ho gue'bɛ i 'uj, nɛ i ɔrpa ran ts'o rá jɔ'izehɛ. Nɛ i fɛsthoho yán t'ɛdi ra Hmu mahɛts'i, nɛ di c'aman'ɛ tho yɛm 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Pɛ nu ra Miguel rá hmu yɛm 'bɛhni mahɛts'i, hingui ɔt'e tengu i ɔt'ɛ yɛ hyäte xänbate. Nguetho nu'bɛ mín junt'ui ra zɪthu nangue rá jɔ'i ra Moisés xɛn du, nu'a ra Miguel mí pɔdi ngue hingui ho 'bɛ dí yɔp'a ra zɪthu ram hma xɛn ts'o. Janangue'a bi t'ɛm thoho a ra zɪthu: “Ojɔ di hɛc'a'i.” ¹⁰ Pɛ nu'ɛ yɛ hyäte i man ran ts'o nangue yɛm 'bɛhni mahɛts'i, nɛ nangue 'bɛ'a gue majuaɛni. Pɛ nu'ɛ hingui pɔdi 'bɛ'a gue majuaɛni. Hɔnt'a i pɔdi tengu yɛ xɔ'yo nɛ yɛ buru, nɛ i ɔt'e tengu ɛ. Pɛ Ojɔ di un yɛn ɛnbi nɛ di jua ɛ nangue ran ts'o i ɔt'ɛ. ¹¹ Huɛcate ɛ i ɔt' yú pähä zɛhɛ tengutho bi 'yɔt'a ra Caín. Nɛ nu'ɛ i nde da xänba yɛ jɔ'i 'bɛ'a gue him majuaɛni, tengu bi 'yɔt'a ra Balaam, n'damhma da dɔh ra mbeti. Nu'ɛ i fɛsthoho yán t'ɛdi a i ja rá ts'edi di mandagahɛ, tengu bi 'yɔt'a ra Coré. Nɛ'ɛ da mba ma juadi, tengutho ra Coré. ¹² Nɛ nu'bɛ guí ɔt' nin ts'ihmɛhɛ, gue'a ra hmɛpya gadín huɛjɛ n'da ngu n'da ahɛ, nɛ i sɔm bɛ yɛ hyäte xänbate, nu'ɛ tengu 'bɛ i pät'a xɛn ts'o bɛ ja ni pahnihɛ. Nɛ nu'ɛ xingui ts'ɛ i pɛ'ts' yú sä da zi nangue yán johya zɛhɛ, nɛ xinguim bɛni 'bɛ'a nam bɔn'a ran ts'ihmɛ. Pɛ nu'ɛ yɛ hyäte hin te i ja a di muui, tengutho yɛ güi hinguin 'youi ra 'ye, nɛ ran dɔhi i tuts'i. Nɛ nu'ɛ tengu tho n'da ra za njɛm'bɛ zɛh yán dät'o. Tengutho n'da ra za xɛ 'yot'i bi yɔt'e. ¹³ Nɛ nu'ɛ yɛ hyäte xänbate 'bɛ i yɔ, i mbafi tengu 'bɛ ɛmmɛ mahyoni tho ɛ yám hma. Tengu ra dehe bɛ ja ra dɔdejɔ ngue ɛmmɛ di hɪ 'bɛ i ɛn ran dɔhi, pɛ hɔnt'a 'bɛ'a xɛn ts'o min 'youi ra dehe bi zopɛ ndendejɔ. Nɛ nu'ɛ hingui sä da 'yut ra 'yu n'da nguetho tengu

y_u s_o bi d_ägui, hin din ja ran yot'i mah_on'a, da gohi ra 'b_exui maz_äi. ¹⁴ Nu'a ra Enoc bim p_ongahy_ä maya'b_u 'b_e'a n_{in} ju_änbi da nu a n'da ngue i $\text{\textcircled{t}}$ 'e tengu i $\text{\textcircled{t}}$ '_u. Nu'a ra Enoc, ná c_ut'a a r_äm bom'b_eto ra Ad_än, bi ma: "Dami 'y_ohmb_u ya 'b_e'a da 'y_ot' ra Hmu mah_ets'i. Ba ξ h_e din 'yoh_u y_u miyone thoho _u y_äm 'b_ehni mah_ets'i, ¹⁵ ngue di ju_änba _u g_ätho _u i $\text{\textcircled{t}}$ ' ran ts'o. Ne di _unbi nangue 'b_e'a hingui ho bi 'y_ot'_u, ne bi man ran ts'o nangue Oj_ä g_ätho _u ngue him bi 'y_ec'y_ei Oj_ä." ¹⁶ Ne nu'_u y_u hy_äte x_änbate i sani nangue d_i $\text{\textcircled{t}}$ ' mam 'b_uih_u tengu i nde Oj_ä. Ne i ma ξ mbi ngue'a n'da ra j_ä'i r_ä ts'oqui a 'b_e'a n_äm 'b_u _u. Nu'_u i $\text{\textcircled{t}}$ ' ran ts'o tengu i ndese r_ä mb_ui _u, ne din 'y_ez_eh_e. Ne i xih r_än ho _u m_i'da y_u j_ä'i ngue i honi 'b_e'a i ndese.

Nura Judas bi z_äm y_u 'y_ec'y_ei ne bi xifi 'b_e'a da 'y_ot'e

¹⁷ P_e nu'ah_u ma z_u cu ah_u, dad_i hu_ec'ah_u, o gu_i pumb_enih_u 'b_e'a bi man _u y_ä 'b_äih_u ma Hmuh_u ra Jesucristo. ¹⁸ Ya bi xi ah_u ngue dim 'b_u i 'da, gue'b_u r_än z_egui, ngue da den'nah_u ne da 'y_ot' ran ts'o i ja b_u mbo y_ä mb_ui _u ne gue'a bi si ah_u. ¹⁹ Ne nu'_u y_u hy_äte di d_ämp _u y_u 'y_ec'y_ei din junt'i. P_e i s_änzehe 'b_e'a i $\text{\textcircled{t}}$ 'e, ne hinguin 'yoh_u r_ä Hogand_ähi Oj_ä _u. ²⁰ P_e nu'ah_u ma z_u cu'ah_u, o gu_i $\text{\textcircled{t}}$ h_u tengu i $\text{\textcircled{t}}$ ' y_u hy_äte, p_e dami t_enni x_un ho ni t'_ec'y_eih_u him ma th_äs_pi, ne gue'a d_än te ni mb_uih_u a b_uya. Ne dami japi di manda ah_u r_ä Hogand_ähi Oj_ä 'b_u gu_i y_äh_u Oj_ä. ²¹ Dami 'y_oth_u ram 'b_ui x_un ho ngue din theui r_än hu_ecate Oj_ä, ne dami t_omhb_u a ra pa ba ξ h ra Jesucristo ma Hmuh_u, din ja r_ä yemb_ui nanguej_u ne di 'daj_u ra temaz_äi. ²² Dami japi da 'y_ec'y_ei to'o di 'yon y_ä mb_ui nangue Oj_ä. ²³ Dami y_äm b_u ja ran ts'o, tengu tho 'b_u g_ä y_äm b_u ja n'da ra sibi. Ne din ja ni yemb_ui nangue _u 'da, p_e damin jamansuse ngue hin gui 'y_oth_u y_un ts'o tengu i $\text{\textcircled{t}}$ '_u. Dami samhb_u 'b_e'a i $\text{\textcircled{t}}$ '_u gue bi ts'on y_ä mb_ui _u.

I_es_pa Oj_ä ra Judas

²⁴ Nu'a Oj_ä i ja r_ä ts'_edi di jaj_u hin ga $\text{\textcircled{t}}$ h_u y_un ts'o, ne di d_äj_u b_u ja r_ä hmi mahoqui tho ma mb_uih_u. Ne ξ mme din jaj_u ran johya b_u. ²⁵ H_ont'a n'datho Oj_ä i 'b_ui, ne h_ont'a i p_ädi x_un ho. Ne di p_oj_u nangue 'b_e'a bi 'y_ot'a

ra Jesucristo ma Hmuh_u. Ne nu'a Oj_ä i ja r_ä nu_ixte thoho, nu'a ra Hmuts'ut'abi, ne di manda 'b_e'a g_ätho i ja a r_ä ts'_edi, ne g_ätho m_i ja, ne i ja ya, ne din ja maz_äi. Ne h_ont'a d_i xi'ah_u ya.

APOCALIPSIS

Rán t'uti ra Jesucristo bi nu ra Xuua

Rám hman ra Jesucristo bi sih ra Xuua

¹ Nu'a Oja bi 'yut yá 'yɛɛ i 'bucua ja ra häi. Janangue'a nu ra Jesucristo bá pɛhna n'da rá m 'bɛhni mahɛts'i bi 'yurcä dra Xu-uagä, rá 'yɛɛgä, 'bɛ'a din ja. ² Nɛ nugä dra Xu-uagä dí o't'ä ya 'bɛ'a gätho dín nugä, nɛ'a rá m hman Oja nɛ'a rá m hman ra Jesucristo i xiqui. Gätho dí o't'ä ngue da fädi 'bɛ'a majuani din ja. ³ Din johya gätho to'o da man'a 'bɛ'a nt'o't'i ua ja ra sɔcuä. Nɛ dín johya to'o gätho da 'yɔde 'bɛ'a din ja. Nɛ dín johya 'bɛ da 'yɔt'e 'bɛ'a gätho i mangua ja ra sɔcuä, nguetho him maya'a dín ja 'bɛ'a gätho nt'o't'i ua.

I t'orpa ra sɔcuä yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ja yoto yɛ hnini

⁴ Nugä dra Xu-uagä dí ot'ahɛ ra sɔcuä gätho yɛ 'yɛc'yɛi dim pɛti bɛ ja yoto yɛ hnini bɛ ja ra häi Asia. Oja dí jap ahɛ nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ, guet'a Oja i 'bɛi nɛ mi 'bɛi, nɛ guet'a dim 'bɛi mazäi. Nɛ rá Hogandahi Oja i juadi xɛn ho rá ts'edi, gue i 'bɛpɛ hapɛ di manda rá ts'edi Oja, i pɛn'nahɛ rán japi. ⁵ Nɛ bí pɛn'nahɛ rán japi a ra Jesucristo, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nu'a ra Jesucristo zäi i mam majuani, nɛ rá mbɛdi bi dambɛni 'bɛ mi du, nɛ dim hmuts'ut'abi nɛ di manda gätho yɛ ts'ut'abi gue i 'bucua ja ra häi. Nu'a di huɛgahɛ nɛ bi yanjɛ nangue ma ts'oquihɛ, bí mberca ma mbɛihɛ nangue ran ts'o, nangue rá ji bi mbäm 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i. ⁶ Nu ra Jesucristo bi 'dajɛ ra ts'edi dan ts'ut'abihɛ nɛ dam mbäjahɛ ga ɔrpahɛ rá 'bɛfi bɛ i ja rá ts'edi Oja rá Ta. Nɛ nu'a ra Jesucristo dín ja rá nuixte nɛ rá ts'edi hɔn'bɛ go njam'bɛ mazäi. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ⁷ Nuna ra Jesucristo guet'a ba ɛɛɛ ban 'yohɛ yɛ güi, nɛ gätho yɛ jä'i da nu. Nɛ gätho to'o bi ɛcpi da nu, nɛ gätho yɛ jä'i i 'bucua ja ra ximhäi ɛmmɛ dín ja ra dumbɛi 'bɛ bi nu a. Majuani njabɛ dín ja 'bɛ bá ɛɛɛ. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ⁸ Nu ra Cristo bi 'yɛna: “Nugä ra mbɛdi däm 'bɛcä, nɛ njam'bɛ him mi 'bɛcä,” ɛn'a ra Hmu

mahɛts'i nuixte rá ts'edi, nu'a i 'bɛi nɛ mi 'bɛi, nɛ i 'bɛi mazäi.

Ra Xuua bi nu madq rá ts'edi ra Cristo

⁹ Nugä dra Xu-uagä, ni cujɛ nangue ra Cristo, dí ot'ahɛ ra sɔcuä ya. Nujɛ dí comhbɛ yɛn ɛnbi guín nuhɛ nangue dí ɛc'yɛihɛ ra Hmu mahɛts'i. Nu'a Oja di manda bɛ ja ma mbɛihɛ, nɛ ra Jesucristo bi 'dajɛ ra ts'edi ngue hin dadí xɔmbɛihɛ 'bɛ'a dí nuhɛ. Nɛ nugä dra Xu-uagä dí ofädigä bɛ ja ra häi Patmos, n'da ra t'uhäi i ja bɛ ja ra dehe nguetho dím mangä rá m hman Oja nɛ dí mangä nangue ra Jesucristo. ¹⁰ Nu'a ra pa domingo dán yä'be Oja, nɛ 'bɛx bi bɛngä a rá ts'edi rá Hogandahi Oja. Nɛ dá ɔcä n'da ra nde bɛ ja ma xɛthä tengu'bɛ n'da ra thɛxi, ɛmmɛ nts'edi thoho. ¹¹ Nɛ nu ra nde bi 'yɛna: “Nugä dra mbɛdigä nɛ hinjam'bɛ ngue him mi 'bɛcä, nɛ zäi dí 'bɛcä.” Nɛ nu'a ra nde bi xicä, bi 'yɛna: “Gui 'yo't' ya 'bɛ'a gätho gui nu, nɛ gui pɛnpɛ 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gue'ɛ dim pɛti bɛ ja yoto yɛ hnini bɛ ja ra häi Asia, guerpɛ ja ra hnini Efeso, nɛpɛ ja ra hnini Esmirna, nɛpɛ ja ra hnini Pérgamo, nɛpɛ ja ra hnini Tiatira, nɛpɛ ja ra hnini Sardis, nɛpɛ ja ra hnini Filadelfia, nɛpɛ ja ra hnini Laodicea.” ¹² Nɛ nugä dra Xu-uagä 'bɛx dá nyɛgui ngue dín nde ga nugä to'o bin yä. Nɛ dá nugä yoto yɛ lámpara ngue ra oro yá gua. ¹³ Nɛ dá nugä i 'bä inde bɛ ja yɛ lámpara ra Cristo, ngue'a bin jä'i ua ja ra ximhäi, mi he ra pahni xɛm mba, i sɔrpɛ ja yá gua, nɛ man thu't'i rá tjya n'da ran gɛt'i ngue ra oro. ¹⁴ Nu'ɛ yá xtä tengu ra t'axca xide'yo, ogue tengu ra t'axcase. Nɛ nu yá dá ɛmmɛ bi hyät'i tengu'bɛ n'da ra sibi i sɔ. ¹⁵ Nɛ nu'ɛ yá gua, ɛmmɛ di fɛxni tengu ra xit'ɛgui ra bronze di hoc ra sibi nɛ i pa nthammɛ xɛn ho. Nɛ nu'a rá nde tengu yɛ dɛthe xɛn ngu nɛ nts'edi di hj. ¹⁶ Nɛ mi o rán 'yɛi yoto yɛ sɔ, nɛ bi bɔxpɛ ja rá nde tengu n'da ra espada i yoho yá hɛt'i ngue dín juanbate. Nɛ nu'a rá hmi ɛmmɛ bi fɛxni tengu rá ts'edi ra hyadi 'bɛ bi hyuxyadi. ¹⁷ Nɛ nu'bɛ má nugä, dá tängä bɛ ja rá gua tengu'bɛ ya xtä tugä. Pɛ nuna bi dosca rán 'yɛi nɛ bi xiqui: “Yo guín su, nguetho nugä dra mbɛdigä nɛ dran zeguigä, nɛ hinjam'bɛ him mi 'bɛcä. ¹⁸ Nugä zäi dí 'bɛi, guecä dá tugä pɛ nuya guí nu dí 'bɛcä ya, nɛ dam

'bucä mazai høn'bu go njam'bu. Ne i ja ma ts'edi gue dadí manda hapu i pa u xun du. I jagä ran sogui ngue ga xocpa u 'da, ne ga jurpa u mi'da." 19 Ne bi xiqui, bi 'yena: "Dami 'yo't' ya 'be'a gätho guí nu ya, ngue gätho i ja ya, ne'u gätho din ja m'bejua. 20 Ga xi a ya 'be'a ní hmerpya i ja bu man 'yei, ngue yoto yu sò ne'u yoto yu lámpara ngue yu oro yú gua. Gue yoto yu sò, rá hmerpya u yoto yum 'behni mahets'i, gue di ze'u dim peti bu yoto yu hnini, ngue 'da'a n'danni yu hnini i 'bai. Ne nu'u yoto yu lámpara rá hmerpya u yoto yám peti yu 'yec'yei hapu zai dim peti."

2

Ram hma da hmam bu ja ra hnini Éfeso

1 Nu'a ra nde bi xicä ngue ga o't'a n'da ra søcuä, ga undä a ram 'behni ngue i fäx u yu 'yec'yei bu ja ra hnini Éfeso. Ne nu'a ra søcuä da hmam bu 'bah yu 'yec'yei. Nu yúm hmanse a gue i 'yo inde bu ja yoto yu lámpara, ne i o rán 'yei yoto yu sò. 2 Ne nu'a ra nde bi xi'u yu 'yec'yei bu, bi 'yena: "Dí pácä 'be'a gätho gá 'yøth bu, ne dí pácä hangu nangu ra 'befi gá 'yøth. Ne dí pácä gue hin gán xømbai nangu ni 'befih. Ne dí pácä ngue xingui ts'u gadí jafu da 'yøt' ran ts'om'bäi n'da. Ne gá 'yänhd u da yum hman u to'o xna yú 'bäih ra Cristo, ne gá pähmbu yu hyäte thofo u. 3 Ne dí pácä gue hin gán xømbaih ran unbi gá nuhu, ne ra 'befi gá 'yøth nangu gá 'yec'yegah, ne xingui ts'u gá 'ye'ts' ni t'ec'yeh. 4 Pe i ja ah u ts'u gue hin dí numanhogä, ngue gá 'yes'h u ts'u a guí bñj u ya ne hín gadín huej u. Ne hin guín jah bu 'bu ra mbadi thofo gá 'yec'yegah. 5 Dami bñmbu ya hangu na ngu bi ga'a ni t'ec'yeh bu gmí 'yes'h u a gní bñj u ne gá 'ye'ts' nin huecateh. Dami päh nin 'yomfñih u ya. Dami thoju a gmí øth rá mbadi thofo. Pe nu'bu guexta'a guí øth, ga 'uecä n'da ra lámpara 'bu, ne him man ga ja ah u tengu'bu ra lámpara bu guí 'bahmbu, 'bu hin guí hoc nin 'yomfñih. 6 Pe i ja ah u 'be'a xun ho ts'u, nguetho n'dat'a dí m bñmbu gue hin dí numanhoh u a i øt'u yu nicolaítas. 7 Nu'bu i ja ni zaguh, guí 'yøhmbu 'be'a da xi ah u a rá Hogandahi Ojä gätho gyu 'yec'yeh. Ne nu'u to'o hin

da thapi nangu ran ts'o, ga undä ran t'edi da za yun dät'o bu ja ra za t'embí rá za ra temazai, gue i 'bäpu 'bu Ojä," bi 'yena ra nde bi zoqui.

Ram hma da hmam bu ra hnini Esmirna

8 Ne xø bi 'yengui: "Nuya guí 'yorpa ra søcuä ram 'behni gue i fäx yu 'yec'yei bu ja ra hnini Esmirna. Ne guí xifi gue mam hmangä, guecä mi 'bucä 'bu ra mbadi thofo ne dam 'bucä mazai, nugä dá tugä ne dá ndants' mahøn'a ne dí 'bahya, guí 'yena. Ne nu'a ra søcuä da hmam bu 'bah yu 'yec'yei bu ra hnini Esmirna." 9 Ne xna ra nde: "Dí pácä 'be'a gätho nín unbi guí sähu nanguecä. Ne dí pácä gue gyu hyoyahu bu ja ra häi, pe xun ngu i ja ah u nangu Ojä. Nugä dí pácä gue di c'aman'u ah u 'da yu judío gue xnsø majuani yu judío u, gue nde da ma yú t'uhni Ojä u. Pe him majuani yú t'uhni Ojä u, pegue rá m peti ra zithu a i øt'u. 10 Ne 'yo guí suhu ran unbi gue mi ts'utho din ja ah. Guí 'yøhmbu ya 'be'a din ja ah, ngue guí nuhu rán ts'äte ra zithu nu'bu da jo ah 'da ah. Ne 'det'apa guín nuhu yun unbi. Ne nu'bu hin guí 'ye'ts' ni t'ec'yeh madague'a guí tuhu, gá tåhmbu xun ho a ra te 'bu. 11 Nu'bu i ja ni zaguh, guí 'yøhmbu ya 'be'a i xi ah rá Hogandahi Ojä gyu 'yec'yeh. Ne nu'u to'o hin da thapi nangu ran ts'o, hin da mba bu ja ran unbi mazai, ne hin di unba a ná yoho ran dæte," bi 'yena ra nde bi xiqui.

Ram hma da hmam bu ra hnini Pérgamo

12 Ne bi xic mahøn'a ra nde, bi 'yena: "Nuya guí 'yorpa ra søcuä ram 'behni ngue i fäx u yu 'yec'yei bu ja ra hnini Pérgamo, gue da mam bu 'bah yu 'yec'yei. Ne guí 'yo't'i 'be'a dí mangä gue i jagä ra espada yoho yú het'i. 13 Nugä dí pácä 'be'a guí øth hapu guí 'bahmbu, gueru di manda ra zithu. Ne dí pácä gue hin gá hyehmbu ni t'ec'yeh, xingui ts'u gá cønju nu'bu mi mba ntho bu a ma hoga'yeh ra Antipas, gueru 'bah ra zithu. 14 Pe i ja ah u ts'u a gue hin dí numanhogä, nguetho i 'bu i 'da ah u i ten rán xädi ra Balaam, nu'a ran 'yohu gue bi xänba ra Balac 'be'a da 'yøt'e gue da hyät'u yu israel. Nu ra Balac bi xih yu jä'i da den yün gopa yu hmite, ngue da zi 'be'a bi mbospa u, ne da 'yøt' ran 'yomt'eni. 15 Ne i 'bu i

'da ah_u gue hingui nde da 'ye'ts' yán xädi y_u nicolaítas, ne hin dí numanho 'be'a øt'ü. ¹⁶ Janangue'a dami päh nin 'yomfɛnih_u. Ne nu'b_u hin'na, ga mbagä b_u n'dihi ne ga s_u'u nangue mam hmangä, tengu ra espada gue i pøm b_u ma ndegä," bi 'yɛn'a ra nde gue bí 'yɛh mahɛts'i. ¹⁷ Ne bi thoqui bi xiqui, bi 'yɛna: "Ne to'o i ja yá zagu, da 'yøde 'be'a xi'a rá Hogandähi Oja y_u 'yɛc'yɛi. Ne to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, ga undä ra maná mahɛts'i gue nt'ägui. Ne ga undä n'da a n'da ra do x_un t'axi guep_u nt'o't'i ma'da'yo rá thuhu zehɛ. Ne xínga gue'ü mi'da y_u jä'i da badi 'be'a nt'o't'i b_u, hønt'a to'o da hyäni," ɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i.

Ram hma da hmam b_u ra hnini Tiatira

¹⁸ Ne bi xic mahø'n'a, bi 'yɛna: "Nuya gui 'yorpa ra søcuä ram 'behni gue i fäx _u y_u 'yɛc'yɛi b_u ja ra hnini Tiatira, gue da hmam b_u 'b_uh y_u 'yɛc'yɛi. Gui 'yorpi 'be'a dí mangä rá Ts'unt'ugä Oja, gue i sø ma dä tengu ra sibi i the, ne nu'ü ma gua di fɛxni tengu n'da ra bronce ra xit'ɛgui gue i pa nthämmi x_un ho. ¹⁹ Dí paçä 'be'a gätho guí øth_u ne dí paçä gue i ja nin huɛcateh_u ne majuäni guím bɛnj_u, ne ja a ni t'ɛc'yɛih_u x_un ho. Ne dí paçä gue guí øth_u x_un ho rá 'befi Oja, ne hin gán xømbu_{ih}. Ne man'da x_un ho guí øth_u ya xinda gue'b_u ra mbadi tho gá 'yɛc'yɛih_u. ²⁰ Pɛ i ja ah_u ts'ü a hin dí numanhogä, nguetho gadí jaf_u in xänbate b_u n'da ra xisu, ra Jezabel, gue'a i ɛnsɛ rá pøngahy_u Oja. Pɛ nu'a i xänba y_u 'yɛc'yɛi b_u da dɛn yán ts'ihmɛ y_u hmite, ne i xänba ran 'yomt'ɛni. ²¹ Nugä dá tøm_i a ra xisu ngue xtí päh rán 'yomfɛni, pɛ hingui nde, i nde di thocta a ra ts'on'yomfɛni. ²² Janangue'a ga un ran unbi nts'ɛdi, gue din hyɛn'na ra xisu, ne'ü gätho to'o i tenni da nu ran unbi nts'ɛdi gue ga undä. Ne din jab_u ga øt'ä nu'b_u hin dí päh yán 'yomfɛni _u ne hin da hyɛh ran ts'o i øth_u a ra xisu. ²³ Ne nugä ga ho gätho yá t'uhni a ra xisu, guep_u da b_u _u gätho y_u 'yɛc'yɛi gue dí paçä yán 'yomfɛni y_u jä'i, ne dí paçä 'be'a gätho in nde yá mb_ui _u. Ne ga cos'ah_u 'be'a gá 'yøth_u n'da ngu n'da ah_u. ²⁴ Pɛ mi'da ah_u b_u ja ra hnini Tiatira gue hin gá tɛnhd_u rán xädi ra xisu, ne hin guí pa_hmb_u rán xädi ra zìthu tengu i man _u 'da gue ɛna pa_hdi x_un ho rán xädi

ra zìthu. Ne nugä hin ga 'da ah_u man'da x_un hɛi gui 'yøth_u. ²⁵ Pɛ hønt'a ga xi ah_u, guim bɛnth_u x_un ho ni t'ɛc'yɛih_u asta gue'b_u go bá ɛcä mahø'n'a. ²⁶ Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, ne'b_u di thoqui da 'yøt'e 'be'a gätho dí ndegä asta gue'b_u go rán zɛgui ra pa, ga undä ran t'ɛdi di manda 'da y_u xɛqui ra häi, ngue ga comhbe ra ts'ɛdi bi 'dacä ma Ta. ²⁷ Ne'ü di manda gätho _u y_u jä'i ngue 'dahma 'dan'yo b_u na yä. Ne da 'yut ram fet'ɛgui _u man suihe, tengu'b_u da xɛn ra jahäi a ra bareta ngue din tɛxt'i. Ne gue'a ra ts'ɛdi bi 'dacä ma Ta. ²⁸ Nugä tengu'b_u dra Dəsø. Ne to'o da 'yøt'e 'be'a x_un ho, dam 'b_uhmbe 'b_uguá pengä. ²⁹ Ne nu'b_u i ja ni zaguh_u, gui 'yøhmb_u 'be'a i xih rá Hogandähi Oja y_u 'yɛc'yɛi," ɛn'a rá Ts'unt'ü Oja.

3

Ram hma da hmam b_u ra hnini Sardis

¹ Ne xø bi 'yɛng mahø'n'a: "Nuya gui 'yorpa ra søcuä ram 'behni i fäx _u y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u ja ra hnini Sardis. Ne gui xih mam hmangä, ngue dí 'b_u'be rá Hogandähi Oja i juadi x_un ho yá ts'ɛdi. Ne i o ma 'ye _u yoto y_u sø. Ne nuna mam hma da hmam b_u 'b_uh y_u 'yɛc'yɛi. Nugä dí paçä 'be'a gätho guí øth_u b_u. Nu ah_u guí mamhb_u maxøts'e thoho, ne sä guí ɛmh_u guí 'b_uhmbe nangue Oja, pɛ dí paçä, nu ah_u, tengu'b_u ya x_un du ni teh_u. ² Pɛ daman nuhmb_u ya, ne dami zacuah_u a z_u ts'ü ni t'ɛc'yɛih_u bi bongui, n'damhma him majuäni da du ni teh_u ngue gan unbah_u mazä. Nguetho dí paçä gue hin guí øth_u in nde Oja gui 'yøth_u. ³ Dami bɛmh_u ya 'be'a bi sän'nah_u. Nuya dami päh nin 'yomfɛnih_u, ne dami tɛnhd_u 'be'a gá pa_hmb_u rá mbadi. Pɛ nu'b_u hin gui päh nin 'yomfɛnih_u, ga mbagä b_u tengu n'da ra bɛ, ne hin gui pa_hmb_u 'be'a má ora ga søngä b_u, ne ga un'nah_u. ⁴ Pɛ i 'b_u'i 'da ah_u gue him bi ts'on yá mb_ui. Ne nu'ü dan 'yohe _u, ne da hye _u y_u pahni x_un t'axi nguetho yán säh_u dan 'yohe," bi 'yɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i. ⁵ Ne bi thoqui bi xic ra nde, bi 'yɛna: "Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, da hye y_u pahni x_un t'axi. Ne hin ga ts'onba yá thuhu i huxp_u ja ra søcuä i ma to'o i ja ra temazäi. Ne gam mangä gue ma mbetigä

u, guerpu ja rá hmi ma Ta, guerpu i 'bäh yám 'behni mahęts'i. ⁶ Ne nu'bu i ja ni zaguhu, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," ęn'a ra nde.

Ram hma da hmam bu ra hnini Filadelfia

⁷ Ne bi xiqui mahøn'a: "Nuya gui 'yo't' man'da ra søcuę, gui un'na ram 'behni i fäx'u yu 'yęc'yei 'burpu ja ra hnini Filadelfia, gue da hmam bu 'bah yu 'yęc'yei. Ne gui xih mam hmangä gue xun hothogä, hin'yu ma ts'oqui, ne høn't'a majuani dím mangä. Ne dí hę ran sogui ngue ra hmępya i jagä ra ts'edi tengu ra hmępya bi 'yu'a ra David. Ne nu'bu ga xocpa n'da bu ja ma ts'edi, njo'o n'da da zä da gurpi, ne nu'bu ga jurpa n'da, njon da zä da xocpi. ⁸ Nugä dí pačä 'be'a gätho guí øthu bu, ne dá xoc'ahu rá 'yu Oja man'da da zä gui 'yørcahu ma 'befi, ne hingui sä n'da ra ja'i da got ra 'yu. Ne dí pačä ngue hinguin zaqui ni t'ęc'yei hu, pe i ja ahu ts'u. Thocua thoho gá ten man xädigä, xingui ts'u gá hyegahu. ⁹ Pe nuya dami 'yøhmbu ts'u ya 'be'a din ja yu ja'i bu gue i ten ra zıthu, nu'u im ma gue yu hogajudío u, pe him majuani yu hogajudío, ngue hingui ten Oja u. Nugä ga japi din danyahmu bu ja ni guahu to'o i ten'na ra zıthu, n'dahma da ba u ęmme ngue dá dí huęc'ahu gyu 'yęc'yei hu. ¹⁰ Ne nangue a dá xi ahu, ne hin gán xømbui hu 'bu mi mba ma un'ni ahu, tengugä, janangue'a ga jamansu ahu nu'bu bi zøn ra pa din ja ran unbi nts'utho ua ja ra ximhäi, ngue da ts'ä gätho yu ja'i i 'buca ja ra ximhäi. ¹¹ Nuya him maya'a ga mbagä bu. Nde'bu gan jamansuhu gue hin gui jafu n'da di ts'on'na ni t'ęc'yei hu, ngue hin da zä gui hyamhu 'be'a gá tahmbu. ¹² Ne nu'u to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi da hyan a ra 'befi nuixte thoho, ngue tengu n'da ra guangu bu ja rá ngu ma Ojahu mahęts'i, ne njam'bu da bøm bu. Ne ga o't'ä rá thuhu ma Oja bu ja rá ja'i, ne ga orpu rá thuhu rá hnini ma Oja, Jerusalén ma'da'yo, guet'a ra hnini ba cępu bí 'bu Oja mahęts'i. Ne'a ma thuhu ma'da'yo ga o't'ä bu ja rá ja'i u. ¹³ Ne to'o i ja yu zagu, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," bi 'yęna.

Ram hma da hmam bu ra hnini Laodicea

¹⁴ Ne bi xiqui mahøn'a, bi 'yęna: "Nuya gui 'yorpa ra søcuę ram 'behni i fäx'u yu 'yęc'yei 'burpu ja ra hnini Laodicea, da hmam bu a. Ne gui xih mam hmangä guecä zai dím mam majuani. Nugä dá ø't'ä 'be'a gätho i ja ua ya gue bi zänd Oja. ¹⁵ Nugä dí pačä 'be'a gätho gá 'yøthu bu, xøgue guí 'yo indethu, yoho nin 'yomfęnihu, ne 'da xni hothu. Man'da xcá numanho ahu 'bu n'dat'a ni t'ęc'yei hu xqui 'yøthu, xtän ho ogue hin di ho. ¹⁶ Pe nugä dí san'nahu a gá 'yøthu, ne ga sox ahu. ¹⁷ Guetho nu ahu sä guí ęmhbu gyu męmbetihu 'be'a gätho guí homhu, ne guí ęmhbu hin'yu 'be'a man'da guí homhu. Pe nugä dí pačä gue hin'yu 'be'a i ja ahu di muui. Pe huęcate ahu, xøgue ndumbui thoho ahu, tengu'bu gyu 'yåhehu ne guí xädähu," ęn'a ra nde bí 'yęh mahęts'i. ¹⁸ Ne xø bi 'yęna: "Nugä gan zo ahu ts'u, gua ęhmbu ga 'da ahu ra temazaı, tengu'bu gui tämbu ra oro mahoqui ngue ra sibi, janangue'a majuani gam męmbetihu. Ne ga 'da ahu ran ho ni mbui hu, tengu'bu gui tän yu pahni xun t'axi gui hyehu, janangue'a hin gui pe'ts' ni sähu ngue hin'yu 'be'a gdí comp' ni ja'ihu. Ne ga xoc'a ni dähü, tengu'bu gui tämbu ra 'yęthı guí cospa ni dähü, janangue'a da zä gui nuhu xun ho. ¹⁹ Nugä ga dąmhyą ahu ts'u, ne ga 'da ahu ts'u ran unbi gätho to'o dadı huęcä, n'damhma di hoc'a ni mbui hu. Janangue'a daman ęhyahu gui päh nin 'yomfęnihu. ²⁰ Nuya gui 'yøhmbu ts'u, nguetho dí 'bäcä bu ja ra goxthi, dın zo ahu. Ne to'o da 'yøh ma ndegä ne da xogui, ga cęrpu, dam 'bu'be bu ne dam pa'be. ²¹ Ne to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi ga huxhe bu mahęts'i, guerpu i ja ma ts'edi, tenguthoho 'bu má tapä ran ts'o ne dí hux'be ma Ta bu mahęts'i. ²² Ne to'o i ja yu zagu, da 'yø'a i xi a rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," bi 'yęn'a ra nde bi xiqui.

4

Ran thęnde bu mahęts'i

¹ Ne nu'bu mi jua a bi mam buya, dá ndøts'e, ne dá nugä nsoqui n'da ra jut'i mahęts'i. Ne nu'a ra nde dá øcä tengu thoho n'da ra thaxi i yą nts'edi, bi 'yęngui: "Ba ęcua ne ga ut'a'i 'be'a jatho din ja m'bejua." ² Bex bi 'dacä ra ts'edi rá Hogandahi Oja

gue bi zä dá nugä b_u. Ne dá nugä b_u mahęts'i n'da ran thuts'i mahoqui x_un ho, tengutho b_u hux y_u hmuts'ut'abi. Ne mí huxp_u n'da. ³ Ne nu'a to'o mi hup_u, di fęxni tengu y_u fęxna sodo ra jaspe ogue ra cornalina. Ne bi go'ma ra 'bej_uni di fęxni tengu ra fęxna sodo ra esmeralda. ⁴ Ne bi mbäs' p_u ja ran thuts'i mi 'däte ma goho y_un thuts'i, guerp_u mi hup_u 'däte ma goho y_u dęc'y_ei. Gätho mi he y_u pahni x_un t'axi ne mi hu'ts' yá corona ra oro. ⁵ Ne guerp_u ja ran thuts'i mi h_o inde, bi b_om b_u ra hu_ei nts'edi, ne ran gäni ęmme di thoni, ne y_u nde. Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u yoto y_u sibi gue mi x_eh y_u t'usibi, rá hmępya rá Hogandahi Oj_u u, gue í juadi x_un ho yá ts'edi. ⁶ Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u n'da ęna ra deja, ne ęna ra xito. Ne dá nugä goho y_un t'uti gue madim 'bä't'a ran thuts'i, gue i 'b_ui. Ne gätho goho y_un t'uti mi ja yá dá b_u yá hmi ne yá x_uthä, ne gätho yá j_u'i. ⁷ Nu'a n'da ran t'uti bi nequi tengu n'da ra zate ra león, ná yoho b_uya bi nequi tengu n'da ra toro, ne ná hyu b_uya bi nequi tengu rá hmi ran 'yoh_u, ne ná goho bi nequi tengu n'da ra dępents' u madí tants' yá zahua, tengu' b_u 'yo. ⁸ Ne gätho goho y_un t'uti i 'b_ui, ja n'da ngu n'da 'dato yá hua. Ne gätho yá hua i ja x_un ngu yá dá maxots'e ne p_u mbo. Ne ma pa ne ra xui bi dęnde Oj_u, xingui ts' u bin hę'a nán tuhu, ne bi 'yęm 'b_u min tuhu:

X_un ho, x_un ho, x_un hotho Oj_u
nuij_xte rá ts'edi,

gue'a mi 'b_ui ne i 'b_uhya, ne guet'a i 'b_ui
maz_ui.

⁹ Ne gätho goho y_un t'uti bi dęnde a gue mi hu inde b_u, bi 'yęspa a Oj_u ne bi xifi jamadi Oj_u gue i 'b_uhya ne dim 'b_ui maz_ui h_on' b_u go nj_um' b_u. ¹⁰ Ne nu' b_u mi dęnde Oj_u y_un t'uti, gätho 'däte ma goho y_u dęc'y_ei bin dęnyahmu b_u ja rá hmi a i hu inde b_u, ne bi un'nd_u yá corona ra oro gue mi hu'ts'i. ¹¹ Ne bi 'yęna:

Nu'i ma Hmu ahe, ma Oj_u ahe,

h_on'a thoho nin säui din ja ni nuij_xte ne
ni ts'edi, ne h_on'a thoho nin säui da
numansu a u gätho i 'b_ui.

Nguetho gätho gá 'y_ot'e 'be'a i ja ya,
nangue ni pähä zeh_e, ne gue'a ni pähä án
ja' u 'be'a i ja ya.

5

Ra T'ude'yo rán säui di tants'a ra socu_u

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nugä a mi huxp_u ja ran thuts'i mi c_u b_u rán 'y_ei n'da ra socu_u m'bants'i ne nt'o't'i maxots'e ne p_u mbo. Ne mi ja yoto y_un cuahmi b_u ja ra socu_u. ² Ne dá nugä n'da ram 'behni mahęts'i x_un zaqui, ne nts'edi bi ma: "Ha 'b_u a n'da rán säui da x_oc' u y_un cuahmi i ja ua ja ra socu_u, ngue di tants'i," bi 'yęna. ³ Ne xinga n'da mi 'b_up_u mahęts'i, xinga n'da mi 'b_up_u ja ra häi, ne xinga n'da mi 'b_up_u i 'b_u u x_un du rán säui da x_oc' u y_un cuahmi ra socu_u ngue da b_udi 'be'a nt'o't'i b_u. ⁴ Ne nugä dra Xuuagä ęmme dán zongä nguetho njongui 'b_ui rán säui di tants'a ra socu_u ngue da nu 'be'a nt'o't'i b_u. ⁵ Ne nu n'da ra dęc'y_ei bi 'yęngui: "O guí zoni," bi 'yęngui, "nguetho 'b_u' a n'da t'ęmbi ra León nangue rá 'y_u ra Judá, ne rá 'y_u ra ts'ut'abi ra David, nu'a him bi th_upi nangue ran ts'o, ne da zä da x_oc' u y_un cuahmi ra socu_u." ⁶ Ne 'bex dá nugä n'da i 'bä inde b_u 'b_uh y_un t'uti, ne' u 'däte magoho y_u dęc'y_ei. Ne nu'a bi nequi tengu n'da ra T'ude'yo bi mba ntho. Nu'a ra T'ude'yo mi ja yoto yá dęni ne mi ja yoto yá dá, gue'a ra hmępya rá Hogandahi Oj_u gue í juadi x_un ho yá ts'edi, bá 'behni gätho ná ng_uni ra ximhäi. ⁷ Ne bi mba b_u ne bi g_unba ra socu_u gue mi ja b_u rán 'y_ei n'da gue mi hup_u ja ran thuts'i. ⁸ Ne nu' b_u mi g_unba ra socu_u, nu' u 'däte magoho y_u dęc'y_ei bin dęnyahmu b_u ja rá gua ra T'ude'yo. Ne n'da ngu n'da mi h_u yá arpa'bida, ne gätho mi ja yá ximbo ra oro mayuh rán dęga ra za i y_umanho, ra hmępya gue ní mba nt'ęspi Oj_u, gue i ęspa Oj_u u yá t'uhni. ⁹ Ne gätho bin tu a n'da ra thuhu ma'da'yo, ęn' u:

H_on'a zeh_e i nin säui gui x_ocua y_un cuahmi
ra socu_u,

nguetho ya bi tho i, ne nangue ni ji guí jut' u
y_u j_u'i, ngue gá 'y_orpa yá mbeti Oj_u u
gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo b_u na y_u, ne
gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá 'y_u,
ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá
häi mi 'b_ui.

¹⁰ Ne gá un ni ts'edi din ts'ut'abi, ne dim
mbäjä b_u di manda rá ts'edi Oj_u,
ne di manda b_u ja ra häi, bi 'yęm 'b_u min
tuhu.

11 Ne nugä dra Xuuagä, 'bex dá nugä ne dá øcä yú nde yam 'behni mahçts'i emme xan ngu yu munts'i, ngue yu millone thoho madím 'bä't'a mi hupü ja ran thuts'i, ne yun t'uti ne yu dæc'yei. 12 Ne gätho yam 'behni mahçts'i nts'edi bin tuhu, ne bi 'yem 'bu min tuhu:

Nangue bi du ra Jesús ra T'ude'yo, rán säui din t'un rá ts'edi, ne 'be'a gätho di muui, ne ran 'yomfçni nuixte, ne ra ts'edi nuixte, ne da hyanba yám hman u i numansu. Ne da t'çspi ne emme da hnumanho.

13 Ne 'bex dá øcä bi mba nt'çspi a huxpu ja ran thuts'i, ne ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho i 'bui bi man'u tengu n'dare thoho:

Majapi thoho ne i hnumansu ngue nuixte thoho. Ne din ja rá ts'edi xan ho, ne gätho i 'bui da 'yçspi høn'bu go njam'bu mazai. Njabu bi ma gätho i 'bupu mahçts'i, nepu ja ra häi, ne'u xan du, ne'u 'bupu ja yu deja, ngue n'dat'a bi man'u.

14 Ne gätho goho yun t'uti i 'bäpu mahçts'i bi 'yena: "Necähe n'dat'a dí m bçmhbe a," bi 'yçn'u. Ne gätho 'däte magoho yu dæc'yei mi 'bupu bin danyahmu i thande a hu'inde bu mahçts'i, ne ra T'ude'yo.

6

Yoto yun cuahmi

1 Ne nugä dra Xuuagä dá nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a rá mbudi rán cuahmi ra søcuä ne bi dæ'mi di tants'a ra søcuä. Ne n'da ran t'uti bi xicä, ne nt'ode rá nde tengu ran gäni: "Ba çcuä gua nuua," bi 'yçngui.

2 Ne dá hçtä bu, ne dá nu n'da ra t'axca ndofani. Ne nu'a mi huxpu mi ha n'da ran sa, ne bi mba ma unni n'da ra corona. Ne bi mba bu çai da dah yun sui din ja. 3 Ne nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a ná yoho rán cuahmi ra søcuä. Ne dá øcä a bi mam man'da ran t'uti, bi xicä: "Ba çhe, gua nu," bi 'yçngui. 4 Ne dá nugä, bi bøm bu n'da ra thenga ndofani. Ne mi huxpu n'da, ne bi mba ma unni ra espada xam mba. Ne bin t'un'na ran t'çdi gue di japi din su'u yu ja'i gätho 'bupu ja ra ximhäi, ngue din hyo n'da ngu n'da u. 5 Ne nu'a ra Jesús ra T'ude'yo bi xocua ná hyu ran cuahmi, ne xø dá øcä

rá nde man'da ran t'uti bi xicä: "Ba çhe, gua nu," bi 'yçngui. 'Bex dá nugä bi bøm bu n'da ra 'bondofani, ne mi huxpu n'da mi ha ra t'ent'i. 6 Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm bu mi 'bäh yun t'uti, bi 'yena: "Hønt'a n'da kilo ra trigo da dän'a n'dapa, ne hønt'i hyu kilo ra cebada da dän'a n'dapa. Pe dami jamansuha ra aceite ne ra vino, o gadí japi dim 'bedi." 7 Ne nu'bu mi xoc'a ná goho ran cuahmi a ra T'ude'yo, dá øcä rá nde man'da ran t'uti, bi 'yçngui: "Ba çhe gua nu," bi 'yena. 8 Ne 'bex dá nugä bi bøm bu n'da ra ndofani xan c'axt'i ts'u. Ne mi huxpu a n'da t'çmbi ran dæte, ne mí ten'na ran dæte n'da gue xí bøm bu 'bu u xan du. Nu'u bin t'un ra ts'edi di manda u ná goho bu 'buh yu ja'i gätho ra ximhäi. Ne nu'u bin ja ra ts'edi gue da hyo yu ja'i nangue ra espada, ne nangue din tumanthuhu, ne nangue ra gçhe, ne yu zate da hyo yu ja'i. 9 Ne nu'bu mi xoc'a ná çat'a rán cuahmi ra søcuä a ra T'ude'yo, dá nugä bu n'da ra mexa gueru i pa m'bøspe Oja, gue bim 'bøts'e zehç u yu 'yçc'yei. Ne dá nugä bi hyupu 'bimexa yú te u gätho í tho a rá m hman Oja, ne bi ma nangue ra Cristo. 10 Ne gätho u mi hupü 'bimexa nts'edi bi 'yena: "Ma Hmu tæthethoho ni ts'edi, ne xan ho i, ne majuani guím ma. Ham'mi pa gui tøm'i ngue gui 'yørpa ran juanbi u, ne gui cospa u yu ja'i 'bupu ja ra ximhäi 'be'a bi 'yørcahe," bi 'yçn'u. 11 Pe nu'u bin t'un yú pahni xan t'axi, ne bi sifi da dø'mi ts'u 'da yu pa, ja gue'bu bi gua'u dí du a rá m hman Oja u yú mi'yçhehu, ngue tengu u. 12 Ne nugä dra Xuuagä dá nugä ra T'ude'yo bi xoc'a ná 'dato rán cuahmi a ra søcuä. Ne 'bex bin ja n'da ra 'yãmhäi nts'utho. Ne nu'a ra hyadi gätho 'bex bi boqui tengu n'da ra 'bo'bø't'e, ne nu'a ra çana 'bex bi thengui tengu ra ji. 13 Ne gätho yu sø bi dæpu häi, tengu n'da ra za i høh yán dät'o 'bu i huån ran dahi. 14 Ne nubu xan c'ammi ra ximhäi, bi mba m'bants'i tengu'bu ra søcuä, bim 'bedi. Ne gätho yu t'uhäi mi ja bu ja ra dehe, pe ne'u gätho yu t'øhø, bi mba ma pädi bu mi ja. 15 Ne gätho yu ts'at'abi bu ja ra häi, ne gätho yú ngarpi yu ja'i, ne gätho yu hmudofui, ne gätho yu mæmbeti, ne gätho í jase yú ts'edi, ne gätho yu'yçhe, ne gätho hing yu'yçhe, bi mba bu dæpo, mi honi hapu din 'yãm gueru ja yu

hyañhái, o guep_u ja y_u hyädo. ¹⁶ Ne gätho mi nde _u da zemba yá yá y_u do 'b_u bi xo't' y_u t'øhø ne da go'mi, ngue i su da nu a rá cue a i huxp_u ja ran thuts'i mahçts'i, ne'a ra T'ude'yo. ¹⁷ Nguetho bi zøn ra pa ran unbi nts'utho, ne njon da zä da hyät ran unbi.

7

Rá 'bede _u y_u israel b_u mahçts'i

¹ Ne nub_uya dá nugä goho y_um 'behni mahçts'i, ne 'da a n'danni mi 'bäp_u rá nyäni ra ximhäi i sãm'ma ran dahi i 'yo ua gue xingui ts'_u din 'yo b_u ja ra häi, o guep_u ja ra dadejã, ne xinga gue di 'yãn y_u za. Ne'_u y_u dadejã hin di 'yãni, di nequi tengu n'da ra xito xun juäni thoho. ² Ne dá nugä n'da ram 'behni mahçts'i bi 'yep_u ni bøx ra hyadi, ne nu'a bá hyä a rá sello Ojã ngue i 'b_ui, ne nts'edi bi mba't'_u goho yám 'behni Ojã gue i 'bäp_u yá nyäni ra ximhäi. Gue'_u mi 'bäp_u bin t'un ra ts'edi di unba ra häi ne ra dadejã. ³ Ne nu'a ram 'behni mi hã ra sello, bi xi _u mi'da gue da dø'mi ts'_u, him 'bex di unba ra häi o gue ra dadejã o gue y_u za, ja gue'b_u di selloba b_u ja yá dẽ y_u 'yç'yeyi a rá sello Ojã. ⁴ Ne dá øcã hangu bi 'beh y_u jã'i di jap ra sello yá dẽ, n'da ciẽto ne yote ma goho mahuähi, bi thãsta _u yám bom'betto yá ts'ant'_u ra Israel. ⁵ Bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Judá. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Rubén. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Gad. ⁶ Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Aser. Ne bi thãsta _u 'demayo mahuähi yám bom'betto ra Neftalí. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Manasés. ⁷ Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi _u yám bom'betto ra Simeón. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi yám bom'betto ra Leví. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi _u yám bom'betto ra Isacar. ⁸ Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi _u yám bom'betto ra Zabulón. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi _u yám bom'betto ra José. Ne bi thãsta _u 'de'mayo mahuähi _u yám bom'betto ra Benjamín.

Y_u jã'i mi he y_u pahni xun t'axi

⁹ Ne nugä dra Xuuagä, dá handi ne dá nugä xun ngu y_u jã'i ne njon da zä da mbede

hangu na ngu dá nugä. Dá nu _u i 'bäp_u gätho _u 'da gue 'dahma 'dan'yo b_u na yã, ne gätho _u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá 'y_u, ne gätho _u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá häi mi 'b_ui. Ne gätho _u mi 'bäp_u mí hçt'a mí huxp_u ja ran thuts'i b_u mahçts'i, ne mi hçt'a ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho mi 'bäp_u mi he yá pahni xun t'axi, ne mi cã y_u xijam'boza. ¹⁰ Ne gätho nts'edi bi 'yena:

Èmme dín numanho ahe, ma Ojã ahe, tãtetho ni ts'edi, ne'e gra Jesús gra T'ude'yo, dí øs'ahe ngue gá pøje, bi 'yøn _u.

¹¹ Ne gätho y_um 'behni mahçts'i bi mbä'ts'a mi hup_u made b_u mahçts'i, ne gätho 'dãte ma goho y_u dãc'yeyi ne'_u gätho goho yun t'uti bi mbäs' thoho gätho mi 'bep_u, bin danyahmu, bi nye'mahäi, bi dãnde Ojã i hu inde b_u. ¹² Gätho bi 'yena:

Ne cãhe 'dat'a dím bẽmhbe, dí øs'ahe, ma Ojã ahe, nuixte xun ho i.

Ne gätho guí pãdi. Zãi dí xi ahe jamadi nangue ran ho guí ørcahe. Dín numansu ahe, ne nte guí hẽmbi, pẽ i ja ni ts'edi xun ho, ne gam 'b_ui høn'b_u go njãm'b_u mazãi.

Ne høn'a tho dím bẽn ahe ya, bi 'yøn'_u.

¹³ Ne nu n'da ra dãc'yeyi bi 'yãngã dra Xu-uagã: “Ha guí pãdi hap_u bá nẽx y_u.” ¹⁴ Ne dá ømp'a ra dãc'yeyi: “Nu'i guí pãdi.” Ne nu'a ra dãc'yeyi bi 'yẽngui: “Nu'_u gue'_u bi 'yç'yeyi Ojã 'b_u mi ja ran unbi ndumbui tho b_u ja ra ximhäi. Ne nu'a rá ji ra Jesús gue a í bo yá pahni _u, bi japi xtan t'axi. ¹⁵ Janangue'a i 'bãhn_u ja rá hmi Ojã y_u. Ne in 'yçhe ma pa ne ra xui ua ja rá nijã Ojã. Ne gue'a i huxp_u ja ran thuts'i di jamansu y_u. ¹⁶ Ne him man'dandj din tumanthuhu y_u, ne him man'dandj din tuthe. Ne him man'dandj da nu ran unbi nam pa ra hyadi, xinga gue _u mi'da xum pa di unbi. ¹⁷ Nguetho nu ra Jesús ra T'ude'yo gue i 'b_u inde b_u mahçts'i da 'yøt'e tengu 'b_u ra mbãnde'yo, ne da zixp_u hap_u i ja ra dehe gue di un ra te yá mbui. Ne nu'a Ojã him man'dandj di japi din zoni.”

8

Ná yoto ran cuahmi ne ra t'uts'i ra oro

¹ Ne nu'b_u mi xøcua na yoto yún cuahmi ra søcuã, made ora njom bin yã b_u mahçts'i

ne nte bi 'yañi. ² Nu'bu mí gua'a buya dá nugá yoto yam 'behni mahęts'i zai i 'bäpü ja rá hmi Oja, ne bin t'un yu thaxi n'da ngu n'da. ³ Ne dá nugá n'dan'yo ram 'behni mahęts'i, bi mba bim 'bäpü ja rá mexa yun t'unni, ne mi the n'da ra t'uts'i ra oro ne bi mba nt'unni xun ngu rá ndega ra za din zø bu, i yuman'u, ne nu'a rá 'bifi da mba ma uaspi yám hma yu 'yęc'yei 'bu i ęspa Oja. Ne gátho i zø bu ja rá mexa ra oro gue i hõpü ja rá hmi a Oja i hu inde bu. ⁴ Ne nu'a ra 'bifi i nęxpü ja rá t'uts'i a ram 'behni, mauąts'i yám hman yu 'yęc'yei 'bu i ęspa Oja, ne bi zøm bu bí 'bu Oja. ⁵ Ne nu'a ram 'behni bi yus' yu despi bu ja ra t'uts'i ra oro gue mi zø bu ja ra mexa, ne bi 'yem bu ja ra ximhäi. Ne 'bex dá ocä nts'edi yun gani din thoni. Ne dá nu nts'edi yu hui bi c'ueti bu ja ra ximhäi, ne bin ja n'da ra 'yamhäi bu.

Yu thaxi

⁶ Nuya bim 'bäpü yoto yam 'behni mahęts'i i t'õmi da huixt' yú thaxi. ⁷ Ne rá mbudi ram 'behni bi huixt' rá thaxi, 'bex bi t'en bu häi yun do, ne ra sibi, mauaspi ra ji. Ne ná hyu xequi ra häi bin zø, bi gopü mi yoxequi ra häi. Nępü na hyu xequi bin zø yu za ne yu t'ei xun c'ammi. Pe bi gohi yo xequi ngue him bin zø. ⁸ Ne na yoho yam 'behni bi huixt' rá thaxi, ne dá nu tengu n'da ra t'õhõ xun ndoho, i sø ne ęmme ndõspi, ne bi mba nt'ent'i bu ja ra dadeja. ⁹ Ne na hyu xequi ra dadeja bi japi din ji. Ne gátho bi du u mi 'bapü mbo ra dehe. Ne gátho yu dambosa gue mi 'yo bu bin ts'oni. Pe bi go u yoxequi ra dadeja ngue him bin ts'oni. ¹⁰ Ne ná hyu yam 'behni bi huixt' rá thaxi. Ne 'bex bi däh mahęts'i n'da ra sø xun ndoho ngue i zø ne ęmme xeh yu t'usibi. Ne bi dápü ja ná hyu yu dąthe ne ná hyu yu mbõthe bu ja ra ximhäi. ¹¹ Nu rá thuhu ra sø ngue bi dągui ra Ajenjo na. Ne guerpü bi däh ra sø gátho ra dehe ęmme bi ju'ts'i. Ne xun ngu yu ja'i bi du ngue bi zi a ra dehe xun ju. ¹² Ne nu ná goho ram 'behni bi huixt' rá thaxi. Ne 'bex bi boqui ná hyu xequi ra hyadi, ne'a ná hyu xequi ra zana bi boqui. Ne a ná hyu nęts'i yu sø bi boqui. Ne mbe ngoho ora ra pa ne ra xui him bin ja ran nequi. ¹³ Ne drá Xuuagá dá nu n'da ram 'behni mahęts'i mi 'yo inde bu mahęts'i, ne ęmme nts'edi mbafi, bi 'yęna:

“Huęcate, huęcate, huęcate yu ja'i 'bapü ja ra ximhäi, nangue 'be'a din ja 'bu bi huixt' yú thaxi yu mi hyu yam 'behni mahęts'i gue i 'bähne,” bi 'yęna.

9

¹ Ne ná cut'a yam 'behni bi huixt' rá thaxi ne dá nu n'da ra sø tengu n'da ram 'behni mahęts'i ngue hingui ho, bi dápü mahęts'i bi zõpü ja ra ximhäi. Ne bin t'un'na n'da ran sogui da xoc ra hyahäi ngue ęmme xun hę ne nts'utho, guerpü i 'bu a ra zıthu. ² Ne nu'bu mí xoc'a, bi bøm bu ra 'bifi xam pothi tengu 'bu fun ra sibi xun ndoho. Ne 'bex bi go'ma ra hyadi a ra 'bifi ne bin uąnts'ui ran dahi gátho ra ximhäi. ³ Ne xun ngu yu he'yaxi bi bøm bu ja ra 'bifi ngue bin 'yo gátho ra ximhäi. Ne bin t'un yú ts'edi da 'yõt'e tengu ran unbi di un yu mbozu. ⁴ Ne bi sifi ngue hin di ts'on yu t'ei o gue yu za o gue mi'da i ja ua ja ra ximhäi, hõnt'u yu ja'i di unbi gátho to'o him mi ja rá sello Oja bu ja yú dę. ⁵ Ne him bi japi da hyo yu ja'i, hõnt'a cut'a zana di unba yu ja'i, tengu i õt' yu mbozu 'bu i sa n'da. ⁶ Ne nu'u yu pa gue i 'yo ua yu he'yaxi in nde yu ja'i da du pe hingui sä da du, hõnt'a ran unbi thoho da nu. ⁷ Ne nu yu he'yaxi di nequi tengu yu fani ęna da mba ra sui, pe nu yú hmi tengu yú hmi yu ja'i, ne i hu'ts' yu corona yu oro. ⁸ Ne nu u mi ja yú xtą tengu n'da ra xisu, ne mi ja yú ts'i tengu yú ts'i ra dązate. ⁹ Ne nu u mi ja bu yú tija tengu rá xi ra dąhua, pe xam me tengu ra t'ęgui. Ne di hi yú zahua tengu'bu yu carro i jüt yu fani i tihı, ęmme di thoni tengu'bu i pa bu ja ran sui. ¹⁰ Ne nu yú 'yozu tengu yu mbozu, ne cut'a zana bin t'un ran t'ędi di unba yu ja'i, nangue yú 'bite i ja yú 'yozu. ¹¹ Ne nu'a rá hmu u yu he'yaxi 'bapü ja ra hyahäi ngue ęmme xun hę, ne nu'a rá thuhu ra Abadón ngue rá nde ra hebreo, ne nu'u yu griego ęmbi ra Apolión. Pe nu rá thuhu nde da ma, gue nde di ts'oni 'be'a gátho i ja. ¹² Nuya rá mbudi ran unbi bi thogui, pe ba ęh mi yoho yun unbi. ¹³ Ne ná 'dato yam 'behni bi huixt' rá thaxi. 'Bex dá ocä n'da ra nde bi bøm bu ja yú dani gue'u mi ja bu goho yú ts'at'i ra mexa ngue ra oro i hõpü ja rá hmi Oja. ¹⁴ Ne nu a ra nde bi 'yęmp'a ná 'dato yam 'behni mahęts'i gue i ja bu rá thaxi:

“Dami xoc' u goho yu m 'behni mahęts'i ngue nthu't'i bu ja ra dęthe Eufrates,” bi t'ęmbi. ¹⁵ Ne bi mba nsoqui, nguetho bi d'omi da zon ra ora, ne ra pa, ne ra zana, ne ra jeya da soc'u. Ne da mba u da hyo a ná hyu nja'i bu 'buh yu ja'i gátho ra ximhäi. ¹⁶ Ne yociento millone yu dofui i hux yu ndofani bi den'ndu. Nugä dra Xuuagä dá ocä hangu na ngu bi mba. ¹⁷ Ne in ja bu 'bu má nugä yu ndofani, ne nu'u yu dofui madin t'ogüe bi dác yú tya ra t'ęgui ma cuhu xun theni, xun c'ammí ne xun c'axt'i. Ne nu'u yú yu ndofani tengü yú yu dazate. Ne bi bóm bu ja yú nde yu ndofani ra sibi ne ra 'bifi ne ra despi. ¹⁸ Ne na hyu ram 'bede yu ja'i mi 'bucua ja ra ximhäi bi du nangue rán unbi ra sibi, ra 'bifi ne ra despi gue bi bóm bu yú nde yu ndofani. ¹⁹ Nu yu ndofani mi ja yú ts'edi nangue 'be'a bi bóm bu ja yú nde, ne mi ja ra ts'edi yú 'yozu, nguetho yú 'yozu i ja yú yu tengü yu pozu di unba yu ja'i. ²⁰ Ne gátho mi'da yu ja'i gue him bi du, him bi päh yún 'yomfęni, pe guexta'a bi dande yu zıthü ne'u yu hmité bi 'yozehę, yún t'ot'e ra oro ne ra t'axi ne ra fexna t'ęgui, ne ra do, ne yu za, yu hmité u gue hingui nute ne hingui ohnahya, ne hingui sä din 'yo. ²¹ Ne xingui ts'u bi hyeh yun t'ot'e xun ts'o. Guexta'a bin hyodu ne bim badi ne bin 'yomt'ęni, ne bim pe.

10

Ra t'usocua i ca n'da ram 'behni Oja

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nugä man'da ram 'behni Oja bá cąh mahęts'i, mi ja rá ts'edi. Ne bán 'youi n'da ra güi, ne mi comba ra 'bejuni rá ya. Ne nu'a rá hmi bi yoxni tengü ra hyadi, ne nu'u yú gua madi nequi tengü bu n'da ra sibi. ² Ne mi ca n'da ra t'usocua ma tants'i. Ne nu'a rán 'yeigua mí nemp'u ja ra dądeja, ne nu'a rá gąhągua mí nemp'u ja ra häi. ³ Ne nu'a ram 'behni nts'edi bi mbafi, tengü bu i mba a ra dazate. ⁴ Ne nu'bu mi mbafi, 'bex dá ocä yoto yun gani. Ne mí ęngä xcá o't'a ra socua 'be'a dá nugä, pe 'bex dá ocä n'da ra nde mahęts'i bi 'yęngui: “Yo guí o't'ya 'be'a bi ma yun gani, nguetho hingui sä gui ma 'be'a bi man'u.” ⁵ Ne dá nugä ram 'behni Oja mahęts'i gue i 'bapü ja ra deja nepu ja ra häi, bi 'uąts' rán

'yei bu mahęts'i. ⁶ Ne bi ndonba rá thuhu Oja i 'bui ne dim 'bui maza, gue bi 'yot' mahęts'i ne ra ximhäi ne ra deja ne gátho 'be'a i jabu. Bi ndonba rá thuhu, gue majuani hin da d'omi mi'da yu pa 'be'a din ja. ⁷ Ne ęna, nu'bu bi huixt' rá thuxi a ná yoto ram 'behni Oja gue mi 'buhn, 'bex din ja buya 'be'a bi xi Oja yú p'ongahya maya'bu gue din ja, gue him mám fadi. ⁸ Ne nu'a ra nde mahęts'i bi 'yęngä mahon'a: “Nu'i, ní mba bu, bá cąn'a ra socua gue i ca'a ram 'behni Oja mahęts'i i 'bähnu ja ra deja ne ra häi.” ⁹ Janangue'a dá mbagä bu mi 'bä'a ram 'behni mahęts'i, ne dá xifi gue di 'dac'a ra socua. Ne nu'a ram 'behni bi 'yęngui: “Cani, ne gui sa. Ne nu'bu gá sa, tengü bu ra t'afit'asa bu dán zä ni nde, pe nu'bu bi mba bu ni foho ęmme xtán ju buya.” ¹⁰ Ne dá cąngä ra socua buya, ne dá sagä a. Ne bin ja tengü bi xicä ram 'behni, xu cuhi 'bu má sagä, ęmme xun u, pe gueru ma foho, ęmme xun ju. ¹¹ Ne bi xiqui: “Jatho gui mamp'a ram hma Oja mahon'a, honbu go haru 'buh yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya ne 'da n'danni yú häi, nepu 'buh yu ts'at'abi.” Ne gue'a bi sicä a dra Xuuagä.

11

Yoho yu p'ongahya

¹ Ne nugä dra Xuuagä, bin 'dacä n'da ra t'eni gue ra za, ne bi t'ęngui: “Ní mba bu ja ra dąnija ne gui 'yeni hangu na ndoho ra ngu. Ne pu ja ra mexa i p'ox yun t'unni yu ja'i.” Ne bi siqui ga pede hangu na ngu yu ja'i i thande Oja bu. ² Pe bi sicä: “O guí eni hangu na ndoho ra häi ma mbät'ti bu thi ja ra dąnija, nguetho bin t'un'du yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya, gue'u hingui pa Oja. Ne yote ma yozna din 'yo bu ne di un'na rá hogahnini Oja.” ³ Ne bi 'yęngui: “Ga penhdä bu yoho ma p'ongahya, ne da hye yu he tengü bu i tu yú mbui. Ne n'da mahuahi yo ciento ne hyate pa da man'a mam hmangä bu u,” ęn Oja. ⁴ Ne nu'u yoho yú p'ongahya Oja, gue'u mí u'u yoho yu za ngue yu olivo, ne'u yoho bu t'oh yu lámpara gue i 'bapü ja rá hmi ra Hmu mahęts'i, gue'a di manda gátho ra ximhäi. ⁵ Ne to'o im bęni di unba u yoho yun 'yohu gue yú p'ongahya Oja, da bön ra sibi bu yú nde ngue'a i z'u. Ne gue'a dí du'u gátho yún sühü u yoho yú

pøngahya Oja. ⁶ Ne nu'u yoho ya pøngahya, din ja yá ts'edi ngue di japi hin din 'ye gátho ya pa gue dim pøngahya bu. Ne din ja rá ts'edi gue gátho ya dehe di japi ngue din ji. Ne din ja yá ts'edi hont'a go 'be'a man unbi di unba ra ximhäi, hont'a go ní pa i nde. ⁷ Ne nu'bu mi gua'a rá 'befi Oja u, 'bex bi bøm bu ja ra hyähäi xmmε xun hε tengu n'da ran dætezate, rá m 'behni ra zithu xmmε nts'utho. Ne bi mba bu, bi zu'u yoho yá pøngahya Oja, ne bi dāha bi hyo u. ⁸ Ne nu'u yá ngoc'yei u yoho bi du, mi 'bem bu ja ra calle made ra dāhnini, gue n'dat'a ra hnini guerū bi du ra Hmu mahęts'i bu ja ra pont'i. Ne nu'a ran ts'o bin ja bu ja ra dāhnini 'da'angu nan ts'oui bin ja bu ja ra hnini Sodoma, nerū ja ra häi Egipto. ⁹ Ne nhyupa made bi mba ya ja'i gátho 'dahma 'dan'yo bu na ya gue bi nexpū gátho ya häi, bi hyet'u 'bom bu xí du. Ne him bi japi bi mba nt'āgui. ¹⁰ Ne gátho ya ja'i i 'bucua ja ra ximhäi bin johya 'bu mi du u, ne nangue ran johya, bi un yan t'unni n'da ngu n'da, ne bi hyu yá mbai ngue hin di paha mahøn'a u yá pøngahya Oja, nguetho bi nu ran unbi nangue 'be'a bi 'yørpa u. ¹¹ Pe nu'bu mi tho a nhyupa made mi 'bom bu, pe Oja bi un ra xehya mahøn'a, ne 'bex bi ndants'u, ne gátho to'o bi nu, xmmε bin su u. ¹² 'Bex bá ε'a n'da ra nde mahęts'i nts'edi bin ya, bi 'yemp'u: "Ba εcua ya," bi 'yena. Ne bi ndex mahęts'i u, in 'yohu n'da ra güi. Ne gátho yan suiū mi 'bāpū bi nu 'be'a bin ja. ¹³ Ne nu'bu mi mba u yá pøngahya Oja, 'bex bi 'yan ra häi bu ja ra dāhnini, xmmε nts'utho. Ne ná 'det'a ra xequi ra hnini bin ts'oni, yoto mahuāhi ya ja'i bi du nangue nts'edi ra 'yānhäi. Ne nu'u ya ja'i gue him bi du, xmmε bin su, ne bi 'yεspa Oja mahęts'i buya. ¹⁴ Nuya ná yoho yan unbi bi thogui, ne 'bex ba ε'a ná hyu ran unbi.

Ná yoto ra thuxi

¹⁵ Ne nu'bu mi huixt' rá thuxi a ná yoto ram 'behni mahęts'i gue mi 'bāpū, 'bexque nt'ode bu mahęts'i xun ngu ya nde nts'edi bin ya, bi 'yena:
Nuya gátho ra ximhäi bi dā Oja ma Hmuū, ne'a ra Cristo bi huahni,
ne hont'u di manda bu høn'bu go njām'bu mazai, bi 'yēn'u ya nde i yā mahęts'i.

¹⁶ Ne nu'u 'dāte magoho ya dāc'yei ngue mi hupū ja yan thuts'i di mbā't'a Oja bu mi hudi, bin dānyahmu ne bi dānde Oja. ¹⁷ Ne bi 'yēm 'bu mi dānde:

Nu'i ma Oja ahe nte guí hēmbi,
Nu'i zai guí 'bai, ne zai gmi 'bai,
nuya gá dū'mi gá 'berpa yá ts'edi gátho mi'da,
ne da zā gui manda xun ho 'be'a gátho i ja.
Dí xi ahe jamadi, ngue ya gá 'yuh ni ts'edi tate tho.

¹⁸ Nu'u ya ja'i i 'bēpū hōnbū go hapū i ja ya häi xmmε bin cue
ngue ya bi zōn ra ora da nu ran unbi.
Nuya bi zōn ra ora da nu nin juānbi, ne gátho u xun du.

Bi zōn ra ora gue gui un'dū ya 'be'a bi dā'u ni 'yēhe ne ni pøngahya.

Ne bi zōn ra ora gue gui un'dū yan t'unni gátho bi 'yεc'yei,
hont'a go to'o i ja yá ts'edi, ne'u hin'ya yá ts'edi.

Ne bi zōn ra ora, gue gui jua'u gátho to'o di unba yá mijā'ihū, bi 'yēn'u.

¹⁹ Ne nu'bu mi gua'a bi man'u ya dāc'yei, dra Xuuagä dá nugä nsoqui ra dānijā mahęts'i. Ne dá nugä ra huada i hōpū mbo, guerū m'be'ts'i ran hoqui bi 'yot'ui Oja u yá 'yεc'yei. Ne bin ja nts'edi ra huei, ne bin thoni, ne yan gāni, ne bin ja n'da ra 'yāmhäi, ne bi hyōh yan do.

12

Ra xisu ne ra jarga

¹ Ne dá hant'a n'da ran t'uti xun ndoho bu magęts'i, ngue n'da ra xisu mi he ra hyadi ngue rá pahni, ne mi tōpū ja ra zāna. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona gue min 'youi 'de'mayoho ya sō. ² Ne nu'a ra xisu mi hāt'uhni a, ne xmmε mi mbafi ngue xun u, ngue nde dim 'būh rá t'uhni. ³ Ne bi nequi bu man'da ran t'uti tengu n'da ra jarga xun ndoho ne xun theni, xmmε nts'utho. Ne nu'a ra jarga mi ja yoto yá ya, ne n'da ngu n'da yá ya mi hu'ts' ya corona. Ne mi ja 'det'a yá dāni. ⁴ Ne nu'bu mi uān'na rá 'yozū, bi hyōm bu häi ná hyu nets'i ya sō mi ja bu mahęts'i. Ne nu ra jarga 'darbū mi 'bāhmi ra xisu, i nde da zap'a rá t'uhni 'bu bim 'bai. ⁵ Ne bim 'bu'a n'da ra ts'unt'u, rá t'uhni ra xisu

bɔya. Ne guehna ra ts'unt'ɔ din ts'ut'abi gátho yɔ hái, ne njon di japi da mbesta'a da ma. Pe nu'bɔ mim 'bɔi, bi jamansu Ojɔ, ne 'bex bi zixpɔ mahɛts'i bí ja rá ts'edi. ⁶ Pe nu ra xisu bi 'dagui, bi mba bɔ ma'ueni guepɔ bi hocua Ojɔ dim 'bɔi n'da mahuahi ne yociento ne hyate pa. Ne din ja bɔ 'be'a gátho da hyoni. ⁷ Ne nu bɔ mahɛts'i bin ja n'da ra dɔsɔi, nu'a rá ngɔrba m'behni Ojɔ mahɛts'i ngue ra Miguel ne gátho ɔ mi'da yúm 'behni Ojɔ mahɛts'i, bin sɔhmbɔ a ra jɔrga ne'ɔ gátho yá 'yɛhe a ra jɔrga. ⁸ Pe nu'a ra jɔrga him bi dɔha, ne Ojɔ him bi japi dim 'bɔpɔ mahɛts'i bɔya. ⁹ Ne bi thɔn'a thi bɔ mahɛts'i a ra jɔrga, guet'a ra c'ɛyɔ, ra zɪthu a, rá thuhu ra Satanás, gue i háte gátho ua ja ra ximhái gue'bɔ rá mbɔdi thoho. ¹⁰ Ne nubɔya nugá dra Xuuagá dá ɔcá n'da ra nde mahɛts'i nts'edi bin yá bi 'yɛna: “Ya bi zɔn ra pa da yɔn'ɔ yɔ 'yɛc'yɛi, ne da nu a rá ts'edi Ojɔ, di manda rá ts'edi Ojɔ ɔ, ne a ra Cristo. Nguetho ya bi thɔn'a thi bɔ mahɛts'i ra zɪthu ngue nzɔi madi yɔp'ɔ ma cuhɔ bɔ ja rá hmi Ojɔ ma pa ne ra xui. ¹¹ Pe gue'a rá ji ra Jesús, tengu'bɔ ra Dɛ'yo, ní dɔp'a ra zɪthu ɔ yɔ 'yɛc'yɛi, ne'bɔ i ma ngue ɛc'yɛi ra Jesús, ne'bɔ hingui su da du. ¹² Janangue'a dan johyahɔ gátho dí 'bɔhmbɔ mahɛts'i. Pe ndumbɔi thoho ahɔ gue guí 'bɔhmbɔ bɔ ja ra hái, nepɔ ja ra dejɔ, nguetho bi zɔm bɔ ja ra ximhái ra zɪthu, ne ɛmmɛ in cue. I pɔdi him maya'a yɔ pa din ja rá ts'edi bɔ,” bi 'yɛn'a ra nde dá ɔcá bin yá bɔ mahɛts'i. ¹³ Ne nu'bɔ mi nu ra jɔrga zɪthu ngue bá t'ent'ua hái, bi gu'a ra xisu gue bim 'bɔh rá ts'unt'ɔ. ¹⁴ Pe nu'a ra xisu bi mba nt'unni yoho yɔ zahua tengu n'da ra pɛnts'ɔ xɔn ndoho, ne bi zágui bi mba ma'ueni guepɔ him bi zá bi bent'a ra jɔrga. Ne bi mba ma jamansu bɔ hyu jɛya made. ¹⁵ Nu ra jɔrga bɔya bi bɔn ra dehe rá nde, tengu'bɔ n'da ra dɔthe xɔn ndoho, ɛna xtán dux'a ra xisu ra dehe. ¹⁶ Pe Ojɔ bi xoc'a n'da ra hyahái guepɔ bi yɔ'a ra dehe bi bɔm bɔ rá nde ra jɔrga. ¹⁷ Pe nu ra jɔrga bɔya ɛmmɛ bi dɛ ra cue nangue'a ra xisu, ne bi mba bi zɔ'ɔ gátho mi'da ngue rá 'yɔ'a ra xisu, gátho ɔ gue bi 'yɔt'a bi man Ojɔ ne bi dɛn'dɔ 'be'a bi man'a ra Jesús.

13

Ran t'uti bi bɔxpɔ ja ra dejɔ, ne ran t'uti bi bɔxpɔ ja ra hái

¹ Ne bi mba bim 'bɔpɔ ja ndenthe a ra jɔrga zɪthu. Ne nugá dra Xuuagá dá nu man'da tengu n'da ra zate, bi bɔxpɔ ja ra dɔdejɔ. Ne nuna ra zate mi ja yoto yá yá, ne 'dɛt'a yá dɔni, guepɔ mi ja 'dɛt'a yɔ corona. Ne mán t'o't'i bɔ yá yá yá thuhu zɛhe a ra zate ɛmbi guesɛ Ojɔ, ne bi ma mants'o nangue Ojɔ. ² Ne nuna ra zate dá nu, gue bi bɔxpɔ ja ra dejɔ, tengu n'da ram hmasni, pe nu yá gua tengu yá gua yɔ oso, ne nu ɔ yá nde, tengu yá nde yɔ león. Ne nu'a ra jɔrga bi un zɛhe rá ts'edi ná yoho ra zate gue xí bɔxpɔ ja ra dejɔ. Ne bi un ran t'ɛdi di manda bɔ hapɔ i ja rá ts'edi ra jɔrga zɪthu, ɛmmɛ xɔn ngu ra ts'edi mi ja a. ³ Nu'a n'da rá yá mi ja bɔ n'da ra seni ngue mí ɛmbi dí du a, pe bi zá. Ne gátho yɔ jɔ'i mi 'bɔcua ja ra ximhái, bi dɛnni, ne bi hyonya thoho nangue rá ts'edi mi ja. ⁴ Ne nu ɔ yɔ jɔ'i bi dɔnde ra jɔrga, nguetho ya xi un rá ts'edi ra zate xi bɔxpɔ ja ra dejɔ. Ne bi dɔnde ra zate, ne bi 'yɛna: “Njo'o man'da tengu na, ne njo'o to'o da zá din sɔhmi na.” ⁵ Ne bin t'un rán t'ɛdi ra zate xí bɔxpɔ ja ra dejɔ, da man ra ts'ore xɔn ts'o nangue Ojɔ. Ne bin t'un ran t'ɛdi din ja rá ts'edi yote ma yozna. ⁶ Ne nu'bɔ mí nyá, ɛmmɛ xɔn ts'o bi ma nangue Ojɔ. Bi ndɔm mánts'o rá thuhu Ojɔ, nepɔ bí 'bɔi, ne gátho ɔ i 'bɔpɔ mahɛts'i. ⁷ Ne bin t'un ran t'ɛdi ngue din sɔhmbɔ yá t'ɔhni Ojɔ ngue di japi di 'be'ɔ. Ne bin t'un ra ts'edi ngue di manda gátho ná ngu yɔ jɔ'i 'bɔcua ja ra ximhái, gátho yɔ hái, ne gátho 'dahma 'dan'yo bɔ na yá yɔ jɔ'i, gátho yɔ hnini. ⁸ Ne gátho yɔ jɔ'i bi dɔnde a. Pe him bi dɔnde ɔ xmán t'o't'i yá thuhu bɔ ja rá sɔcuɔ ra Jesús gue bi 'yo't'a ra T'ɔdɛ'yo gue'a bi tho. Ne ya mán t'o't'i bɔ ɔ yá thuhu ɔ 'bɔ má hin'yɔ ra ximhái, im ma to'o i ja ra temazɔi. ⁹ Nu'ɔ to'o i ja yá zagu, dami 'yɔhmbɔ xɔn ho ya. ¹⁰ Nu'a to'o di un ran ɔnbi yɔ jɔ'i gue da got' ra fádi, neɛɛ a da nu ran ɔnbi ngue da mba njot'i. Ne to'o din hote ngue di sente, neɛɛ a da nu ran dɔte ngue da ts'eni. Janangue'a to'o gátho ɔ yá t'ɔhni Ojɔ, jatho hɔnt'a da bɛni gue yá yante Ojɔ, ne hin din xɔmbɔi. ¹¹ Ne nubɔya dá nu man'da ran t'uti gue bi bɔxpɔ ja ra hái, ne mi ja yoho yá

t'udani tengu n'da ra t'ude'yo. Pe nu'bu mín ya emme nts'utho tengutho ra jarga zithu. ¹² Ne nu'a ran t'uti xí bõxp̃a ja ra häi bin ja rá ts'edi tengu ra zate ngue xí bõxp̃a ja ra dadeja ngue mi ja n'da ra seni a n'da rá ya gue xí zä. Ne bi japi gätho i 'bucua ja ra häi da dande ra mbudi ra zate. ¹³ Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃a ja ra häi, bi 'yõt' yun t'uti nts'utho, bi japi bá çah mahets'i ra sibi ngue da nu ya ja'i. ¹⁴ Ne bi hyät' yun ja'i gätho 'bucua ja ra ximhäi 'bu mi 'yõt' yun hyonya nt'õt'e. Ne hõn'bu i 'bäp̃a ja rá hmi ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, bi zä bi 'yõt'bu. Ne bi xih yun ja'i da 'yõt'a n'da ra nyoguido tengu ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, gue mí ja ra seni bu ja n'da rá ya, ngue xí zä. ¹⁵ Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃a ja ra häi, bin t'un ran t'edi di japi dim 'bu a ra nyoguido nt'õt'e tengu ra zate bi bõxp̃a ja ra deja. Ne di japi din ya. Ne bi japi da mba ntho gätho to'o him bi dande a. ¹⁶ Ne bi manda ngue gätho yun ja'i din ja rá hmepya ra nyoguido bu ja rá dẽ nerp̃a ja rán 'yei, madague'a hõnt'a go má ja'i, gätho i ja yá ts'edi ne'bu hin'yun yá ts'edi, gätho yun membeti ne gätho yun hyoya, gätho yun 'yẽhe ne gätho ngue hing yun 'yẽhe, gätho yun ja'i jatho din ja ra hmepya. ¹⁷ Ne hingui sä n'da ra ja'i dim pä o gue din täi 'bu hin di nequi rá hmepya ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, nu bu ja rá ja'i. Gätho jatho din ja ra hmepya ngue nam bõni rá thuhu, o rá número, rá hmepya rá thuhu ra zate. ¹⁸ Jatho gan 'yomf̃nihun xun ho ngue gui p̃ahmbu 'be'a nam bõn'a rá número ra zate, nguetho nu rá número, 'dato ciento ne hyate ma 'dato, rá número n'da ra ja'i.

14

Bin tuhu u bim p̃oh̃

¹ Ne nubaya dá nugä ra Jesús ra T'ude'yo i 'bäp̃a ja ra nyuni t'ẽmbi Siõn. Ne mi 'bähmbu ra Jesús n'da ciento ne yote ma goho mahuahi yun ja'i ngue gätho i ja bu ja yá de rá thuhu ra Jesús ne rá thuhu rá Ta. ² Ne dá ocä n'da ra nde bu mahets'i nt'õde tengu yun dehe xun ngu emme di hi ne tengu ran gani nts'edi di thoni. Ne dá ocä tengu'bu yun arpa'bida xun ngu i pei. ³ Ne nu'bu n'da ciento ne yote ma goho mahuahi bi yan Oja bu ja ra ximhäi, ne bin tupu n'da ra thuhu

ma'da'yo bu ja rá hmi Oja gue'a i huxpu ja rán thuts'i, ne guerp̃a 'bäh yun t'uti i 'bui, ne yun dact'yei. Ne njo'o mi'da bi zä bi ba a ra thuhu. ⁴ Ne nu'bu, gätho xun hotho u, gue hõnt'a Oja mbeni. Ne i ten'na ra De'yo hõnbu go hapu da mba. Ne nu'bu gue bi yam bu ja ra ximhäi bu 'bäh mi'da yun ja'i, yun t'unni man'da xun ho bin t'un Oja ne ra De'yo. ⁵ Ne xinga n'da ra fehni bi thõnba u, xõgue xingui ts'bu yá ts'oqui bu na nu Oja.

Nu'a bi man'bu hyu yam 'behni Oja mahets'i

⁶ Ne nubaya dá nugä man'da ram 'behni mahets'i mi 'yo inde bu mahets'i, ne i çä ra søcuä nt'o't'i bu ran ho ma'da'yo hin njam'bu da guadi ne da mba gätho nanguni ra ximhäi. Da mba bu gätho yun häi ne nu yun ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da 'yõde hõnt'a go to'o ní ja'i. ⁷ Ne nu'a ram 'behni mahets'i nts'edi bi 'yena: “Dami numansuhu Oja ne gui 'yẽspahu rá ts'edi nuixte a, nguetho ya bi zõn ra ora da 'yõt' rán juanbi Oja. Dami thandehu a ya, gue'a gue bi 'yõt' mahets'i ne bi 'yõt' ra ximhäi. Ne bi 'yõt' yun deja ne bi 'yõt' yun mbõthe,” bi 'yena. ⁸ Ne nu'a man'da ram 'behni mahets'i mahõn'a bi den'na rá mbudi m'behni, ne bi 'yena: “Ya bin theh rá ts'edi ra dahnini Babilonia ngue emme mi ja rá ts'edi. Nguetho nu'bu yun ja'i mi 'bäp̃a bi xandi gätho ra ximhäi a ran 'yomt'eni mí õzehẽ. Ne gätho u bi 'yõt' ran ts'o tengu n'da ra iti gue com'ma rá seji gätho mi'da,” bi 'yena. ⁹⁻¹⁰ Ne nu'a ná hyu ram 'behni mahets'i bi den'na ná yoho, ne nts'edi bi 'yena: “To'o gue da dande ra zate gue bi bõxp̃a ja ra deja, ne ra nyoguido, ngue i ja rá hmepya bu ja rá dẽ o guerp̃a ja rá 'ye, da nu hangu nangu rá ts'edi rá cue Oja. Nu Oja xingui ts'bu da 'ye'ts'a ran unbi di un'ndu nangue rá cue. Ne da nu a ra Jesús ra De'yo ne yá hogam 'behni mahets'i 'bu bin t'un'na, ngue ra sibi n'youi ra despi. ¹¹ Nu'a ra 'bifi i p̃õm bu njam'bu din hẽ a hõnt'bu go njam'bu mazai. Ne nu'bu i 'bäp̃a njam'bu din hẽ a ran unbi i nu u ma pa ne ra xui. Gue'bu gätho bi dande ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, ne ra nyoguido, gätho u i ja bu ja rá ja'i rá hmepya ne rá thuhu ra zate. ¹² Pe nu ahun gyun 'yẽc'yẽihun pẽ nde'bu man'da gui hyadumbũihun gui thoc ni t'ẽc'yẽihun ne

gui hyäth_u y_un _unbi. Nguetho yá t'uhni Oja _u gätho di thoqui i øt' yán t'èdi ne di thoqui i èc'yèi ra Jesús," bi 'yèn'a ná hyu rám 'behni Oja mahèts'i. ¹³ Ne nub_uya bi 'yèngä man'da ra nde dá øcä mahèts'i: "Dami 'yo't' ya 'bè'a ga xi a i. Din johya thoho gätho _u x_un du 'b_u ya mí èc'yèi a ra Hmu Cristo mahèts'i. Majäpi thoho, èn'a rá Hogandähi Oja, nguetho din säya a rá 'bèfi mi øt'e. Ne nu'a ran ho mi øt'ua ja ra ximhäi _u, ne nub_u mahèts'i da nu rá muui b_u."

Rán sofo ra ximhäi

¹⁴ Ne dá nu n'da ra güi x_un t'axi thoho ne mi hu inde b_u ja ra güi a n'da tengu n'da ra jä'i. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona ra oro. Ne mi h_u ra mbore theni èmme het'i. ¹⁵ Ne bá pøm b_u rá dänijä Oja mahèts'i man'da rám 'behni Oja, ne nts'èdi bi xi a mi hup_u ja ra güi: "Dami 'yørpa y_u jä'i b_u häi tengu'b_u da hyec y_u uva x_un yäxp_u ja ra nuändät'o. Nguetho ya bi zøn ra ora gue gui pe'ts'u bin ja b_u ni huähi," bi 'yèn'a rám 'behni Oja. ¹⁶ Ne 'bex bi 'yøt'a mi hup_u ja ra güi tengu xi sifi. ¹⁷ Ne man'da ram 'behni bá pøm b_u ja rá ngu Oja mahèts'i ne'a mi h_u n'da ra mbore theni èmme i het'i. ¹⁸ Ne xø bá pøm b_u man'da rám 'behni Oja b_uya guerp_u ja rá mexa yán t'unni Oja, ne nu'a di manda da de ra sibi b_u. Ne nts'èdi bi xi a ram 'behni gue mi h_u ra mbore theni: "Dami 'yøt' ya tengu i øt' y_u jä'i 'b_u i héc y_u uva hingui ho nguetho bi zøn ra ora gue da nu ran _unbi _u nangue rán juänbi Oja," bi 'yèna. ¹⁹⁻²⁰ Ne njab_u bi 'yøt' rám 'behni Oja, tengutho 'b_u di pet y_u uva ne da 'yèn b_u ja ran the'mi da bøn rán gui b_uya. Ne tengutho ra jä'i i ne't'u y_u uva da bøn yán gui, ne ngutho da 'yørpa _u to da zèmbi, da nu rá cue Oja èmme nts'utho. Janangue'a ran t'uti ngue bi mbän rá ji. Ne bi 'yørp_u ja ra ndehnini, ne èmme x_un ngu ra ji bi mbäni, hyuciento kilómetro nan jänni, ne nan h_e tengu 'b_u da hyecp_u ja yá nde y_u fani a ra ji bi 'yugui.

15

Yoto y_um 'behni di manda yoto y_un _unbi

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da ran t'uti b_u mahèts'i, ne èmme dá hyonya thoho. Mi 'bähmb_u b_u yoto yám 'behni Oja

mahèts'i, gue _u di manda yoto y_un _unbi din ja ua ja ra ximhäi, ne nu'b_u bi thoh y_un _unbi, ya bi thoh rá cue Oja b_uya. ² Ne dá nu n'da ra xito di nequi tengu ra de ja, rá c_uh_u x_un theni tengu ra sibi. Ne gätho mi 'bäp_u ja ra xito, gue'_u gue him bi dände ra zate xí bøxp_u ja ra dehe, bi zèdi, hím bi dände ra nyoguido ngue ra pøte a, ne xím bin jap'a rá número o rá thuhu a. Ne n'da ngu n'da mi h_u y_u 'bida, ngue y_u arpa xí un'na Oja _u. ³ Ne gätho mi 'bäp_u bin tuh rá thuhu ra Moisés rá 'yèhe Oja, ne bin tuh rá thuhu ra Jesús ra Dè'yo. Bi 'yèn'u:

Nu'i ma Oja ahe, ma Hmu ahe, nuixte thoho ni ts'èdi, èmme x_un ho i, ne ma hyonya thoho nin t'øt'e.

Majuäni nin t'øt'e x_un hotho _u.

Nu'i grá hoga ts'ut'abi mazäi.

⁴ Xinga n'da dim 'b_ui gue hin da dände i, gue hin da numansu ni thuhu, nu'i ma Hmu ahe.

Høn'a thoho i x_un ho i, ma Oja ahe.

Gätho hønt'a go 'bè'a má nde da dände i, nguetho gätho ya bi nu ngue x_un ho 'bè'a gätho guí øt'e, bi 'yèn'u.

⁵ Ne nub_uya dá nu nsoqui n'da ra jut'i i ja b_u mbo rá dänijä Oja b_u mahèts'i, guerp_u m'bè'ts'i y_un t'èdi bi 'yo't' ra Moisés. ⁶ Ne yoto yám 'behni Oja ngue di manda y_un _unbi b_u ja ra häi bi bøm b_u. Gätho i he yá pahni x_un t'axi ngue ra lino, ne gätho bi du't' yá tija ra oro. ⁷ Ne nu'a n'da ran t'uti mí 'bäp_u bi un'i yoto y_u ximbo bi un'nd_u yám 'behni Oja. Gätho ma yudi rá cue Oja, ne nu'b_u 'dah mi'da da mbän _u mí po b_u ja ra ximbo, gätho y_u jä'i i 'b_ucua ja ra ximhäi da nu rá cue Oja, gue i 'b_ui mazäi. ⁸ Ne gätho rá nijä Oja b_u mahèts'i ma yudi rá ts'èdi ne rá nuixte Oja tengu ra 'bifi 'b_u i yup_u mbo ra ngu. Ne xinga n'da sä da yarp_u asta gue'b_u bi gua'a rá 'bèfi _u yoto y_um 'behni gue di manda yoto y_un _unbi ua ja ra ximhäi.

16

Y_u ximbo i po y_un _unbi ngue rá cue Oja

¹ Ne dá øcä n'da ra nde gue bi bøm b_u ja rá dänijä Oja. Ne nu'a ra nde bi xi _u y_um 'behni: "Dami fämhb_u b_u ja ra ximhäi rán _unbi Oja nts'utho i po _u yoto ni ximboh_u," bi 'yèna. ² Nu rá mbädi ram 'behni bi mbäm b_u

ja ra ximhäi rá cue Ojå mí po b_u ja rá ximbo. Ne gätho y_u ja'i gue bin ja rá hmεpya a ra zate xí bōxp_u ja ra dehe, ne'a ra nyoguido ngue i thānde _u, bi nu ran _u ngue y_u sasi x_un ts'otho. ³ Nub_uya ná yoho ram 'behni mahεts'i bi mbän a rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo, b_u ja ra dādeja. Nu'a ra dehe b_uya bin ja tengu rá ji n'da ra ja'i x_un du. Ne gätho mi 'b_up_u mbo ra deja bi du. ⁴ Ne ná hyu ram 'behni mahεts'i bi mbän'a rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo hap_u ja gätho y_u dāthe ne gätho y_u mbøthe. Gätho ra dehe mi po b_u bin ji. ⁵ Bex dá øcä rá nde rá m 'behni Ojå gue'a bi _unba y_u dehe bi 'yεna: "Nu'i ma hoga Hmu, ma Ojå i, zai guí 'b_ui ne gmí 'b_ui, x_un hotho gätho nin juānbi, nguetho rán säui _u gá _unbi. ⁶ Ya gá un ra ji da zi _u, nguetho bi hyo _u nim 'behni b_u häi ne ni pōngahyā. Nuya gá cospa ra pengui nangue 'be'a bi 'yøt'_u," bi 'yεna. ⁷ Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm b_u ja ra mexa guerp_u mí ja yún t'unni Ojå, i εna: "Ma Hmu i Ojå nuixte ni ts'edi x_un ho, njuāntho a nin juānbi, ngue rán säui _u," bi 'yεna. ⁸ Ne nu'a ná goho rá m 'behni bi mbäm b_u ja ra hyadi a rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo. Ne εmme bin ja rá ts'edi ra hyadi ngue bin zø _u mi 'b_up_u ja ra ximhäi nangue nam pa ra hyadi. ⁹ Ne nu'a gue bi nu ran _unbi nangue rá ts'edi ra hyadi, bi ndømants'o rá thuhu Ojå, gue'a bi manda y_un _unbi, pε guexta'a him bi 'yεspa Ojå, him bi päh yún 'yomfεni _u. ¹⁰ Nuya ná cut'a ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo, ne bi mbäm b_u hap_u i ja rá ts'edi ra zate xí bōxp_u ja ra dehe. Ne nup_u hap_u ja rá ts'edi, gätho x_um 'bexui thofo b_u. Ne nu'a y_u ja'i gue i 'b_up_u bi zase yú jani nangue ran _unbi bi nu. ¹¹ Ne bi c'āmants'otho Ojå nangue y_un _u, ne nangue y_u sasi mi ja. Pε guexta'a him bi 'yε'ts'a ran ts'o mi øt'e, him bi päh yún 'yomfεni. ¹² Ne nu'a ná 'dato ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo, bi mbäm b_u ja ra dāthe x_un ndoho t'εmbi Eufrates. Ne bi xā ra dehe ne 'bex bi 'yo't' ra dāthe ngue da zā da thop_u y_u ts'ut'abi gue ní 'yεp_u ní bōx ra hyadi. ¹³ Ne nugä dra Xuuagä, dá nu hyu y_u ts'onthi di nequi tengu y_u 'uε, ngue bi bøm b_u ja rá nde ra jarga zithu, nep_u ja rá nde ra zate xí bōxp_u ja ra deja, ne bi bøm b_u ja

rá nde ran t'uti xí bōxp_u ja ra häi, gue ra hyäte pōngahyā. ¹⁴ Nguetho nu'a, gue' _u yú ts'onthi ra zithu _u i ja yú ts'edi ngue da 'yøt' y_u hyonya nt'øt'e. Ne nu'a bi mba b_u gätho ná nguni ra ximhäi, hønba go hap_u 'b_uh y_u ts'ut'abi, ngue bi japi di pεt y_u ja'i. Ngue din ja ra dāsui din s_uhmb_u Ojå. Ne nu'a ra pa din ja ra s_ui gätho da nu rá ts'edi Ojå nuixte. ¹⁵ Ne dá øcä rá nde ra Jesucristo ngue bi 'yεna: "Gui 'yøhmb_u ya, nugä ba εcä tengu n'da ra bε. Hinga mfādi njām'b_u ga søhø. Din johya thofo _u gue him bin āhā pε bi jamansu y_u he dá unni, janangue'a hin din 'yāhe ne hin din 'yāsā b_uya, ngue im bεntho a ran hoqui dá ørpa _u, janangue'a hin di nequi yú ts'oqui, ne hin da mbe'ts' yú sä," bi 'yεna. ¹⁶ Ne gätho bim peti b_u y_u ts'ut'abi ne y_u ja'i b_u ja ra xεqui t'εmbi Armagedón, ngue yú nde y_u hebreo a. ¹⁷ Nuya ná yoto ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojå mi po b_u ja rá ximbo, bi huic ran dāhi 'be'a mi po b_u. 'Bex bi t'ø a n'da ra nde bi bøm b_u ja rá nijā Ojå mahεts'i, guerp_u i hu inde Ojå. Ne nu'a ra nde bi 'yεna: "Ya da guadi gätho man ts'εmbi," bi 'yεna. ¹⁸ Ne 'bex bi hyät'i nts'edi y_u huei, ne nts'edi bin thoni y_u ngāni. Ne bin ja n'da ra 'yānhäi nts'edi hin jām'b_u bi nu n'da ra ja'i tengu na, asta gue'b_u go mim 'b_u _u y_u mbūdi thofo y_u ja'i. ¹⁹ Nu ra 'yānhäi bi xεn'a ra dāhnini Babilonia, hyu xεqui bi bōni. Ne gätho mi'da y_u hnini hønba go hap_u mi ja bi guadi. Ne bi bεn Ojå gue x_un ts'otho mi øt' y_u ja'i 'b_up_u ja ra dāhnini Babilonia, ne nts'edi bi _unba _u, nangue rá cue nts'edi a, asta gue'b_u go min theh rá cue Ojå. ²⁰ Ne gätho y_u t'uhäi i ja b_u ja y_u deja bim 'bedi. Ne gätho y_u nyuni ne y_u t'øhø bim 'bedi, hin'y_u b_uya. ²¹ Ne 'bex bi dāp_u mahεts'i y_un do εmme nts'utho nguetho yote kilo nán hyu n'da ran do, bi z_u i 'da y_u ja'i. Pε nu _u y_u ja'i bi c'āmants'o Ojå nangue ran _unbi nts'edi bi nu nangue y_un do.

17

Ra ngurpa 'yomt'εni xisu

¹ Ne nu'a n'da _u yām 'behni Ojå mahεts'i gue'a mí ja n'da ra ximbo, bi xicā: "Ba εhe ga ut'a i rán juānbi Ojå da nu ra 'yomt'εni xisu i hup_u ja y_u dehe 'dahma 'dan'yo b_u gätho ra ximhäi. ² Nu'a y_u ts'ut'abi b_u ja ra

ximhäi bi 'yøthæ ran ts'o a ra 'yomt'ɛni xisu. Ne yæ ja' i 'bæcua ja ra ximhäi bi xänba bæ gue da 'yøt' ran ts'o guepæ 'bæ a ra 'yomt'ɛni xisu. Gätho mi øt' ran ts'o tengu'bæ iti thofo," bi 'yem 'bæ mi xiqui. ³ Ne nubæya nu rá m 'behni Oja bi zixcä bæ ja n'da ra huenhäi ma'ueni njon mi 'bæpæ. Ne nu rá Hogandæhi Oja bi jaqui gue dá handi, ne dá nugä a ra xisu i hux'a n'da ra zate xæn theni. Nu ra zate mi ja yoto yá yæ ne 'det'a yá dæni, ne nt'o't'i bæ ja rá ja' i æna jase rá ts'edi, gue rá thuhu æna guesæ Oja. ⁴ Nu ra xisu mi he n'da ra hoc'bø't'e xæn jæpoi ne xæn theni. Ne æmme madín 'yøt'e xæn ho nangue yæ thebe ne yæm fo'yæ ra oro ne yæ ts'ængu æmme xæm hmadi thofo, ne hont'a go mi cuat rá pahni. Ne mi the n'da ra tasa ra oro. Pe gætho 'be'a mi po ra tasa ra hmæpya nangue gætho yæn ts'o mi øt' ra xisu. ⁵ Ne nubæ ja rá dæ nt'o't'i bæ rá thuhu: "Ra dæhnini Babilonia, ngue ja rá ts'edi tengu'bæ rá mbe gætho yæ 'yomt'ɛni ne tengu'bæ rá mbe gætho i øt' ran ts'o høn bæ go hapæ i ja ra ximhäi," bi 'yæn'a ra t'ohni. Pe hin da bæse n'da 'be'a ním bøn'a. ⁶ Ne dá hant'a ra xisu, tengu 'bæ iti thofo nangue yá ji æ gætho bi hyo 'bæ mi dæn Oja ne'bæ mi mamp'a rá m hman ra Jesús. Ne nugä drá Xuuagä, dadí hyonya thofo 'bæ má nugä a n'da ran t'uti. ⁷ Ne nu rá m 'behni Oja mahæts'i bi xiqui: "O gadí hyonya thofo, nguetho ga xi a ya 'be'a ni hmæpya a ra xisu, ne 'be'a ni hmæpya a ra zate i hux'a ra xisu, gue i ja yoto yá yæ ne i ja 'det'a yá dæni. ⁸ Nu'a ran t'uti ngue ra zate gá nu, pe gue'a n'da mi 'bæi, ne hingui 'bæh ya, pe him ma ya'a ba æhe mahøn'a, da bøm bæ ja ra hyæhäi æmme xæn hæ. Ne m'bejua da nu ran dæte xæn ho hin dim 'bæh mahøn'a. Ne gætho yæ ja' i ngue hinga nt'o't'i yá thuhu bæ ja ra søcuæ mahæts'i, gue bi t'orpæ 'bæ ma hin'yæ ra ximhäi, di hyonya thofo 'bæ bi nu mahøn'a tengu bæ í hnu ra zate. Nguetho mi 'bæi, ne njo'o ya, pe dim 'bæi mahøn'a. ⁹ Nu'æ to'o i ja yún 'yomfæni xæn ho, sä da bædi 'be'a ním bøn a ra hmæpya. Nu yoto yá yæ ra zate ra hmæpya ngue æ yoto yæ nyuni guepæ i hu a ra xisu. ¹⁰ Ne ra hmæpya gue'æ yoto yæ ts'æt'abi, ngue yæ ts'om'bæi thofo. Bi du æ cæt'a ne nu ná 'dato i 'bæpæ ya, ne ná yoto dim 'bæi, pe hingan ya'a

din ts'æt'abi. ¹¹ Ne nu'a n'da, ná hyæto ra ts'æt'abi bæya, gue'a gue mi 'bæi, pe njo'o ya. Nu'bæ bá æh mahøn'a, di manda tengu æ yoto yæ ts'om'bæi ts'æt'abi, pe m'bejua da mba da nu ran ænbi mazæi. ¹² Ne nu'æ yá dæni ra zate gá nu, yæ hmæpya ngue 'det'a yæ ts'æt'abi din ja yá ts'edi 'da yæ t'æ ora tho ne da gomhbæ rá ts'edi ra zate. ¹³ Ne gætho yæ ts'æt'abi 'dat'a da bæni ngue di un ra ts'edi di manda ra zate. ¹⁴ Ne gætho yæ ts'æt'abi da zæ'a ra Jesús ra Dæ'yo. Pe nu'a ra Jesús da dæha, nguetho ra Hmu a nangue gætho mi'da yæ hmu, ne ra hmuts'æt'abi nangue gætho mi'da yæ ts'æt'abi. Ne nu'æ gætho din 'yohæ ra Jesús 'bæ bi dæhæ, gue'æ bi zon Oja æ, ne bi huahni, ne him bi 'yæ'ts'a ní dænni," bi 'yæn'a ram 'behni. ¹⁵ Ne nu rá m 'behni Oja mahæts'i xø bi xicä mahøn'a dra Xuuagä: "Nu yæ dehe gá nu guepæ mi huh ra xisu, ra hmæpya a nangue gætho mi'da yæ ja' i i 'bæh nangæni ra ximhäi, gætho yæ häi gætho yæ nde 'dahma 'dan'yo bæ na yæ. ¹⁶ Ne nu yæ dæni gá nu, ngue yá hmæpya yæ ts'æt'abi, ne'a ra zate, m'bejua da zæ a ra 'yomt'ɛni xisu æ. Ne nu'æ da hyæcpi 'be'a gætho mi ja a ra xisu, ne da zap rá ngøc'yæi a, ne da 'yu'ma ra xisu nangue ra sibi. ¹⁷ Nguetho Oja bi bænbæ yæ ts'æt'abi da 'yøt'e tengu mim bæni Oja, ngue n'da ngu n'da æ di un rá ts'edi ra zate di manda, asta gue'bæ go bin ja 'be'a bi man Oja ngue din ja. ¹⁸ Ne nu'a ra xisu gá nu bæ, rá hmæpya ra dæhnini gue'a di manda yæ ts'æt'abi a, nangue gætho yæ häi i ja ua ja ra ximhäi," bi 'yæn'a ram 'behni.

18

Bi 'beh rá ts'edi ra dæhnini Babilonia

¹ M'bejua dá nugä man'da ram 'behni bá cæh mahæts'i, ne æmme i ja rá ts'edi. Ne i ja rán næqui, bi hyæt ra ximhäi 'bæ mi gæi, tengu ra hyadi. ² Ne æmme ts'edi bin yæ, bi 'yæna: "Bi guahya, bi guahya rá ts'edi ra dæhnini Babilonia. Ne hont'æ yæ zithu dim 'bæpæ, ne gætho yæ ts'onthi. Ne i 'bæpæ hont'a go 'be'a mán ts'o, ne yæ doja gue hingui ho øt'e, xæn ts'otho. ³ Nguetho nu yæ mængu bæ bi xänba ran ts'o gætho yæ ja' i mi søm bæ gue i 'bæh ná ngæni ra ximhäi. Ne gætho yæ ts'æt'abi bi gomhbæ ran ts'o ra hnini, ngue tengu'bæ ra 'yomt'ɛni xisu bæ. Ne xæn

ngu y_u ja'i 'da n'danni yá häi, bim mēmbeti 'b_u mí mbäp'ü 'be'a gätho bi numanhose y_u mēngu b_u ja a ra hnini," bi 'yēn'a ram 'behni. ⁴ Nē dra Xuuagä dá øcä man'da ra nde bí 'yēh mahęts'i, bi 'yēna: "Ba ēhe gätho y_u ja'i ngue ma mbetigä, dami pøm b_u ja ra dāhnini, gue hin gui cohma øt'eh_u ran ts'o i ja b_u, nē hin guin nuh_u ran ünbi gue da nu _u to'o da gop_u. ⁵ Nguetho nu'b_u sä da mba ma munts'i yán ts'o i t'ørp_u, tengu'b_u da züh nán hęts'i ra ximhäi mahęts'i. Nē nu'a Ojä xingui ts'ü bi pumbęni ran ts'o 'be'a bi t'ørp_u." ⁶ Nē bi sih yám 'behni Ojä baya: "Nuya dami cospah_u ra pengui tenguthoho bi 'yørpa mi'da, dami cospah_u ran _u gue gui yof_u mahøn'a. ⁷ Dami un ya ran ünbi nē nts'edi ra dumbüi 'be'a rán theui bi 'yøt'e. Nguetho bi bęni maguesē, nē bi 'yøt' y_u ts'oqui bi numanhose, nē x_un ngu 'be'a gätho bi hyonse. Tengu'b_u n'da ra xisu da mansē mbo rá mbüi, da 'yēna: "Nugä x_un ngu ma ts'edigä, hingan ts'ogui thohogä, nē njām'b_u din jagä ra dumbüi," ngub_u bi ma. ⁸ Pē janangue'a da nu ran ünbi di und Ojä, nē gätho 'be'a din ja, 'da huętho án ja gätho y_u 'yānthi. Nē da nu ra gēhe nē ra dumbüi, nē di juadi nangue ra sibi. Nguetho tate thoho rá ts'edi Ojä ra Hmu, gue di un'na rán theui bi 'yøt'e. ⁹ Nē nu yá ts'üt'abi gätho y_u häi gue zai i comhb_u ran ts'o, gätho din zoni nē dim mbafi 'b_u i hand rá 'bifi ra dāhnini ngue i zø. ¹⁰ Nē gätho dim 'bāmanhę nguetho ēmmē i su da nu ran ünbi tengu in nu _u i 'bup_u ja ra dāhnini. Nē da ma: "Huęcate, huęcate, nguetho mahotho ra dāhnini, nē ēmmē mi ja rá ts'edi, pē n'da huętho gue bi ts'embi," da 'yēn'ü. ¹¹ Nē gätho y_u mbä b_u ja gätho ra ximhäi din zoni nē dim mbafi, nguetho njo'o da dämbi 'be'a da mbä. ¹² Nguē y_u oro, y_u t'axi, y_un 'yøt'e, y_u perla, nē ra 'bøt'e ra lino x_un ho, ra 'bøt'e ra seda, ra 'bøt'e x_un tudi x_un jüpoi nē x_un theni, nē gätho y_u za gue muman'u, nē'ü nt'øt'e y_u do'yo, nē gätho _u y_u za nt'øt'e ēmmē x_um hmadi, nē'ü nt'øt'e ra bronze ngue ra thęnga fęxna t'ęgui, nē'ü nt'øt'e ra t'ęgui, nē'ü nt'øt'e ra 'yaxi. ¹³ Nē zai mi 'bä b_u y_u canela, y_u 'yęthi ngue in 'yoh_u y_u tüh_u, ra t'üza muman'u, y_u 'yęthi i y_umanho, y_u perfume, y_u vino, y_u aceite, ra hocjuni, ra trigo, y_un dani, y_u de'yo, y_u fani,

y_u carro, nē y_u 'yēhe mi 'bä b_u, nguetho mi 'bäp yá te y_u ja'i tengu'b_u i 'bä y_u fani. ¹⁴ Nē da 'yēn'ü y_u mbä: "Gätho gue x_un ho gmí honi bin thegue. Nē gätho y_u mbeti nē gätho 'be'a mahotho ya bi mba. Him man'dandj guin nu mahøn'a tengu mí ja b_u," da 'yēn'ü. ¹⁵ Nē nu'ü gue bim mēmbeti ngue'ü mim pä b_u ja ra dāhnini, dim 'bāmanhę tho, nguetho i su da nu ran ünbi, tengu in nu'ü mi 'bup_u. Nē ēmmē din zoni, i tu yá mbüi, nguetho njo'o da däi 'be'a i ja da mbä. ¹⁶ Nē da 'yēna: "Dumbüi thoho nangue 'be'a bin ja ra dāhnini, ēmmē mi ja b_u mahotho, nē mi ja b_u y_u 'bøt'e ra lino, nē y_u 'bøt'e x_un jüpoi, nē y_u 'bøt'e x_un theni, nē madi nęqui b_u 'be'a mahotho gue y_u oro nē y_un 'yøt'e nē y_u perla x_um hmadi. ¹⁷ Nuya nte jab_u ya, n'da oratho ám 'bedi gätho ēmmē x_um hmadi mi ja b_u," da 'yēn'ü mim pä b_u. Nē gätho yá hmu y_u barco nē'ü gätho i hu b_u, nē gätho y_u mbefi di 'yon y_u barco, mi 'bāmanhętho. ¹⁸ Nē bi du yá mbüi 'b_u mi nu ra 'bifi i zø ra dāhnini, nē bi 'yēna: "Hin'y_u man'da ra hnini mahotho tengu n_u." ¹⁹ Nē nu'ü, bi 'yax yá y_u fonthäi, ra hmępya gue tu yá mbüi, nē bin zoni nē bi mbafi, ēna: "Huęcate ra dāhnini ēmmē mi ja rá ts'edi, nguetho gätho gah_u dyá hmuh_u y_u barco dām mēmbeti_u n_u, nē xøgue n'da oratho ám 'bedi gätho mi ja b_u," bi 'yēn'ü. ²⁰ Pē gan johyah_u gätho ah_u gue gui 'bühmb_u ua mahęts'i, gan johyah_u nangue 'be'a bin ja ra dāhnini, bi ts'embi. Nē dan johyahe gätho gahe ma 'bäihe ra Cristo ua ja ra häi, nē gätho gy_u pøngahy_u Ojä, nē gätho gah_u ngue dí tēhd_u Ojä, dan johyah_u, nguetho ya bi cos'ah_u 'be'a bi 'yøt'ah_u y_u ja'i mi 'bup_u ja a ra dāhnini. ²¹ Nē nub_uya n'da rá m 'behni Ojä mahęts'i ngue x_un ngu rá ts'edi, bi g_u'ts'a n'da ra do ēmmē x_un ndoho, nē nts'edi bi 'yem b_u ja ra dādej_u. Nē bi 'yēna: "Tengu thoho din ja ra dāhnini Babilonia ngue mi ja rá ts'edi, pē njām'b_u da hnu mahøn'a, gätho n'da m'bedi thoho. ²² Nē hin da t'ørp_u mahøn'a y_u mbē'bida, gätho _u i pē y_u arpa, nē gätho _u i huixt y_u th_uxi, xínga gue'ü y_u hy_uxi. Xínga n'da ran 'yoh_u dim pēp_u mahøn'a, nē njon din c_um b_u mahøn'a. ²³ Nē din c_u'bexui thoho, him man'dandj mahøn'a di nęqui b_u y_u sibi, nē njon da 'yøt' ran th_uti b_u ngue din johya

tengu mi øt'e. Nguetho man'da mi ja yú ts'edi u mi øt' yú 'bɛfi bu xında gue'u mi'da gátho ra ximhái. Pɛ mi hăt yu ja'i 'bu mi xánbi di ho yú páhă zɛhɛ u gátho mi sòm bu, bí nɛxpɛ ná nguini ra ximhái. ²⁴ Nɛ guɛpɛ bim fán yú ji u yú pɔngahya Oja, nɛ u gátho mi'da yú t'uhni Oja, gue bi tho. Pɛ guɛpɛ bi tho u, nɛ gue'a í ts'ɛmba a ra dahnini," bi 'yɛn'a rám 'bɛhni Oja.

19

¹ Nɛ nubaya, dra Xuuagă dá øcä yú nde n'da munts'i yu ja'i i 'bupɛ mahɛts'i. Nɛ bi 'yɛn'u: "Dí ɛspahɛ Oja, nguetho ma pɔrpatehu a, nɛ hɔnsɛ ma Ojahɛ i ja rá nuixte nɛ tate thoho rá ts'edi. ² Xɛn ho rán ts'ɛmbi Oja, nguetho rán säui bi t'ørpa ra dahnini, tengu'bu ra 'yomt'ɛni xisu, gue bi ts'onba yú mbui gátho yu ja'i ra ximhái. Nɛ nuya Oja bi cospa u gátho to'o bi hyo yú 'yɛhɛ," bi 'yɛna. ³ Nɛ nts'edi bi mam mahøn'a yu nde dá øcä: "Dí ɛspahɛ Oja nguetho ya bi juah ra sibi a ra dahnini, nɛ hin din hɛ a nín 'yo rá 'bifi," bi 'yɛn'u yu ja'i. ⁴ Nubaya gátho 'däte magoho yu dác'yɛi ngue zai di mbä'ts'a Oja, nɛ'u goho yun t'uti i 'bui, bin danyahmu bu i hu a Oja, nɛ bi dande. Nɛ gátho bi ma bi 'yɛn'u: "Nɛcähe, ngubu dím bɛmhbe dí ɛspahe Oja," ɛn'u.

Bi zin rá xisu ra Dɛ'yo

⁵ Nɛ dá øcä man'da ra nde bi bøm bu guɛpɛ i hu a Oja, ngue bi ma: "Dami 'yɛspa ma Ojahɛ gátho u yú 'yɛhɛ. Dami 'yɛspahɛ gátho to'o i numansu Oja, nɛ'u i ja yú ts'edi nɛ'u hin'na," bi 'yɛn'a ra nde. ⁶ Nɛ dá øcä yú nde yu ja'i xɛn ngu, ngue di hi tengu'bu xɛn ngu yu dehe, nɛ tengu'bu bi thoni yun gäni. Nɛ bi 'yɛm 'bu mi ya: "Dí ɛspahɛ Oja, nguetho di manda ya ra Hmu, ma Ojahɛ tate thoho rá ts'edi. ⁷ Gátho dan johyahɛ, nɛ da hyu ma mbuihu, nɛ ga ɛspahɛ Oja ngue i ja rá ts'edi. Nguetho bi zøn ra ora da zin yu 'yɛc'yɛi ra Jesús, ra Dɛ'yo, tengu thoho n'da ran 'yohɛ din that'ui rá xisu. Nɛ mahøntho da mba ra xisu, mahoqui thoho. ⁸ Nɛ bin t'un ran t'ɛdi da hye ra pahni di fɛxni, gue ra lino xingui ts'u ts'o. Nu'a ra pahni xɛn t'axi nam bønɛ ngue bi mba mahoqui yú ts'oqui u yú t'uhni Oja nɛ nubaya i øt' yún thehu." ⁹ Nɛ nuna ram 'bɛhni mahɛts'i bi xicä 'bɛ'a ga o't' ya: "Din johya gátho to'o

u bi ts'on bu ja ran sihme nangue rán thati ra Dɛ'yo. Majuani rám hman Oja na dí xi a ya," bi 'yɛng rám 'bɛhni Oja mahɛts'i. ¹⁰ Nɛ nubaya dán danyahmu bu ja rá gua ram 'bɛhni mahɛts'i. Pɛ nu'a bi xicä: "O guín jabu, nguetho nugä rá 'yɛhɛ thohogă Oja tengu thoho i, nɛ tengu ni cuhu, gátho u i mamp'a rám hman Oja nangue ra Jesús, gátho dadí jafu da fah ra Jesús," bi 'yɛng 'bu mi xiqui.

Nu'a n'da bi hyux ra t'axca ndɔfani

¹¹ Nɛ nubaya, dra Xuuagă, dá nugă nsoqui mahɛts'i. Nɛ mi 'bäpɛ n'da ra t'axca ndɔfani pa nthuts'i. Nɛ nu'a i huts'i, Majuani a rá thuhu, nguetho zai im mam majuani a. Nɛ di Ja'ts'a rá thuhu, janangue'a n'da ngu n'da di un'na rán säui 'bu bi juanbi, nɛ xɛn ho 'bu i øt' ran sui a. ¹² Nɛ nu'u yú dá a mi huxpɛ, mi zø tengu ra sibi, nɛ mi jabu xɛn ngu yu corona bu ja rá ya. Nɛ nu rá thuhu nt'o't'i bu, hɔnsɛ mi paði 'bɛ'a rá thuhu. ¹³ Nɛ nu rá pahni mi he, bi zinni gátho ra ji, nɛ nu rá thuhu, ngue rám Hman Oja a. ¹⁴ Nɛ nu'u yu dofui mahɛts'i, gátho mi he ra t'axca lino mahotho, xingui ts'u xɛn ts'o. Nɛ gátho mi hux yu t'axca ndɔfani, nɛ bi dɛn'na ra mbadi mi huxpɛ ja ra ndɔfani. ¹⁵ Nɛ nu'a ra ngarbi i pɔxpɛ ja rá nde n'da ra espada ɛmmɛ het'i, ngue da daj yún suihu 'bupɛ gátho yu häi bu ja ra ximhái. Nɛ gátho di manda u buya, nɛ njon di japi da mbesta'a da ma. Nɛ tengutho ra ja'i bu ja ran the'ma gui'uva, i nɛn yu uva, nɛ ngutho da 'yørpa u to da zɛmbi, di un rá cue Oja nts'utho, ngue nu'a nte hɛmbi da 'yøt'e. ¹⁶ Nɛ nt'o't'i bu ja rá pahni nɛ rá xınthe rá thuhu, ngue ra Hmuts'at'abi a ngue di manda gátho yu ts'at'abi, nɛ rá thuhu, ngue ra Ngarpa Hmu a ngue di manda gátho yu hmu. ¹⁷ Nɛ dá nugă n'da rám 'bɛhni Oja mahɛts'i mi 'bäpɛ ja ra hyadi, nɛ nts'edi bi mba't'u gátho yu doja mi 'yo bu magats'i, bi 'yɛmbi: "Gátho ahɛ gyu dojahɛ, ba ɛhmbu ya, nguetho Oja bi 'yøt'ahɛ n'da ra dants'ihmɛ. ¹⁸ Ba ɛhmbu ya gui sihu yú ngøc'yɛi yu ts'at'abi nɛ yu hmudofui, nɛ'u gátho mi ja yú ts'edi. Nɛ yu ndɔfani nɛ gátho mi huts'i, nɛ gátho yu ja'i yu 'yɛhɛ nɛ gátho hing yu 'yɛhɛ, nɛ yu hmu uague yú mbɛfi," bi 'yɛm 'bu mi mba't' yu doja. ¹⁹ Nɛ dá nugă ra

zate gue xí bõxp̄ ja ra d̄adej̄a, n̄e 'darb̄u bim p̄etiḥ̄ ḡätho ȳu ts'ut'abi ngue ḡätho ȳu häi, ngue da 'yõrpa n'da ra d̄as̄u a mi huxp̄u ja ra t'axca ndõfani, n̄e'ü ḡätho mi t̄enni. ²⁰ N̄e nu ra zate b̄aya bi mba mfent'i a, n̄e'a ra hyäte p̄õngahȳa bi fent'i, gue'a ran t'uti í bõx ra häi n̄e xí 'yõt' ȳu hyonya nt'õt'e b̄u ja rá hmi ra zate. N̄e gue'a mi hät ȳu j̄a'i ḡätho to'o mi ja rá thuhu b̄u ja rá d̄e. Ḡätho yoho bi t'entp̄u ja ra sibi ra azufre, tengu n'da ra dej̄a na ndoho a ra sibi. ²¹ N̄e ḡätho ȳu j̄a'i mi t̄en'na ra zate, bi tho nangue ra espada mi p̄õxp̄u ja rá nde a mi huxp̄u ja ra t'axca ndõfani. N̄e nu'ü ȳu doja b̄aya bin niȳa thoho nangue ȳu ngõc'ȳei.

20

N'da mahuḡhi njeya

¹ N̄e nub̄aya, dra Xuuagä dá nugä man'da r̄ám 'behni Oj̄a mah̄ets'i bá c̄aj̄i n̄e bá hȳa r̄án sogui ra hȳah̄ai ḡm̄m̄e x̄un h̄e n̄e nts'utho, guerp̄u i 'b̄uh̄ ȳu z̄ithu. N̄e nu'a r̄ám 'behni Oj̄a mi c̄a n'da ra cadena x̄un ndoho. ² N̄e bi bent'a ra j̄arga, n̄e t'ḡmbi ra c'ḡȳa, p̄e guet'a ra z̄ithu, rá thuhu í Satanás. N̄e bi mba nthat'i n'da mahuḡhi njeya nangue ra cadena. ³ N̄e nu'a r̄ám 'behni Oj̄a b̄aya, bi 'yentp̄u ja ra hȳah̄ai a ra z̄ithu. N̄e bi go'mi, n̄e bi hȳut'a ran sogui, n̄e bi cuahmi x̄un ho, ngue hin da z̄a da bõm b̄u da hyät ȳu j̄a'i, asta gue'b̄u bi gua'a n'da mahuḡhi njeya. M'bejua da mba nso'ts'i 'da ȳu pa. ⁴ N̄e dá nugä man'da ra hm̄ep̄ya mah̄ets'i, x̄un ngu ȳun thuts'i, n̄e nu to'o mi huxp̄u bin t'un ran t'ḡdi da 'yõt' ran juḡnbate, ḡätho min 'yoh̄u ü bi tho 'b̄u mi ma i ḡc'ȳei ra Jesús, n̄e'b̄u mi mamp'a r̄ám hman Oj̄a. Gue nu'ü ḡätho him mi th̄ande ra zate xí bõxp̄u ja ra dej̄a n̄e rá nyoguido. N̄e nte mi ja b̄u ȳu d̄e rá thuhu ra zate, x̄inga guerp̄u ja ȳu 'ȳe. Nu'ü bi ndants' mahõn'a 'b̄u mi du, n̄e bin 'yoh̄u ra Jesús bin ts'ut'abi n'da mahuḡhi njeya. ⁵ N̄e guehya ȳu mb̄udi bi xox Oj̄a bi t'urcä. P̄e nu'ü mi'da gue bi du, hin da d̄amb̄eni asta gue'b̄u bi gua'a n'da mahuḡhi njeya. ⁶ N̄e di johya n̄e maj̄api ü ḡätho ü ra mb̄udi da xox Oj̄a, n̄e hin da nu a na yoho ran d̄ate ngue ra sibi maz̄ai. N̄e dim mb̄aj̄a nangue ra Cristo b̄u bí ja rá ts'edi Oj̄a, n̄e din 'yoh̄u ra Cristo ngue din ts'ut'abi n'da mahuḡhi njeya.

Da mba nth̄api ra z̄ithu

⁷ N̄e nu'b̄u bi gua'a n'da mahuḡhi njeya, da mba nsocui a ra z̄ithu mi ofädi. ⁸ N̄e nu'a ra z̄ithu b̄aya da bõm b̄u, xõ da hyät mahõn'a ȳu j̄a'i ḡätho na nguni ra ximh̄ai. Da mba b̄u ja ra häi Gog n̄e ra häi Magog n̄e di japi dim p̄eti ḡätho nangue din ja ra d̄as̄u. N̄e x̄un ngu da d̄enni hingui sä da 'bede, tengu ra 'bomu 'bom b̄u ndendej̄a, njon da hyät'i da mbede. ⁹ N̄e din 'ȳerpa thoho b̄u ní mba bi mb̄ä'ts'i hap̄u mi 'b̄u ü min 'yoh̄u Oj̄a, guerp̄u ja ra d̄ahnini di hūeç Oj̄a. P̄e bá c̄ah̄ mah̄ets'i ra sibi bi juadi ḡätho ȳun s̄aih̄u. ¹⁰ N̄e nu'a ra z̄ithu ngue bi hyät'ü, bi t'entp̄u ja ra sibi i th̄e ra azufre, tengu n'da ra dej̄a na ndoho, guerp̄u xí t'entp̄u ra zate xí bõxp̄u ja ra d̄adej̄a, n̄e'a ra hyäte p̄õngahȳa gue ran t'uti xí bõxp̄u ja ra häi. N̄e ḡätho hyu da nu ran ünb̄i nangue ra sibi, ma pa n̄e ra xui hõn'b̄u go nj̄am'b̄u ḡätho ȳu pa maz̄ai.

Ran z̄egui ran juḡnbi

¹¹ N̄e drá Xuuagä dá nugä mahõn'a, gue n'da ran thuts'i x̄un ndoho x̄un t'axi, n̄e mi hup̄u Oj̄a. N̄e nu ra ximh̄ai n̄e mah̄ets'i bim 'be 'b̄u mi hyant'a mi hup̄u, n̄e him man ja b̄aya. ¹² N̄e dá nugä ḡätho ü x̄un du, hõnt'a go 'be'a ní j̄a'i, mi 'b̄ap̄u ja rá hmi Oj̄a i hup̄u. N̄e bi mba ma t̄ants'i ȳu s̄ocuā b̄u, n̄e'a ra s̄ocuā im ma to'o i ja ra temaz̄ai. N̄e ḡätho bi mba ma juḡnbi nangue'a nt'o't'i b̄u 'be'a ḡätho bi 'yõt'a, nu'b̄u mi 'b̄u. ¹³ N̄e ḡätho ü gue bi du b̄u ja ra dej̄a, n̄e ḡätho ü mi'da bi du hõnb̄u go hap̄u, ngue ḡätho i 'b̄ap̄u 'b̄u ü x̄un du, bi bõm b̄u, n̄e bim 'b̄ap̄u ja rá hmi Oj̄a. N̄e bi mba ma juḡnbi nangue 'be'a ḡätho bi 'yõt' 'b̄u mi 'b̄u. ¹⁴ N̄e nu'a ra x̄equi mi 'b̄u ü x̄un du, bi t'entp̄u ja ra sibi, tengu ra dej̄a na ndoho. Gue'a na yoho ran d̄ate a. ¹⁵ N̄e nub̄u ja ra s̄ocuā gue im ma to'o i ja ra temaz̄ai, n̄e nu'ü ḡätho him man t'o't'i ȳu thuhu b̄u, bi t'entp̄u ja ra sibi.

21

Ma'da'yo mah̄ets'i n̄e ra ximh̄ai

¹ N̄e nub̄aya, dra Xuuagä, dá nugä man'da bi t'urcä, ngue ma'da'yo mah̄ets'i n̄e ma'da'yo ra ximh̄ai. Nguetho ya bim 'bedi 'be'a ḡätho mi ja b̄u mah̄ets'i n̄e ra ximh̄ai. N̄e hin'ȳu ra dej̄a b̄u ja ra 'da'yo ximh̄ai. ² N̄e dá nugä bá c̄ah̄ mah̄ets'i guerp̄u bí 'b̄u

Ojå n'da ra hogahnini, gue'a ra Jerusalén ma'da'yo, mahotho, mahoqui, tengu n'da ra hmute i he ra pahni mahotho da mba dín that'ui rá ndø. ³ Ne dá øcä n'da ra nde nts'edi bin ya, gue bá nexpu ja ran thuts'i bu bí hu Ojå, bi 'yena: “Dami hyand ya, bi gacua mahets'i rá ngu Ojå,” bi 'yena, ne nuya zai dim 'buhmbu ya ja'i a. ⁴ Ne guesu Ojå di un ran johya, ne him man ja yu guidä yu ja'i, ne hin din ja ran date mahøn'a bu, ne hin din ja yu dumbui bu. Nguetho gätho 'be'a män unbi mi ja, ya bi thogui. ⁵ Ne nu Ojå ngue i hupu ja ran thuts'i, bi 'yena: “Gätho ma'da'yo dá øt'ä ya.” Ne bi xiqui, dra Xuuagä: “Dami 'yo't' ya 'be'a dí xi a i, ne sä da t'exc'yei nguetho majuani a.” ⁶ Ne bi xiqui mahøn'a: “Ya bi guadi 'be'a gätho dá øt'ä ya. Gätho dá du'mi, ne ga juacä ra 'befi dá du'mi. Zai dám 'bucä ne dam 'bui mazai. Ne nu'u to'o i sä ngue di 'be a ra te mahyoni thoho, tengu'bu i tute, ga undä ra te i juadi, tengu'bu ra mbøthe im fonts'a ra dehe ga unni, ne hin da gurqui. ⁷ Ne to'o da dāha, ga comhbe 'be'a gätho i jagä, ne ga øt'e ma t'uhnigä u, ne dyu Ojågä u. ⁸ Pe ga entpu ja ra sibi u to'o i su yun unbi 'bu da dengui, ne'u to'o yoho yun 'yomfeni, ne gätho u xun ts'o yu mbui, ne gätho yu hyodu, ne gätho yu 'yomt'eni, ne gätho u in yahu yu zithu, ne gätho u i thande hønt'a go 'be'a gue him majuani, ne gätho u i man yu fehni. Gätho ya da nu na yoho ran date, da t'entpu i zø ra sibi ra azufre, tengu ra dejå na ndoho,” bi 'yena Ojå.

Ma'da'yo ra hnini Jerusalén

⁹ Ne xø dá nugä man'da ra hmepya bi t'urcä. Nu'a n'da u yam 'behni Ojå mahets'i gue min 'yohu 'dato yam 'behni, gue'u mi the yu ximbo gue bi un yun unbi bu ja ra häi, ne nu'a bi xiqui: “Ba xhe, ga ut'a ra hnini, tengu'bu ra hmute bin that'ui ra De'yo.” ¹⁰ Ne nu'a rá Hogandahi Ojå bi bengä man'da mahøn'a, tengu'bu bi zixcä a rám 'behni Ojå bu ja n'da ra t'øhø xun hets'i, ne bi 'yurca ra hogahnini Jerusalén ma'da'yo, bi gah mahets'i gueru bí 'bu Ojå. ¹¹ Ne nu'a ra hnini emme di yoxni nangue rán hose Ojå i 'bupu mbo. Ne di yoxni tengu ra do ra jasper i pømhyats'i. ¹² Ne nu'a ra hnini mi ja bu ra mbä't'i, ra jådo xun

hets'i, goho yu ts'at'i. Ne nu'a ra mbä't'i, mi ja bu 'de'magoho yu dajut'i, ne n'da ngu n'da yu jut'i mi 'bapu n'da rám 'behni Ojå mahets'i, da mbah ra goxthi. Ne nu'u 'de'mayoho yu jut'i, n'da a n'da nt'o't'i yu thuhu u 'de'ma yoho yu ts'unt'u ra Israel. ¹³ Ne n'da nguadi min ja hyu yu jut'i, hyu i xopu ní bøx ra hyadi, ne hyu i xopu ní yuh ra hyadi, ne hyu i xopu ra norte, ne hyu i xopu ra sur. ¹⁴ Ne nu'a ra hnini mi fa'ts'i 'de'mayoho yu do, n'da'a n'da nt'o't'i yu thuhu u 'de'mayoho yun 'yohu gue yu 'bäihu ra Jesús, ngue ra De'yo. ¹⁵ Ne nu'a rám 'behni Ojå mahets'i gue dán ya'be, mi hā n'da ra t'eni ra oro, tengu'bu ra metro, gue da 'yen ra hnini, hangu na ndoho yu jut'i, ne yu føt't'e. ¹⁶ Nu'a ra hnini xun zant'ma ndoho, 'da'angu ná mba, ne 'da'angu nán janni. Ne nu'a ram 'behni mahets'i bi 'yen ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue yo mahuahi ne yo ciento kilómetro ná ndoho, 'da'angu ná mba, 'da'angu nán janni, ne 'da'angu nán hets'i. ¹⁷ Ne nu'a ram 'behni bi 'yeni hangu nán hets'i rá mbä't'i ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue hyate ma goho metro. Ne bi 'yeni tengutho i øt' yu ja'i. ¹⁸ Ne nu'a ra mbä't'i nt'øt'e nangue yu do ra jasper, pe nu ra hnini nt'øt'e nangue ra oro, tengu'bu ra xito a ra oro. ¹⁹ Ne nu'u 'de'mayoho yu dādo mi fa'ts'a ra mbä't'i, xun ngu nt'ut'i yu t'udo 'dahma 'dan'yo, ngue di fexni, xam hmadi di muui. Nu'a rá mbadi ra dādo nt'ut'i yu t'udo ra jasper, nu'a ná yoho ra dādo nt'ut'i yu t'udo ra zafiro, nu'a ná hyu ra dādo nt'ut'i yu ágata, nu ná goho ra dādo nt'ut'i yu esmeralda. ²⁰ Ne nu'a ná cut'a ra dādo nt'ut'i yu ónice, ná 'dato ra dādo nt'ut'i yu corralina, ná yoto ra dādo nt'ut'i yu crisólita, ná hyato ra dādo nt'ut'i yu berilo, ná guto ra dādo nt'ut'i yu topacio, ná 'det'a ra dādo nt'ut'i yu crisoprasa, ná 'de'ma'da ra dādo nt'ut'i yu jacinto, ná 'de'mayoho ra dādo nt'ut'i yu amatista. ²¹ Ne gätho 'de'mayoho yu jut'i rá mbä't'i ra hnini nt'øt'e nangue yu perla gue xun t'axi, ne n'da'a n'da yu perla gue bi t'øt'e n'da ngu n'da ra jut'i. Ne nu'a ra calle xun ndoho bu mbo ra hnini nt'øt'e nangue ra oro xun ho, tengu'bu ra xito a ra oro. ²² Ne hin dá nugä n'da ra nijå bu, nguetho gätho rá nguse Ojå a ra hnini,

ngue ra Hmu t̄atetho rá ts'edi, ne ra De'yo, ne 'darpu i 'b̄hmbu u i 'b̄pu ja ra hnini. ²³ Ne nu'a ra hnini, him mahyoni ra hyadi di yorpu, ogue ra zana, nguetho guesε Oja ne ra De'yo di yorpu. ²⁴ Ne nangu'e'a ra nyot'i i ja bu, gátho di yot'u ne dim 'b̄manho u yu ja'i dim 'b̄pu gátho yu h̄ai ua ja ra ximh̄ai. Ne yu ts'ut'abi gátho yu h̄ai dim 'b̄i di dá bu u yun ho xu 'yot'e, tengub̄u di um bu yun t'unni xun ngu di muui. ²⁵ Ne nsoquitho yu jut'i gátho ra pa, ne njam'b̄u da mba njut'i, nguetho njam'b̄u din xui bu. ²⁶ Ne h̄ont'a go 'be'a gátho di muui, gue bi z̄an Oja bi 'yot' yu ja'i 'dahma 'dan'yo yu h̄ai ua ja ra ximh̄ai, ne gue'a da hyaxpu u, ní th̄im bu mbo ra hnini. ²⁷ Pe hin da yurpu ja ra hnini 'be'a xun ts'o, xing yu ts'om'b̄ai da yurpu, xing yu hyäte. Pe h̄ont'u to'o bi 'yorpa rá thuhu ra De'yo bu ja rá s̄ocuq, gue to'o gátho bi un ra temaz̄ai, h̄ont'u da z̄a da yurpu.

22

Mi ts'utho ba εh ra Jesucristo

¹ Ne nu'a r̄am 'behni Oja x̄o bi 'yurc̄a man'da mah̄on'a, dra Xuuaḡa. Ngue n'da ra d̄athe mahoqui thoho ra dehe xun güe tengu ra xito, t'εmbi rá dehe ra temaz̄ai. Ne bí n̄exp̄u ja r̄an thuts'i Oja ne ra Jesús ra De'yo. ² Ne bi tho'inde bu ja ra calle xun ndoho bu ja ra hnini. Ne n'da n'danguadi mi 'b̄pu yu za t'εmbi yu za gue di un ra te. Ne nu'u yu za din z̄adi, n'dazna ngu n'dazna ma'da'yo yun d̄at'o din z̄pu, janangue'a 'demayo nid̄i din z̄adi n'dajεya. Ne nu'u yú xi di un yán zaqui gátho yu ja'i. ³ Ne hin'yu 'be'a dí hnu r̄an ts'εmbi Oja bu. Pe din ja bu rá ts'edi Oja ne rá ts'edi ra Jesús ra De'yo. Ne gátho yú 'yεhe da d̄ande u ne da 'ȳorpa yú 'befi. ⁴ Ne nu'u dim 'b̄pu da nu rá hmi Oja, ne gátho din ja rá thuhu Oja bu ja yú d̄ε. ⁵ Ne hin'yu bu ra xui, janangue'a njon da hyom man'da ran nequi, xing ra hyadi, nguetho guesε Oja ra Hmu di yozεhe bu. Ne nu'u dim 'b̄pu din ts'ut'abi gátho yu pa maz̄ai. ⁶ Ne nu'a ram 'behni bi xic̄a: “Gátho ram hma gá 'ȳode, majuani a, ne da z̄a da t'εc'ȳei gátho. Nu'a Oja ra Hmu, gue'a di un rá Hogand̄ahi yú p̄ongahȳa, ya bá p̄enc̄a ua dr̄am 'behniḡa a, ngue ga xi ah̄u 'be'a din ja, gue yú 'yεhe ah̄u Oja. Ne him maya'a din ja,”

bi 'yεna. ⁷ “Dami 'ȳohmbu ya,” εn'a ra Jesús, “him maya'a gue gua εc̄a. Gan johyah̄u gátho ah̄u gue guí εc'ȳei h̄u 'be'a din ja, nt'o't'i bu ja ra s̄ocuq,” bi 'yεna. ⁸ Ne nuḡa dra Xuuaḡa, majuani dá øde ne dá nuḡa 'be'a gátho bi t'urqui ngue dá o't'ä ua. Ne nu'bu mi gua'a 'be'a dá øc̄a ne 'be'a xí 'yurqui, dán d̄anyahmu bu ja rá gua ram 'behni mah̄ets'i bi 'yurqui gátho, dí εna gue ga th̄ande. ⁹ Pe nu ram 'behni bi xiqui: “O guí th̄andegui, nguetho nuḡa dra 'yεh̄εḡa tengu i, ne ni cuh̄u mi'da yu p̄ongahȳa, ne gátho mi'da u gue i εc'ȳei 'be'a gá 'yorpu ja ra s̄ocuq. H̄onse Oja guí th̄ande,” bi 'yεna. ¹⁰ Ne x̄o bi xic̄a ram 'behni buya: “O guí p̄es' thoho na gá 'yo't'i, ngue 'be'a din ja, nguetho him maya'a din ja. ¹¹ Ne nu'u to'o i øt' ran ts'o, thocua thoho da 'yot' ran ts'o, ne gátho to'o i øt' ran ts'om'b̄ai, thocua thoho da 'yot'e. Pe nu'u to'o i øt' ran ho, thocua thoho da 'yot' ran ho, ne to'o mahoqui thoho yú mb̄i thocua thoho gue xt̄an ho yú mb̄i,” bi 'yεn'a r̄am 'behni Oja mah̄ets'i 'bu mi xiqui. ¹² Ne bi 'yεnḡa ra Jesús buya: “Ne guehna dí xi ah̄u, him maya'a ba εc̄a. Ne n'da ngu n'da ga un r̄an th̄eui 'be'a gátho bi 'yot'e. ¹³ Nuḡa gátho dá d̄u'mi ne ga juac̄a ra 'befi dá d̄u'mi, dra mb̄diḡa ne dran zεguiḡa, z̄ai d̄am 'b̄i ne dam 'b̄i maz̄ai. ¹⁴ Maj̄api thoho gátho mahoqui yú mb̄i nangue Oja, tengub̄u m'beni yú pahni. Janangue'a i ja yán t'εdi da yurpu ja yú goxthi ra hnini. Ne nu'u to'o da z̄a da yurpu, da z̄a da zi yán d̄at'o yu za gue t'εmbi yu za di un ra temaz̄ai. ¹⁵ Pe hingui s̄a da yurpu gátho u ngue bi 'uegue nangue Oja. Ne da gop̄u th̄i u gátho i ȳah̄u yu z̄ithu, ne gátho yu 'yomt'εni, ne gátho yu hyodu, ne gátho i th̄ande 'be'a him majuani, ne gátho yu ja'i gue di ho da man yu f̄ehni, hingui s̄a da yurpu u. ¹⁶ Nuḡa dra Jesús̄ḡa, dá p̄enhd̄a bu mam 'behniḡa gue da xi ah̄u gyu 'yεc'ȳei h̄u, gue 'be'a gá 'yorpu ja ra s̄ocuq. Nuḡa dram bom'betoḡa ra David, ne tengub̄u dra D̄as̄o d̄in 'yo'be ran nequi,” bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁷ “Ba εhmbu gátho ah̄u,” εn'a rá Hogand̄ahi Oja, ne'a rá xisu ra De'yo εna. Ne'u gátho gue i øde, da ma: “Ba εhmbu.” Ne ba εcua gátho i tuthe, ne gui sihu ra dehe gue di un ra temaz̄ai, ne hin gui juthu a.

Ran zofo ran zεgui

¹⁸ Nε nuya dí xi ah_ε, gätho ah_ε guí nuh_ε ya y_εm hma i jaua, ngue i ma 'bε'a dín ja, o gue ah_ε guí øhmb_ε 'b_ε i hman ya y_εm hma nt'o't'i ua, pε nu'b_ε guí εna gui hyuspah_ε mi'da y_εm hma, pε da hyus'ah_ε Oja _ε y_εn _εnbi im mangua ja ra søcu_ε 'b_ε. ¹⁹ O nu'b_ε guí εmh_ε him maju_εni 'da y_εm hma nt'o't'i ua, εna gue'b_ε gdí 'uej_ε _ε, pε Oja di 'uec'ah_ε

y_εn j_εpi im mangua ngue hin di ja ah_ε gui c_εr_εp_ε ja ra hogahnini, nε hin di ja ah_ε gui sif_ε y_εn dät'o a ra za di un ra temaza_ε. ²⁰ Nε nu'a ra Jesús gue bi man ya y_εm hma gätho i jaua, i εm b_εya, “Maju_εni ba εcä n'dihi,” bi 'yεna. Nε gue'a dín nde'e, nε dí xi a i, ba εhe ma Hmu i Jesús. ²¹ Nε gätho ah_ε dín nde guin nuh_ε rán j_εpi a ma Hmuh_ε ra Jesús. Nε hønt'a dí xi ah_ε ya.